

Torsdag den 3. oktober 2024 (D)

1

3. møde

Torsdag den 3. oktober 2024 kl. 9.00

Dagsorden

1) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. (Anmeldelse 01.10.2024. Redegørelse givet 01.10.2024. Meddelelse om forhandling 01.10.2024).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2025. Af finansministeren (Nicolai Wammen). (Fremsættelse 01.10.2024).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 2:

Forslag til lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2028. Af finansministeren (Nicolai Wammen). (Fremsættelse 01.10.2024).

4) Valg af 4 medlemmer og 4 suppleanter til Planklagenævnet.

Kl. 08:59

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):
Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser, og på baggrund af de mange fremsættelser vil jeg undlade at læse titlerne op:

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Lovforslag nr. L 34 (Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om socialtilsyn, lov om social service og barnets lov. (Ændringer af regler på udlændingeområdet på området for indkvartering, ydelser og sociale indsatser m.v.)) og

Lovforslag nr. L 51 (Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine. (Forlængelse af opholdsgrundlag efter Ukraine-særloven)).

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Lovforslag nr. L 35 (Forslag til lov om ændring af lov om fødevarer og dyrevelfærdsloven. (Ændring af takster i betalingsbestemmelser til finansiering af fødevarer- og dyrevelfærdskontrol m.v.)).

Miljøministeren og ministeren for ligestilling (Magnus Heunicke):

Lovforslag nr. L 36 (Forslag til lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd og lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. (Afskaffelse af ligestillingsredegørelser og forenkling af regler om kønssammensætningen i bestyrelser m.v.)),

Lovforslag nr. L 37 (Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse. (Kommunal mulighed for etablering af nulemissionszoner i afgrænsede byområder, indførelse af absolut kumulering for overtrædelser af miljøzonereguleringen m.v.)),

Lovforslag nr. L 38 (Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse. (Styrket affaldstilsyn, herunder modtagekontrol og håndhævelse af forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter og ophævelse af bestemmelser om genbrugsområder på genbrugspladser)) og

Lovforslag nr. L 39 (Forslag til lov om ændring af lov om kemikalier. (Opkrævning af gebyr for udstedelse af autorisationer efter EU-forordning om fluorholdige drivhusgasser, supplerende bestemmelser til EU-forordning om fluorholdige drivhusgasser, afgift pr. produkt i en godkendelse af en familie af biocidholdige produkter og digital indberetning af forbrug af bekæmpelsesmidler)).

Ministeren for Grøn Trepert (Jeppe Bruus):

Lovforslag nr. L 40 (Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse og om ophævelse af lov om administration af Den Europæiske Unions forordninger om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ. (Supplerende bestemmelser til skovrydningsforordningen om tilsyn, gebyr og konfiskation m.v.)).

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Lovforslag nr. L 41 (Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love. (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)),

Lovforslag nr. L 42 (Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)),

Lovforslag nr. L 43 (Forslag til lov om ændring af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og lov om godtgørelse og tilskud ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. (Udmøntning af aftale om flere social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere til sundhedsvæsenet og ældreplejen)),

Lovforslag nr. L 44 (Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag. (Justering af lønrefusion, forhøjelse af maksimal pensionsrefusionsats, justering af fleksibelt uddannelsesbidrag og aktivitetsafhængigt veu-bidrag for 2025, fastsættelse af modelparametre for erhvervsuddannelser til brug for beregning af lærepladsafhængigt arbejdsgeberbidrag for 2025 m.v.)),

Lovforslag nr. L 45 (Forslag til lov om ændring af lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne og forskellige andre love. (Forlængelse af perioden for opbevaring af oplysninger om konstateret ordblindhed i Ordblindetesten m.v.)),

Lovforslag nr. L 46 (Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. (Ny udbudsmodel for at øge forsyningssikkerheden af arbejdsmarkedsuddannelser)),

Lovforslag nr. L 47 (Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Midlertidig fratagelse af en forælders rettigheder efter folkeskoleloven ved en elevs ophold på krisecenter)) og

Lovforslag nr. L 48 (Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven. (Regelforenklinger aftalt i samarbejdsprogram)).

Kulturministeren (Christina Egelund, fg.):

Lovforslag nr. L 49 (Forslag til lov om Nimbi GameLab – Danmarks Institut for Spiludvikling) og

Lovforslag nr. L 50 (Forslag til lov om anlæg af en formidlingsbygning m.v. på fortidsmindet Nyborg Slot).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Lovforslag nr. L 52 (Forslag til lov om ændring af lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. (Fertilitetsbehandling til andet barn og lovliggørelse af partnerrædonation uden sundhedsfaglig begrundelse)) og

Lovforslag nr. L 53 (Forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love. (Tredje og sidste del af udmøntning af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)).

Titlerne på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Åbningsdebatten i dag vil blive tolket på tegnsprog, således at døve kan følge debatten, og tegnsprogstolkningen kan ses direkte på Folketingets hjemmeside www.ft.dk og efterfølgende on demand.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

(Anmeldelse 01.10.2024. Redegørelse givet 01.10.2024. Meddelelse om forhandling 01.10.2024).

Kl. 09:01

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører, jeg byder velkommen til, er hr. Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokratiet.

Kl. 09:01

(Ordfører)

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det. Da vi i Socialdemokratiet foreslog og gennemførte Arne-pensionen, gjorde vi det for at mindske uligheden og uretfærdigheden i Danmark. Også i forhold til dem med de hårdeste fysiske job var det vores opfattelse, at de skulle have bedre mulighed for og bedre fysik til at hygge sig med børnebørnene i deres otium. Nu tager vi næste skridt i kampen mod sociale uretfærdigheder. Socialdemokratiet støtter velfærdsforliget. Vi tager ansvar for at betale den regning, der følger med, når man som os har store ambitioner for velfærdssamfundet. Den position forlader vi ikke. Men vi kan se, at der økonomisk er plads til et mere retfærdigt pensionssystem i Danmark. Det er opgaven nu.

Da vi i Socialdemokratiet foreslog Arne-pensionen, var der mange borgerlige politikere, der rystede på hovedet. Er der overhovedet et problem? blev der spurgt, og det blev påstået, at det var umuligt at finde en løsning for de nedslidte. Den samme kritik lyder nu, og ja, det bliver sikkert bøvet, men så er det jo godt, at det er os, der skal gøre det. Jeg er helt på det rene med, at man kan have forskellige holdninger til pensionssystemet, men det nærmer sig det absurde, når Liberal Alliance og Radikale påstår, at der ikke findes urimeligheder i det nuværende pensionssystem, som hr. Ole Birk Olesen gjorde i Berlingske den 21. august, og her citerer jeg:

»Tallene viser jo, at Mette Frederiksens fortælling simpelthen ikke er sand. Hun opfinder problemer ud af den blå luft for at gøre sig attraktiv for bestemte vælgergrupper.«

Og fru Samira Nawa fra De Radikale udtaler i samme artikel, at »statsministeren mangler at pege på, hvad det er for et problem, der skal løses.«

Jeg har efter små 10 år i Folketinget den allerstørste respekt for holdningsforskelle, men i forhold til ulighed og uretfærdighed på pensionsområdet er det simpelt hen ikke et spørgsmål om holdninger. Hvis du er mand og har folkeskolen som din højeste uddannelse, kan du som 30-årig forvente at leve, til du er 76 år gammel. En akademiker som mig selv kan forvente en omkring 8 år længere levetid. Næsten 20 pct. af det her lands akademikere ville, hvis de ønskede det, have råd til at pensionere sig selv for egne midler 5 år før pensionsalderen. For gruppen af ufaglærte med grundskolen som deres højeste uddannelse gælder det for omtrent hver 20., og jeg kunne blive ved med de her eksempler. Uligheden findes, og det er hævet over enhver tvivl – eller hævet over enhver holdning, om man så må sige.

Når Radikale og Liberal Alliance påstår, Socialdemokratiet opfinder problemer, så henviser man til Pensionskommissionens tal. Hvad LA og Radikale glemmer at oplyse, er, at kommissionen jo ikke alene kigger på almindelige pensionsår, men også medregner førtidspension, og da ufaglærte og faglærte har langt hårdere fysiske job, ender de også langt oftere på førtidspension end akademikere. Derfor ligner det, at ufaglærte og akademikere har lige lang tid til at nyde deres otium, men det har de ikke. Faktisk fremgår det af

den samme Pensionskommissions tal, at omkring en fjerdedel af den samlede pensionisttilværelse for en ufaglært er på førtidspension. For en akademiker er det omkring 3 pct. Det vidner om, at der er tale om markant forskellige seniorliv på tværs af de grupper, og det giver simpelt hen ikke nogen mening ude i den virkelige verden at sammenligne livet som almindelig pensionist med livet som førtidspensionist. Det er vel at mærke mennesker, der har både lægers og myndigheders ord for, at de er for syge til at gå på arbejde.

Man kan også understrege absurditeten fra Radikale Venstre og Liberal Alliance med et lille eksempel, hvor vi har to forskellige grupper. I den ene gruppe har vi tre akademikere, der alle får 10 år på almindelig folkepension. I den anden gruppe har vi tre ufaglærte, hvoraf de to dør, den dag de skal på folkepension, og altså får 0 år på folkepension, og den tredje gruppe får 30 år på førtidspension inden døden. Ifølge den opgørelse, som Liberal Alliance og Radikale betjener sig af, er der ikke nogen forskel eller uretfærdighed mellem de to grupper; de får jo lige mange år på pension.

Kl. 09:06

Men i realiteten findes der jo ikke nogen danskere, der ikke kan se, at uretfærdigheden, uligheden mellem de to grupper er massiv. Uligheden findes. Det er årsagen til, at vi i Socialdemokratiet ønsker et mere retfærdigt pensionssystem.

For første gang siden anden verdenskrig, i 50 år, har vi kurs mod 3 sammenhængende år med en arbejdsløshed på under 3 pct. Antallet af kontanthjælpsmodtagere er aldrig målt lavere. Beskæftigelsen blandt ikkevestlige indvandrere har aldrig været højere. Selv hvis man samlede alle langtidsløse i det her land i Royal Arena eller på Odense Stadion, ville der stadig være pladser til overs. Det er altså på trods af coronakrise, krig, energikrise og stigende priser. Det er helt, helt historisk ekstraordinært, og det er ikke noget tilfælde. Det er også en direkte konsekvens af krisepolitik og politiske valg.

Traditionelt, når vi her på Christiansborg diskuterer ulighed eller socialpolitik, er der meget ofte fokus på Ginikoefficienter, på overførsler eller på særlige indsatser. Det er naturligvis alle sammen meget, meget vigtige diskussioner. Men mit bud er, at der næppe findes noget socialpolitisk tiltag, der har gjort så stor en politisk social forskel eller skabt en større grad af lige muligheder end de sidste års historisk stærke beskæftigelse, hvor tusindvis af mennesker er blevet løftet udefra og ind i det arbejdende fællesskab. Jeg tror, det er helt og fuldstændig afgørende for integrationen, at både Anna og Ahmed oplever, at far og mor går på arbejde, og det er helt afgørende, at både Ahmed og Anna selv kan få et fritidsjob.

I Socialdemokratiet mener vi, at kontanthjælp er en grundsten i vores sociale sikkerhedsnet, men overførsler kan aldrig give den samme stolthed, samhørighed og oplevelse af fællesskab, som et arbejde kan. Vi kan afsætte milliarder af kroner til både forebyggelse og sundhed, og det mener jeg at vi skal, men vi kommer aldrig den sociale og sundhedsmæssige forskel, som findes mellem dem, der er på arbejdsmarkedet, dem, der er langvarigt stået udenfor, helt til livs. Der er få politiske resultater, der gør mig mere stolt end tanken om den kolossalt positive sociale betydning de sidste års stærke beskæftigelse har haft for danskere, særlig danskere, der tidligere har stået uden for det arbejdende fællesskab.

SVM-regeringen er, som statsministeren har sagt, en mærkelig regering. Det kan være svært at vænne sig til, at gamle hovedfjender i politik pludselig fremlægger politik sammen. Omvendt tror jeg, at særlig i disse år med så meget splittelse verden over er SVM den bedste regering for Danmark. Vi investerer i velfærd, samtidig med at vi forbedrer erhvervslivets vilkår. Vi reformerer og styrker sundhedsvæsenet, uddannelserne og ældreplejen. Vi fører en økonomisk politik, der sikrer fuld beskæftigelse, og som samtidig med det har fået bugt med inflationen og de stigende priser. Der er med andre ord mange grunde til at holde af en mærkelig regering.

Men måske er den vigtigste grund til at holde af en mærkelig regering, når det kommer til stykket, i virkeligheden den grønne trepart. I årevis har skiftende regeringers politik betydet en zigzagkurs på miljø- og landbrugsområdet. Det har været elendigt for landbruget, fordi skiftende rammebetingelser jo er en kæmpe sten i vejen for de grønne investeringer, som er nødvendige for vores landbrug. Det har været en katastrofe for vores vandmiljø, som flere steder er helt dødt, og det har udgjort en barriere for den klimaomstilling, som landbruget selvfølgelig også skal igennem.

I New Zealand forsøgte den socialdemokratiske premierminister, Jacinda Ardern, at indføre en CO₂-afgift i landbruget. Den afgift blev stoppet af en blå regering. I Danmark bliver vi det første land i verden, der indfører en klimaafgift i landbruget, der på den ene side sikrer en bæredygtig produktion og på den anden side sikrer en konkurrencedygtig produktion. Vi gør det ikke alene bredt i Folketinget, vi gør det sammen med landbruget og sammen med Danmarks Naturfredningsforening og sammen med arbejdsmarkedets parter.

Jeg mener, at den arbejdsform siger ganske meget om Danmark, men den siger også ganske meget om, hvad man kan, når man har en bred regering i det her land.

Så vil jeg gerne på vegne af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne læse en vedtagelsestekst op:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at økonomien er sund, og at beskæftigelsen er rekordhøj. Det har muliggjort det største løft af kommunernes og regionernes økonomi i mere end 15 år, som vil betyde mere nær velfærd.

Regeringen har sammen med partier i Folketinget styrket erhvervslivet, øget kvalitet og frisættelse af både folkeskole og ældrepleje samt fremrykket investeringerne i forsvaret.

Danmark er et foregangsland i den grønne omstilling med den grønne trepart.

Folketinget konstaterer, at der med treparten sættes fart på den grønne omstilling af dansk landbrug og en massiv omlægning af det danske areal.

Folketinget er optaget af, at vi i den kommende tid rykker sundhedsvæsenet tættere på borgerne og mindsker ulighed i sundhed, fremtidssikrer ungdomsuddannelserne og fokuserer på det familiepølitiske. Og så skal værdigheden fylde mere i socialpolitikken.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 1).

Kl. 09:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Forslaget til vedtagelse vil indgå i de videre drøftelser.

Vi skal nu i gang med de korte bemærkninger og lige for at kridte banen op er det således, at spørgeren får 1 minut og ordføreren får 1 minut til at svare, og derefter er der ½ minut til spørgeren og ½ minut til ordføreren. Det betyder så, at vi kan nå ca. 15 spørgsmål til hver ordfører, hvis man holder tiden, og jeg kan allerede nu oplyse, at vi er vel over de 15, der har bedt om en kort bemærkning til ordføreren. Den første, der får ordet, er fru Inger Støjberg fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 09:12

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Statsministeren sagde i sin tale i tirsdags, at regeringen er i gang med en proces, som så skal gå forud for ændringerne i velfærdsforliget. Normalt bryster statsministeren sig jo af at være meget handlekraftig, og det tog også bare ganske få minutter for hende at få nedlagt et helt minkerhverv. Så jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge ordføreren om, hvad der egentlig er årsagen til, at den her proces skal trækkes i langdrag på den måde, som vi ser. Hvorfor skrider det her arbejde ikke frem? Vi har en statsminister,

der har skabt massiv usikkerhed omkring danskernes pensionsalder, og derfor mangler vi ganske enkelt, at regeringen får indkaldt til forhandlinger om det her, så vi kan få skabt den klarhed, som danskerne fortjener.

Kl. 09:13

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:13

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, det er ret fantastisk at opleve, at oppositionen i øjeblikket forsøger at give et indtryk af, at der er enighed på pensionsområdet. Det er jo helt forkert. Vi har forslag fra Enhedslisten om pensionen, som ville slå bunden ud af vores økonomi og gøre det umuligt at finansiere vores sundhedsvæsen i fremtiden. Så har vi Radikale og Liberal Alliance på den anden side, som vil afskaffe både Arne-pension og efterløn og lave et angreb på den tryghed, som aldrende danskere ellers oplever i øjeblikket. Så jeg tror bare, man må sige, at den her enighed, som man postuleringer, i hvert fald ikke politisk er særlig meget til stede.

Så er jeg også enig, når fru Inger Støjberg siger, at vi har en statsminister, der er handlekraftig. Det er jo statsministeren, der har stået spidsen for en proces, hvad angår Arne-pension, og hvad angår lønløft, som i meget høj grad ligner den proces, vi nu skal have i forhold til pensionsalderen. Som bekendt er både lønløftet og Arne-pensionen jo en realitet med statsministeren på forsædet. Nu tager vi en diskussion omkring danskernes pensionsalder. Vi skal lave en genforhandling af velfærdsforliget i god tid inden 2030 med det klare sigte – i modsætning til hvad andre partier i Folketinget vil – at sikre, at vi får et pensionssystem, som er mere retfærdigt end det, vi har i dag.

Kl. 09:15

Formanden (Søren Gade):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 09:15

Inger Støjberg (DD):

Altså. Nu er vi vel enige om, at lønløftet gjorde, at der var mange, der troede, at det lige præcis var dem, der skulle have mere i løn. Det var det så ikke. Det var nogle ganske få, der fik mere i løn. Så mere proces er der måske hellere ikke over det. Men når det er sagt, sagde udenrigsministeren jo efter statsministerens tale, at det her skulle på plads, inden man skulle ned at stemme om pensionsalderen. Derfor vil jeg bare lige høre, om Socialdemokratiet er enig med udenrigsministeren i det, udenrigsministeren sagde den anden dag lige efter åbningstalen. Det synes jeg egentlig kunne være spændende at høre.

Kl. 09:15

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:15

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, at man må berømme fru Inger Støjberg for et vist mod ved at tage diskussionen omkring lønløftet op med den socialdemokratiske ordfører. Det er i hvert fald i den grad den socialdemokratiske ordførers hjemmehane. Jeg er super stolt af vores lønløft, super stolt af at sosu-assisterer, pædagoger og sygeplejersker får et lønløft, og jeg mener i øvrigt også, at fru Inger Støjberg tager fejl, når hun taler om, at der skulle være en uenighed bredt på arbejdsmarkedet. Jeg har hørt masser af fagrepræsentanter for grupper, som ikke var med, faktisk tale om rimeligheden i, at netop de ovennævnte grupper fik et løft. Vi synes, det er fornuftigt at lave

et pensionssystem, som er mere retfærdigt, og vi vil gerne have, at der er kloge mennesker, der ser på beregningsgrundlaget, før vi tager den drøftelse med Folketinget, som vi i øvrigt ser frem til.

Kl. 09:16

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:17

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til formanden for de. Jeg vil gerne rose det, at ordføreren tager ulighed i pensioner op i talen. Det er også det, 3F's formand, Henning Overgaard, siger her i morges, hvor han netop konstaterer, at det giver mening at lade Arne-pensionen blive ved den alder, den er i dag, når man i 2025 løfter pensionsalderen, og det er jo derfor, den her proces haster. Hvis vi skal løse det, at vi skal gøre Arne-pensionen bedre, så skal det ske, inden vi skal stemme i 2025. Min gode ven Claus Jensen fra Dansk Metal sagde jo også forleden, at de må lægge noget frem, så man kan nå frem til en løsning, og det er selvfølgelig tilbagetrækningen og pensionen, formanden refererer til. Jeg kunne ikke være mere enig.

Jeg er også enig med udenrigsministeren, når han siger, at rørt brik må flyttes. Statsministeren sagde så også i sin meget gode åbningstale forleden, at regeringen nu vil se på det. Det synes jeg er en smule tamt, når man selv har åbnet debatten, og vi kunne se i en måling i går, at 70 pct. af danskerne ønsker, at vi skal kigge på det her.

Så vil jeg bare spørge, om Socialdemokratiet er uenig med Dansk Metals formand, Claus Jensen, og i øvrigt også danskerne om, at det her haster.

Kl. 09:18

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:18

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi er både enige med udenrigsministeren, når han siger, at rørt brik skal flyttes – for selvfølgelig skal vi finde en løsning – og jeg er sådan set også enig med de faglige repræsentanter, som fru Pia Olsen Dyhr nævner.

I Socialdemokratiet ser vi meget gerne, at man kan lande en aftale eksempelvis på den her side af et valg, men jeg vil også sige, at det afgørende for Socialdemokratiet ikke er, hvornår vi lander en aftale, men at vi forud for drøftelserne står på et solidt fundament, og at vi lander en aftale, som er god for de danske lønmodtagere, og som lever op til de principper, som Socialdemokratiet har skitseret, nemlig at det skal være mere retfærdigt, og at det skal være økonomisk holdbart.

Jeg er meget glad for, at SF har den her optagethed af velfærdsforliget, men man skal jo huske, at SF ikke er med i velfærdsforliget. Så jeg håber, at den her optagethed af det også kan give en så meget lyst til indflydelse og ansvarlighed, at man er klar til at træde ind i velfærdsforliget, sådan at man også tager et ansvar for at finansiere vores sygehuse, vores daginstitutioner og vores velfærdssamfund.

Kl. 09:19

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 09:19

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu kender jeg hr. Christian Rabjerg Madsen ganske godt og ved også, at man som socialdemokrat også ved, at der er nogle tidspunkter i politik, hvor man kan flytte dagsordenen, og det er selvfølgelig,

inden der skal stemmes om, hvorvidt pensionsalderen skal blive 70 år i fremtiden, og det er derfor, det haster, hvis vi skal sikre de ufaglærte, og hvis vi skal sikre nogle af dem, der har de hårdeste liv på vores arbejdsmarked. Dem er jeg optaget af. Jeg er datter af en, der kom på arbejdsmarkedet som 14-årig, så jeg ved godt, at der er forskel på at komme på arbejdsmarkedet som 14 årig og som 30-årig.

Hvorfor slipper Socialdemokraterne den brik, den mulighed for faktisk at flytte den her dagsorden sammen med danskerne, og bare siger, at man stemmer for lige gyldigt hvad, og at vi så må se, hvornår vi nu får gjort noget ved pensionen?

Kl. 09:20

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Igen vil jeg sige, at vi er enige i, at rørt brik skal flyttes. Vi kommer til at have en genforhandling af velfærdsforliget, og vores udgangspunkt bliver, at aftalerne omkring vores pensionsalder skal være mere retfærdige. Vi har også sagt, at vi lever op til velfærdsforliget, og derfor kommer vi i 2025 til at stemme for en stigning i danskerens pensionsalder til 70 år i 2040. Det handler jo om, at man på den ene side ønsker et mere retfærdigt pensionssystem, men at man samtidig også tager ansvar for velfærdsaftalen, fordi velfærdsaftalen er grundstenen bag og med til at gøre, at vi kan finansiere flere pædagoger, sygehuse og en ordentlig ældrepleje. Sådan er der jo to sider af den her sag. Der er noget ansvarlighed og noget økonomi, og så er der et mere retfærdigt pensionssystem, som vi forhåbentlig sammen kan blive enige om.

Kl. 09:21

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 09:21

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. I alle de år, hvor statsministeren har været statsminister, har der i samtlige taler til åbningsdebatter og afslutningsdebatter været fokus på, at vi skulle bringe bureaukratiet ned. Det er jo en god ting, men når man måler demokrati, i forhold til hvor mange offentligt ansatte der alene arbejder med administration, så er det gået den stik modsatte vej. De sidste 10 år er der sket en stigning på over 20.000 offentligt ansatte, som alene arbejder med administration.

Jeg har jo fornemmet, at Socialdemokratiet i hvert fald påstår, at man gerne vil bringe antallet af statsligt ansatte ned, og man har med den her finanslov sagt, at der skal være 1.000 færre embedsmænd, 1.000 færre ansatte, der arbejder med administration, men når man så ser, at alene i den tid, hvor SVM-regeringen har eksisteret – mindre end 2 år – er der kommet 4.000 ekstra ansatte i staten. Og så rækker det jo som en skrædder et vist sted, at man kun vil fjerne 1.000.

Så jeg er lidt forvirret omkring Socialdemokratiets standpunkt. Ønsker man, at udviklingen med, at der bliver ved med at komme flere og flere offentligt ansatte og bureaukrater, skal fortsætte, eller ønsker man at få sat en stopper for det og få bragt det samlede tal ned?

Kl. 09:22

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg tror, jeg kan bidrage til at bringe klarhed over Socialdemokratiets position. Jeg kan høre på hr. Alex Vanopslagh og LA både nu og de seneste uger, at man er meget oprørt over, at vi har flere offentligt ansatte; man vil gerne have færre offentligt ansatte. Lad det bare være sagt med det samme, at jeg er stolt over vores offentligt ansatte. Vi har fået flere offentligt ansatte, fordi vi vil have en skattekontrol, som er bedre; vi vil have flere soldater, der kan varetage vores sikkerhed; vi vil investere i vores ældrepleje og i vores børnehaver.

Kigger man på, hvor mange offentligt ansatte vi har, er vi nu på vej tilbage til et historisk gennemsnit, som betyder, at vi nu nærmer os det niveau, hvor vi har lige så mange offentligt ansatte pr. danskere, som vi har haft tidligere. Så jeg kommer ikke til at gå ned ad en vej, hvor jeg kritiserer vores offentligt ansatte eller ønsker færre offentligt ansatte – tværtimod. Jeg er stolt af vores offentligt ansatte.

Når det er sagt, er Socialdemokratiet ikke alene optaget af at skære ned på bureaukratiet, vi handler også på det. Derfor har vi først sat meget betydelige milliardmål for bureaukratedskæringer i kommuner og regioner, og nu tager vi vores egen medicin med 1.000 færre bureaukrater i staten.

Kl. 09:23

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 09:23

Alex Vanopslagh (LA):

Det er 4.000 ekstra offentligt ansatte under SVM-regeringen, som alene arbejder med administration. I den tid, hvor statsministeren har været statsminister, har det samlet været en stigning på over 10.000. Det er jo gået fuldstændig amok. Nu står den socialdemokratiske ordfører så og siger, at man er så stolt af, at vi har fået flere offentligt ansatte, men der, hvor I slår alle rekorderne, er jo i forhold til bureaukrati, i forhold til offentligt ansatte, der alene arbejder med administration.

Skal man forstå Socialdemokratiets ordfører sådan, at hvis bare man lige fjerner 1.000 ansatte, der alene arbejder med administration, så kan stigningen bare fortsætte i ét væk? Eller ønsker man at bringe det samlede tal ned? Jeg synes ikke, det står klart for mig. Jeg er med på, at man er stolt af, at der er mange offentligt ansatte, men er man også stolt over, at man slår rekord efter rekord i ansatte, der alene arbejder med bureaukrati og administration?

Kl. 09:24

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:24

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg er stolt af, at vi eksempelvis på finanslov efter finanslov har prioriteret, at der skulle være flere ansatte i vores skattevæsen, sådan at vi kan komme sort arbejde og hvidvask til livs. Det tror jeg er helt fuldstændig afgørende. Så har vi også en ambition om – ikke alene en ambition, men noget, vi faktisk handler på – at få nedbragt bureaukratiet.

Det har været en lillebitte smule sjovt at iagttage, at vi har borgerlige partier, som har meget store ambitioner om at nedbringe bureaukrati, men når vi så faktisk handler fra regeringens side og foreslår at gennemføre opgavebortfald, så vi bliver 1.000 færre i bureaukratiet, så er der pludselig ordførere fra en lang række borgerlige partier, som siger: Nej nej, lige præcis de her bureaukrater vil vi

gerne passe på. Det siger vist noget om, at det er nemmere at være i opposition, end det er at være i regering.

Kl. 09:24

Formanden (Søren Gade):

Fru Mona Juul.

Kl. 09:25

Mona Juul (KF):

Tak for det, og tak for talen. Jeg havde sådan et lille snak med min far, der midt i sine 50'ere stadig arbejdede som lastbilchauffør. Det havde han gjort det meste af sit liv, og han ønskede at arbejde lidt længere, end han kunne få lov til af sin arbejdsplads. Han begyndte jo først der i 50'erne at spare op til sin pension, hvad mange andre også først begyndte at gøre på det tidspunkt.

Han er selvfølgelig meget berørt af sådan et snak, som vi har herinde, og sådan noget med at rørt brik skal flyttes. Så bliver det lidt træls derhjemme, for så forestiller man sig jo, at politik bare er et spil. Og når man hører statsministeren nævne, at arbejdskraft er den nye valuta, og at vi så alligevel skal have nogle, der arbejder mindre, så bliver man lidt forvirret. Så når nu ordføreren også nævner ordet zigzagkurs, hvad er det så for en zigzagkurs, regeringen egentlig er på, i forhold til pension og i forhold til den velfærd, som man forestiller sig skal være i det her land, når man har arbejdet hele sit liv og selvfølgelig forventer, at der er nogle klare og tydelige rammevilkår?

Kl. 09:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:26

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror ikke, jeg kan få øje på nogen zigzagkurs. I modsætning til fru Mona Juuls parti, Konservative, har vi jo ikke været for eksempelvis at afskaffe efterlønnen eller været imod Arnepensionen. Vi har sådan set udbygget mulighederne og rettighederne for personer, som har haft lange og hårde arbejdsliv. Ni ud af ti af dem, der er på Arnepensionen, er ufaglærte og faglærte, så vi er et parti, der udbygger muligheder for de mennesker, som fru Mona Juul taler om, og det er jeg stolt af.

Når vi taler om et mere retfærdigt pensionssystem, er der ikke tale om noget spil. Der er tale om et ønske om at ændre vores pensionssystem, fordi vi ved, at der er nogle, der har haft hårdere arbejdsliv, end jeg eksempelvis har haft som akademiker og politiker. Det er dem, vi ønsker at gøre noget for. Det kommer vi til at gøre.

Men det er klart, at det er afgørende, at vi står på et solidt grundlag forud for så vigtige drøftelser. Og jeg køber ikke det der med, at vi skaber usikkerhed. Vi kommer til, i 2025, at stemme for den ændring af danskernes pensionsalder, som træder igennem i 2040, og så har vi sagt, at vi vil have en genforhandling i god tid, altså forud for at vi skal stemme igen i 2030 om en ændring, der træder i kraft i 2045. Jeg synes, det er helt ansvarligt og en ordentlig tilgang til spørgsmålet.

Kl. 09:27

Formanden (Søren Gade):

Fru Mona Juul.

Kl. 09:27

Mona Juul (KF):

Jeg tror, at man meget oplever en meget stor zigzagkurs. Jeg tror, man oplever, at man kan få lov til at sige hvad som helst; hvis meningsmålingerne falder, kan man åbenbart finde på nogle ting at sige, som man tror har en eller anden resonans i befolkningen.

Men det, der jo er vigtigt for mig som politiker og for den danske befolkning, er jo, at når man kommer med strøtanker, der er så voldsomme, hvordan hænger det så egentlig sammen med den politik, der bliver ført i øvrigt? Og hvor skal pengene komme fra? Hvad er det for nogle skatter, der skal stige? Hvilke offentligt ansatte, som ordføreren lige har stået og hyldet, er det, vi skal have færre af? For det er jo en regning, der i så fald skal betales.

Kl. 09:27

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:28

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg kan jo ikke tage fru Mona Juuls opfattelse fra hende, men jeg tror bare, at jeg stiltfærdigt vil sige, at jeg egentlig mener, at Socialdemokratiet har meget betydelig troværdighed, når vi taler om et mere retfærdigt pensionssystem. Og hvorfor tror jeg, at vi har den troværdighed? Det gør jeg, fordi den proces, vi lægger op til i forhold til at skabe et mere retfærdigt pensionssystem, jo ligner den proces, vi lagde op til forud for Arnepensionen og forud for lønløftet. Og hvordan var det, det gik med Arnepensionen og lønløftet? De blev gennemført. Så jeg vil bare sige, at hvad angår troværdighed, når Socialdemokratiet foreslår noget på pensionsområde, så er jeg helt rolig ved, at danskerne ved, hvad vi vil, og at de stoler på, at vi får det gennemført. For det plejer vi at gøre.

Kl. 09:28

Formanden (Søren Gade):

Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 09:28

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for talen. Vi deler jo i Enhedslisten fuldstændig kritikken af, at vores pensionssystem er dybt uretfærdigt. Vi ser folk med mange penge, som går på tidlig selvbetalt pension, mens den almindelige dansker og specielt dem med de hårde jobs hele tiden skal senere og senere på pension. Det er dybt uretfærdigt.

Det, der bare undrer lidt, er, at Socialdemokraterne ikke vil fortælle, hvordan man vil gøre det her pensionssystem mindre uretfærdigt. Det eneste, vi ved, er, at Socialdemokraterne kommer til at stemme for at hæve pensionsalderen til 70 år næste år; noget, som et stort flertal af danskerne øvrigt vender sig imod, og noget, som jo i den grad vil øge uretfærdigheden i pensionssystemet. Alt andet står hen i det uvisse, og det synes jeg på en eller anden måde virker lidt for smart, særlig på et område, som betyder så meget for så mange.

Så mit spørgsmål er egentlig meget enkelt: Vil Socialdemokraterne komme ud af busken og fortælle, hvad det er for et pensionssystem, Socialdemokraterne ønsker, og hvordan det skal gøres mere retfærdigt, før vi måske i foråret, måske i efteråret, vil se Socialdemokraterne gå ned og trykke på knappen og hæve danskernes pensionsalder en gang til?

Kl. 09:29

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:29

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror, det er fornuftigt, som vi også har sagt tidligere, at vi forud for drøftelsen får nogle kloge mennesker til at se på beregningsgrundlaget og omstændighederne for at tage den her drøftelse. Men jeg kan selvfølgelig garantere, at Socialdemokratiet, som vi har sagt, i god tid før 2030 kommer til at lægge vores bud frem, i forhold til hvordan vi skaber et mere retfærdigt pensionssystem.

Jeg tror måske også, man kan sige, at når den her debat er en lille smule mere kompliceret for Socialdemokraterne end for hr. Pelle Dragsted, så er det, fordi vi tager ansvar for helheden. Det er da fristende at stå her i dag og sige, at alle danskere skal have en pensionsalder på 68. Jeg tror, det vil give klapsalver mange steder. Men det vil også bare betyde, at vi ikke kan finansiere nye strålekanoner til behandling af kræft, at vi ikke kan finansiere vores børnehaver, og at vi ikke kan finansiere vores ældrepleje.

Socialdemokratiet er jo parti, der tager et samlet ansvar, og jeg kommer ikke til at stå og love noget på pension, som jeg ved betyder, at vi ikke i fremtiden kan have høje ambitioner for vores velfærdssamfund. Og det er sådan, Socialdemokratiet i bund og grund er. Vi ønsker retfærdige forbedringer for danskerne, som vi gjorde med Arnepensionen, men det skal foregå på en måde, så dansk økonomi stadig væk kan oppebære verdens bedste velfærdssamfund.

Kl. 09:30

Formanden (Søren Gade):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 09:30

Pelle Dragsted (EL):

Det er sjovt, at Socialdemokraterne mener, at det eneste, der kan finansiere fremtidens velfærd, er, at danskerne skal arbejde længere og længere. Man har råd til skattelettelser for milliarder til de aller-rigeste familier i Danmark – ingen smalle steder. Man har råd til billigere privatfly til eliten – ingen smalle steder. Men når fremtidens velfærd skal finansieres, er det ved, at mennesker, der går på arbejde og knokler fra morgen til aften, skal arbejde flere år. Det er åbenbart Socialdemokraternes politik på det her område.

Jeg fik desværre ikke noget svar på mit spørgsmål. Der er en pensionskommission, som allerede har behandlet det her grundigt. Det var, sidste gang Socialdemokratiet skulle stemme for at hæve pensionsalderen. Der var det det, man ligesom brugte som undskyldning. Hvornår får vi et svar fra Socialdemokraterne på, hvad det er, I egentlig gerne vil med pensionssystemet? Det tror jeg der er rigtig mange danskere der efterspørger.

Kl. 09:31

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:31

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tre fjerdele, eller 75 pct., af de skattelettelser, som regeringen har vedtaget, går til helt almindelig hårdtarbejdende danskere. De går til den enlige forsørger, som på grund af stærkt stigende priser de senere år har været presset, når hun eller han er gået ned i supermarkedet for at købe ind. De skattelettelser er jeg stolt af. Det var skattelettelser, som ligner det, som Socialdemokratiet gik til valg på og efterfølgende har implementeret.

Jeg tror bare, man må sige, at vejene skiller på økonomi her. Jeg mener ikke, der er nogen partier i Folketinget, der kan sige, at man er lige glade med velfærdsforliget og samtidig kan love danskerne et ordentligt velfærdssamfund i fremtiden. Man kan ikke skattefinansiere sig ud af det der på en måde, som er rimelig, og som sikrer ordentlig balance, også i forhold til vores konkurrencekraft og andet. Så man kan ikke bare slå ud med armene og være imod velfærdsforliget, hvis man samtidig vil have ambitioner for vores velfærdssamfund.

Kl. 09:32

Formanden (Søren Gade):

Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:32

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand. Jeg kan godt forstå, at hr. Christian Rabjerg Madsen roser sig selv og sit parti for realiseringen af lønløftet. Altså, især den 18-procentslønstigning, som landets ministre har fået de seneste år, er jo dybt, dybt imponerende. Det udstiller jo også, hvad kan man sige, prioriteterne i den her regering, der så i øvrigt også lige har valgt at udvide antallet af ministre til, tror jeg, det højeste antal i mands minde, hvis ikke i danmarkshistorien. Det udstiller jo den her regerings prioriteter.

Hr. Christian Rabjerg Madsen var jo lidt inde på seniorpensionen, og jeg har haft de seneste dage og uger set nogle udsendelser på TV 2 om folk, som vitterlig er hårdt nedslidte, og hvor de får deres læges erklæring på ikke at kunne arbejde osv., men alligevel får afslag. Derfor tror jeg, at vi er ganske mange, som er ærgerlige over det, når hr. Christian Rabjerg Madsen siger, at det ikke er så afgørende, hvornår man kommer med en melding om, hvad det er, der skal ske i forhold til pensionsordningen. Altså, vi ved jo godt, at det dækker over, at det er helt afgørende for Socialdemokratiet ikke at komme med en melding før folketingsvalget, således at diskussionen kan køre helt frem til da og man ikke er bundet af noget som helst.

Men kan hr. Christian Rabjerg Madsen kan godt forstå, at de mange mennesker, der f.eks. får afslag på seniorpension, selv om de ikke kan løfte så meget som en elkedel, faktisk har en forventning om, at Socialdemokratiet har en holdning til det her?

Kl. 09:33

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:33

Christian Rabjerg Madsen (S):

Man kan jo i hvert fald konstatere, at regeringen ikke er udvidet nok, til at jeg kan få en ministerpost. Så man kan diskutere, om der er sket nok på det område, men den drøftelse kan man jo tage en anden dag.

Tilbage til det mere seriøse i spørgsmålet, nemlig det med seniorpensionen. Jeg har set de samme udsendelser som hr. Morten Messerschmidt, og jeg må sige, at det i den grad giver grund til eftertanke. Jeg synes, det virkelig er noget, der rører mig dybt, altså at de her mennesker er kommet i den situation. Derfor er jeg også rigtig glad for, at vores beskæftigelsesminister meget klart har sagt: 1) at der ikke er ændret på reglerne og de politiske rammer for den aftale, der er, og 2) at nu vil man kigge ned i det her for at se på, om der er uhensigtsmæssigheder. Så jeg er glad for spørgsmålet og glad for, at TV 2 har taget de her sager op.

Kl. 09:34

Formanden (Søren Gade):

Morten Messerschmidt.

Kl. 09:34

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg kan godt forstå, at hr. Christian Rabjerg Madsen føler sig forbigået; især når man ser på, hvem det er, han bliver forbigået af, så er han jo i den grad undervurderet.

Men hvornår kommer der så noget fra Socialdemokratiet? Det her er jo en aftale, vi har lavet i fællesskab. Jeg er selv søn af en struktør, og jeg husker tydeligt, allerede fra da jeg var teenager, at når min far kom hjem, uanset om det så var vinter eller sommer, koldt eller varmt, så var han hårdt fysisk udfordret. Derfor kan jeg sagtens forstå, at de her mennesker sidder med en dyb forundring, og der vil jeg bare igen høre: Hvornår får vi så noget fra Socialdemokratiet? Det er jo Socialdemokratiet, der har åbnet den her debat. Så

får vi noget i år eller inden februar, hvor vi skal stemme, eller inden et folketingsvalg? Hvad er perspektivet for de her mennesker?

Kl. 09:35

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:35

Christian Rabjerg Madsen (S):

Der er to drøftelser her. Jeg tør ikke sige, hvornår Beskæftigelsesministeriet kan være færdig med at se på de sager, som hr. Morten Messerschmidt løftede i spørgsmålet, og med at se på, hvad årsagen er til, at situationen er sådan. Men jeg er glad for, at beskæftigelsesministeren har sagt, at man vil kigge på de her sager, for jeg er selv påvirket af de samme udsendelser, som hr. Morten Messerschmidt har set.

Hvad angår en mere retfærdig pension, har vi sagt, at det skal ske i god tid før 2030. Det synes jeg er god respekt for, at der skal være tryghed om pensionen. Men vi har samtidig sagt, at det kan være fornuftigt at få kloge mennesker til at se på beregningsgrundlaget og få kloge mennesker til at give os et grundlag for at tage de her vigtige drøftelser, som forhåbentlig skal lede frem til et pensionssystem, som er mere retfærdigt end det, vi har i dag.

Kl. 09:36

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 09:36

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Jeg har to spørgsmål. Det første er, om den socialdemokratiske ordfører kan give én god grund til ikke at forhandle en eventuel ændring af velfærdsaftalen inden for det næste år. Det er jo noget, der stiller alle danskerne, som ser frem til deres pension, i en usikker situation. Hvis man vælger den billigste af de ordninger eller tillem্পninger, som Pensionskommissionen foreslår, vil det koste 29 mia. kr. om året, som vi så ikke kan bruge til at løfte indsatsen for vores børn og unge, vores uddannelser og grøn omstilling. Så vi har jo brug for en afklaring, og er der egentlig nogen god grund til ikke at få den afklaring igennem inden for det næste år?

Så vil Socialdemokratiet jo gerne udstille Radikale Venstre som et rigtig asocialt parti, der ikke kerer sig om de nedslidte. Er det ikke rigtigt, at den her regering ønsker at afskaffe seniorpensionen, som vi lige har hørt om? Det var jo udgangspunktet. Vi var inde at redde den. Og så er det rigtigt, at vi sagde ja. Hvis vi kigger på efterlønnen – og det er det, der er mit spørgsmål til ordføreren – kan han så bekræfte, at ni ud af ti, der går på efterløn, selv angiver, at de ikke føler sig nedslidte, at otte ud af ti, der går på Arnepension, selv angiver, at de ikke føler sig nedslidte, og at langt de fleste i øvrigt vælger den seniorpension, som både er mere generøs og rimelig? Radikale Venstre står vagt om, at alle nedslidte selvfølgelig skal kunne træde fra.

Kl. 09:37

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:37

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg synes jo egentlig, jeg har givet en god grund til, hvorfor vi ikke kan forhandle i morgen, nemlig at vi har et ønske om, at kloge mennesker – andre partier har nævnt muligheden for en kommission – skal kigge på det her pensionsområde, sådan at vi står på velfunderet grund, når vi skal tage den her meget vigtige drøftelse.

Så synes jeg også, at man må sige, at det er påfaldende, at der i oppositionen er så stor enighed om, at vi skal forhandle. Det har jeg respekt for. Men man skylder vel lige at nævne, at der i den opposition, som er enige om, at vi skal forhandle, overhovedet ikke er enighed om, hvad vi skal forhandle, eller hvor vi skal nå hen. Radikale går sammen med SF og siger, vi skal forhandle. SF vil gerne have en tidligere pensionsalder. Radikale vil gerne afskaffe efterlønnen, Arnepensionen og ældrechecken. Så det er i hvert fald som minimum en lidt tynd enighed, der er opstået, nemlig om, at vi skal forhandle. Om det politiske og det, der betyder noget, er der kæmpe uenighed. Så jeg tror, det bliver vanskelige forhandlinger, den dag de kommer.

Kl. 09:38

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 09:38

Martin Lidegaard (RV):

Det er jo netop derfor, vi skal forhandle. Der er uenighed i oppositionen. Det er der ved gud også i regeringen, kan man høre. Der er jo ikke på nogen måde enighed i regeringen om, hvor vi skal hen med det her. Og netop fordi vi er uenige om det her spørgsmål, skylder vi jo danskerne at skabe ro og sikkerhed om, hvad deres fremtidige pensionsvilkår er. Vi har en hel Pensionskommission, der har barslet. Det er et glimrende grundlag. Vi Radikale vil bare ikke acceptere at sætte 29 nye mia. kr. af oven i de 20 mia. kr., vi bruger på efterløn og Arnepension, uden også at give noget til de unge generationer og børnene. Det er jo ikke rimeligt, at vi kun og altid diskuterer de ældres vilkår i det her Ting.

Kl. 09:39

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:39

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi vil også meget gerne diskutere børnenes vilkår. Det er jo derfor, vi har afsat milliarder til folkeskolen og afsat milliarder til flere pædagoger. Men jeg er bare uenige med De Radikale, når jeg ser jeres børneplan. Den del om at investere i børnene, unge, skoler og uddannelser synes jeg er fremragende. Men når man vil finansiere det ved at skære både Arnepension og efterløn og ældrecheck væk, er det bare ikke et godt nok stykke arbejde til, at man kan vedtage det, uden at det vil få meget, meget voldsomme sociale konsekvenser. Vi vil meget gerne tage en drøftelse med partierne omkring pension. Vi vil også meget gerne diskutere det. Jeg er glad for diskussionen. Men jeg mener, det skal foregå på et godt og sagligt grundlag, og derfor har vi sagt, at det er mest fornuftigt at få nogle kloge mennesker til at kigge på det forud for forhandlingen.

Kl. 09:40

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde, Alternativet. Værsgo.

Kl. 09:40

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Socialdemokratiet er et arbejderparti; det var man i hvert fald engang. Flere og flere danskere på arbejdsmarkedet udtrykker et ønske om at kunne gå ned i tid i perioder og om at få større fleksibilitet i en hverdag, der kan være svær at få til at hænge sammen. Derfor foreslog Alternativet for nylig en såkaldt tidsopsparing, et måske lidt alternativt take på en pensionsopsparing, som folk kan bruge i løbet af hele livet og ikke kun, når man skulle være så heldig at nå alderdommen. Hvad vil Socialdemokratiet gøre for de

her mennesker, som i langt højere grad ønsker en større fleksibilitet og mulighed for at kunne gå ned i tid i perioder gennem hele livet, hvor man har brug for mere tid til det, der virkelig tæller?

Kl. 09:41

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:41

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg synes, det er en vigtig debat. Jeg tror måske, jeg først skal sige, at jeg synes, vi som folkestyre skylder at have en grundlæggende respekt for, at spørgsmålet om løn og arbejdsvilkår er et spørgsmål for arbejdsmarkedets parter. Det følger af den danske model, at vi skal passe på, at vi ikke med vores diskussioner herinde underminerer den danske model.

Når det så er sagt, vil vi gerne diskutere fleksibilitet og vilkår for børnefamilier. Men der, hvor jeg kan blive en lille smule nervøs for fru Franciska Rosenkildes position, er, når jeg ser nogle af de konkrete forslag. For hvis man laver tiltag herinde, som betyder, at danskerne i fremtiden arbejder langt mindre, end de gør i dag, så får vi ikke råd til gode børnehaver, god ældrepleje, gode sygehuse, og så får vi en situation, hvor god sundhedsbehandling er afhængig af, om man har en høj løn, eller man har en lav løn. Det er bare ikke et samfund, vi som socialdemokrater ønsker at have, og det er årsagen til, at der skal være en balance imellem, hvor meget vi går på arbejde og betaler i skat, og så det forhold, at vi skal kunne finansiere et velfærdssamfund, som for Socialdemokratiet er helt essentielt og den bedste samfundsmodel i verden, langt overlegen alle andre modeller.

Kl. 09:42

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 09:42

Franciska Rosenkilde (ALT):

Nu er der jo ikke noget belæg for, at høj arbejdstid en til en betyder et godt velfærdssystem. Vi har jo faktisk nedsat arbejdstiden, mens vi har opbygget velfærdssamfundet. Faktisk har man ikke ændret ved arbejdstiden, siden internettet blev indført, og det har jo om noget rykket ved vores produktivitet. Så det, vi i Alternativet vil spørge Socialdemokratiet om, er: Er det ikke på tide, at man omsætter noget af den produktivitet til mere tid og fleksibilitet og ikke kun til skattelettelse til dem, der har mest i forvejen?

Kl. 09:42

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:42

Christian Rabjerg Madsen (S):

Nej, vi omsætter ikke øget produktivitet og teknologi og AI til skattelettelse. Det er rigtigt nok, at vi har givet nogle skattelettelse, primært til dem, der tjener mindst, men helt overordnet har vi taget produktivitetstigningerne og de skatteindbetalinger, der har været, og investeret i vores velfærdssamfund. Det er derfor, vi eksempelvis nu bruger flere penge på velfærd, end vi gjorde, da vi havde en rent socialdemokratisk regering; det er derfor, vi nu har lavet den bedste aftale i 15 år med både kommuner og regioner. Så vi bruger primært produktivitetstigningerne til at investere i vores velfærdssamfund. Det er jeg stolt af. Men jeg er da klart åben over for, at man imellem arbejdsmarkedets parter kan diskutere, hvordan man i det hele taget kan omsætte produktivitet og teknologi i forhold til diskussionen

omkring løn og arbejdsvilkår. Det er klart, at der er en sammenhæng imellem produktivitet og så skatteindbetalinger.

Kl. 09:43

Formanden (Søren Gade):
Fru Aaja Chemnitz, Inuit Ataqatigiit. Værsgo.

Kl. 09:43

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Tak for ordet, og tak for talen. I øvrigt også tak for det gode samarbejde, som IA grundlæggende er rigtig glade for.

Der er jo blevet talt rigtig meget om de ældre og pension i dag, men vi vil gerne bruge lidt tid på også at snakke om de unge og mere specifikt de unge i rigsfællesskabet. For noget af det, vi godt ved, er, at grønlandske unge ved rigtig meget om Danmark, mens de danske unge ikke ved særlig meget om rigsfællesskabet. Nu har vi så fået en undersøgelse fra Sjómaq, som er en del af det ungdomssamarbejde, der er i rigsfællesskabet, og den giver os faktisk nogle tal på det. Den viser, at 56 pct. af de danske unge faktisk ikke får undervisning om hverken Grønland eller Færøerne i folkeskolen. Jeg kunne godt tænke mig høre, hvad regeringen tænker om det. Tak.

Kl. 09:44

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:44

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det. Også herfra skal der lyde en meget positiv tilkendegivelse om det samarbejde, som regeringen og Socialdemokratiet har med IA. Det er vi meget, meget glade for. Jeg tror, det er enormt vigtigt, også i en tid, hvor vi faktisk diskuterer rigsfællesskabet og måske gør det mere og anderledes, end vi har gjort tidligere. Der tror jeg, at det samarbejde er enormt vigtigt.

Jeg synes, at den undersøgelse – og vi har haft drøftelsen tidligere – om danske unges viden om forhold i rigsfællesskabet er vigtig, og jeg er enig med spørgeren i, at den situation, som vi har i øjeblikket, og det vidensniveau om rigsfællesskabet, der er blandt danskerne og dermed også de danske unge, ikke er godt nok. Jeg synes faktisk ikke, det er godt nok. Så jeg synes, vi skal drøfte med hinanden, hvordan man undervisningsmæssigt og kultur-mæssigt bredt set kan gøre mere for at understøtte viden om rigsfællesskabet. For det er klart, at vores evne til at tage de vigtige drøftelser om rigsfællesskabet, som vi kommer til at have de næste år, og vores mulighed for at sikre, at den debat bliver god og ordentlig, beror på, at der også er en viden om rigsfællesskabet.

Kl. 09:45

Formanden (Søren Gade):
Fru Aaja Chemnitz.

Kl. 09:45

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. IA tror grundlæggende på, at viden og dialog er med til at sikre, at der ikke forekommer racisme. Men noget af det, vi godt kan være bekymrede over, er at handlingsplanen mod racisme faktisk er blevet udskudt. Vi synes, at spørgsmålet om viden om hinanden hænger sammen med den racisme, som der foregår bl.a. over for grønlandere, men også over for andre minoriteter.

Så jeg kunne godt tænke mig at spørge regeringen: Hvornår kommer den handlingsplan mod racisme, som man sådan set havde lovet skulle være på plads inden sommeren?

Kl. 09:46

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:46

Christian Rabjerg Madsen (S):

Lad mig bare slå fast, at racisme i det hele taget selvfølgelig er fuldstændig uacceptabelt, men racisme internt i rigsfællesskabet er helt uforståeligt. Jeg vil gerne tage skarpest mulig afstand fra det og vil også gerne medvirke til, at vi får mere oplysning for dermed at sikre, at den racisme ikke længere finder sted.

Jeg ved, at handlingsplanen vedrørende racisme er på trapperne. Jeg tør ikke give en specifik dato, men jeg ved, at den er på vej.

Kl. 09:46

Formanden (Søren Gade):

Så er det fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 09:46

Susie Jessen (DD):

Tak for det. Jeg vil følge lidt op på det her spørgsmål om tidligere pension. Jeg tror, at befolkningen generelt er ret uforstående over for, at man i Socialdemokratiet åbner op for det her bal, som jo åbenlyst er et valgoplæg. Altså, man har ikke nogen interesse i at følge det her til dørs før et folketingsvalg, og det kommer jo så i øvrigt også efter en lang periode, hvor Socialdemokratiet har afskaffet store bededag, fordi vi skulle arbejde mere, og opfordret os alle sammen til at stå ved samlebåndet, så meget som vi overhovedet kan.

Det, som jeg mener Socialdemokratiet skylder at svare danskerne på, er, hvornår man kommer videre i den her proces. Hvornår vil Socialdemokratiet komme med et oplæg til resten af Folketinget? Hvornår vil Socialdemokratiet komme med en indkaldelse til forhandlinger? Ordføreren har sagt, at det skal ske i god tid før 2030. Hvad er det? Der er 6 år til? Skal det ske efter et folketingsvalg eller før?

Kl. 09:47

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:47

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg er meget glad for at høre fru Susie Jessen og Danmarksdemokraterne have en opmærksomhed på og en lyst til at diskutere pension. Det står jo noget i kontrast til fru Inger Støjbergs tidligere holdninger på det her område. Da Danmarksdemokraternes nuværende leder, fru Inger Støjberg, stod i spidsen for det her område, var der jo kraftige forringelser af efterlønnen på menuen. På samme måde skulle seniorpensionen i virkeligheden rydde op efter nogle af de udfordringer, der var med den seniorførtidspension, som fru Inger Støjberg stod for.

Så man må sige, at fru Inger Støjberg er gået fra at have en politik, som i meget høj grad har angrebet og skåret ned for mennesker, som har været nedslidte, til nu tilsyneladende at udtrykke en positiv interesse for at diskutere bedre forhold for nedslidte. Det synes jeg i den grad er positivt. Det er en debat, som Socialdemokratiet er klar til at tage.

Kl. 09:48

Formanden (Søren Gade):

Fru Susie Jessen.

Kl. 09:48

Susie Jessen (DD):

Tak. Hr. Christian Rabjerg Madsen er ekstremt god til ikke at svare på spørgsmål. Jeg spurgte om, hvornår ordføreren regner med at der bliver indkaldt til forhandlinger. Er det før eller efter et folketingsvalg? Det svarede hr. Christian Rabjerg Madsen overhovedet ikke på, og det kan jo også godt være, at noget af den her tøven også

skyldes, at der er nogle andre i den her regering, som måske også har i bagehovedet, at der skal være en eller anden form for økonomisk ansvarlighed i forhold til at få hele det danske velfærdssamfund til at fungere. Det kan også godt være, det er en af grundene til, at Socialdemokratiet synes, at der skal gå 6 år, inden man overhovedet får en afklaring på det her.

Kl. 09:49

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:49

Christian Rabjerg Madsen (S):

I Socialdemokratiet er vi ikke bare optaget af, at vi har en økonomi, der kan bære et velfærdssamfund, som er bedre i fremtiden, end det er i dag. Vi kan bevise, at vi mener det, fordi vi i 20 år har været at finde blandt de partier, som tager ansvar for dansk økonomi ved at være med i velfærdsaftalen. Jeg mener, at vi i meget høj grad lever op til vores ønske om at sikre stabilitet omkring pensionsforhold, når vi siger, at vi i god tid forud for 2030 ønsker en genforhandling, fordi den ændring, man vil lave i 2030 har at gøre med noget, der foregår i 2045.

Så tror jeg, at fru Susie Jessen fra Danmarksdemokraterne må acceptere, at når man har en formand, som tidligere har afskaffet efterlønnen og forringet nedslidtes vilkår, så får man lidt modstand i diskussionen omkring nedslidtes forhold og vilkår.

Kl. 09:50

Formanden (Søren Gade):

Fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:50

Signe Munk (SF):

Regeringen turnerer jo med en fortælling om et historisk løft af kommunernes økonomi. Virkeligheden derude, og ret mig endelig, hvis jeg tager fejl, er jo bare, at der er sparekataloger, budgetter, som både indeholder skolelukninger og nedskæringer i omsorgen for vores ældre. Til gengæld er der næste år skattelettelser på vej for 10 mia. kr., heraf en hel del til de rigeste – penge, som uden tvivl ville falde på et tørt sted for velfærden ude i det danske land. Så helt ærlig, sådan helt ægte: Er det så et klogt og solidarisk valg set med socialdemokratiske briller at give 10 mia. kr. i skattelettelser, mens velfærden stadig halter efter?

Kl. 09:50

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:50

Christian Rabjerg Madsen (S):

Som sagt tidligere kan jeg stå inde for den socialdemokratiske skattepolitik og regeringens skattepolitik, som jo primært sigter efter at give den enlige forsøger og de mennesker, der tjener mindst på vores arbejdsmarked, en hjælpende hånd, fordi de har måttet opleve, at det har været svært at få pengene til at slå til, fordi priserne er steget meget voldsomt.

Når det så er sagt, anerkender jeg fuldt ud det billede, som fru Signe Munk tegner af, at velfærden nogle steder er slidt. Jeg er ikke tilfreds med det velfærdssamfund, vi har – så langtfra, måske bliver jeg det aldrig.

Jeg er glad for, at vi har lavet den bedste økonomiaftale i 15 år med kommuner og regioner. Jeg er stolt af, at vi, da det så viste sig, at der var nogle tekniske elementer, der gjorde, at ikke alle kommuner kunne leve op til de øgede rammer, gav en likviditetshjælp oveni, sådan at flere kommuner kan udfylde deres rammer, men jeg

anerkender, at der er steder, hvor det ikke er godt nok – kommuner, som har nogle helt særlige udfordringer. Det er også noget af det, der ligger til grund for vores sundhedsreform, at man eksempelvis på Langeland har dobbelt så mange kronikere, som man har i hovedstadsområdet. Der er en lang række steder, hvor vi kan tage fat og løfte velfærden, og det vil Socialdemokratiet meget gerne medvirke til.

Kl. 09:54

Formanden (Søren Gade):
Fru Signe Munk.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:54

Signe Munk (SF):

De skattelettelser, som Socialdemokratiet er en del af nu, spærrer jo for investeringer i velfærden næste år for 3 mia. kr. Det er også skattelettelser, der går til de allerrigeste. Jeg bliver bare nødt til at høre igen: Er ordføreren ikke enig i, at de 3 mia. kr., man nu ikke kan investere i velfærden på grund af regeringens skattelettelser, ville være godt brugt ude i det Velfærdsdanmark, hvor der er huller, som ordføreren også pointerer?

Kl. 09:52

Kl. 09:52

Kl. 09:52

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Der er jo en dyb politisk uenighed her mellem Socialdemokratiet og Liberal Alliance. Vi hørte det også den anden dag i Debatten på DR2, hvor hr. Alex Vanopslagh sagde noget i retning af, at Arnepensionen og efterlønnen var for folk, der gerne ville spille noget mere golf. Det er jo en opfattelse af virkeligheden, som er relativt aparte og relativt langt væk fra virkeligheden. For det, vi kan se, er, at ni ud af ti af de danskere, der bruger Arnepensionen, er faglærte eller ufaglærte. De gør det ikke for at få lov til at spille mere golf. Hvis de havde helbredet til og lysten til at spille mere golf, var de blevet på arbejdsmarkedet, fordi deres løn er langt højere end Arnepensionen. Det er nogle mennesker, der har fået en mulighed for at trække sig tilbage værdigt – en mulighed, som mange akademikere, mange politikere og mange topchefer har, fordi de har råd til det. Det er en retting og en mulighed, vi nu også giver til de mennesker, der har haft de hårdeste jobs. Det er jeg superstolt over.

Kl. 09:55

Formanden (Søren Gade):
Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 09:52

Kl. 09:55

Christian Rabjerg Madsen (S):

Som sagt står jeg fuldt på mål for regeringens skattepolitik. Jeg synes, det har det været nødvendigt også at prioritere skattelettelser til den enlige forsøger, som har haft svært ved at have råd til at sende børnene til fritidsaktiviteter, fordi regningen, når man køber almindelige fødevarer, er steget. Så jeg står på mål for den prioritering, men jeg står så også på mål for, at vi har en økonomi nu, hvor vi bruger flere penge på den offentlige velfærd, end dengang fru Signe Munk var parlamentarisk opbakning til en ren S-regering.

Er det så nok? Er alt godt? Er der mere, vi kan gøre for velfærden? Ja, selvfølgelig er der mere, vi kan gøre for velfærden, og den drøftelse er vi altid klar til at tage, også med SF.

Kl. 09:53

Formanden (Søren Gade):
Hr. Ole Birk Olesen, Liberal Alliance. Værsgo.

Ole Birk Olesen (LA):

Kan vi ikke godt have en ærlig debat? Hr. Martin Lidegaard nævnte tallet tidligere i debatten: Ni ud af ti på efterløn angiver, at de ikke er nedslidte, og otte ud af ti på Arnepension angiver, at de ikke er nedslidte. Så det er ikke ordninger, hvor man skal være nedslidt for få dem, og det er ikke sandt, når hr. Christian Rabjerg Madsen i stil med statsministeren i sidste valgkamp lader, som om nedslidning er et kriterium for at komme på Arnepension. Spørgsmålet, jeg stillede, var: Vil nedslidning være et kriterium for den nye folkepension, som Socialdemokratiet vil foreslå?

Kl. 09:55

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:53

Kl. 09:55

Ole Birk Olesen (LA):

Danmark har tre ordninger, som er til rådighed for folk, som bliver slidt ned på arbejdsmarkedet: Førtidspension, seniorpension og fleksjob. Jeg kan forsikre om, at Liberal Alliance ikke vil afskaffe en eneste af de tre ordninger. Så har vi Arnepension, og vi har efterløn, og det er en dårlig vane for Socialdemokratiet hele tiden at tale om de ordninger, som om de er for nedslidte. Statsministeren gjorde det i valgkampen, hvor hun sagde, det var et kriterium for at få Arnepension, at man var nedslidt. Det blev hun har rettet i forhold til. Pressen skrev, at det var forkert, det var usandt, og nogle brugte ordet løgn. Nu fortsætter hr. Christian Rabjerg Madsen med at sige, at Arnepension er en løsning for nedslidte. Igen fortsætter Socialdemokratiet den her usande retorik om de ordninger, som Socialdemokratiet indfører.

Jeg vil gerne høre: Den ændring af folkepensionen, som Socialdemokratiet kommer til at foreslå, kommer den til faktisk at være for nedslidte, altså kommer nedslidning til at være et kriterium for den ændring af folkepensionen, som Socialdemokratiet foreslår, eller vil det være for alle mennesker, uanset om de er nedslidte eller ej?

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jamen igen i forhold til Arnepension er jeg simpelt hen bare super-tilfreds med, at vi har en ordening nu, der betyder, at nedslidte og hårdtarbejdende danskere har mulighed for at trække sig tilbage også for kroppen siger stop. Det er en mulighed, der i mange år har været forbeholdt velhavende mennesker, og det er nu en mulighed, vi udvider. Jeg har ikke sagt, at nedslidning er et kriterie for at få Arnepension. Jeg kan bare se, at de grupper, der bruger Arnepensionen, er faglærte og ufaglærte, altså de mennesker med de hårdeste jobs.

Kl. 09:56

Formanden (Søren Gade):

Den sidste, som får en kort bemærkning til hr. Christian Rabjerg Madsen, bliver fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:56

Mai Mercado (KF):

Pya. For et par uger siden havde jeg besøg af Jens. Jens var med i dokumentaren »Jens på livsfarlige piller«. Han fortalte, hvordan det var at være afhængig af opioider. Regeringen varslede et udspil om opioider den 12. august sidste år, og siden er der ingenting sket –

ikke andet end skåltaler fra justitsministeren og af og til også fra statsministeren. Man skal bare se til USA, før man kan se, hvor galt det kan gå. Vi skal have stoppet det her i Danmark, inden det udvikler sig til en egentlig epidemi.

Regeringen siger, den tager det meget alvorligt, men den er ikke kommet med det udspil, som den har varslet. Derfor vil jeg gerne spørge her i dag, om regeringen overhovedet kommer med et udspil, hvornår regeringen kommer med et udspil, og om vi fortsat kan regne med et udspil, som både involverer retsområdet, så man altså får lukket hullerne, så pushere får en tilstrækkelig straf, socialområdet og sundhedsområdet.

Kl. 09:57

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Mange tak til fru Mai Mercado for spørgsmålet. Jeg er helt enig i den udfordring, som både tv har skitseret, og som har været præsenteret mange andre steder i medierne, og som også fru Mai Mercado præsenterer her.

Man må vel sige, at den her regering i modsætning til tidligere regeringer, også tidligere partier, som har haft justitsministerposten igennem mange år, tager den her udfordring ekstremt alvorligt, for det er ikke rigtigt, når Mai Mercado påstår, at der ikke er sket noget. Det arbejde, der nemlig pågår i regeringen nu, er lige præcis det arbejde, der skal sikre, at vi ikke alene får en indsats mod opioider, som har at gøre med retsområdet – det skal det selvfølgelig også have – men den indsats, som regeringen kommer til at præsentere, kommer også til at forholde sig til socialområdet, til sundhedsområdet, til uddannelsesområdet og selvfølgelig til retsområdet.

Det her er svært. Det her er svært, fordi vi står over for nye udfordringer. Vi står over for nye muligheder for at komme i kontakt med pushere på sociale medier, så vi skal sørge for, at det her bliver gjort ordentligt, men jeg er også glad for at kunne sige, at der ikke er lang tid igen, før vi kan præsentere en handlingsplan, men arbejdet bliver bare nødt til at blive gjort grundigt, fordi vi står over for et nyt misbrugsproblem blandt vores unge mennesker.

Kl. 09:58

Formanden (Søren Gade):
Fru Mai Mercado.

Kl. 09:58

Mai Mercado (KF):

»Det kommer lige om lidt.« Det har regeringen faktisk sagt i mere end et år nu. Problemerne går jo helt tilbage til 2021, hvor man for alvor får øjnene op for, at det her er et stort problem, hvor misbrugscentre råber vagt i gevær, hvor kommunerne råber vagt i gevær, hvor forældre råber vagt i gevær, altså dem, som har unge, der er blevet afhængige, hvor forskere råber vagt i gevær, hvor læger råber vagt i gevær.

Det her er den perfekte storm, forældre kender ikke til det, unge ved ikke, hvor farligt det er, pushere sælger det, fordi de ved, at straffene er lave. Så hvad er svaret til Jens og alle de andre, som står midt i den her perfekte storm og bare oplever, at regeringen vedbliver at stikke dem blå i øjnene?

Kl. 09:59

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:59

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det er ikke rigtigt, at regeringen vedbliver med at stikke nogen blå i øjnene. Men det er vigtigt for mig som ordfører, og det er vigtigere for regeringen, at den her indsats, vi nu lancerer, kommer hele vejen rundt om problemstillingen, for som fru Mai Mercado så rigtigt siger, handler det her ikke kun om hårde straffe. Det kan også handle om hårde straffe, men det handler også om at sætte socialt ind på ungdomsuddannelser, ind i forhold til de techgiganter, som skaber grundlaget for, der kan opstå en kontakt imellem pusheren og den unge, som ikke tidligere har kunnet opstå.

Så det her er svært, og det er årsagen til, at vi gør os umage, men jeg glæder mig til også at tage konkrete drøftelser med Konservative, sådan at vi kan opnå en indsat, som er hårdtslående, og som faktisk gør en forskel, for vi skal have taget fat om det her problem. Vi kan bare se til USA, hvad der sker, hvis man ikke får taget hånd om den her udfordring.

Kl. 10:00

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Vi siger tak til hr. Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til hr. Jan E. Jørgensen fra Venstre.

Kl. 10:00

(Ordfører)

Jan E. Jørgensen (V):

Tak. I sommer var der OL, olympiske lege, i Paris, og sommerens OL fik mig til at tænke på et af livets helt store spørgsmål. Hvad nu, hvis vi partier herinde stillede op til OL? Hvilke olympiske discipliner ville vi så egentlig stille op i?

Lad mig begynde med Dansk Folkeparti. Jeg tænker brydning: stædighed, standhaftighed, suk og støn og en sportsgren med et sæt super simple spilleregler, nemlig at få ham udlændingen presset tilbage og ud over grænsen. I forhold til Alternativet tænker jeg breakdance – en ny og spændende disciplin. For os andre ser det måske underligt ud, når de roder rundt nede på gulvet, men måske er det bare, fordi de er så meget forud for deres tid. Så har vi i Danmarksdemokraterne. Jeg tænker traktortræk. Så er der måske nogle herinde, der tænker: Er det virkelig en olympisk disciplin? Og svaret er et rungende nej, hvilket jo kun er en fordel, for så slipper man for at skulle helt ned til Paris og alle deres fine saloner.

Så har vi Enhedslisten. Jeg tænker skydkast. Det er I gode til. Jeg tænker spydkast, eller hvad der nu ellers lige er af kasteskyts i nærheden. Så har vi De Konservative. Se, her har en af mine konservative venner hjulpet mig. Han har foreslået maraton, for som han siger, kræver det råstyrke og rettidig omhu, og så er det rodfæstet i traditionen. Jeg tænkte mere, at det er virkelig kedeligt fjernsyn. Og så har vi Liberal Alliance. Her må jeg simpelt hen beklage og sige, at jeg ikke har kunnet finde på noget, men det er altså også lidt svært, når hverken skak eller scrabble er på det olympiske program.

Hvad er Venstre så? Her er der måske nogle, der tænker 200-meterrygsømning på dybt vand. Andre tænker måske, at vi ligner en groggy sværvægtsbokser, som nægter at acceptere tallene på vægten, der placerer ham i fjervægt. Men nej, svaret er, at Venstres disciplin er tikamp. Vi kan lidt af hvert. Tikamp handler om balancer, og det handler om en god grundform, eller som der står på Wikipedia:

»Tikamp kræver udover en bred teknisk kunnen og en velfunderet fysik også stor mental udholdenhed, der konkurrenceevne som regel er ganske langvarige.«

Balancen ser man i, at hvis du bliver et stort muskelbundet, vinder du måske i kuglestød, men du betaler prisen, når du skal slæbe din store krop gennem 110-meterhækkeløb. Og du kan bruge al din tid

på at træne det perfekte spydkast, men så bliver du bare aldrig rigtig god til højdespring.

Der er nogle, som er bedre end Venstre i de enkelte discipliner. Nogle kan snakke om større skattelettelser end Venstre, men i Venstre vil vi også gerne have et stærkt sundhedsvæsen, vi vil støtte Ukraine og styrke vores fælles forsvar. Der er andre, der kan give vildere klimalofter end Venstre, men vi vil redde klimaet uden at ødelægge erhvervslivet og sende arbejdspladser ud af Danmark. Og i Venstre taler vi ikke om land *mod* by, vi taler om land *og* by og alt derimellem, for vi er nemlig hele Danmarks Liberale Parti. Vi vil ikke tage fra de gamle og give til de unge eller omvendt. Vi er partiet for alle aldersgrupper. Venstre er et arbejderparti. Det skal kunne betale sig at arbejde. Men vi er også partiet for dem, der ikke længere arbejder og nu nyder en velfortjent tilværelse som pensionister.

Ja, og så skal det hele som sagt bindes op på en stærk grundform i form af økonomisk ansvarlighed, for uden det får man hverken arbejdspladser, skattelettelser, sundhedsvæsen eller grøn omstilling. Venstres politik har altid båret præg af balancer og fokus på grundformen. Vi ser det med den grønne trepart – en aftale, som af politiske kommentatorer er blevet beskrevet som værende i samme historiske liga som Kanslergadeforliget. Og når man er så ydmyg og beskeden, som jeg jo er kendt for at være, så er det da rart, at nogle andre kan rose Venstre. Men der har også været kritik, og den hilser jeg velkommen, for den viser, hvor fint balanceret aftalen er.

Kl. 10:05

På den ene side sidder Danmarksdemokraterne på en rodeoty og tordner mod en CO₂-afgift, og på den anden side står Enhedslisten i en plantebaseret pølsevogn og vil have halveret Danmarks animalske produktion til en begyndelse. Men i midten sidder Venstre heldigvis, for bordenden i loven i forhandlingslokalet, sammen med Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer og lander en aftale, der fremtidssikrer dansk landbrug, viser vejen for en klimavenlig omstilling og skaber et nyt, grønt danmarkskort med ny skov på et areal næsten på størrelse med Fyn. Med aftalen har vi ikke skullet vælge mellem fortsat landbrugsdrift i Danmark eller en nedbringelse af landbrugets klimaaftryk eller en genopretning af natur, biodiversitet og havmiljø. Vi har leveret det hele.

En anden disciplin, hvor vi i Venstre jo har to af de absolutte topatleter, Lose og Løhde, er sundhed. Her har vi netop præsenteret en ambitiøs sundhedsreform, og igen handler det om balance. For uanset om man bor på Frederiksberg, på Falster eller i Frederikshavn skal man have adgang til den nødvendige behandling hurtigt og trygt. Desværre er der alt for mange danskere, som er ramt af kroniske sygdomme som kol, diabetes eller hjerte-kar-sygdomme, og det er jo slemt nok i sig selv. Men oven i deres sygdom skal de kæmpe med sundhedssystemet. Her oplever de usammenhængende patientforløb og lange ventetider. Det kan vi ikke være bekendt. Det er ikke godt nok, så det gør vi nu op med. Vi kopierer modellen fra kræftpakkerne, så mennesker med kroniske sygdomme får et sammenhængende forløb, hurtigere adgang til specialister og bedre støtte i nærområdet, så alle får den behandling, de har brug for og krav på.

I den kommende tid skal vi så også diskutere pension, og også den diskussion går Venstre til som en tikæmper med øje på balancen og uden nogen sinde at ville sætte grundformen, den stærke danske økonomi ud, over styr. I Venstre mener vi ikke, at det er nok at kigge på, hvordan danskernes arbejdsliv slutter. Vi skal også interessere os for, hvordan det forløber. Hvordan sikrer vi det bedst mulige arbejdsliv for alle? Hvordan sikrer vi, at vi hver især har tid til familie, børn og venner, samtidig med at vi også kan give den en skalle på vores arbejdsplads? Pensionsalderen er kun et element i den diskussion. Vi har foreslået en arbejdslivskommission, så vi med

omtanke kan træffe beslutninger, der både skaber mere fleksibilitet for den enkelte og samtidig sikrer, at vi som samfund står stærkt.

Nu vi taler om arbejdsliv, har de fleste nok opdaget, at vi i Venstre mener, at det skal kunne betale sig at arbejde frem for at være på passiv forsørgelse, men der er altså også mennesker i vores dejlige land, som ikke passer ind i de kommunale kasser, og for hvem det realistiske succeskriterium ikke er et 8-16-job. Vi skal være så rummelige i vores samfund, at vi har plads og råd til at tage os af dem, som er kommet skævt fra start, som drikker for meget, og som ryger noget, de ikke må ryge, eller det, der er værre. Men også her handler det om balancer, nemlig balancen på den ene side retfærdighed og rimelighed og på den anden side af værdighed og rummelighed. Den balance skal vi drøfte med hinanden i det kommende folketingsår, og det ser jeg frem til.

I Venstre er vi ikke dem, der trækker de fleste overskrifter med overdreven overbudspolitik. Der er ikke mange klik i artikler om godt gammeldags ansvar, og Venstre får nok aldrig guldmedaljen i hverken 100-meterløb eller kuglestød, og selv om vi har kæmpet med mange forhindringer, bliver vi nok heller ikke verdensmestre i 110-meterhækkeløb, men det er måske også meget fint. For sandheden er jo, kære venner, at ingen enkelt disciplin er tilstrækkelig i politik. Ingen af os kan nøjes med at stille op i 100-meterløb, kuglestød eller hækkeløb. Politik er tikamp, politik er balancer og sammenhænge. For hvad er vi værd som politikere, hvis vi kun tænker på de voksnes skattelettelser og ikke på børnenes daginstitutioner? Hvad er vi værd, hvis vi kun bekymrer os om børnenes daginstitutioner, men glemmer børnenes bedsteforældre, som er på plejehjem. Og hvad er vi værd, hvis vi kun tænker på velfærd, men glemmer de virksomheder, der skal tjene de penge, som skal betale for velfærden?

Jo, jo, måske kan enkeltsagspolitikeren vinde dagsordenen for dagen, og måske kan den politiker endda blive valgt til at sidde her i denne flotte sal, men den politiker kommer aldrig til at opnå det, som jeg ved vi alle sammen drømmer om, nemlig at gøre en positiv forskel, at rykke noget. Og at rykke noget i politik sådan for alvor gør du ikke uden at have øje for helheden og for balancen og uden at have grundformen hundrede procent på plads. Det har vi i Venstre. Vi har sådan set været med siden 1870. Det er 24 år før de moderne olympiske lege. Vi ser frem til samarbejdet, ikke bare i det kommende år, men i mange, mange år frem i tiden.

Kl. 10:10

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Den første, der får ordet, er fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 10:10

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Kære socialdemokrater, lad os få nogle klare svar. Sådan lød det fra Venstres ordfører, hr. Jan E. Jørgensen, da han den 2. april 2019 delte en Venstrevideo på sin facebookside. Budskabet i videoen var, at statsministeren, som på det tidspunkt så ikke var statsminister endnu, ikke ville fortælle danskerne sandheden om sit store pensionsbluff, som det hed i teksten på facebookvideoen. Der stod sådan med store bogstaver:

Mette Frederiksen bilder danskerne ind, at hun vil hjælpe de nedslidte, men hun vil ikke svare på, hvem der skal have hjælp.

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge hr. Jan E. Jørgensen om, om han p.t. synes, der er meget større klarhed over statsministerens planer på pensionsområdet, end der var i 2019, da hr. Jan E. Jørgensen delte den her video på sin facebookside.

Kl. 10:12

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:12

Kl. 10:14

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for spørgsmålet. Jeg blev helt bekymret over starten. Jeg tænkte: Synes Danmarksdemokraterne nu, at vi er så meget smeltet sammen med Socialdemokraterne, at fru Inger Støjberg tror, det er en socialdemokrat, der står på talerstolen? Det kan jeg forsikre om at det ikke er. Det er en Venstremand. Det har jeg altid været, og det vil jeg blive ved med at være.

Med hensyn til spørgsmålet om klarhed på pensionsområdet vil jeg sige, at nej, det kan man ikke påstå der er – overhovedet ikke. Det tror jeg sådan set ikke nogen vil påstå, end ikke Socialdemokratiet selv. Men det, der i hvert fald er klarhed over, er, at vi skal have en drøftelse, for det er et spørgsmål, som rigtig, rigtig mange danskere går op i. Der er rigtig mange danskere, som tænker: Kan jeg se mig selv arbejde, til jeg bliver over 70 år? Der er også rigtig mange, der tænker: Jamen det kunne da godt være, jeg kunne have lyst til at trappe lidt langsomt ned, så jeg ikke bare slutter, bam, fra den ene dag til den anden. Og andre tænker: Jeg kunne måske godt tænke mig at have et mere fleksibelt arbejdsliv, sådan at jeg kunne arbejde lidt mindre, måske mens børnene var små, og så arbejde lidt mere, når de er blevet store.

Danskerne er forskellige. Vi har forskellige behov, og der er forskellige ting, vi lægger vægt på. Det er derfor, vi i Venstre siger, at vi ikke bare skal kigge på pensionsalder. Vi skal kigge på hele vores arbejdsliv, og vi har foreslået en arbejdslivskommission.

Kl. 10:13

Kl. 10:15

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 10:13

Kl. 10:15

Inger Støjberg (DD):

Jeg synes næsten, det svar, der kom her, minder lidt mere om, at regeringen forsøgte at stille op til synkronsvømning, og at så er der to af partierne, der er ved at drukne i alt det her. Det er bare sådan lige for at henvise til hr. Jan E. Jørgensens gennemgang af discipliner til OL før. For lige nu lyder det jo netop, som om hr. Jan E. Jørgensen trænger til at blive lidt klarere i spytet. Altså, man kunne næsten sige: Kære hr. Jan E. Jørgensen og Venstre, kom nu ud af busken; vær nu lidt klar på det her.

Synes hr. Jan E. Jørgensen egentlig, det er rimeligt, at statsministeren på den her måde gemmer sig bag nogle dårlige målinger for så at skabe usikkerhed og prøve ligesom at love alle, at de skal lidt for hjem på pension? Er det ikke på tide, vi får et svar fra regeringen?

Kl. 10:14

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:14

Kl. 10:16

Jan E. Jørgensen (V):

Nu nævnte fru Inger Støjberg ikke, hvilke to partier det var, der var ved at drukne. Derfor kan jeg jo så tænke, at det så i hvert fald ikke er Venstre, og det tror jeg de to andre partier helt sikkert også vil sige.

Jeg synes, det er fair nok at starte en debat. Jeg synes, det er fair nok at starte en debat, som ligger danskerne meget på sinde, og som betyder rigtig meget for mange; det ved vi. Jeg synes jo også, det er fair nok at kigge på, om reglerne nødvendigvis skal være ens for alle. Så det at starte en debat har jeg ikke noget imod at man gør. Så skal man selvfølgelig ikke trække den ud for tid og evighed, men at sætte en debat i gang om et vigtigt samfundsemne synes jeg er helt i orden.

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:14

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for en sjov tale. Jeg tænker, at Venstres formand alligevel må være lidt skuffet over, at det ikke var militær femkamp, ordføreren nævnte som Venstres OL-disciplin. Jeg tænker også lidt på, om SF's OL-disciplin måske var curling, men det er jo nok mere med fokus på vores børn. Nå, men det var slet ikke det, jeg ville sige. Jeg sad bare og morede mig lidt på mit eget lille stykke papir.

Jeg vil egentlig gerne spørge Venstres ordfører om noget andet. Det står jo ret klart for enhver, at statsministerens melding om en genforhandling af tilbagetrækningsordningerne er en socialdemokratisk melding og en melding, som vi i SF er helt enige i, men ikke en regeringsmelding. Det er jo sådan set også ret tydeligt, at Venstre hverken er enige i indholdet eller i timingen, så mit spørgsmål er bare følgende. Venstre har som konsekvens af den, mærker man, ubekvemme socialdemokratiske melding sagt, at man bør se på spørgsmålet i en arbejdslivskommission. Hvad skal den arbejdslivskommission kigge på helt præcis? For vi har haft en Pensionskommission, der har kigget på pensionsalderen. Hvad er det, en arbejdslivskommission skal bidrage med yderligere, som vi ikke allerede kender svaret på?

Kl. 10:13

Kl. 10:15

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:13

Kl. 10:15

Jan E. Jørgensen (V):

SF røg ud. Jeg er ked af det, det var ikke, fordi vi ikke havde fundet på noget til SF. Det, vi havde tænkt at SF skulle være, var nogle, der faktisk slet ikke ville med til OL, fordi alt det der med konkurrenceidræt og forskruede kropsidealer slet ikke var noget for SF. Så i stedet for havde vi fået Rasmus Nordqvist til at stå for underholdningen langs Seinens bredder, hvor han kunne lave en eller anden form for optræden. Det var det, vi havde i tankerne, men man må kill your darlings, så SF røg desværre ud. (*Munterhed*). Men jeg er glad for, at jeg så fik lejlighed til at nævne det her.

Hvad skal en arbejdslivskommission se på? Jamen altså, en arbejdslivskommission er en kommission, der skal se på arbejdslivet, ligesom en havebænk er en bænk, der står i haven. Vi skal se på hele arbejdslivet og ikke kun på pensionsalderen. Det er det, som den kommission skal bidrage med. Jeg håber hermed, at jeg har skabt lidt mere klarhed.

Kl. 10:14

Kl. 10:16

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 10:14

Kl. 10:16

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det synes jeg nu ikke, men det er da godt forsøgt at tro, at man skaber klarhed ved at sige, at en arbejdslivskommission skal kigge på arbejdslivet og hele arbejdslivet. Altså, mit syn på det er lidt, at det er Venstres ønske at sende en redningskrans til regeringen ved at foreslå en arbejdslivskommission i stedet for faktisk at kigge på det problem, vi har, nemlig pensionen. For det er jo reelt det problem, vi har. Når pensionsalderen stiger til 70 år, måske 77 år for de nyfødte babyer, er der jo nogle, der kommer ud i arbejdslivet allerede som 15-16-17-årige, og de skal holde lige så længe som hr. Jan E. Jørgensen og jeg, som måske er kommet ud på arbejdsmarkedet lidt senere.

Jeg kom ud på arbejdsmarkedet, da jeg var 30 år, og jeg har præcis den samme pensionsalder. Det er den uretfærdighed, som jeg synes er vigtig at kigge på. Hvorfor synes Venstre ikke det, og hvorfor skal det ikke ske nu? Hvorfor skal det bare skubbes langt ud i fremtiden?

Kl. 10:17

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:17

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen altså, hvis det er en konkurrence, tror jeg godt, jeg kan slå fru Pia Olsen Dyhr. Min mor kom ud at tjene som 8-årig, min svigerfar har været bygningsnedker, og min svigermor har været hjemmehjælper. Jeg er helt med på, at der er forskellige måder at arbejde på. Der er jobs, som er mere fysisk nedslidende end andre. Eksempelvis er det at sidde i Folketinget ikke så fysisk nedslidende, men så kan det være nedslidende på andre måder.

Når vi skal kigge på ikke bare pensionsalderen, men også arbejdslivskommissionen, er det, fordi tingene hænger sammen, og det hænger jo også sammen med økonomien. Altså, når den stigende pensionsalder bliver beskrevet som et problem, skal vi også huske, at det jo også er en løsning. Hvis ikke vi havde lavet den Velfærdskommission tilbage i 2003, den aftale, vi lavede dér, havde dansk økonomi ikke været så bomstærk, som den er i dag. Det skal vi også huske.

Kl. 10:18

Formanden (Søren Gade):
Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:18

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det, og tak for en sjov og begavet tale. Hr. Jan E. Jørgensen er jo næsten født til posten som politisk ordfører, og hvis jeg var Venstres formand, ville jeg sørge for at beholde ordføreren som politisk ordfører så længe som muligt. Jeg var lidt spændt på at se, hvad Venstre havde som OL-disciplin. Jeg troede måske, det var høvdingebold, nu hvor man hele tiden skifter høvding. Men tikamp kan selvfølgelig også noget.

Det, jeg vil spørge ind til, er skiftende meldinger, jeg har hørt fra Venstre gennem den seneste uge, for for en uges tid siden sagde Venstres formand, at han håbede på en blå regering. Dagen efter sagde selv samme formand, at det nok egentlig havde lange udsigter, og det troede han faktisk ikke på. Og kort tid efter var det hr. Søren Gade, der sagde: Glem blå blok; det skal være SVM forever.

Hvad er det egentlig, Venstre mener? Der er kommet tre meldinger på en uge. Hvis der er et blåt flertal efter et valg, er Venstres førsteprioritet så at gøre alt, hvad man kan, for at få en blå statsminister? Eller er det Troels Lund Poulsens anden melding eller hr. Søren Gades melding, der er det sande Venstre, så at sige?

Kl. 10:19

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:19

Jan E. Jørgensen (V):

Det er alt sammen rigtigt på samme tid. Selvfølgelig har vi som et blåt parti et håb om en dag at kunne få en blå regering. Det kræver så bare, at det er en arbejdsduelig blå regering. Hvis vi kigger på situationen lige nu, har vi en blå opposition, men vi har jo også en blå opposition inden i den blå opposition, som er i opposition til resten af den blå opposition, nemlig Dansk Folkeparti, som jo er ude med nogle ret skarpe meldinger om, at der ikke er enighed om ret

meget, og man kan i hvert fald under ingen omstændigheder pege på en regering, hvis Moderaterne skal være med. Og så har jeg bare svært ved at få regnestykket til at gå op.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 10:20

Alex Vanopslagh (LA):

Det er jo interessant, at man ikke kan have en regeringsduelig regering, hvis der er en intern opposition i regeringen. Det må vi så notere os, også i forhold til pensionsdebatten. Men hvis Venstres ønske og håb er, at vi udnytter et blåt flertal, hvis det skulle komme, og at vi får en blå regering, hvorfor er det så, at Venstre har så travlt med at tale mulighederne ned? Hvad er det egentlig, Venstre gør aktivt i den her valgperiode, for at man kan få indfriet sine håb og sine drømme om, at der bliver et regeringsdueligt blåt flertal? Hvordan vil Venstre bidrage til at få indfriet den drøm og det håb, som vi deler med hinanden?

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:20

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg mener simpelt hen ikke, det er Venstre, der taler noget som helst ned. Hvis hr. Alex Vanopslagh åbner sin avis, går der jo nærmest ikke en dag, uden at man internt i den blå opposition taler muligheden for en blå regering ned og siger, at det under ingen omstændigheder kan ske, hvis Moderaternes mandater skal tælles med, f.eks. Lige nu er der rødt flertal her i Folketinget – altså, det er der. Ikke desto mindre har vi en regering, der gennemfører utrolig meget blå politik, fordi Venstre tog ansvar, fordi Venstre gik med i den regering. Og førsteprioriteten for Venstre er til enhver tid at gennemføre blå politik. Drømmer vi om en blå regering? Ja, det gør vi. Men lige nu ser det altså ud til at være nogle ret luftige drømme.

Kl. 10:21

Formanden (Søren Gade):

Fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:21

Mona Juul (KF):

Tak for talen. Der er jo ikke meget synkronsvømning over den her regering. Det må man altså konstatere. Jeg synes heller ikke, der kan være tvivl om, at Venstre for længst er faldet af den balancebom, som man har forsøgt at være på. Jeg synes ikke, det er kønt, og jeg synes heller ikke, en sjov tale på nogen måde kan få Venstre op på hesten igen, hvis jeg skal være helt ærlig. Værdierne er nu udvandede, og man ved ikke, hvor man har Venstre.

Hvor var det egentlig helt præcis i statsministerens tale i tirsdags, Venstre sad og tænkte: Det er da gode liberale tanker?

Kl. 10:22

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:22

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg har ikke påstået, at regeringen skal stille op i synkronsvømning. Jeg synes i øvrigt, synkronsvømning ser virkelig, virkelig mystisk ud. Altså, jeg kan ikke se hr. Troels Lund Poulsen, hr. Lars Løkke Rasmussen og fru Mette Frederiksen for mig og med badehætter og klemme for næsen spjætte rundt og lave de samme ting, for det er tre

forskellige partier, og på den måde er regeringen jo en nyskabelse, ingen tvivl om det.

Jeg synes, det var en rigtig god tale, statsministeren holdt forleden. Jeg hæftede mig især ved det omkring det sociale, altså de her mennesker, som er kommet skævt fra start, som jeg også nævnte i min tale. Det er et liberalt budskab, at vi skal tage hånd om dem, som har det rigtig, rigtig svært, og der er jo et eller andet sted en absurditet i, at vi i et land med et meget, meget højt skattetryk samtidig har folk, der falder igennem, og som ikke får den hjælp, de skal have. Så det er et også liberalt budskab.

Kl. 10:23

Formanden (Søren Gade):
Fru Mona Juul.

Kl. 10:23

Mona Juul (KF):

Puha, jeg synes, der bliver padlet godt lige nu oppe fra talerstolen. Det må jeg sige. Så vil jeg prøve at gøre det mere konkret. Vi ser nu en regering eksperimentere med mange af vores ungdomsuddannelser. Hvor står Venstre egentlig i forhold til 10. klasserne, og at vi lige pludselig skal fjerne dem? Hvad blev der af efterskolerne? Og hvis det kun er efterskolerne, der kan udbyde en 10. klasse, som det jo må forstås kommer til at blive rimelig udvandet, hvis det er sådan, at regeringens planer står ved magt, er det så også liberalt, at det kun er de velstillede familier, der har mulighed for at sende deres børn i en 10. klasse?

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:24

Jan E. Jørgensen (V):

Efterskolerne er i den grad en del af Venstres dna – det er jo nærmest os, der har opfundet høj- og efterskolerne – og vi kommer aldrig til at gå ind på noget, som vil forringe mulighederne for Danmarks efterskoler. Min egen søn har været på efterskole, og min egen datter har været på efterskole, og de har begge kaldt det det bedste år i deres liv. Om det så var, fordi de var hjemmefra og væk fra far og mor, skal jeg ikke kunne sige, men det var i hvert fald det budskab, de havde med. Så vi kommer ikke til at røre ved efterskolerne. Det kan jeg garantere.

Så kommer der en ny form for gymnasium, som vi har meget store forventninger til, altså et gymnasium, som er målrettet dem, som måske ikke skal ind på en lang videregående uddannelse, men på en professionshøjskole eller andet. Det kan blive rigtig spændende, og jeg håber, at Konservative vil deltage i forhandlingerne og komme med nogle gode bidrag.

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):
Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:24

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for en indlevende tale. Jeg havde måske tænkt mig at spørge til det med pensionsalderen, men jeg er bange for at få nogle svar om havebænke og den slags ting, så jeg vil hoppe videre til noget andet, dog relateret til det samme. Det handler om vores folkepensionister og førtidspensionister og mange andre ydelsesmodtagere. Deres ydelser bliver jo reguleret med nogle års forsinkelse, og vi har jo desværre haft en meget høj inflation, og det betyder, at f.eks. danske folkepensionister har tabt enormt meget købekraft; de kan simpelt hen købe færre varer for de penge, som

de har med en i forvejen lav folkepension. Det synes jeg ikke vi kan være bekendt. Det er de mennesker, der har bygget det samfund, som vi alle sammen nyder godt af.

Derfor vil jeg gerne spørge Venstre, om Venstre kunne forestille sig at være med til at fremrykke den her regulering, altså sådan at pensionisterne og andre grupper allerede fra 2025 kom op på niveau med den udvikling, vi andre har været igennem, og hvor man som lønmodtager langsomt begynder at indhente det og altså har fået sin købekraft tilbage. Er det noget, Venstre vil være med til at finde penge til?

Kl. 10:25

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:25

Jan E. Jørgensen (V):

Først og fremmest vil jeg sige i forhold til inflationen, at vi har haft en ret voldsom inflation i Danmark, og det har betydet, at priserne på helt almindelige dagligvarer er steget, endda voldsomt. Jeg synes selv, det er ret chokerende at se, at ting, man var vant til at give meget mindre for, pludselig koster væsentlig mere. Det gode ved den fortælling er jo også, at inflationen nu er bragt ned på omkring de her 2 pct., som er inden for sådan det nogenlunde normale. Så det er et overgangsfænomen.

Det, hr. Pelle Dragsted spørger om, er, om man så ligesom kan gøre noget bagudrettet. Der vil jeg da opfordre Enhedslisten til at prøve at byde ind i finanslovsforhandlingerne og spille ind med det ved bordet, og der er jo ikke noget, der vil blive afvist på forhånd. Men det ligger ikke i kortene, som det er lige nu.

Kl. 10:26

Formanden (Søren Gade):
Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 10:26

Pelle Dragsted (EL):

Jamen det er rigtig, altså det her med, at priserne er steget. Inflationen er stoppet, men det betyder stadig væk, at priserne ligger massivt over det, de lå på før. Jeg tror, at både ordføreren og jeg nok godt kan klare det med vores folketingsgage, men for en folkepensionist er det bare rigtig, rigtig svært. En måde, man kunne finansiere det på – det drejer sig om et engangsbeløb i 2025, måske også noget i 2026 – kunne være at udskyde nogle af de skattelettelser, som regeringen har aftalt, også for at man ikke puster yderligere til inflationen. Kunne det være noget, man måske kunne gøre, altså bare sige, at alle os, der i forvejen har, hvad vi skal bruge, godt kan vente et år mere, for at folkepensionisterne kommer med på busse?

Kl. 10:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:27

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen jeg er helt med på, at der er forskelle i det her land. Min egen mor er folkepensionist og har ikke andet end sin folkepension, og det er svært at få tingene til at række. Vi er blevet forsøgt gjort lidt til grin på grund af den her flyskat, hvor nogle af pengene jo går til en ældrecheck. Jeg synes sådan set, at det er rigtig fint, at vi kan sende, hvad er det, 5.000 kr. til de pensionister, der kun har deres pension. Det kan jo bl.a. være med til at hjælpe på de stigende priser.

Kl. 10:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Morten Messerschmidt.

Morten Messerschmidt (DF):

Min kompliment for en veloplagt debuttale som politisk ordfører. Jeg ved næsten, hvor hr. Jan E. Jørgensen har sin inspiration fra; vi var jo sammen i Paris til de paralympiske lege. Noget af det, som jeg aldrig havde troet at jeg vil fatte interesse for, men hvor det virkelig skete, var dressur, og jeg må sige, at det jo meget er det, vi også ser i den her regering, hvor rytteren er i stand til med den mindste bevægelse at få hesten til at gøre helt utrolige ting, altså med statsministeren som rytter og Venstre som hest.

Derfor kunne jeg også godt tænke mig at spørge lidt ind til, hvordan synet i regeringen er på det her med netop de ældre, som hr. Pelle Dragsted også var inde på. For normalt har Socialdemokratiet jo ligesom Dansk Folkeparti været meget optaget af dem, der er trådt ud af arbejdsmarkedet og skal have det godt. Det er ikke meget plads i hr. Jan E. Jørgensens tale, som de, der er trådt ud af arbejdsmarkedet, får. Og når man ser på den her regerings politik, er det jo meget en prioritering af skattelettelser, af regulering af satser for pensionsoverførsler osv.; så er det meget, meget lidt fokus, som de, der er trådt ud af arbejdsmarkedet, har. Derfor vil jeg høre, om hr. Jan E. Jørgensen måske kan åbne lidt for, hvad man har i posen fremadrettet, for at pensionisterne ikke fortsat skal være sådan parkeret på perronen, mens resten af samfundet bare kører forbi.

Kl. 10:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:29

Jan E. Jørgensen (V):

Det er rigtigt, at vi sammen var til de paralympiske lege i Paris. Det var i øvrigt en utrolig dejlig og livsbekræftende oplevelse, og jeg fik, hvis ikke jeg havde det i forvejen, en kæmpe stor respekt for paraatleterne. I forbindelse med lige præcis dressur drøftede vi, om det så var hesten, der havde et handicap, eller det var rytteren, men vi nåede frem til, at det selvfølgelig også her var rytteren.

Til spørgsmålet om pensionisterne vil jeg sige, at jeg ikke synes, det er rimeligt at sige, at vi ikke har fokus også på pensionister og på ældre. Lige før nævnte jeg ældrechecken, som bliver finansieret af flyskat, og det kan man jo godt sige er noget mærkeligt noget, for hvad har de to ting med hinanden at gøre, men det har vi altså valgt at gøre. Vi har også tidligere sammen med Dansk Folkeparti gjort rigtig mange gode ting for vores ældre. Jeg nævnte også vores ældre i min tale, altså at vi også er partiet for dem, der ikke længere arbejder, for selvfølgelig skal man ikke arbejde for tid og evighed. Det er selvfølgelig også et spørgsmål, og der er vi en del af den arbejdslivskommission, som vi har foreslået.

Kl. 10:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 10:30

Morten Messerschmidt (DF):

Jo, men når I f.eks. i pensionsforhandlingerne fuldstændig ignorerede det forslag fra Ældre Sagen om at lave en pensionistskattelettelser, går de 10 mia. kr., man bruger, entydigt til folk, der er på arbejdsmarkedet eller har mulighed for at komme ud på arbejdsmarkedet. Man har valgt fuldstændig at ignorere det problem, der er med, at inflationen er steget enormt meget i forhold til en regulering af folkepensionen. Og når jeg læser aviserne rundt omkring fra provinsredaktionerne, ser jeg ikke andet end nedskæringer på ældreområdet – man fjerner den nære pleje; det bliver sjældnere og sjældnere, at man får besøg af folk, der i deres arbejdsliv står for omsorgen; det

drejer sig om registrering osv. Det er ikke et billede af et land, hvor ældrepolitikken bliver prioriteret, hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ja tak! Ordføreren.

Kl. 10:31

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg er simpelt hen ikke enig i præmissen. Eksempelvis har vi fjernet modregningen for folkepensionister, hvilket betyder, at hvis f.eks. den ene i et ægtepar har mulighed for at arbejde og den anden ikke har, så har vi fjernet modregningen. Det er blevet taget endog meget godt imod. Så har vi netop løftet kommunernes økonomi. Det er det største løft i kommunernes økonomi i 15 år, som jo betyder, at kommunerne har fået flere penge til ældre. Jeg sidder selv i kommunalbestyrelsen på Frederiksberg, og vi har i kraft af det været i stand til på nogle områder at løfte det for de ældre. Er vi så i mål? Gør vi nok? Sikker ikke. Men at sige, at der ikke er sket noget, er simpelt hen ikke rimeligt.

Kl. 10:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Den næste er fru Samira Nawa.

Kl. 10:31

Samira Nawa (RV):

Tak. Tak til ordføreren for en god tale. En af de ting, som ordføreren sagde i sin tale, var, at vi ikke skal sætte økonomien over styr, og det er jo noget af det, jeg er bekymret for vil ske, hvis vi ripper op i velfærdsaftalen fra 2006, altså det her velfærdsforlig, der er fundamentet for en sund dansk økonomi.

Det er jo et standpunkt, som jeg traditionelt har delt med Venstre, og jeg kan også godt høre, at der er nogle uenigheder internt i regeringen i forhold til spørgsmålet om pension, og jeg tænker, at Venstre og Radikale Venstre deler det synspunkt, at hvis man skal se på pensionsalderen, er man også nødt til at kigge på de førtidige tilbagetrækningsordninger. Det er sådan, jeg har hørt Venstre, og det vil jeg egentlig gerne bede ordføreren om at uddybe. For traditionelt har vi også været enige om, at nedslidning og arbejdsmiljø har været et vigtigt fokus, så man kan holde i lang tid på arbejdsmarkedet, men vi har ikke ment, at man skal have en ret til at trække sig tilbage, bare fordi man har været et vist antal år på arbejdsmarkedet. Så hvordan er Venstres syn på henholdsvis efterlønnen og Arnepensionen?

Kl. 10:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:33

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen altså, Arnepensionen var ikke Venstres opfindelse – det tror jeg alle kan huske. Og det er helt klart, at hvis vi bliver ældre og ældre – og det gør vi jo, og det er jo på mange måder rigtig, rigtig godt – så bliver der jo også flere og flere år, hvor vi står uden for arbejdsmarkedet og dermed ikke bidrager med så meget skat og samtidig skal have pension. Så det er jo noget, der giver nogle problemer og udfordringer. Derfor er vi rigtig, rigtig glade for den aftale, vi lavede tilbage i 2006 bl.a. sammen med Radikale Venstre, og som jo har skabt fundamentet for den fantastiske økonomi, vi har lige nu.

Så vi deler bekymringen. Vi kan ikke kun kigge på, hvad vi har lyst til at gøre; vi er også nødt til at kigge på økonomien og se, hvordan vi kan få det hele til at hænge sammen. Men dermed jo ikke

sagt, at vi ikke kan drøfte nogle af de her ting. Men vi er helt enige i, at slutresultatet, altså det facit, som der skal sættes to streger under, skal være, at Danmark fortsat har en stærk økonomi, for ellers kan vi ikke gøre alle de andre ting, vi gerne vil på sundhedsområdet m.v.

Kl. 10:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:34

Samira Nawa (RV):

En anden ting, som også sikrer fundamentet under en sund dansk økonomi, er tilstrækkelig arbejdskraft, og der har Radikale Venstre og Venstre også haft et godt samarbejde bl.a. ved også at lytte, når erhvervslivet taler om den mangel på arbejdskraft, de oplever. Der er jo lige nu et ret stort fokus på den kandidatreform, som bl.a. Venstre har været med til at gennemføre, og der er jo højtstående erhvervsledere, som peger på, at den uddannelse, som vi kommer til at give vores unge, simpelt hen ikke sikrer den nødvendige arbejdskraft. Hvordan stiller Venstre sig over for det?

Kl. 10:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:34

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen altså, vi lytter altid; selvfølgelig gør vi det. Og det er jo heller ikke sådan, at aftaler, der bliver indgået, aldrig nogen sinde kan blive ændret. Men en del af formålet med reformen er jo at skaffe et større arbejdsudbud, og dermed taler vi jo ind i det problem, som fru Samira Nawa fra Radikale Venstre peger på.

I øvrigt var den sportsgren, jeg havde givet Radikale Venstres i min tale, fodbold, og jeg ville have sagt, at det var lidt ærgerligt, at alle de store stjerner havde mere travlt med at spille europæisk fodbold.

Kl. 10:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 10:35

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det, og tak til ordføreren for en underholdende tale. Vi ved jo, at Venstre er et parti, som er rodfæstet i den liberale ideologi, og at Alternativet er et mere værdibaseret parti. Vores partier har dog det tilfælles, at den personlige frihed er et vigtigt pejlemærke. Jeg kunne på ordførerens svar til fru Inger Støjberg også høre en anerkendelse af, at rigtig mange danskere har brug for større fleksibilitet i arbejdslivet, og at man i nogle perioder kan have mere brug for mere tid, og i andre perioder kan man arbejde mere. Den form for fleksibilitet er der rigtig mange danskere, der efterspørger, og den er svær at få til at fungere helt konkret i hverdagen i dag. Derfor har Alternativet jo foreslået den her tidsopsparing, som helt konkret simpelt hen giver danskerne flere penge til at have mere tid, netop ved at kunne tage perioder, hvor man går ned i tid. Jeg kunne høre, at vi har den samme opfattelse, men jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren: Hvad vil Venstre helt konkret gøre for at imødekomme det voksende behov, der er hos danskerne for større fleksibilitet i løbet af hele livet?

Kl. 10:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:36

Jan E. Jørgensen (V):

Bare lige for en god ordens skyld er der ikke nogen modsætning mellem at være liberal og være værdibaseret. At være liberal er et sæt af værdier, som vi køber ind på. En af dem er den personlige frihed, men personlig frihed er jo ikke friheden til at bruge andres penge sådan ubegrænset uhæmmet – det er det ikke. I forhold til de tal, jeg foreløbig har set, er det forslag, Alternativet kommer med – hvor sympatisk jeg end måtte mene det er, for det synes jeg det er – også ret dyrt. Derfor skal tingene hænge sammen, økonomien skal hænge sammen. Kroner og ører er jo også en slags værdi, og det er måske der, hvor vejene skilles mellem Alternativet og Venstre.

Kl. 10:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:37

Franciska Rosenkilde (ALT):

Nej, det er det bestemt ikke. Vi mener, at man skal investere i mennesker, ligesom vi har gjort med statsfinansieret su, barsel, pension. Alle mulige andre steder har vi jo været enige om, at det her er store investeringer, vi gør, fordi vi tror på at investere i mennesket. Det er det jo også her ved at give større fleksibilitet. Men ordføreren svarer mig faktisk ikke på, hvad Venstre helt konkret vil gøre for at skabe den her fleksibilitet for mennesker, der i dag lever en presset hverdag, og som ønsker en større fleksibilitet til bedre at kunne organisere deres tid, deres familier, deres venner, deres andre interesser end arbejde.

Kl. 10:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:37

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen altså, det er jo noget af det, vi skal se på i den her arbejdstidskommission. Jeg tænker bare, at når jeg hører Alternativet, hører jeg, at man vil have sat arbejdstiden ned til 30 timer for alle, og så skal der så være nogle perioder, hvor man skal arbejde endnu mindre, for der har man travlt med alt mulig andet osv. Det hænger simpelt hen ikke sammen. Hvis man skal gå ned i tid i nogle perioder, må der også være andre perioder, hvor man går op i tid, ellers hænger regnestykket altså ikke sammen.

Kl. 10:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Marlene Harpsøe.

Kl. 10:38

Marlene Harpsøe (DD):

Mange tak for en vittig tale. Det var dejligt at få smilene lidt frem hernede i Folketingssalen. Det skaber en god stemning. Men nu vil jeg gerne til det konkrete. Vi har jo en statsminister, der er kommet frem med en klar melding om, at hun vil have et opgør med den pensionsalder, som vi har i dag. Så i Danmarksdemokraterne vil vi selvfølgelig også gerne have klare svar. Det skal ikke kun være vittigheder og jokes; vi vil også gerne have klare svar fra Venstre.

Hvad vil man egentlig på det her område, og vil man bakke op om den meget store del af Folketingets partier, som i dag siger til regeringen, at den skal indkalde til forhandlinger? Vil man i Venstre stemme imod den klare anbefaling og det forslag til vedtagelse om, at vi skal have indkaldt til forhandlinger om pensionssystemet hurtigst muligt?

	Kl. 10:39		Kl. 10:41	
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		
	Kl. 10:39		Kl. 10:42	
Jan E. Jørgensen (V): Først og fremmest tak til fru Marlene Harpsøe for rosen. Nu håber jeg, at man også fangede, at det ikke bare var sjov og ballade. Den, der kun tager spøg for spøg og alvor kun alvorligt, har fattet begge dele lige dårligt, sådan som et gruk nogenlunde lyder. Med hensyn til spørgsmålet om at indkalde til forhandlinger forstår jeg, at der er en eller anden vedtagelsestekst, og der kommer det nok ikke som hverken en stor overraskelse eller det store chok, at Venstre kommer til at stemme for det forslag til vedtagelse, som Venstre selv har fremsat. Sådan plejer det jo at være. Men dermed ikke sagt, at det her spørgsmål kan stå ubesvaret hen for tid og evighed. Selvfølgelig kan det ikke det.		Jan E. Jørgensen (V): Det er rigtigt, at Frederiksberg fik en socialdemokratisk borgmester ved valget. Det var vi ret kedede af. Jeg tænker måske, fru Katrine Daugaard tænker på statsministeren? Det var jo sådan set ikke Venstre, der gjorde fru Mette Frederiksen til statsminister. Det var vælgerne. Hvis man lige kigger sig rundt omkring i salen, vil man kunne konstatere, at der er et rødt flertal herinde. Det er utroligt, at jeg skal sige det så mange gange: Der er et rødt flertal i Folketingssalen. At Venstre i et rødt Folketing kan få gennemført så meget blå politik, burde jo få Liberal Alliance til at kigge på Venstre med benovelse og sige: Hvordan gør de det dog? Hvor er de dog fantastisk dygtige derinde i Venstre; bare det var os! Vi har fået halveret topskatten for 250.000 hårdtarbejdende danskere. Vi har halveret topskatten. Hvad har Liberal Alliance fået gjort ved topskatten? Nul og niks. Ingenting. Vi fik skrevet et meget, meget fint regeringsgrundlag, da vi havde VLAK-regeringen. Vi sad alle sammen og tænkte: Ja, nu skal vi ind og buldre! Men der skete jo ikke noget, fordi det hele gik op i hat og briller, fordi vi ikke kunne unde hinanden nogen sejre, og fordi Dansk Folkeparti spændte ben for LA, så snart de kunne komme af sted med det. Så jeg vil hellere sænke topskatten, end jeg vil snakke om at sænke topskatten.		Kl. 10:43
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.		
	Kl. 10:40		Kl. 10:43	
Marlene Harpsøe (DD): Det var jo ikke superklart. Vi må ligesom have et klart svar. Hr. Jan E. Jørgensen har jo selv tidligere været ude med riven efter statsministeren og sagt: Nu må man stå klart frem og fortælle, hvad man vil. Hvorfor gælder det her ikke Venstre? Hvad vil man? Vil man holde danskerne for nar i op til 6 år, mens det bare blafrer i luften, i forhold til om man reelt vil stoppe hævnningen af pensionsalderen eller ej?		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.		
	Kl. 10:40		Kl. 10:43	
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		Katrine Daugaard (LA): Undskyld, at jeg kom til at kalde hende for borgmester. Jeg er stadig væk ikke kommet mig over, at man har valgt en tidligere overborgmester, der har stået i spidsen for så alvorlige lovbrud som dem, vi ser i København lige nu, til socialminister. Så undskyld, at jeg blander tingene sammen, men det er jo bestemt ikke vælgerne, der har gjort Mette Frederiksen til statsminister; det er Venstre. Og Venstres vælgere stemte jo på et Venstre, som netop sagde det stik modsatte, nemlig at blå blok ville have en blå regering.		Kl. 10:43
	Kl. 10:40	Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		
Jan E. Jørgensen (V): Vil Venstre holde danskerne for nar? Jeg tror, det ville komme som en stor overraskelse, hvis jeg sagde: Ja, det er vores klare intention. Nej, selvfølgelig vil vi ikke det. De kritikpunkter, vi havde, havde vi jo, fordi Socialdemokraterne kom med et forslag i en valgkamp, hvor vælgerne kunne ikke få at vide, hvad det egentlig var, de foreslog. Det var lidt sådan, at alle kunne se sig selv i det og tænkte: Nå, det er nok mig, der skal have lidt ekstra osv. Det duer ikke. Det er ikke fair. Det kritiserede jeg dengang, og det ville jeg gøre igen, hvis nogle andre kom på samme idé. Men mig bekendt er der ikke udskrevet valg endnu. Ellers sad vi nok ikke så fredeligt og roligt herinde.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		
	Kl. 10:41	Jan E. Jørgensen (V): Det er vælgerne, der stemmer til folketingsvalget; det er vælgerne, der bestemmer, hvem der sidder herinde; og det er vælgerne, der har sammensat et Folketing, hvor der er et rødt flertal. Hvis Venstre havde sat sig ned og sagt, at det ikke kom til at ske med deres stemmer, så havde vi bare fået en rød regering. Så havde vi fået en socialdemokratisk regering, der var afhængig af Enhedslisten og Alternativet, og hvor mange topskattelettelser var der mon så kommet igennem? Jeg tror ikke, der var kommet en eneste.		Kl. 10:43
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Fru Katrine Daugaard.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Fru Signe Munk.		
	Kl. 10:41		Kl. 10:44	
Katrine Daugaard (LA): Jeg bider også mærke i, at Venstre er danmarksmestre i femkamp, og de fem kampe, i i hvert fald har gennemført, er jo: 1) I har indført en populistisk og unødvendig toptopkat, 2) I har indskrænket danskernes ytringsfrihed med koranloven, 3) I har fejlet statsministerens retssikkerhedsskandaler ind under gultæppet, 4) I har afskaffet store bededag for at holde danskerne længere ved samlebandene, og 5) I har gjort en socialdemokrat til borgmester. Mener ordføreren virkelig stadig væk, at Venstre er et liberalt parti?				

Kl. 10:44

Kl. 10:47

Signe Munk (SF):

Tak for talen. Jeg vil gerne blive lidt i sporet med skattelettelser. I et svar fra Finansministeriet kan man se, at i år er der givet skattelettelser for 4 mia. kr. Næste år bliver det svimlende 10 mia. kr., hvoraf en ret stor del går til kapitalfonde og virksomhedsarvinger. Det virker jo umiddelbart på mig, som om det er en meget markant prioritering for den her regering at give så store skattelettelser. Er det også sådan, hr. Jan E. Jørgensen ser det?

Kl. 10:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:44

Jan E. Jørgensen (V):

Tusind tak. Jeg tror ikke, jeg kunne have remset skattelettelserne bedre op end fru Signe Munk. I Venstre er vi rigtig stolte af de skattelettelser, der er blevet gennemført, og det handler jo om mange ting. Skattelettelser handler også om arbejdsudbud, altså at få flere til at arbejde mere.

Nu nævnte man de her virksomhedsarvinger, men det handler jo også om at få danske arbejdspladser til at blive ved med at være danske arbejdspladser. Når Lego ligger i Billund, når Bestseller ligger i Brande, og når Danfoss ligger i Nordborg på Als, jamen så er det jo nok, fordi de er familieejede virksomheder. Hvis de var blevet solgt til en udenlandsk kapitalfond, tror jeg ikke, at de havde ligget i Danmark.

Så det at sikre, at der fortsat er danske arbejdspladser i alle dele af Danmark, er bl.a. noget, vi kan takke vores store danske succeser for. Dem er vi stolte af, og de er i mange tilfælde familieejede virksomheder. Så også dér er vi stolte over at have medvirket til at gennemføre skattelettelser.

Kl. 10:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 10:46

Signe Munk (SF):

Det kommer som ingen overraskelse for hr. Jan E. Jørgensen, at jeg jo mener, at det er pilskævt at skrue ned for beskattningen for virksomhedsarvinger, at der slet ikke er brug for at lette beskattningen for kapitalfonde, og at vi skal passe på danske arbejdspladser på andre måder. Men det er jo helt fascinerende, ikke? Vi er ikke engang nået til topskattelettelserne endnu, som Venstre også har fået igennem med en socialdemokratisk statsminister, og nu lægger jeg jo næsten bolden op til smash, men hr. Jan E. Jørgensen må være stolt.

Kl. 10:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:46

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg er stolt og tager glad og gerne imod den bold, der bliver lagt lige til højrebænet, og sparker den i mål. For ja, det er vigtigt for Venstre at få nedbragt skatten, men nu tror jeg altså også, det er sådan, at hvis man er et arbejderparti, som Socialdemokratiet jo også er, synes man egentlig også, det er fair nok, at folk, der arbejder, også får noget ud af arbejdet og får lov til at beholde noget for sig selv. Eksempelvis kommer en enlig forsørger med regeringens skatterreform til at have omkring 8.000 kr. mere om året til sig selv. Det er mange penge.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Mai Mercado.

Kl. 10:47

Mai Mercado (KF):

Hr. Jan E. Jørgensen nævnte lige VLAK-regeringen og indrømmede, at det ikke var alt dengang, der var lige kønt. Men det er dog alligevel besynderligt, at Venstre nu sidder i en regering, hvor der er et andet regeringsparti, som sådan frisk melder ud, at nu skal man til at se på pensionsalder, uden egentlig at have drøftet det internt, må man forstå, og man må jo også forstå, at det bare er sådan nogle strøtanker. Så kan alle vælgere jo sidde derhjemme og tænke: Ej, det er nok mig; det er nok mig, der skal tidligere på pension; skulle vi ikke lige tage og stemme socialdemokratisk næste gang? Mon ikke det er det, der er formålet.

Men jeg vil da egentlig bare spørge hr. Jan E. Jørgensen om noget. For det kan jo ikke blive ved med at pågå, at man bare sådan melder strøtanker ud i øst og i vest. Man må jo tage drøftelsen, og hr. Jan E. Jørgensen er kommet sådan lidt nemt omkring det ved at sige: Vi i Venstre indgår gerne i nogle drøftelser. Præcis hvordan vil man gerne gå ind i drøftelser? Er det her til foråret? Har Venstre et ønske om det? Og hvad tager man med ind til de drøftelser? Det tror jeg der er rigtig mange i det her lokale der gerne vil høre et svar på.

Kl. 10:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:48

Jan E. Jørgensen (V):

Nu er der lang tid til næste valg. Nu kigger jeg lige ned på statsministeren for at få en bekræftelse. Statsminister, nu er der lang tid til næste valg, det har jeg ret i, ikke? Jeg ved det ikke rigtig. Det tror jeg der er. Det satser vi på der er. Ellers skal vi ud og have skaffet nogle valgplakater i en frygtelig fart. Det vil sige, at der selvfølgelig skal komme noget afklaring i forhold til det her spørgsmål inden folketingsvalget. Det er jeg sådan set enig med Det Konservative Folkeparti i. Men præcis hvornår og hvordan der bliver indkaldt til forhandlinger, aner jeg simpelt hen ikke.

Kl. 10:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 10:48

Mai Mercado (KF):

Det synes jeg egentlig var et meget fint billede på sådan den interne dynamik. Venstre spørger og bliver totalt ignoreret – totalt ignoreret. Det var et smukt, smukt billede på det. Venstre må jo gøre sin position klar, for man kan ikke sidde i en regering, hvor regeringslederen melder ud politisk, og så ikke selv have svar. Så derfor spørger jeg altså en gang til: Hvad er det, som Venstre kommer til at gå ind i de drøftelser med? Venstre må da også have et bud på, om man rent faktisk ønsker, at der kommer forhandlinger nu her i foråret.

Kl. 10:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:49

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg er sikker på, at statsministeren var i gang med at tage noter af alt det, jeg har stået og sagt på talerstolen, så det kan komme med i den afsluttende tale senere på aftenen. Men med hensyn til hvad vi

går ind med i de her drøftelser, vil jeg sige, at jeg har sagt det et par gange før, og jeg kan også godt sige det igen: Vi synes selvfølgelig, at pension og pensionsalder er centralt, men vi synes altså ikke, det er det eneste, der er vigtigt. Vi synes ikke kun, det er vigtigt at se på, hvordan man hurtigst muligt kan slippe ud af arbejdsmarkedet. Der er rigtig mange mennesker, der er superglade for at arbejde, og som gerne vil arbejde længe, måske også længere, end de gør i dag. Så er der andre, der kan have behov for at arbejde noget kortere tid og have noget mere fleksibilitet. Det er vores tilgang. Alle er ikke ens, så derfor skal alle ikke behandles ens.

Kl. 10:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 10:50

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Nu kan jeg høre, at det ligger hr. Jan E. Jørgensen meget på sinde, så jeg vil bare opfordre til, at hr. Jan E. Jørgensen, når der er møder mellem regeringspartierne, med lige så stor ildhu understreger over for Socialdemokraterne, at der er et rødt flertal i det her Folketing.

Men i øvrigt vil jeg sige tak for en veloplagt tale, og for at blive i billedet vil jeg benytte mig af Enhedslistens foretrukne kasteskyts, nemlig spørgsmål med en ideologisk kant, som jo er en sportsgren, jeg ved hr. Jan E. Jørgensen også selv excellerer i, til at spørge, om Venstre virkelig er af den opfattelse, at det – når nu vi har et sundhedsvæsen, som vi må karakterisere som noget helt unikt, også når vi kigger os rundt omkring i verden, hvor der er lige og fri adgang, og hvor den, der er mest syg, også bliver behandlet først – er rimeligt, at vi efterhånden får et forsikringssystem, hvor folk kan springe over i køen til en speciallæge, så det betyder, at den med en forsikring, men med et mindre behandlingsbehov, kommer foran i køen i forhold til den uden en forsikring, men med et større behandlingsbehov. Er det ikke en ulighed, vi bør gøre op med?

Kl. 10:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:51

Jan E. Jørgensen (V):

Tak. Og tak for spørgsmålet. Jeg synes altid, det er en fornøjelse at diskutere med Enhedslisten. Jeg synes, det er rart, når man har et forskelligt ideologisk standpunkt, og det her er jo også et spørgsmål, hvor vi har et forskelligt ideologisk standpunkt. Jeg synes, det ville være mærkeligt, hvis man skulle sige til folk: I må godt bruge jeres penge på cigaretter, whisky og nøgne piger, men I må ikke bruge dem på en sundhedsforsikring. Altså, det er da noget mærkeligt noget.

Hvis man gerne vil bruge sine egne penge, som man har selv har tjent, og som man har betalt skat af, på at forsikre sig, sådan at man eksempelvis hurtigt kan komme tilbage på arbejdsmarkedet, hvis man bliver syg, så skal man da have lov til det. Altså, hvorfor skulle vi forbyde det? Jeg har selv en privat sundhedsforsikring og var for nylig inde at blive opereret i min tå på Aleris, og det betyder jo også, at jeg ikke fylder på Bispebjerg Hospital, altså at der kan komme en til i stedet for mig, fordi jeg selv har betalt for at komme på Aleris.

Så det kan godt være, at det er ulighed, men det betyder jo altså, at nogle kommer til, før de ellers ville være kommet til, også dem, der ikke har en sundhedsforsikring.

Kl. 10:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:52

Peder Hvelplund (EL):

Problemet er jo, at dem, der arbejder som speciallæger og tager forsikringskunder ind, jo ikke er sådan nogle læger, der bliver fløjet ind fra månen. Altså, det er jo præcis de samme læger, som også skal arbejde i det offentlige, og det betyder jo, at når hr. Jan E. Jørgensen benytter sig af sin sundhedsforsikring, så er det jo ikke nogle ekstra ressourcer, der bliver brugt; så bliver en forsikringspatient rykket frem i køen, og det betyder jo så, at der er en anden en, der bliver skubbet bagud. Det er jo det, der er pointen.

Spørgsmålet er, om vi ikke skal bruge de ressourcer, vi har i sundhedsvæsenet, til at behandle de patienter, der er mest syge, frem for at behandle dem, der har den bedste forsikring eller den største pengepung.

Kl. 10:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:53

Jan E. Jørgensen (V):

Det er jo ikke rigtigt. Altså, det er jo simpelt hen ikke rigtigt. Mange af de speciallæger, som arbejder på Aleris, har også et arbejde i det offentlige sygehusvæsen, men der arbejder de jo fuld tid. Altså, der arbejder de fuld tid, og når de så er færdige med at arbejde fuld tid, så arbejder de ekstra. Da jeg arbejdede som advokat, arbejdede jeg solen sort – nogle gange 50, 60, 70 timer om ugen. Altså, det må man gerne.

Vi lever i et frit land, og det betyder, at når man er færdig med at arbejde i det offentlige sundhedssystem og har arbejdet de timer, man får løn for, så må man sådan set gerne bagefter arbejde på et privat sygehus.

Kl. 10:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så når vi desværre kun én spørger mere. Det er fru Susie Jessen.

Kl. 10:53

Susie Jessen (DD):

Tak til ordføreren for en god tale. Jeg er bare glad for, at vi snakker OL-discipliner i dag, og at vi ikke skal udpege, hvem der er hvem i Matador. Det er rigtig dejligt, at vi ikke gør det i dag. Tak for det.

Jeg har et spørgsmål til ordføreren omkring alt det med den grønne energi, der rulles ud i øjeblikket. Vi ved, at regeringen er ret glade for at lave afgifter og trække dem ned over hovederne på det danske folk, altså CO₂-afgifter og lastbilafgifter, der rammer rigtig hårdt i landdistrikterne. Men noget, der rammer landdistrikterne rigtig hårdt i øjeblikket, er alt det til den grønne energi, der sættes op. Et konkret eksempel er jo de her 24 ud af 26 energiparker, der bliver placeret i Jylland; der er jo en skævhed, i forhold til hvor de her VE-anlæg sættes op, og det påvirker lokalsamfund enormt meget.

Jeg vil gerne høre ordføreren om hans betragtninger omkring den her skævhed, der er. For det handler jo også om, at de her VE-anlæg sættes op i områder, der i forvejen kæmper med lave fødselsrater, altså dårlig befolkningstilvækst, dårlig infrastruktur og alle sådan nogle ting, som trækker Danmark i en endnu mere skæv retning. Så vil ordføreren komme med nogle ord om, hvordan regeringen vil sikre, at man også i fremtiden ser solceller i Københavnsområdet?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:55 Der findes intet sted på Frederiksberg, hvor det ville være lovligt at opsætte en vindmølle, fordi der ikke er noget sted, hvor der er langt nok til nærmeste beboelse.

Kl. 10:57

Kl. 10:55

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg er helt sikker på, at vindmøller og solceller ikke kommer til at have nogen indflydelse på fødselsraterne, hverken i den ene eller den anden retning. Når det så bliver nævnt fra Danmarksdemokraternes side, at 24 ud af 26 af de kommuner, hvor der bliver opstillet nye vindmøller og solcelleparker, ligger i Jylland, så er det korrekt. Det er fuldstændig korrekt.

Det er jo, fordi der er en række jyske kommuner, som har budt ind, og som har kunnet se et sted i deres kommune, hvor det gav mening at opsætte vindmøller, eller hvor det gav mening at opsætte solceller. Samtidig er kommunerne jo blevet kompenseret, og dem, der ejer jorden, får jo også penge for at stille henholdsvis vindmøller eller solceller op på deres mark.

Jeg synes da, det er rigtig, rigtig flot, at der er så mange kommuner i Jylland, som byder ind på den grønne omstilling og siger: Vi vil gerne være med til at løse Danmarks klimaudfordringer; vi vil gerne lægge jord til, at der kan blive opstillet vindmøller og solceller hos os. Skulle jeg så sige: Ej, det har I ikke forstand på, altså, I har slet ikke styr på jeres kommune – nu skal jeg som folketingspolitiker sige, at den park kunne ligge meget bedre på Fyn, Bornholm eller Sjælland?

Det synes jeg ikke jeg skal som folketingspolitiker. Jeg synes, vi skal tage vores kommunalpolitikere seriøst, og når de kommer og peger på et sted, synes jeg, vi skal sige, at det lyder fint.

Kl. 10:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:56

Susie Jessen (DD):

Tak. Men problemet er jo, at de københavnske kommuner slet ikke har budt ind. Her er det kun 4 ud af 34 kommuner, der har meldt arealer ind til de her energiparker, så de københavnske kommuner har overhovedet ikke meldt sig ind i den her dagsorden, og det er jo det, der skaber det grundlæggende problem. Det er det, der skaber den her uretfærdighedsfølelse ude i landdistrikterne, altså at lige så snart man kører ind i København, ser man ikke de her solceller.

Jeg er faktisk i tvivl om, om der er folk her i Folketingssalen, der har set de her kæmpestore jernanlæg, der i øjeblikket omringer landsbysamfund rundt omkring i Danmark. Det er en udfordring, og jo, det er også en udfordring, i forhold til hvor mange der så har lyst til at bo i de områder, når de bliver fuldstændig omringet af solceller.

Kl. 10:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:57

Jan E. Jørgensen (V):

Vi har jo lavet en model, så ingen kommuner tvinges til at opstille de her ting. Ingen tvinges. Det vil sige, at man frivilligt kan byde ind. Nu hører jeg fra Danmarksdemokraternes side, at man gerne vil tvinge nogle kommuner, altså at kommunerne skal tvinges.

Københavns Kommune og min egen kommune, Frederiksberg Kommune, er jo kendetegnet ved, at der nærmest er huse over det hele. Altså, Frederiksberg Kommune er Nordeuropas tættest bebyggede område. Det ville være helt ulovligt at opsætte en vindmølle. Ikke engang midt i Frederiksberg Have kunne det lade sig gøre.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste er fru Inger Støjberg fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Inger Støjberg (DD):

Det er jo med lidt blandede følelser, at jeg står på talerstolen her i dag. På den ene side er jeg rigtig glad for, at folketingsåret endelig er kommet i gang; på den anden side må jeg jo nok indstille mig på, at debattens længde betyder, at jeg kommer til at gå glip af et af ugens absolutte højdepunkter, nemlig »Gift ved første blik«.

Men mens jeg forberedte mig til debatten her i dag, slog det mig, at den tid, som jeg har brugt som inkarneret seer af programmet, nok også har givet mig nogle analytiske redskaber til at forstå problematikkerne i relationer, når jeg ser dem. Det slog mig også, at dynamikkerne i »Gift ved første blik« og SVM-regeringen egentlig ikke er så forskellige. Dramaturgien i »Gift ved første blik« er altid den samme: Først er der et bryllup, hvor alle svæver på en lyserød sky og taler begejstret om alt det spændende og vigtige, som man skal opleve sammen. Så er der bryllupsrejsen, hvor de første revner i forholdet som regel begynder at vise sig. Og til sidst er der finaleafsnittet, hvor parrene så endelig skal beslutte, om de skal forblive gift med hinanden.

Vi husker alle sammen starten på SVM-flirten, ånden fra Marienborg og alle de store planer. Nu skulle Danmark reformeres fra midten. Alt det, der aldrig nogen sinde havde kunne lade sig gøre før, fordi hidtidige partnere havde været fuldstændig urimelige og umulige, skulle nu realiseres. Men ak, ligesom et parforhold kan knirke lidt op til højtiderne, så ramte SVM-regeringen muren allerede ved den første højtide, store bededag. Så prøvede man med en gammel klassiker, nemlig en fælles rejse, for at få lidt fornyet gejst ind i forholdet, men det viste sig, at en fælles bustur rundt til halvtomme forsamlingshuse sidste sensommer heller ikke var det, der kunne gæntende gnisten i forholdet.

Nu er vi så ved terminalfasen af ægteskabet. Tegnene er tydelige: Man vil i hver sin retning. Statsministeren har allerede fået en ny, lidt rap frisur, så man kan appellere til nogle andre potentielle partnere – og jeg er lidt ked af måske at spoile, som det vistnok hedder på moderne dansk, men skilsmissepapirerne ligger allerede og venter i e-Boks. Statsministeren er mest opsat på at prøve at få alle de vælgere, som er strøget over til SF, tilbage. Forsvarsministeren er begyndt at tale om et blåt flertal efter næste valg, og det glæder mig rigtig meget. Der er intet, jeg hellere vil end at hjælpe forsvarsministeren ud af den utroskab, som han er faldet i. Udenrigsministeren er vist den eneste, der måske ikke sådan helt har forstået, hvad det er, der foregår. Men det kan selvfølgelig også være svært, når man primært bruger tiden på de bonede gulve og med milliondyre rejser i privatfly – livet er simpelt hen bare lettere på 1. klasse.

Desværre kan den sidste tid i et ægteskab jo godt medføre store ulykker, og her må man bare sige, at SVM-regeringen bestemt ikke er anderledes. Den grønne trepart og regeringens politik for udbygningen af vedvarende energi i landdistrikterne er en katastrofe. Regeringen har allerede smidt os ud af forhandlingerne om den grønne trepart, fordi vi selvfølgelig ikke kan acceptere, at dansk landbrug som det eneste i verden skal pålægges en særskat. Regeringen nægter også at fortælle, hvor mange arbejdspladser det samlet set vil koste i landbruget og følgeindustrienerne. Til gengæld har regeringen været så venlig at oplyse, hvor meget verdens CO₂-udslip falder som følge af den grønne trepart: hele 0,0044 pct. Det tænker

jeg at de mennesker der mister deres job i landdistrikterne næppe finder nogen større trøst i.

Men regeringens overgreb på landdistrikterne stopper ikke med CO₂-afgiften. Der, hvor der i dag er bølgende kornmarker og græssende dyr, skal der fremover opføres kæmpe jernmarker i form af solcelleanlæg, som vil forringe livskvaliteten for beboerne i landdistrikterne og også forringe værdien af deres boliger. Jeg kender ganske enkelt ingen, der er flyttet på landet for at sidde og glo ind i en gold jernmark. Også her viser regeringen sin enestående evne til at trække Danmark skævt. 24 ud af 26 statslige energiparker skal placeres i Jylland. Og som byministeren, der har ansvaret for placeringen af solcelleparkerne, jo sagde til Jyllands-Posten her forleden, så mener han, at han skam også har en nabo hjemme i sit villakvarter, der har nogle solceller på taget. Tænk, at den minister, der har ansvaret for placeringen af solceller, i ramme alvor sammenligner et par solceller på en tagryg i Greve med det, at der er mennesker i landdistrikterne, der fuldstændig får smadret værdien af deres bolig, og som hver dag skal sidde og kigge ind i solcelleanlæg. Det er en decideret hån imod de mennesker.

Kl. 11:03

På pensionsområdet er splittelsen i SVM-ægteskabet jo også meget tydelig. For et år siden lød det fra regeringstoppen med statsministeren i spidsen, at udbuddet af arbejdskraft var den nye valuta i dansk politik. Vi skulle alle sammen stå noget længere ved samlebåndet, og hvis der var én ting, der var helt sikker, så var det, at store bededag skulle vi stå der hele dagen.

Nu efter sommerferien har statsministeren pludselig varslet et opgør med den allermest afgørende politiske aftale i det her årtusind, nemlig velfærdsforliget. Og lad mig bare komme den socialdemokratiske spørgerække lidt i forkøbet: Jo, selvfølgelig skal vi have en drøftelse af, hvordan pensionsalderen skal udvikle sig i fremtiden. Ingen forestiller sig jo, at vi skal arbejde, indtil vi bliver 100 år. Ingen forestiller sig det. Derfor sagde mit parti allerede før folketingsvalget, at vi med fordel kunne tage en drøftelse med udgangspunkt i netop de anbefalinger, der er kommet fra Pensionskommissionen, som jo allerede forelå på det tidspunkt. De handler som bekendt om at dæmpe stigningstaksten i pensionsalderen.

Men statsministeren er faktisk leder af en flertalsregering. Så hvorfor er det, at vi ikke kommer i gang med de forhandlinger om pension? Hvorfor skal vi vente med at tale om pensionsalder til efter et folketingsvalg? Hvad blev der egentlig af ånden fra Marienborg, hvor alting kunne lade sig gøre?

Enhver kan jo regne ud, at det her kun handler om statsministeren, der vil bruge danskernes pension som en del af den socialdemokratiske valgkamp. Det er fuldstændig den samme, lidt slidte formel om igen. Før valget i 2019 skulle alle gå rundt og tro, at Arne-pensionen handlede om dem, og det gjorde den så ikke. Før valget i 2022 stillede statsministeren alle offentligt ansatte i udsigt, at de netop var dem, der skulle stige i løn. Efter valget fik de fleste en lang næse.

Enhver kan gennemskue, hvad statsministeren har gang i. Nu er spørgsmålet så bare, om udenrigsministeren og forsvarsministeren er mænd eller mus. Har man tænkt sig, at man vil være statister i Socialdemokraternes valgkamp, eller tør man for en gangs skyld at sætte sig op imod statsministeren og kræve, at vi får skabt klarhed på den her side af valget? Kan man virkelig være tjent med en statsminister, der skaber usikkerhed om den største politiske aftale i det her årtusind for egen politisk vindings skyld? Det mener vi ikke i Danmarksdemokraterne. Danskernes pensionsalder er ikke noget, som man skal spille politisk hasard med. Det mener den øvrige opposition i Folketinget så heldigvis heller ikke.

Derfor skal jeg på vegne af Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Alternativet samt Jeppe Søe og Lars Boje Mathiesen fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Partierne uden om regeringen har noteret sig statsministerens ønske om at genåbne velfærdsforliget og drøfte danskernes tilbagetrækningsalder. De samme partier noterer sig desuden, at to ud af tre regeringspartier i lighed med partierne uden om regeringen ønsker debatten om danskernes tilbagetrækningsalder afklaret. Det er således både samtlige partier uden for regeringen og to ud af tre regeringspartier, der ikke mener, at danskerne kan være tjent med fornyet usikkerhed om, hvad der skal gælde for tilbagetrækning og pension i fremtiden, hvorfor forslagsstillerne pålægger regeringen snarest og inden afstemning om en stigning i pensionsalderen i 2025 at indkalde Folketingets partier til forhandlinger om fremtidens tilbagetrækningsmuligheder og pensionsmodeller, så der kan genetableres tryghed om pensionen for de kommende generationer.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 2).

Kl. 11:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Vedtagelsesteksten vil indgå i forhandlingerne. Der er en lang række spillere, og den første er fru Anne Paulin. Værsgo.

Kl. 11:07

Anne Paulin (S):

Tak for talen. I Socialdemokratiet er vi meget glade for årets kommuneaftale, som giver det største løft i kommunernes driftsøkonomi i 15 år. Oven på nogle hårde år, hvor der har været inflation og pres på kommunernes økonomi, er vi meget glade for, at vi kan investere i den borgernære velfærd. Alligevel har Danmarksdemokraternes finansordfører, Dennis Flydtkjær, været ude og kritisere den vækst, som der er i det offentlige forbrug. Er ordføreren enig i, at der bruges for mange penge på velfærd?

Kl. 11:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 11:08

Inger Støjberg (DD):

Jeg er fuldstændig enig med vores finansordfører i, at der selvfølgelig er nogle steder, hvor man kan spare. Det behøves jo ikke at handle om kommunerne. Nu hørte jeg og ved jo sådan set præcis, hvad vores finansordfører, hr. Dennis Flydtkjær, sagde, og det var væksten samlet set, han nævnte. Så det er jo ikke kommuner, han taler om her. Jeg er 100 pct. enig i, at for de ældre, der er jo i dag lever en presset tilværelse, f.eks. fordi deres hjem er blevet til en banegård, er det vigtigt, at der kommer flere faste teams. Det var noget af det, vi gik ind i ældreforhandlingerne med. Sådan noget koster. At børnefamilier har mulighed for at sende deres børn i skole også i landdistrikterne – sådan noget koster. At der er gymnasier og i det hele taget muligheder i hele landet koster. Så det var jo ikke kommuneaftalen, hr. Dennis Flydtkjær kritiserede i sin tid.

Kl. 11:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 11:09

Anne Paulin (S):

Det er jo meget nemt på den ene side at sige, at man også vil alt det rigtige på velfærdsområdet, og så på den anden side stå og kritisere det, når der rent faktisk er en regering, som tager ansvar for at investere i velfærden. Jeg ved, at I ikke har særlig meget sådan politik, der er til og tage og føle på, på jeres hjemmeside eksempelvis. Det er svært at finde ud af, hvad partiet egentlig står for. Så kommer

Danmarksdemokraterne til at fremlægge en økonomisk politik, hvor det så bliver tydeligere for offentligheden, hvad det er, Danmarksdemokraterne rent faktisk mener, når man går ind og kritiserer, at der er nogle, som tager et ansvar for at investere i velfærd og det offentlige forbrug?

Kl. 11:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:10

Inger Støjberg (DD):

Nu ved jeg ikke helt, hvor fru Anne Paulin har været de sidste par år, men det er da i hvert fald ikke her i Folketinget, må man ligesom konstatere. For Danmarksdemokraterne har jo fremlagt to finanslovsforslag i de 2 år, hvor vi har været her, og vi kommer også til at fremlægge et i år, selvfølgelig. De har været fuldt finansierede, og det er jo det, vi er gået til finanslovsforhandlingerne med. Men hvis jeg sådan lige skal pege på nogle ting, kan jeg sige, at vi har en udenrigsminister, der stort set ikke kan se et afrikansk land, før han åbner en ambassade; vi har noget ulandsbistand, vi kunne kigge på; vi har en regering, der er ved at købe fly for 300 mio. kr. Mon ikke der kunne være et lille bitte fedtlag, der kunne skæres af hist og pist? Hvad med DR? Det er bare for nævne nogle ting.

Kl. 11:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 11:10

Jan E. Jørgensen (V):

Tak, og tak til fru Inger Støjberg, som jo sammenligner SVM-regeringen med et ægteskab. Nu ser jeg nok mere på Folketinget som et firma end som et ægteskab. Men hvis vi skal blive ægteskabsterminologien, kan vi jo konstatere, at fru Inger Støjberg er flyttet ind i sådan et hippiekollektiv sammen med en masse fra Dansk Folkeparti. Men som sagt synes jeg måske mere, at det giver mening at tale om os som et firma.

Det, jeg vil spørge til, er den her kampagne, som Danmarksdemokraterne har ført mod en CO₂-afgift, som jo altså Landbrug & Fødevarer har været med til at udarbejde: Er man stadig ligeså indædt i sin modstand, og kan ordføreren love mig, at Danmarksdemokraterne vil afskaffe CO₂-afgiften for landbruget efter et valg?

Kl. 11:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:11

Inger Støjberg (DD):

Nu talte jeg jo også meget om reality-tv. Jeg har det jo altid sådan, at når en Venstremand stiller mig et spørgsmål, er det lidt ligesom at være med i »Ex On The Beach«. Det kan være en rigtig grim oplevelse, har jeg hørt.

Men vedrørende CO₂-afgiften kan jeg jo ikke regne ud, hvor mange ulykker Venstre kan nå at lave i den her regering, for det er jo ikke så lidt, Venstre er kommet af sted med indtil videre. Jeg kan love, garantere for, at hvis Danmarksdemokraterne kommer i regering – og det håber jeg at vi gør, og jeg håber, at vi gør det sammen med Venstre – vil vi i de regeringsforhandlinger og hver eneste dag i regeringen kæmpe for, at vi har et landbrug, der er bedst muligt stillet, fordi det betyder, at vi kan skabe et Danmark i bedre balance. Jeg kan garantere for, at vi vil bruge vores kræfter på at prøve at skabe et Danmark, der hænger bedre sammen i morgen, end det gør i dag. Der må man bare sige, at med de ulykker, som Venstre

har været med til at gennemføre i den her regering, er det trukket den helt forkerte vej. Vi kommer jo ikke til at gå ind for en CO₂-afgift, det er klart, og vi vil bekæmpe den alt det, vi overhovedet kan.

Kl. 11:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:13

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg kan godt høre, jeg skal se noget mere reality-tv. Jeg stoppede, dengang der var »Big Brother«. Så nåede jeg ikke videre.

Nu lufter fru Inger Støjberg jo så nogle ministerambitioner. Så lad mig spørge på en lidt anden måde. Jeg hørte det, som at fru Inger Støjberg – er det ikke sådan, man plejer at sige – er til salg for læderindtrækket i en Audi, og at hvis man kan få det, er den der CO₂-afgift knap så vigtig. Var det det, jeg egentlig hørte fru Inger Støjberg sige?

Kl. 11:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:13

Inger Støjberg (DD):

Nej, og det er jo nok det, der er forskellen på Venstre og Danmarksdemokraterne: Vi er simpelt hen ikke til salg over for en socialdemokratisk statsminister. Jeg kan garantere for, at vi kun har ét ultimativt krav, og det er en blå statsminister. Jeg håber, det bliver sammen med Venstre.

»Big Brother« er mange år siden, men jeg tror, Venstre har sådan lidt et indtryk af – det har jeg i hvert fald – at Venstre er med i en eller anden form for realityshow nu, hvor det er big sister, der bestemmer rimelig meget.

Kl. 11:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 11:14

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg ser simpelt hen ikke nok fjernsyn, kan jeg så regne ud. Tak til ordføreren for talen. Jeg vil egentlig gerne spørge lidt ind til den her diskussion om pensionsalderen, for den er jo ligesom i luften. Jeg ved godt, at ordføreren og SF ikke er enige om, hvordan pensionsvilkårene skal se ud. Vi sidder så heller ikke i regering sammen og skal derfor heller ikke nødvendigvis blive enige. Men jeg vil gerne spørge lidt ind til, hvordan ordføreren ser det udspil, der er kommet fra statsministerens side, og hvad fru Inger Støjberg egentlig tænker om Socialdemokraternes formands pensionsmelding.

Kl. 11:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:14

Inger Støjberg (DD):

Der bliver sagt udspil. Altså, problemet er jo, at der ikke er kommet noget fra statsministeren. Statsministeren forsøger på at hapse SF's vælgere ved det her. Det er jo sådan set det, det handler om. Det er at prøve at føre valgkamp og prøve at stemmemaksimere, så statsministeren kan forblive statsminister. Det kan jeg da godt forstå hun har en drøm om, men det er bare ikke rimeligt at holde hele den danske befolkning som gidsel i det her spørgsmål. Ja, vi er uenige, tror jeg også, om nogle ting, især når det gælder økonomisk politik – der er vi sikkert uenige om rigtig mange ting – men det, vi

ikke er uenige om, er, at vi skal have bragt ordentligheden tilbage, i forhold til hvornår danskerne kan forvente at gå på pension. For den måde, som statsministeren gambler med pensionsalderen og folks fremtidsdrømme på, er ikke rimelig. Det er jo derfor, vi alle sammen er samlet omkring den her vedtagelsestekst i dag, og det er jeg glad for, for jeg synes, det sender et vigtigt signal om, at der er nogle ting, der bare skal være orden på.

Kl. 11:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:16

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg deler analysen. Jeg synes, det er underligt, at vi, hvis vi skal stemme om en forhøjelse af pensionsalderen i 2025, ikke inden da får sagt til mange af de f.eks. ufaglærte, at de ikke skal forvente at skulle være der lige så længe som nogle af os andre. Den diskussion synes jeg faktisk er rimelig nok at få taget og få det afklaret, inden vi skal stemme om det.

Jeg er også lidt nysgerrig, i forhold til hvad fru Inger Støjberg, som jo kender Venstre særdeles godt indefra, egentlig synes om Venstres forslag om en arbejdslivskommission, og hvorfor den kommer. For jeg oplever det mere som sådan en bureaukratisk retningskrans til regeringen, end jeg egentlig oplever det som et ønske om at kigge på det her spørgsmål reelt.

Kl. 11:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 11:16

Inger Støjberg (DD):

Jamen det er jo det. Altså, Venstre er jo på en eller anden måde blevet fanget i det her. Det kan vi lige så godt sige. Derfor har Venstre valgt det, altså for at forblive i regeringen. Man har en exceptionel glæde, tror jeg, ved at være i regering, ellers ville man vel heller ikke pludselig pege på en socialdemokrat, som man har bekriget hele sit liv. Det er mig en gåde. Altså, der er ret langt, fra da hr. Jan E. Jørgensen tilbage i 2019 sagde, at nu måtte Socialdemokraterne komme ud af busken og fortælle, hvad de ville med pensionen, og så til nu, hvor de siger, at det behøver vi ikke alligevel, bare vi kan forblive i regering lidt længere.

Kl. 11:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Sólbjørg Jakobsen.

Kl. 11:17

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Mange tak, og tak for en god tale. Jeg har faktisk hørt samme sammenligning mellem regeringen og Gift ved første blik, og jeg blev så nysgerrig, at jeg faktisk gik i gang med at se Gift ved første blik, fordi jeg simpelt hen måtte se, hvad det går ud på. Og det er faktisk meget rammende; jeg er fuldstændig enig.

Jeg hæftede mig dog ved, at hr. Jan E. Jørgensen valgte at snakke om paralympiske lege, og jeg tror, det, som mest kendetegner den konkurrence, der kører dér, er, at vi ser nogle atleter, som tror på nogle ting. De har mål, og de har ambitioner. På trods af at de måske har nogle skavanker, tror og håber de, og jeg tror ikke, at nogen af dem er kommet til, hvor de er, ved at sige, at det nok er usandsynligt, at det her kan fungere. De har sagt: Vi tror på det her. Der fornemmer jeg også på fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne, at man tror på det borgerlige projekt, og at man tror på, at det borgerlige Danmark gerne vil, at vi sætter det mål. Kan fru

Inger Støjberg lige give sit besyv med, i forhold til hvordan vi får stablet det på benene uden Venstre?

Kl. 11:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:18

Inger Støjberg (DD):

Jeg er sådan set enig i, at Venstre på en eller anden måde er kommet med til det OL uden kvalifikationskrav og så er glade for bare at være med til indmarchen. Så lader man ligesom statsministeren føre ordet derfra, og så er man lykkelig over overhovedet bare at kunne kalde sig atlet.

Jeg synes også, Venstre skulle tage at hæve ambitionsniveauet lidt. Jeg synes, Venstre skulle se at komme tilbage til den blå familie og have den ambition, som jeg i virkeligheden tror der er rigtig mange Venstrevælgere der også har, nemlig at vi skal have en blå statsminister, der fører blå politik. Der er masser at samles om: mere frihed til selv at vælge, hvordan man vil bruge sit liv, hvilken pasningsordning man vil have sine børn i, og hvilken skole ens børn skal gå på. Alle sådan nogle ting kunne vi jo sagtens samles om. Så må man også sige, at i forhold til den økonomiske politik burde der også være mere, der binder Venstre og resten af den blå familie sammen, end der gør ovre hos Socialdemokraterne.

Kl. 11:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:19

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak for det. Jeg deler synspunktet. Jeg vil bruge mit andet spørgsmål til at spørge om noget meget trist. Vi har siden terrorangrebet for næsten et år siden set, at det jødiske had i Danmark er steget gevaldigt. Antisemitismen berører mange. Desværre er det ikke demonstrationer for at beskytte dem, som jeg ser mest af. Det harmer mig meget. Men jeg fornemmer en klar opbakning her i Folketinget fra mange af os, men det er ikke nok. Vi kan se voldelige overfald, og så sent som for meget nylig blev der jo sprunget håndgranater tæt på, hvor børn skal gå i skole, og de får aflyst deres skoledag. Mener Danmarksdemokraterne og fru Inger Støjberg, at vi gør nok for at beskytte de danske jøder her i landet?

Kl. 11:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:20

Inger Støjberg (DD):

Det er et emne, der berører mig dybt, og det tror jeg mange ved. Det er jo desværre ikke kun i Danmark, vi ser antisemitisme i den her tid – en voksende antisemitisme. Vi ser det i store dele af den vestlige verden, og det håber jeg virkelig er noget, vi kan samles om. Jeg ved, det er noget, vi kan samles med regeringen om, og jeg synes, at det er helt afgørende, at der en dag som i dag også er et klart signal samlet set fra Folketinget om, at antisemitisme ikke hører til i Danmark, og at skal der mere beskyttelse til af danske jøder og jødiske institutioner, er vi villige til at give det.

Kl. 11:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Henrik Frandsen.

Kl. 11:21

Kl. 11:24

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, og tak til fru Inger Støjberg for en god tale, om end jeg må sige, det er en tale, der tegner et noget dystert billede af landdistrikterne – et billede af, at alle, der bor i landdistrikterne, er ofre. Det mener jeg ikke, de er; det er ikke et billede, jeg kan genkende. Jeg har dog trods alt været selvstændig landmand i 35 år og boet derude. Jeg oplever til gengæld, at man meget gerne vil tages seriøst, at man meget gerne vil have, at vi i Folketinget finder gode løsninger for det at bo i landdistrikterne, og det må jeg i den grad sige at den grønne trepart er et udtryk for. Netop det, at man laver langsigtede rammevilkår for et af vores vigtigste erhverv i Danmark, nemlig landbruget, og det, at man har trykke vilkår, der gør, at man kan investere i fremtiden, er noget af det, man efterspørger allermost – det ved jeg, fordi jeg selv har været landmand.

Jeg vil gerne spørge fru Inger Støjberg, om hun ikke også mener, at det er væsentligt, at vi sikrer, at vores landbrug ved, hvilke vilkår de har at arbejde efter i fremtiden, så de trygt kan begynde at investere og forberede sig på den fremtid, vi ved kommer.

Kl. 11:22

Kl. 11:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:22

Kl. 11:25

Inger Støjberg (DD):

Jeg ved snart ikke, hvor jeg skal starte og slutte. Gode løsninger for landdistrikterne og landbruget, jo, men gode løsninger er da ikke at være det eneste land i hele verden, der indfører en CO₂-afgift. Lad mig bare lige minde om, at dansk landbrug er i fuldt firspring med at få omstillet sig. Hvis man tager en landmand som Asger Christensen, der er medlem af Venstre og sidder i Europa-Parlamentet, har han lagt sit CO₂-regnskab frem. Hver gang han producerer 1 l mælk, udleder han 0,91 kg CO₂. Når hans polske kollega producerer 1 l mælk, udleder han 1,44 kg CO₂. Så dansk landbrug er jo i gang med at omstille sig. Men det, man gør nu, er, at man nedlægger danske landbrug. Man nedlægger de følgeerhverv, der er til. Man nedlægger dermed rigtig meget af eksistensgrundlaget på landet og i landdistrikterne. Det gør man så for at mindske CO₂-udledningen på verdensplan med 0,044 4 pct. Det er da ikke at udvikle landdistrikterne og skabe sikkerhed og tryghed, det er da lige nøjagtig det modsatte. De sidste, der så bliver boende ude på landet, kan så blive omringet af solceller.

Kl. 11:23

Kl. 11:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:23

Kl. 11:26

Henrik Frandsen (M):

Jeg anerkender til fulde, at vi har et landbrug, der er i fuld gang med at omstille sig. Det er også der, jeg er fuldstændig betrygget i, at når vi indfører en CO₂-afgift på den måde, vi gør, vil det også komme til at virke på den måde, det skal, netop at vi fremtidssikrer landbruget. Jeg er også nødt til at minde fru Inger Støjberg om, at Landbrug & Fødevarer faktisk var en af dem, der sad med ved bordet, altså den organisation, som organiserer dansk landbrug, hele fødevarerklngen i Danmark, og de siger god for det her, de har været med til at udforme det. Tænker fru Inger Støjberg ikke, at det egentlig er garanten for, at balancerne i det her er til stede, og at vi den her vej rundt sikrer dansk landbrug og dermed også livet på landet?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:24

Inger Støjberg (DD):

Jeg er godt klar over, at Landbrug & Fødevarer sad med omkring bordet, men det, jeg også ved nu, er, at man under de forhandlinger ikke var klar over, at der var 220.000 husdyr, der skulle slås ihjel for det her, og at de skulle fjernes. Det er et tal, der er kommet frem efterfølgende. Altså, talgrundlaget har jo slet ikke været på plads. Vi er spurgt til, hvad det her egentlig kommer til at betyde af nedlagte arbejdspladser, ikke bare i landbruget, men også følgeerhvervene, og det kan vi ikke få et svar på. Jeg vil da sige, at hvis man skal gå i gang med at nedlægge dansk landbrug, synes jeg da nok, at det vil være en fordel at kende konsekvenserne inden, og det tror jeg egentlig også at hr. Henrik Frandsen mener sådan inderst inde, og i hvert fald hvis man taler til landbrugshjertet og den hr. Henrik Frandsen, der bor i landdistrikterne.

Kl. 11:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Per Larsen.

Kl. 11:22

Kl. 11:25

Per Larsen (KF):

Tak for det, og tak til fru Inger Støjberg for en rigtig god tale. Der er jo en vis troværdighed, når nu fru Inger Støjberg siger noget. Jeg har f.eks. ikke den store mistanke om, at fru Inger Støjberg vil gøre fru Mette Frederiksen til statsminister efter et kommende valg, hvor vi jo har set nogen, der påstod noget inden valget, og så gjorde noget helt andet efter valget. Men grunden til, at jeg lige rejser mig og tager ordet, er, at jeg gerne vil høre lidt om Danmarksdemokraternes holdning til tildelingen af dansk statsborgerskab.

Vi har jo mulighed for at tildele et dansk statsborgerskab til de mennesker, som kommer til vores land, og som bor her, og som er her, som integrerer sig, og som arbejder, uddanner sig og forsørger sig selv, som opdrager deres børn ordentligt, og som på alle måder vil det danske samfund. Men praksis er jo nu, at vi siden 2021 ikke har kunnet være sikre på, at der, når man tildelte et dansk statsborgerskab, ikke var nogen kriminelle imellem dem. Vi synes jo, det er ganske uansvarligt, at man på den måde giver et dansk statsborgerskab til nogle, som er kriminelle. Hvordan ser Danmarksdemokraterne rent faktisk på det spørgsmål?

Kl. 11:23

Kl. 11:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:23

Kl. 11:26

Inger Støjberg (DD):

Jeg må jo bare erklære mig enig. Jeg kan ikke forstå, at man ikke får styr på den del, når det handler om tildelingen af danske statsborgerskaber. Det at få et dansk statsborgerskab er i min optik den største gave, vi overhovedet kan give til mennesker, der er kommet til Danmark. Det er noget, man skal række ud efter, og derfor er der nogle skrappe krav, som man skal leve op til, deriblandt jo også, at man ikke må have nogen former for alvorlig kriminalitet på sit cv. Jeg kan i øvrigt sige, at jeg aldrig nogen sinde ville kunne blive dansk statsborger, hvis ikke jeg allerede var det, så det er jeg jo meget glad for at jeg er, og man kan så heller ikke fratage mig det, vil jeg bare lige sige. Jeg kan så blive hentet hjem til Jylland.

Men der skal styr på det der, og jeg forstår ikke det ikke. Vi har en regering, der har lovet at få styr på det her område, så man

kan kigge ind i de kriminalregistre, og jeg er helt enig med Det Konservative Folkeparti i, at det er dybt problematisk.

Kl. 11:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:27

Per Larsen (KF):

Ja, det er jeg glad for høre. Jeg havde sådan set også trykket mig ind, i da Venstre havde ordet, men da nåede det desværre ikke at komme med. For det er jo helt essentielt for de mennesker, der vil Danmark, at de har mulighed for at kunne få et dansk pas, og at de har mulighed for at kunne få stemmeret i Danmark. Men når nu man laver den her ordning med, at det er i store grupper, man tilkender det, og vi så ikke har en garanti for, at der ikke er nogen kriminelle imellem, så bliver det jo bare ganske vanskeligt for os Konservative at stemme ja til sådan noget. For vi har altså ikke intentioner om at tildele et dansk statsborgerskab til nogen, som har en kriminel fortid.

Kl. 11:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:28

Inger Støjberg (DD):

Jeg kan desværre ikke svare på Venstres vegne, primært fordi jeg simpelt hen ikke ved, hvor Venstre står efterhånden, når det handler om udlændingepolitik. Vi har set den ene lempelse på udlændingeområdet efter den anden, efter at Venstre er kommet med i regeringen.

Så jeg ville ønske, at jeg kunne svare på Venstres vegne, men det er mig en gåde, hvor Venstre er ved at flytte sig hen, også når det handler om udlændingepolitik. Så det beklager jeg meget. For i gamle dage kunne jeg svare på det.

Kl. 11:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Jette Gottlieb.

Kl. 11:28

Jette Gottlieb (EL):

Tak for det. Nu forestiller jeg mig, at den samlede opposition får presset regeringen til en forhandling om pensionsalder og pensionsvilkår i øvrigt, og så begynder det jo at blive rigtig vigtigt at høre, hvad Danmarksdemokraterne selv står for. Derfor vil jeg spørge, om Danmarksdemokraterne f.eks. opfatter det som en vigtig del af forståelsen, at vilkårene for de enkelte befolkningsgrupper er meget forskelligartede, og at vilkårene for tilbagetrækningen dermed måske også bør være forskelligartede. Det ville jeg gerne høre om.

Kl. 11:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:29

Inger Støjberg (DD):

Jeg kan sådan helt grundlæggende sige, at hvis man er nedslidt, hører man jo ikke til på arbejdsmarkedet. Hvis man er for nedslidt og for syg til at arbejde, skal man ikke arbejde længere, og derfor er der jo vigtigt, at der er en række ordninger, så man netop kan komme ud af arbejdsmarkedet. Det er jo sådan den ene del af det.

Så er der den anden del af det, og det er alle os halvstuderede røvere, som ikke nødvendigvis bliver nedslidt på samme måde, og det er jo så den del, der primært kommer til at ligge i de pensionsforhandlinger, som forhåbentlig snart skal i gang, og jeg håber også, at vi kan presse regeringen til at komme i gang. Der er det jo

bare sådan, at vi siger, at man ikke kan arbejde, til man er 100 år. Så det her kan jo ikke fortsætte. Pensionskommissionen kom jo i virkeligheden allerede før valget med nogle forslag til det her, og det synes jeg man skulle tage udgangspunkt i, og så synes jeg, man skulle få sat sig omkring et bord og tage en ordentlig snak om det her og få det fastlagt, så folk ved, hvad de har med at gøre, og hvad de kan regne med.

Kl. 11:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:30

Jette Gottlieb (EL):

Så vil jeg også lige høre, om Danmarksdemokraterne også opfatter det som århundredets vigtigste diskussion og dermed vil sikre, at alle partier bliver inddraget i den debat.

Så vil jeg lige springe til noget helt andet, som måske handler om livet på landet, men som også handler om den kollektive transport. Der vil jeg spørge, om Danmarksdemokraterne opfatter den kollektive transport som et velfærdsgode, og grunden til, at jeg spørger på den måde, er jo, at jeg meget gerne vil sikre mig, at den kollektive transport også står til rådighed for den tredjedel af befolkningen, som ikke bare har adgang til at tage en bil. Det er jo i særklasse vigtigt på landet, og hvordan vil Danmarksdemokraterne sikre det?

Kl. 11:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:31

Inger Støjberg (DD):

Først i forhold til det første: Ja, jeg vil da ønske, at alle kan komme ind til de forhandlinger, men jeg tror ikke, vi alle sammen helt bredt bliver enige. Det tror jeg ikke er realistisk.

I forhold til spørgsmålet omkring kollektiv transport tror jeg altså ikke, at man i fremtiden skal regne med, at der kører busser overalt i landet, og det gør det jo heller ikke nu. Jeg tror, man bliver nødt til at se den kollektive transport på en lidt anden måde, hvor vi giver mulighed for noget fleksibilitet. Vi kender jo i dag Flextrafik, men det kan også være alt muligt andet. Jeg tror simpelt hen, vi bliver nødt til at nytænke det. Der bor for få mennesker, og der er for få mennesker ude i mange landdistrikter, der benytter sig af den kollektive transport, til at det kan løbe rundt, for at sige det, som det er. Så man bliver nødt til at nytænke det med samkørsel og alle sådan nogle ting. Man er i øvrigt også allerede begyndt lidt med det på øerne.

Kl. 11:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 11:32

Morten Messerschmidt (DF):

Vi kan se, at tilliden til regeringen, men også tilliden til det offentlige system, og til, at tingene kører efter bogen, i brede dele af det danske samfund er for nedadgående. Derfor vil jeg gerne høre fru Inger Støjberg, om hun er enig i, at det, når der efter næste folketingsvalg er et blåt flertal, så også kræver en anden måde at være regering på.

Jeg nævnte tidligere det her med en 18-procentslønstigning, som virker helt uden sammenhæng med det, som gælder for de fleste mennesker uden for ja, regeringen, tilbagetrækningsreglerne, muligheden for at dukke sig for ansvaret, fordi man kan spekulere i, hvornår ministeransvaret indtræder og hvornår det forældes, og

den måde, man rekrutterer ministre, der lige behændigt ikke kan bruges som overborgmesterkandidater i København, selv om de har en stribe lovbrud bag sig, og man smækker dem ind i et af de vigtigste ministerier, nemlig Socialministeriet, og man så – haps – lige trækker en rådgiver ind, fordi man ikke har nogen egnede i sin folketingsgruppe. Hele den adfærd, den skalten og valten som regering vil jeg gerne høre om fru Inger Støjberg er enig med mig i at vi skal kunne sige til danskerne er fortid efter et valg, hvor vi siger farvel til statsministeren og udenrigsministeren.

Kl. 11:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:33

Inger Støjberg (DD):

Jeg er enig i, at vi har set en uhørt brug af magt i den her regeringsperiode og jo altså i virkeligheden også i perioden før. Jeg synes, at det er ekstremt trist – og så er det bare sagt – at Venstre dækker over hele minkskandalen og har været til fæls for ministerbiler og så til gengæld siger, at alt det, man mente før et valg, mener man ikke mere. Det synes jeg er en meget, meget dårlig måde at udøve den magt, som man har fået af befolkningen, på. Så vi kan være enige om, at man ikke på den måde skal holde hånden over en statsminister.

Kl. 11:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:34

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg tror jo, de fleste kender fru Inger Støjbergs syn på Venstre, og nu har vi tidligere været inde på realityprogrammer, og det er vel sådan lidt »Landmand søger kærlighed«, vi er ude i. Men jeg vil også gerne høre, om fru Inger Støjberg så gør sig nogle tanker om, hvordan vi kan gøre det bedre. Dansk Folkeparti fremlagde her ved vores sommergruppemøde ti konkrete forslag til, hvordan vi kan få mere åbenhed, mere transparens og få de samme regler til at gælde både for ministre og politikere, som dem, der gælder ude i samfundet. Der vil jeg da gerne høre, om fru Inger Støjberg kan sige, om hun er enig i nogle af de konkrete tiltag, eller hvilke tanker Danmarksdemokraterne gør sig for at styrke tilliden til magtudøvelsen i Danmark.

Kl. 11:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:34

Inger Støjberg (DD):

Nu er der vel, tror jeg, ingen landmand tilbage i Venstres gruppe, så der kan ikke være meget »Landmand søger kærlighed«. Jeg er heller ikke landmand, men jeg søger kærlighed – det er fuldstændig rigtigt – især i hele den blå lejr. Det er lidt bredt kærlighed, kan man sige, en lidt bred form for at søge kærlighed i den blå familie. Nå, men nok om mit datingliv, der er ikkeeksisterende.

Men bortset fra det vil jeg sige, at vi altid gerne vil diskutere forslag til mere åbenhed og også i forhold til de ting, som Dansk Folkeparti har fremlagt, og jeg kan i hvert fald sige, at vi i Danmarksdemokraterne er fuldstændige enige med Dansk Folkeparti i, at der er nogle ting, der er rivende galt i forhold til den måde, regeringen har udført sin regeringsgerning på.

Kl. 11:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 11:35

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Da regeringen sidste år ville skære på udkantsgymnasierne, lavede vi jo en uheldig alliance mellem Danmarksdemokraterne og Radikale Venstre, der ellers ikke er enige om så mange ting, og vi tog ud og fik heldigvis stoppet de mange nedskæringer, regeringen havde planlagt på landets gymnasier i yderområderne. Nu er regeringen så kommet med en ny pakke i år, der også vil gå ud over en stribe gymnasier i Danmarks udkant, og som i øvrigt derudover skærer på en masse A-niveaufag, fra fysik og kemi til klassiske sprogfag og musik, og det vil gå ud over i alt 60.000 gymnasieelever i hele landet, der vil få en dårligere undervisning fra næste år, hvis regeringen kommer igennem med den pakke.

Jeg vil egentlig bare spørge fru Inger Støjberg: Kunne vi lave en alliance igen i år, når vi nu skal til finanslovsforhandlinger, hvor Danmarksdemokraterne og Radikale Venstre igen står vagt om udkantsgymnasierne, men også i det hele taget om at stoppe de forringelser af gymnasieundervisningen, som regeringen lægger op til?

Kl. 11:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:36

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil i hvert fald sige, at da jeg så den fordeling af midler til gymnasierne, som regeringen har fremlagt, blev jeg faktisk noget overrasket – jeg vil næsten sige tenderende til chokeret – over, at man stadig væk ikke har løst den problematik med, at der er udkantsgymnasier, som der bliver skåret voldsomt ned på. Jeg var selv på en tur med vores politiske ordfører til Midtjyllands Gymnasium, som bliver hårdt ramt, og der er en række udkantsgymnasier, der bliver hårdt ramt, og man skal bare være klar over, at hvis et gymnasium i et landdistrikt bliver nedlagt, betyder det enormt meget, også for bosætning, tiltrækning af arbejdskraft og alt sådan noget. Så det er jo ikke bare et spørgsmål om, at der er et gymnasium, der lukker; det er et spørgsmål om, om unge har en mulighed for at få en uddannelse, og jo i sidste ende om, om der overhovedet er folk, der flytter til sådan et område og vil arbejde på nogle af de virksomheder, der er der. Så det *har* altså en bredere betydning, og derfor er jeg og Danmarksdemokraterne selvfølgelig fuldstændig indstillet på stadig væk at kæmpe den kamp.

Kl. 11:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:37

Martin Lidegaard (RV):

Det er jeg utrolig glad for at høre. Jeg deler analysen i forhold til landdistrikterne en til en. Det her er virkelig gift for landdistrikterne. Men jeg synes nu også, at andre ting er gift. Jeg var ude at besøge Sankt Annæ Gymnasium forleden, og hvis man gør det her, nedlægges man jo også musiklinjerne på en lang række gymnasier, både i byerne og på landet, og det påvirker hele fødekæden, kan man sige, i forhold til at få undervisere på vores musikuddannelser og få musiklærere til folkeskolen osv., og det har vi jo heller ikke nogen interesse i. Det er jo peanuts, det handler om. Så jeg håber, at vi kan få en alliance, hvor vi både løfter de udsatte gymnasier – det vil vi

gerne specifikt være med til – men altså også redder de fag, som er truet nu.

Kl. 11:41

Kl. 11:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Nu er det jo ikke bare hygge, de små og mellemstore bedrifter producerer. De producerer faktisk fødevarer til danskerne, hvorimod mange af store bedrifter producerer til eksport.

Kl. 11:38

Men jeg vil nu gerne spørge ordføreren om noget andet, for forskningen har jo gang på gang dokumenteret, at udledninger fra kvælstof fra det danske landbrug har forurennet den danske natur og ikke mindst vores vandmiljøer til et niveau, hvor de bogstavelig talt gisper efter vejret. Er det noget, der får fru Inger Støjberg til at vakle i sin kærlighed til den danske landbrugsproduktion og den udvikling, der er i gang?

Kl. 11:42

Inger Støjberg (DD):

Vi mener, at det, som regeringen har fremlagt, er dybt problematisk, og at det er dybt problematisk af præcis de grunde, som jeg nævnte før. Jeg kan så høre, at Radikale Venstre – og det er jo heller ikke overraskende, for vi så også fuldstændig ens på det sidste år – står præcis det samme sted, som vi gør. Det er også noget makværk i forhold til at drive de her gymnasier, hvis man bare år efter år skal prøve at indhente de her bevillinger, for det er altså heller ikke det, der trækker dygtige undervisere til og trækker elever til. For hvis man ikke er sikker på, at man kan færdiggøre sin uddannelse, eller hvis man bliver den sidste årgang, så har man ikke meget lyst til at være på sådan et gymnasium, og det kan jeg ærlig talt godt forstå.

Kl. 11:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 11:39

Inger Støjberg (DD):

Der er intet, der får mig til at vakle i forhold til min kærlighed til landbruget og til landdistrikterne og liv på landet – intet. Men skal landbruget også bidrage, når det handler om mindre udledning af kvælstof? Selvfølgelig skal landbruget det. Men jeg synes bare også, at det er fuldstændig afgørende, at landbruget bliver en del af alt det her, og at det ikke er noget, der kommer til at foregå hen over hovedet på landbruget eller de følgeerhverv, der nu også måtte være der. Så man skal være en del af det. Det er også klart det, landbruget siger. Og så skal man bare være helt klar på, at al udledning af kvælstof jo heller ikke udelukkende kommer fra landbruget. Der er også andre steder, som der bliver udledt kvælstof fra.

Kl. 11:42

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Fru Inger Støjberg og jeg deler en stor passion for det danske landbrug. Vi er ikke altid enige om løsningerne, men jeg tror faktisk, at vi er mere enige, end mange tror. Faktisk er vi jo begge to meget optaget af at få et mere blomstrende liv på landet. Desværre ser vi mange steder det modsatte: at livet på landet svinder ind. Tror fru Inger Støjberg, at den måde, som dansk landbrug har udviklet sig på gennem de sidste årtier – altså de forandringer, at der bliver færre heltidslandbrug og der bliver færre ansatte i landbruget, færre ansatte med fast bopæl i Danmark og flere udenlandske ejere – betyder, at der i dag er mere eller mindre liv på landet?

Kl. 11:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Hr. Jens Joel.

Kl. 11:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:40

Jens Joel (S):

Tak til ordføreren for talen. Jeg tillader mig at bevæge mig en lille smule videre fra fru Inger Støjbergs datingliv til nogle af de kaffeaftaler, som jeg forstår der nu er i kalenderen, altså at fru Inger Støjberg mødes med eksempelvis fru Pia Olsen Dyhr og diskuterer pension. Jeg vil bare høre, om der er i den forbindelse har været tid til at diskutere, at Inger Støjberg som beskæftigelsesminister jo var ansvarlig for den forringelse og den de facto nedlæggelse af efterlønnen, som blev aftalt, mens Inger Støjberg var minister.

Kl. 11:43

Inger Støjberg (DD):

Jeg er sådan set enig med fru Franciska Rosenkilde i, og det er jo et faktum, at der er flere større landbrug, og at den produktion, der er på landbrugene, også er mindre arbejdsintensiv, end den var før. Men det hænger altså også sammen med, at førhen blev en landmand jo voldsomt nedslidt, når han f.eks. skulle malke sine køer. Nu er der hjælpemidler – malkerobotter og alle sådan nogle ting. Og det er en positiv udvikling, for vi kan jo ikke have, at landbruget ikke ligesom følger med, også når det handler om arbejdsmiljø. Så den del skal også ind i ligningen med alt det her.

Kunne jeg ønske mig, at der var flere små landbrug? Ja, det synes jeg da også kunne være enormt, jeg fristes næsten til at sige hyggeligt. Men man kan jo bare ikke leve af hygge. Så der er jo en strukturændring i gang. Den strukturændring tror jeg ikke vi kan bremse. Men det, vi kan, er, at vi kan sørge for, at der er nogle ordentlige betingelser for både at drive landbrug, og at det selvfølgelig også skal gå hånd i hånd med den omstilling, der skal være imod en grønnere omstilling. Og der har jeg ikke hørt en eneste landmand sige, at det vil han ikke være med til.

Kl. 11:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 11:43

Inger Støjberg (DD):

Det var jo godt, at ordføreren lige fik det sidste med, altså at det var noget, der blev aftalt dengang, for jeg står sådan set lige med lovforslaget her, og jeg kan da se, at det er den nuværende statsminister, fru Mette Frederiksen, der var den, der fremsatte lovforslaget i sin tid. Mere har Socialdemokraterne åbenbart ikke været imod det her, så jeg tror, man lige skal passe på med at drage for store paralleller i alt det her.

Jeg blev efterfulgt af den nuværende statsminister, fru Mette Frederiksen, i Beskæftigelsesministeriet. Hun gennemførte det her. Så mere kritisk har man da ikke været. Og nu har fru Mette Frederiksen så i øvrigt også været statsminister i 5 år, så hvis det var noget, der var meget magtpåliggende for Socialdemokraterne, mon man så ikke havde ændret det.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:44 fået med dig – så ville hr. Jesper Petersen jo vide, at det ikke er det, hr. Dennis Flydtkjær har kritiseret. Hr. Dennis Flydtkjær har jo ikke kritiseret, at der bruges penge på sundhed. Hr. Dennis Flydtkjær har jo ikke kritiseret, at der bruges penge på faste teams. Det er jo ikke det, der er blevet kritiseret. Det, der er blevet kritiseret, hr. Jesper Petersen, er, at vi har en offentlig vækst, der er meget, meget høj i øjeblikket, og mon ikke, der er et fedtlag?

Jens Joel (S):

Men det har man jo faktisk gjort, for en af grundene til, at vi har været nødt til at indføre Arnepensionen, er jo lige præcis, at fru Inger Støjberg var ansvarlig for den aftale, som de facto underminerede det velfærdsforlig og afskaffede efterlønnen.

Men jeg kan jo også forstå, at selv om fru Inger Støjberg har brugt det meste af sin tid på at være imod indførelsen af Arnepensionen og har kæmpet for, at den ikke skulle blive til virkelighed, så er man nu blevet glad for Arnepensionen. Jeg vil bare spørge nu, når fru Inger Støjberg også snakker meget om landbruget, om det er en slags bondeanger, der er kommet til fru Inger Støjberg, fordi man i virkeligheden har anerkendt, at Arnepensionen er nødvendig efter den aftale, man selv lavede som minister.

Kl. 11:44

Vi har en udenrigsminister, der ikke kan se et afrikansk land, før han hurtigt stabler en ambassade på benene. Vi har en regering, der ikke kan se et afrikansk land, før der skal sendes flere penge derned i form af ulandsbistand. Måske kunne man begynde der. Måske kunne man også kigge lidt på DR. Der er da masser af ting, man kunne gå ind at kigge på. Så nej, det handler ikke om faste teams eller sundhed.

Kl. 11:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak! Så er det spørgeren.

Kl. 11:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:44

Jesper Petersen (S):

Se, det, jeg var nødt til at gøre, var jo at prøve at holde fru Inger Støjberg lidt fast i forhold til materien, seriøsiteten og sagligheden i det her. For fru Inger Støjberg taler udenom og kommer med eksempler på noget, som det her ikke handler om.

Kl. 11:44

Inger Støjberg (DD):

Det er altså en Arnepension, som jeg på stiftelsesdagen for Danmarksdemokraterne omfavned og sagde at vi gik ind for.

Kl. 11:45

Når der er den betydelige vækst i den offentlige sektor, der er nu, er det på grund af de kommuneaftaler, på grund af de regionsaftaler og på grund af tiltagene til gavn for politi og efterretningstjeneste, vores tryghed i samfundet. Det er dem, der gør, at den offentlige vækst når det niveau, som fru Inger Støjberg kritiserer. Der er ikke en stigning i udviklingsbistanden. Der er en stigning i velfærdsudgifterne. Så man må stå ved eller få lidt styr på sin egen butik, når man går ud og kritiserer noget, i stedet for at tale udenom, når dagen så kommer og vi har debatten her.

Kl. 11:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Jesper Petersen.

Kl. 11:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:48

Jesper Petersen (S):

Tak for det. Fru Inger Støjbergs parti har meldt ud, at man er imod væksten i bevillingerne til den fælles velfærd. Vi var omkring det tidligere i debatten, og fru Inger Støjberg bekræftede de udtalelser, der er kommet.

Kommuneaftalen gør jo, at den offentlige vækst har det niveau, som Danmarksdemokraterne har kritiseret. Det er ikke mindst den, der gør, at man har det niveau, som Danmarksdemokraterne kritiserer, altså at man i kommuner over hele landet, hvor man i forvejen nogle steder har vanskeligt ved at få budgetterne til at hænge sammen, kan drive skoler, ældrepleje og daginstitutioner osv. Det kritiserer Danmarksdemokraterne altså.

Hvis ikke det er det, handler det jo om regionerne, der har fået flere penge til sundhedsområdet, om politiet, der får flere penge, eller om efterretningstjenesten. Det er det, fru Inger Støjberg kritiserer i dag, og det synes jeg egentlig bare man skulle stå ved, altså at når man kritiserer væksten i den offentlige sektor, er de ting, jeg nævner her, og muligheden for at levere den kvalitet i velfærden over hele landet, som Danmarksdemokraterne i realiteten modarbejder. Hvorfor gør man det?

Kl. 11:46

Inger Støjberg (DD):

Jamen det var da helt utroligt, hr. Jesper Petersen. Vi kan jo ikke bruge pengene to gange, og det vil sige, at hvis vi gerne vil bruge penge på faste teams i ældreplejen – det vil vi faktisk rigtig gerne, og det var noget af det, vi prioriterede, da vi gik til ældreforhandlinger – så er der nogle andre penge, der skal skæres væk, og der er det jo bl.a., at jeg peger på både ulandsbistanden, DR og rigtig mange andre ting.

Sådan er verden, hr. Jesper Petersen. Der er ligesom kommet sådan en eller anden kendt socialdemokratisk aura ind over hr. Jesper Petersen igen, hvor man bare mener, at man skal bruge løs, men at man ikke lige skal kigge i tegnebogen og se, om der er nogle ting, der så måske ikke skal bruges penge på. Det var noget af det, som jeg nævnte her. Det handler om prioritering, hr. Jesper Petersen, intet andet, og jeg ved godt, at det ikke er en stor disciplin hos Socialdemokraterne. (*Første næstformand (Leif Lahn Jensen):* Ja tak!) Nu skal jeg nok stoppe.

Kl. 11:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Jeg vil bare lige sige, at når formanden rejser sig, er det, fordi tiden er gået, og så skal man begynde at afslutte, ellers bliver formanden skrap. For jo mere man overholder tiden, jo flere gode kolleger når vi at få gode spørgsmål fra.

Så er det hr. Hans Andersen.

Inger Støjberg (DD):

Der er simpelt hen ikke noget bedre end sådan nogle hel- og halvfabrikerede spørgsmål hjemmefra. Prøv og hør her, hr. Jesper Petersen: Hvis hr. Jesper Petersen havde hørt svaret til fru Anne Paulin, som stillede præcis det samme spørgsmål – jeg tror lige, du skal bladrede et nummer længere frem i den der spørgerække i papirform, du har

Kl. 11:49

Hans Andersen (V):

Tak for ordet. Og tak for talen. Fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne har nu, hvad skal man sige, underholdt med, at der er drøftelser om pensionsalderen i regeringen. Det står jo lysende klart for enhver. Men man kunne jo også spørge: Hvordan er det så, det går på kaffemøderne, som fru Inger Støjberg holder med Liberal Alliance? Har I fået vendt Arnepensionen? For jeg forstår det jo sådan, at Arnepensionen ikke er en blomst, der er groet i Liberal Alliances have, men til gengæld støtter fru Inger Støjberg Arnepensionen.

Så kunne fru Inger Støjberg nu, hvor lejligheden jo er til stede, sige noget om, om der er opnået enighed om, om Arnepensionen skal bestå eller ikke skal bestå i en fremtidig blå regering?

Kl. 11:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:50

Inger Støjberg (DD):

Der er simpelt hen ikke noget som en ekskæreste, der altid lige går forbi for at se, om der er lys i vinduet. Det holder vi alle af.

Prøv at høre her, hr. Hans Andersen: Hvis hr. Hans Andersen så gerne vil være med til de der blå kaffemøder, synes jeg faktisk, at hr. Hans Andersen og resten af Venstre skulle tage at komme tilbage til den blå familie. Invitationen er åben. Det, vi beder om, er sådan set bare, at man får styr på de her ting og får styr på, hvad danskerne kan forvente, når det handler om deres pensionsalder. Andet er det ikke. Det er jo præcis det samme, som hr. Jan E. Jørgensen sagde tilbage i 2019 til den nuværende statsminister: Kom nu ud af busken; sig nu, hvad det er, I vil; kom nu i gang med de her forhandlinger. Det er det, det handler om. Og ja, der er da nogle ting, der er forskellige, også i de blå partier. Det var der også, da hr. Hans Andersen var med i en blå regering.

Finder vi ud af det? Ja, det gør vi da. Men vi kan da ikke finde ud af det med nogle, der er flyttet hjemmefra og flyttet over til nabokonen.

Kl. 11:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:51

Hans Andersen (V):

Men jeg blev jo ikke meget klogere, for Arnepensionen støtter Danmarksdemokraterne, må jeg forstå, åbenlyst, men Liberal Alliance er jo helt åbenlyst imod. Så det kom der sådan set ikke meget ud af. Det var jo kun spørgsmål til Venstre.

Når jeg nu har lejligheden vil jeg bare lige stille et andet spørgsmål. Jeg ved ikke, om jeg skal forstå det sådan, at fru Inger Støjberg var meget trist over ikke at være med i forhandlingerne om en trepart, eller om hun var meget glad for ikke at være med i forhandlingerne om en trepart. For fru Inger Støjberg er imod en CO₂-afgift, men jo ikke så meget imod, at det kan forhindre, at fru Inger Støjberg går ind i en blå regering, eller hvordan skal jeg forstå det?

Kl. 11:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:52

Kl. 11:52

Inger Støjberg (DD):

Det er jo ikke overraskende, at vi blev smidt ud af de forhandlinger. Det er jo ikke sådan, at jeg var fuldstændig chokeret, da vi fik at vide, at vi ikke skulle komme igen. Lad mig sige det på den måde. Men det, der overrasker mig, er, at man ikke har talgrundlaget på plads – at vi ikke kan få svar på, hvor mange arbejdspladser der bliver nedlagt, og at det først pludselig er her efterfølgende, at det går op for parterne, at der er 220.000 husdyr, der skal tages ud af drift, læs: slås ihjel, og ikke mere skal være med i produktionen af mælk og andet til os. At man ikke har styr på de ting, er da at spille hasard med dansk landbrug og spille hasard med landdistrikterne.

Kl. 11:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så er det hr. Kris Jensen Skrivers. Værsgo.

Kl. 11:52

Kris Jensen Skrivers (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg vil gerne følge lidt op på det omkring ungdomsuddannelserne, der blev nævnt af en tidligere spørger, nemlig hr. Martin Lidegaard, for jeg er jo meget enig i, at det er afgørende, at vi også fremadrettet har ungdomsuddannelser i hele Danmark. Jeg kan jo f.eks. se i Grindsted, hvor jeg selv bor, at vi har utrolig stor glæde af at have nogle ungdomsuddannelser.

Når vi så kan se, at vi får nogle små børne- og ungdomsårgange, så kan man jo godt blive bekymret, og der har vi jo politisk et vigtigt ansvar i forhold til at sikre, at vi også har ungdomsuddannelser i fremtiden. Derfor er spørgsmålet: Hvordan vil Danmarksdemokraterne sikre, også i forhold til indholdet af ungdomsuddannelserne, at vi også i fremtiden har ungdomsuddannelser i Grindsted, Vejen, Tønder og andre steder i Danmark?

Kl. 11:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:53

Inger Støjberg (DD):

Det synes jeg er et rigtig relevant og godt spørgsmål. Det her er noget af det, vi skal stå sammen om. Jeg kan forstå, at regeringen kommer med et udspil omkring en ny ungdomsuddannelse. Vi kommer til at gå meget aktivt ind i de forhandlinger.

Jeg tror, at vores udgangspunkt er præcis det samme. Der skal være nogle, der får en gymnasial uddannelse, som vi kender den i dag, og der skal være nogle flere, der får en erhvervsuddannelse. Vi mangler allerede fagligt uddannede, og vi kommer til at mangle mange, mange flere faglærte. Derfor skal vi jo have fundet en løsning på det her.

Jeg tror i hvert fald, at en af løsningerne ligger i, som ordføreren spørger til, at der er uddannelser i hele landet, og at man kan få sig en ungdomsuddannelse i hele landet. Der er det jo bare, at vi, bl.a. sammen med Radikale Venstre, har påpeget, at det er en fejl, når man begynder med at tage tilskud fra gymnasierne, så de står til at lukke, f.eks. i landdistrikterne, for så er der unge, der ikke får en uddannelse.

Kl. 11:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:54

Kris Jensen Skrivers (S):

Tak for det. Jeg glæder mig over det positive svar og håber, at Danmarksdemokraterne også vil deltage aktivt og konstruktivt i for-

handlingerne, for det her er enormt vigtigt. Jeg havde måske også håbet, at jeg kunne have fået lidt mere konkret i dag. Men jeg vil godt stille et sidste spørgsmål, og det går på, at vi ved, at 42 pct. af gymnasieeleverne i dag efterlyser mere praktisk undervisning. Hvad tænker Danmarksdemokraterne i forhold til det? Kunne vi tænke det bedre ind, end vi gør i dag?

Kl. 11:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:55

Inger Støjberg (DD):

Jeg er slet ikke i tvivl om, at det er helt korrekt, at der er gymnasieelever, der gerne vil have en mere praktisk uddannelse. Derfor skal vi jo også til at kigge på, kan jeg forstå, en anden måde at strukturere de her ting på. Men så tror jeg bare, at det i hvert fald også er vigtigt, at der også er styr på f.eks. de maskiner og det undervisningsudstyr og sådan nogle ting, der er på de her erhvervsfaglige uddannelser, som skal oprettes, for ellers er der ingen unge, der søger ind på de uddannelser. Så der er rigtig meget i det her. Jeg kan bare love, at vi kommer til at gå hundrede procent konstruktivt ind i det her, for vi skal både have nogle flere faglærte, og vi skal også have nogle rigtig dygtige universitetsstuderende, og de kommer bl.a. ud af gymnasierne.

Kl. 11:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi når lige en mere, og det er fru Karina Lorentzen Dehnhardt. Værsgo.

Kl. 11:55

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak. I SF var vi måske lidt – hvad hedder det – triste over regeringens landdistriktsudspil, hvor de løsninger, der kom i forhold til transport i landdistrikterne, som jo virkelig er et stort problem, var noget med frivillighedsbusser og kørekort til 17-årige. Vi synes jo måske ikke, at det at kunne komme til lægen skal afhænge af, om Jørgen nede på hjørnet kan finde ud af at køre den dag, eller om man har råd til kørekort eller bil. Og der var det jo bare, at jeg måske nu bedre forstår, at Danmarksdemokraterne var ude at sige, at det slet ikke er nok med kørekort til 17-årige, at det skal være helt ned til 16-årige, men når man hører svaret til fru Jette Gottlieb, bliver jeg en lille smule bekymret for, om fru Inger Støjberg er i gang med at aflive hele den kollektive trafik og ikke længere tror på den.

Så derfor vil jeg egentlig gerne spørge: Vil Danmarksdemokraterne arbejde for at styrke den kollektive trafik, som mange mennesker i landdistrikterne jo er afhængige af, for de har ikke råd til kørekort eller bil?

Kl. 11:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 11:56

Inger Støjberg (DD):

Lad mig sige det sådan: At køre rundt med halvtomme busser er i hvert fald ikke løsningen. Det er derfor, jeg siger, at jeg tror, at man bliver nødt til at nytænke alt, hvad der handler om kollektiv trafik, når det kommer til landdistrikterne. Det er jo bl.a. også det, man har gjort på nogle af de små øer, hvor der er lidt mere fleksible rammer. Det er sådan nogle ting, der skal til.

Jeg synes, det er en glimrende idé med et kørekort til 17-årige, og så kunne man jo starte med at aflyse nogle af de afgifter, som man har lagt på diesel. Der er jo rigtig mange ude i landdistrikterne, der

faktisk har brug for deres dieselbil, så det er jo et af de steder, hvor regeringen trækker i den helt forkerte retning, men det tror jeg så måske ikke vi er helt enige med SF om.

Så vi har sådan set masser af forslag på det her område. Men man bliver i hvert fald nødt til at kigge på mere fleksibilitet, når det handler om det, du kan kalde for kollektiv trafik, i landdistrikterne, for der er simpelt hen ikke folk til at køre i de busser.

Kl. 11:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 11:57

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg bliver faktisk en lille smule bekymret i forhold til det her, for det, der er problemet med den fleksibilitet, fru Inger Støjberg foreslår, er jo, at den ligger på private hænder. Der vil altid være nogle mennesker, som er afskåret fra at bruge de løsninger, og det er jo derfor, vi skal arbejde for, at der er kollektiv trafik.

Jeg kunne se på et opslag fra fru Inger Støjbergs landdistriktsordfører den 4. juni, at hun i hvert fald siger, at der skal være et fundament, som kan bringe en fra A til B, men jeg forstår så, at det ikke er et offentligt fundament, men et privat fundament.

Kl. 11:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:58

Inger Støjberg (DD):

Det kan det jo også godt være. Altså, sådan noget som flextrafik er jo en del af det. Det, jeg bare siger, er, at man bliver nødt til at nytænke det her, for der er simpelt hen ikke folk til at fylde de busser op, og det kan ikke være nogen drøm, at der kører tomme busser rundtomkring.

Så der skal noget mere fleksibilitet til. Flextrafik synes jeg er et rigtig godt eksempel på det, og det tror jeg i øvrigt er noget af det, fru Susie Jessen har skrevet om i det opslag. Så selvfølgelig skal der være et fundament, men vi bliver nødt til at kigge lidt bredere på det.

Kl. 11:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren.

Hermed er der frokostpause. Det vil sige, at vi holder en pause, og at mødet genoptages igen kl. 13.00.

Mødet er udsat. (Kl. 11:59).

Kl. 13:00

Forhandling

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Forhandlingen er genoptaget, og jeg byder nu velkommen til ordføreren fra SF, fru Signe Munk.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Signe Munk (SF):

I kender nok fra jeres eget liv det med oplevelser, som sætter spor. Sådan en oplevelse havde jeg, da jeg fødte min datter, Thyra, for 2 år siden. Det var en af de der heldigvis ret sjældne fødsler, som ikke gik helt den vej, der var nem, og som tog endnu uheldig drejning undervejs. Det var ikke nogens skyld, men det kunne være gået

temmelig galt uden den rette hjælp. Alligevel var jeg tryk fra ende til anden.

Jeg var tryk, fordi sygeplejersker, jordemødre og læger på Viborg Sygehus var dybt kompetente. Da det hele spidsede til, handlede de resolut, roligt og effektivt. Og da vi nogle dage efter kørte hjem i god behold sammen alle tre, blev jeg ramt af en taknemmelighed, der stadig bor i mig.

Selvfølger var der en dyb taknemmelighed over, at netop Thyra landede i min favn, og så en stor taknemmelighed over, at vi blev grebet, da vi havde allermest brug for hjælp. Jeg følte taknemmelighed over, at sygeplejersker, læger og jordemødre var der, da jeg havde brug for det. Når velfærdssamfundet griber os, sætter det spor – gode spor.

I tænker måske selv på sådan nogle oplevelser nu; en god skolelærer, som har hjulpet et barn til at knække koden i læsning; når en pædagog med få ord viser os, at de havde blik for vores barn i løbet af dagen; når lægen indgyder håb, fordi der er kommet en ny behandlingsform, som netop hun mestrer. Vores velfærdssamfund er ikke bare de tekniske og konkrete løsninger. Det er også, at vi bliver set. Jeg er taknemmelig for at bo i et land, hvor vi vil gribe hinanden. Det samfund er jeg glad for at være en del af. Det samfund er jeg stolt af at have bidraget til under min uddannelse til sygeplejerske og mit arbejde i hjemmeplejen. Er stærkt velfærdssamfund har værdi.

Velfærdssamfundet skal spænde fra Amager i øst til Thyborøn i vest, fra Skagen i nord til Lolland i syd. Desværre er jeg bekymret for, at der er en balance, som er ved at tippe i de her år. Lidt mere direkte sagt, så trækker velfærdsstaten sig mere og mere ude i landsbyerne. Små kommunale skoler lukker, lægehusene bliver rykket mod hovedbyerne eller overtaget af private store firmaer, og busruter nedlægges.

For mange landsbyboere overlades til at skulle klare mere og mere selv eller til at køre langt for at få del i velfærden. For når der mangler penge i kommunekassen til den lokale velfærd, er det stort set altid de små skoler i landsbyerne, der står for skud; og det er også den lille daginstitution eller dagplejer på landet. Når der mangler penge til ungdomsuddannelserne, er det de små gymnasier, der bliver lukningstruet, og pludselig kan der blive langt til skolen, til ungdomsuddannelsen, til arbejde og til indkøb. Og tilbage står os, der bor i landsbyerne. Det er svært at se rimeligheden i, at forskellene mellem land og by fortsat vokser.

Alle, der bor i en landsby, ved, at her hjælper man til, og her giver man en hånd med. På Fur, hvor jeg bor, er vi kendt for vores mange foreninger, og faktisk så plejer vi at sige, hvis tre furboer går ind i et rum sammen, er der en, der går derfra som formand, en anden som bestyrelsesmedlem og den sidste som kasserer i en ny forening. Det er jo et billede på, at i et lille samfund har vi et fællesskab, der forpligter. Det er en stolt og stærk mentalitet, men vi kan altså ikke klare alt med frivillige kræfter.

Landsbyboerne kan ikke både drive friskolen, fribørnehaven, aktiviteterne på ældrecentret og køre bussen, når ruten bliver nedlagt. På et tidspunkt bliver det for meget. Jeg er med på, at man ikke kan sætte kroner og øre på at være på fornavn med købmanden, men det har altså værdi. Så der er brug for en forståelse for, at når små institutioner ude i landet lukker, fordi velfærdsbudgetterne skæres ned, så betyder det jo ikke, at det er omkostningsfrit i virkelighedens verden.

Mens SVM-regeringen kunne bruge pengene på velfærd, også i de små samfund, vælger de at bruge milliarder på skæve skattelettelser. Det handler om 4 mia. kr. i år, svimlende 10 mia. kr. næste år, og vi er ikke engang nået til topskattelettelserne i 2026. Det er jo helt skævt.

Kl. 13:05

Grøn omstilling giver udvikling, og det er altså ikke bare på konsulentkontorerne på Nørrebro. Udviklingen sker i høj grad ude i provinsen og i landdistrikterne, og jeg har lagt mærke til, at der er nogle politikere herinde, som bliver endog meget bekymret på provinsen og landsbyernes vegne, når diskussionerne handler om grøn omstilling. Men jeg tror, at de overser nogle af de mange stærke grønne virksomheder, der dagligt giver tusindvis af jobs til danskerne. Lad mig tage jer lidt med rundt i det jyske, hvor jeg ikke tror der er nogen der er i tvivl om jeg bor.

I landsbyen Roslev nord for Skive ligger der en lille virksomhed, der laver service og reparationer af vindmøller. På en mark ved Lemvig har den meget foretagsomme landmand Jørgen bygget ikke bare Danmarks første, ikke bare Europas første, men verdens første anlæg, der kan lave ammoniak fra grøn strøm, som så kan bruges som brændstof. I Karup ligger kartoffelmelsfabrikken, og her laver de altså ikke kun kartoffelmel; de laver også grundstenen til en lang række plantebaserede produkter på kartofler. I Vrå i Vendsyssel er de i gang med at bygge et fuldskala pyrolyseanlæg, som kan lave biokul på rester fra biogas, hvilket lagrer CO₂. Anlægget åbner på mandag. Og på sin gård ved Struer udvikler landmanden Christian græsprotein. Det bare nogle eksempler på, at den grønne omstilling faktisk skaber jobs og udvikling ude i landet. Så når nogle partier påstår, at alt fra vindmøller til grønne krav til landmændene kun er et storbyprojekt, så kunne jeg ikke være mere uenig.

Det kan godt være, at der er mange københavnere, som godt vil skrive under på, at vi skal have en renere fjord, at landmændene skal betale CO₂-afgift, og at de skal sprøjte mindre. For dem er det måske noget principielt; for mig er det meget konkret. Når jeg og mange andre jyder kæmper for en renere Limfjord, for en ren Ringkøbing Fjord og for, at der kan gro ålegræs i Vejle Fjord, så er det jo, fordi det er den fjord, vi bor ved; den fjord, vi holder af.

Strømpilen peger en vej, og det er mod, at grøn omstilling i provinsen og landdistrikterne skaber jobs. Det kræver selvsagt de rigtige løsninger og de rigtige balancer, så højere klimamål og miljøkrav også følges af kloge grønne investeringer og hjælp til omstillingen. Så når det kommer til grøn omstilling, skal vi som samfund også her gribe hinanden og skabe muligheder for hinanden.

Der er noget, jeg grundlæggende ikke forstår i de her år. Hvorfor vælger vi som land – når beskæftigelsen er i top, når vi er mere velhavende end nogen sinde før, og når udlandsgælden er minimal – at sætte skæve skattelettelser over det velfærdssamfund, der gør det muligt, at vi griber hinanden og skaber muligheder for flere?

Jeg er jo ikke så overrasket over, at det er Venstres politik, for hvis nogen vækkede mig midt om natten og sagde, at jeg skulle redegøre for Venstres politik, så ville jeg råbe »skattelettelser!«. Men i forhold til Socialdemokratiet, hvad blev der så af valget mellem velfærd og skattelettelser, der i mange år rimede på socialdemokratisk politik? Hvorfor bruger vi ikke de gode tider til at styrke og forbedre det samfund, der gør, at vi griber hinanden? Jeg forstår det ikke. Der er i metermål brug for penge til vores skoler, sygehuse og ældrepleje.

Vi har forældre, som må forlade arbejdsmarkedet, fordi deres barn mistrives og ikke får ordentlig hjælp. Vi har mennesker med misbrug og uden tag over hovedet; mennesker med psykiske sygdomme, som ikke bliver grebet. Vi har et pensionssystem, som selv statsministeren har sagt er uholdbart, men som hun først mener skal ændres, når det passer ind i statsministerens drejebog. Og samtidig vælter pengene ind i statskassen.

Derfor er SF's svar også et andet end regeringens. Vi vil sætte velfærd over skattelettelser; vi vil polstre velfærden og sætte skub i den grønne omstilling; vi vil styrke vores forsvar og sikkerhed, og vi har en historisk chance for at gøre det netop nu. Lad de økonomisk gode tider gøre vores samfund bedre, grønnere og mere sikkert. Lad

os styrke alt det, der gør, at vi som samfund kan gribe hinanden og skabe muligheder for vores fælles fremtid. Tak for ordet.

Kl. 13:13

Kl. 13:10

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak for det, fru Signe Munk. Der er række korte bemærkninger, og den første på talerlisten er Christian Rabjerg Madsen.

Kl. 13:10

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg er glad for, at vi begge vil sikre tryghed om pension. Sådan skrev fru Pia Olsen Dyhr på Instagram efter et møde med hr. Alex Vanopslagh. Hvad er det for elementer i LA's pensionspolitik, der leder til, at SF tror eller håber, at man kan skabe tryghed om pension sammen med Liberal Alliance?

Kl. 13:11

Signe Munk (SF):

Jeg er helt enig med Socialdemokratiet i, at vi skal styrke Arnepensionen. Det er jo bl.a. noget af det, vi har foreslået bør ske som en del af diskussionen om et nyt pensionssystem. Det har jeg bare ikke lige oplevet at Socialdemokratiet er klar til, inden der skal stemmes om, hvorvidt pensionsalderen skal være 70 år. Men jeg tror simpelt hen ikke, at Socialdemokratiet har opdaget, hvilken utryghed det har skabt, at man starter en samtale, men ikke er villig til at sige, at der skal komme en forhandling om et nyt pensionssystem. Det er jo det, LA og SF er enige om, og det er også det, der også i vedtagelsesteksten i dag, nemlig at der skal komme forhandlinger, inden der skal stemmes om, hvorvidt pensionsalderen skal være 70 år.

Kl. 13:12

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Så skal vi også lige have formaliteterne på plads, og selv om jeg kun har siddet et par minutter i stolen, skal jeg ret beset give ordet, når der bliver talt. Men den næste i rækken af spørgere er Jan E. Jørgensen.

Kl. 13:12

Jan E. Jørgensen (V):

SF har jo gjort det klart, at man ikke kan se for sig, at pensionsalderen skal blive ved med at stige, men jeg vil alligevel gerne spørge, om man i SF, for det er jo allerede i 2025, vi skal stemme om at hæve pensionsalderen, til den tid har tænkt sig at stemme for, at pensionsalderen skal hæves til 70 år med virkning fra 2040.

Kl. 13:13

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 13:13

Signe Munk (SF):

Vi synes jo sådan set, at det er på sin plads, at der kommer en forhandling om et mere retfærdigt pensionssystem, inden der skal stemmes om, hvorvidt pensionsalderen skal hæves til 70 år. Diskussionerne om en højere pensionsalder starter for SF, ved at vi får nogle bedre tilbagetrækningsmuligheder. Jeg tror ikke, at ordføreren, som heller ikke jeg er det, er i tvivl om, at der er stor forskel på det arbejdsliv, danskerne har haft. Der er en verden til forskel på, om du får et svendebrev som teenager og kommer ud og arbejder eller du får en ph.d. og kommer ud af universitetet som 30-årig. Derfor siger vi, at diskussionen om en højere pensionsalder starter med forbedringer og aftaler om bedre tilbagetrækningsordninger.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:13

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg hørte ikke rigtig noget svar. Altså, i 2025 skal vi stemme om, hvorvidt pensionsalderen skal stige til 70 år i 2040, og hvis ikke vi lader den gøre det, har vi en regning på 68 mia. kr. Det har vi, hvis vi lader pensionsalderen stoppe ved 69 år. Det er jo også en slags penge, det er faktisk ret mange, og derfor spørger jeg igen: Vil SF, uagtet hvad der end måtte ske, i 2025 stemme for, at pensionsalderen skal stige til 70 år, sådan som det er aftalt i velfærdsforliget fra 2006?

Kl. 13:14

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 13:14

Signe Munk (SF):

Selvfølgelig ligger der mange penge i en beslutning om det fremadrettede pensionssystem, fordi det jo vedrører alle danskere arbejdsliv, og for SF er det helt afgørende, at vi får mere retfærdighed ind i pensionssystemet, når vi ved, at der er forskel på, hvilket arbejdsliv danskerne har. Der vil altså være nogle, for hvem den gennemsnitlige pensionsalder ikke er realistisk på nogen mulig måde, og de skal have bedre muligheder for at kunne trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, end de har i dag.

Kl. 13:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Den næste i rækken af spørgere er fru Susie Jessen.

Kl. 13:15

Susie Jessen (DD):

Tak for det, og tak for en god tale med nogle gode landdistriktsbriller på sagen, og i øvrigt også tak til SF for det gode samarbejde, vi har om landdistriktspolitikken. Jeg synes, det er rart, at der er et andet parti, som også konsekvent er landdistriktsvenlige i modsætning til andre partier, som er det sådan en gang imellem.

Jeg har et konkret spørgsmål til fru Signe Munk om en sag, der kom op i valgkampen, hvor SF gerne vil gøre hele Vestkysten til et Natura 2000-område. Det er lige oppe fra Grenen og så ned til den tyske grænse. Det vil jo så komme til at betyde, at man f.eks. ikke vil kunne bygge nye sommerhuse langs Vestkysten. Vi ved jo, at der allerede er lovgivning, som virkelig begrænser anvendelsen af de kystnære områder, og derfor er mit spørgsmål til fru Signe Munk, om det her ikke bliver for omfattende for Vestkysten. For turismen er jo en kæmpe spiller på det område, altså, det er jo der, arbejdspladserne ligger – der ligger rigtig, rigtig mange Vestkysten. Jeg er bange for, at det her kan komme til at betyde arbejdspladser i områder, som rent faktisk higer efter arbejdspladser. Så det var en kommentar til det udspil der fra EP-valgkampen.

Kl. 13:16

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 13:16

Signe Munk (SF):

Jeg tror, jeg vil starte med at kvittere tilbage og sige, at det der med at mærke, at der er flere partier, som brænder for et Danmark i balance og ikke kun i overskrifter, men også i den førte politik, og

som jo også bor derude og kender værdien af de små samfund, synes jeg er fantastisk, og det deler fru Susie Jessen og jeg til fulde.

Kl. 13:19

I forhold til Vestkysten og turisme kan man sige, at når man ser på, hvad der jo er en stor tiltrækningskraft, for at turister kommer til Danmark og til Vestkysten, er jo de helt fantastiske vidder, som Vesterhavet byder på, som de lange klitter byder på, som Vesterhavskysten byder på, og det er tanken bag, at SF gerne vil have, at man får en fuldstændig flot og ubebygget kyst hele vejen op. At der så somme tider skal findes nogle balancer imellem, hvor tæt sommerhuse skal være på, osv., er vi villige til at se nærmere på.

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:17

Susie Jessen (DD):

Det her udspil fra SF er jo også traditionelt set det, som SF går meget op i, altså det her med naturhensyn og sådan noget. Der har jeg også et supplerende spørgsmål i forhold til den her balance mellem klima og miljø og natur. Det virker jo også, som om at når man så implementerer VE-anlæg, f.eks. solceller, så er det, som om at biodiversitet og naturhensyn træder lidt i baggrunden i forhold til klimahensyn. Hvordan er SF's balancegang i forhold til det her? For der er jo også nogle hensyn, som SF normalt ville tage i forhold til insektliv, dyreliv og sådan nogle ting.

Kl. 13:17

Signe Munk (SF):

Uh, den er hårfin, for netop det at passe på naturen og give plads til, at der er forskellige planter og dyreliv og sørge for, at det, der jo også er vigtigt for vores klode, nemlig at vi får produceret noget grøn strøm og får banket CO₂-udledninger ned, går hånd i hånd. Jeg synes faktisk, at der er mange gode eksempler på, at det lader sig gøre, altså både når man skal anlægge solcelleanlæg og man skal stille vindmøller op. Og jeg vil også i virkeligheden sige, at hvis man lige tager sådan en kornmark der og så kigger på, hvor meget sådan forskellighed der er i den i forhold til planteliv og dyrearter, så kan man jo i virkeligheden få mere forskelligt liv i en solcellepark end i en kornmark. Men de konkrete projekter er jo det, man skal kigge på, når man skal se, hvor den rigtige balance ligger henne.

Kl. 13:18

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Næste spørger er fru Rosa Eriksen.

Kl. 13:18

Rosa Eriksen (M):

Tak for ordet, og tak for en rigtig, rigtig god tale. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren lidt til socialpolitikken. Vi har jo indgået en handicapaftale, en rammeaftale, med en lang række af de aktører, der også er på området for handicap. Så vidt jeg er orienteret, ville SF ikke være med, fordi vi også tager et økonomisk hensyn og vi faktisk vil bruge pengene rigtigt, til gavn for mennesker med handicap. Jeg er derfor nysgerrig på at høre: Er den eneste løsning at sende flere penge til et område, hvor vi ikke har økonomisk gennemsigthed, eller hvad er SF's vision for området for mennesker med handicap?

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Signe Munk (SF):

Vores vision for mennesker, der har et handicap, er jo, at de så vidt muligt kan leve et liv, der ligner dit og mit, at de kan have et arbejde, at de kan bidrage til samfundet, at de kan komme ud og se, når Viborg F.F. spiller på stadion, og at de oplever, at de er en del af det her samfund på lige fod med alle dem, der ikke har et fysisk eller psykisk handicap. Det er sådan set det, der er visionen.

Så vil jeg også bare sige i forhold til den konkrete handicappolitikske aftale, der så er lavet, at grunden til, at vi ikke er med dér, er, at for enøjede økonomiske hensyn sættes over mennesket, og at der bliver sat ind med for mange principper omkring tvang i stedet for at gå en anden vej. Der er der så bare en uenighed, i hvert fald imellem Moderaterne, som stod bag den aftale, og SF, som ikke stod bag den aftale.

Kl. 13:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:20

Rosa Eriksen (M):

Vi er helt enige, men jeg synes, de skal tage på stadion og se OB, så der er vi ikke helt enige, men det kan vi nok samles omkring alligevel. Jeg bliver bare stadig nysgerrig på noget. Vi er jo fuldstændig enige om, at mennesker med handicap skal leve et værdigt og godt liv, men jeg hører ikke en løsning. Vi kan se, at udgifterne til botilbud stiger og stiger, men at kvaliteten ikke stiger, så der er jo noget i økonomien, der er stukket af. Så når vi laver en aftale, hvor der også er økonomisk gennemsigthed, der også er lofter og der er uddannelse – der er rigtig mange gode tiltag – undrer det mig bare, at SF, som er et meget seriøst parti, vælger ikke at sidde med ved bordet, og så er det, jeg bliver nysgerrig på, om løsningen kun er flere penge.

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:21

Signe Munk (SF):

Jamen SF sad jo med ved bordet, men da der så skulle skrives under på aftalen, mente vi ikke, den leverede de svar, der skal til. Jeg tror også bare, man må være ærlig at sige, at grunden til, at der er nogle udgifter, der stiger til området omkring handicap, jo også er, at der er flere, der har brug for hjælp. Det der enkelte kassesyn må jo ikke stå over hensynet til det enkelte menneske, og nej, svaret er selvfølgelig ikke kun flere penge. Det er det jo sjældent, når vi snakker om løsninger i vores samfund generelt. Det er jo også de rammer og regler, der er, og det er den dybe faglighed, man skal have som personale, der har med mennesker med handicap at gøre.

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Den næste, der får ordet, er fru Pernille Vermund.

Kl. 13:22

Pernille Vermund (LA):

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale. Tak for en tale, som både handler om det lokale og om, hvordan vi har en vigtig opgave i forhold til at genoprette vores natur. Lige nu sidder vi i forhandlinger i forlængelse af den grønne trepartsaftale, og vi har jo tidligere været enige om en del, når det handlede om natur, ikke mindst strengt beskyttet natur. I sidste valgperiode var vi enige om, da vi talte havplan, at vi skulle op på 10 pct. strengt beskyttet havareal. Det

lykkedes, på trods af at den daværende regering var lidt genstridige på daværende tidspunkt. Nu er vi også enige om, at vi gerne vil have 10 pct. strengt beskyttet natur på land, og jeg vil bare høre SF, om SF er klar til i de forhandlinger, vi sidder med omkring den grønne trepart, at presse på for, at vi får det med i aftalen, altså 10 pct. strengt beskyttet natur på land.

Kl. 13:22

Kl. 13:25

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:22

Kl. 13:25

Signe Munk (SF):

I SF er vi enormt glade for, at vi er en lang række partier uden om regeringen, som jo *vil* have, at vi meget strengt og meget nidkært beskytter 10 pct. af den danske natur til lands. Det er der virkelig brug for, altså et sted, hvor man sætter orkidéerne før alle mulige andre hensyn, hvor man sætter dyrelivet før alle mulige andre hensyn, og hvor man passer på naturen.

I SF mener vi jo, at 10 pct. strengt beskyttet natur skal være en grundsten i den naturlov, som vi mener naturen har brug for, altså sådan en rammelov, som både ser på den strengt beskyttede natur, også den beskyttede natur, og ser på fagligheden bag ved det arbejde, som skal komme fra et Biodiversitetsråd. Der mener vi sådan set at det her spørgsmål hører hjemme. Så kan man sige om forhandlingerne om den grønne trepart, at på 42 sider kommer man omkring meget, og for mig er det fuldstændig centralt, at i den politiske aftale for den grønne trepart skal der være helt styr på klima, kvælstof og finansiering.

Kl. 13:23

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:23

Kl. 13:26

Pernille Vermund (LA):

Det var jo så et politikersvar, som lød i retning af: Det er ikke vigtigt for os nu, det kan blive vigtigt senere. Det er lidt ærgerligt, for der er jo enormt store arealer, der skal omfordeles i forbindelse med den aftale, vi formentlig kommer til at lave. Der er det helt afgørende for os, at vi også kommer til at lave et mål om og have en ambition om 10 pct. strengt beskyttet natur.

Lad nu det ligge. Vi har nogle andre forhandlinger, som handler om de her marine nationalparker, og der er jo et udspil fra regeringen, som måske også halter lidt, og hvor jeg fornemmer at vi i oppositionen kan have en enighed. Er SF dér klar til at presse på for, at vi får mere reel natur på havet og får beskyttet naturen bedre i de forhandlinger?

Kl. 13:24

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:24

Signe Munk (SF):

For SF er det stadig væk vigtigt at få 10 pct. strengt beskyttet natur. Så tror jeg bare, at det her med, hvilken forhandling man så skal tage det i osv., bliver sådan lidt politikeraftigt. Kernen er, at vi går ind for 10 pct. strengt beskyttet natur på land, og vi vil rigtig gerne også finde et godt samarbejde med de partier, som vil passe på havnaturen, også i forhold til marine nationalparker. Det kan ordføreren tro.

Kl. 13:25

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Den næste i rækken er fru Dina Raabjerg.

Dina Raabjerg (KF):

Tak. Vi ved præcist, hvor det er, vi har SF i forhold til klimapolitikken, men hvor har vi egentlig SF, når vi snakker om integrationspolitikken? I 2016 udtalte SF's formand: Lad os få en dansk imamuddannelse, så man kan få en uddannelse i islamisk teologi. Mener SF stadig, at det er noget, den danske stat skal finansiere og oprette?

Kl. 13:25

Signe Munk (SF):

Ja, det mener vi. Altså, jeg mener, at der er brug for, at imamer, der står og taler på vegne af islam og Koranen, får en uddannelse og en – hvad kan man sige – tolkning af den lovtekst, som stemmer overens med et samfund, hvor vi skiller stat og religion ad, og hvor vi kan sige, at den her tilgang, man har, er i overensstemmelse med danske værdier og det danske samfund, når man prædiker ud fra Koranen. Så ja, det gør vi til fulde. Og jeg mener faktisk, at de ville være et godt fremskridt i forhold til imamerne og også i forhold til at få luget de imamer fra, som gudhjælpemig også er i det her land, og som står og taler lodret imod grundlæggende danske værdier som ligestilling, retssamfund og retsstat.

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:26

Dina Raabjerg (KF):

Jamen det synes jeg lyder spændende. Det, jeg hører ordføreren sige, er, at det skal være en *dansk* imamuddannelse tolket ud fra danske regler og ikke en islamisk imamuddannelse og dermed også et brud med religionsfriheden.

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:26

Signe Munk (SF):

Nej, det er simpelt hen lige en række for langt at gå. Vi bryder ikke med nogen religionsfrihed. I forhold til den konkrete udformning af sådan en imamuddannelse vil vi selvfølgelig rigtig gerne fortælle ordføreren om elementerne i den, hvis det også kunne være noget, Det Konservative Folkeparti ville være med på.

Kl. 13:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Den næste i rækken er fru Victoria Velasquez.

Kl. 13:27

Victoria Velasquez (EL):

Tusind tak for talen, og hold fast en skøn debut oppe på den her talerstol ved åbningsdebatten: Tillykke med den!

Det er jo helt vildt at se, hvad vi er vidne til herinde, ikke mindst hvordan Socialdemokratiet godt nok bliver trådt over tæerne i forhold til hele debatten om pension og jo nærmest får det til at lyde, som om vi må forstå, at det er, fordi man har holdt hånden under velfærden, at de bliver ved og ved med at stemme for en stigende pensionsalder. Jeg kan godt forstå, at dem, der står tilbage i forhold til den kommunale velfærd, lidt føler, at Socialdemokratiet siger: Se, en fantastisk velfærdsdragt – mens de så står tilbage i underbukser og fryser.

Jeg vil gerne høre ordføreren, om ikke ordføreren godt kan forstå, at der er flere i den kommunale velfærd, som er rigtig bekymrede

over, der skal skæres igen, og som ikke oplever, at der er kommet de tiltrængte og nødvendige investeringer i den lokale velfærd, men at der tværtimod er blevet givet milliarder af kroner i skattelettelser.

Kl. 13:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:28

Signe Munk (SF):

Tak for spørgsmålet, og tak for rosen. Den sætter jeg virkelig pris på. Altså, jeg er jo sådan en rigtig velfærdsfan, så selvfølgelig bekymrer det mig, når jeg kan se, at Nyborg Kommune skal spare 80 mio. kr. på budgettet i år, at der i Skive Kommune skal skæres ned på ældreplejen, og at i Viborg Kommune lukker Sparkær Skole. Det er bare for at give nogle eksempler på, at det er svært at passe på velfærden, når de penge, der kommer fra Christiansborg, ikke stemmer overens med den velfærd, der er brug man leverer.

Så vil jeg sige, at der sådan set også er et andet element, og det er, at der bare er stor forskel på, om man er en landkommune – og det skattegrundlag, man har der – eller om man er en storbykommune, for det er bare sådan, at man generelt tjener mindre på landet, end man gør inde i storbyerne. Det betyder altså også noget for, hvor meget man selv kan kræve op i skat til velfærd, så der er jo, præcis som ordføreren også påpeger, brug for en seriøs velfærdshåndsrækning, og der jo plads til det. Man kan jo lade være med at lave skattelettelser for 10 mia. kr. næste år. Det er et politisk valg.

Kl. 13:29

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:29

Victoria Velasquez (EL):

Det er nemlig et politisk valg – og samtidig med har vi set, at Socialdemokratiet stemmer for, at pensionsalderen skal stige og stige. Hvis vi kigger helt objektivt på det, hvad har Socialdemokratiet så faktisk gjort i den her regering? Noget af det første, de har gjort, er, at de har taget et trecifret millionbeløb, der skulle være gået til tilbagetrækningsordningerne. Den investering, der skulle være gået til seniorpensionen, har de jo taget. Det andet konkrete er, at pensionsalderen skal stige igen. Forstår ordføreren godt, at der er mange danskere, der bliver utrygge og usikre over, at Socialdemokratiet ikke melder klart ud, hvad det er, de vil på pensionsområdet?

Kl. 13:29

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:29

Signe Munk (SF):

Ja, så absolut, og det er jo også derfor, vi bl.a. har fundet sammen med Enhedslisten om det krav, vi præsenterer i dag, om, at inden der skal stemmes om, hvorvidt pensionsalderen skal stige til 70 år, så skal der være en forhandling om fremtidens pensionssystem. Der er jo ikke noget underligt i, at når man tager et tema som pensionsalderen op, som vedrører *alle* danskeres arbejdsliv, og siger, at vi starter en samtale, men vi leverer ikke noget svar, så skaber det jo en usikkerhed og en utryghed og en forvirring, jeg ikke synes er holdbar.

Kl. 13:30

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Martin Lidegaard fra Radikale Venstre.

Kl. 13:30

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak. For et års tid siden indgik SF jo en universel aftale sammen med regeringen, De Konservative og Liberal Alliance, som for det første skar 10 pct. af kandidatuddannelserne ned til 4 år, og samtidig sagde de, at de omlæggede andre 20 pct. til erhvervs-kandidater. Og hvis det ikke lykkes, skal man en til en skære i de almindelige kandidatuddannelser i stedet for. Nu tyder alt jo på, at det *ikke* lykkes at omlægge til erhvervs-kandidater, og det betyder, at de 130.000 studerende, der skal starte her i foråret, faktisk ikke ved, om de får en uddannelse på 4 år eller 5 år. Mit spørgsmål til SF's ordfører i dag er derfor egentlig: Er svaret fra SF til de mange tusind studerende, at sådan er politik jo – det var sådan, SF's uddannelsesordfører sagde, da man gik ud af forhandlingslokalet, og at det bare var ærgerligt – eller vil man gøre, som De Konservative har indikeret at de vil gøre, nemlig sætte den aftale på pause? Der er jo ingen, der ønsker den, hverken erhvervslivet, universiteterne eller de studerende. Ingen ønsker den aftale. Trykker SF også på pauseknappen nu?

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:31

Signe Munk (SF):

Jeg vil starte et andet sted. Vi har nogle ungdomsårgange, som bliver mindre og mindre. Det betyder altså også, at vi må tilrettelægge et uddannelsesstilbud, hvor ikke bare enhver skal vises hen imod universitetet, men at vi også siger, at pladserne på universiteterne er vi nødt til også at skære ned på – altså det, der hedder dimensionering – for at der er flere pladser ovre på sygeplejerskeuddannelsen, læreruddannelsen, pædagoguddannelsen, socialrådgiveruddannelsen og på de erhvervsfaglige uddannelser. Den balance og det ærlige svar, at det ikke er alle, der skal på universitetet, og at universiteterne ikke bare skal vokse os op over hovedet, synes jeg sådan set er rimeligt. Det er jo også en måde at sørge for, at vi får unge, som tager professionsuddannelser og tager erhvervsuddannelser.

I forhold til kandidatuddannelsen er det jo skrevet helt ned på sort og hvidt, hvor mange kandidatuddannelser der skal forkortes, hvor meget der skal dimensioneres. Det holder SF fast i. Så er der jo kommet en delrapportering nu, som siger, at tallene ser anderledes ud. Men vi holder stadig fast i aftalen.

Kl. 13:32

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:32

Martin Lidegaard (RV):

Det, der står i aftalen, er jo, at hvis ikke man når erhvervs-kandidat-målet, vil man i stedet for at skære i de almindelige kandidatuddannelser. Det er det, der står i aftalen. Så jeg håber ikke, at SF holder sig til det, for så risikerer næsten hver fjerde kandidatuddannelse af dem, der er tilbage, efter man har skåret og dimensioneret, som ordføreren siger, blive skåret med 1 år. Det vil sige, at vi både får færre uddannede og dårligere uddannede. Det var ikke det, der var meningen, tror jeg heller fra SF's side, da vi gik ind i forhandlingerne.

Lad os nu bare sige, at Kandidatudvalget fastholder, at de ikke kan nå antallet af erhvervs-kandidater. Vil SF så træde på bremsen?

- Kl. 13:33
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Ordføreren.
- Kl. 13:33
Signe Munk (SF):
 Ordføreren ved jo godt, at det ikke var SF's udgangspunkt at ville forkorte kandidatuddannelserne og lave erhvervskandidatuddannelser. Det var et forslag fra regeringen. De ville lave mange flere forkortelser af kandidatuddannelserne end det, SF ville være med til. Så har vi fået det forhandlet ned, og så ender man med en aftale, som er et kompromis, et udtryk for to forskellige holdninger. Der siger jeg bare – og der synes jeg sådan set ikke at De Radikale tager ansvar – at jeg faktisk synes, det er rimeligt, at man dimensionerer også på universitetsuddannelserne. Vi står bag ved den aftale, og vi sidder jo også med ved bordet for at sørge for, at den bliver holdt på sporet.
- Kl. 13:33
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Hr. Mikkel Bjørn er den næste, der har ordet.
- Kl. 13:33
Mikkel Bjørn (DF):
 Tak for det. Jeg er nysgerrig på SF's holdninger på udlændingemrådet, fordi SF's spidskandidat til det netop overståede europaparlamentsvalg i valgkampen var ude at sige, at SF går ind for, at Danmark skal tilslutte sig EU's migrationspakt. Det er en migrationspakt, som betyder, at Danmark kan blive pålagt en kvote fra EU på x antal migranter og ovenikøbet kan blive pålagt eksorbitante bøder, hvis ikke vi tager det antal migranter, som Europa-Kommissionen mener at vi skal tage.
 Er det virkelig SF's holdning, at vi skal ophæve folkesuveræniteten i Danmark og danskernes ret til selv at beslutte, hvilket antal migranter Danmark skal tage imod, eller hvad er holdningen fra SF's side?
- Kl. 13:34
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Ordføreren.
- Kl. 13:34
Signe Munk (SF):
 Når man ser på det pres af emigranter, der er på den europæiske grænse, og når man ser på det behov, der er, for at få håndteret både emigrantpresset, men jo også nogle flygtninge med et reelt beskyttelsesbehov, så mener vi, at de mest holdbare svar ligger i det europæiske samarbejde. Derfor vil vi selvfølgelig også være en del af noget som emigrantpakken.
 Det er jo også bare sådan, at det bidrag, man kan give i forhold til det, er mangfoldigt. Det er mere grænsekontrol via Frontex; det er at bidrage med flere penge til de lande, der jo altså tager en stor del af de flygtninge, der kommer, og behandler en stor del af de sager, der kommer med emigranter; og så er det også at tage imod kvoteflygtninge.
- Kl. 13:35
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Spørgeren.
- Kl. 13:35
Mikkel Bjørn (DF):
 Så SF bekræfter altså, at det er SF's officielle holdning, at danskerne ikke selv skal kunne beslutte, hvor mange indvandrere, migranter, Danmark skal tage imod. Det er så, ifølge SF, fremadrettet EU, der
- Kl. 13:33
 skal beslutte, hvor mange migranter Danmark skal tage imod, og at Danmark kan blive pålagt eksorbitante bøder af EU, hvis ikke vi tager det antal migranter, som EU mener at vi skal tage.
 Er det SF's holdning? Og hvem skal betale de eksorbitante bøder?
- Kl. 13:35
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Ordføreren.
- Kl. 13:35
Signe Munk (SF):
 Hr. Mikkel Bjørn har jo en særlig evne til at skære virkeligheden på en måde, som kun hr. Mikkel Bjørn ser den. Sådan ser jeg ikke virkeligheden. Altså, det, SF har sagt, når det kommer til, hvad Danmark skal tage imod af flygtninge, er, at det er 500 kvoteflygtninge. Det holder vi fast i, og det er stadig en beslutning, der ligger her i Folketinget.
- Kl. 13:36
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Den næste, der får ordet, er hr. Torsten Gejl.
- Kl. 13:36
Torsten Gejl (ALT):
 Tak for ordet, formand, og tak for en rigtig god tale. Vi taler jo meget om pension i dag og om, hvor meget tid vi skal have, når vi bliver ældre. Men der er jo mange, der også mangler tid gennem hele livet eller gennem dele af livet. Vi har sådan en slags stress og overophedning af arbejdsmarkedet. Det er sådan, at næsten 300.000 danskere har alvorlig stress. Stress koster en million fraværdsdage om året, 30.000 hospitalsindlæggelser og 55 mia. kr. om året. Samtidig er der mange af os, der har dårlig samvittighed over ikke at kunne være nok sammen med vores børn, vi har ikke tid til at skifte uddannelse, hvis vi gerne vil, og vi har ikke tid til at skabe en virksomhed, hvis vi har en idé til det. Vi mangler i det hele taget tid i samfundet. Der er mange, der mangler tid.
 I Alternativet mener vi, at vi skal bruge 200 mia. kr. på at købe os alle sammen tid til den dag, vi får brug for det i løbet af vores liv. Det kan være, at vi skal forebygge stress. Det kan være, vi vil være sammen med vores børn. Det kan være, vi skal skifte uddannelse. Det kan være, vi vil starte virksomhed osv. Mit spørgsmål går på: Hvad tænker SF om den her tidsmangel og om den her fart, vi har på i samfundet? Er der nogen idéer, SF har, til at forebygge nogle af de udfordringer, jeg lige har nævnt?
- Kl. 13:37
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
 Ordføreren.
- Kl. 13:37
Signe Munk (SF):
 Jeg tror, det er de færreste, bare herinde i salen eller af danskerne, som ikke kender en, der er blevet alvorligt ramt af en stresssygdom. Og nogle må jo melde sig syge; andre må bokse med det, mens de stadig væk prøver at slå til på arbejdspladsen og derhjemme. Der er jo ingen tvivl om, at stress og for højt pres hjemsøger alt for mange danskere. Og som ordføreren siger, er det rigtigt, at man også kan se, at i forhold til de sygdomsmeldinger, der kommer som følge af stress, og – hvis man skal være sådan lidt mere teknisk – de tabte arbejdstimer, der også kommer af stress, er den enkelte jo ikke tjent med dem, men samfundet er heller ikke tjent med dem.
 I SF har vi jo foreslået, at man får en ret til at skrue ned for sin arbejdstid, når det ramler derhjemme. Altså, hvis ens partner får en depression, hvis ens barn har mistriivsel, hvis man er i en helt vildt krævede fertilitetsbehandling, får man for en periode lov til

at gå ned i tid på sit arbejde, og der bliver holdt hånden under én økonomisk. Det er i hvert fald et af vores forslag til at skabe noget mere luft, når livet ikke lige går så let, som vi går og håber på.

Kl. 13:38

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:38

Torsten Gejl (ALT):

Tak. Betyder det også, at man kan bruge den tid til at forebygge stress, hvis man virkelig kan mærke, at nu er hjertet begyndt at banke, og man ikke vil være en del af statistikken, og man måske kan bruge den til at starte en virksomhed? Det er jo tit, man har en idé, men tiden kom aldrig. Eller hvis man er endt i en situation, hvor man har svært ved at skifte uddannelse, kan man så også bruge den til det? Hvordan virker SF's forslag sådan lidt mere specifikt i forhold til de ting?

Kl. 13:39

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:39

Signe Munk (SF):

Vores forslag forholder sig til, at man i en periode på 5-6 måneder kan få lov til at gå ned i tid, hvis der er nogle særlige livsbegivenheder, som rammer en. Vi ved jo, at i et helt langt liv bliver vi ramt af hårde tider, og der er det et af redskaberne til at sige: Ved du hvad, hvis du vil gå ned i tid i en periode for at få enderne til at nå sammen og stadig være på arbejde, er det en af løsningerne.

Så vil jeg sige, at i forhold til at forebygge stress er svaret meget bredere. Og jeg vil sige, at hr. Karsten Hønge jo er en af de beskæftigelsesordførere, som stædigt insisterer på, at vi skal have mere fokus på det psykiske arbejdsmiljø og forebygge netop stress.

Kl. 13:39

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Frederik Vad har ordet.

Kl. 13:39

Frederik Vad (S):

Tak for det. Jeg har jo fornøjelsen af at arbejde sammen med SF's dygtige folk på udlændingeområdet, men der er noget, som jeg simpelt hen aldrig har forstået. Det er, at SF har en politik om at ville uddele statsborgerskaber i 18-årsfødselsdagsgave uden krav. Det er et stort skridt væk fra det princip, som jo har reddet dansk integrationspolitik, nemlig at pligten til at gøre sig umage og vise, at man vil Danmark, og lære sproget osv. går forud for retten til goderne, f.eks. et statsborgerskab. Hvorfor er det, at SF vil uddele statsborgerskaber i 18-årsfødselsdagsgave?

Kl. 13:40

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:40

Signe Munk (SF):

Hvis man er vokset op i Danmark og har levet størstedelen af sit liv i Danmark, mener vi sådan set at man er berettiget til at få et statsborgerskab – hvis *ikke* man har begået alvorlig kriminalitet, har tætte bandeforbindelser og andet, som fuldstændig viser, at man ikke tjekker ind på den samfundskontrakt, vi har i Danmark.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:40

Kl. 13:41

Frederik Vad (S):

Men der er jo masser af mennesker, der vokser op i det her land, som ikke gør sig umage med at tage landet til sig, som ikke gør sig umage med at lære sproget, og som ikke gør sig umage med at vise loyalitet over for samfundet. Det er da venstreorienteret frihedskamp at sige, at de værdier, der er så truede i verden, og som vi har i det her land, på en eller anden måde skal beskyttes – og det bliver de, ved at alle, der bor her og gerne vil være statsborgere, har nogle pligter til at gøre sig umage med at blive det. Hvorfor er det, at SF mener, at man skal slippe for alle de krav, som alle andre skal leve op til, hvis man har boet størstedelen af sit liv her i Danmark, og få et statsborgerskab i fødselsdagsgave helt automatisk uden krav?

Kl. 13:41

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:41

Signe Munk (SF):

Men hr. Frederik Vad, der er jo også en anden side. Der er også unge mennesker, der har levet hele deres liv i Danmark, og som går på gymnasiet og taler flydende dansk og er en del af foreningslivet, og som ikke føler at blive anerkendt som en del af samfundet, fordi de ikke har ret til statsborgerskab. Men selvfølgelig har ordføreren også ret i, at der jo er nogle mennesker i det her land, som ikke fortjener statsborgerskab, og som ikke tjekker fuldt og helt ind på de grundlæggende værdier, der er i det danske samfund. Når vi siger det her i forhold til de 18 år, siger vi det jo også med det helt klare og tydelige budskab, at har man begået grov kriminalitet, er det ikke en mulighed.

Kl. 13:42

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Det vil hjælpe mit hverv, hvis man, når man ønsker sin anden korte bemærkning, får trykket sig ind. Så bliver det lidt lettere at styre det.

Den næste spørger er fru Maria Durhuus.

Kl. 13:42

Maria Durhuus (S):

Tak. Tak for talen, og tillykke til SF's ordfører med den flotte debut. Jeg vil nu tillade mig at vende lidt tilbage til pensionsspørgsmålet, som hr. Christian Rabjerg Madsen rejste, da han stillede ordføreren spørgsmål før, for jeg er som tilhører hverken blevet klogere eller dummere af at sidde og høre med. SF har sammen med en række andre partier jo fremsat det her forslag til vedtagelse om, at nu skal der presses på for at indkalde til forhandlinger, men medunderskriverne er jo en meget blandet skare. Der er partier, der vil afskaffe Arnepensionen, der er partier, der vil fjerne efterlønnen, og stadig ved jeg ikke, hvor SF står, andet end at blive ved med at presse på for at blive indkaldt til forhandlinger.

Kl. 13:43

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:43

Signe Munk (SF):

Jeg synes, der er noget sådan helt grundlæggende fascinerende over, at det er Socialdemokratiet, der beder SF om klare svar på pensionsspørgsmålet. Altså, man kan vel næppe finde et parti herinde i

Folketingssalen, som er mere sådan omfavnende, åbne, man kunne sige, hvis han var lidt kritisk, ukonkrete på pensionsspørgsmålet, end Socialdemokratiet.

Jeg prøver lige at forklare processen igen. Vedtagelsesteksten med et bredt sammenhold mellem partier uden for regeringen handler jo om, at vi mener, at der skal komme forhandlinger om et nyt pensionssystem, at det er uholdbart at starte en samtale om et pensionssystem, som vedrører alle danskere, og som i særdeleshed jo er vigtigt for de unge mennesker, der nu får et svendebrev i hånden og kan se ind i et langt arbejdsliv, og for den murer, der er ved at være nedslidt og har svært ved at se sig selv i en pensionsalder på bare 68 år, at der skal leveres nogle svar, og at der skal komme en forhandling. Så er det rigtigt, at det, vi er enige om, er processen; det er ikke alt det, der bliver indeholdt i et pensionssystem. Men er det ikke rigtigt forstået, at man heller ikke i regeringen er helt enige om, hvad fremtidens pensionssystem skal indeholde?

Kl. 13:44

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:44

Maria Durhuus (S):

Nu var det jo mig, der stillede SF et spørgsmål om det, fordi jeg synes, det er særligt, at man vil pålægge regeringen at indkalde til forhandlinger om pension, når man som parti ikke vil være med i velfærdsforliget eller i hvert fald ikke sidder med. Jeg tænker ikke, der er præcedens for, at man som parti pålægger en regering at indkalde til forhandlinger i en forligskreds, man ikke selv sidder med i. Så kan ordføreren løfte sløret for, om SF så er villige til at gå med i et forlig eller i en forhandling om pensionen?

Kl. 13:45

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:45

Signe Munk (SF):

Nu ved jeg ikke, hvor meget man skal gå op i præcedens. Det væsentlige er vel, om man mener, der bør indkaldes til pensionsforhandlinger. Det mener SF, det mener Liberal Alliance, og det mener Enhedslisten. Det mener en lang række partier uden for regeringen, og jeg synes sådan set, det er det ordentlige at gøre over for danskerne. SF vil gerne forhandle et mere retfærdigt pensionssystem, og vi er sådan set klar til at lave en aftale, hvis den har de rette balancer, hvis den tager hensyn til, at danskernes arbejdsliv er forskelligt, og hvis den tager hensyn til, at hvis pensionsalderen stiger, går de penge til velfærd osv., altså holder nogle balancer, som velfærdsforliget jo fuldstændig har brudt.

Kl. 13:45

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Kim Valentin, Venstre.

Kl. 13:45

Kim Valentin (V):

Tak. Og tak til ordføreren for en glimrende tale. Jeg vil godt forlænge diskussionen om det her pensionssystem lidt. At der skal være retfærdighed forbundet med pensionssystemet, er der jo ikke nogen herinde der ikke ønsker. Det kan man jo sige. Det ønsker alle partier. På samme måde ønsker vi en retfærdig politik om familieliv og studieliv. Skattesystemet synes vi også alle sammen skal være retfærdigt.

Men forståelsen af, hvad der ligger i retfærdighed, er jo forskellig, og derfor må ordføreren også finde sig i, at vi spørger ind til

og kan forlange nogle svar på, hvad der ligger i retfærdighed. Det gælder specielt, når vi ved, at den eneste ting, som SF har sagt noget om, jo er, at pensionsalderen skal stoppe ved 69 år. Sådan må jeg jo forstå det. Og i givet fald den ikke skal stoppe, hvad er det så, der ligger i det? Jeg kunne forstå på talen før, at 69 år ligesom var slutpunktet, eller hvad?

Kl. 13:46

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:46

Signe Munk (SF):

Jeg finder mig i helt utrolig meget i forhold til spørgsmålet, og jeg synes, det er meget relevant at have en diskussion om, hvad man forstår ved et retfærdigt pensionssystem. Jeg tror sådan set, det er helt rigtigt, at hr. Kim Valentin og jeg ser forskelligt på det. Jeg synes f.eks. ikke, at det er retfærdigt, at der, som der lige har været en historie om, er en kvinde, der ikke engang kan løfte en elkedel, som ikke kan få seniorpension. Det er ikke retfærdigt, at vi ikke ser ind i forbedringer af Arnepensionen, når vi diskuterer en højere pensionsalder.

SF har sagt, at der, hvor diskussionen starter om fremtidens pensionssystem og en højere pensionsalder, er ved at se på, om der er ordentlige tilbagetrækningsordninger. Er der det, er vi ikke afvisende over for at hæve pensionsalderen. Så de grænser, ordføreren refererer til, er ikke SF's politik.

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:47

Kim Valentin (V):

Ja, så er det, at vi kommer ud på sådan noget gyngende grund igen. Hvad er det i og for sig, at SF mener? Retfærdigheden ligger så i, at nogen skal trække sig tilbage tidligere. Så er det, vi kommer og siger: Hvad så med finansieringen? For det er ikke nogen hemmelighed, at Venstre går ind for et retfærdigt skattesystem, og vi er ikke indstillet på, at der bare opkræves skatter for alt.

Mit spørgsmål er så: Kan SF udelukke, at der i forbindelse med et retfærdigt pensionssystem kommer til at ske en skattestigning?

Kl. 13:48

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:48

Signe Munk (SF):

I forhold til grundlaget føles det meget trygt og sikkert heroppe. Jeg skal ikke kunne sige, hvordan plankerne er ovre ved hr. Kim Valentin.

I forhold til en samlet betragtning af, hvornår et pensionssystem er retfærdigt, vil jeg bare sige, at det tror jeg da så absolut at hr. Kim Valentin og jeg ser forskelligt på. For Venstre har jo f.eks. ikke bakket op om Arnepensionen. Jeg synes, der er noget grundlæggende retfærdigt i, at når man er kommet tidligt ind på arbejdsmarkedet og har taget sin tørn for samfundet, så skal man have en ret til at kunne trække sig tidligere tilbage end dem, der er kommet senere ind på arbejdsmarkedet. Så der er selvfølgelig forskelligheder i, hvordan man ser på retfærdighed. Og hvordan en endelig løsning ser ud i forhold til skat, må vi kigge nærmere på.

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Den næste, der får ordet, er fru Lea Wermelin.

Kl. 13:49

Kl. 13:51

Lea Wermelin (S):

Tak for ordet. Det var dejligt at høre ordførerens tale om Velfærdssamfundet. På trods af at man har haft en svær fødsel, var der den tryk og den taknemmelighed i forhold til vores velfærdspersonale, som jo også gør, at ordføreren tør gøre det en gang til. Det synes jeg er dejligt at se.

Jeg vil gerne spørge ind til noget andet. Ordføreren berører jo også det her med, hvordan vi sikrer, at der er en god balance i Danmark på tværs af land og by. Det er også rigtig vigtigt for Socialdemokratiet. Vi er så kommet med et sundhedsudspil nu. Vi tog fat på forhandlingerne i går. Der er mere end 6 mia. kr. om året til netop at tage livtag med bl.a. den geografiske ulighed, vi ser lige nu i sundhed, og der er også en social ulighed.

Anerkender ordføreren ikke, at det er noget af det, som vi jo rigtig gerne vil samarbejde med SF om, og som vi jo også håber at I vil være en del af, når vi skal lande sådan en sundhedsaftale?

Kl. 13:50

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:50

Signe Munk (SF):

Når nu ordføreren ønsker mig tillykke med graviditeten – og ja, jeg glæder mig til den næste lille pige – så vil jeg også ønske tillykke med ordførerskabet som sundhedsordfører.

Jeg synes, at der i det udspil til en sundhedsreform, der er lagt frem af regeringen, faktisk er nogle ret gode overvejelser, bl.a. det om den geografiske fordeling og lægedækningen. Det er ingen hemmelighed, at der altså er rigtig, rigtig mange klinikker, som alle Lægehuse driver, og hvis man lige ser, hvor de ligger henne ved Vestkysten, hvor vi var før i forhold til naturbeskyttelse, skal man ikke rejse langt. Det er enten et udtryk for, at der ikke er lægedækning, altså at en regionsklinik ikke slår til, eller at man har fået alment privatpraktiserende læger til at komme ud.

Jeg synes, at det med at dele ydernumre ud fra national side er et godt sted at starte. Jeg synes, det er en god idé at se på, at patienterne jo har vidt forskellige udgangspunkter, i forhold til hvor de er henne med deres sundhed. Så jeg synes faktisk, at der er et vigtigt element, og jeg synes også, at der er gode perspektiver i forhold til at styrke sundhedshusene.

Kl. 13:51

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:51

Lea Wermelin (S):

Jeg nåede det lige, tror jeg. Tak for den kvittering. Ud over at det er vigtigt for os som parti, er det rigtig vigtigt for danskerne. Vi er også glade for det udspil, der er lagt frem, og jeg glæder mig til at være en del af forhandlingerne som ny sundhedsordfører.

Nu fortalte ordføreren om det at få børn. Der er jo også det, at man kan få behov for hjælp, og lige præcis dér er lægedækning jo et meget, meget vigtigt spørgsmål. Noget af det, vi så kigger på, er jo bl.a. det her med Region Østjylland, og der siger vi: Okay, hvis vi skal kunne levere læger i alle dele af Danmark, er der altså også behov for, at vi kigger på strukturen. Er SF også med på det?

Kl. 13:51

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.**Signe Munk (SF):**

SF er allerede i de forhandlinger. Det er vi jo, fordi vi gerne vil lave en samlet aftale. Vi er ikke afvisende over for at lægge Region Hovedstaden og Region Sjælland sammen. Det, der bare er vigtigt, når man får så stor en region – det må ordføreren jo også anerkende – er, at der ikke kommer en intern centralisering, altså at man netop sørger for, at man holder fast i, at der skal være et sundhedstilbud både i Nakskov og på Nørrebro. Det er jo bare helt afgørende. Sundhed er en af de vigtigste grundpiller i vores velfærdssamfund, og som ordføreren ved, mener jeg jo, at det også skal række helt ud i samfundet.

Kl. 13:52

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Kim Edberg Andersen har ordet.

Kl. 13:52

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Jeg var faktisk ved at blive lidt bekymret, for vi har fået nye pladser i, og jeg tænkte, at mit kabel op til pulten ikke var sat til, siden vi ikke fik ordet, men det gjorde vi.

Jeg vil gerne takke ordføreren for en god tale. Det var første gang, jeg var lidt bekymret for at se fru Signe Munk, for jeg havde jo glædet mig til, at fru Pia Olsen Dyhr gik derop. Men det var ikke så ringe en tale; det var det ikke, fru Signe Munk.

Jeg vil også godt sige, at især den her fortælling om Fur gjorde mig glad, for Fur er jo et naturskønt sted, vil jeg sige til dem, der ikke kender det. Der er dejlige mennesker, og det eneste, man som nordjyde kan være ked af, er, at midtjyderne på en eller anden måde fik den annekteret, sådan at den her naturperle ikke hører hjemme i Nordjylland, hvor den burde ligge.

Men fru Signe Munk sagde noget, der var meget interessant. Hun sagde: I det her små samfund løber vi simpelt hen tør for frivillige kræfter, altså mennesker til at løfte opgaver. Og så er fru Signe Munk selvfølgelig socialist og tænker, at så skal staten gå ind. Men så siger fru Signe Munk også: Vi går også ind for 200.000 ha skov og 40.000 ha solceller i samme områder, altså små landområder, hvor vi ikke er mange mennesker til at løfte fællesskabet. Er fru Signe Munk ikke bange for, at når hun på den ene side siger, at vi skal den grønne omstilling, og på den anden side siger, at med for få mennesker ødelægges civilsamfundet derude, sårer den gren, man selv sidder på over, når man så vælger at flytte mennesker til fordel for solceller?

Kl. 13:53

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:53

Signe Munk (SF):

Først vil jeg bare starte med lige at slå fast: At få en ros, der lyder »det er ikke så ringe endda«, fra en nordjyde simpelt hen er fornemt. Så tak for den, hr. Kim Edberg Andersen. Den er jeg unægtelig glad for. I får ikke Fur!

Når vi ligesom har det på plads, ser jeg jo den grønne omstilling i landdistrikterne i særdeleshed, i de store provinsbyer og vores havne som en del af det, der også bliver jobskabende. Det er jo sådan, at når man rejser skov, kan vi se, at der kommer beskæftigelse ved det. Når man laver biogasanlæg, kommer der beskæftigelse ved det. Det samme sker, når man laver elektrolyseanlæg, når man laver pyrolyseanlæg osv. Når man ser på, hvad landbruget beskæftiger af folk i dag, skal man jo ikke kigge længe på tallene fra storhedstiderne i 1960'erne og til i dag, før man bemærker, at der er færre og færre

folk, som har et arbejde i det landbrug, vi kender i dag. Så jeg mener ikke, at det at holde fast i det landbrug, som vi kender i dag, er løsningen for udviklingen ude i landdistrikterne.

Kl. 13:54

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:54

Kim Edberg Andersen (DD):

En ting er, at man kan tage den her historie med, at i 1960'erne spændte man hesten få plogen, men det er ikke den romantik, jeg taler ind i. Jeg taler ind i, at vi ved, at de løsninger, vi åbenbart vælger nu, ødelægger mere for landbruget, end det er nødvendigt. Man kunne f.eks. i forhold til CO₂ og kvælstof få samme virkning ved at så græs. Det eneste, det kræver mere, er, at der er en landmand, der rent faktisk bruger jorden. Så vil fru Signe Munk ikke bare forklare mig, hvorfor det er, man har sagt, at der skal være 200.000 ha skov for at løse et kvælstofproblem og et CO₂-problem, når græs kan løse det på samme måde, dog med den lille tilføjelse i mente, at så var der også en landmand, der rent faktisk stadig væk boede i lokalområdet?

Kl. 13:55

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:55

Signe Munk (SF):

Jeg synes faktisk, at de der taler for, hvor mange mennesker der har job i landbruget, er ret vigtige, for når vi taler om gode jobs både ude i landsbyen og i provinsbyerne, som jo også har indflydelse ind i landdistrikterne, kan vi jo bare se, at mens energibranchen har 100.000 beskæftigede, og strømpilen går opad, så falder antallet for landbruget. Det her er jo et spørgsmål om jobs.

I forhold til at sørge for, at vi både får mere skov i Danmark, og at vi får passet på vores fjorde, så synes jeg sådan set, at det hænger rigtig godt sammen. Det er ikke ensbetydende med, at der ikke er nogen, der kan have en græsmark, for det er også godt i forhold til kvælstofbindingen. Det har ordføreren helt ret i, og man kan lave noget græsprotein. Det synes jeg der er spændende projekter i gang med, som jeg også nævnte i min tale, som også kan give nogle jobs.

Kl. 13:56

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Vi når lige en enkelt til, og det er fru Helena Artmann Andresen.

Kl. 13:56

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale om vores landdistrikter. I landdistrikterne er der jo flere private dagtilbud. Der er bare ét problem, og det er, at de private dagtilbud får langt lavere tilskud, end mange af de offentlige dagtilbud gør. Dansk Industri har i deres seneste analyse afdækket, at det faktisk er op imod 90.000 kr. pr. barn, som private daginstitutioner får mindre end de offentlige.

Jeg har ikke rigtig hørt SF slå på tromme i den her debat omkring private og offentlige daginstitutioner i forhold til, at der er en skævhed. Så jeg kunne godt tænke mig at spørge SF: Hvor står SF i den her debat? Ønsker man en reel ligestilling af de offentlige og de private dagtilbud med hensyn til tilskud, så de forældre ude i landdistrikterne, der ønsker en privat pasningsordning, ikke skal betale mere end dem, der ønsker en offentlig?

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 13:57

Kl. 13:57

Signe Munk (SF):

Først og fremmest vil jeg sige tak for spørgsmålet og også tak for rosen. Det er jo rigtigt, at SF ikke har foreslået, at man skal give et højere tilskud til private daginstitutioner. Samtidig har ordføreren også helt ret i, at når man ser på dækningen af både skoler og daginstitutioner i dag, er det jo sådan, at der er mange friinstitutioner, der faktisk løfter en opgave ude i landsbyerne, som de kommunale daginstitutioner og de kommunale skoler løftede tidligere.

Det, der bare også er gældende i forhold til de private tilbud, er, at det jo også er noget, der fylder meget inde i storbyen, hvor der kommer en total skævvridning imellem forældre, hvor de forældre med pengepungen i orden sender deres børn over i de private tilbud på bekostning af det kommunale, og i de private tilbud bliver der ikke taget det samme sociale ansvar for en bred børnegruppe, som der gør i de offentlige tilbud. Så jeg synes ikke diskussionen er helt simpel, når man kigger på den generelle lovgivning.

Kl. 13:58

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 13:58

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak. Jeg taler sådan set heller ikke om et højere tilskud. Jeg taler om, at man ligestiller dem. Det er jo måske også lidt svært for de private at tage et større socialt ansvar, hvis det bliver dyrere for forældre at vælge det private til. Men jeg har det sådan, at så kender man SF lidt igen, for man ønsker ikke friplads til private passere. Hjemmepasning ønsker man heller ikke en national ordning for. Ved SF bedre end de forældre, hvad der er bedst for deres børn?

Kl. 13:58

Signe Munk (SF):

Jeg tror ikke, ordføreren hørte mig helt rigtigt, for vi mener sådan set, at man skal belønnes for at tage et socialt ansvar ude i de private institutioner, og på den måde kan vi gå ind og se på tilskud. Vi mener også, at der er brug for at give en særlig håndsrækning til f.eks. de skoler, som er lukningstruede ude i landsbyerne. Der er vi sådan set åbne for at sige, at det både kan være friskoler og kommunale skoler, og den tankegang kan man jo også overveje andre steder.

Kl. 13:59

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren. Jeg byder nu velkommen til den næste i rækken, nemlig ordføreren for Liberal Alliance, hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 13:59

(Ordfører)

Alex Vanopslagh (LA):

23 år. Det er snart 23 år siden, vi sidst har haft en regering, hvor hverken hr. Lars Løkke Rasmussen eller fru Mette Frederiksen var ministre. 23 år. Det er lige knap et kvart århundrede. For 23 år siden havde den første, den allerførste, Harry Potter-film lige haft biografpremiere. EyeQ fra Popstars toppede hitlisterne. Jeg var selv lige fyldt 10 år. Og i dag er der cirka halvanden million danskere, der aldrig har levet så meget som en eneste dag, hvor hverken Lars Løkke Rasmussen eller Mette Frederiksen var ministre – så hvis der er nogle danskere derude, der tænker, at vi trænger til en frisk start, så kan jeg godt forstå det.

23 år. Det er altså lidt lang tid. Det er i hvert fald længe nok til, at man kan vie et helt regeringsgrundlag til at lave reformer af sine egne tidligere reformer: en strukturreform af den gamle strukturreform i sundhedsvæsenet, en folkeskolereform af den gamle folkeskolereform, man selv indførte, og ikke mindst en oprustning af det forsvar, man selv har sparet sønder og sammen. Ja, det er regeringen i 2024. Det er en regering, hvis fineste opgave er at lave reformer af egne reformer. Men nu er det heldigvis ikke nogen naturlov, at tingene skal blive ved med at køre i ring for evigt, det er muligt med en frisk start.

Her tænker jeg ikke alene en frisk start, hvad angår konkrete personer. Nej, jeg tænker en frisk start i en bredere og større forstand – en frisk start i synet på borgerne, på samfundet og på, hvordan Danmark skal ledes. For det behøver ikke være nogen naturlov, at Danmark skal ledes ud fra frygt og krisestemning. Nej, vi kan godt i fællesskab gå ind i fremtiden med håb, optimisme og en tro på, at tingene nok skal gå, at det nok skal blive bedre. Ja, Danmark kan og skal og bør være et land, hvor vi erstatte »det er synd for dig-mentaliteten«, hvor vi alle sammen skal gøres til ofre eller skurke, med »du kan godt-mentaliteten«, hvor vi alle sammen føler stolthed og værdighed i det, vi hver især kan, uanset om vi kan lidt, eller om vi kan meget.

Det er heldigvis ikke nogen naturlov, at vi alle sammen skal have så ondt af os selv, at vi får svært ved at unde andre mennesker det godt. Tværtimod. Vi behøver ikke at være et land, hvor toppolitikere – jeg er selv toppolitikere – konstant appellerer til den indre svinehund eller misundelsen over, at nogle har mere end andre. Vi kan derimod være et Danmark, hvor vi taler til storsindet, til optimismen og til glæden over hinandens succeser, hvor vi vender blikket udad og opad i stedet for indad og nedad. Hvor ville det i den forbindelse være forfriskende, hvis vi turde at være mere offensive og tænke stort, eksempelvis i erhvervs- og vækstpolitikken, i stedet for altid at tænke defensivt og småt. Jeg ved, at vi evner – også med de førnævnte politikere – at tænke stort på andre områder. Vi har senest lige gjort det med den grønne trepart; det var en ambitiøs aftale.

Vi kan finde ud af at være ambitiøse på den grønne omstilling, men så snart det kommer til erhvervs- og vækstpolitikken, sker det altid på en defensiv baggrund, selv når vi gør noget godt, uanset om det er at sænke selskabsskatten og topskatten eller bare lave nogle gode reformer, så er det defensivt. Det er nødvendighedens politik, det er en reaktion på en krise, det er nærmest noget, hvor vi skal trækkes til trug for at gøre det, det er en slags nødvendigt onde. Det ender jo med at være en øvelse i at gøre så lidt som muligt af det, der er nødvendigt, og som vi burde gøre meget mere af. Tænk sig, hvis vi også på erhvervs- og vækstpolitikken turde være offensive, hvor vi lavede reformer, fordi vi faktisk gerne ville have et blomstrende erhvervsliv og flere iværksættereventyr, hvor vi ville være stolte af det, hvis Danmark var det land i verden, hvor flest mulige virksomheder og dygtige mennesker strømmede til fra hele verden, fordi vi synes, at det er skat og ikke skattelettelser, der er det nødvendige onde. Det er ikke nogen naturlov, heldigvis, at Danmark kun kan vinde politiske verdensrekorder i skattetryk. Vi kunne også gå efter en frisk start og en ambition om at sætte verdensrekorder i iværksætteri, investeringer og økonomisk vækst.

Kl. 14:04

Jeg mener også, at vi trænger til en frisk start i synet på borgerne, hvor det handler om at give borgerne, danskerne, de bedste muligheder for at leve et meningsfuldt liv i stedet for at presse borgerne ned i nogle kasseløsninger, som passer til systemet. Jeg synes, at det alt for ofte ikke er til sparke sig frem for politiske målsætninger for, hvordan borgerne skal leve deres liv. Så skal de gøre sådan og sådan for folkesundhedens skyld, så skal de gøre sådan og sådan for konsstatistikernes skyld, så skal de gøre sådan og sådan for arbejdsudbuddets skyld, og senest er det så for fødselsraternes skyld. Helt

ærligt, det er jo at vende verden på hovedet, at det er borgerne, der skal tilpasse sig systemet, frem for det omvendte. Lad nu borgerne få frihed til at tage ansvar i deres eget liv og lad os hjælpe familierne med at få forbedret alle de socialdemokratiske kasseløsninger, som de er utilfredse med. Lad os hjælpe dem med at opnå mere frihed og fleksibilitet i dagligdagen, også hvis det betyder, at nogle af dem vil bruge den frihed til at arbejde lidt mindre, mens børnene er små. Vi behøver ikke at sige til dem: Fy fy skamme, du henter dine børn for tidligt fra daginstitutionen. Det er ikke nogen naturlov, at det skal være sådan.

Lad os i det hele taget se på, hvordan vi kan give vores velfærds-samfund en frisk start med mere selvbestemmelse og frihed. Vi ved alle sammen, at det er sjovere at gå på arbejde, når man har indflydelse på det, man laver, og alligevel står vi år efter år og konstaterer, at alt for mange offentligt ansatte er spundet ind i så mange krav, at en del af dem mister arbejdsglæden og muligheden for at udføre deres arbejde på bedste vis. Og det er ikke kun dem, der skal opleve mere selvbestemmelse og frihed, det skal borgerne også, særlig i forhold til at kunne vælge blandt flere og bedre velfærdstilbud, for vi har et velfærdssamfund, som er sandet til – sandet til i for meget bureaukrati og i mangel på konkurrence og nytænkning. Hvis vi ønsker at skabe velfærdssamfundet 2.0, skal vi slippe iværksætteriet løs, konkurrencen løs, nytænkningen løs og satse på frihed og ansvar frem for kommunale samlebandsløsninger. Der er det jo heldigt, at det ikke er nogen naturlov, at vi bare skal blive ved med at gøre velfærden dyrere uden at gøre den bedre.

Nu, hvor vi er ved det med velfærd, burde vi også alle sammen have en interesse i at tage et opgør med det, jeg vil kalde velfærds-kannibalisme. Det er tendensen til, at det offentlige hele tiden får vokseværk – vokseværk i mængden af regler, vokseværk i administrationen, vokseværk i alskens unødvendige opgaver. Og når det offentlige knopskyder med alle mulige unødvendige opgaver og pseudoarbejde og kommunikationsprojekter og jobfæst blandt Slotsholmens kolde hænder, er problemet ikke bare, at der opstår nye udgifter for borgerne – det gør der også – men der sker også det, at der er en udsultning af de kerneopgaver, som det offentlige oprindeligt blev sat i verden for at løse. Det er jo derfor, vi kan se nyheder om ældre mennesker, der svigtes, syge, der venter år og dage på operationer, skoler, der er ved at gå op i sømmene, og et forsvar, hvor soldaterne mangler det mest basale udstyr, selv om udgifterne stiger og stiger og slår nye rekorder. For kerneopgaverne er blevet ædt op indefra, og det er jo velfærds-kannibalisme.

Men igen må jeg bare minde om, at det jo heldigvis ikke er nogen naturlov, at den offentlige sektor skal være sandet til i bureaukrati og mangel på nytænkning. Vi kan godt få en frisk start, hvor vi får ryddet op og holder fokus på kerneopgaverne og ikke mindst tror mere på frihed, ansvar og værdighed, for så kan det være, at det offentlige ikke skal tage sig af alting; borgerne kan godt selv.

Hver gang der er valg i Europa, skælver verden næsten. Uanset om det er et delstatsvalg i Tyskland eller et parlamentsvalg i Frankrig, stormer oprørske partier fra højre og venstre frem, og mistilliden til midterpartierne bliver større og større. Hver gang står vi pæne mennesker, må jeg nok hellere sige, og vrider hænder og spørger: Åh nej, hvordan stopper du dog populisterne? Det skal jeg fortælle jer: Det gør vi ved at vise borgerne, at det er muligt at få en frisk start på vores system uden at rive hele systemet ned, ved at gøre det klart, at systemet eksisterer for borgernes skyld og ikke omvendt og ved at droppe det politiske kartel på midten og give folket noget at vælge imellem igen. Det er desværre ikke nogen naturlov, at demokratiet holder for evigt, hvis det aldrig kan levere en frisk start for borgerne. Jeg glæder mig til en god debat.

Kl. 14:09

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren. Den første spørger er fru Lea Wermelin.

Lea Wermelin (S):

Tak for det. Jeg begyndte straks at nynne med, da ordføreren talte om Eye Q. Jeg kan i hvert fald huske deres kæmpe hit, som hed »I Want What She's Got«, og måske var det det, som ordføreren sådan lidt uforvarende kom til at melde ud fra talerstolen, altså at man i virkeligheden er statsministerkandidat. Det kunne jo være fint at få afklaret i salen her i dag.

Det, jeg egentlig vil spørge til, handler om det velfærdssamfund, som ordføreren jo også taler om, men vi har lidt forskellige udgangspunkter for, hvad det er, vi gerne vil. Noget af det, som vi har indkaldt til forhandlinger om, er jo et sundhedsudspil. Altså, hvordan sørger vi for, at der er lægedækning i alle dele af landet? Hvordan gør vi op med den geografiske ulighed i sundhed i dag? Og på det er Liberal Alliance så kommet med et modsvar. Noget af det, som mangler i det modsvar, er jo et svar til borgerne på f.eks. Lolland på, hvordan de får adgang til en praktiserende læge, og hvordan man sikrer, at der er nok sundhedspersonale på Nykøbing Falster hospital. Så hvad er ordførerens svar til dem?

Kl. 14:09

Kl. 14:10

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak til fru Lea Wermelin for spørgsmålet og egentlig også den indledende bemærkning, selv om det ikke var et spørgsmål. Men det her med, hvem der er statsminister og statsministerkandidat på blå og rød side, er jo faktisk interessant. Jeg kan godt forstå, at det optager jer. Jeg tænker også, at hvis nu der er et blåt flertal efter et valg, så kan det være, at I bare skal kigge ind i jeres egen regering. Det kan være, at der ligefrem er to partiledere i den, som kunne tænke sig at være blå statsminister. Det er også lidt spændende på den røde side. Altså, vi er jo i de her år og dage vidne til et magtskifte, et tronskifte, i rød blok med SF, der er ved at blive det største parti. Det kan jo være, at statsministeren fremover skal være udenrigsminister i en Pia Olsen Dyhr-regering. Det er spændende, så jeg kan godt forstå, at det optager jer.

For at svare på spørgsmålet vil jeg sige: Den måde, vi i dag forsøger at løse udfordringer med lægemangel i udkantssområder på, er jo med ydernummersystemet, og der mener vi, at vi i langt højere grad skal gøre brug af økonomiske incitament, den økonomiske gulerod, og derved også give en større betaling til de læger, der vælger at praktisere ude i Udkantsdanmark. Der kan jeg jo så i øvrigt rose regeringen for, at det også er et element, man har med i sit udspil. Hvor meget det kommer til at fylde, finder vi ud af i løbet af forhandlingerne, men det vil jeg da egentlig gerne kvittere for.

Kl. 14:11

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:11

Lea Wermelin (S):

Det er jo også rigtig dejligt, at noget af det, som Liberal Alliance har taget med i sit udspil, er idéen om et differentieret honorar i forhold til antallet af læger og hvis man bosætter sig der, hvor folk er mere syge. Det ændrer bare ikke på, at noget af det, som LA så foreslår, f.eks. er, at man skal kunne gå direkte over i det private, dvs. også i forhold til de helt simple behandlinger. Det vil jo trække nogle af de læger, som der er ekstremt meget behov for på Nykøbing Falster hospital, væk derfra, og derved vil man ikke kunne levere den lægedækning, som der er så meget behov for. Og vi kan se, at

der er nogle regioner i Danmark, som virkelig er presset af, at der ikke er nok læger. Det vil vi gerne gribe ind over for, og det mangler i LA's udspil. Vil man være med til det sammen med regeringen?

Kl. 14:12

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:12

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg synes, at fru Lea Wermelin gør sig skyldig i at blande tingene sammen. Vi snakkede lige før om den almenpraktiserende læge, som i øvrigt også er privat, og så siger fru Lea Wermelin så, at det er en udfordring, hvis borgerne har mere frit valg mellem det offentlige og det private. Men det har jo ikke noget at gøre med den almenpraktiserende læge. Hvis man giver mere frit valg og man udnytter den ledige kapacitet, der er på de private sygehuse på forskellige specialeområder, for at nedbringe ventetiderne mest muligt til gavn for borgerne, så kan man have en politisk bekymring om, hvorvidt der så er nogle læger, der vælger at arbejde på et privat sygehus i stedet for på et offentligt sygehus. Det er lidt sådan, jeg tænker at spørgsmålet er tænkt, og der går jeg mere op i, at borgerne oplever korte ventetider og gode rettigheder, end at alle offentlige sygehuse har en masse ansatte.

Kl. 14:10

Kl. 14:13

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 14:13

Jan E. Jørgensen (V):

Tak. Og tak for en glimrende tale med mange gode liberale toner, og ikke mindst tak for selv at gå foran og vise storsind ved at lade hr. Morten Messerschmidt indtage pladsen som den blå statsministerkandidat. Det synes jeg er meget storsindet. Jeg havde nu regnet med, at det ville være hr. Alex Vanopslagh selv, der ville tage den. Men det storsind.

Det, jeg egentlig vil spørge om, handler om noget andet. Hr. Alexander Ryle, som jo ud over at sidde herinde for Liberal Alliance også er medlem af borgerrepræsentationen på Københavns Rådhus, har dér sagt noget, som jeg er meget enig med ham i. Han siger nemlig i forbindelse med deres budgetforhandlinger: Det er meget let at gøre som Konservative og stille sig ud på sidelinjen og råbe, at man vil have en lavere skat; vi vil hellere være med i en aftale, der rent faktisk gør det til virkelighed. Og det er jo som talt ud af min mund. Tænk, at man på Københavns Rådhus med et ræverødt flertal kan få skattelettelser igennem. Det er imponerende. Og derfor vil jeg spørge hr. Alex Vanopslagh, om han har tænkt sig at gøre det samme herinde på Christiansborg og være med i de aftaler, der rent faktisk sænker skatten.

Kl. 14:14

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:14

Alex Vanopslagh (LA):

Vi vil til hver en tid gå med i aftaler, der sænker skatterne for danskerne, medmindre der bliver sat krav ind om, at man nærmest skal tages til gidsel for at støtte op om en usaglig millionærskat som den, som SVM-regeringen indførte, nemlig toptopskatten. Så vi kunne jo også prøve at spørge hr. Alexander Ryle, om hr. Alexander Ryle ville være med i en budgetaftale, der sænkede kommunalskatten, hvis man indførte en ny millionærskat i København. Så tror jeg, svaret ville være nej. Og det er jo den uenighed, vi har.

Igen vil jeg sige: Jeg har på mange måder respekt for, at Venstre har forsøgt sig med eksperimentet om, hvorvidt man kunne gøre Socialdemokratiet til et borgerligt parti ved at gå i regering med dem, og jeg anerkender også, at der er skabt nogle resultater. Jeg synes også, at Venstre burde anerkende, at det var et fint eksperiment, men at eksperimentet slog fejl. Vi kan ikke gøre Socialdemokratiet til et borgerligt parti. Hvis vi vil have borgerlig politik, skal vi udnytte et borgerligt flertal og give danskerne en frisk start.

Kl. 14:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:15

Jan E. Jørgensen (V):

[Lydudfald] ... altså, vi har en statsminister, som har skrevet under på et regeringsgrundlag, hvor skattestoppet, Anders Fogh Rasmussens gamle skattestop, er gjort til politik. Vi har en statsminister, der siger, at det ikke handler om velfærd eller skattelettelse; det handler om velfærd og skattelettelse. Jeg synes, det var noget, som godt kunne fortjene lidt større anerkendelse end den, jeg hører fra Alex Vanopslagh.

Kl. 14:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:15

Alex Vanopslagh (LA):

Men inden jeg hopper til den glædelige anerkendelse, vil jeg bare lige præcisere, at det skattestop, regeringen har, jo er et sådan lidt spøjst skattestop. Det er i hvert fald et skattestop, som ikke gælder den Netflixafgift, man vil indføre, det gælder ikke en flyafgift, og det gælder ikke den afgift, man vil sætte på tunge køretøjer. Så det er et lidt spøjst skattestop. Men jeg deler hr. Jan E. Jørgensens store glæde over, at Socialdemokratiet for første gang i årtier indrømmer, at der ikke er en modsætning mellem mere velfærd og skattelettelse. Jeg frygter dog, at de vil påstå det alligevel til næste valg.

Kl. 14:16

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Den næste, der får ordet, er hr. Peter Skaarup.

Kl. 14:16

Peter Skaarup (DD):

Tak til hr. Alex Vanopslagh for en god og sjov tale. Jeg vil også spørge til noget, der nærmest er lidt komisk, hvis ikke det var, fordi det var tragisk, nemlig en beslutning, som i øvrigt også er truffet på Københavns Rådhus – nu var Jan E. Jørgensen inde på Borgerrepræsentationen for lidt siden – nemlig beslutningen om, at man i København vil opføre Palæstinas Plads. Man vil have en plads på Nørrebro, hvor Palæstina altså på en eller anden måde skal glorificeres, eller hvad det er, og pladsen skal opkaldes efter Palæstina. Jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Alex Vanopslagh, hvad Liberal Alliances holdning er til det. Er der nogle muligheder for at lave om på det?

Kl. 14:17

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:17

Alex Vanopslagh (LA):

Vores holdning er, at det er vi imod, og vi stemte også imod i Borgerrepræsentationen i København. Jeg er i det hele taget forundret over, at store dele af sådan folk, der er aktive i den offentlige debat,

og store dele af venstrefløjen er så optaget af at tale Palæstinas sag. Det, jeg mener burde optage os alle sammen, er at slå ring om de herboende jøder, jøder i Danmark, som har det største trusselsniveau i efterkrigstiden, slå ring omkring de jøder, der er rundtomkring i Europa, der oplever et forhøjet trusselsniveau, og ikke mindst vise en utvetydig støtte til det i Israel, som er omringet og under angreb af naboer, som vil udrydde deres stat. Det burde være førstprioriteten, inden man boltrer sig i at opkalde pladser efter Palæstina, og hvad ved jeg. Jeg er meget uforstående over for det. Når det så er sagt, må man jo acceptere, at kommuner må give veje de navne, de nu engang vil.

Kl. 14:18

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:18

Peter Skaarup (DD):

Jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Alex Vanopslagh, om det her også ses af Liberal Alliance som sådan en generel tendens i det danske samfund, altså at man ikke tager det så alvorligt, at man har begået det største terrorangreb mod jøder siden anden verdenskrig i her i oktober måned sidste år. Er der ifølge hr. Alex Vanopslagh en tendens til, at vi her i Danmark lidt slår det hen og siger: Nå, men det er bare noget nede i Mellemøsten; det er nok ikke noget særligt? Er det det, der afføder, at nogle i deres visdom kan finde på at kalde noget i København for Palæstinas plads?

Kl. 14:18

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:18

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, at der generelt er sådan et stille flertal i blandt danskerne, som ikke er tilhængere af, at man skal opkalde pladser efter Palæstina i den tid, vi lever i, og som utvetydigt står bag israelerne, men ikke af den grund ser unuanceret på tingene og godt kan se, at der også er ting, Israel gør forkert i hele den her konflikt. Men derudover er der jo sådan en uheldig alliance mellem dele af venstrefløjen og de mere islamistiske bevægelser. Vi har set det i Enhedslistens bagland. Hr. Pelle Dragsted vil jeg ikke tage til indtægt for det, men i baglandet er der uden tvivl. Man ser det blandt flere ngo'er. Og der er jo sådan en mærkelig sammenkobling mellem forskellige venstrefløjdsdagsordener og så en såkaldt kamp mod zionisme. Men den er snublende tæt på at være antisemitisk.

Kl. 14:19

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Lisbeth Bech-Nielsen, SF.

Kl. 14:19

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Fødselstallet er jo til diskussion i de her år. Flere undrer sig måske over, hvorfor det er faldende. En af grundene kunne jo være noget, man kunne kalde en børnebøde for kvinder, hvis man skulle være lidt kontant, nemlig det faktum, at det koster både i livsindkomst og pension, når kvinder får børn. 5 år efter at kvinder har fået deres første barn, er 40 pct. på deltid i modsætning til 20 pct. året før. Hvis man kigger på andelen af pension, har kvinder blandt ufaglærte grupper en 400.000 kr. mindre pensionsformue end mænd, der er ufaglærte. Hvis vi taler om personer med lang videregående uddannelse, er forskellen på pensionsformuer 1,3 mio. kr. Derfor er jeg også rigtig glad for, at Liberal Alliance og SF faktisk er enige om, at det er fuldstændig mærkeligt at tage pensionsformuer ud

af formuebegrebet, når vi taler om ægteskab og skilsmisse. Derfor vil jeg bare gerne sige tak for det forslag, som Liberal Alliance er kommet med, nemlig om at vende tilbage til, som det var før.

Kl. 14:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:20

Alex Vanopslagh (LA):

Tak, og selv tak. Det har jo været lidt anderledes for os at følge med i reaktionerne på den debat, hvor vi oplever at blive omfavnet af SF og kritiseret af CEPOS. Men vil jeg egentlig sætte en ære i, at vi står ved vores politik og tænker selvstændig politik og søger alliancer med enhver, der ønsker at fremme vores politiske forslag sammen med os, og det er jo bl.a. med SF på det her forslag om at ligestille pensionsformuerne, så de skal indgå i den fælles formue.

Kl. 14:21

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:21

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Jeg glæder mig også til at se, hvordan andre partier vil stille sig i salen, når vi kommer med et fælles beslutningsforslag om det her. For man kan selvfølgelig have holdninger til, hvordan man skal indrette sig individuelt og andet, men det er jo bare mærkeligt, at man, når man tager romantikken ud af ægteskabet og forstår det som en juridisk konstruktion, så siger, at noget af formuen skal deles, men en anden del af formuen ikke skal deles. Meget af den manglende formue skyldes jo, at kvinder vælger at få børn og også indrette sig derefter, og det burde man vel ikke direkte blive straffet for. Så tak.

Kl. 14:21

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:22

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg har ikke yderligere kommentarer, men kvitterer for kommentaren.

Kl. 14:22

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Monika Rubin.

Kl. 14:22

Monika Rubin (M):

Mange tak for ordet. Og tak for en fin tale. Nu kan jeg jo forstå på Liberal Alliance, at Schweiz er et foregangsland, og når jeg læser ned i det sundhedsudspil, som I er kommet med for nylig – og som jeg må betegne som lidt af et glas vand; nu betegnede de jo vores som en kop te – så kan jeg også se, at de drømme, I har, er et forsikringsbaseret privat sundhedsvæsen. Det skaber en kæmpe ulighed. Det kan vi se i Schweiz. I Moderaterne går vi ind for privat-offentligt-samarbejde. Jeg har også hørt partiets sundhedsordfører sige, at man i princippet burde rive hele sundhedsvæsenet ned og bygge det op fra bunden. Så slemt tror jeg dog ikke det står til.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til det her med, at I vil fjerne ydernummersystemet, altså for de almenpraktiserende læger. Jeg gætter på, det så også må være for speciallæger. Hvad skal så komme i stedet? For det her med, at man tror, at man kan sikre lægedækning i hele Danmark ved bare at give en økonomisk gulerod og ikke have nogen national styring, tror jeg ikke helt på. Så vil

ordføreren ikke bare lige uddybe, hvad det helt præcis er, man mener skal komme i stedet?

Kl. 14:23

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:23

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg er ret overbevist om, at spørgeren har læst Liberal Alliances sundhedsudspil, men jeg kommer lidt i tvivl undervejs. For det er rigtigt, at jeg i et interview har sagt, at vi på mange områder kan lade os inspirere af Schweiz, og så har vi derudover lavet et sundhedsudspil, men et, hvor vi ikke lægger op til at kopiere Schweiz' model, og hvor vi ikke lægger op til at omlægge Danmark til et forsikringsfund. Jeg tror, at det eneste sted, vi nævner forsikring, er der, hvor vi siger, at vi gerne vil genindføre skattefritagelsen af sundhedsforsikringen til danskerne, og det står jeg gladelig ved. Det er jo ikke et schweizisk fund.

Der, hvor jeg mener, at Schweiz faktisk har fat i den lange ende, er jo netop i forhold til at undgå alt for meget ulighed i sundhed. Det er det, at de har et system, hvor alle og enhver er velforsikrede, og hvor staten går ind og betaler forsikringspræmien for dem, der har lave indkomster eller normalt ikke ville kunne blive forsikringsberettiget, fordi de dør med kronisk sygdom og lignende. Der er det jo høj som lav og rig som fattig, der med korte ventetider har adgang til de samme luksusprivathospitaler så at sige. Så den tanke kan jo noget; det er jo ikke amerikanske tilstande, de har i Schweiz.

Nu har jeg 3 sekunder tilbage, men i forhold til lægemanglen i yderområderne vil jeg sige, at det til dels er økonomiske incitamenter, en anderledes honorarstruktur, men det er også at se på, hvordan man kan have flere forskellige, fleksible former for lægeløsninger, herunder også at bløde op på kravene, så man ikke behøver at have sin egen klinik for at kunne levere lægeydelserne, sådan som regeringen også er inde på i deres udspil.

Kl. 14:24

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:24

Monika Rubin (M):

Tak. Nu kom der svar på det her til sidst. Det lyder som nogle af de samme ting, som regeringen ønsker, men hvis man fjerner hele ydernummersystemet, bliver det svært at få læger ud til Vandkantsdanmark. Det er jo derfor, vi gerne vil have en national styring af det.

Det, der har været problemet indtil nu, har jo været, at regionerne har suboptimeret inden for hver region. Vi kan se, at de praktiserende læger i større stil slår sig ned i de større byer, særlig speciallægerne. Hvis man fjerner ydernummersystemet, hvad skal så komme i stedet? Hvordan skal man styre, hvor de her praksisser ender med at være, særlig i forhold til speciallægerne? For det er et problem, at de er i de større byer, og at de slet ikke er ude på landet.

Kl. 14:25

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:25

Alex Vanopslagh (LA):

Det svar, vi har givet i vores udspil, er der jo også delelementer af i regeringens udspil. Ordføreren er jo selv inde på, at man kan komme et stykke ad vejen, hvis man ændrer honorarstrukturen, således at dem, der har en masse raske borgere i byerne, så skal have flere

patienter eller flere borgere til en lavere ydelse, og vice versa i forhold til udkanten.

Jeg køber ikke den her tanke om, at vi jo har prøvet ad frivilligheden og incitamenternes vej, og at det jo ikke fungerer, så nu skal det alene være tvang. Det er jo ikke sådan noget med, at vi bare lige har opfundet ydernummersystemet i går og så konstaterer: Nå, det er ikke nok.

Så vi kan jo godt gøre mere ad frivillighedens vej. Vi kan godt gøre mere for at sikre mere konkurrence om, hvordan man kan tilbyde lægepraksis, både i klinikform, i det private og som privatpraktiserende, som vi har i dag.

Kl. 14:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Næste spørger er fru Lise Bertelsen fra Konservative.

Kl. 14:26

Lise Bertelsen (KF):

Mange tak for det. Jeg vil gerne sige utrolig mange tak for en fantastisk tale, en frisk start, optimisme, og ja tak til det. Det var virkelig dejligt at høre på. Og så vil jeg gerne blive lidt i regeringens forsøg på at skære i statens bureaukrati. Det lyder jo virkelig godt, især for sådan nogle som os, at få skåret ind til benet i bureaukratiet; det kan vi godt lide. Men det ser også godt ud i avisoverskrifterne. Men når man så nærlæser det, regeringen kommer med, er der jo fjollede eksempler som f.eks. at skære på ældrerådet, som for mig jo netop yder en kæmpestor og virkelig god indsats rigtig tæt på borgeren. Der er andre eksempler, der for Det Konservative Folkeparti overhovedet ikke giver mening, da det er langt fra Borgen, men meget tæt på borgeren, man vil slagte noget. Så hvordan ser LA på regeringens forsøg på at skære ned på de her udgifter til bureaukratiet i staten?

Kl. 14:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 14:27

Alex Vanopslagh (LA):

Overordnet mener jeg jo ikke, det er ambitiøst nok. Så vil man skære 1.000, men alene i den tid, man har siddet på magten, er der jo kommet 4.000 til.

Men jeg vil egentlig gerne advare imod, at vi borgerlige partier bliver alt for besværlige, når vi så endelig på de her 1.000 stykker skal konkretisere, hvem der skal væk. Man kan godt have gode, saglige argumenter imod eksempelvis ældrerådet, som spørgeren nævner, men så mener jeg også, vi har en forpligtelse til som minimum at anvise det samme antal eller flere på et andet område og bidrage konstruktivt til det, for ellers kommer vi aldrig i mål. Altså, nu blev vi enige om i hele blå blok tidligere i sidste uge, eller det var i den her uge – der sker så meget, uha uha – at vi skulle fremsætte et fælles beslutningsforslag om en bindende bureaukratilov, og så bliver den her øvelse med de 1.000 jo et glas vand ved siden af.

Så det bliver svært, og derfor mener jeg også, vi skal være påpasselige med ikke bare at sidde med korslagte arme. Det anklager jeg ikke Konservative for, men det er vigtigt, at man så spiller ind med noget alternativt.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 14:28

Lise Bertelsen (KF):

Jeg kunne ikke være mere enig, og jeg er rigtig glad for vores forslag. Det, jeg blot mener, er, at det skal være ærligt og reelt, og at

danskerne skal kunne gennemskue, hvad det egentlig er: Er det, der foregår, tæt på borgeren, eller er det tæt på Borgen? Men mange tak. Vi er jo i bund og grund meget enige.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 14:28

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen lad os fortsætte med at finde ud af, hvor vi kan skære i overflødig bureaukrati. Og hvis jeg skal rose regeringen for noget på den her dagsorden, er det jo, at de er blevet enormt konkrete, og det synes jeg er godt. Det er også der, hvor det synliggør, at det kan være svært, men vi skal have endnu højere ambitioner, og vi skal endnu længere ned ad det spor, og det glæder jeg mig til at gøre i fællesskab med Konservative og andre gode borgerlige partier. Det er jo et af de mange områder, hvor vi har en stor enighed i blå blok.

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Hr. Peder Hvelplund fra Enhedslisten.

Kl. 14:29

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Det er til det sundhedsudspil, som Liberal Alliance fremlagde, som hedder »Alle skal med på A-holdet«, og det kunne jo næsten lyde som et socialdemokratisk kampskrift fra 70'erne; men man skal nu ikke læse ret langt ned i det for at se, at ideologien står ret klart. I øvrigt tak for en klar ideologisk tale, som hr. Alex Vanopslagh holdt. Men noget af det, man peger på dér, er jo netop det, som ordføreren også selv var inde på, nemlig at der skal gives fuld fradrag for sundhedsforsikringer. Dybest set betyder det jo, at mennesker med en forsikring, men med et mindre behandlingsbehov, kan komme foran mennesker i køen uden forsikring, men med et større behandlingsbehov.

Der er det bare, at jeg får lyst til at spørge ordføreren, hvordan det hænger sammen med de værdier, som ordføreren gav udtryk for, om storsind og det, at vi skal unde hinanden noget? For er det ikke netop storsind at sige: Jamen selv om jeg har en bedre forsikring, selv om jeg har en større pengepung, så skal jeg selvfølgelig ikke foran dig i køen, som har et større behandlingsbehov end mig?

Kl. 14:30

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:30

Alex Vanopslagh (LA):

Men hvis vi lægger den præmis til grund, som jeg hører spørgeren gør, og som mit eget parti gør i den her debat, så er det jo udtryk for, at dem, der har en sundhedsforsikring, på en eller anden måde er på A-holdet. Så siger vi, at hvis vi nu skattefritager sundhedsforsikringer, er der endnu flere, der har råd til at komme med på A-holdet. Det giver jo fuldstændig mening. Der oplever jeg jo netop, at I ikke under danskerne det; altså at I har en tilgang, der hedder: Jamen hvis ikke alle kan få de samme rettigheder, hvis ikke alle kan få en sundhedsforsikring, så skal så få som muligt have det. Vi kan ikke unde de mange noget godt, hvis ikke alle kan få det. Så er det, at det bliver sådan en misundelse.

Det, at der er danskere, der i nogen grad – så udpræget er det heller ikke – gør brug af både behandlingsgaranti og privat, sundhedsforsikring for at slippe for den lange kø i det offentlige er jo også med til at aflaste presset på den offentlige sektor. Det at sammentænke, at vi skal udnytte den fulde kapacitet, offentlig og privat,

og styrke patienternes rettigheder til at vælge mellem offentlig og privat, udvidede fritvalgsmuligheder, er jo at give bedre mulighed for, at dem, der er på B-holdet, i gåseøjne, kan komme med på A-holdet.

Kl. 14:31

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 14:31

Peder Hvelplund (EL):

Jeg er ikke så optaget af, om folk har en sundhedsforsikring. Jeg er optaget af, om folk kan få behandling, og jeg er faktisk mest af alt optaget af, at det er dem, der har størst behandlingsbehov, der også får den behandling, der er behov for. Det er en sundhedsforsikring jo præcis det modsatte af, for det betyder, at der er nogle, der kan betale sig til at komme foran i køen, hvilket betyder, at andre bliver skubbet bagud i køen. For det er jo ikke sådan, at den kapacitet, der ligger i det private sundhedsvæsen, er sådan noget, man henter ned fra månen eller et andet sted fra; det er jo præcis de samme læger, de samme sygeplejersker, de samme sosu'er, de samme lægesekretærer, som skal levere opgaven. Men med en sundhedsforsikring sikrer man sig bare, at man kan lægge beslag på de ressourcer, fordi man har en forsikring eller en større pengepung – og det er ikke udtryk for storsind.

Kl. 14:32

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ja tak. Ordføreren.

Kl. 14:32

Alex Vanopslagh (LA):

Når vi ønsker til fulde at udnytte den ledige private kapacitet på sygehusområdet, også på flere områder end vi gør i dag, når vi ønsker, at man også får en behandlingsgaranti, herunder ved at udnytte den kapacitet, der er på det private område, f.eks. inden for fertilitetsområdet, når vi ønsker at fjerne omsætningsloftet for de privatpraktiserende speciallæger, så er det kun med ét mål for øje, nemlig at nedbringe ventetiderne for patienterne. Jeg har svært ved at forstå, hvorfor ikke Enhedslisten kæmper sammen med LA om, at vi skal sende flere danskere ud på de private sygehuse, hvis det er dér, ventetiderne er kortest. Det handler vel om borgerne og ikke om systemet.

Kl. 14:32

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:32

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil først gerne gratulere hr. Alex Vanopslagh for en, synes jeg, rigtig visionær og god tale, som også understregede, tror jeg, at der i modsætning til meget af det, man kan læse i aviserne, er rigtig, rigtig meget, vi kan i blå blok. Jeg kan også godt forstå, at der med den periode, der var fra 2015 til 2019, er nogle spor, der skræmmer osv. Derfor synes jeg, at det er rigtigt, at vi alle sammen italesætter det her med, at man på tværs af uenigheder, hvor der måtte være nogle sådanne – vi er jo trods alt forskellige partier – skal unde hinanden at række ud til hinanden.

Men når jeg tænker tilbage på perioden fra 2015-19, hvad var det så egentlig, der gik galt? Jeg tror, det kan siges med tre ord: Lars Løkke Rasmussen. Altså, det vil sige det at have en partileder, en statsminister, som er fuldstændig blottet for visioner ud over det, der rent taktisk gavner hans muligheder for at blive i Statsministeriet i morgen og i overmorgen. Derfor tror jeg, at forudsætningen for,

at vi blå partier kan sætte en visionær, ny og tillidsfuld retning for danskerne, er, at hr. Alex Vanopslagh drager den helt logiske konsekvens af det, han lige har stået og sagt, og som man tidligere har skrevet på Twitter, nemlig at hr. Lars Løkke Rasmussen selvsagt ikke kan være en del af sådan et projekt.

Kl. 14:34

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 14:34

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, at der er mange forskellige årsager til, at VLAK-perioden endte lidt mere mudret og med ikke så tilfredsstillende resultater. Jeg vil nok ikke umiddelbart mene, at lige præcis Dansk Folkeparti og Liberal Alliance er dem, der skal sætte sig op på den allerhøjeste hest og pege på alle mulige andre. Spørgeren var jo inde på, at en af de store læringer var, at man skulle unde hinanden nogle sejre, og det tror jeg ikke vi var gode nok til som kollektiv, heller ikke vores respektive partier dengang. Selvfølgelig, hvis der er en regering, der er meget dysfunktionel, så er der jo også noget ledelsesmæssigt, der ikke har været godt nok. Det er jo sådan set der, hvor jeg igen vender tilbage til, at man skal skabe en kultur, hvor man under hinanden nogle sejre. Det er jo den måde, vi kan leve med hinandens forskelligheder på og måske vinde i fællesskab. Som jeg også sagde til hr. Morten Messerschmidt i går, er det glædelige ved hr. Morten Messerschmidts udmeldinger, at hvis der kommer et rent blåt flertal alene med Venstre, lyder det jo til, at DF i hvert fald ikke vil stille sig i vejen for det.

Kl. 14:35

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 14:35

Morten Messerschmidt (DF):

Det sidste kan jeg fuldstændig garantere. I forhold til Dansk Folkepartis og Liberal Alliances rolle i den periode må jeg sige, at vores parti jo har været voksne, skilt sig af med den tidligere ledelse, gjort op med den og sat en ny retning. Den eneste, som hr. Alex Vanopslagh mangler at tage et opgør med, er hr. Lars Løkke Rasmussen; derfor den her opfordring. Jeg kan jo se på X, at Liberal Alliance er ude og vande sig over, at vi de seneste 23 har haft regeringer, hvor både fru Mette Frederiksen og hr. Lars Løkke Rasmussen har været en ledende del af dem. Jeg hører, at man godt vil tage opgøret med fru Mette Frederiksen. Var det ikke på tide, at vi gjorde det samme med hr. Lars Løkke Rasmussen?

Kl. 14:35

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 14:35

Alex Vanopslagh (LA):

Men vi får aldrig en frisk start, hvis vi allerede længe inden et valg, inden vælgerne overhovedet har talt, er ultimative om, at en lang række personer ikke kan indgå i et samarbejde. Så ender vi i en situation, hvor vi jo nærmest forårsager, at en SVM-lignende regering – den får aldrig 90 mandater, men så med nogle ekstra bogstaver på – kan fortsætte til tid og evighed, fordi vi sidder med korslagte arme. Jeg ønsker ideelt set en helt frisk start i bogstavelig forstand, men jeg kommer ikke til på forhånd at spille mig nogen kort af hænde, i forhold til hvad der kan ske efter et valg. Lad os se, hvem danskerne viser tillid til, og lad os se, hvad vi kan finde sammen om efter et

valg. Lad os nu være påpasselige med de ultimative krav. Jeg taler som formand for et parti, der har erfaringer med det.

Kl. 14:36

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 14:36

Martin Lidegaard (RV):

Tak for en god tale. Jeg forstår jo, at hr. Alex Vanopslagh har fokus på storhed og på dansk konkurrencekraft. Vil hr. Alex Vanopslagh ikke give mig ret i, at af alle konkurrenceparametre for danske virksomheder er medarbejdernes kvalitet nok den største, altså at de er veluddannede, og at det er de dygtigste medarbejdere, man kan få på kloden? Det nævner jeg selvfølgelig, fordi jeg er så bekymret over den universitetsaftale, som også Liberal Alliance tilsluttede sig for et år siden, og som hele dansk erhvervsliv nu har vendt sig imod, fordi det giver færre uddannede unge og dårligere uddannede unge, også flere end man troede, da man indgik aftalen. Det er jeg dybt bekymret for, og derfor er jeg meget interesseret i at høre, hvilke overvejelser Liberal Alliance har gjort sig. Jeg vil citere den administrerende direktør i Implement for om de her kandidatuddannelser at sige: Vi vil aldrig komme til at bruge dem; det er meget enkelt; vi vil have de bedst uddannede; der findes allerede kortere ingeniøruddannelser, og dem tager vi ikke nogen fra; det er der en grund til – vi vil have de allerbedst uddannede.

Det er jo at tænke stort. Kunne Liberal Alliance ikke også gøre det på uddannelsesområdet?

Kl. 14:37

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:37

Alex Vanopslagh (LA):

Vi havde et forhandlingsforløb, hvor vi slog pjalterne sammen, så at sige, med Konservative og SF, og der var ikke nogen af os, der var tilhængere af den her idé om, at man skulle tage næsten op mod halvdelen af kandidatuddannelserne og gøre dem til 1-årige kandidatuddannelser. Vi opnåede en række resultater og indgik en række kompromiser i de forhandlinger, herunder at de 1-årige kandidater maksimalt skal udgøre 10 pct. Så er kandidatudvalget jo vendt tilbage og har sagt, at det slet ikke kan lade sig gøre, og at det bliver nødt til at være højere. Så har vi en udfordring, for så kan vi ikke implementere den aftale, der er indgået, og så er vi villige til at sige, at så kan det være, at der skal være færre af de 1-årige kandidater.

Vi tror på, at hvis man kan få det op at flyve med den her nye type erhvervskandidater, kunne der være en fremtid i det. Og vi står derudover også til fulde ved, at der er en større grad af sektordimensionering.

Kl. 14:38

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ønsker ordføreren den anden korte bemærkning? Værsgo.

Kl. 14:38

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Det der med, at man skal dimensionere, når der står en kø af dygtige unge studerende, der gerne vil blive til dygtige ingeniører, på den ene side af DTU, og der står en hær af erhvervsaktiviteter, der mangler dygtige medarbejdere, på den anden side, og man så skærer ned på uddannelsespladserne, har jeg svært ved at forstå logikken i, hvis man er erhvervsvenlig. Men lad os nu bare holde os til kandidatuddannelserne og sige, at det jo nu viser sig, at det bliver næsten hver fjerde. Først skærer vi 10-15 pct. af uddannelses-

pladserne generelt, og for dem, der er tilbage, bliver det næsten hver fjerde, der får skåret 1 år af. Altså, hvem gavner det? Hvordan gør det Danmark rigere? Hvordan øger det vores velstand?

Kl. 14:39

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:39

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg indrømmer gerne, at jeg måske fik formuleret mig lidt kringlet før, men lad mig så sige det helt klart. Det, at det skulle være op mod hver fjerde uddannelse, der endte med at blive en 1-årig kandidatuddannelse, var ikke det, vi aftalte. Det var jo ikke det, vi gik med til, og det har vi også fortalt ministeren. Der står alle de tre fornævnte partier, K, SF og LA, jo sammen om, at den der går ikke. Man må finde en anden løsning.

Når det så sagt – for at vende tilbage til den uenighed, vi har i forhold til dimensionering – vil jeg sige, at der jo ikke er noget i den her aftale, der gør, at man har en anden dimensionering for ingeniørerne. Det er jo i forhold til de uddannelser, hvor der er en høj ledighed, at man i endnu højere grad går ind og dimensionerer, og det er fornuftigt.

Kl. 14:39

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Torsten Gejl.

Kl. 14:39

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand, og tak for talen. Tak for den del af den, der handlede om iværksætteri og nytænkning og at give plads til det. I Alternativet elsker vi iværksætteri, især grønt iværksætteri. Tak for den del, der handlede om at få mere tid til børnene og at være sammen med dem, og i det hele taget den del, der handlede om at få mere frihed og mere tid til selv at vælge sin vej igennem livet.

Her er der en god nyhed til ordføreren, og det er, at Alternativet har et udspil, der hedder »Overskud«, og som handler om bruge 200 mia. kr. til, at vi alle sammen kan købe os mere tid til at få frihed til de ting, som ordføreren nævner. Jeg kommer forbi ordførerens kontor med udspillet, fordi jeg regner med, at LA må kunne se det udspil som en gave fra himlen.

Kl. 14:40

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:40

Alex Vanopslagh (LA):

Hvis jeg skal forstå det sådan, at Alternativet har lavet en sammenhængende økonomisk plan, som rigtige økonomer har regnet på, altså nogle, der mindst har gået 5 år på universitetet, og som viser, hvordan man kan nå de her idealer om, at vi alle sammen skal arbejde markant mindre, men at der stadig væk skal være mere velfærd osv., så vil jeg glæde mig til at læse den plan. Jeg har altid tænkt, når jeg har hørt om de overordnede visioner fra Alternativet, at det ikke hænger sammen. Så hvis man har lavet en gennemregnet økonomisk plan, vil jeg læse den med åbenhed og nysgerrighed og måske også lidt med et par kritiske briller. Men det vil jeg glæde mig til.

Kl. 14:41

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

- Kl. 14:41
Torsten Gejl (ALT):
 Så kan jeg glæde ordføreren med, at de 200 mia. kr. er finansieret af vores fælles nettoformue, som er endnu højere end det, og de kommende års opsparing til den enkelte, som den enkelte kan tage fri for, kommer fra en afskaffelse af rentefradraget og i forhold til PAL-skatten. Så ja, det er fuldstændig finansieret, og det hænger sammen.
- Kl. 14:41
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Ordføreren.
- Kl. 14:41
Alex Vanopslagh (LA):
 Der plejer at være sådan med de der utopier, at prisen, man betaler for det, er en markant lavere økonomisk vækst på sigt. Jeg ved ikke, om I har lavet bnp-beregninger i jeres økonomiske plan, men hvis Danmark bliver et fattigere samfund, betyder det mindre velfærd, altså ikke bare den, der er dyr og dårlig, men velfærd i en bredere forstand. Det betyder færre muligheder for fremtidens generationer, og det betyder mindre sikkerhed. Altså, vi lever lige nu i en tid, der geopolitisk er mere spændt, end den har været i hele min levetid – den er jo heller ikke så lang; den er nærmest kun lige så lang som Lars Løkke Rasmussens og Mette Frederiksens karrierer – og hvor økonomisk vækst og teknologisk udvikling er afgørende for, at vi kan forsvare os som nation og kontinent. Så jeg tror, at jeg nok vil være skeptisk over for dele af det, men kom med det.
- Kl. 14:42
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Tak. Jeg ved ikke helt, om der kom en kaffeaftale på plads der, men nu er det i hvert fald fru Trine Bramsen. Værsgo.
- Kl. 14:42
Trine Bramsen (S):
 Man kunne jo sige, at det er sådan en smule dobbeltmoralisk, når lederen af Liberal Alliance med den ene hånd står på talerstolen og er ved at sende en partileder, der end ikke er fyldt 50 år, på pension, og med den anden hånd er skeptisk over for at droppe den automatiske stigning i pensionsalderen. Men nu vil jeg gå til mit spørgsmål. For man kunne jo læse i avisen for nylig, at Liberal Alliance mener, at velfærdsstaten pr. automatik favoriserer enlige forsørgere, og derfor måtte man af interviewet forstå, at Liberal Alliance vil have et opgør med det usaglige kriterium for velfærdsydelse og statslig overvågning af enlige forsørgere. Jeg forstår faktisk godt, hvis der sidder nogle enlige forsørgere derude, som bliver bekymrede over sådan et interview.
 Så derfor har ordføreren jo i dag muligheden for at sige, hvad det er for enlige forsørgere, der ikke længere skal have de ydelser, de modtager i dag, og hvad det er for børn, der økonomisk skal have en anden opvækst end den, de har i dag.
- Kl. 14:43
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Tak. Ordføreren.
- Kl. 14:43
Alex Vanopslagh (LA):
 Jeg synes, vores politiske ordfører tog fat i en svær og en modig debat. Når debatten er modig, er det, fordi der er nogle sandheder, der måske er svære at sige, men som bør siges, og når de er svære at sige, så er det, fordi man ved, at der altid vil være socialdemokratiske ordførere, der vil spinne det til, at man bare vil ramme
- Kl. 14:41
 samfundets svageste, de enlige mødre, dem, der næsten er på randen af eksistensen.
 Artiklen og interviewet kom jo på baggrund af en analyse, der viste, at nogle enlige, når de er gået fra at være forældre i et parforhold til, at de er blevet enlige, så oplever en stor stigning i deres samlede indkomst, i deres rådighedsbeløb, og der tog vores politiske ordfører hul på en debat om, hvorvidt man ikke kunne finde nogle mere hensigtsmæssige balancer, så man stadig væk kan holde fast i, at man hjælper udvalgte borgere med husleje, og hvad ved jeg, i det omfang det er nødvendigt, men at vi ikke har et system, hvor man næsten oplever en stor økonomisk gevinst alene ved at blive enlig.
- Kl. 14:44
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.
- Kl. 14:44
Trine Bramsen (S):
 Jamen når man siger sådan noget til en avis, må man jo have tænkt over det på forhånd. Man må jo have tænkt over, hvad det er for automatiske ydelser, som ikke længere skal være der, og derfor spørger jeg bare igen: Hvor er det konkret, Liberal Alliance vil sætte ind over for enlige forsørgere? For det var det, der blev sagt i det interview.
- Kl. 14:44
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Ordføreren.
- Kl. 14:44
Alex Vanopslagh (LA):
 Det er en aftale: Når Socialdemokratiet bliver konkrete på deres pensionsmodel, bliver vi konkrete på vores model for tilskud til enlige mødre. Så det kan vi tage om mange år.
- Kl. 14:44
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Tak. Der er lidt for meget uro i salen, og det er vigtigt, at man kan høre, hvad der bliver sagt. Så er det hr. Bjørn Brandenburg. Værsgo.
- Kl. 14:45
Bjørn Brandenburg (S):
 Tak for det, og tak for talen. Nu har jeg efterhånden haft fornøjelsen af at være retsordfører et par år, og der har Liberal Alliance gang på gang stemt imod, når vi har stået her i Folketingssalen eller andre steder og stemt for at give vores politi de redskaber, der skal til for at kunne bekæmpe alvorlig kriminalitet. Senest gjorde man det, da vi blev enige om at give politiet mulighed for at bruge ansigts- og objektgenkendelse til at kunne bekæmpe de bander, der hærger og skyder og dræber i vores gader og nu. Derfor er mit spørgsmål til hr. Alex Vanopslagh, om ikke ordføreren kan gøre os lidt klogere på, hvad det egentlig er, Liberal Alliance vil, og hvorfor det er, at man er så meget imod at give politiet de redskaber, som de selv beder om, og som de har brug for.
- Kl. 14:45
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Ordføreren.
- Kl. 14:45
Alex Vanopslagh (LA):
 Det skyldes ganske enkelt, at vi er et liberalt parti, der går op i retsstat og retsstatsprincipper, og at der skal være proportionalitet i tingene. Jeg husker klart og tydeligt i sidste valgperiode, hvor vi ikke var så mange i folketingsgruppen, at jeg nogle gange tog

nogle sager på retsområdet. Der skulle vi på et tidspunkt diskutere et forslag fra regeringen – jeg tror måske, det faktisk var hr. Bjørn Brandenburg, der var ordfører på den sag, hvis jeg ikke husker helt forkert – hvor man ville fjerne en række krav om, at politiet skulle indhente dommerkendelse, inden de kunne foretage gps-overvågning af borgerne. Det havde Socialdemokratiet den frækhed at præsentere som afbureaukratisering, selv om det jo var en svækkelse af borgernes retssikkerhed.

Vi har ikke noget imod, at eksempelvis sådan noget som gps-sporing kan bruges af politiet. Vi har principielt heller ikke noget imod, at politiet kan gøre brug af ansigtsgenkendelsesteknologi. Men vi har nogle krav til, hvornår man kan gøre det, og om det er noget, man kan gøre mod alle borgere, uskyldige såvel som skyldige, eller om det er noget, man skal gøre mere målrettet. Der har vores retsordfører jo undervejs i de forhandlinger præsenteret nogle forslag om at indskrænke og indhegne det noget mere, så vi kan give politiet de værktøjer, uden at der er fri leg til at gøre brug af dem. Det er vores position.

Kl. 14:47

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ønsker spørgeren en anden kort bemærkning? Værsgo.

Kl. 14:47

Bjørn Brandenburg (S):

Ja, undskyld, formand. Det er jo meget spændende alt sammen. Måske ordføreren så kan gøre mig lidt klogere på, hvordan retssikkerheden bliver mindre, når et bredt flertal i Folketinget er blevet enige om, man skal have lov til at bruge ansigtsgenkendelse og objektgenkendelse. Hvordan bliver retssikkerheden for borgerne så mindre? Politiets sidder og ser på de optagelser alligevel. Nu er forskellen så bare, at i stedet for at vores politi skal bruge uanede mængder af ressourcer på at sidde og kigge manuelt på video af gerningsmænd i København og andre steder i Danmark, får man nu hjælp af et værktøj til at kigge på det. Kan ordføreren ikke prøve for os alle sammen forklare, hvordan retssikkerheden bliver mindre af, at man giver mulighed for det?

Kl. 14:47

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:47

Alex Vanopslagh (LA):

Det tror jeg godt at spørgeren er klar over. Spørgeren er jo godt klar over, at når der er et krav på en lang række områder ud over ansigtsgenkendelse om, at man skal indhente en dommerkendelse, inden man kan begynde at overvåge borgerne, så er det for at sikre retssikkerheden og sikre, at man ikke bruger en bestemt type overvågning mod borgere, der ikke er under mistanke, og som er uskyldige. Det er den samme tilgang vi har til brugen af ansigtsgenkendelsesteknologi. Det er jo ikke, fordi vi er imod teknologien. Ordføreren har været retsordfører i mange år. Ordføreren ved jo godt, hvad retssikkerhed betyder – men jeg kan jo godt forklare det.

Kl. 14:48

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Linea Søgaard-Lidell. Værsgo.

Kl. 14:48

Linea Søgaard-Lidell (V):

Tak, og først og fremmest tak til ordføreren for talen. I hævder I jeres sundhedsudspil, at der er mange af de mennesker, der er i psykiatrien, som slet ikke har behov for psykiatrisk behandling. Det

gælder f.eks. unge, skriver I. Hvad bygger ordføreren egentlig det udsagn på? Er hr. Alex Vanopslagh blevet psykiater?

Kl. 14:48

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:48

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg skal simpelt hen bare være med på, om det er i det seneste udspil, vi lige er kommet med for en uge siden, at vi skriver, at der er mange, der ikke har brug for psykiatrien. Der vil jeg jo bare gerne være ærlig og sige, at der må jeg være svar skyldig, men det skylder jeg så et svar på.

Kl. 14:49

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 14:49

Linea Søgaard-Lidell (V):

Okay, det svar håber jeg selvfølgelig vi kan få, for det skurrer lidt i ørerne på os. Men hvis man mener, at for mange modtager psykiatrisk behandling, så mener man vel også, at der bliver brugt for mange penge. I skriver også, at folk måske kunne have bedre gavn af at tale med en psykolog eller en sygeplejerske. Så vil ordføreren gøre klart for os, hvor meget Liberal Alliance egentlig vil spare i psykiatrien?

Kl. 14:49

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:49

Alex Vanopslagh (LA):

Nu har jeg fundet afsnittet her, og det, der er fokus på dér, er jo, at psykiatrien særlig med de kapacitetsudfordringer, der nu engang er på det område, skal være reserveret til og prioriteret til dem, der har svære psykiatriske udfordringer – dér, hvor det er svært med en udredning, eller hvor der er brug for den konsekvente opfølgende behandling. Der er der jo eksempler på unge, som – i gåseøjne – godt kunne nøjes med en psykolog, men som ender i psykiatrien og dermed optager noget af den kapacitet, der kunne være gået til nogle af dem, der har større problemer. Der tænker jeg jo, at ved at man går ind og ser på de forskellige retningslinjer og rammeaftaler, der er nationalt, i forhold til hvornår psykiatrien går ind og griber ind, kan man gøre en forskel, som jeg jo ikke nødvendigvis tænker at Venstre vil være uenig i.

Kl. 14:50

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Camilla Fabricius. Værsgo.

Kl. 14:50

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg bliver lidt optaget af det her, som de tidligere ordførere har sagt om sundhedsområdet, bl.a. det her om praktiserende læger, speciallæger og andet. Nu siger ordføreren jo decideret, at de unge optager kapacitet, og jeg hørte ikke noget klart svar fra ordføreren, da Monika Rubin tidligere spurgte, om man også ønsker at fjerne ydernumrene for speciallægerne.

Kl. 14:50

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

- Kl. 14:50
Alex Vanopslagh (LA):
 Det, vi har foreslået i første omgang, er at fjerne ydernumrene i den almene praksis. Vi har også en åbenhed for at se på det i forhold til speciallægerne. Men lad os starte med den almene praksis og se, hvor langt vi kan komme ad frivillighedens vej og ved brug af økonomiske incitament, flere fleksible muligheder og større frihedsgrader, i forhold til hvordan man organiserer sig. Det er i øvrigt også noget af det, regeringen er inde på i sit eget udspil, altså at man ikke behøver at have sin egen praksis eller sin egen klinik for at kunne løse opgaverne. Det spor tror jeg at vi skal bevæge os længere ned ad.
- Kl. 14:51
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Spørgeren.
- Kl. 14:51
Camilla Fabricius (S):
 Noget af det, der er kendetegnende for den måde, vi organiserer os på, handler jo bl.a. om, at der er et udbud og en efterspørgsel, og når der nu er dobbelt så mange praktiserende speciallæger i København, som der er på f.eks. Lolland eller i yderområderne af Jylland, så bliver jeg bare bekymret, når man den ene side siger, at vi skal prøve at justere kapaciteten, men på den anden side ikke svarer på de spørgsmål, der stilles om ydernumrene, og breder det her med frivillighed ud. Jeg synes, vi mangler et klart svar på det sundhedsmæssige fra LA's ordfører på området. Tak.
- Kl. 14:51
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Ordføreren.
- Kl. 14:51
Alex Vanopslagh (LA):
 Jeg prøver at tænke over, hvad der ville være en passende analogi, for jeg kan godt forstå, hvor I kommer fra. Vi har et planøkonomisk system, hvor vi lidt fordeler lægerne ud i landet, alt efter hvor der er behov for dem, og så får de en bestemt takst, og så siger man: Ellers er der et problem med udbud og efterspørgsel. Her kommer vi så og siger: Hov, hvordan er det, vi løser problemet med udbud og efterspørgsel på alle andre områder i samfundet, der ikke er præget af offentlig planøkonomi? Ja, det er, ved at udbud og efterspørgsel er med til at definere prisen, så det er jo der, vi siger, at dér må der være en højere pris til dem, der vælger at matche det udbud dér, hvor der er en efterspørgsel. Det burde ikke være så svært at forstå, når man ser på, hvordan store dele af samfundet fungerer, men når man sidder fast i et planøkonomisk system og siger, at det kun er sådan her, det kan være, så kan jeg godt forstå, at det kan være svært at forstå.
- Kl. 14:52
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Så går vi til den sidste spørger i den her runde, og det er hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.
- Kl. 14:52
Kim Edberg Andersen (DD):
 Tak for det. Jeg vil godt prøve at snakke om noget helt andet. Man kan sige, at når man sidder på bageste række, så følger man med og kan se, at der ikke er så meget overskud fra regeringspartierne side i forhold til Liberal Alliance lige nu, og det er jo nok, fordi Liberal Alliance klarer sig godt i meningsmålingerne, og det gør regeringspartierne tydeligvis ikke. Der kunne de godt have lidt mere overskud på sådan en åbningsdag, kunne man synes.
- Kl. 14:50
 Men der findes jo også rigtig, rigtig seriøse ting. En af de ting, der har smertet mig allermost i de 23 år – det er næsten tilbage til sidste årtusind, at de to personer, som ordføreren snakkede om i sin tale, sad som ministre – er jo faktisk, at vi i Danmark har to steder, hvor det er nødvendigt, at børn og folk, der skal i synagogen, bliver nødt til at beskyttes af bevæbnede vagter. Jeg synes, det er pinligt, og jeg synes, det er flovt af det danske Folketing, at vi ikke får løst det, sådan at børn, der skal i skole i Danmark, ikke skal have bevæbnede vagter.
- Kl. 14:51
 Jeg ved faktisk godt, at Liberal Alliance er enige med mig i, at det er en skamlet, men vil ordføreren fra Liberal Alliance ikke bare lige hurtigt bekræfte, at hvis der er nogen, der bærer skylden for, at de vagter stadig væk er der 9 år efter det forfærdelige, der skete, og grunden til, at de kom der, så er det de mennesker, der sidder i regering lige nu?
- Kl. 14:54
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Tak. Ordføreren.
- Kl. 14:54
Alex Vanopslagh (LA):
 Jeg ved, at hr. Kim Edberg Andersen måske har haft en intention om give mig et spørgsmål, som ville være godt for mig, og hvor jeg kunne gribe bolden og så kaste grus i hovedet på regeringen. Men jeg griber nok ikke den her bold. Dem, der primært bærer ansvaret og skylden for, at der er et højt trusselsniveau mod det jødiske samfund, er jo dem, der ønsker at gøre skade på de danske jøder.
- Kl. 14:54
 Jeg kan kritisere regeringen og statsministeren for rigtig meget, og det vil jeg blive ved med at gøre – forhåbentlig kun indtil næste valg – men lige præcis når det kommer til forsvaret af jøder i Danmark og i øvrigt også forsvaret af Ukraine, så mener jeg, at regeringen gør det fortrinligt.
- Kl. 14:54
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Spørgeren.
- Kl. 14:54
Kim Edberg Andersen (DD):
 Jeg er faktisk enig. Og grunden til, at det kommer, er det der med, at det blev afsluttet så hurtigt. For jeg vil faktisk ikke skyde regeringen i skoene, at de ikke forsøger at beskytte dem, men det, der bekymrer mig, og det, der gør så ondt på mig, er, at vi ikke kan løse det her, fordi vi render ind i konventioner; fordi vi render ind i, at vi bliver bange for vores egen skygge internationalt.
- Kl. 14:55
 For jeg anerkender faktisk fuldt ud, at regeringen gerne vil, og jeg anerkender især, at statsministeren ofte har taget teten i det her spørgsmål. Så det var lige i forbindelse med det der med at blive skåret hurtigt af. Men det er virkelig noget, der ligger mig på sinde, og jeg synes, at vi, alle 179 herinde – så tager jeg også skylden på mig selv – fortjener at få løst det her, for jeg synes virkelig, det er en skamlet, at vi behøver bevæbnede vagter ved én enkelt skole i vores land.
- Kl. 14:55
Anden næstformand (Karina Adsbøl):
 Tak. Ordføreren.
- Kl. 14:55
Alex Vanopslagh (LA):
 Jamen jeg tror, at vi alle sammen er enige i, at vi skal hen imod et samfund, hvor der ikke er en så udpræget grad af antisemitisme, som der også er i Danmark. Med hensyn til hvordan man løser det, er det jo ikke nemt; det er ikke noget, man gør med et fingerknips, for så

havde vi jo nok gjort det. Noget af det handler om beskyttelse, noget af det handler også om, vil jeg sige, historisk dannelse og bevidsthed om den jødiske historie.

Så er der også noget, der handler om – og det ved vi jo alle sammen – at der, hvor det største had mod jøderne udgår fra, er det muslimske mindretal i Danmark. Det er jo en selvstændig grund til, at man skal være meget påpasselig med at tage imod for mange flygtninge fra Mellemøsten. Og der fører Danmark også eller forsøger i hvert fald i videst muligt omfang at føre en stram flygtningepolitik.

Kl. 14:56

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der ikke plads til flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til fru Monika Rubin fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 14:56

(Ordfører)

Monika Rubin (M):

Mange tak. Jeg skal lige have den her talerstol lidt ned. Jeg er ikke lige så høj som Liberal Alliances formand.

Vi Moderater plejer jo at sige, at det skal handle om noget og ikke om nogen. Men i dag vil jeg faktisk gøre en undtagelse og pege på to helt konkrete mennesker, for politik betyder noget ude i virkeligheden. Al den lovgivning, vi laver herinde i salen, ender med at have effekt hos såkaldt virkelige mennesker, ligesom manglende handling også har effekt på virkelige mennesker.

Spørg bare Helge Madsen, som sidder oppe på tilhørerrækkerne deroppe – en mand, som jeg med den største respekt kan kalde en fagfælle, og en mand, som i den grad fortjener hele Folketingets anerkendelse. Da Helge startede som praktiserende læge i Korsør for over 30 år siden, var det svært at få et lægejob, så Helge glad for at kunne slå sig ned i byen, der både havde eget sygehus og dejlige strande. Men mens Helge har drevet sin lægeklinik, har vi langsomt fejlet herindefra. Vi har lagt flere opgaver ud til de praktiserende læger som Helge, og der er kommet langt flere kroniske og multisyge patienter. Patienter, der tidligere gik til behandling på det lokale sygehusambulatorium, bliver nu set i Helges lægeklinik, for sygehuset er for længst lukket, og mange af behandlingerne er overtaget af det nære sundhedsvæsen i almen praksis.

Det er ikke nødvendigvis skidt, for når der er specialister, og når det er noget specialiseret eller akut, man fejler, tror jeg, langt de fleste faktisk gerne vil køres hen til dem, der har forstand på netop det. Når det så er mindre specialiseret, tror jeg de fleste gerne vil hen til deres egen læge – den læge, de kender – men det kræver, at man *har* en læge at kende, hvis man skal kunne tage til den læge, man kender. Så nej, det er jo ikke, fordi jeg står her som en anden Morten Messerschmidt og bare synes, at alt var bedre i gamle dage, dengang inden vi fik kræftpakker, specialiseringen og Lars Løkke Rasmussens sundhedsreform.

Men at vi i de senere år har lukket øjnene for uligheden i sundhedsvæsenet er desværre evident. For tænk engang, at Helge, en mand på 70 år, sammen med to kollegaer i dag har ansvaret for 8.600 patienters liv. I virkeligheden burde de være seks læger til det antal patienter. Og Helge har valgt at blive et par dage mere om måneden for patienternes skyld, selv om han egentlig formelt gik på pension den 1. maj, for desværre står ingen parat til at overtage de tusinder af patienter, som ikke har andre steder at gå hen. Det er patienter, der i øvrigt er markant mere syge, end de er f.eks. i den her del af landet, hvor Folketinget befinder sig, og som kæmper med kroniske og svære lidelser, som kræver tid og overskud. De her mennesker har ikke noget reelt alternativ til Helge.

Vi har desværre fået os et sundhedsvæsen, som er ét stort postnummerlotteri, der kan være dødsensfarligt. For det er i virkelige-

den så mærkeligt, at Region Sjælland er det sted i Danmark, hvor man har den største sandsynlighed for at dø af kræft, når man ikke kan få en familielæge, og hvor der kun er to en kvart læge i den anden ende, når mere end 8.000 patienter ringer ind.

Er der en læge til stede? Svaret til alle jer, der i årevis har råbt det, er, at det kommer der nu, for endelig kommer der en national styring af det her – også af de speciallæger, som der er endnu færre af i Korsør og omegn. Endelig kommer regeringens sundhedsreform, som naturligvis også har skabt en lille smule røre herinde i Folketingssalen allerede. Liberal Alliance har faktisk sagt, at vi burde rive hele sundhedsvæsenet ned og bygge det op igen fra bunden. Så slemt mener jeg heldigvis ikke det står til, men vi *skal* forandre for at forbedre.

Det er også, som om debatten på det sidste primært har fokuseret på sammenlægningen af de to regioner og alle de stakkels regionsrådspolitikere, som måske mister deres job. Helt ærligt tror jeg faktisk, at folk i Korsør og omegn hellere vil have en læge tæt på end en regionsrådspolitiker tæt på, hvis ulykken indtræffer. Og til Helge vil jeg sige, at jeg også håber, det betyder, at du snart kan trække dig tilbage med god samvittighed, for det fortjener du. Og at få flere læger i Korsør fortjener ikke mindst alle de mennesker, som lige nu står bagerst i lægekøen.

Men min tale skal ikke kun handle om jer, der mangler en læge. I dag vil jeg også benytte lejligheden til at sætte ord på en gruppe af mennesker i det her land, som i skåltaler herinde ofte bliver kaldt for de svageste. Men inden jeg går videre, har jeg lovet at hilse fra min kollega Nanna W. Gotfredsen, eller fru Gotfredsen, som hun jo kaldes herinde i Folketingssalen, og sige, at det ord er totalt forfjælet, for nogle af de mennesker er stærkere i sjælen, end de fleste af os gør os forestilling om. De lever på trods, gennemlever situationer og behandling, kun de færreste af os kan forestille os.

Ja, den her åbningstale bliver måske den første i Folketingets historie, hvor vi kan tale om at lave afføring i en pose eller en mælkekarton, fordi velfærdsstaten fuldstændig har svigtet.

Kl. 15:01

Men sandheden er barsk, og det ved Jacob alt om. Jeg er stolt af efterhånden at kunne kalde ham en ven af Moderaterne, og jeg er glad for, at han i dag lytter med oppe fra tilhørerspladserne. For Jacob har prøvet det meste, og her taler jeg ikke kun om stoffer. Han har været anbragt; han har siddet i fængsel; han har mistet det ene ben; han har prøvet at blive smidt ud af fogeden, fordi huslejen glippede. Og Jacob har oplevet, at den ejendom, han boede i, stod i flammer, og mens de andre blev genhuset, blev Jacob smidt på gaden.

Da Nanna W. Gotfredsen første gang møder Jacob for snart 10 år siden på Vesterbro, sidder han i en punkteret kørestol, som ikke alene er hans transportmiddel – det er også hans seng, hans hjem. Det er der, han sover og lever. Det var det, der var til dig i det velfærds-samfund, som vi bryster os af. Og da en fotograf fra Jyllands-Posten 2 år senere møder Jacob, ligger han på et værelse på Sundholm med blod, sårvæske, afføring og kanyler omkring sig. Fotografierne fra dengang taler deres tydelige sprog, men det bliver næsten værre, hvis man læser en rapport fra socialforvaltningen i kommunen fra dengang, som jeg faktisk står med her. Jeg citerer:

Jacobs værelse på Sundholm flyder over af affald. Personalet på Sundholm har prøvet flere tiltag for at hjælpe Jacob til at holde værelset ordentligt, men uden effekt. Dette betyder, at personalet ikke må gå ind på Jacobs værelse. De kan således ikke redde Jacob ud, såfremt der opstår brand, eller tilbyde førstehjælp. Den Sociale Hjemmepleje har afvist at kunne hjælpe Jacob.

Hold da op. Tænk sig, at vi i et velfærdssamfund som Danmark simpelt hen efterlader folk på den måde. Hvis de brænder inde, går vi ikke ind og henter dem; hvis de får hjertestop, går vi ikke ind og giver førstehjælp.

Hvad var så i øvrigt årsagen til, at værelset så sådan ud? Jo, se, problemet var, at Jacobs kørestol var for stor til at komme igennem døren til toilettet, der hørte til inde på værelset, og derfor blev løsningen på Jacobs toiletforhold en håndfuld farvede fryseposer og en hvid 20-liters dunk med vand; ikke en mindre kørestol, ikke en udvidelse af døren, ikke et nyt værelse eller det botilbud med støtte, som Jacob rent faktisk havde krav på, men simpelt hen – undskyld, formand – en spand at skide i. Jeg beklager virkelig at skulle sige sådan nogle ting fra den her talerstol, men det er virkeligheden, og sandheden er nogle gange ubehagelig.

Omkring 20 offentligt ansatte kendte til Jacobs situation – til værelset med toiletspanden, poserne med afføring og fluerne, der summede rundt omkring. Ingen havde kunne finde en værdig løsning. Og hvem ved, uden Nanna W. Gotfredsen havde han måske ligget der endnu, hvis man altså teoretisk set kan overleve det. For efter Nanna kom ind i billedet, var Jacob indlagt i flere måneder. Og for at det så ikke skal være løgn, kostede den her tilværelse endda dengang mere end 40.000 skattekrone om måneden – det svarer nogenlunde til 56.000 kr. om måneden på nuværende tidspunkt. Det er vist lige en my mere, end det koster at tage på 30 dages firestjernet hotel med spa og morgenmad på Kalvebod Brygge her i København.

Man siger, at det her er landets fineste talerstol, og det burde egentlig være alle forundt bare en gang i livet og stå her - særlig personer som Jacob. Derfor har jeg også fået noter med fra Jacob i dag. Han skriver:

I må simpelt hen skrue det sådan sammen nu, at vi ikke behøver at have vores egen Gadejurist med alle vegne for at blive behandlet værdigt og få det, man har ret til og brug for. Jeg skal være døden nær, før jeg igen bliver indlagt på hospitalet. Der har jeg ligget flere gange alvorligt syg og skreget af smerte uden at blive hjulpet. Jeg beder jo bare om at blive behandlet som alle andre. Os gadefolk er, som vi er, og vi er lige så forskellige, som I andre er, og vi ønsker bare at blive behandlet som mennesker – værdigt.

Tak for ordet.

Kl. 15:06

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Jeg vil anbefale, at man holder en værdig tone, og så er det sådan, at man ikke må inddrage tilhørerne i et større omfang her i Folketingssalen.

Så er der et spørgsmål fra fru Susie Jessen. Værsgo.

Kl. 15:06

Susie Jessen (DD):

Tak til fru Monika Rubin for talen. Det er et godt fokus på sundhed, velfærd er også vigtigt, og jeg synes faktisk også, at det af og til er rigtig vigtigt, at vi får nogle historier fra hverdagen ind i Folketingssalen. Så tak for det. Men jeg synes også, det er vigtigt, at vi i dag taler om, hvad fundamentet for vores velfærdssamfund også er, og det er jo bl.a., som ordførerens egen formand har udtrykt det, velfærdsaftalen fra 2006. Det er kronjuvelen i vores økonomi.

Udenrigsministeren har i forbindelse med statsministerens melding sagt, at der skal være klarhed omkring den videre proces i forhold til danskernes pensionsalder, før regeringen kommer med sit lovforslag om den stigende pensionsalder til februar. Jeg vil gerne høre Moderaterne, hvilke konsekvenser Moderaterne har tænkt sig at iværksætte over for statsministeren, over for Socialdemokratiet, hvis den her klarhed ikke kommer, inden det lovforslag bliver fremsat.

Kl. 15:07

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:07

Monika Rubin (M):

Mange tak for spørgsmålet. Jeg har godt siddet og fulgt debatten, også inden jeg kom herop. Jeg kan godt se, at pensionsspørgsmålet er noget, der har fyldt, både da Socialdemokratiet og Venstre var på talerstolen, og jeg må bare sige, at jeg synes, det faktisk er en lille smule sødt, at oppositionen sådan prøver at agere parterapeut for regeringen, for at blive i fru Inger Støjbergs analogi.

Men jeg tror ikke, I skal være så bekymrede for, at regeringen ikke kan blive enig med sig selv. I havde samme bekymring, da det handlede om afgiften på CO₂ og den grønne trepart. I havde også samme bekymring, i forhold til om vi kunne lande en god, bred sundhedsreform, som alle tre partier kunne se sig selv i. Og jeg har været så glad for at se, hvordan den sundhedsreform er blevet taget ned, og hvor meget ros den grønne trepart har fået. Så jeg tror ikke, I skal være så bekymrede. I behøver ikke at agere parterapeut. Vi skal nok finde ud af det.

Kl. 15:08

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:08

Susie Jessen (DD):

Fru Monika Rubin er blevet politiker rigtig, rigtig hurtigt. At fru Monika Rubin formår at vende et spørgsmål, jeg stiller om pensionsalderen, til at handle om den grønne trepart og sundhed, er alligevel flot. Det må jeg sige.

Så nu stiller jeg lige spørgsmålet igen – det kan godt være, at fru Monika Rubin ikke lige hørte mig første gang: Jeg vil gerne høre, hvordan Moderaterne vil presse på over for Socialdemokratiet og for, at der kommer klarhed omkring den videre proces i forhold til pensionsspørgsmålet, inden det her lovforslag skal fremsættes til næste år. Tak.

Kl. 15:09

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Det får ordføreren en chance for at svare på. Værsgo.

Kl. 15:09

Monika Rubin (M):

Mange tak til formanden. Jeg tror faktisk, jeg vil tage det som en kompliment, at ordføreren siger, at jeg er blevet en dygtig politiker. For det kan jeg jo se på den sundhedsreform, vi også har præsenteret. Der ligger jo et godt politisk håndværk bag.

Jeg må bare gentage igen, som jeg gjorde før: I behøver ikke være så bekymret for, at regeringen ikke kan lande en god, fin aftale, og jeg er sikker på, at når regeringen bliver enig med sig selv, vil I andre også være enige med os.

Kl. 15:10

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Pia Olsen Dyhr. Værsgo.

Kl. 15:10

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det var altså vældig arrogant at høre på. Det må jeg sige. Jeg synes, det er arrogant at sige, at når regeringen bliver enig med sig selv, regner man også med, at alle os andre bliver enige med jer. Dertil synes jeg alligevel, at Folketinget er lidt bredt politisk sammensat i forhold til en regering på midten. Jeg tror egentlig ikke, det var det, ordføreren ville sige, men det var de ord, der kom ud af munden, hvilket egentlig rystede mig en lille smule.

Jeg ville ellers have startet med at sige tak for talen. For jeg synes, det er fantastisk at høre om både Jacob og Helge. Jeg synes, det er vigtige eksempler, både i forhold til de udsatte borgere, vi har, og i forhold til dem, som med fru Nanna W. Gotfredsens ord ikke er udsatte, men som jo lever nogle svære liv. På den anden side er der også Helge og de udfordringer, vi har med læger i landdistrikterne. Jeg er helt enig. Jeg synes, det er udfordringer, vi skal løse.

Jeg er også enig med vores fælles udenrigsminister, når han siger: Rørt brik skal flyttes. Det er jo skakterminologi, men jeg gætter på, at ordføreren forstår, hvad det betyder. Når man siger det, betyder det, at man ikke må lægge briken igen det samme sted, når man først har løftet den. Derfor vil jeg gerne spørge, om ordføreren mener, at den her brik skal holdes meget længe i luften, før den skal sættes, eller om ordføreren i forhold til pensionsdiskussionen er enig med udenrigsministeren i, at vi skal have afgjort det her, før vi skal stemme i 2025.

Kl. 15:11

Anden næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:11

Monika Rubin (M):

Mange tak til partiformanden. Jeg spiller ikke skak, og jeg ved faktisk ikke helt, hvad skakreglerne betyder, så jeg er rigtig glad for, at fru Pia Olsen Dyhr nu præciserer det. Men ja, i den ideelle verden vil vi jo rigtig gerne have svar på det her hurtigst muligt. Der er også en proces i gang i regeringen, og den bliver vi nødt til at være loyale over for. Vi er en del af en regering, der godt kan finde ud af at tale sammen, og som godt kan finde ud af at komme frem til nogle gode politiske løsninger. Så det er det, jeg har at sige. Som jeg også sagde før til Danmarksdemokraterne: Den proces, der er i regeringen nu, skal vi nok indvie resten af Folketinget i, når tid er.

I forhold til skak vil jeg sige, at det kunne være, jeg skulle lære at spille det på et tidspunkt. Jeg ved ikke, om fru Pia Olsen Dyhr kan spille det. Hvis hun kan det, kan det være, at hun kan lære mig det.

Kl. 15:12

Anden næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:12

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ja, ellers kan udenrigsministeren måske lære det fra sig. Noget af det, jeg i hvert fald beundrer udenrigsministeren for, er, at udenrigsministeren jo allerede for længe siden har sagt meget klart, at pensionsalderen ikke bare kan stige til over de 70 år – for lang tid siden. Derfor har han også sagt i forbindelse med pensionsdebatten: Rørt brik skal flyttes. Det er jeg enig i. Her i går sagde han, at det her skal ligge, før vi skal stemme i 2025. Jeg vil bare have klarhed over det for vores alle sammens skyld: Mener Moderaterne stadig væk, at det her skal være på plads, inden vi skal stemme om en hævelse af pensionsalderen i 2025? Det er et nemt spørgsmål, ja eller nej?

Kl. 15:12

Anden næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:12

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet. Det er rigtigt, at udenrigsministeren jo faktisk loftede den her debat allerede tilbage i 2019. Så hele pensionsdebatten er ikke en debat, vi i Moderaterne er nervøse for at tage. Men vi bliver også bare nødt til at være ærlige og sige, at vi er en del af en regering, som har en proces i gang internt, i forhold til hvordan det

her skal skrues sammen. Og ja, fra Moderaternes side af vil vi gerne have, at det lander inden et folketingsvalg.

Kl. 15:13

Anden næstformand (Karina Adsøl):
Så er det hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 15:13

Steffen Larsen (LA):

Tak. Jamen lad os da bevæge os over i regeringsgrundlaget. Det er jo et dokument, som jeg fortsat finder utrolig spændende. Særlig et punkt er spændende, og det er idéen om at udsende en ambassadør for at kigge på at få andre lande med på idéen om, at man skulle ændre lidt ved tolkningen af konventioner, og at man skulle se på, hvordan man kunne få Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg til at dømme i fremtiden.

Nu er der gået +700 dage, og man har endnu ikke udsendt en ambassadør. Jeg kan forstå på Socialdemokratiet og på Venstre, at de gerne så, at ambassadøren for længst var udsendt, og jeg kan jo så forstå på det hele, at det må være Moderaterne, der står i vejen for det, for man kan ikke få noget klart svar ud af Moderaterne på, hvornår det skal ske. Nu er det jo også Moderaterne, der sidder på udenrigsministerposten, så hvornår mon den ambassadør skal sendes ud? Kan vi få ordførerens svar på det? Skal vi op på 800 dage, 900 dage eller måske 1.000 dage? Hvor lang tid endnu holder den her regering? Det er jo måske også det, der er spørgsmålet.

Kl. 15:14

Anden næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:14

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet. Det sidste vil jeg også gerne vide. Nu er jeg jo ikke statsminister, så jeg ved ikke, hvornår der bliver udskrevet valg. Det ville jeg også gerne vide. Det er altid lidt nemmere, hvis man ved det i god tid. Vi skal jo alle sammen ud og sætte valgplakater op og stå på gader og stræder.

I forhold til regeringsgrundlaget er der en del ting, vi stadig væk ikke har fået gennemført. Men når man læser regeringsgrundlaget, er der også rigtig mange ting, vi har fået gennemført, og det kan jeg faktisk nogle gange forstå af den offentlige debat er et større problem, for så er folk bekymret for, hvad regeringen så kan finde på, når regeringsgrundlaget er gennemført. Så jeg må bare helt konkret svare ordføreren på spørgsmålet, at de ting, der står i regeringsgrundlaget, stadig væk er Moderaternes ambition at få gennemført i den her regeringsperiode. Det er jo også derfor, vi f.eks. snart kommer med en beskæftigelsesreform og en uddannelsesreform, for det står også i regeringsgrundlaget.

Kl. 15:15

Anden næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:15

Steffen Larsen (LA):

Tak. Nu kunne jeg den anden dag forstå på Politiken, at i forhold til den ombudsmand, som ikke engang er stoppet endnu, er det for dårligt, at vi nøler i Folketinget med at få udnævnt en ny. Det bringer mig så til at sige, at der jo ikke engang har været en eneste dag endnu, hvor vi har været uden ombudsmand. Men i forhold til den her ambassadør, som er annonceret, har vi jo nu over 700 dage været uden denne. Der kan vi tale om reelt nøl. Hvis man lytter med inde på Politikens redaktion, kan man selv komme frem til det.

Men jeg vil gerne spørge: Hvad er det egentlig, der gør, at man er så stolt af alt det, man har fået gennemført, men at man ikke har fået gennemført det, som er noget af det, som er vigtigt for, at vi kan få vores udlændingepolitiske ambitioner, også regeringens udlændingepolitiske ambitioner, på banen og få dem opfyldt? Det er da utroligt.

Kl. 15:16

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 15:16

Monika Rubin (M):

Hvis jeg skal være helt ærlig, tror jeg, at jeg må sige til spørgeren, at hvis spørgeren vil have meget, meget konkrete svar på præcis det her, så er det jo ikke i den her retning, spørgeren skal stille sine spørgsmål, for det har jeg slet ikke et detaljeret blik på. Jeg kan sige igen, som jeg også sagde til at starte med, at alt, hvad der står i regeringsgrundlaget, vil Moderaterne kæmpe for når at blive gennemført i den her regeringsperiode, og der er jo, forhåbentlig, i hvert fald mere end 1 år og måske 2 år til næste folketingsvalg. Så jeg er fortrøstningsfuld over for, at vi nok skal nå at gennemføre alt det, der står i regeringsgrundlaget.

Kl. 15:16

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:16

Mona Juul (KF):

Tak for talen. Statsministeren havde jo åbenbart en meget hurtig proces, inden hun kom med sine strøtanker omkring pension, så jeg synes ikke, at det er godt nok, at ordføreren nu står og siger, at nu er regeringen i proces. For formanden for Moderaterne har jo netop sagt, og jeg citerer, at »der skal være vished for, hvad der skal ske efterfølgende«. Citat slut.

Det var med henvisning til, at hr. Lars Løkke Rasmussen ville have vished, inden vi skulle stemme til februar. Hvad er konsekvensen for Moderaterne, hvis det ikke er på plads – hvis vi ikke har den forhandling og vi ikke har en aftale – og vi så skal ned at stemme?

Kl. 15:17

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:17

Monika Rubin (M):

Jeg tror efterhånden, jeg har svaret på tingene. Det, som Moderaterne gør i den her regering, er, at vi tager drøftelserne med vores regeringspartier og vi har en intern proces. Altså, vi er jo tre forskellige partier i regeringen, der også kan mene nogle forskellige ting.

Det, jeg synes er virkelig interessant i den her pensionsdebat, er den vedtagelsestekst, der er kommet ud, hvor jeg jo kan se, at Moderaterne igen på en eller anden måde har formået at samle partierne fra hver deres side af fløjene om et fælles budskab, og det er jo enormt interessant. Men det, jeg også kan høre på debatten, er, at man jo ikke er enige om indholdet. Man er meget uenige med hinanden, faktisk også bare i blå blok. Altså, I er jo ikke engang selv enige med jer selv i blå blok om, hvordan et fremtidigt pensionsystem skal se ud: Skal der være Arnepension? Skal der være seniorpension? Hvordan skal tilbagetrækningen være?

Så lad os have debatten, men nu tillader vi os først at have den på den måde, vi har, og så skal vi nok åbne op for den store, brede debat, og så er jeg rigtig nysgerrig på, hvordan det lander, når det ryger herind i Folketingssalen.

Kl. 15:18

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:18

Mona Juul (KF):

Så spørger jeg bare igen: Hvad er konsekvensen, hvis regeringen ikke har landet en aftale og kaldt os til forhandlinger, inden vi skal stemme til februar? For ordføreren kan ikke blive ved med de her svar om, at det også er noget med blå blok, og at det er noget med, at Moderaterne har samlet os alle sammen. Hvad er konsekvensen for Moderaterne i regeringen, hvis der ikke er styr på det her?

Man kan da ikke bare melde det ud, som hr. Lars Løkke Rasmussen gør, og så er der ikke nogen konsekvens. Det er jer, der sidder i regering. I kan da ikke have tre forskellige meninger omkring pension og velfærdsforliget. Hvornår får vi en afklaring, og hvad er konsekvensen, hvis Moderaterne ikke får det?

Kl. 15:19

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:19

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet. Det er jo sådan, at vi, da vi startede med forhandlingerne på sundhedsområdet, også havde forskellige positioner. Da vi startede de interne drøftelser omkring CO₂-afgift og landbruket, var der også forskellige holdninger til at starte med. Vi kan godt finde ud af at sætte os ind i et rum og tale med hinanden.

Så jeg kan godt forstå, at man gerne vil have et eller andet, hvor jeg skal sige, at så vælter Moderaterne regeringen, men jeg er faktisk optimist. Vi kan godt finde ud af at samarbejde med hinanden i den her regering, og vi er glade for det samarbejde, vi har.

Kl. 15:19

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 15:19

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og tak for talen. Noget, der i hvert fald er meget tydeligt at I er enige om i regeringen, er at være en regering for de rigeste mennesker i det her land.

Jeg vil gerne spørge Moderaterne, hvad Moderaternes politik egentlig koster. Fru Monika Rubin var jo inde på i sin tale, hvad politik egentlig koster for forskellige mennesker. Jeg vil bare gerne spørge Moderaterne om det. Moderaterne er jo ikke forpligtet til at offentliggøre, hvem der giver dem partistøtte. Samtidig har Moderaterne jo lavet en forringelse af arveafgiften, som giver en skattelettelse til f.eks. LEGO-arvingerne på 13 mia. kr. Det er altså nogle af de rigeste mennesker i det her land. Så jeg vil bare gerne vide, hvad LEGO-arvingerne har givet til Moderaterne for den skattelettelse.

Kl. 15:20

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:20

Monika Rubin (M):

Jeg ved ikke engang, om jeg skal sige tak for spørgsmålet. Jeg synes, at det er et mærkværdigt spørgsmål, der indikerer nogle ting, der er meget, meget mærkelige – som om vores politik skulle være til salg for partidonationer. Hvis jeg skal være helt ærlig, tror jeg faktisk mere om partierne herinde end som så. Jeg tror faktisk ikke, at det er et korrupt Folketing, vi har her. Så jeg synes, det er et ærgerligt

spørgsmål; jeg synes, det er en ærgerlig præmis, der kommer fra spørgerens side.

Ja, politik koster penge. Det er også derfor, vi nu afsætter flere hundrede millioner kroner til en værdighedsreform. Det er jo også det, min tale handler om. Vi bliver nødt til at gøre det bedre for dem, der har det allersværest i vores samfund. Det er de penge, vi skal tale om. Men at begynde at beskyldte partierne herinde i Folketingssalen for at være korrupte synes jeg ærlig talt er under niveau.

Kl. 15:21

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:21

Rosa Lund (EL):

Hvis fru Monika Rubin synes, at det er et mærkeligt spørgsmål, kan Moderaterne jo bare fremlægge, hvad de får i partistøtte. Så er alle spekulationer fejlet af bordet, og så kan jeg jo bare pakke sammen og gå hjem, hvis det er sådan, at der ikke er givet noget i partistøtte fra de rigeste mennesker og virksomheder i det her land. Men når Moderaterne ikke vil lægge det frem, er det jo svært ikke at komme til at tænke, at der må være en eller anden form for sammenhæng.

Kl. 15:22

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:22

Monika Rubin (M):

Det er ligesom det ordsprog, eller hvad man skal kalde det, hvor folk spørger: Slår du din kone? Så skal folk så svare, at nej, det gør de ikke. Nå, men hvornår har du så sidst slået din kone? Altså, jeg synes, at det er en mærkelig måde at debattere på at skyde os i skoene, at vi er korrupte. Og hvis ikke vi kan bevise, at vi ikke er korrupte, er vi pr. definition korrupte. Vi følger fuldstændig de regler, der er for partistøtte, ligesom de andre herinde i Folketingssalen.

Kl. 15:22

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Nick Zimmermann, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:22

Nick Zimmermann (DF):

Siden weekenden har Dansk Folkeparti i samarbejde med TV 2 afsløret et systematisk snyd, hvor danskerne bliver snydt, når de prøver at søge om at få deres seniorpension.

Hele historien starter sådan set, da en privat socialrådgiver kontakter os i Dansk Folkeparti og fortæller om nogle historier, som vi nærmest ikke turde tro på, men vi valgte alligevel at lytte til hende. I samarbejdet med TV 2 har vi så kunnet dokumentere sag på sag, hvor danskere, der er fuldstændig nedslidte til sokkeholderne og kun kan arbejde de her famøse 15 timer om ugen, alligevel bliver afvist, når de søger om at få deres seniorpension. Og ikke alene det: De oplever den respektløshed, at når de så søger om og gør krav på deres ret, får de i stedet for at vide, at de måske skulle prøve med nogle indlæg i skoene eller noget nikotintyggegummi for at få hjælp til den der kol, der har drillet dem sådan.

Hvad har Moderaterne tænkt sig at gøre ved det her? Nu er det jo et problem, der efterhånden har stået på i en del tid. Jeg ved også, at der er flere borgere, der har prøvet at henvende sig direkte til regeringspartierne. Men nærmest ikke særlig overraskende har det været uden held. Men nu har Dansk Folkeparti ligesom taget den op, og vi håber så sandelig, at der snart kommer til at ske noget på det her område. Så hvad har Moderaterne tænkt sig at gøre ved det?

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 15:23

Kl. 15:23

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet til hr. Nick Zimmermann. Jeg synes, at det er godt, at Dansk Folkeparti har kastet sig ind i det her. Når jeg hører det udefra, lyder det helt skørt, og det lyder, som om der er nogle ting, der ikke fungerer hensigtsmæssigt. Jeg kunne også forstå, at ordføreren, der stod her på talerstolen tidligere, henviste til, at ministeren vil se på det her og se, om der er noget, der ikke fungerer hensigtsmæssigt i de ordninger, der er. Så jeg må bare sige, at det lyder helt forkert, at det skal være på den måde. Jeg har ikke selv fået nogen henvendelser fra nogen borgere, der sidder i klemme på den her måde, men lad os da endelig snakke om, om der er noget, der ikke fungerer optimalt.

Kl. 15:24

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:24

Nick Zimmermann (DF):

Det vil vi så glæde os til at snakke om. Så kunne jeg godt tænke mig at komme med helt ind i forhandlingslokalet, da man præsenterede det her om nedskæringerne på Arbejdstilsynet. Jeg er interesseret i at høre, hvem det i virkeligheden var, der bragte det forslag til bordet. Var det et moderat forslag om, at man skulle skære ned på Arbejdstilsynet? Eller var det noget, Socialdemokraterne havde opfundet? Eller var det Venstre? Hvem er idémageren bag at skære Arbejdstilsynet, som jo holder øje med, at danske arbejdspladser har det godt og er velfungerende, og at løn- og arbejdsforhold bliver overholdt, helt ind til benet?

Kl. 15:25

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:25

Monika Rubin (M):

Nu er jeg jo ikke beskæftigelsesordfører, og det vil sige, at jeg heller ikke har siddet med i de forhandlinger. Jeg kender slet ikke til detaljerne i det forhandlingsforløb. Når det så er sagt, ville jeg, selv om jeg vidste det, nok heller ikke stå her på Folketingets talerstol og referere fra lukkede forhandlingsmøder. Det synes jeg faktisk er dårlig stil at gøre. Jeg synes, at de ting, man taler om i et forhandlingslokale, faktisk helst skal blive i forhandlingslokalet, for det gør også, at de forhandlinger, man laver næste gang, bliver skabt i et bedre rum, hvor man rent faktisk stoler på hinanden. Det er der brug for, når man laver forhandlinger.

Kl. 15:26

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det hr. Martin Lidegaard. Værsgo.

Kl. 15:26

Martin Lidegaard (RV):

Tak for talen. Jeg vil gerne tilbage til pensionsspørgsmålet. Jeg hører egentlig ret tydeligt, at Moderaterne er enige med alle andre partier i Folketinget, bortset fra Socialdemokratiet, i, at vi skal have afklaret de her spørgsmål om fremtidens pension, inden vi skal stemme om velfærdsforliget næste gang. Det skal vi af hensyn til alle de folk, der skal på pension, som har brug for at vide, hvad de kan regne med, men jo også, fordi at hvis man gennemfører bare den billigste model

fra Pensionskommissionen i lempelse, koster det 29 mia. kr. om året for den danske stat.

Det bringer mig til, at det ville være rart, hvis Moderaterne så også ville stemme for vedtagelsesteksten i dag, der foreslår, vi bliver færdige, men det kan vi nok ikke forvente. Men hvad er egentlig Moderaternes holdning til indholdet her? Kan man leve med, at vi bruger 29 mia. kr. om året på at lempe indekseringen uden at tage andre tiltag? For ellers har vi jo ikke de penge, vi skal bruge til vores sociale indsatser, til vores sundhedsforebyggelse, til de unge og til de uddannelser, som Moderaterne har ansvaret for, men ikke forvalter specielt overbevisende i øjeblikket.

Kl. 15:27

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:27

Monika Rubin (M):

Tak for spørgsmålet. Jeg synes jo, at pensionsdebatten er rigtig, rigtig vigtig, og det er rigtig vigtigt, at vi ved, hvad det er, at velfærdsforliget har lagt af grundsten for vores økonomiske politik i Danmark. Så det er ikke noget, man bare lige piller ved uden at tænke sig rigtig godt og grundigt om; det er vi fuldstændig enige i.

Derfor kommer jeg heller ikke til at stå her på talerstolen i dag og sige, at vi kommer til at gøre sådan her, eller at vi kommer til at gøre sådan her, for vi bliver nødt til at forholde os til, at hvis man skruer et eller andet sted i det her velfærdsforlig, så koster det nogle penge. Hvor mange penge det koster, afhænger af, hvordan vi skruer på det.

Men vi er med på det hold, der hedder, at det ikke er sikkert, at trappen skal være så stejl i fremtiden, men vi bliver nødt til at forholde os til, at det her er fundamentet for vores økonomiske politik i Danmark, og derfor skal vi tage det dybt seriøst.

Kl. 15:28

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 15:28

Martin Lidegaard (RV):

Jeg har stor forståelse for, at vi ikke kan få nogle konkrete svar i dag; det er også sådan mere principielt. Kan man forestille sig, at Moderaterne lægger stemme til, at vi bruger næsten 30 mia. kr. mere på de ældre uden også at gøre noget andet, der på en eller anden måde gør noget godt for de unge generationer? Nu har dansk politik i næsten 20-30 år handlet om at tilgodese de ældre vælgergrupper her i landet. Hvis vi nu igen tilgodeser dem med et stort tocifret milliardbeløb, vil vi i Radikale Venstre i hvert fald synes, det var rimeligt også at kigge lidt på de unge generationer og på børnene, og det er bare i forhold til det, jeg prøver at lede efter en alliance, så det ikke kun kommer til at handle om, hvor mange milliarder vi skal bruge på de ældre.

Kl. 15:28

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:28

Monika Rubin (M):

Jeg er fuldstændig enig med ordføreren i, at det hele handler om balancer. Og jeg synes egentlig, det er en lidt mærkværdig diskussion, vi faktisk har lige nu, hvor vi taler det at arbejde meget ned. Når jeg lytter til den offentlige debat for tiden, synes jeg, det er, som om at det at gå på arbejde er det mest forfærdelige i verden, og vi bliver nødt til at forholde os til, hvordan man kan komme ud af det hurtigst muligt. Langt de fleste mennesker, jeg kender, kan faktisk

rigtig godt lide at gå på arbejde, så lad os også prøve at tale selve det at arbejde op. Det er ikke ordføreren, jeg specifikt hentyder til, men det er ligesom den offentlige debat. Men jeg er enig med ordføreren i, at det hele handler om balancer.

Kl. 15:29

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:29

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand, og tak for talen. Ordføreren taler om Jacob og et liv, som er uværdigt. Der er sikkert mange med ham og også mange kvinder, som lever på bunden af samfundet, kravler hen ad bunden af samfundet på røv og albuer, som man siger. Så i Alternativet er vi rigtig glade for at høre det fra Moderaterne. Det er ofte sådan, at der er mange, der går rundt og tror, at vi har et velfærdssamfund, lige indtil man bliver ledig, syg eller får et barn med handicap. Så er der mange, der pludselig får en helt anden oplevelse af vores velfærdssamfund.

En af de ting, som Moderaterne taler om at gøre ved det her, er en værdighedsreform, hvilket jo er enormt spændende at høre om. Det er noget, som jeg har læst mig lidt ind i, men hvad er Moderaternes tanker om det arbejde? Hvad er Moderaternes mere konkrete indspil til den reform i forhold til de mest udsatte danskere?

Kl. 15:30

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:30

Monika Rubin (M):

Tak til spørgeren for spørgsmålet. Det er noget, der ligger os enormt meget på sinde. Det er jo også en af grundene til, at Nanna W. Gottfredsen endelig valgte at stille op for et politisk parti. Det var, fordi vi tog det så seriøst i Moderaterne at gøre noget anderledes for dem, der har det allersværest i vores samfund. Det betyder, at vi formentlig kommer til at sætte dem fri på en anden måde, fri fra nogle krav på en anden måde.

Overordnet set er der noget ret og pligt i vores samfund, som vi står hundrede procent på mål for i Moderaterne, men når det så er sagt, er der bare nogle borgere her i Danmark, som vi bliver nødt til at sætte fri på en anden måde. Om det så gælder i forhold til f.eks. at kunne have en smule hash til eget forbrug på sig uden at skulle ende i fængsel, eller om det er, at man ikke skal møde op på jobcenteret for at få sin ydelse, er det sådan nogle ting, vi gerne vil kigge på. For vi bliver nødt til at lade være med at tro på, at de her mennesker, der har det allersværest, kan passe ned i de meget firkantede kasser, vi har lavet for vores velfærdssamfund.

Kl. 15:31

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 15:32

Torsten Gejl (ALT):

Tak. De forhandlinger glæder vi os til. Det lyder som et reelt forsøg på at forbedre forholdene for nogle af dem, som virkelig, virkelig har brug for det.

På et tidspunkt opfandt Alternativet begrebet kultur på recept, der handler om, at en læge skal kunne ordinere kultur, og det har faktisk hjulpet mange danskere. Man tror det ikke, men det er faktisk en god medicin for nogle. Til vores glæde har vi hørt, at Moderaterne gerne vil rulle det endnu mere ud og gøre det til en landsdækkende ord-

ning. Er det noget, vi kan arbejde sammen om under den kommende sundhedsreform?

Kl. 15:35

Kl. 15:32

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:32

Monika Rubin (M):

Jeg ved ikke lige, om det kan komme med i en kommende sundhedsreform, for det er jo primært en strukturreform, som kigger på, hvad det er for nogle strukturer, der er i vores sundhedsvæsen. Men vi synes i Moderaterne, det er et enormt interessant forslag. Jeg har også selv været med til at skrive en kronik om det i sin tid, da vi skulle stille op til folketingsvalg. Så lad os endelig tale sammen om, hvordan man kunne skrue sådan en ordning sammen. Det er vi meget nysgerrige på i Moderaterne.

Kl. 15:32

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 15:33

Inger Støjberg (DD):

Fru Monika Rubin takker altid venligt for alle de spørgsmål, hun får, men nu er det måske også ved at være på tide, at vi får nogle svar fra fru Monika Rubin. Min gode kollega her på min venstre side spurgte lige her for lidt siden til den udmelding, som fru Monika Rubins chef, hr. Lars Løkke Rasmussen, altså udenrigsministeren, er kommet med, nemlig at før vi når til februar, skal SVM-regeringen melde ud om pension. Så spørger flere i dag om, hvad konsekvensen egentlig er for regeringen, hvis der ikke kommer en udmelding om pension. Lad mig lige minde om, at det med pension, og hvornår man kan trække sig tilbage, er en grundpille og noget, der er med til at skabe tryghed omkring familierne. Så hvad er konsekvensen? Jeg synes, at nu skal vi til at have et svar på det her.

Kl. 15:34

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Det får ordføreren en chance for at give nu. Værsgo.

Kl. 15:34

Monika Rubin (M):

Mange tak, og tak for spørgsmålet. Jeg er ked af, hvis det fornærmer ordføreren, at jeg takker for spørgsmålet, men jeg synes faktisk, at det skaber en rarere stemning herinde, hvis vi også taler pænt til hinanden. Og jeg kan godt forstå, at det kan være svært i den regeringskonstellation, der er på nuværende tidspunkt, for man har været vant til, at vi har haft en højre side og en venstre side, en rød blok og blå blok, der har råbt mod hinanden og har taget rigtig mange af diskussionerne i offentligheden. Så det er fuldstændig fair, at man synes, det er svært, at det så nu måske foregår i nogle lidt mere lukkede rum.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren om noget, for jeg kan godt forstå, at ordføreren gerne have et svar på det her med, hvad det vil have af konsekvenser. Men det er jo, fordi ordførerens spørgsmål hviler på en præmis om, at der ikke kommer en udmelding. Så kan jeg bare spørge ordføreren: Hvorfor skulle der ikke komme en udmelding fra regeringen, når vi nu siger, at vi gerne vil arbejde for det?

Kl. 15:35

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren, værsgo.

Inger Støjberg (DD):

Muligvis fordi statsministeren har sagt, at der ikke kommer en udmelding. Altså, det kunne være derfor, fru Monika Rubin. Fru Monika Rubin må have mig undskyldt, men det kan simpelt hen ikke nytte noget at stille sig op på talerstolen en hel time og så ikke ville svare på et eneste spørgsmål, men bare altid takke for alle de spørgsmål, man får, uden at give noget igen. Ved du hvad – undskyld, formand – fru Monika Rubin bliver nødt til at svare på nogle af de spørgsmål, der bliver stillet. Det er noget af det, der skaber god stemning i Folketingssalen; når man rent faktisk svarer på det, man bliver spurgt om, og ikke bare står og takker for alle de spørgsmål, man får.

Kl. 15:35

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:35

Monika Rubin (M):

Jeg har faktisk svaret på rigtig mange af de spørgsmål, jeg har fået. Det eneste spørgsmål, jeg ikke har svaret på, er det, der hviler på en falsk præmis. Jeg kan ikke svare på et spørgsmål, hvor jeg ikke er enig i præmissen. Så igen må jeg bare spørge ordføreren: Hvorfor skulle der ikke komme en udmelding? Altså, vi arbejder for det her internt i regeringen, vi er tre forskellige regeringspartier, og vi har en proces i gang i regeringen. Og så må ordføreren blive irriteret på mig og synes, det er træls, men det er sådan, landet ligger på nuværende tidspunkt.

Kl. 15:36

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:36

Signe Munk (SF):

Som landet ligger lige nu, er det sådan, at der er total utryghed blandt danskerne om, hvad fremtiden er for pensionssystemet, og den utryghed bidrager regeringen til. Ordføreren må have mig meget undskyldt, hvis det er mig, der er tungnem, men jeg tror lige, vi skal have spolet lidt tilbage for at få svar på både det, fru Mona Juul og fru Inger Støjberg spørger om.

Så lad os lige starte: Udenrigsministeren har sagt i Børsen, at inden der skal stemmes om de 70 år i februar, skal der være vished om, hvad der skal ske efterfølgende. Mener Moderaterne stadig væk det?

Kl. 15:37

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Monika Rubin (M):

Jeg synes, det er ærgerligt, at det, hver gang vi står her på talerstolen, er, som om oppositionen hæfter sig ved én ting, som man så går sammen om at det skal handle om.

Jeg har stået i hele min ordførertale og talt om vores sundhedsvæsen, der er mega udfordret. Vi har en regering, der er kommet med et kæmpestort sundhedsudspil, som vi på nuværende tidspunkt er i forhandlinger om med alle jer partier herinde i Folketingssalen. Jeg har stået og talt om Jacob, som har haft det mest uværdige liv, vi kan tillade os at tilbyde i vores velfærdssamfund. Vi kommer med en værdighedsreform; Alternativets ordfører spurgte interesseret ind til, hvad den her værdighedsreform kunne indeholde.

Kunne vi ikke en gang imellem lade være med bare at køre på ét emne hele vejen igennem, når jeg jo har svaret flere gange? Lad os prøve at brede debatten ud, så vi kan komme rundtomkring i de forskellige hjørner.

Kl. 15:38

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Nu må folketingsmedlemmerne jo spørge om det, de vil, bare det er i en værdig tone. Værsgo.

Kl. 15:38

Signe Munk (SF):

Det var en skøn tale. Jeg vil bare stadig gerne vide, om det er Moderaternes politik, at danskerne skal have vished om, hvad der skal ske med pensionssystemet efterfølgende, i februar. Er det stadig Moderaternes holdning – ja eller nej? Der er 30 sekunder til at svare på det.

Kl. 15:38

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:38

Monika Rubin (M):

Jamen Moderaterne går ind i den her regering med den holdning, at vi skal lande en eller anden form for pensionsaftale hurtigst muligt, og hvornår det så bliver, kommer jeg på nuværende tidspunkt ikke til at kunne svare på, for som jeg har svaret flere gange, er der en intern proces i gang i regeringen på nuværende tidspunkt, og jeg sidder ikke i den regering.

Jeg ved ikke, hvordan de samtaler forløber, men jeg er fuldstændig enig med ordføreren i, at det er vigtigt, at der kommer vished omkring det her, og jeg tror ærlig talt, at det er jo før, jo bedre.

Kl. 15:39

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Carl Andersen. Værsgo.

Kl. 15:39

Carl Andersen (LA):

Jeg kan så glæde ordføreren med, at jeg ikke vil tale om pension. Jeg vil tale om en debat, der blev rejst af nogle almenyttige bolig-selskaber her i sommer. De vil gerne have nogle flere værktøjer til at kunne opsigse kriminelle lejere. Der udtalte både jeg og Socialdemokratiets boligordfører, at det var vi villige til at kigge på; det ville vi faktisk meget gerne. Så tænkte jeg: Ej, hvor fedt, det kan være, vi kan forbedre noget lovgivning her. Så det har jeg spurgt boligministeren om. Desværre har jeg fået det nedtrykkende svar, at regeringen synes, at lovgivningen er helt perfekt, som den er, og at det har man ikke lyst til at kigge på.

Medmindre Socialdemokratiet taler med to tunger, må det jo være et andet parti i regeringen, som ligesom trykker på bremsen. Derfor håber jeg, at ordføreren for Moderaterne kan gøre mig lidt klogere på, hvad Moderaterne mener der skal gøres. Mener Moderaterne, at de almenyttige boligselskaber har de værktøjer, der skal til for at kunne opsigse kriminelle lejere i dag?

Kl. 15:40

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:40

Monika Rubin (M):

Tak til spørgeren for spørgsmålet, som jo er et meget konkret spørgsmål om nogle konkrete sager, som jeg som ordfører desværre ikke kender til. Jeg er heller ikke boligordfører, så det er svært for mig

at kunne svare på, om reglerne er, præcis som de skal være. Når det så er sagt, er vi i Moderaterne altid åbne for at tage en dialog og en drøftelse om, om de regler, der er i vores samfund, er rigtigt skruet sammen, om de er hensigtsmæssigt skruet sammen. Så jeg synes da endelig, at ordføreren skal tage fat i Moderaternes boligordfører, og så er jeg sikker på, at I kan få en rigtig god dialog og en rigtig god kop kaffe og tale om det her konkrete emne. Ellers vil jeg også meget gerne høre om det senere. Men jeg tror, spørgeren får mest ud af at tale med boligordføreren.

Kl. 15:40

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:40

Carl Andersen (LA):

Det vil jeg så gøre.

Så prøver vi at gå op på de lidt højere nagler. For Venstres Troels Lund Poulsen har meddelt, at han håber på en blå regering efter et valg. Hvad håber Moderaterne på?

Kl. 15:41

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:41

Monika Rubin (M):

Jamen altså, på nuværende tidspunkt er der jo forhåbentlig længere tid til et valg end som så, håber jeg. Nu kigger jeg ned på statsministeren, ligesom hr. Jan E. Jørgensen gjorde det før; vi ved det jo ikke. Vi kan rigtig godt lide, at der er en regering hen over midten. Vi kan godt lide de resultater, som den her regering har leveret. Jeg ved godt, at det nogle gange kan være svært at se de politiske resultater, fordi det også er nogle meget brede aftaler, der er blevet lavet. Når jeg bare spørger min mand om, hvad den her regering har formået at lave, burde jeg kunne få mange flere svar, end jeg får, for han burde om nogen følge med, men han ved det heller ikke altid. Så der er selvfølgelig en udfordring med at få udbredt kendskabet til alt det, vi får gennemført.

Så vi er glade for den regeringskonstellation, der er nu, men jeg ved ikke, hvad vi går til valg på næste gang. Der er lang tid til.

Kl. 15:41

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Frederik Bloch Münster. Værsgo.

Kl. 15:41

Frederik Bloch Münster (KF):

Ordføreren sammenlignede i et tidligere svar den grønne trepart med pensionspolitikken. Skal det forstås sådan, at man med pensionspolitikken ønsker at invitere en masse eksterne aktører ind i et rum, lade dem udvikle politikken og så sende en regning til danskerne bagefter?

Kl. 15:42

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:42

Monika Rubin (M):

Jeg tror, at det, jeg sammenlignede pensionsdebatten med, var det faktum, at der var partier herinde i Folketingssalen, der ikke troede på, at regeringen kunne blive enig med sig selv om en grøn trepartsaftale og kunne blive enig med sig selv om en CO₂-afgift på landbruget. Der var også partier herinde, der sagde, at vi i regeringen aldrig nogen sinde ville kunne blive enige om en sundhedsstruktur-

reform, fordi vi i Moderaterne mente et, og at man i Socialdemokratiet og Venstre mente noget andet. Men der kan man jo bare se, at det har vi formået. Ja, i den grønne trepart satte vi forskellige aktører ved bordet, som så var med til at forme det politiske forslag, og som jo netop har gjort, at vi har skabt en grøn trepart, som er historisk i Danmark, og som gør, at vi ikke har fløje på hver sin side, der har den yderste magt i det her. Så jeg tror, det var det, jeg hentydede til.

Kl. 15:43

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning. Man skal lige huske at trykke sig ind; så kan jeg se, at navnet kommer frem. Tak.

Kl. 15:43

Frederik Bloch Münster (KF):

Men ønsker ordføreren fortsat at have den her drøftelse, og at deres egen politik skal komme til udtryk, nu hvor Socialdemokratiet har meldt noget ud? Moderaterne mente f.eks. i seneste valgkamp, at man skulle erstatte folkepensionen med en universel pension. Er det så stadig væk noget, I ønsker at kæmpe for i det her forhandlingsrum, eller er det Socialdemokraterne, der får lov til at bestemme?

Kl. 15:43

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:43

Monika Rubin (M):

Det er faktisk sådan i Moderaterne, at generelt, når vi politikudvikler, prøver vi faktisk at lytte til flere end bare os selv i gruppen.

Altså, vi har f.eks. det, der hedder Det Politiske Mødested, hvor vi også inviterer forskellige aktører ind til at være med til at gøre os klogere på, hvordan vi kan lave en politik, der er den bedste for danskerne. Når det så er sagt, er det jo klart, at når vi går ind i et forhandlingslokale, går vi ind med en moderat kasket på. Men vi er også villige til at indgå kompromiser, og vi er villige til at lande en løsning, der måske endda kan være bedre end det, vi selv tænkte på til at starte med.

Kl. 15:44

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 15:44

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for talen. Jeg kunne forstå på ordføreren før, at ordføreren gerne selv vil vælge, hvad ordføreren bliver spurgt om, og det tror jeg vi alle sammen godt kunne tænke os, når vi stod deroppe på talerstolen, men det er jo ikke rigtig sådan, det fungerer. Nu er der altså en bred kreds af partier i Folketinget, faktisk alle partier rundt om regeringen – og vi repræsenterer sådan set en del danskere – der godt kunne tænke sig at få at vide, hvad det er, regeringen vil med pension, fordi det skaber en enorm utryghed.

Jeg må indrømme, at jeg er blevet forvirret på et højere niveau nu, for udenrigsministeren har været ude at sige, at før vi skal herved i salen og trykke på knappen for at tage et år mere af danskernes seniorliv – jeg kommer ikke til at trykke på den, men det er der mange andre der vil – har man i hvert fald sagt: Hvad er det så, der skal ske bagefter? Regeringen har meldt det ud. Nu siger ordføreren så, at det kan hun ikke garantere. Så er det udenrigsministeren, eller er det ordføreren, der har ret og lægger svaret fra Moderaterne her? For begge ting kan ikke være rigtige.

Kl. 15:45

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:45

Monika Rubin (M):

Ja, jeg kunne virkelig godt tænke mig selv at bestemme, hvilke spørgsmål jeg fik her på talerstolen. Det var nu ikke lige helt det, jeg sagde, og det ved jeg også godt man ikke kan. Det, jeg sagde, var, om ikke vi kunne brede debatten ud, så det handlede om lidt mere end kun pension. Jeg kan også godt forstå utålmodigheden, både fra jer i oppositionen, men også fra borgerne derude, altså utålmodigheden omkring, hvad det så er, regeringen kommer til at mene om det her. Og nu mistede jeg simpelt hen tråden.

Kl. 15:46

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren. Værsgo.

Kl. 15:46

Pelle Dragsted (EL):

Tak. Utålmodigheden går ikke så meget på, hvad regeringen mener. Det glæder vi os til at få at vide. Jeg tror heller ikke, regeringspartierne vil mene det samme, så lur mig, om vi kan lave en aftale på den her side af et valg. Det ville jeg heller ikke synes var klogt. Men spørgsmålet her er: Når Folketinget skal ned at stemme om at stjæle et seniorår mere fra danskerne, har regeringen så inden da, som udenrigsministeren har lovet i Børsen, fremlagt og gjort klart, måske endda lavet en aftale om, hvad det er, danskerne kan forvente fremadrettet i pension? Det er et rimelig enkelt spørgsmål at svare på.

Kl. 15:47

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:47

Monika Rubin (M):

Altså, udenrigsministeren har jo ikke lovet eller givet garantier for det, ordføreren siger. Udenrigsministeren har sagt, at processen skal i gang. Og så synes jeg bare, det er en lille smule mærkværdigt at sige, at man »stjæler« noget fra danskerne, fordi man så skal sige, at de skal være et år længere på arbejdsmarkedet, fordi man har indgået et velfærdsforlig, som er fundamentet for hele vores økonomiske politik. Jeg synes, det er en mærkelig måde at sætte det op på.

Kl. 15:47

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne.

Kl. 15:47

Kristian Bøgsted (DD):

Tak. Jeg kan starte med at sige, at ordføreren ikke behøver takke mig for mit spørgsmål, for sjældent har jeg da oplevet, hvad jeg føler er udstråling af arrogance uden lige fra ordføreren på talerstolen. Man svarer overhovedet ikke på det, der bliver spurgt om; man er fornærmet over, hvad man bliver spurgt om, fordi man ikke får bredt debatten ud; og for øvrigt må vi jo forstå, at når bare regeringen er i en proces, er det alle andre, der tager fejl, hvis man ikke er enig med regeringen.

Men lad os da brede debatten lidt mere ud i stedet for kun at tale om pensionen. Fru Monika Rubin står stolt og taler om treparten. Betyder det, at ordføreren er stolt over de mange, mange tusinde hektar solceller, der også er en del af treparten og kommer oven i alt det, vi i forvejen skal sætte op ude i landdistrikterne, og som betyder, at folk, hvis ikke de er kommet væk fra deres hjem, bliver stavnsbundne og vi affolker områderne? Er ordføreren stolt over det?

- Kl. 15:48 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 15:48 **Monika Rubin (M):**
Jeg skal nok lade være med at takke ordføreren for spørgsmålet så. Jeg beklager, hvis jeg prøver at være en lille smule høflig heroppe fra talerstolen af. Jeg har ikke sagt, at der er nogle af jer andre, der tager fejl, bare fordi jeg siger, at der er en intern proces i gang i regeringen. Ja, jeg er enormt stolt over den grønne trepartsaftale, der er landet. Jeg synes faktisk, det er en lille smule mærkværdigt, når jeg hører Danmarksdemokraterne i den offentlige debat om klima, om miljø, om biodiversitet være så meget imod de her tiltag, for hvordan er det, man tror, livet på landet bliver, hvis vi ikke formår at gøre noget ved de klimaforandringer, som vi bare kan se at vi buldrer ind i? Så bliver livet på landet da om noget markant anderledes. Vandløbene, søerne – hvordan tror ordfører det kommer til at se ud, når der slet ikke er noget liv tilbage?
- Kl. 15:49 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Spørgeren.
- Kl. 15:49 **Kristian Bøgsted (DD):**
Jeg synes, ordføreren skulle prøve at flytte ud på landet – ud, hvor jeg bor. Vi har masser af liv derude, og det er der stadig væk. Bevares, jeg medgiver gerne, at der også er ting, der skal kigges på, og det er man i fuld gang med. Men når man tromler hen over befolkningen på den måde, man gør, og ignorerer den bekymring, der er derude, synes jeg, det er forkert. Man svinger sig op på en hest med afgifter, der kun straffer ude i landdistrikterne. Det rammer ikke andre steder. Man sætter solceller op, som vi skal kigge på ude i landdistrikterne, mens man ikke selv kæmper ret meget for at få dem op på tagene inde i storbyerne. Det er forkert.
- Kl. 15:50 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 15:50 **Monika Rubin (M):**
Ordføreren siger, at der på klimaområdet – det tænker jeg ordføreren hentyder til – også er ting, der skal kigges på. Ordførerens parti er, så vidt jeg ved, en del af den her aftale om at nedsætte CO₂-udledningen med 70 pct. i 2030. Så har jeg godt hørt, at ordførerens formand har sagt, at det ikke er så vigtigt, om det er i 2030 eller i 2035 eller 20-hvornår. Men hvad vil ordførerens parti så konkret gøre, hvis alt det, som regeringen foreslår, bare er njet, njet, njet?
- Kl. 15:51 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak. Nu skal vi sige tak til fru Monika Rubin, for nu er der desværre ikke tid til flere spørgsmål, så vi går videre i ordførrækken til fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.
- (Ordfører)
- Mona Juul (KF):**
Tak for ordet. Jeg har lyttet godt med. Vi har været forbi OL, reality-programmer og alt muligt i dag, og jeg ved godt, at det måske er lige lovlig hård kost at tage jer med til en biologitime, men jeg prøver alligevel, for jeg kunne rigtig godt tænke mig at tage jer alle sammen med en tur ud i skoven. Jeg vil nemlig gerne tale lidt om tissemyren. Den kan vi nemlig lære rigtig meget af.
- Da jeg arbejdede som direktør i min virksomhed, blev jeg af og til inviteret til at tale til ledere om ledelse, og her startede jeg ofte mit oplæg med at tale om myrer. For ud over at myren er flittig, har den også et arbejde, der skal gøres, præcis som man har, når man er i regering og leder et land. Myren kender opgaven, den kender retningen, og den kender målet. Den ved, at den skal bygge en myretue, og at den ikke kan gøre det alene.
- Det kan tage fra flere uger og op til flere år at bygge en myretue; det er ikke noget, man sådan bare lige klasker sammen. Det ser vi desværre ofte at man gør i den her regering. Tag f.eks. bare det her med, at folk lige pludselig står og skal betale for deres naboers grundskyld, eller at man hæfter for sin arbejdsgivers afgift på den håndværkerbil, man har fået stillet til rådighed. Det er makværk, som der bliver rettet op på, men som ikke burde have været sket.
- Der må og skal lidt mere vedholdenhed og lidt mere grundighed til, når der skal løses opgaver. Så se på myrerne. De myldrer rundt ude i skoven for at samle pinde og grannåle til tuen, og af og til hænder det, at de smider en lille gren, fordi de finder en, der er større eller bedre, men de ændrer ikke deres rute og finder ikke et helt andet mål. De justerer bare lidt undervejs.
- Det er også sådan, god ledelse fungerer. Man kan nok så meget kalde sig et arbejdsfællesskab, men hvad er det egentlig, borgerne får ud af det, hvis ledelsen ikke har en myretue at bygge på; hvis man spreder grannålene sådan lidt hist og her, hvor man lige kan se, at nogle vil blive glade for dem; eller hvis man bare smider dem, når det bliver for træls at slæbe på dem – for der kommer jo åbenbart nok en anden myre og samler det kasserede materiale op? For mig ligner det en regering, der fører en zigzagkurs uden et endemål, og det betyder jo også, at regeringen så hele tiden skal starte forfra, og i mellemtiden har alle glemt, hvad det var, de egentlig var i gang med at bygge op. Nogle gange glemmer de det også selv.
- Ligesom myrerne skal man selvfølgelig justere sin plan eller sin vej undervejs, hvis der dukker noget op, der skal håndteres. En pandemi, en energikrise og en buldrende inflation kræver selvfølgelig justering af planen. Så må man smide en grannål, fordi en anden skal samles op, men planen og målet mangler hos regeringen. Først skulle store bededag afskaffes og vi skulle blive længere ved samle-båndet, for arbejdskraft var den nye valuta i dansk politik, måtte vi forstå. Så faldt regeringen som en sten i meningsmålingerne, og nu skal vi så stikke den modsatte vej, hvor nogle skal tidligere på pension, uden nogen plan og uden nogen finansiering.
- Betyder det, at skatterne skal stige? Vil statsministeren skære på den offentlige sektor for at betale for det gigantiske hul i statskassen, hendes strøtanker vil skabe? Ingen ved det, og myrerne render forvirret rundt; vi bliver alle sammen lidt forvirrede. Hvis der er noget, mine mange år som leder har lært mig, er det, at man altså skal have en retning og et mål og man skal kunne kommunikere det tydeligt, så alle er med, og man skal justere og optimere undervejs, men altid holde fast i sin kurs.
- Så bliver det også nemmere for vælgerne at se, hvad de får for det kryds, de satte på deres stemmeseddel. For hvad skal vælgerne tro, når Socialdemokratiet er gået til valg på at flytte milliarder af kroner fra konsulenter til kernevelfærd, og når man så i sidste uge kunne læse – og det er jo bare et eksempel – at Udviklings- og Forenklingsstyrelsen siden 2019 har brugt over 7 mia. kr. på ekstern konsulentbistand? Og den ene dag siger regeringen, at Ukraine aldrig må bøje sig for en diktator, og det er vi enige i, men den næste dag indfører de så en koranlov, hvor vi selv skal bøje os for mørkets magter.
- Kl. 15:56
Der meldes også lidt forskelligt ud i forhold til Kina. Udenrigsministeren laver aftaler om visumfri indrejse, mens statsministeren

dagen inden siger, og jeg citerer: »Vi kan ikke fortsætte med en situation, hvor Kina hjælper Rusland i en krig i Europa uden konsekvenser. De bliver nødt til at blive stillet til ansvar for deres aktiviteter.«

Jeg siger bare, at hvis regeringen var en virksomhed, havde kunderne fundet en anden butik at handle i; det er helt sikkert. Derfor har vi brug for en ny regering, der vil føre en helt anden økonomisk politik og en helt anden værdipolitik – og helt ærligt også en anden erhvervs- og familierpolitik. For når jeg hører regeringens retorik, lyder det, som om borgerne i det her land er reduceret til små arbejdsmyrer, der hver dag skal stemple ind for at opretholde velfærdsstaten *a/s*. Jeg mener, at alle mennesker – hver og en – er et menneske i sin egen ret, som har forskellige drømme og forskellige måder at indrette deres liv på.

Ja, vi har en lønmodtagerkultur i Danmark – lidt for meget engang imellem – men glemmer vi at standse op og spørge os selv, hvad meningen med livet er? Er det arbejde? Er det traditioner? Er det vores familie? Er det naturen? Er det personlig udvikling? Er det værdien af opdragelse og grundlæggende demokratisk dannelse? Eller er det at starte sin egen virksomhed? Eller er det egentlig alt det, der slet ikke kan måles og vejes, vores kultur, når vi griner sammen, vores fællesskaber, frivillighed? Måske er det faktisk bare kærlighed – ja, eller litteraturen, som statsministeren også talte så passioneret om i sin tale? Uanset hvad, skal der ikke herske tvivl om, at jeg drømmer om klart mindre samleband og meget mere ånd.

Nu har vi så åbnet et nyt folketingsår, og vi bygger selvfølgelig hver især forskellige myretuer, og det er jo sådan, det skal være. Men skulle vi ikke tage og love hinanden, at vi opfører os som de ledere, vi rent faktisk er valgt til at være, og at vi er ærlige over for vælgerne om, hvordan vi når frem til den tue, vi hver især gerne vil bygge.

Hvis vi skal tidligere på pension, skal vi vide, hvor pengene skal komme fra. Hvis vi skal realisere ambitionerne i den grønne trepart, skal vi vide, at CO₂-udledningerne bliver reduceret på den samfundsøkonomisk mest effektive måde, og vi skal vide, at vores indsats mod udledning af kvælstof til kystvandene holder vand. Og hvis vi skal sikre bedre sundhed for flere, skal vi vide, at den nye struktur gavner folkesundheden og ikke kun understøtter et regeringskompromis. Hvis vi skal sørge for, at fremtidens generationer ikke uddannes ringere end os selv, skal vi vide, at reformerne styrker kvalitet, dannelse og faglighed.

Vi i Det Konservative Folkeparti ønsker i høj grad både at være en med- og en modspiller til regeringen. Men vi oplever alt for ofte, at regeringen ikke ønsker medspil og faktisk heller ikke altid tåler lidt modspil. Det synes jeg ikke er måden at samarbejde på. Det gør også, at jeg i hvert fald bliver mere skeptisk, og jeg må desværre også konstatere, at det ofte er med god grund.

Jeg synes, at vi i Det Konservative Folkeparti er myreflittige, og derfor har vi siden april præsenteret 16 konkrete udspil. Det er også nødvendigt, for vi er ikke så mange myrer endnu, men vi har en myretue, og vi ved, hvor den ligger, og vi er i fuld gang med at samle grannåle nok. Vores myretue står på et stærkt værdipolitisk og økonomisk fundament med fokus på familie og fællesskab, med fokus på forsvar og tryghed og med fokus på den grønne omstilling på klima- og naturområdet.

Alene kan en myre ikke udrette meget, men i fællesskab kan man rykke. I vores skov er der højt til himlen og plads til politisk udvikling, men altid – altid! – med retning, principper og værdier.

Kl. 16:00

Formanden (Søren Gade):

Tak til ordføreren. Vi starter nu på de korte bemærkninger. Den første, der får ordet, er fru Anne Paulin fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:00

Anne Paulin (S):

Tak for talen. Næste gang jeg ser en myre, vil jeg sende ordføreren en venlig tanke. Jeg vil gerne spørge ind til Konservatives syn på den kommuneaftale, der blev indgået før sommerferien. I Socialdemokratiet er vi glade for den aftale, fordi den investerer i den lokale velfærd derude. Det er noget, der er brug for oven på nogle år, hvor der har været inflation og meget pres på udgifterne derude. Desværre sagde hr. Rasmus Jarlov, Konservatives finansordfører, under den debat, der var her i Folketingssalen i forbindelse med finansloven, at Konservative ville have lavet en aftale med kommunerne, som betød mindre vækst i deres økonomi.

Så jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren, hvor i velfærden i den kommuneaftale, der er blevet indgået, fru Mona Juul mener at der skulle være sparet.

Kl. 16:01

Formanden (Søren Gade):

Fru Mona Juul.

Kl. 16:01

Mona Juul (KF):

Der er ikke nogen tvivl om, at når regeringen har givet lidt til kommunerne, har man også taget. Det er jo det, der står tilbage. Der står desværre det tilbage, at man er i tvivl om, hvad det egentlig er, at man har af økonomi, i mange kommuner. Og det, man i hvert fald også kan sige, er, at mange kommuner har fået et plaster på såret – det er i hvert fald det, de oplever – ved at få en ekstra pose penge for et enkelt år. Men desværre kan de se i deres fremskrivninger, at lige præcis det, der er foretaget nu, ikke er nok; det hjælper simpelt hen ikke. Derfor står de i en meget svær økonomisk situation. Når vi synes, at der engang imellem burde skæres i det offentlige, er det rigtig meget på administration, og måske er det det, Rasmus Jarlov henviste til; jeg kan ikke huske det.

Kl. 16:02

Formanden (Søren Gade):

Fru Anne Paulin.

Kl. 16:02

Anne Paulin (S):

Nej, hr. Rasmus Jarlov henviser jo til kommuneaftalen – den konkrete kommuneaftale – og at han i den ville have ønsket, at der ikke var brugt lige så mange penge. Det synes jeg er ærgerligt, og kommunerne selv har været rigtig glade for den her aftale. Formanden for KL har været ude at sige, at af de 11 aftaler, han har været med til at forhandle, har den her været den, som løfter velfærden mest. Så de har været glade. Hvorfor vil Konservative skære i forhold til den aftale, der er blevet indgået?

Kl. 16:02

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:02

Mona Juul (KF):

I modsætning til regeringen går vi ikke ind for, at vi skal øge den offentlige sektor hvert evig eneste år. Vi går ind for, at vi sørger for, at vi får stillet de ressourcer til rådighed, der skal til, for at kommunerne kan gennemføre de aktiviteter, vi beder dem om. Det kan ikke nytte noget, at vi bare pumper flere penge ind, når vi samtidig beder dem om at lave flere opgaver. Så vi er nødt til at finde en bedre balance.

- Kl. 16:03 Kl. 16:05
- Formanden (Søren Gade):**
Hr. Serdal Benli, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.
- Kl. 16:03
- Serdal Benli (SF):**
Tak for ordet. Jeg tror ikke, at SF og Konservative nogen sinde bliver enige om, hvilken rolle religion skal spille i det danske samfund. Men én ting bør vi kunne blive enige om: Skal vi ikke stramme op på, hvordan vi overvåger og sanktionerer de trossamfund, der systematisk underminerer vores grundlæggende værdier som frihed, demokrati og ligestilling mellem kønnene? Og så er spørgsmålet: Hvor langt vil De Konservative gå for at sikre, at ingen trossamfund kan undergrave disse kerneværdier ustraffet?
- Kl. 16:03
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 16:04
- Mona Juul (KF):**
Der er ingen tvivl om, at det vil vi gå meget langt for. Vi synes, der sker nogle ting i de her år i nogle af de samfund, der bliver henvist til, som er meget, meget u hensigtsmæssige. Og det er vi selvfølgelig nødt til at sørge for at vi har styr på og hånd i hanke med, og det har vi ikke nødvendigvis i dag.
- Kl. 16:04
- Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren.
- Kl. 16:04
- Serdal Benli (SF):**
Det er godt at høre, at vi deler bekymringen for de stigende problemer med fundamentalistisk religion, som vi jo ser i mange afskygninger. For os i SF er det enormt vigtigt, at religion ikke må bruges som undskyldning for den undertrykkelse, som vi på ingen måde vil acceptere i anden form. Derfor kommer vi også selv snart til at fremlægge en række forslag til at undgå, at f.eks. religiøse tosser, vil jeg sige, kan fastholde kvinder i ægteskaber, som de i dag juridisk er frigjort fra.
Så er spørgsmålet, hvor langt De Konservative i så fald vil kunne se sig selv gå i forhold til at være med i sådan en aftale. Vil I kunne se jer selv være med til at sørge for, at det bliver til virkelighed, at man kan sanktionere nogle af de her, der opretholder en dogmatisme og en fundamentalisme, som holder bl.a. kvinder i ufrihed?
- Kl. 16:05
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 16:05
- Mona Juul (KF):**
Jeg tror ikke, at SF skal regne med at få nogen som helst udfordringer med Det Konservative Folkeparti i forhold til sanktioner, når det gælder fundamentalister; det tror jeg sagtens vi kan blive enige om. Det er ikke kun klima og natur, vi er enige med SF i, på mange lange stræk – det er vi også på lige præcis det her punkt. Så kom an – det synes jeg er en rigtig god idé at få set ordentligt på.
- Kl. 16:05
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.
- Susie Jessen (DD):**
Tak til fru Mona Juul for talen. Her forleden var jeg en tur i Næstved Storcenter, og der er sådan et bord, hvor de studerende kan sidde en gang imellem og skrive deres ting på computeren, og jeg synes, det er sjovt at se, hvad de har siddet og skrevet på bordene. Men så her den anden dag opdagede jeg noget, som jeg faktisk ikke har set længe, og det var et hagekors, der var ridset ind i bordet, der midt i Næstved Storcenter. Så gik der ikke længe efter det, før jeg faktisk så et mere – et hagekors, der var tegnet i et tog. Det er jo noget, der er begyndt at dukke op i Danmark, ikke mindst i vinduer der, hvor der bor jøder. Der er mange områder, hvor det her sådan dukker op rundt omkring – med både antastelser og direkte jødehad.
Jeg synes, det er enormt vigtigt, at vi som Folketing viser, at vi står sammen, og at vi har ryggen på vores jødiske medborgere. Og derfor vil jeg egentlig bare give fru Mona Juul muligheden for at sætte nogle ord på det her og også for sammen med os andre at stå sammen om at sige fra over for det her. Vi vil simpelt hen ikke acceptere det, det kan ikke være rigtigt, at det her sker så hurtigt igen.
- Kl. 16:06
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 16:06
- Mona Juul (KF):**
Det er der ikke nogen tvivl om. Og her må jeg jo sige, at vi er meget enige med den her regering – meget enige. Vi skal stå vagt om jøderne. Altså, den historieløshed, vi ser lige nu, de konflikter, vi ser lige nu – alene det her med at sidde og ride hagekors osv. – er simpelt hen helt ubegribeligt. Jeg havde slet ikke forestillet mig, at jeg i min levetid på nogen som helst måde skulle opleve noget som helst af det her. Jeg er simpelt hen rystet over det, og jeg bliver så skamfuld over, at det sker. Og jeg håber, at mange af dem, der sidder f.eks. i Næstved Storcenter og rider i bordpladerne, gør det, fordi de ikke ved, hvad det er, de gør. Men vi ved også, at der er rigtig mange, der desværre lige nu er fuldstændig klar over, hvad det er, de har gang i.
Det skal stoppes, og vi skal stå sammen om det. Det oplever jeg også at vi gør på meget lange stræk her i Folketinget, og der er jeg i hvert fald meget enig i regeringens linje.
- Kl. 16:07
- Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren.
- Kl. 16:07
- Susie Jessen (DD):**
Det er gode takter og gode kommentarer her fra De Konservatives formand: at vi har det jødiske folks ryg, altså at vi ikke vil acceptere det her i Danmark; at det vil vi simpelt hen ikke være med til. Og jeg er glad for, at vi også får det her nævnt i dag, for jeg synes, det er vigtigt, at vi også står sammen i Folketinget og bliver ved med at insistere på, at det her er en samtale, vi tager, også selv om det kan være skræmmende derude, hvor der er nogle meget, meget hidtsige mennesker.
- Kl. 16:08
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.

Mona Juul (KF):

Altså, der, hvor jeg bor, fylder det ikke ret meget. Der er man bare sådan mere rystet over det, når man ser nogle af de hændelser, der er sket her i København. Jeg tror meget, at det sådan først og fremmest er i de store byer, at de mennesker, der har været bannerførere for det, er. Ude i landet er man simpelt hen rystet over, at det foregår, at det på nogen som helst måde kan ske. Vi har jo også set bandekriminalitet, der lige pludselig kommer til at hænge sammen med den her historieløshed og med de angreb, der er. Det er helt ubegribeligt.

Kl. 16:08

Formanden (Søren Gade):

Hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Steffen Larsen (LA):

Tak. Et emne, der tydeligvis også har fyldt meget for Det Konservative Folkeparti, er udlændingepolitikken, og noget af det, som jeg også tror samler alle de borgerlige partier her i Folketinget, er jo også, at vi skal blive langt bedre til at udvise kriminelle udlændinge og også sørge for, at de faktisk bliver hjemsendt. Regeringen har jo også sagt, at de vil arbejde på at udfordre konventionerne. De er endda gået så vidt, at de har sagt, at de også vil udsende en ambassadør til det.

Så vil jeg egentlig godt spørge ordføreren for De Konservative: Hvordan synes ordføreren at det går med at få opfyldt de ambitioner fra regeringens side?

Kl. 16:09

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:09

Mona Juul (KF):

Vi venter, og vi venter, og vi venter. Det er jo desværre sandheden. Jeg tror nemlig også og lytter mig til, at langt de fleste her i Folketinget lige præcis rigtig gerne vil se på, om der er nogle dele af konventionerne, som vi rent faktisk kan udfordre med ordentlighed og med anstændighed for at sikre, at vi ikke har kriminelle udlændinge i Danmark, og at vi har mulighed for at skubbe dem ud af landet igen.

Kl. 16:10

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 16:10

Steffen Larsen (LA):

Tak. Vi er jo nok fuldstændig enige, og nu rammer vi lige om lidt 700 dage, siden regeringsgrundlaget blev præsenteret, og vi kan jo konstatere, at der ikke er sket noget. Vi går stadig væk og venter på, at regeringen får udsendt de her ambassadører, og at der sker noget, som gør, at vi ser en form for bevægelse i den her sag. For jeg må ærligt indrømme, at jeg er bekymret for, at vi ikke får det at se, og at der simpelt hen ikke sker noget.

Kl. 16:10

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:10

Mona Juul (KF):

Jamen vi mangler at se noget handling. Der har kun været snak indtil nu, og jeg må bare sige, at vi har alle muligheder her i Danmark for også at påvirke det; vi har alle muligheder for at tilrette vores egen

lovgivning. Det skal vi selvfølgelig udnytte. Det skal vi selvfølgelig gøre i videst muligt omfang. Jeg håber da meget – nu kigger jeg ned på udenrigsministeren her – at udenrigsministeren er helt enig i det, og det bliver der nikked til. Så kom i gang, og få lavet noget action på det her punkt! For vi venter, og vi har ventet i mange hundreder dage.

Kl. 16:11

Formanden (Søren Gade):

Hr. Henrik Frandsen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 16:11

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, og tak til fru Mona Juul for talen. Det, jeg vil spørge til, er, at det jo er almindelig kendt, at fru Mona Juul og De Konservative er stærke fortalere for en regering med et blå flertal, og vi er jo selv i Moderaterne meget stærke fortalere for en midterregering. Vi er rigtig glade for den regering, vi har, og det er vi jo, bl.a. fordi det er muligt at lave gode, balancerede aftaler og komme med gode udspil, og her tænker jeg selvfølgelig på den grønne trepart.

Der er mit spørgsmål til fru Mona Juul, om fru Mona Juul tror på og har den opfattelse, at det ville være muligt for en blå regering at lave et afbalanceret udspil, som den grønne trepart jo er, når man tænker på, hvem der i øvrigt ellers skulle være med i en blå regering eller være parlamentarisk grundlag for en blå regering. Tror fru Mona Juul, at det også ville være muligt at løse så komplicerede samfundsproblemer med en blå regering?

Kl. 16:12

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:12

Mona Juul (KF):

Jamen selvfølgelig peger vi på en blå regering. Det Konservative Folkeparti er blå, så det vil være helt naturligt for os. Hvordan vores mandater skal sættes i spil, må man jo altid kigge på, men det er selvfølgelig noget blå, vi peger på. Men jeg er også nødt til lige at sige, at det jo faktisk ikke er den her midterregering, der er kommet med en grøn trepart. I har sat nogle interesseorganisationer stævne, og *de* er kommet med en løsning; *vi* har fået regningen. Det er os herinde, der skal hjælpe jer med at komme i mål, og det hjælper vi rigtig gerne med, i særdeleshed, hvis det rent faktisk bliver grønt, og hvis vi finder de CO₂-reduktioner, og hvis vi også kan finde pengene. Og det stiller vi os altid til rådighed for, men det handler ikke om, hvad det er for en regering, vi har, for det her har I bedt nogle andre om at løse for jer, og det byder vi selvfølgelig ind i. Men til en anden god gang skal man holde op med at gøre det, for der er faktisk demokrati stil stede her, og det er faktisk os partier, I burde forhandle med, for I kommer til at gøre det nu under alle omstændigheder.

Kl. 16:13

Formanden (Søren Gade):

Hr. Henrik Frandsen.

Kl. 16:13

Henrik Frandsen (M):

Der er jeg nødt til at minde om, at det jo faktisk er den her regering, der har nedsat den grønne trepart. Regeringen har været en del af den grønne trepart, og regeringen har sat meget, meget forskelligartede interesser sammen om at lave en aftale, som vi jo helt korrekt skal have igennem i Folketinget. Tror fru Mona Juul virkelig, at en blå regering, hvor man har Danmarksdemokraterne med og man har Dansk Folkeparti med, som måske ikke har helt den samme grønne

profil, som Konservative har, ville være i stand til at lave sådan et stykke arbejde?

Kl. 16:16

Kl. 16:14 **Mai Villadsen (EL):**

Det er jo sådan, at rigtig mange af forældrene – faktisk 71 pct. – sidste år svarede, at de har afleveret deres barn i vuggestue, selv om der var tegn på sygdom, og at over 20 pct. sender deres barn af sted med en Panodil, og det er jo netop, fordi vi i Danmark har et utilstrækkeligt system, og det genererer jo bare mere sygdom.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:14

Mona Juul (KF):

Ja, det tror jeg da i den grad vi kan. Altså, selvfølgelig kan vi da indkalde interesseorganisationer, partier osv. til at lave et overblik over, hvordan man kommer i mål med nogle specifikke opgaver. Det er da ikke kun den her regering forundt at lave løsninger, det er det da overhovedet ikke, og i øvrigt er jeg faktisk bare ved at være rigtig dødtæt af det der med, at så er det inde på midten, det foregår – hvad er det for noget pjat? Demokratiet er over det hele her, og man sidder og negligerer partier, der er folkevalgte. Folk har siddet og stemt for alle herinde. Det er det, man skal orientere sig mod, og selvfølgelig kan man lave løsninger på tværs; det viser vi hver dag i Folketinget, uanset hvem der sidder i regeringskontorerne.

Så derfor tror jeg sådan set, det kunne være til fordel både for forældrene, men også for arbejdsgiverne, som jeg også ved de Konservative kører sig meget om, hvis man gjorde noget på det her område. Det kan være, at det er arbejdsmarkedets parter, der skal gøre det, og man kan også oprette en fond, som man gør det på andre måder, og som der bliver betalt ind til, og hvor vi i fællesskab løfter noget. Men jeg er i hvert fald glad for velvilligheden.

Kl. 16:17

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:17

Formanden (Søren Gade):

Fru Mai Villadsen, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 16:14

Mona Juul (KF):

Ja, den er der helt klart. Der er jo ikke nogen tvivl om, at det der med, at man sender børn i børnehave og i vuggestue på Panodil, er fuldstændig ubegribeligt. Jeg synes jo også bare, vi her i Folketinget skal huske på, at det er sådan nogle meget konkrete ting, som vi rent faktisk kan hjælpe med.

Mai Villadsen (EL):

Tak, og tak til ordføreren for talen. Jeg vil spørge ind til familiepolitik, noget, som lige nu fylder rigtig meget i debatten på Christiansborg, og som jeg ved står De Konservatives hjerte rigtig nær.

Lige nu er det efterår, og vi nærmer os vinteren, og noget af det, der fylder rigtig meget for småbørnsfamilierne, er snottede næser, og syge børn med feber, der går på tur derhjemme. Men det er jo faktisk sådan, at vi i Danmark er dem i Skandinavien, der har de dårligste rettigheder for forældre til at passe syge børn. Så et sted, hvor man oplagt kunne forbedre familiepolitikken, var jo ved at sikre, at man som familie får bedre rettigheder til at passe syge børn. Derfor vil jeg høre, om det ikke er noget, vi kan være enige om, og om De Konservative kunne bakke op om, at man giver bedre rettigheder på netop det her område.

Kl. 16:14

Det er os, der lovgiver, og vi skal tænke stort, men vi kan også godt en gang imellem tænke småt og så få løst nogle af de udfordringer, der er i hverdagen. Så en af de ting er jo at skabe lidt mere fleksibilitet i det, og det kunne også være, i forhold til hvad det er, man giver tilladelse til på børnepasningsområdet.

Kl. 16:17

Formanden (Søren Gade):

Hr. Martin Lidegaard, Det Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 16:17

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:15

Martin Lidegaard (RV):

Tak for en god tale, og tak for et godt samarbejde i øvrigt. Jeg vil gerne starte med at sige tak til fru Mona Juul og De Konservative, for I er nok det forligsparti bag universitetsreformen, der har meldt klareste ud, at det er en ommer. Det er jeg glad for på vegne af dansk erhvervsliv, på vegne af alle de studerende, der vil komme i klemme og på vegne af universiteterne. Det er egentlig min opfattelse, at alle de tre musketerer uden for regeringen, altså Konservative, LA og SF, aldrig rigtig har været forelsket i den aftale. Det har aldrig været ægte kærlighed. Det var noget, man gjorde, fordi det så kunne blive lidt mindre slemt, og det kunne det så ikke alligevel.

Mona Juul (KF):

Jeg tror, vi på tværs af partier kan blive meget enige om at støtte op om børnefamiliernes hverdag og få tingene til at hænge sammen. Vi har jo også spillet rigtig mange ting på banen, og vi kommer også med flere ting, som sådan er meget konkrete, for at det netop ikke bare skal handle om, at nu skal vi have en familiekommision, og så kan vi vente i 2 år. Der kan sagtens være konkrete ting, som vi kan løse hen ad vejen, f.eks. det her med at lave en omfordeling af børnepenge, så man får flere børnepenge, når man har sit lille barn, og man så får lidt færre resten af tiden. Og lige præcis i forhold til det her med at sikre flere omsorgsdage, sygedage, eller hvad det kan være, tænker jeg bare, at det er arbejdsmarkedets parter, der først og fremmest skal kigge på det. Men kunne vi finde på at støtte op om nogle områder? Ja, det kunne vi godt.

Kl. 16:15

Nu sidder man så her, og jeg er utrolig interesseret i, hvad fru Mona Juul tænker om, hvordan vi kommer videre herfra. For vi vil egentlig gerne være med, hvis vi kan. Vi valgte jo at stå udenfor, for vi kunne ikke finde kærligheden til det; måske kan vi på en eller anden måde finde ud af sammen at få sat det her på pause og så kigge på det med lidt friske øjne. Det er vi i hvert fald meget interesseret i.

Kl. 16:18

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:18

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 16:16

Mona Juul (KF):

Tak, og selv tak for det gode samarbejde. Der er ikke nogen tvivl om, at det er ærgerligt, at vi står lidt på hver sin side her, men jeg tror faktisk, at vi i hjertet står præcis det samme sted. Der er

jo ikke nogen tvivl om, at i Det Konservative Folkeparti synes vi ikke, at det er hensigtsmæssigt, at vi fremadrettet får uddannet de unge mennesker ringere, end vi selv er blevet. Det er jo sådan ret ubegribeligt, at vi er i gang med det, hvis det er tilfældet.

Det, vi går og venter på nu, er jo, at der skal komme en færdig rapport. Der har været en delrapport, og nu kommer den færdige rapport på reformen, og det bliver den 31. oktober. Det er klart, at vi lover ministeren og regeringen at vente på det for at se, hvordan det ser ud. For det skal også være sådan, at det er fair and square, når man er i en aftale; selvfølgelig skal det det.

Men vi er meget kritiske, og det var vi fra start af. Vi synes ikke, der skulle have været den her reform, og jeg synes virkelig, vi har kæmpet en hård kamp med vores ordfører i spidsen for at sikre, at den her reform ikke blev så stort et eksperiment, som der var lagt op til. Og hvis det viser sig, at det her lille eksperiment ikke kan holdes på det niveau, vi har talt om og aftalt, så har vi svært ved at være der – det er klart.

Kl. 16:19

Formanden (Søren Gade):

Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 16:19

Martin Lidegaard (RV):

Tak for det. Jeg forstår godt, at vi lige skal have den endelige rapport fra kandidatudvalget den 31. oktober. Det er helt fair. Men jeg vil til gengæld også sige, at så er det måske også tid til i givet fald at handle, for der står altså op mod 130.000 studerende, som ikke rigtig ved, om de får en hel eller en halv kandidat, når de skal søge ind her om ganske få måneder. Det synes jeg heller ikke vi kan være bekendt, og jeg hører også et erhvervsliv, som er dybt optaget af, at de kan få nogle dygtige kandidater. Men skal vi ikke aftale, at vi tales ved efter den 31. oktober? Vi er i hvert fald meget optaget af at finde et partnerskab på det her område.

Kl. 16:20

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:20

Mona Juul (KF):

Det er jeg helt sikker på at vi gør. Jeg tror også, at vi er mange partier, der har behov for at tygge den rapport igennem og så finde ud af, hvordan og hvorledes det er med det her. Og det vil vi selvfølgelig først og fremmest gøre med regeringen og ministeren, men vi vil selvfølgelig også orientere os mod jer, fordi vi har behov for at stå stærkt i Danmark på uddannelser.

Jeg håber også, når vi nu ser et udspil fra regeringen i forhold til ungdomsuddannelserne, at vi også der på tværs af partierne kan være enige om at styrke uddannelserne først og fremmest. Og i den forbindelse kan jeg bare sige, at det ikke bliver ved at fjerne 10.-klasserne. Det tror vi simpelt hen ikke på er en god idé.

Kl. 16:21

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jan E. Jørgensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 16:21

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det. Jeg vil gerne spørge lidt til udligningen. For det er sådan, at fru Mona Juuls partifælle Michael Fenger fra Gentofte har proklameret, at han vil standse udligningen. Og hr. Rasmus Jarlov, som også er konservativ, har sagt:

Udligning er en ordning, hvor man tager så mange penge fra hovedstadsrådets kommuner, så de har færre penge og dårligere service end de kommuner, som får deres penge.

Hvad mener Det Konservative Folkeparti? Ønsker man at standse udligningsordningen, eller bekræfter man, at der grundlæggende skal være sådan en eller anden form for udligning?

Kl. 16:21

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:21

Mona Juul (KF):

Vi forstår godt, og det tror jeg også ordføreren ved, at der er behov for udligning i Danmark. Men vi er ikke begejstrede for den udligning, der er nu. Det er også derfor, vi ikke er med i aftalen. Vi forstår faktisk ikke, hvad Venstre lavede i den aftale, for at sige det ligeud. Den var helt ubegribelig, og den var skæv og forkert på alle mulige parametre. Og derfor har vi meget, meget svært ved at se fidusen i den, som den ligger i dag.

Kl. 16:22

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 16:22

Jan E. Jørgensen (V):

Så jeg må forstå, at der skal flyttes penge fra kommuner i Danmark og til hovedstadskommunerne. Er det det, jeg skal forstå der ligger i det, eller hvad?

Kl. 16:22

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:22

Mona Juul (KF):

Nej, altså, det var da en mærkelig måde at tage det ned på. Det vi skal, er at sørge for at lave en fornuftig udligning, og det er det, der ikke er sket i dag. Der er ikke sket en fornuftig udligning. Der er nogle parametre, som man ikke har taget højde for, og der er nogle, man lige er kommet til at lægge lidt for meget vægt på. Dengang vi forhandlede udligning – det gjorde vi jo så meget kort, for det viste sig hurtigt, at vi ikke kunne være med i det – syntes vi nok, at det kom til at ligne lidt meget, at det var socialdemokratiske borgmestre og Venstreborgmestre, der blev favoriseret, og at resten af det var ret skidt.

Kl. 16:23

Formanden (Søren Gade):

Fru Sascha Faxe, Alternativet. Værsgo.

Kl. 16:23

Sascha Faxe (ALT):

Tak, og tak for talen, fru Mona Juul. I Alternativet har vi en vision om et samfund, hvor der er plads til det gode liv, og der tror jeg, vi har mange sammenfald. Vi ser et liv for os, hvor der er tid til pause, til restitution, til familien og det, der gør os glade. Og det glæder mig, at det igen kom op. For jeg ser, at Det Konservative Folkeparti har en lang og stolt tradition i forhold til at sætte fokus på et helstøbt liv med sundhed og familie osv.

Et af mine yndlingseksempler på det er måske helt tilbage i 1800-tallet med byggeforeningerne i København, som jo endte med at blive forløberer til både de almene boliger og til daginstitutioner; en måde at gøre det på, hvor man tager hensyn til, hvordan livet udfolder sig, og egentlig ikke, hvilken kasse mennesker skal passe

ind i. Så der tænker jeg, vi har meget tilfælles. Derfor vil jeg også gerne spørge lidt i den retning til de Konservatives holdning til det.

Hvordan ser De Konservative i dag sammenhængene i partiets vision for helhed, familie sundhed og behov for at give mennesker fleksibilitet i deres hverdag, og i forlængelse af det, om vi kan forene kræfterne og sammen give nogle rammer med mere tid til familien og den enkeltes travsel i en moderne kontekst?

Kl. 16:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:24

Mona Juul (KF):

Der er ingen tvivl om, at vi i de her år er nødt til at fokusere mere på, hvad vi hver især lægger i det gode liv. Det kan vi jo ikke – jeg var lige ved at sige heldigvis – sidde og bestemme herinde. For vi skal netop ikke være den her statslige virksomhed, hvor vi stempler ind og ud. Vi skal jo lige præcis folde os ud i det her liv, som vi nu har, på hver vores måde. Vi skal bare herinde fra sørge for at sætte rammerne, så det er muligt, og det betyder jo, at nogle gange sætter vi nogle nye rammer, men måske skal vi også fjerne nogle rammer indimellem for at sikre, at vi har de udfoldelsesmuligheder.

Det er klart, at der så også vil være noget i forhold til det med hamsterhjulet, som vi hver især i vores egne familier måske selv har ansvaret for at hoppe ud af. Men rent lovgivningsmæssigt har vi da masser af muligheder for at støtte bedre op om, at danskerne kan leve det liv, de hver især har lyst til.

Kl. 16:25

Formanden (Søren Gade):
Fru Sascha Faxø.

Kl. 16:25

Sascha Faxø (ALT):

Det samarbejde hører jeg lidt, at der bliver åbnet for, så jeg vil gå i en lidt anden retning. Fru Mona Juul åbnede i sin tale op for en anden ting, som jeg var glad for at høre, nemlig en lidt kritisk røst over for samarbejdet med Kina. Jeg har tidligere været ude og sige, om vi kunne lave en 2035-plan for strategisk uafhængighed af Kina og simpelt hen bruge de økonomiske muskler, vi har i EU, til at slå en kile ind i det. Er det noget, som De Konservative kunne have lyst til at være med til at gå i retning af?

Kl. 16:25

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:25

Mona Juul (KF):

Jeg tror, man skal være meget varsom i forhold til sin udenrigspolitik, og jeg tror, man skal være meget varsom i forhold til Kina. Det, jeg påpeger i min tale her, er, at vi igen ser en zigzagkurs fra den her trepartiregering. Vi ser to af topministrene, statsministeren og udenrigsministeren, sige lidt forskellige ting, og det er meget farligt, synes jeg. Det er uhensigtsmæssigt. Det, der er vigtigt, er, at vi i det her land finder ud af, hvordan vi står i forhold til Kina, og så er vi også nødt til at være konsekvente på det.

Kl. 16:26

Formanden (Søren Gade):
Fru Lea Wermelin, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:26

Lea Wermelin (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg bed mærke i, at ordføreren nævnte sundhed. Vi har jo lige startet forhandlinger op, hvor vi er kommet med vores udspil, og nogle af de byggesten, der er, og som er helt afgørende for os, er at sikre bedre lægedækning i hele landet. Det er de her kronikerpakker i forhold til at tage kampen op med ulighed i sundhed. Og så er det jo også at sørge for, at der er nok sundhedspersonale i alle dele af landet til at løse den opgave. Det vil sige, at vi er kommet med et bud på, hvordan man kan gøre det.

Nu er forhandlingerne jo i gang, men jeg har kunnet læse mig til, at Det Konservative Folkeparti går ind for, at alle regioner skal nedlægges. Jeg vil bare høre, om det stadig er partiets politik.

Kl. 16:26

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:26

Mona Juul (KF):

Jeg synes, det er rigtig vigtigt – uanset om man går ind for at nedlægge regionerne eller placerer halvdelen af Danmarks befolkning i én region og så beholder resten – at det ikke er strukturerne, der kommer til at afgøre, hvad det er, der er bedst for danskerne. Strukturerne kan være med til at sikre, at vi kommer i mål med nogle af de punkter, som ordføreren også nævner – ulighed i sundhed og at sørge for, at der er personale nok. Men vi er egentlig ikke så optaget af, om det er med regioner eller en anden struktur eller antallet.

Det, der er vigtigt – det er også det, vi har sagt i forhandlingerne, og det er også det, vi vil jage – er, hvordan det udspil, som regeringen er kommet med, gør det bedre for den enkelte dansker i sundhedssystemet. Det er det, der er vigtigt. Da vi spillede ud med, at vi skulle nedlægge regionerne, mente vi, at det kunne være en mulighed for at sikre, at det med, at regioner ikke talte sammen, rent faktisk blev løst op, og så kom vi også med forslag til, hvad der så skulle ske. Nu har I spillet ind, og så køber vi selvfølgelig ind på den plan. Men hvordan vi gør det bedst for borgerne, er det vigtigste.

Kl. 16:28

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 16:28

Lea Wermelin (S):

Godt. Det tror jeg sådan set at det er for os alle sammen. Det er det i hvert fald også for Socialdemokratiet. Det må handle om de borgere og de patienter, som i dag oplever, at det er et for dårligt sundhedsvæsen, der møder dem, selv om vi jo har et af verdens bedste sundhedssystemer og også rigtig meget dygtigt sundhedspersonale derude.

Ordføreren sagde bare selv i talen, at man skal vide, hvad hver enkelt myretue spiller ud med, og jeg har bare bemærket, at Konservatives sundhedsordfører, hr. Per Larsen, har sagt, at det er en dårlig idé med andre organisationsformer end den, man kender i dag. Det er derfor, man kan blive en lille smule forvirret. Så hvad er Konservatives politik, når det handler om regionerne?

Kl. 16:28

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:28

Mona Juul (KF):

Vi har tidligere meldt ud, at vi ikke synes, at regionerne skal være løsningen fremadrettet. Så blev der ikke gjort noget ved det, og der

kom nye regeringer til. Tiden er gået, og nu ser vi så, at den nye regering ønsker en ny struktur, og så forholder vi os til det.

Det er jo helt urealistisk for os at sidde og lave et kæmpestort sundhedsudspil, hvor vi fjerner alle regioner og forklarer hvordan og hvorledes. Det har vi jo ingen jordisk chance for at kunne byde ind med, så derfor er vi medspillere. Lyt også til, hvad jeg sagde i talen: Sorg nu for, at vi også godt må være en modspiller. Det bliver aftalerne bedre af.

Kl. 16:29

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jens Joel, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:29

Jens Joel (S):

Tak for det, og tak til fru Mona Juul for talen, både den i dag, men også den på det konservative landsråd. Den var bemærkelsesværdig, måske ikke så meget, fordi man anklager regeringen for at pynte på bnp og sådan noget, for det er jo en politisk kamp, som vi godt kan have. Jeg faldt mere over, at den konservative formand gjorde sig skyldig i på en eller anden måde at skabe lidt mistillid og mistro omkring nogle af de regneprincipper, vi har her i landet. Fru Mona Juul sagde, at den stærke økonomi skyldes en mere og mere optimistisk regnemaskine i Finansministeriet. Hvad betyder det præcis?

Kl. 16:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:30

Mona Juul (KF):

Det er godt, at ordføreren giver mig anledning til at forklare det. For det er jo lige præcis i forhold til det med beskæftigelse. Det er jo der, Finansministeriets regnemaskine lige pludselig begynder at blive en lillebitte smule for optimistisk, og det er det, jeg kradsler i. Det er derfor, jeg siger, at det er rigtig flot, at bnp for flot lige nu – det er rigtig godt, alt sammen – men det er i gennemsnit. Det er i gennemsnit, og det skyldes bl.a. også, at den måde, vi kalkulerer beskæftigelse fremadrettet på, lige bliver en anelse for optimistisk.

I øvrigt er det jo også interessant, at der ikke er nogen af os her i Folketinget, der ved, hvad det frie råderum ligger på. Det er jo en oplysning, regeringen fortsat holder for sig selv. Det er så udemokratisk, at jeg næsten ikke kan have det. Sorg nu for at skabe transparens, og så kan det også være, at vi har tillid til hinanden.

Kl. 16:30

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jens Joel.

Kl. 16:30

Jens Joel (S):

Jeg kan sagtens finde ting at sætte spørgsmålstejn ved og diskutere – også regnemodellerne – men jeg synes, at det er et problem, hvis ikke vi er enige om, hvad fakta er. Og nu har vi engang aftalt, at de gængse regneprincipper ikke er nogen, man politisk kan lave om på, uden at der er faglig evidens for det. Det er derfor, vi undrer os.

Jeg ville måske nærmere sige, at det gennemslag, som den højere beskæftigelse har, er langsomt, fordi Finansministeriet helt korrekt i virkeligheden ikke regner med, at den stigning, vi har set i eksempelvis seniorer, nødvendigvis fortsætter, og derfor ikke er optimistisk, men derimod nogle gange pessimistisk og lidt konservativt, kunne man sige. Det forstår jeg så at ordføreren synes er en regnemaskine, som regner forkert, om man så må sige. Hvorfor er der den mistro til de gængse principper?

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:31

Kl. 16:31

Mona Juul (KF):

Jeg synes, at vi skal sætte os ned og kigge på, hvordan den regnemaskine rent faktisk lige er begyndt at skrue lidt. For jeg er også nødt til at sige, at jeg er meget enig i, at fakta er nødvendigt, og at vi ikke skal rende og finde på noget mistillid, der ikke er behov for. Det er jeg helt enig i. Men vi er også nødt til at være sikre på, at de data, vi får, er rigtige, og vi er også nødt til at få oplysninger omkring det. Og lige nu har vi engang oplysninger om råderummets størrelse, og råderummet er jo baseret på Finansministeriets efter min mening lidt for optimistiske vurderinger i forhold til beskæftigelse.

Kl. 16:32

Formanden (Søren Gade):

Hr. Hans Andersen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 16:32

Hans Andersen (V):

Tak for det. Vi har nu sammen lavet en iværksætterpakke, en iværksætterstrategi, der gerne skal løfte vores gode iværksættere rundt omkring i det danske land. Det er jo dem, vi fremadrettet skal leve af. Det glæder jeg mig over. Men kan ordføreren så ikke forklare, hvorfor Det Konservative Folkeparti nu foreslår at rulle en del af pakken tilbage igen?

For jeg kan forstå, at Konservative foreslår at afskaffe aktiesparekontoen og også reducere de skattefordele, der er, for selskabers unoterede aktier. Det er jo alt sammen noget, der skal være med til at understøtte iværksætteri. Så hvorfor er det, at De Konservative, altså 2 måneder efter vi jo sådan set har lavet en aftale om at understøtte iværksætteri, så foreslår at rulle nogle af de her tiltag tilbage igen?

Kl. 16:33

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:33

Mona Juul (KF):

Selv tak for den gode iværksætterstrategi. Det er et godt skridt på vejen, men vi havde lige lidt mere i posen, som vi jo på ingen som helst måde kunne gennem med, og det var at sikre, at vi rent faktisk får en øgning af produktiviteten i Danmark.

Det er jo noget af det, vi har allerallermest brug for, og der vil en selskabsskattenedsættelse og en flad aktieskat være meget, meget vigtig. Når vi skal finansiere det, har vi modet til at sige, at så tror vi også godt, at dansk erhvervsliv kan leve med, at der er nogle af erhvervsstøtteordningerne, der så forsvinder.

Regeringen valgte jo fuldstændig at ignorere Frigastrapporten. Der er blevet foreslået 58 reduktioner af erhvervsstøtte, og man nøjedes med tre. Tillykke med det. Vi tror faktisk på, at vi kan gøre det her meget, meget bedre, og det vil vi, uanset om vi er med i en aftale eller ej, til hver en tid blive ved med at forsøge at se om vi kan præge.

Kl. 16:34

Formanden (Søren Gade):

Hr. Hans Andersen.

Kl. 16:34

Hans Andersen (V):

Ordføreren står og taler om både en flad aktieskat og selskabsskatteløstelser til 12 mia. kr., men det, ordføreren så finansierer det med, er

2,5 mia. kr. Det er 2,5 mia. kr., Konservative nu foreslår at finde ved at fjerne forskellige måder, hvorpå vi understøtter især iværksætteri, og så hænger regnestykket bare ikke sammen.

Jeg har stor respekt for partier, der fremsætter forslag og tiltag, men de skal jo finansieres, og de her 12 mia. kr. er jo ikke finansieret. Der er jo kun finansiering for 2,5 mia. kr., så hvor kommer resten fra?

Kl. 16:34

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:34

Mona Juul (KF):

Spørgeren ved jo udmærket godt, at det udspil, vi har lavet, er fuldt finansieret. Det kan enhver da læse sig til. Nogle af pengene kommer fra erhvervsstøttemidlerne, og vi har ovenikøbet overfinansieret det, fordi det er sådan, vi gør det. Så er vi nemlig sikre på, at vi, hvis der kommer spørgsmål til det, ved, at hvis der er et eller andet, vi har misset, så er der styr på det.

Det er da et fuldt finansieret udspil, og det er noget af det, der kan komme til at gøre en verden til forskel for Danmark i forhold til iværksætteri, i forhold til selvstændige og i forhold til de arbejdspladser, som vi hver især enten er ansat ved eller er afhængige af, fordi vi er ansat i den offentlige sektor. Det er da helt afgørende.

Kl. 16:35

Formanden (Søren Gade):

Hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:35

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det. Og tak til fru Mona Juul for en god tale. Jeg er vild med det, når der bliver brugt billedsprog, og det synes jeg fru Mona Juul er rigtig, rigtig dygtig til. Jeg synes så, det var lidt et mærkeligt valg at vælge en myretue, for hvis man googler myretue, finder man jo ud af, at en myretue er sådan et sted, hvor der er nogle arbejdsmyrer, som knokler, og så sidder der en dronning øverst i butikken og styrer det hele. Og jeg troede, at det var det billede, højrefløjen prøvede at tegne af Socialdemokratiet i demokratiet i hele sidste valgperiode. Det synes jeg var et lidt mærkeligt billede.

Jeg vil godt vende en lille smule tilbage til det spørgsmål, hr. Henrik Frandsen stillede i forhold til grøn trepart, for jeg synes, at fru Mona Juul kommer lidt nemt omkring det, når hun får lov til at sige, at det kunne vi sagtens vi have lavet i blå blok alene. Så vil jeg bare minde om, at fru Inger Støjberg, som jo gør sig selv til klogere end både den nationale formand, men også mange af de lokale formænd i Landbrug & Fødevarer, på forhånd meldte ud, at det ikke kom til at ske sammen med Danmarksdemokraterne. Og hr. Morten Messerschmidt stod i afslutningsdebatten og truede med at trække Dansk Folkeparti ud af klimaloven, hvis det var den vej, man endte med at gå, og han gjorde det sådan set også efterfølgende.

Tror man virkelig på, altså sådan helt seriøst og ærligt, at det kunne lade sig gøre med de to partier i blå blok, hvis der nu skulle være et blåt flertal efter næste valg? Det tror jeg nemlig ikke.

Kl. 16:36

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:36

Mona Juul (KF):

Man kan jo tro og tro. Det, jeg håber på, er, at vi får et blåt flertal, og så er jeg sikker på, at i det tilfælde kan jeg og Det Konservative Folkeparti få noget på det grønne område. Så kan vi drive den

agenda, og så kan det være, at der er andre blå partier, der vil drive en anden agenda. Det er vel ikke anderledes end at få tre så forskellige partier som S, V og M til at sidde ved det samme bord. Ærligt talt ville det godt nok have været vildt for bare 2-3 år siden at tro, at Socialdemokraterne og Venstre skulle sidde i samme regering, for det var faktisk Venstre, der i allerhøjeste grad kastede sig over statsministeren. Det var det jo, og nu sidder man så ved samme bord. Det er flot, og det er alle tiders, men det kan andre da også finde ud af.

Lad mig lige sige, for jeg ved noget om myrer, at det er godt, at der kom en rød skovmyre frem dernedefra og bed lidt og kom med noget myresyre, for det er nemlig det, de røde skovmyrer kan.

Kl. 16:37

Formanden (Søren Gade):

Hr. Thomas Skriver Jensen.

Kl. 16:38

Thomas Skriver Jensen (S):

Jeg synes simpelt hen, at svaret bliver en lille smule for billigt. Altså, vi taler om partier, hvor jeg som eksempel nævnte Danmarksdemokraterne, som har holdt rallyfester, reddet på rodeotype og serveret Nejere, og der tror fru Mona Juul helt alvorligt talt, at man, fordi Det Konservative Folkeparti er et grønt parti, kunne lave noget mere ambitiøst og trække dem længere, end det er lykkedes at trække en aftale hen nu, altså at det vil man kunne gøre med en blå regering. Mener fru Mona Juul helt alvorligt, at det kunne man godt?

Kl. 16:38

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 16:38

Mona Juul (KF):

Jeg mener helt alvorligt, at jeg vil gøre alt for at få konservativ politik igennem i en blå regering, ligesom Socialdemokratiet forsøger at få sin politik igennem, lige meget hvilken regering man har siddet i. Så kan det være, at der er nogle særlige områder, og det er der jo ikke nogen hemmelighed i. Er jeg vild med rodeotype og airfryers, altså hvis man ikke kan finde ud af at lave mad? Nej, det synes jeg simpelt hen er træls. Det er der ikke nogen tvivl om, og det kunne jeg absolut godt have undværet.

Det er der ikke nogen hemmelighed i, det synes jeg da er ret tydeligt for enhver. Mener jeg, at vi stadig væk kunne lave en grøn trepart? Det håber og tror jeg på. Måske er der også andre partier, der kunne hjælpe mig, uanset hvad det er for en regeringskonstellation man er i.

Kl. 16:39

Formanden (Søren Gade):

Fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 16:39

Katrine Daugaard (LA):

Jeg vil også sige tak for et rigtig godt samarbejde med De Konservative og især på socialområdet, hvor jeg jo er ordfører. Jeg synes, I er kommet med nogle rigtig gode beslutningsforslag, bl.a. om sexarbejdere og udvidet behandlingsgaranti i forhold til alkoholisme.

Der, hvor der måske er en lille forskel, er, når det gælder Konservatives optagethed af strengere straffe på retsområdet, og at den lovgivning, vi sidder og laver her, jo selvfølgelig skal overholdes. Der er vi jo på socialområdet kommet med et forslag om en bodsordning, altså at det også skal have konsekvenser på socialområdet, når man ikke overholder loven. Kunne fru Mona Juul uddybe, hvad Konser-

vative egentlig har visioner for også at få hånd om de lovbrud, vi ser ude i kommunerne?

Kl. 16:40

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:40

Mona Juul (KF):

Der er ikke nogen tvivl om, at vores retspolitik går på to ben. Den handler både om straf, som jo går ud på at fjerne forbrydere og kriminelle fra gaden, hvis man kan sige det sådan, lige meget hvad det er for en forbrydelse, og som handler om retfærdighed. Og så går den selvfølgelig også på et ben, der handler om, hvordan vi sikrer forebyggelse, og hvordan vi kan resocialisere. Det går altid på to ben: Man kan ikke kun stå med hammeren, og man kan ikke kun stå med forebyggelsestiltag. Så der prøver vi altid at spille begge dele ind. Jeg tror nogle gange, at vi har været tydeligere om straffe og knap så tydelige om det andet. Men ikke desto mindre er det næsten alle vores udspil, hvor vi har begge dele med, og vi *ønsker* at stå på begge ben. Vi synes faktisk, det er meget vigtigt.

Kl. 16:41

Formanden (Søren Gade):
Fru Katrine Daugaard.

Kl. 16:41

Katrine Daugaard (LA):

Jamen I har også taget nogle meget vigtige initiativer. Fru Mai Mercado indførte jo bl.a. lov om brug af danmarkskortet, som jeg finder meget, meget vigtig, og hvor vi netop får kommunalpolitikere til at forholde sig til deres omgørelsestal. Men omgørelsestallene er jo bare afsindig høje, så bør det ikke også have nogle konsekvenser, når lovgivningen i kommunerne ikke bliver overholdt og der sker brud på borgernes retssikkerhed og de ikke får det, de faktisk er berettiget til?

Kl. 16:41

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:41

Mona Juul (KF):

Jeg tror faktisk, at vi i De Konservative langt hen ad vejen er meget enige med Liberal Alliance i, at de borgerrettigheder, vi har i det her land, skal respekteres. Jeg er ikke nok nede i tallene til at sige, hvordan konsekvenserne så er nu, og hvordan vi kan forbedre dem. Men jeg er ret sikker på, at vi langt hen ad vejen kunne være enige om mange af de tiltag, der måske er behov for.

Kl. 16:42

Formanden (Søren Gade):

Den sidste spørger til ordføreren bliver fru Lisbeth Bech-Nielsen fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:42

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Tak for det. SF og Konservative deler jo faktisk en hel del, både ambitioner på det grønne område, familiepolitik osv. Jeg spurgte hr. Alex Vanopslagh om det udspil, der er kommet fra Liberal Alliance, og jeg vil også høre fru Mona Juul, om det er noget, De Konservative kunne støtte.

For for mange år siden blev der jo lavet automatisk særeje på pensioner, og det blev dermed undtaget resten af den formue, som man deler i et ægteskab og deler ved skilsmisse. Det var jo nok med forhåbningen om, at ligestillingen ville gå i en retning, så det

egentlig ikke ville betyde så meget. Vi kan bare se på tallene, at det betyder rigtig, rigtig meget, og dermed er der også en meget kontant straf til kvinder, som oven i at være gravide og føde og tage størstedelen af barslen og oftest at gå på deltid og tage flest af barnets sygedage så også får en økonomisk straf i form af mindre livsindkomst og pension. Er det noget, som De Konservative kunne overveje at kigge på?

Kl. 16:43

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:43

Mona Juul (KF):

Vi har set med stor interesse på det forslag. Det, vi godt kunne være bekymrede for, er, at der kan være nogle negative konsekvenser, som vi ikke kan overskue endnu. Derfor har vi behov for at folde det forslag bedre ud, for at vi kan støtte op om det. Det er også derfor, vi ikke har udtalt os om det, for vi er simpelt hen ikke færdige med at kigge på det. Men at der er udfordringer, er vi jo enige i – hundrede procent.

Kl. 16:43

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 16:43

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Men det kan vi jo tale videre om. For det fungerede jo i hvert fald indtil 2007, hvor hr. Troels Lund Poulsen var minister og lavede det om. Dengang var det jo netop, fordi man tænkte, at ligestillingsproblemerne ville løse sig selv ad åre, men det har faktisk stået stille. Men jeg tager imod den udstrakte hånd i forhold til måske sammen at kigge på, hvordan man kunne løse nogle af de praktiske problemer.

Kl. 16:44

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:44

Mona Juul (KF):

Tak for det. Nu, hvor jeg ikke skal svare på et spørgsmål, vil jeg sige tak for debatten, og jeg håber virkelig, at vi fyrer den af, så vi alle sammen kan holde os vågne hele natten. Så håber jeg også, når vi nu har stået her i rigtig lang tid og lige om lidt igen kommer til at drøfte, hvorfor vi skal køre sådan en maratondebat, at vi så den her gang får en ordentlig aftale om, at vi måske også kunne gøre det på en anden måde en anden god gang. Tak.

Kl. 16:44

Formanden (Søren Gade):

Vi siger tak til ordføreren. Tak til fru Mona Juul fra Det Konservative Folkeparti. Jeg giver nu ordet til hr. Pelle Dragsted fra Enhedslisten.

Kl. 16:45

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

Tak, formand. Kærligheden er konkret. Sådan skriver Søren Ulrik Thomsen i sin digtsamling »Ukendt under den samme måne«, og jeg tror, at det, han mener, er, at kærligheden ikke bare er en masse dyre ord, men først og fremmest konkrete handlinger; en fremstrakt hånd, en kop kamille te midt om natten eller en opmuntrende eller kærlig sms. Sådan er det faktisk også med politik. Politik er også konkret. For når man sidder derhjemme som almindelig borger og følger med

i de her debatter, vi har herinde, lyder det hele jo meget flot. Der er mange dyre ord, og der er mange fine visioner. Men hvad sker der, når vi bliver konkrete?

Den her åbningsdebat er nok en god anledning til at lave en slags midtvejsevaluering efter snart 2 år med SVM-regeringen, og så er det oplagte spørgsmål vel at stille: Har regeringen så været en konkret succes? Svaret er et klart ja. Regeringen har været en kæmpesucces, f.eks. for arvingerne i de danske milliardærdynastier. De kan takke regeringen for, at de fremover skal betale en lavere arveskat end alle andre danskere. Alene for LEGO-familiens arvinger er der tale om en skatterabat på lige omkring 13 mia. kr. Det må man kalde en succes. Og som en lille ekstra gave har den øverste elite også fået en skræddersyet rabat på at flyve i privatfly – en kæmpesucces.

Regeringen har også været en udelt succes for de store jord- og godsejere. Aldrig har de modtaget så meget statsstøtte, og det er åbenbart ikke helt nok, for nu lægger regeringen op til at øge bistandshjælpen til det industrielle landbrug.

Regeringen har også været en gennemført succes for Cheminovas amerikanske ejere og andre kemivirksomheder. Miljøministeriet har simpelt hen arbejdet i døgn drift på at finde veje til at omgå EU's regler om et renere hav, så kemivirksomheder kan få lov til at fortsætte med at lede arsen og kviksølv og andre giftstoffer lige lukket ud i de danske farvande. Og så har vi slet ikke talt om bankerne endnu, som under den her regering har haft de største overskud nogen sinde. Aldrig har de danske banker hevet så mange kroner op af lommen på borgere og små erhvervsdrivende, som de gør lige nu, og regeringen ser passivt til.

Regeringen har i det hele taget været en gigantisk succes, for det, man måske med et dårligt ord kalder Overdanmark; for alle dem, der primært lever af andres arbejde, af kapitalindkomster. For dem har det været lutter succes, succes og succes. Men for dem, der primært lever af deres eget arbejde, har der ærlig talt ikke været så meget at fejre.

Først snupede regeringen store bededag. En fredag, som vi før selv kunne bestemme hvad vi ville bruge til, blev foræret til arbejdsgiverne, så det er dem, der bestemmer, hvad vi skal lave. Så løb regeringen fra den aftale, vi havde lavet om at forbedre seniorpensionen, og afskar dermed mange nedslidte danskere fra en værdig alderdom. Næste år vil regeringen så hæve pensionsalderen for danskerne endnu en gang, denne gang til 70 år, en af de allerhøjeste i Europa. Og sørme, om så regeringen ikke har fremlagt et finanslovsforslag, der vil skære i arbejdsmiljøindsatserne, altså beskyttelsen mod dødsfald og ulykker der, hvor vi går på arbejde. Jeg synes ikke, man kan påstå, at den her regering er optaget af at varetage interesserne for dem, der går på arbejde og jo er dem, der skaber værdierne i det her samfund.

For dem, der er på vej ud på arbejdsmarkedet, er der heller ikke den store succes. Her har regeringen i foråret skåret et helt år af deres su. Men dem, som måske har allermindst at fejre, er vores folkepensionister og vores førtidspensionister. Deres pension er blevet udhulet massivt af inflationen, og med det finanslovsforslag, regeringen har fremlagt, vil der gå flere år, før den tabte købekraft er indhentet. De vil stadig væk skulle stå nede i supermarkedet og vende hver en krone. De vil stadig væk bekymret skulle kigge på deres rudekuverter, når elregningen eller varmeregningen kommer. For Danmarks pensionister har regeringen absolut ikke været nogen succes.

Kl. 16:49

Den franske forfatter Édouard Louis besøgte Danmark sidste vinter, og han sagde noget, jeg synes var interessant og rammende. Han sagde, at for underklassen er politik ligeså konkret og ligeså intimt som det første kys. Det, han mente, var, at politik kan mærkes på kroppen hos dem, der har mindst. Når pensionsalderen stiger og

man må gå på arbejde med smerter, når mennesker med handicap må sidde derhjemme, fordi de ikke længere får den samme hjælp fra det offentlige, er det en kropslig erfaring, en fysisk erfaring. Men Louis siger også, at overklassen er ret kropsligt og fysisk afkoblet fra konsekvenserne af den politik, de selv er med til at føre, for eliten klarer sig under alle omstændigheder. De kan da være ligeglade med, at pensionsalderen bliver sat op, for de kan gå tidligt på pension for deres egen formue, som vi har set en række topdirektører gøre på det seneste. De kan også være ligeglade, når køerne til det offentlige sundhedsvæsen vokser, fordi de kan betale for at springe over i køen til et privathospital. Og selv om det er dem, der har allermindst brug for politik, altså eliten, overklassen, så er det i meget høj grad præcis dem, som SVM-regeringen favoriserer med sin politik.

Det er, som om regeringen, når det gælder sådan almindelige danskere, agerer sådan en slags skrappe forældre med krav om, at vi skal arbejde mere og have højere pensionsalder, mere samfundssind. Men samtidig er det, som om regeringen er sådan en slags overpyldrede curlingforældre, når det gælder eliten. De skal forkæles med billigere privatfly, særbehandling og særrabatter på arveskatten. Regeringens største problem er jo selvfølgelig bare, at det er nogle lidt begrænsede grupper, der kan fejre de her succeser. Der er trods alt ikke så mange milliardærfamilier og godsejere og bankdirektører og ejendomsspekulanter i Danmark, om end de helt sikkert er rundhåndede med partistøtten. De fleste andre danskere har bare lidt svært ved at se meningen med det hele, og det er jo nok det, vi kan aflæse i regeringens vigende opbakning.

For folk er ikke dumme. Politik er ligesom kærlighed konkret. Det er politik, der gør, at mange kommuner lige nu må skære ned på deres velfærd, selv om Danmark aldrig nogen sinde har været rigere. Det er politik, der betyder, at mennesker med handicap i det her land bliver behandlet ringere og ringere. Det er politik, der gør, at mennesker med de bedste sundhedsforsikringer kan springe over i køen til hudlægen eller gynækologen og skubbe mennesker, der har et større behov, bagud og længere ned i køen. Det er også politik, der gør, at det er muligt for ejerne af Nordic Waste at tørre regningen for deres miljøkatastrofe af på alle os andre.

Det gode er selvfølgelig, at det også er politik, der kan ændre på de ting, og som kan skabe frihed og tryghed og muligheder for mange flere, men det kræver et flertal og en regering, der stiller sig på det brede flertals side og ikke på elitens, og det er desværre ikke den her regering, i hvert fald hvis man skal vurdere det ud fra dens første 2 år. Derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige både til mine ærede kollegaer herinde og til jer, der ser med hjemmefra, at vi fra Enhedslistens side vil arbejde ufortrødent på at få et snarligt valg og en ny regering – en regering, der er der for de mange, ikke for de få. Tak for ordet. Jeg ser frem til debatten.

Kl. 16:53

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Og den første, der får ordet, er hr. Bjørn Brandenburg fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:53

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Så vil jeg spørge ind til et emne, som jeg også tror, der er rigtig mange danskere, der er optaget af, nemlig tryghed og retspolitik i vores land. Vi er desværre i en situation, hvor der stadig væk er rockergupperinger og indvandrerbander, nu også svenske børnesoldater, som udkæmper kampe på dansk jord. Derfor har vi jo løbende vedtaget mange forskellige tiltag. Vi vedtog senest en bandepakke, som balancerer på både at forebygge mere, men så sandelig også at straffe hårdere. Den aftale stemte Enhedslisten imod. Det er jo ikke første gang, man har gjort det; man kan vel ligefrem sige, at det er en sædvane, at hver eneste gang, der er aftaler på retsområdet, så stemmer Enhedslisten imod. Man er imod at give vores politik

de værktøjer, som de har brug for for at kunne bekæmpe alvorlig kriminalitet.

Derfor vil jeg bede ordføreren svare på, hvordan ordføreren mener at vores politi skal stoppe banderne, hvis man som Enhedslisten konsekvent er modstander af at give dem de værktøjer, som de selv beder om, og som de har brug for.

Kl. 16:54

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:54

Pelle Dragsted (EL):

For det første er jeg jo fuldstændig enig med ordføreren i, at det er helt forfærdeligt med den utryghed, som der skabes, når f.eks. de her kriminelle bander fra Sverige begynder at operere ind over den danske grænse. Jeg har selv mange venner, der bor på Nørrebro og i de områder, som er allerhårdst udsat for det her, og det er selvfølgelig ekstremt uroskabende.

I forhold til at Enhedslisten står uden for alle aftaler, vil jeg sige, at det jo ikke passer. Vi er med i et politiforlig, og så vidt jeg husker, er vi også med i et kriminalforsorgsforlig. Så det er ikke sådan, at vi står uden for aftaler på retsområdet, absolut ikke. Vi er meget optaget af det spørgsmål.

Men det er klart, at der er nogle uenigheder. Ordførerens parti er meget optaget af hårdere straffe. Vi kan sagtens i nogle tilfælde se på hårdere straffe. Vi har det bare sådan, at videnskaben er rimelig entydig: Den viser, at det ikke er det, der virker. Det, der til gengæld virker, er en langt stærkere polititilstedeværelse – f.eks. mere nærpoliti – og det er mere politi. Og det er præcis det, som Enhedslisten har været med til. Så er det selvfølgelig på den lange bane – og det ved jeg godt er sådan noget, man næsten rødmer af at sige i Socialdemokratiet – forebyggelse, det er en social indsats, det er at få de her mennesker ind på en anden løbebane, end den, de er havnet på.

Kl. 16:56

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 16:56

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Nu har man jo så gentagne gange, i hvert fald i alle bandepakkerne, stemt imod at give politiet de værktøjer, som de har brug for. Det er ikke mere end et par uger siden, at den svenske justitsminister var i Danmark og vel nærmest undskyldte for, at man har ført en hamrende naiv udlændingepolitik, en forkert retspolitik, hvor man vel har gjort det, som står i partiprogrammet hos Enhedslisten, nemlig at tale noget mere om flere pædagoger og noget om noget mere tryghed og lidt mindre om de reelle problemer, som der er. Så man har jo alle muligheder i Enhedslisten for at kigge bare til vores naboland for at se, hvor galt det kan gå, hvis man fører en retspolitik, hvor man ikke giver politiet de værktøjer, som de har brug for. Derfor vil jeg gerne bede ordføreren om at svare på, hvorfor man er så meget imod at give politiet de værktøjer, som de selv beder om.

Kl. 16:56

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 16:56

Pelle Dragsted (EL):

Det er vi heller ikke i en generel udstrækning overhovedet. Vi har tilmed åbnet op for at kigge på sådan noget som at bruge ansigtsgen-

kendelse. Altså, det skal ikke være i real time. Vi skal ikke ud i sådan noget – jeg ved ikke, om ordføreren kan huske filmen »Minority Report« – med, hvad kan man sige, real time-registrering af folks ansigter rundtomkring i bybilledet. Men vi er sådan set åbne over for at kigge på, at man kan bruge det i en bagudrettet efterforskning med det materiale, man har. Jeg synes, det bliver lidt for sort-hvidt. Det er jo ikke et enten-eller. Danmark er jo f.eks. utrolig kendt for det, der, så vidt jeg husker, hedder Aarhusmodellen, som er et forsøg på at afradikalisere gennem sociale indsatser, gennem forebyggelse. Det tror jeg også at ordføreren og ordførerens parti er glade for og stolte af. Så vi skal passe på med at gøre det her så sort-hvidt, som det nogle gange bliver.

Kl. 16:57

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jan E. Jørgensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 16:57

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det. Tilbage i 1988 fandt et meget voldsomt bankrøveri sted lige heroppe i Købmagergade, hvor en ung politibetjent, Jesper Egtved Hansen, med koldt blod blev skudt og dræbt af Blekingegadebanden. Han blev kun 22 år gammel. Det var ikke en almindelig bankrøverbande; de samlede penge ind til PFLP. Og medlemmer af Folketinget for Enhedslisten har siden – for ikke særlig længe siden – mødtes med PFLP. Enhedslisten har lagt lokaler til et foredrag med et af medlemmerne af Blekingegadebanden, nemlig Torkil Lauesen.

Jeg ved, at hr. Pelle Dragsted har lagt afstand til de her gerninger. PFLP er en terrororganisation. Men hvordan kan det være, at vi gang på gang på gang ser Enhedslisten have tætte kontakter til medlemmer af Blekingegadebanden og til folk, der støtter en terrororganisation som PFLP, og at man igen og igen og igen skal ud og tage afstand? Er hr. Pelle Dragsted i det rigtige parti, siden det er nødvendigt gentagne gange at skulle lægge afstand til partikammerater?

Kl. 16:58

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak! Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 16:58

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det. Ja, hr. Pelle Dragsted er i det rigtige parti. Lad mig bare starte fra oven, for der var mange ting, som ordføreren kom ind på. Jeg deler fuldstændig fordømmelsen af det, som foregik dengang, hvor jeg tror at både ordføreren og jeg var små børn, altså Blekingegadebandens helt forfærdelige gerninger og vanvittige gerninger.

Ordføreren spørger så ind til det her, som jeg tror at Ekstra Bladet eller en anden avis har skrevet om, med, at der har været et møde i Enhedslistens gamle, tidligere lokaler, hvor hr. Torkil Lauesen skulle have været til stede. Som vi eller rettere sagt nogle medarbejdere også har svaret til det, så var der tale om, at man har udlånt et lokale til en studiekreds, som så har holdt et møde, hvor han var til stede, og det var ikke noget, vi var vidende om. Vi er fundamentalt uenige med Blekingegadebanden og alle dens medlemmer.

Kl. 16:59

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 16:59

Jan E. Jørgensen (V):

Nej, jeg var nu 23 år, men tak for rosen. Men det er da pudsigt, at det altid lige er Enhedslisten. Altså, vi hører jo ikke om, at Socialdemokratiet eller SF eller Venstre lægger lokaler til den type foredrag.

Det er altid Enhedslisten, det rammer. Og jeg hørte Enhedslistens hr. Pelle Dragsted have meget, meget svært ved at svare på spørgsmålet om, hvorvidt de her personer, der så inviterer til den her type arrangementer, og dem, der synes, at man skal genoptage støtten til terrororganisationer i Palæstina osv., skulle ekskluderes. Kan vi få et klart svar her i dag: Hvis ikke de pågældende personer selv melder sig ud, bliver de så ekskluderet af Enhedslisten?

Kl. 17:00

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 17:00

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes, at jeg har været meget klar, også senest i dagens aviser. Lad mig starte med at sige, at der jo er tale om nogle enkeltmedlemmer, der udtaler sig på deres egne vegne. De repræsenterer ikke Enhedslisten. Deres holdninger står i strid modsætning til Enhedslistens, og Enhedslistens holdning er klokkeklar: Vi tager afstand fra enhver form for vold og terror mod civile, uanset om den begås af en bevægelse eller en stat. Vi fordømmer det, der skete den 7. oktober. Vi fordømmer også den alt for brutale krig, som er blevet ført mod Gazas civilbefolkning siden, og det savner jeg måske nogle gange at ordførerens parti også kunne være lidt renere i spytet i forhold til.

Kl. 17:01

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Charlotte Munch fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 17:01

Charlotte Munch (DD):

Tak. Jeg har jo deltaget i en hulens masse debatter og samråd og alverdens ting med Enhedslistens medlemmer om lige præcis krigen i Mellemøsten. Og noget af det, som jeg har undret mig over i mange af de her debatter, er, at jeg aldrig har hørt Enhedslisten klart tilkendegive, at Hamas er en terrororganisation. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, hvad ordførerens holdning er til det. Er Hamas en terrororganisation?

Kl. 17:01

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:01

Pelle Dragsted (EL):

Så har ordføreren fulgt lidt dårligt med. Jeg har næsten lyst til at finde det tweet, jeg lavede dagen efter den her forfærdelige terroraktion. Hamas er ikke bare en terrororganisation. Hamas er en forfærdelig, reaktionær, islamistisk, antidemokratisk, homofobisk, antisemitisk organisation, som jeg kun kan tage den allerkræftigste afstand fra.

Kl. 17:02

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren.

Kl. 17:02

Charlotte Munch (DD):

Det er jeg naturligvis rigtig glad for at høre. Men når jeg ikke har fulgt ordentligt med og jeg måske har misset det her, er det, fordi jeg til en debat blev belært af herboende palæstinensere om, at Hamas ikke er en terrororganisation, men en frihedskæmpende organisation, og der hørte jeg nemlig ikke ordførerens kollega modsige det. Så jeg ville bare lige være helt sikker på, at Enhedslisten naturligvis mener, at Hamas er en terrororganisation.

Kl. 17:02

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:02

Pelle Dragsted (EL):

Det mener vi absolut. Det, der foregik den 7. oktober, var jo en af de værste terroraktioner, vi har set. Det var jo massakrer, hvor man gik fra landsby til landsby og fra hus til hus og slog folk ihjel. Der er sket mange forfærdelige ting med terror, men det markerer noget særligt. Hamas var jo også en terrororganisation før det. Hvad jeg tror man skal være opmærksom på er, hvad der kan være den slags terrororganisationer. Og der tror jeg, at man er nødt til at forstå, at den forfærdelige og langvarige konflikt, der er, hvor så mange uskyldige mennesker hele tiden bliver slået ihjel, desværre giver en frodig, hvad kan man sige, næring for de her reaktionære bevægelser og terrorbevægelser.

Kl. 17:03

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:03

Signe Munk (SF):

Tak for talen til Enhedslistens ordfører. Jeg kender få på den danske venstrefløj, som så jordnært og så skarpt evner at sætte uligheden i Danmark til debat, og som så klart og tydeligt siger fra over for den voksende ulighed, som hr. Pelle Dragsted kan gøre det, og det er en kæmpe gevinst for den danske venstrefløj. Jeg ved jo, at hr. Pelle Dragsted er en talhøj, og jeg står her med et notat fra Finansministeriet med sådan en lille oversigt over de skattelettelser, der er kommet i år, og som kommer til næste år. Og jeg ville bare høre hr. Pelle Dragsted, om hr. Pelle Dragsted, når Socialdemokratiet jo nu igen og igen fremhæver, at skattelettelser til de enlige forsørgere er en vigtig gevinst for Socialdemokratiet, og når vi så lige ser på, at der bliver brugt 500 mio. kr. til dem, men man til gengæld bruger 1,6 mia. kr. til at sænke lagerbeskatningen, og der også er aktieskattelettelser for over 1 mia. kr., så ikke er enig med mig i, at det lyder mere skævt, end det lyder retfærdigt over for de enlige forsørgere.

Kl. 17:04

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:04

Pelle Dragsted (EL):

Først tusind tak for de pæne ord, og det er meget gensidigt. Det var jo en fornøjelse at høre ordførerens tale før, og i det hele taget er jeg meget glad for at se SF's udvikling, altså at der i meningsmålingerne er så stor en opbakning, og at venstrefløjen jo i det hele tager står stærkt i Danmark, og det tror jeg faktisk hænger sammen med det, som ordføreren spørger til. Jeg tror, der er mange danskere, der begynder at have svært ved at kunne genkende det Danmark, vi gerne vil have, altså det Danmark, hvor forskellene ikke er for store. For uligheden er bare vokset og vokset, og rigtig meget af det er resultatet af politik. Og det er rigtigt, at de skattereformer, som den her regering har gennemført, bidrager til at øge uligheden endnu mere.

Så siger man, at man, når vi ser på indkomstskatten, har brugt flere penge på skattelettelser til almindelige indkomster – altså ikke til pensionister og sådan nogle, de får aldrig noget, men til folk, der er på arbejdsmarkedet – og så færre penge på dem oppe i toppen. Jo, jo, men der er jo også lidt færre mennesker oppe i toppen, så dem, der får de allerstørste skattelettelser af den her regering, er dem, der

har rigtig mange penge i det her samfund, og det synes jeg er en fjollet måde at prioritere det på.

Kl. 17:05

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 17:05

Signe Munk (SF):

Der kommer jo en dag, hvor SVM-regeringen forhåbentlig er slut, og hvor vi i SF håber på en rød regering, og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at hr. Pelle Dragsted håber på det samme. Derfor ville jeg bare høre, hvordan hr. Pelle Dragsted ser på den opgave, der er med at bekæmpe ulighed, som en rød regering har.

Kl. 17:06

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:06

Pelle Dragsted (EL):

Jeg mener faktisk, at både vi og SF der har en eller anden forpligtelse til at gribe en lille smule i egen barm, og det er ikke for at citere et nyudgivet mere eller mindre litterært værk. Men hvis vi kigger på den sidste gang, vi var parlamentarisk grundlag, så fik vi ikke for alvor gjort noget ved det med uligheden, og det er ikke godt nok.

Så for mig er det helt afgørende, at når vi sætter os ned og forhandler om et nyt forståelsespapir eller et regeringsgrundlag, så skal vi have nogle klare forpligtelser, ikke bare til at bremse uligheden i det her land, men også til at nedbringe uligheden. For hvis det fortsætter i 10 år eller 15 år endnu med den hast, det er gået, så har vi en ulighed, der er på niveau med Storbritanniens, og det tror jeg ikke der er nogen danskere der ønsker.

Kl. 17:07

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Monika Rubin.

Kl. 17:07

Monika Rubin (M):

Mange tak. Jeg kunne virkelig godt tænke mig at spørge ordføreren lidt ind til det her med arbejdsudbuddet. For vi har jo et problem med, at vi mangler arbejdskraft i Danmark, hele vejen rundt, både i det offentlige og i det private erhvervsliv. Jeg kan forstå på ordføreren, at man er imod at kigge på skattereformer som et værktøj, at man er imod international arbejdskraft, i hvert fald på sundhedsområdet, at man er imod at hæve pensionsalderen, og at man generelt ofte er imod de forslag, der kommer til arbejdsmarkedsreformer.

Så hvad vil ordførerens parti gøre for at skaffe mere arbejdskraft i Danmark?

Kl. 17:07

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:07

Pelle Dragsted (EL):

Det kan være, at det bliver lidt teknisk, men det er nu ifølge helt almindelig økonomisk teori sådan, at når man laver reformer, som øger udbuddet af arbejdskraft, så vokser efterspørgslen efter arbejdskraft tilsvarende. Det er faktisk derfor, at de her reformer, i hvert fald ifølge Finansministeriets regnemodeller, bringer en indtægt ind i kassen. Så det, ordføreren her blander sammen, er konjunkturer og strukturer. Det at lave arbejdsudbudsreformer ændrer på strukturen, men det løser altså ikke noget problem med efterspørgslen på arbejdskraft. For det betyder bare, at efterspørgslen tilsvarende stiger.

Lige nu er vi i en højkonjunktur, og det er godt, og det er fantastisk. Hvis vi havde lyttet til, hvad hr. Lars Løkke Rasmussen og mange andre gennem mange år har sagt om, at vi nu skulle lave arbejdsudbudsreformer, og at vi nu skulle importere udenlandsk arbejdskraft, så havde der været titusinder af danskere, der havde været arbejdsløse i dag, altså titusinder af danskere, som ikke havde fået chancen for at komme ind på arbejdsmarkedet. Og det er kun på grund af, at vi har været i en situation, hvor arbejdsgiverne er blevet nødt til at være lidt mindre kræsne og tage nogle af dem, der har været lidt længere væk fra arbejdsmarkedet, at vi er i den fantastiske situation, vi er i i dag. Så man skal være taknemlig for, at vi i Enhedslisten har kæmpet imod det her.

Kl. 17:09

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 17:09

Monika Rubin (M):

Tak. Det var utrolig mange fine ord uden rigtig at svare på den udfordring, vi faktisk står i på nuværende tidspunkt i Danmark, og som kun bliver langt værre i fremtiden, altså manglen på arbejdskraft. Hvad vil Enhedslisten gøre for at sørge for, at der ikke kommer til at mangle så mange sosu-assistenters og sosu-hjælpere i fremtiden? Hvad vil Enhedslisten gøre, for at der ikke kommer til at mangle så mange pædagoger i fremtiden? Hvad vil Enhedslisten gøre, for at der ikke kommer til at mangle sygeplejersker i fremtiden? Jeg kunne virkelig godt tænke mig at høre, hvad Enhedslisten har på programmet i forhold til at løse det med den her mangel på arbejdskraft.

Kl. 17:09

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:09

Pelle Dragsted (EL):

Se, det er et helt andet spørgsmål, og det handler om efterspørgslen efter nogle bestemte medarbejdergrupper, og det er to vidt forskellige ting. Det er meget sjældent, jeg anbefaler socialdemokratiske forfatteres litteratur, men jeg vil faktisk anbefale den lille bog, der netop er udkommet, og som hedder »Om mangel på arbejdskraft«. Jeg tror, at ordføreren vil have glæde af at læse den for at forstå forskellen på de her to tilgange eller perspektiver på det, altså struktur og konjunktur.

I forhold til de her spørgsmål om, hvorvidt vi får flere pædagoger og sygeplejersker, er et meget vigtigt spørgsmål jo deres arbejdsvilkår. Det er deres løn, og hvordan vi får folk til at tage de uddannelser, som vi har brug for, og det vil vi meget gerne forhandle med regeringen om.

Kl. 17:10

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Dina Raabjerg, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:10

Dina Raabjerg (KF):

Tak. Jeg vil godt tage stafetten op efter hr. Jan E. Jørgensen, for jeg synes faktisk ikke, han og vi andre fik et klart svar på spørgsmålene. Derfor vil jeg gerne høre hr. Pelle Dragsted, om partimedlemmer, der støtter eller har kontakt med DFLL, PFLP eller Hamas kan forblive i Enhedslisten, eller om de bør ekskluderes.

Kl. 17:10

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:10

Kl. 17:13

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes, jeg har svaret meget klart, også i dagens aviser. Altså, det er egentlig et ret enkelt svar. Hvis man forsvarer vold mod civile og terror, og hvis man forsvarer organisationer, som begår vold eller terror mod civile, som vi f.eks. så det ved det forfærdelige angreb den 7. oktober 2023, så mener jeg ikke, at man hører hjemme i Enhedslisten.

Kl. 17:11

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 17:11

Dina Raabjerg (KF):

Vi fik ikke noget svar på, om de bør ekskluderes. Måske skal vi bare droppe at afkræve det svar.

Jeg kunne godt tænke mig at stille et andet spørgsmål og høre ordførerens bud på, hvorfor det lige er Enhedslisten, der har så svært ved at skelne terrororganisationer fra almindelige organisationer. For mig bekendt er der ingen andre partier, som ubevidst kommer til at mødes med terrororganisationer igen og igen. Så hvad er det egentlig, Enhedslisten har gjort galt?

Kl. 17:12

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:12

Pelle Dragsted (EL):

Nu tror jeg også, man lige skal sortere lidt i nogle af de historier, som forskellige medier har omtalt. En af dem, der har været meget omtalt, er vores tidligere udenrigsordfører og medlem af Udenrigsudvalget Christian Juhl, som var mødtes med fuldt legale ngo'er, der arbejder med menneskerettigheder for fanger i israelske fængsler. B.T. har så siden hen sagt, at de er mistænkt for at have en tilknytning til, jeg tror, det er PFLP. Det er omstridt, men hvis det er tilfældet, var det ikke noget, Christian Juhl havde nogen som helst viden om.

Kl. 17:12

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance.

Kl. 17:12

Steffen Larsen (LA):

Tak. Vi kan fortsætte i samme spor næsten, kan jeg forstå. For jeg kan jo læse i Information, at hr. Pelle Dragsted egentlig synes, de her folk, der er terrorympatisører og lignende, skulle tage at forlade Enhedslisten. Der må jeg jo give hr. Pelle Dragsted ret, altså i at de skulle tage at forlade Enhedslisten. Men det er jo også sådan, at man i et parti kan have eksklusionsparagraffer og kan gøre andet for at komme af med medlemmer, som man synes har uønskede holdninger, eller som man simpelt hen synes er inkompatible i den måde, de opfører sig på og agerer på, i forhold til partiets værdier.

Der er spørgsmålet jo her til Enhedslistens værdier. Hvilke værdier er det, der gør, at man tænker, at det er sundt og godt for en at bevare folk, der har de her terrorympatier, i partiet? For I vil jo ikke ekskludere dem, eller I kan ikke, og til det der med, at man ikke kan, vil jeg sige, at I jo kan tage det på jeres næste landsmøde eller lignende. Nu kan jeg ikke huske, hvad det hedder, når I holder fest i Nørrebrohallen, men man må jo konkludere, at der kunne I så tage at sige: Jamen vi skal have en eksklusionsparagraf; vi er nødt til at kunne komme af med folk, som er deciderede terrorympatisører.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:13

Pelle Dragsted (EL):

Vi plejer nu at holde vores årsmøder i Hafnia-Hallen ude i Valby.

Jamen jeg synes egentlig, jeg har svaret klart, og jeg er faktisk glad for at få de her spørgsmål. Det er også derfor, jeg har brugt lidt tid på at give nogle interview de seneste dage. Altså, for mig er det her dybt principielt, og det handler ikke bare om Enhedslistens omdømme, om taktik eller andet. For mig er det at være venstreorienteret at stå vagt om menneskerettighederne. Det er en helt central værdi, og jeg synes, der er alt for mange, der ikke gør det. Jeg synes også, ordførerens parti har været alt, alt for ringe til at være konsistent, også i sin fordømmelse af de krigsforbrydelser, som bliver begået fra israelsk side i den her konflikt.

Jeg synes, der er mange partier, der svigter den konsistens. Men hvis jeg skal kunne stå rent og klart og ikke selv blive beskyldt for hyckleri, skal der ikke være vaklen i geledderne i fordømmelsen af alle former for terror, og det er derfor, det her er så vigtigt for mig, og det tror jeg også godt folk har kunnet mærke, også sidste gang jeg var i en debat her. For mig er det her utrolig principielt, og derfor kommer vi også til at handle på det her. Det er jeg slet ikke i tvivl om. For det er ikke kun mig; der er mange i vores parti, som er rigtig trætte af, at der er nogle enkelte, der ødelægger det for de mange.

Kl. 17:14

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 17:15

Steffen Larsen (LA):

Men det er også derfor, det kan undre en, ikke? For historikken i Enhedslisten er jo desværre alt for tydelig. Jeg synes måske, man mangler det der endelige opgør med den fortid.

Nu har hr. Pelle Dragsted jo selv arbejdet sammen med et tidligere blekingegadebandemedlem og sagt, at han driver omgang med ham, samtidig med at man igen og igen kan se de her historier om folk i Enhedslisten, som synes, at DFLP og PFLP er nogle alle tiders folk. Hvad er det egentlig, man tager et opgør med? Man er jo nødt til at få taget et opgør med det her på et eller andet tidspunkt, hvis man vil være et ordentligt, demokratisk parti.

Kl. 17:15

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:15

Pelle Dragsted (EL):

Igen vil jeg gerne understrege, at nogle af de her udtalelser, der har været, og som har forsvaret f.eks. DFLP, kommer fra enkelte menige medlemmer, som ikke repræsenterer Enhedslisten. De er modstridende Enhedslistens politik. Når det er sagt, vil jeg sige, at ja, jeg har jo sagt meget klart, at der skal trækkes en klar streg i sandet. Jeg er træt af, at de udtalelser har været gentaget. Jeg er træt af, at det kan skabe tvivl om, hvad vi står for, også selv om det kun er nogle enkelte medlemmer. Det skal der ikke herske tvivl om. I Enhedslisten er det vores hovedbestyrelse, der har kompetencen til at ekskludere nogen eller til at træffe nogle af de andre foranstaltninger, som spørgeren taler om, og jeg har fuld tillid til, at vores hovedbestyrelse står vagt om vores demokratiske beslutninger i Enhedslisten.

Kl. 17:16

Kl. 17:19

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Mikkel Bjørn, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:16

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Vi har i lighed med andre med forfærdelse i den seneste tid kunnet læse den perlerække af historier, der har været om Enhedslistens terrorforbindelser. Jeg nævner bare penge, der er blevet sendt til terrorister, en samarbejdspartner, der deltog i terrorangrebet den 7. oktober og bl.a. i henrettelsen af en civil praktikant fra Tanzania, medlemmer af Enhedslisten, der er sigtet for terrorbilligelse, fremtrædende medlemmer, der for nylig er rejst ned og har mødetes med terrororganisationer, folketingsmedlemmer, der har inviteret terrorister ind på Christiansborg, og medlemmer af Enhedslistens hovedbestyrelse, der stadig den dag i dag mener, at pengestrømmen til terrororganisationerne skal genoptages. Jeg vil gerne spørge hr. Pelle Dragsted, om han mener, at vi som folketingsmedlemmer i alle de andre partier kan gå trygt på arbejde i vished om, at Enhedslisten ikke inviterer mennesker, som ønsker at henrette os her på vores arbejdsplads, inden for Christiansborgs mure.

Kl. 17:17

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:17

Pelle Dragsted (EL):

Nu synes jeg, det bliver en anelse farverigt fra ordførerens side. Ja, det kan jeg i den grad garantere. Jeg var allerede inde på tidligere, hvad det var, der konkret var virkeligheden på de her møder, som B.T. – synes jeg – helt urimeligt har kaldt terrormøder. Der var tale om, at vores tidligere folketingsmedlem havde et møde med en internationalt anerkendt, lovlig ngo, og der var muligvis nogle, der havde nogle forbindelser til PFLP, men det vidste vores ordfører ikke. Hvis det var sådan, at der var tale om farlige personer, mon så ikke de var blevet nægtet indrejse i Danmark eller adgang til Christiansborg? Men hvis vi lige skræller alt det farverige fra ordføreren af, vil jeg bare gentage, hvad jeg har sagt, at for mig er det afgørende, at der ikke hersker nogen tvivl om Enhedslistens synspunkter på det her område: Vi fordømmer enhver form for vold mod uskyldige civile, uanset om den begås af Hamas eller DFLP eller PFLP eller af Netanyahu's regering i Gaza. Vi har principper og konsistens i vores tilgang til det her, og det er helt afgørende.

Kl. 17:18

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 17:18

Mikkel Bjørn (DF):

Den legitime ngo, som hr. Christian Juhl fra Enhedslisten har mødetes med herinde på Christiansborg, er ifølge en terrorforsker repræsentant for en frontorganisation for terrororganisationen DFLP. Hvordan kan vi være trygge ved at gå på arbejde her på Christiansborg, hvis Enhedslisten inviterer terrorister inden for murene, hvis Enhedslisten sender penge til terrorister, rejser ned og mødes med terrorister? Det er da utrygt for os, der arbejder her, at vide, at Enhedslisten ikke konsekvent og entydigt tager afstand fra terrorisme ved at smide de her medlemmer ud.

Kl. 17:19

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak! Spørgeren.

Pelle Dragsted (EL):

Enhedslisten tager entydigt og konsekvent afstand terrorisme. Og som jeg har sagt i dag, bliver der handlet på de her ting. Hovedbestyrelsen har fat i de her medlemmer, og det her er slet ikke noget, vi er færdige med at forholde os til i Enhedslisten. Jeg har også været enormt frustreret over de udtalelser, der har været.

I forhold til det her – og det er ikke, fordi man skal stå og skyde tilbage – vil jeg minde om, at ordførerens parti eller det parti, ordføreren er medlem af i dag, for, tror jeg, 20 år siden havde en konference herinde med en iransk organisation, som også var mistænkt for terror. Det blev en stor sag dengang. Og jeg er sikker på, at det ikke var noget, man havde et ønske om – eller andet. Når man arbejder i konfliktområder (*Anden næstformand (Karina Adsbøl): Tak, tiden er gået!*), kan det nogle gange være svært.

Kl. 17:20

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 17:20

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Jeg vil gå over i et lidt andet spor, nemlig om pensionsdebatten, for jeg er nysgerrig efter at høre, hvad Enhedslisten egentlig ønsker med de nye pensioner og tilbagetrækningsordninger. Vi har jo en uenighed. Det er ikke nogen hemmelighed. Vi har forhandlet og forsvaret seniorpensionen, der er målrettet de nedslidte og er den mest generøse og lange tilbagetrækningsydelse, vi har, for man skal kunne gå på pension, hvis man er nedslidt.

Men til gengæld synes vi, det her er meget generøst: Når otte ud af ti på efterløn – ni ud af ti, tror jeg faktisk det er – selv svarer, at de ikke er nedslidte, og når otte ud af ti på Arnepension selv siger, at de ikke er nedslidte, så er det meget at bruge 20 mia. kr. på at betale dem for ikke at arbejde før folkepensionen.

Nu forstår jeg, at Enhedslisten ønsker at udvide Arnepensionen, og jeg synes, det er interessant at høre, hvor meget man ønsker at udvide Arnepensionen, altså hvor mange ekstra milliarder man er klar til at bruge på folk, der ikke føler sig nedslidte. Det er, i forhold til at de milliarder kunne have været brugt på nogle tidlige forebyggende indsatser, som også kunne bekæmpe social ulighed mere effektivt, tror jeg, altså hvis man brugte dem i dén ende af livet i stedet for i den anden ende af livet.

Kl. 17:21

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:21

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror, vi nok har sådan en grundlæggende principiel uenighed her. For det lyder på ordføreren, som om ordføreren mener, at man først skal kunne gå på pension, når man er nedslidt, altså at det, at man er nedslidt, ligesom skal være adgangsbilletten til at gå på pension. Vi har den holdning, at hvis man har haft et langt arbejdsliv, og det gælder særlig dem, som har ret til Arnepension, for det er jo dem, der startede allertidligst, så skal man netop have ret til nogle gode år, hvor man ikke er nedslidt.

Det er sådan set hele formålet med Arnepensionen, og det er derfor, at Arnepensionen og seniorpensionen er en god kombination. Så er problemet med Arnepensionen, at der ikke er så mange, der bruger den, og hvorfor er der ikke det? Det er bl.a., fordi ydelsen på den er utrolig lav. Den er rigtig svær at leve for, hvis du kommer fra et job som tømrer, stilladsarbejder eller butiksassistent, og det skal vi have kigget på.

Så er der det andet problem med Arne-pensionen, og det er jo, at den bliver udhulet gradvis af det velfærdsforlig, som ordføreren er en stolt – en af de sidste stolte, tror jeg – deltager i, og som jo løbende sætter pensionsalderen op for alle danskere. Der er Arne-pensionen så indrettet sådan, at den flytter med op, og det starter allerede i 2026. Så vi vil gerne forbedre Arne-pensionen, både på ydelsessiden og i forhold til at sikre, at den skal forlænges, når pensionsalderen stiger.

Kl. 17:22

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 17:22

Martin Lidegaard (RV):

Det er rigtigt. Altså, vores grundlæggende indstilling til velfærds-samfundets fundament er, at alle mennesker, der kan bidrage, bør bidrage, og at alle mennesker, der har brug for hjælp, har ret til hjælp. Det gælder, uanset om man er 20, 40 eller 60 år. Hvis man kan bidrage, gør man det, for ellers hænger det simpelt hen ikke sammen, og ellers er der ikke solidaritet tilbage.

Derfor bliver jeg også nødt til at spørge igen: Hvor langt skal vi gå? For det er jo rigtigt, at man, hvis man er ufaglært, i gennemsnit har en kortere alderdom, men det dækker jo over en kæmpe variation. Der er jo 35-40 pct. af de ufaglærte arbejdere, der i gennemsnit lever længere end akademikere gør. Så hvor langt skal man gå? Hvor mange milliarder kroner skal vi bruge på at flytte pensionsalderen ned?

Kl. 17:23

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 17:23

Pelle Dragsted (EL):

Med det, ordføreren siger, burde man jo nærmest afskaffe folkepensionen og så kun have førtidspension og seniorpension, altså hvis det ligesom er det, der er præmissen. For mig handler det her meget om ulighed.

Det er ligesom på alle andre velfærdsområder. Når de bliver forringet – jeg tror, det var det, jeg prøvede at udtrykke med Édouard Louis' ord – rammer det jo altså bare nogle mennesker anderledes, end det rammer andre. Så når pensionsalderen stiger fra 68 år til 69 år og fra 69 år til 70 år, er der da mange mennesker, som er velbeslæede, som kan være fløjttende ligeglade, men for dem, som ikke har råd, rammer det benhårdt.

Det er derfor, at jeg er meget kritisk over for, at man bliver ved med at sætte folkepensionsalderen op. For det rammer dem, som er mindst privilegerede i vores samfund, og det er sådan set dem, vi er sat i ...

Kl. 17:24

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak! Tiden er gået. Så er det fru Sascha Faxø. Værsgo.

Kl. 17:24

Sascha Faxø (ALT):

I Alternativet har vi en vision om et samfund, hvor vi har mere tid til hinanden og os selv. Så jeg bygger lidt videre på den diskussion, der har været her, altså om et samfund, hvor der er tid til pause og restitution. Vi arbejder altså for at skabe en samfundsmodel, hvor mennesker får mere tid til at leve, trække vejret og være i balance med naturen og med planeten med en dyb forbundethed med alt det, vi er, altså livet i sig selv.

Enhedslisten ser jeg som et socialistisk parti, som i sit oprindelige afsæt fokuserede på klassesamfundets ulighed og på økonomisk omfordeling som en vej til et bedre samfund, altså forenklet sagt: Hvordan skal kagen fordeles? Skal der gives mere eller mindre til det ene eller det andet?

Så i Alternativet er vi nysgerrige på, hvordan Enhedslisten ser sammenhængen i dag med kampen for økonomisk lighed og i forhold til at skabe mere tid til balance og liv i menneskers verden. Samtidig er vi også nysgerrige på, om vi sammen kan bygge en bro mellem økonomisk klassekamp og en holistisk forståelse af menneskets rolle i naturen.

Kl. 17:25

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren har 1 minut til besvarelse.

Kl. 17:25

Pelle Dragsted (EL):

Det bliver svært at svare på det på 1 minut, tror jeg. Men Enhedslisten er et demokratisk socialistisk parti. Det er vi stolte af. Det hænger sådan set rigtig meget sammen med fritid, for en af de helt centrale kampe for demokratiske socialister gennem hele vores glørværdige historie har været at sikre, at almindelige mennesker får noget mere fri tid, de selv bestemmer over, at den del af vores liv, hvor nogle andre bestemmer over os henne på en arbejdsplads, bliver mindre, og at den del af vores liv, vi selv bestemmer over, bliver større.

Det var socialistiske bevægelser, der satte dagsordenen om en 8-timers arbejdsdag. Det var i høj grad også socialistiske partier, som satte dagsordenen om en folkepension. Der kan jeg så høre, at der måske er stemmer, der synes, at det var en dårlig idé. Det ved jeg ikke helt. Så spørgsmålet om retten til fri tid – det, vi kalder fritid – har altid stået meget centralt for socialister. Det gør det i den grad også for Enhedslisten. Det kan jo etableres på mange måder, gennem kortere arbejdstid, gennem længere barsel. Der er mange måder, vi kan give os selv noget mere fri tid, frirum og frihed på.

Kl. 17:26

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 17:26

Sascha Faxø (ALT):

Tak for det. Som jeg hører det, kan Enhedslisten måske godt være åben over for at arbejde sammen med Alternativet i forhold til at skabe de huller, ikke kun i forhold til når man er nedslidt og brugt op, og når man går på pension, men også livet igennem, og måske også i forhold til at udvikle nye modeller end dem, vi kender i dag, netop med barsel, og hvad der ellers findes af orlovsmuligheder. Kunne det være noget, I ville have lyst til at lege med på?

Kl. 17:27

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:27

Pelle Dragsted (EL):

Absolut. Det tror jeg er en vision, vi altid har delt med Alternativet, også når det gælder kortere arbejdstid og andre greb, vi kan gøre brug af. Det er en utrolig vigtig kamp, og den bliver vigtigere og vigtigere, for rigtig mange mennesker begynder måske også, som ordføreren siger, at sætte pris på andre ting. Vi har nået en så høj grad af materiel velstand, i hvert fald mange, ikke alle, at folk begynder at værdsætte nogle andre ting, og det er godt, både for vores trivsel, men også for vores klode og vores natur.

- Kl. 17:27 gemt alle mulige mærkelige steder. De bliver ikke vist ud. Det kunne man gøre, hr. Pelle Dragsted. Kl. 17:30
- Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak. Så er det hr. Frederik Vad, Socialdemokratiet. Værsgo.
- Kl. 17:27 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak! Værsgo, ordføreren. Kl. 17:30
- Frederik Vad (S):**
Tak for det. Enhedslisten er jo vild med hovedstaden – så vild, at man har udnævnt en hovedstadsordfører, og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ind til et hovedstadsfænomen. Her for halvanden måned siden kom der tal, der viste, at sidste år slog rekord. Aldrig har der været så mange borgere i Københavns Kommune, der har henvendt sig, fordi de er bange for, at deres familie vil slå dem ihjel. Aldrig før 2023 har der været så mange borgere, der har henvendt sig til Etnisk Konsulentteam, fordi de er bange for, at deres familie vil slå dem ihjel.
Hvordan mener hovedstadspartiet Enhedslisten, at vi i fremtiden kan undgå, at flere forældre i landets hovedstad vil dræbe deres egne børn?
Kl. 17:28
- Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren. Kl. 17:28
- Pelle Dragsted (EL):**
Jeg synes, at æresvold, som er et dårligt ord, for det er jo bare vold og social kontrol og den slags ting, er et sindssyg vigtigt spørgsmål. Jeg har selv en gang haft en kvinde boende, som var på flugt fra sin egen familie og frygtede for sit liv, og allerede dengang var jeg rådgiver for Line Barfod. Der var vi ude med forslag til, hvad man kunne gøre ved det her. Jeg tror, det er 10, 12 eller 14 år siden, og det er jo desværre ikke blevet bedre. Så det er en sindssyg vigtig kamp, en sindssyg vigtig ligestillingskamp. Det rammer selvfølgelig både mænd og kvinder, men først og fremmest kvinder.
I forhold til hvad vi vil gøre ved det, vil jeg sige, at det jo bl.a. handler om at give kvinder, der er udsat for vold, ret til opholdstilladelse. Der er mange, der bliver hos voldelige partnere, fordi de er bange for at miste deres opholdstilladelse. Det er ét greb. Det handler om pladser på krisecentre. Det handler selvfølgelig i høj grad også om en samfundsdebat, altså om en kamp imod nogle reaktionære idéer, når det gælder køn og ligestilling, som vi har en forbandet pligt, undskyld, som vi har en stor pligt til at tage alle sammen.
Kl. 17:29
- Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak. Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Kl. 17:29
- Frederik Vad (S):**
Men det er her, det går galt, hr. Pelle Dragsted, og når man gerne vil have en rød regering, er vi nu inde ved kernen af det, der gør, at det måske kan blive en lille smule svært. For det med vold og folk, der mister deres opholdstilladelse, fordi de går ud af voldelige forhold, har vi fikset. Det har udlændingeministeren talt om mange gange. Det har vi fikset.
Så er der noget med en debat. Det, der står tilbage, er, at hvis man virkelig vil gøre noget ved det her problem, skal man sørge for, at der kommer færre af de her mennesker til landet, og man skal sørge for at bakke regeringen op i ambitionen om at udnævne en konventionsambassadør, der kan gøre det muligt at få udvist flere af dem, vi ikke kan komme af med, fordi de måske har fået børn her i landet og så er omfattet af retten til familieliv. Deres kvinder bliver
Kl. 17:31
- Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Så er det hr. Kris Jensen Skriver. Værsgo. Kl. 17:31
- Kris Jensen Skriver (S):**
Tak for det, og tak for talen. Jeg vil følge lidt op på det, som min kollega hr. Bjørn Brandenborg spurgte ind til lidt tidligere. Jeg bed mærke i, at ordføreren siger, at man er klar til at give politiet nogle af de værktøjer, der bliver efterspurgt i forhold til den bandekonflikt, der foregår lige nu. Derfor vil jeg spørge, hvorfor man har stemt imod bandepakken, der faktisk også indeholder rigtig mange ting i forhold til forebyggelse. Kl. 17:31
- Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren. Kl. 17:31
- Pelle Dragsted (EL):**
Jeg er faktisk lidt i tvivl om, hvor meget vi overhovedet var inviteret til forhandlinger om den her bandepakke. Men det handler jo om, at med det fokus, man har på hårdere straffe, på domstolskontrol og på nogle af de ting, som står centralt for Enhedslisten, levede den aftale ikke op til det, vi står for. Sådan er det jo. Regeringen er jo også i en situation, hvor den har sit eget flertal.
Havde vi nu haft et rødt flertal, kunne det være, at vi havde sat os ned og havde kunnet finde nogle gode kompromiser, for målet er vi jo enige om. Vi skal have bekæmpet det bandeuvæsen – det er der nogle der kalder det, men det lyder mærkeligt. Vi skal have bekæmpet de kriminelle bander og rockere, og hvad der ellers er, der skaber utryghed for almindelige mennesker. Det kan vi ikke have, og det går jo ud over specielt borgerne i hovedstaden og andre steder. Det skal stoppes, og det vil vi gerne være med til. Kl. 17:32
- Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo. Kl. 17:32
- Kris Jensen Skriver (S):**
Jeg tror, at ordføreren har fuldstændig ret. Vi er enige om målet, men meget uenige om vejen derhen. Jeg er nysgerrig efter at høre, hvad Enhedslisten tænker om, at der er andre lande, eksempelvis Sverige, der kigger mod Danmark lige nu for at gøre noget ved den

situation, der er i Sverige. Hvad tænker Enhedslisten om det? Er det Enhedslistens politik, de gerne vil inspireres af? Eller er det det, der er sket i Danmark over de sidste mange år?

Kl. 17:35

Kl. 17:32

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:35

Pelle Dragsted (EL):

Hvis vi nu skal være helt ærlige, er det vel ikke gået så godt i Danmark. Vi har stadig væk rigtig mange bandedrab, og vi har stadig væk store problemer med de her utryghedsskabende bander. Derfor synes jeg egentlig ikke, at vi kan fejre succeserne på den måde. Og derfor synes jeg også, at man måske skal spørge sig selv om noget. Nu har man prøvet med mere og mere og hårdere og hårdere straffe – igennem årtier faktisk. Måske var det på tide at se lidt indad og finde ud af, om der er nogle andre redskaber, vi kan bruge, eller om det er det rigtige miks, vi har i forhold til de her ting. Og så skal vi jo bare huske, at der er noget ansvar.

Kl. 17:32

Kl. 17:33

Pelle Dragsted (EL):

Det er sådan set ikke, fordi jeg ikke selv vil handle på det, men nu er det bare sådan – og det tror jeg også at det er i mange andre partier – at kompetencen til at håndtere den her slags sager ikke ligger hos mig eller folketingsgruppen. Den ligger hos hovedbestyrelsen.

Jeg synes, at jeg har formuleret mig meget klart, også i dagens aviser, i forhold til hvad min holdning er til det her. Jeg ved også, at hovedbestyrelsen allerede har fat i de her medlemmer. Man kan håndtere de her ting på forskellige måder, som andre ordførere også har været inde på. Det afgørende for mig er, at vi får stoppet en situation, hvor der er nogle, der vedvarende er ude at skabe tvivl om Enhedslistens holdninger på de her principielle spørgsmål. Det mener jeg ikke at vi kan leve med. Og det mener jeg er meget langt fra, hvad Enhedslisten står for.

Kl. 17:36

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Så er det hr. Hans Andersen, Venstre. Værsgo.

Kl. 17:33

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så går vi til den sidste spørger i denne her runde, og det er fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 17:36

Hans Andersen (V):

Tak for det. Jeg ønsker lige at vende tilbage til den drøftelse, der har været tidligere i dag. Vi har menige medlemmer af Enhedslisten, der forsvarer PFLP. Vi har menige medlemmer af Enhedslisten, der ikke entydigt tager afstand fra terror. Så bliver ordføreren spurgt flere gange, hvad ordføreren vil gøre ved det. Ordføreren nævner, at hovedbestyrelsen vil handle på det.

Så er spørgsmålet jo, om ordføreren mener, at de pågældende medlemmer, der forsvarer en terrororganisation, skal ekskluderes af Enhedslisten. Ordføreren har indtil videre formået på forskellig måde at svare udenom. Det er ordføreren rigtig dygtig til, men kunne ordføreren ikke bare helt præcist sige ja eller nej til, om de pågældende medlemmer skal ekskluderes.

Kl. 17:34

Inger Støjberg (DD):

Tak. Jeg er på lige fod med mange andre dybt bekymret over, at vi kan se, at der er medlemmer af Enhedslisten, der i større eller mindre omfang plejer omgang med terrorgrupperinger. Og jeg må sige, at jeg synes, at hr. Hans Andersens og mange andres spørgsmål om eksklusion af de medlemmer er helt på sin plads. Men jeg kan også høre, at det får vi ikke et svar på i dag, selv om det undrer mig.

Det, jeg så håber at jeg kan få et svar på i dag, er, hvad hr. Pelle Dragsteds svar til de jødiske medborgere, vi har i Danmark, er på, at et relativt stort parti i Folketinget på den måde har medlemmer, der plejer omgang og sympatiserer med nogle af de mennesker, der stod bag massakren den 7. oktober for et år siden.

Kl. 17:37

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:34

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:37

Pelle Dragsted (EL):

Jeg har ikke svaret udenom; jeg har svaret klokkeklart, at min holdning er, at hvis der er personer, som vedvarende er ude at skabe tvivl om Enhedslistens holdninger på det her område, og som forsvarer organisationer, som f.eks. deltog i massakren den 7. oktober, så hører de ikke hjemme i Enhedslisten.

Kl. 17:34

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 17:34

Pelle Dragsted (EL):

Jeg vil gerne gentage, at de her medlemmer ikke repræsenterer andre end sig selv. Enhedslistens årsmøde har været klokkeklart, og Enhedslistens medlemmer er klokkeklare: Vi fordømmer enhver form for vold og terror, og det er, uanset om den udgår fra terrorbevægelser som Hamas eller DFLP eller PFLP, eller hvad de alle sammen hedder, eller om volden mod civile eller krigsforbrydelser udgår fra en stat, som vi ser det fra Netanyahu's regerings side i de her måneder. Vi hører jo også om forfærdelige ting den anden vej rundt: Vi hører om titusinder af uskyldige civile, der er døde, om voldtægter i de israelske fængsler og om folk, der forsvinder i det israelske fængselsvæsen – uskyldige mennesker. Det tager vi også afstand fra. Der savner jeg måske lidt at høre den samme klare afstandtagen fra ordførerens parti, fordi det for mig er så centralt, at vi er konsistente i det her, altså at det er alle krænkelser af menneskerettigheder og alle krigsforbrydelser, som vi kritiserer.

Kl. 17:38

Hans Andersen (V):

Det er en præcis gentagelse af et tidligere svar, men det, jeg spurgte ordføreren om, var, om ordføreren ønsker og vil have, at de pågældende medlemmer af Enhedslisten skal ekskluderes. Ja eller nej? Og så er svaret jo ikke, at de ikke hører hjemme i Enhedslisten. Altså, jeg må jo spørge ordføreren, hvad han vil gøre ved det her. Og der er det ikke nok, synes jeg, at svare, at det skal hovedbestyrelsen handle på.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Inger Støjberg (DD):

Jeg fik faktisk ikke et svar på, hvad hr. Pelle Dragsted vil sige, når han møder gode danske jødiske medborgere på sin vej, for det tror jeg også hr. Pelle Dragsted gør i ny og næ. Det er mennesker, som har taget Danmark til sig, som har familier i Israel, og som selvfølgelig er dybt berørt af det, der sker. Hvad er hr. Pelle Dragsteds svar til dem?

Kl. 17:38

med samarbejdspolitikken og med råd og nævn og smagsdommere. Jeg savner en regering, der på den måde tør favne og være på folkets side og tør regere på andet og mere end Finansministeriets præmisser og meningsmålinger; en regering, som ikke kalder arbejdskraft for en valuta, men ser os som mennesker, som et folk, som væsener i en historisk sammenhæng, som danskere.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:38

Derfor vil jeg have en ny regering, for Danmark er gået i stykker, og vi ser på en række områder, hvordan vores land er ved at gå op i limningen. Vi ser det mellem generationer, hvor pensionister, hvad end de er oppe i årene eller er førtidspensionister, bliver efterladt på perronen, mens dem på arbejdsmarkedet bare drøner derudad og kan få skattelettelse. Vi ser det mellem land og by, hvor skoler lukker, landbetjenten forsvinder, hele bysamfund dør, og tingene bliver mere og mere centraliseret. Og vi ser det mellem udlændinge og danskere, senest og vel sagt mest prægnant af musikeren Isam B, der har fremsat en tese om, at Danmark kan blive islamisk. Den slags mennesker, der går og drømmer om, at Danmark skal være islamisk, skal rejse hjem. De skal ikke være her. Men den her regering har ikke fremsat et eneste væsentligt forslag til stramning af udlændingeloven.

Pelle Dragsted (EL):

Jeg mødes løbende med det jødiske samfund. Jeg har flere gange mødt med familierne til gidsler. Jeg synes, det er en helt forfærdelig situation, de er i. Enhedslisten har en lang og tæt relation til det jødiske mindretal i Danmark. Vi har gennem årene været dem, der stod for at holde mindehøjtideligheder for krystalnatten, ikke bare i København, men i byer over hele landet. For mig er kampen mod antisemitisme noget af det tætteste, du kan komme, på dna. Jeg ved godt og kender det fra historien, at dér – hvis jeg skal sige det lidt højstemt – hvor fascismen vinder frem, er det altid jøder og venstreorienterede, der står forrest i køen til fængsler og undertrykkelse, og også derfor er kampen mod antisemitisme fuldstændig central for mig og Enhedslisten.

Kl. 17:38

Derfor er der brug for en ny retning, en anden måde at lede på, et opgør med de to mest centrale personer i den her regering, som siden 2001 i vekslende grad har været med til at lede Danmark, nemlig statsministeren og udenrigsministeren. Derfor kommer jeg her i dag med en appel til mine venner i blå blok: Frigør jer fra hr. Lars Løkke Rasmussen.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til hr. Pelle Dragsted. Vi når ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Morten Messerschmidt fra Dansk Folkeparti.

Kl. 17:39

I kender sikkert alle sammen fabeln om frøen og skorpionen. De laver en aftale om, at frøen skal sejle skorpionen over på den anden side af vandet. Frøen er lidt bange for, at skorpionen vil stikke, men det lover den ikke at gøre. Men midt ude på vandet stikker den alligevel, og mens de begge to drukner, spørger frøen: Hvorfor stak du? Skorpionen svarer: Det er min natur.

(Ordfører)

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand. Det kan være, at vi her i den ottende time helt har glemt det, men det er jo statsministerens tale fra forleden, vi er her for at drøfte. Derfor vil jeg også gerne lægge for dér.

Jeg synes, der var mange gode ting, som statsministeren berørte – ting, som ligger Dansk Folkeparti på sinde, men alligevel har talen, jo flere gange jeg har læst den igennem, mere og mere fremstået som et monument over det, som er galt med den her regering.

Det er jo fint at ville lave en strukturreform, hvis man vil sikre bedre sundhedsbehandling, men det er, som om det mere handler om struktur, altså decentralisering over for centralisering. Det er også fint, hvis man vil indføre arbejdspligt for ikkevestlige kvinder, men det hørte vi jo allerede om i den første nytårstale, som statsministeren holdt. Og så er der alt det med folk på kanten af samfundet, som jo ville være fint, hvis det var til at tro på. Sidste år hørte vi især om de ældre, og hvad er der sket? Der er primært blevet gennemført nedskæringer. Året forinden var det de psykisk sårbare unge, det handlede om. Hvad er der sket? I bedste fald ingenting.

Så hvad skulle egentlig gøre, at vi skal turde tro på, at der nu vil ske noget? Jeg sidder med et indtryk af, at det er spin, strategi, taktik og ikke nogen vision, og det er ikke særlig tillidsvækkende. Jeg tror, at der, i den verden, vi lever i, er mange danskere, som efterlyser en fast retning for Danmark – noget, man kan føle. Det er derfor, vi ønsker en ny regering; det er derfor, vi ønsker en borgerlig regering, som ikke frygter folket og er i opposition til folket, men som leder og er af folket.

Jeg kan huske Anders Fogh Rasmussens kontraktspolitik. Man vidste, hvad man fik: en stærkt værdipolitisk retning og et opgør

Kl. 17:40

Sin natur kan man ikke frigøre sig fra. Offentlighedens første bekendtskab med Lars Løkke Rasmussen kommer i 1982, hvor han snyder Hanne Boel for 30.000 kr. og gør gældende, at han ikke hæfter for noget som helst, fordi han er 17 år gammel. Så går der 16 år, inden han får sit første politiske embede, nemlig som amtsborgmester i Frederiksborg Amt, hvor han bruger 240.000 kr. på at køre i taxa, og blandt de godt 1.000 bilag, han indleverer, er der knap 600 af dem, som er udfyldt forkert eller mangelfuldt. Efterfølgende er Rigsrevisionen og Justitsministeriet enige om at rette kritik, bl.a. fordi der er et hul i statskassen 150 mio. kr.

Kl. 17:45

Den 27. november 2001 bliver han så indenrigs- og sundhedsminister. Det er der, hvor han får ministeriet til at betale for overnatninger på hoteller i Horsens efter en Paul McCartney-koncert, som han godt nok ikke var inviteret til i sin egenskab af at være minister. Det er også der, hvor TV 2 efterfølgende kan afsløre, at han har fået betalt hele otte hotelbesøg, hvor han hverken har været til tidlige morgenmøder eller sene aftenmøder, ifølge sin ministerkalender. Det er også her, han overnatter under pseudonym på ministeriets regning, fordi det er Venstre, der holder julefest. Rigsrevisionen konkluderer også i den periode, at der er sket en overbetaling til privathospitalerne på nærmest 1 mia. kr., mens hr. Lars Løkke Rasmussen påstod, at det kun – kun – var 100 mio. kr.

Så kommer vi til april 2009, hvor han bliver statsminister. Det er der, hvor han for skatteydernes penge køber en rygekabine til 154.000 kr. Det er også her, hvor han, ifølge journalist Erik Holstein, optræder som total amatør på klimatopmødet og am banging with the hammer, altså er ved at slå med hammeren, formand.

I 2011 bliver han igen formand for Venstre. Det er der, alle bilagssagerne kører, med underbukser, jakkesæt og sko, som partioorganisationen skulle betale. Det er også der, hvor 3GI betaler mere end 1 mio. kr. for rejser, hoteller og limousiner, bl.a. en rejse til

Brasilien for hans datter. Venstre betaler i samme periode en tur til Mallorca, både for Lars Løkke Rasmussen, konen og sønnen.

Så kommer hele affæren, da han bliver statsminister igen, med kvotekongerne. Der er 2018, hvor han optræder som bisidder for sin hustru i en privat samtale. I 2018 opstår der igen tvivl om LøkkeFonden, og om man ved donationer kan få statsministeren i tale. Så er der sagen om misbrug af embedsboligen til private møder, julefrokoster og indsamling af penge. Så i 2022, da han er ude af Statsministeriet, kommer hele CIP-affæren. Først er det bare nogle luksuriøse middage, som bliver vekslet til, at han kan tale godt for firmaet i globale magthaveres selskab. Siden hen ved vi, hvordan han agerer internt i den her regering for at fremme CIP's interesser. Sidste år hørte vi, at han ikke ville offentliggøre sine partiregnskaber, som alle andre partier gør, og ja, det var der, han også stod i spidsen for at afvikle store bededag. Sidste år vildledte han Folketinget i Rasmus Prehn-sagen, og i år har han så afviklet en del af vores ytringsfrihed og bedt OIC og arabiske ambassadører om at være penneførere. Så er der hele regeringsrokaden, hvor man sådan svupper rundt mellem partifolk, venner, og hvad ved jeg, afsluttet med en lille privatflysrejse til Afrika for 1 mio. kr.

Når noget er så indgroet i ens natur, er der ingen tro på, at det kan blive anderledes. Uanset hvilken konstellation I måtte forhandle jer frem til med hr. Lars Løkke Rasmussen, vil det være den her karakter hele vejen igennem. Derfor har jeg altså en appel til mine gode venner i blå blok. Tro nu lidt på jer selv, rank ryggen, og frigør jer fra den person, som i en menneskealder har slæbt dårlige sager bag sig, har bedt skatteyderne om at betale ting, han selv skulle betale for, og har lavet dårlige reformer, som vi i dag skal rydde op efter. Det er ikke det, vi har brug for. Vi har brug for en regering, som danskerne kan være stolte af, som de kan føle sig ledt af, og som de kan se sig som en del af, fuldstændig som det var tilbage for 20 år siden med Anders Fogh Rasmussen. Jeg tror, at selv venstrefløjen her i Folketinget vil medgive, at man kunne være uenig, men at man havde respekt, for man vidste, hvad man fik. Man vidste, at det var uegennyttigt. Man vidste, at en mand som Anders Fogh Rasmussen, dog fra sit udgangspunkt, satte Danmark først. Lars Løkke Rasmussen er alt det modsatte.

Derfor: Lad os nu fremlægge et borgerligt projekt, hvor vi viser, hvad vi kan, hvor vi sætter en ny retning, og hvor vi frigør os fra de ting, som har skabt udfordringerne, vi kommer til at løse. Jeg rækker hånden ud i dag som formand for Dansk Folkeparti. Vi vil gerne et samarbejde. Jeg er sikker på, at der er mere, der forener os, end der deler os. På udenrigspolitikken, hvor venstrefløjen ikke engang vil tage stilling til, hvem de holder med, efter Iran har angrebet Israel, på skolepolitikken, hvor vi gerne vil stive lærerne af og sende uromagerne uden for døren, og på rigtig mange områder kan vi noget sammen, men vi er nødt til at gøre det med en frisk start og kunne love danskerne, at det er en ny begyndelse. Jeg er klar, og jeg håber, at I tager imod den fremstrakte hånd. Tak, formand.

Kl. 17:49

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til hr. Morten Messerschmidt. Vi når lige et par korte bemærkninger, inden vi holder en aftenpause, og den første er fra fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 17:50

Katrine Daugaard (LA):

Dansk Folkeparti har et forslag om, at der skal oprettes et hjemrejseministerium, og det tænker jeg egentlig ikke er mere skørt end mange af de andre ministerier, vi har i forvejen. Men er DF's bekymret for, at knopskydningen af alle de her ministerier, som nu har ført til, at vi har danmarkshistoriens største regering, faktisk ender med at svække indsatsen og føre til, at der ansættes endnu flere djøfere i den statslige administration?

Kl. 17:50

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:50

Morten Messerschmidt (DF):

Det er fuldstændig rigtigt, at vi ønsker et hjemrejseministerium for det er jo det, der er galt i dag: Vi har jo i dag fået en bred erkendelse af, at tilstrømningen skal være så lav som muligt, og det er godt, men alle de, der er kommet hertil og har det ligesom Isam B, som jeg nævnte i min tale, og gerne vil gøre Danmark islamisk, skal jo ud. Derfor skal vi intensivere det, og vi skal lukke Kærshovedgård, enten ved at vi nedlægger det helt og sørger for, at folk kommer ud, eller ved at vi sætter en lås på, sådan at de, der skal ud, i hvert fald ikke kan gå frit rundt i samfundet. Det tror jeg ikke kræver ret mange djøfere, men heldigvis er der djøfere derude, som vi kan flytte rundt på eller måske bare fyre. Altså, i vores 2030-plan lægger vi op til at afskedige 15.000 administratorer, sådan at vi kan få en mere effektiv ledelse af staten. Jeg er blevet belært om, at alene Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering i staten har mere end 1.000 mennesker ansat, så måske kunne vi tage nogle af dem og flytte dem over i et udrejseministerium og så forhåbentlig ad den vej få sat gang i udvisningerne.

Kl. 17:51

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 17:51

Katrine Daugaard (LA):

Det lyder godt, at I trods alt vil af med nogle djøfere et andet sted. Nå, men DF har jo også været ude at kræve, at man skulle fjerne støtten til Mellempøkeligt Samvirke, og det er jo oven på nogle af de her afsløringer, der har været, af antisemitisme. I LA er vi egentlig enige i problemet, og vi så også gerne, at man sådan helt generelt gik lidt mere groft til værks her, sådan at man sikrer, at holdningsbårne organisationer egentlig bare bliver drevet for medlemmernes penge i stedet for skatte kroner. Er DF enig i den målsætning?

Kl. 17:52

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 17:52

Morten Messerschmidt (DF):

Absolut. Der er jo noget paradoksal i, at en bevægelse kalder sig en ngo, altså en non-governmental organisation, hvorefter hovedparten af dens indtægter kommer fra regeringen. Altså, så kan man jo ikke være så non-governmental, trods alt. Så ja, jeg synes, at alle de der proxyorganisationer fra venstrefløjen, altså Mellempøkeligt Samvirke, Amnesty International, Oxfam, og hvad de ellers hedder alle sammen, skulle ranke ryggen og gå ud og lave noget fundraising selv, og så tror jeg godt, at vi i fællesskab kunne finde noget bedre at bruge pengene på. Altså, alene Mellempøkeligt Samvirke får, som jeg mindes det, 150 mio. kr.

Kl. 17:53

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:53

Per Larsen (KF):

Tak for det. Jeg har lyst til at spørge ordføreren til den forfærdelige praksis, der er her i Folketinget, hvor man, når man tilbyder borgere her i landet et statsborgerskab, puljer dem og har en praksis, som

gør, at vi jo kan konstatere, at vi ikke kan få klarhed over, om der er kriminelle imellem dem, som søger om indfødsret. Vi har givet indfødsret til rigtig mange mennesker gennem tiden, mennesker, som vil Danmark, som vil integreres, og som arbejder og forsørger sig selv, uddanner sig og opdrager deres børn ordentligt og i det hele taget er gode samfundsborgere. De skal selvfølgelig have mulighed for at få indfødsret. Men den her praksis med, at vi skal pulje dem og ikke kan for vished for – og det har man ikke kunnet siden 2021 – at der ikke er kriminelle imellem, synes vi jo er ganske forfærdelig. Jeg vil godt høre, hvad ordføreren synes om den praksis.

Kl. 17:54

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:54

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er så glad for, at hr. Per Larsen rejser det her, for det er noget, vi føler rigtig stærkt for. Jeg er enormt stolt af at have hr. Mikkel Bjørn, der netop går meget op i at sagsbehandle hver enkelt ansøger, som formand for Indfødsretsudvalget. I min optik er det det, der er grundlovens ånd, altså at man burde have en lov pr. ansøger, sådan at hvert folketingsmedlem stod personligt til ansvar for dem, der blev tildelt indfødsret. Vi har også arbejdet med, at vi skal have indført betinget indfødsret, altså sådan, at man måske de første 10 eller 20 år på kan miste indfødsretten igen, hvis det viser sig, at man har islamistiske eller kriminelle hensigter, eller hvad det nu måtte være.

Så vi vil meget gerne indgå i de snakke med Det Konservative Folkeparti om, hvordan vi kan gøre det mere transparent, hvordan vi kan begrænse antallet af folk, der slet ikke burde have indfødsret, fordi de ikke bærer Danmark i hjertet, og hvordan vi kan få rettet op på de fejltagelser, som det brede flertal vel fra Venstre og ud til Enhedslisten har begået med de fejlagtige afgørelser, der er blevet givet indfødsret ud fra.

Kl. 17:55

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 17:55

Per Larsen (KF):

Tak for det svar. Det var sådan set også det, jeg måske havde forventet. Det er jo sådan, at de mennesker, som vil Danmark, selvfølgelig også skal have muligheden. Det, at få et dansk pas er jo en gave, og derfor skal vi selvfølgelig også sikre, at dem, som får indfødsret, også har gjort sig fortjent til det, på samme måde, som de får mulighed for at stemme og i øvrigt yde indflydelse på samfundsdebatten. Så tak for det svar.

Kl. 17:55

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:55

Morten Messerschmidt (DF):

Det vil jeg meget gerne. Og for, da jeg holdt min tale, nævne jeg andre områder: udenrigspolitik, skolepolitik osv. Det er selvfølgelig helt åbenlyst, at når det kommer til udlændingepolitik, så er det et område, hvor der vil kunne mærkes en reel forskel på, om der er et borgerligt flertal i Danmark, eller om der er en midterregering eller noget endnu længere ude. Så jeg synes, det er dejligt, at hr. Per Larsen nævner det her, og jeg glæder mig til også at fremsætte fælles forslag til, hvordan vi kan stramme op på både tildeling af indfødsret og udvisning af kriminelle.

Kl. 17:56

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så går vi til den sidste spørger inden aftenpausen. Fru Helene Brydesholt, værsgo.

Kl. 17:56

Helene Brydesholt (ALT):

Tak for ordet. Og tak for en speciel tale, som selvfølgelig giver lidt stof til eftertanke. De fleste vil jo sige, at Dansk Folkeparti og Alternativet er meget forskellige, og at vi ikke har meget tilfælles, men det er faktisk ikke helt rigtigt. Vi har et par punkter, hvor vi godt kan samles. Det ene er dyrevelfærden, som jeg ved ligger Dansk Folkepartis hjerte meget nær, og jeg håber ikke, at omsorgen for dyrene forsvinder med fru Pia Kjærsgaards exit fra dansk politik.

Apropos dyrevelfærd har Dansk Folkeparti jo ligesom Alternativet trukket sig fra den sorte svypart, altså forhandlingerne omkring den, også kaldet den grønne trepart. Og jeg ved ikke, om det er de dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af, lad os bare kalde det den grønne trepart, som ligger til grund for, at Dansk Folkeparti har trukket sig, men vil ordføreren alligevel sige et par ord om, om Dansk Folkeparti har taget stilling til de store konsekvenser, som trepartsaftalen har, sådan som den ser ud nu, for dyrevelfærden?

Kl. 17:57

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:57

Morten Messerschmidt (DF):

Det er jeg helt sikker på at fru Helene Brydesholt har ret i, altså at der er konsekvenser for brede dele af det danske samfund. Noget er godt, men der er helt ganske vist også noget, der er dårligt, bl.a. for dyrevelfærden. Og det er et område, som ligger Dansk Folkeparti utrolig nært, ikke kun fru Pia Kjærsgaard, men hele partiet. Så selv om det er en tung arv at løfte, efter at fru Pia Kjærsgaard i mange år har været vores dyrevelfærdsordfører, kan jeg forsikre ordføreren om, at det vil vi helt bestemt gøre.

Helt konkret har vi jo et meget stærkt ønske om, at der kommer et dyrepolit, sådan at der er en hel afdeling inden for politiet, der er designet til at bruge sin tid på at holde øje med dyreværnslovgivningen. Vi har bl.a. set de frygtelige sager i forbindelse med et stutteriovre i Vestjylland, hvor politiet ikke har haft ressourcer til i tide at komme ind. Vi ser også i de her naturnationalparker, hvordan dyr lider, hvis de falder ned i en grøft, ikke får mad osv., og derfor bekæmper vi jo dem af al den kraft, vi kan. Og det gør vi også meget gerne fremadrettet hen over midten og med Alternativet. Vi har ingen fine fornemmelser, selv om vi føler, at vores naturlige familie er blå blok.

Kl. 17:58

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 17:58

Helene Brydesholt (ALT):

Tak. Et andet tema, der samler Dansk Folkeparti og Alternativet, er jo demokratiet. Jeg har tidligere hørt ordføreren sige egentlig ret kloge ting om demokratiet, også fra talerstolen, og senest omkring meningsmålinger op til valg. Men jeg kunne godt tænke mig at blive i sporet vedrørende den grønne trepart.

Kunne ordføreren sige et par ord om den demokratiske proces, der har været i forbindelse med den aftale, der ligger nu?

Kl. 17:59

Kl. 19:02

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 17:59

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 19:02

Morten Messerschmidt (DF):

På den ene side er det jo enormt befriende – det har vi også hørt regeringen gøre et stort nummer ud af – at man har kunnet samle store dele af civilsamfundet fra Danmarks Naturfredningsforening til Landbrug & Fødevarer. Det er der jo noget smukt i, og jeg tror, at de, der har sagt, at det næppe ville kunne lade sig gøre i ret mange andre lande end Danmark, har ret.

Men det at få lagt en aftale, der er færdigklappet, ned foran sig og få at vide, at man i øvrigt enten kan stemme gult eller rødt, er lidt svært. Vi har meget svært ved at stemme for en CO₂-afgift, som, helt i strid med hvad statsministeren lovede i valgkampen, vil føre til øgede fødevarerpriser, og hvis ikke det kan blive taget ud, synes jeg netop, at det, som ordføreren siger, er udemokratisk.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Tak til ordføreren.

Så holdes der er en aftenpause, og mødet genoptages kl. 19.00.

Mødet er udsat. (Kl. 17:59).

Kl. 19:00

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er glad for, at fru Mai Mercado nævner det, for det er jo et billede på den arrogance, som den her regering udstråler: at Folketinget er sådan en ekspeditionsfabrik, hvor man bare regner med, at tingene går igennem. Så kan man da godt lige holde et møde, hvor man drøfter nogle ting, men den respekt, som der indtil for ganske få år siden var omkring den her sal, var omkring den politiske proces, er borte. Det er ærgerligt af mange årsager, bl.a. fordi det jo ødelægger den sammenhængskraft og legitimitet, som er så vigtig for os alle sammen, der er i det politiske system.

Jeg vil også sige, at politisk føler jeg, at Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti, når det kommer til udlændingepolitik, retspolitik osv., ligger meget tæt, måske også nærmer sig hinanden yderligere, og det vil jeg gerne kvittere for. Så uanset om vi bliver kaldt til møder, lukkede ovre i Justitsministeriet, eller om det foregår her, så tror jeg, at vi i stort som småt vil kunne finde hinanden om meget.

Kl. 19:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 19:03

Forhandling

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Mødet er genoptaget.

Jeg giver nu ordet til ordfører for Dansk Folkeparti hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 19:01

(Ordfører)

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg har ikke yderligere at sige lige nu, så jeg tror bare, at vi kan gå videre.

Kl. 19:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Konservative Folkeparti.

Kl. 19:01

Mai Mercado (KF):

Jeg vil gerne stille et spørgsmål til Dansk Folkeparti om banderne. For så sent som i går kom det frem, at der er blevet affyret to håndgranater foran den israelske ambassade i Hellerup. Efterfølgende er det så også kommet frem, at man formoder, at det er det svenske bandenetværk Foxtrot, som står bag. Oven i det formoder man, at man nu begynder at kunne se det, der hedder crime service, altså hvor man simpelt hen kan bestille forskellige typer af forbrydelser i Danmark begået af udlændinge.

Derfor vil jeg bare spørge Dansk Folkeparti, om ikke Dansk Folkeparti finder det lige så beskæmmende, som vi gør i Konservative, at vi faktisk ikke har haft en politisk forhandling om det her. Vi har haft et enkelt møde, hvor man laver noget ansigtsgenkendelse på Øresundsbroen, og det skal sikkert nok blive fint. Men jeg håber, vi kan blive enige om set i lyset af den store alvor, at det her på ingen måde er tilstrækkeligt.

Mai Mercado (KF):

Så er det jo ingen hemmelighed, at vi i Konservative er meget engagerede i at få sat noget handling bag ordene, når regeringen siger, at de vil lave en indsats mod opioider. Statsministeren adresserede jo nogle af de hårdest udsatte i vores samfund, nemlig dem, som er misbrugere og har været det i mange år. Men man bliver jo ikke født som heroinmisbruger, det starter langt tidligere. Jeg er ekstremt bekymret over den stigende mængde af opioider, som kommer ind over landets grænser, og som flere og flere unge begynder at bruge. Derfor vil jeg bare spørge, hvor Dansk Folkeparti står, og om ikke vi snart kan forvente at få et svar på, hvornår det udspil kommer fra regeringen, og også, hvad det måtte indeholde.

Kl. 19:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 19:03

Morten Messerschmidt (DF):

Igen må jeg sige, at det er et billede på en enorm arrogance, at regeringen nøler på så væsentligt et område. Vi vil meget gerne sammen med fru Mai Mercado intensivere kampen mod opioider og også hjælpe de unge, som kommer ind i et misbrug og i dag måske så finder deres misbrug understøttet i bandemiljøet eller andre ting. Vi vil gerne hjælpe dem med at komme ud af det, straffe dem hårdt, som tjener penge på det, dem, som smugler det til Danmark osv., men også hjælpe de stakkels unge, som i dag føler en enorm hjælpeløshed, og hvor man kan sige, at den manglende handling fra regeringens side i hvert fald ikke gør noget for at komme dem i møde.

Kl. 19:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Tak til hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Næste ordfører er hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 19:04

(Ordfører)

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Kære kollegaer. Nogle gange er politik kompliceret, men andre gange er det faktisk også meget enkelt, især hvis man vælger at kigge helt konkret på, hvad partierne i dette Ting vælger at prioritere og ikke at prioritere.

I dag har vi alle sammen igen prioriteret en debat om de ældre i Danmark og deres pension. Det er det valgte tema, som Socialdemokratiet igen ønsker at gå til valg på. Det er de ældre vælgergrupper, som også SF især, Enhedslisten og Dansk Folkeparti igen vil slå om. Også for Radikale Venstre er det en relevant debat, for en genforhandling af velfærdsaftalen vil mindst koste 29 mia. kr. om året; 29 mia. kr., som vi så ikke kan bruge på at løfte vuggestuer, børnehaver og skoler for vores børn; 29 mia. kr., vi ikke kan investere i vores unge og deres uddannelser. Derfor står vi også bag den fælles vedtagelsestekst fra en samlet opposition, hvor vi beder regeringen om en hurtig genforhandling af velfærdsaftalen. For der er et mønster, og der er en skillelinje i dansk politik, og det har der været i mange år, når det handler om, hvilke generationer vi prioriterer.

Lad os bare starte med vores sundhedspolitik. Vores samlede sundhedsudgifter udgør cirka i runde tal 250 mia. kr. om året. Ifølge Danmarks Statistik anvender vi bare 5 pct. af de udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse. 95 pct. af alle nytildførte midler til sundhedsområdet de seneste årtier er gået til at behandle +65-årige. Jeg under de ældre den behandling, men det ville jo være bedre, hvis de slet ikke var blevet syge, og det ville være bedre, hvis vi for alvor investerede i de tidlige og forebyggende indsatser for at bekæmpe social og sundhedsmæssig ulighed og fremme børns og unges trivsel, før de bliver voksne. Der er behov for en ny generationskontrakt i vores sundhedspolitik, et paradigmeskifte, hvor vi ikke bare taler om forebyggelse, men udfører den.

Lad os derefter kigge på vores grønne omstilling. Da Rusland invaderede Ukraine, blev de fleste partier her i salen enige om, at det skulle være slut med at importere russisk gas. Men det prioriterer vi ikke. Vi kan godt finde ud af at sætte 200 mia. kr. af til det danske forsvar, men vi kan ikke finde ud af at bruge få milliarder på at lukke for fossil gas i Danmark. Derfor pumper Danmark og EU stadig milliarder i Putins krigsmaskiner gennem vores import af gas. Det er beskæmmende. Der er heller ikke blevet sat vindmøller op på land de seneste 5 år. Der er ikke nogen strategi for udbud af havvindmøller efter 2030, selv om Europa ikke kan gå grønt uden at frigøre sig fra Putin og uden havvind fra Nordsøen. Hvad gør den danske regering i forhold til havvind? Ingenting. Hvilken strategi har man? Ingen – på det område, hvor Danmark måske kunne gøre allermost for europæisk sikkerhed og for klimaet.

Med den grønne trepart er der nu lagt op til indgåelse af den tredje frivillige aftale med landbruget, siden Lars Løkke Rasmussen for små 10 år siden valgte at droppe de danske vandmiljøplaner. Vi kender alle konsekvensen af de frivillige aftaler: Vores fjerde dør, vores have dør, vores natur på land er trængt som aldrig før. Nu mener statsministeren så, at der er indgået en ny grøn generationskontrakt, men det er desværre ikke en kontrakt. Det er endnu en frivillig aftale. I Radikale Venstre køber vi ind på visionen i den grønne trepart. Det vil gøre en kæmpe forskel for naturen, miljøet og klimaet, hvis det lykkes at tage 400.000 ha land ud af landbruget. Men vi er meget bekymrede for, om de aftalte virkemidler er forpligtende nok. Vi tror, at hvis visionen skal blive til virkelighed, bør vi skrive en ægte generationskontrakt om en fuld grøn omstilling af Danmark på 5 år.

Hvad angår uddannelse, ligger Danmark heller ikke i front. I Danmark investerer vi ifølge tænketanken DEA mindre i videregående uddannelse end lande som Slovenien, Chile og Ungarn. Faktisk

befinder Danmark sig på en 25.-plads i OECD, når det handler om investeringer i uddannelse, eksklusive forskning og udvikling – nr. 25! Det må vi da kunne gøre bedre i verdens 9.-rigeste land. Vi kunne jo starte med at investere i vores universiteter i stedet for at skære i dem. Lige fra aftalen om kandidatreformen så dagens lys, har alle faglige aktører råbt vagt i gevær, og nu bekræfter de tørre tal, at aftalen gør Danmark fattigere i enhver forstand. Erhvervslivet, universiteterne, de studerende kalder den hovedløs, fordi den giver færre uddannede og dårligere uddannede på et tidspunkt, hvor vi har brug for det stik modsatte.

Kl. 19:09

Derfor vil jeg sige: Kære forligspartier, kære SF, kære LA, kære Konservative. Er det ikke nu, I trækker jeres støtte til det her makværk af en aftale og sætter den på pause? Ja, er det ikke i dag, vi begynder at skrive en ny generationskontrakt, hvor vi sammen tænker stort og løfter alle uddannelser i Danmark, også ungdomsuddannelserne?

Allerede i næste uge skal vi jo til at forhandle finansloven for næste år, og her har regeringen foreslået at beskære det såkaldte A-fagstaxameter, der i dag går til de gymnasiefag, der bruger særligt udstyr, f.eks. kemi, fysik og musik. De sparede millioner spredes så ud over en lang række uddannelsessteder, men i så tyndt et lag, at en stribe lukningstruede gymnasier skal afgive flere penge, end de får. Pakken virker fuldkommen vilkårlig. Den vil ramme en stribe udsatte gymnasier i provinsen, føre til færre naturvidenskabelige studerende, slukke for musikken på gymnasierne og de facto afskaffe de klassiske sproglige fag.

Igen vil det især blive gymnasierne i Danmarks udkant, der bliver hårdest ramt, og igen vil det være drenge og børn fra ikkebøglige hjem, der bliver ramt. Det kan vi ikke være bekendt, det kan regeringen ikke være bekendt. Det bliver værre for de samme grupper, hvis regeringen holder fast i sin nye reform for gymnasierne, hvor man vil afskaffe 10. klasse, afskaffe hf og hæve adgangskravet til det almene gymnasium, alt sammen for at oprette en ny epx-uddannelse for mere praktisk orienterede unge.

Men kære regering og statsminister. Lad os da lave den uddannelse, I gerne vil. Lad os målrette hf mere mod erhvervsuddannelserne og i det hele taget løfte erhvervsuddannelserne og lægge flere ungdomsuddannelser ind under samme tage i campus, som vi i Radikale også har foreslået. Men kan vi ikke gøre det uden samtidig at smadre 10. klasse, lukke hf og slukke drømmene for de tusindvis af unge, der gerne vil på det almene gymnasium, men ikke lige har et snit på 6 eller 7 fra folkeskolen?

Kære Socialdemokrati. Vores to partier har altid stået vagt om den frie og lige adgang til uddannelse. Hvad er det, der sker? Hvordan kan I foreslå et nyt klassegymnasium, hvor de boglige højniveaufag kun er for elitens børn, især pigerne, der har 6 eller 7 i snit, mens provinsen og drengene i vidt omfang bliver overladt til det praktiske gymnasium med et adgangskrav på 2. Hvad er det i det hele taget for et signal at sende til de unge om, at de boglige fag er finere og kræver højere karakterer end de praktiske fag? Var vi ikke enige om, at hånd og ånd er lige meget værd? Var vi ikke enige om, at både piger og drenge, såvel akademikerens som Arnes børnebørn skal kunne forfølge deres drømme? Og hvad er det for et nyt karakterræs i folkeskolen, vi risikerer at starte?

Vores almene gymnasier er en bragende succes. Over 90 pct. af eleverne gennemfører. Langt de fleste læser videre til alt fra pædagog til kemiingeniør, vel at mærke også af dem, der ikke har 6 eller 7 i snit. Lad os fokusere på at lave en ny god uddannelse på erhvervsområdet. Lad os lave en ny generationskontrakt for vores uddannelsespolitik, der åbner dørene for alle unge i stedet for at smække den i hovedet på dem.

Til sidst skal det handle om vores børn. For få uger siden præsenterede vi Radikale et børneløfte, hvor vi faktisk gør det for vores

vuggestuer og børnehaver og skoler, klubber og sfo'er, som vi alle sammen ved vi burde gøre. Det koster 15 mia. kr. Det koster noget tilsvarende at løfte alle de danske uddannelser og gennemføre en fuld grøn omstilling på 5 år. Sådan vil vi gerne prioritere i Radikale Venstre. Til gengæld ønsker vi ikke uden videre at prioritere en velfærdsaftale, hvor vi i stedet for bruger et tilsvarende beløb for at gå tidligere på pension eller fortsætter med at bruge 20 mia. kr. om året på at betale ikkenedslidte seniorer for ikke at arbejde på efterløn eller Arnepension. Ni ud af ti på efterløn svarer selv, at de ikke føler sig nedslidte. For Arnepensionen er det otte ud af ti, der svarer det samme. Det er derfor, vi Radikale har forhandlet og forsvaret den seniorenpension, som regeringen ønsker at afskaffe, men som er målrettet de nedslidte, fordi vi vil stå på det fundament, der har bygget det danske velfærdssamfund: pligt til at bidrage, når man kan, og ret til hjælp, når man har brug for det.

Til allersidst vil jeg sige: Der er brug for, at børn og unge og deres fremtid fylder mere i dansk politik, men det betyder ikke, at der skal graves grøfter mellem generationerne. Tværtimod handler det om at bygge bro og lave en ny generationskontrakt. Jeg ved, at mange seniorer gerne ville bidrage mere, hvis de ikke mødte aldersdiskrimination eller fik lov til at arbejde mere fleksibelt. Vi er mange, der er klar over, at når vi investerer i vores børn og unge, investerer vi også i os selv og vores egen fremtid, om det så gælder klimaet, vores velstand eller kapaciteten på sygehuse. Det er netop derfor, vi ønsker en ærlig politisk debat om, hvordan vi prioriterer vores begrænsede økonomiske og menneskelige ressourcer. Vi kan ikke det hele. Så er politik heller ikke mere kompliceret. Tak for ordet.

Kl. 19:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Den første korte bemærkning er til fru Camilla Fabricius.

Kl. 19:15

Camilla Fabricius (S):

Under den første valgkamp inden Mette Frederiksen blev statsminister, skulle jeg have lavet et badeværelse hjemme hos mig selv, og jeg fik en murer til at komme og ordne badeværelset. Vi bor på anden sal, og han slæbte tunge mursten op og ned ad trappen. Og på et tidspunkt, da han finder ud af, hvad jeg laver, spørger han: Mener hende Mette det der med den der Arnepension? Jeg sagde, at det gjorde hun, fordi hun havde lyttet til mange som ham, som stod op hver dag med et par Panodiler, inden man gik i gang med arbejdet. Derfor er vores spørgsmål også, om det med den her såkaldte generationskontrakt så virkelig er rigtigt, altså at hr. Martin Lidegaard og Radikale Venstre vil gøre det surt for dem, der har arbejdet længst og hårdst? For de mest nedslidte skal med jeres generationskontrakt betale ved, at Arnepensionen og efterlønsordningen bliver afskaffet.

Kl. 19:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 19:16

Martin Lidegaard (RV):

Nej. Svaret er jo lige præcis, at de to ordninger ikke er målrettet de nedslidte. Vi går ind for, at alle, uanset hvor længe de har været på arbejdsmarkedet, uanset om de er fysisk eller psykisk nedslidte, uanset om de er pædagoger eller brobyggere, skal have mulighed for at træde fra med en generøs ydelse som med seniorenpensionen, og også for både Arnepensionen og efterlønnen giver mulighed for det. Det er os, der sammen med en række blå partier har lavet seniorenpensionen målrettet de nedslidte. Det er os, der hindrede, at regeringen afskaffede den, fordi det er den mest populære tilbagetrækningsord-

ning overhovedet blandt de nedslidte – modsat efterlønnen. Blandt de folk, der går på efterløn, svarer 88 pct. selv, når de bliver spurgt, at de ikke er nedslidte, og for Arnepensionen er det omkring 75 pct. Og netop for at få råd til at hjælpe de nedslidte, de udsatte ældre og børnene og børnebørnene synes vi at vi skal have det princip, som vi altid har haft i det her velfærdssamfund: Hvis man kan bidrage, bidrager man, og hvis man har brug for hjælp, får man det.

Kl. 19:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:17

Camilla Fabricius (S):

Jeg må sige, at jeg slet ikke kan se, at det giver mening. Jeg står her med jeres 2030-plan, og hvis man sådan går lidt ned i finansieringen, står der:

»Udfasning af nedslag i ejendomsværdiskatten for folkepensionister

Udfasning af varmetillægget

Udfasning af medichecken«

Jeg bliver bare nødt til at spørge: Er det den måde, Radikale Venstre ønsker at finansiere det her på? Altså, skal helt almindelige folkepensionister finansiere det her? Det synes jeg simpelt hen ikke er rimeligt.

Kl. 19:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:17

Martin Lidegaard (RV):

Alle de forslag, der bliver nævnt her, er jo en del af Pensionskommissionens anbefalinger, og det er jo, fordi vi er en generation, som fik Anders Fogh Rasmussens boligskatstop som foræring, og som har tjent millioner af skattefrie kroner på at have en ejerbolig. Og vi synes ikke, det er rimeligt, at nogle af de mest velhavende ældre i Danmark skal have lov til at slippe billigere end de unge. I dag har halvdelen af de unge en ejerbolig, i forhold til da ordføreren og jeg var på deres alder. Det finder vi ikke rimeligt generationsmæssigt. Vi mener sådan set, at de velstillede, ressourcerstærke ældre skal tage deres del af ansvaret.

Kl. 19:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Anni Matthiesen.

Kl. 19:18

Anni Matthiesen (V):

Tak for det. Og tak til Radikale Venstres ordfører for talen. Jeg vil gerne bevæge mig over til ungdomsuddannelserne, altså væk fra pensionen og over til ungdomsuddannelserne. Det er jo for nylig, at Radikale Venstre er kommet med et udspil, og i det udspil på ungdomsuddannelsesområdet lægger Radikale Venstre op til, at man vil sænke adgangskravet til bl.a. de almene gymnasier til et 2-tal.

I dag har vi jo et krav, der ligger på 5, men man vil gerne sætte det ned til 2, og der kunne jeg godt tænke mig lige at høre, om ordføreren vil forklare mig, hvordan det er at hjælpe unge mennesker, når man allerede i dag kan se, at der selv med et 5-tal er rigtig, rigtig mange unge, som faktisk ikke kan leve op til de krav, der er. Det vil sige, at de jo undervejs får nederlag efter nederlag, og mange af dem kommer ikke til at bruge deres studentereksamen efterfølgende.

Kl. 19:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:19

Kl. 19:22

Martin Lidegaard (RV):

Lad os lige starte med at slå noget fast. Jeg mener, at det er 91 pct. af alle, der starter i det almene gymnasium, som fuldfører uddannelsen, og at det er et næsten lige så højt antal, som går videre. For dem, der har karakteren 5, er det et lidt lavere antal. Det er ganske få år siden, vi havde det samme karakterkrav til erhvervsuddannelser, som vi havde til det almene gymnasium. Det er kun 6-7 år siden, at vi ændrede det. Jeg synes ikke, at erfaringerne har været ubetinget gode.

Hvis vi skal følge den vision, som både regeringen og vi har – nemlig at lave fælles campusser for alle ungdomsuddannelserne, især der, hvor der ikke er så mange unge, sådan at man går ind ad den samme dør og har den samme ungdomskultur – så ville vi også gerne have, at det var sådan, at hvis man nu hed Britta og var startet på et bogligt alment gymnasium, men egentlig gerne ville skifte, fordi man ikke egnede sig til det, så kunne man det. Så kræver det jo, at der er det samme snit. Og det samme gælder den anden vej rundt, altså hvis man egentlig var mere egnet til det andet.

Derfor vil vi gerne lave en stærkere vejledning i folkeskolen. Men hvis man består folkeskolen – og det er også for at undgå karaktterræs i folkeskolen – så synes vi, at man skal have ret til at gå ind ad den samme dør og vælge den uddannelse, man vil.

Kl. 19:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:20

Anni Matthiesen (V):

Jamen tak for forklaringen. Jeg har det bare sådan, at jeg faktisk synes, at man gør det muligt for de unge mennesker at skyde sig selv i foden, ved at man lader, som om der ikke stilles krav, når de så starter på et alment gymnasium.

Det er jo det, der så gør, at så mange desværre falder fra undervejs og for den sags skyld kommer til at mistrives og ikke kan leve op til de krav, der så bliver stillet til dem. Og jeg håber da, og det kan ordføreren måske så bekræfte, at Radikale Venstre er enige med os i, at det almene gymnasium jo langt hen ad vejen skal være springbræt til også at kunne komme videre på universitetet.

Kl. 19:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Martin Lidegaard.

Kl. 19:21

Martin Lidegaard (RV):

Det skal det bl.a., men det almene gymnasium er jo meget mere end det. Altså, den almene dannelse er jo det, det danske demokrati, det danske erhvervsliv og den danske produktivitet bygger på, og min bekymring er, at hvis Venstre nu går med til at sætte adgangskravet op til 6 eller 7, så skærer vi yderligere 20-30 pct. af de unge fra, der i dag får lov til at gå ind.

Det er for mig et klassegymnasium. Det er asocialt. Det efterlader de ikkebøglige familiers børn et dårligere sted. Det efterlader drengene et dårligere sted. Det efterlader Danmarks yderområder et dårligere sted. Og til hvis gavn er det?

Kl. 19:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Kim Edberg Andersen.

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Jeg skal bare lige have det klarlagt. Ordføreren sagde, at folk havde nydt godt af det her boligskattestop og tjent millioner på deres ejendomme. Mener ordføreren, at det gælder hele landet?

Kl. 19:22

Martin Lidegaard (RV):

Nej, det kan jeg sige med sikkerhed. Det er ikke noget, jeg siger; det er noget, de økonomiske vismænd siger. Den største drivkraft for økonomisk ulighed i Danmark og den største drivkraft for skævvridning mellem land og by er boligskattestoppet. Så det er jo klart, at det er de velstillede i de store byer i Danmark, der har tjent kassen på det boligskattestop, hvorimod dem, der har tabt, er landdistrikterne og yderområderne i Danmark.

Kl. 19:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:22

Kim Edberg Andersen (DD):

Det er bare, fordi der var en diskussion med en spørger fra Socialdemokratiet om, at den måde, man fra De Radikale finansierer noget af det på, er ved at fjerne nogle tilskud, man får til ejerboliger, også ude på landet.

Man kan sige, at det nok er, fordi den måde, Radikale Venstre ser verden på, og hvordan vi gør det ude på landet nok er lidt forskellig. For nogle af de præmisser, som Radikale Venstre også har på miljøpolitik og på den her grønne omstilling, er, at solcellerne skal stå ude på landet, og at skoven også skal være ude på landet. Og ja, så kan vi heller ikke sælge vores huse, og det må man bare leve med, kan jeg forstå. Vil ordføreren så i hvert fald være åben over for, at vi begynder at snakke meget mere græs i stedet for bare skov i forhold til at løse miljøproblemstillinger?

Kl. 19:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 19:23

Martin Lidegaard (RV):

Vi er på vej med en landdistriktspolitik. Det er jo os, der sidste år reddede de udsatte gymnasier i Danmarks yderområder sammen med Danmarksdemokraterne. Det var os, der tog det ind i finanslovsforhandlingerne. Jeg kan høre, at det er os, der kommer til at gøre det igen i år, hvor regeringen igen vil skære på en stribe udkantsgymnasier. Det er jo nerven derude.

Vi ønsker at fremme en bedre kollektiv transport for de unge, så de kan komme til deres uddannelsesinstitutioner derude. Vi ønsker at belønne kommunerne i den såkaldt grønne banan, som laver meget vedvarende energi, og de skal have en større andel af profitten for den vedvarende energi. Vi har masser af landdistriktspolitik.

Kl. 19:24

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 19:24

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det, og tak for talen. Det er jo ret præcist, hvordan Radikale ser samfundskontrakten, som jeg tror ordføreren kalder det, i forhold til unge og ældre. Der synes jeg ikke, at det i forhold til Radikales syn på det er helt så fedt at være ældre, som det er at være ung.

Jeg kender ingen, som i overhovedet ingen, som går på pension, hvis ikke de har brug for det. Jeg kender til gengæld nedslidte, som ikke kan få seniorpension. Forudsætningen for at få seniorpension i dag indbefatter en lang nedværdigende proces med sygemeldinger og nedsat tid. Det er en bureaukratisk proces, hvor nogle andre skal tage stilling til, om man kan få den her pension eller ej. Det er virkelig ikke fedt.

Jeg har ligesom De Radikale stor tillid til, at unge ved bedst, hvad der er godt for dem. Jeg undrer mig bare så meget over, at De Radikale har så svært ved at have tillid til, at det ved ældre også bedst selv.

Kl. 19:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:25

Martin Lidegaard (RV):

Det, jeg efterlyser, er en ærlig diskussion om prioriteringer. Jeg ville da hjertens gerne nedsætte pensionsalderen til 60 år og gøre de ældre glade, hvis det ikke betød, at jeg var nødt til at spare milliarder på vores velfærd, milliarder på børn og unge og milliarder på sundhedsvæsenet for den sags skyld. Vi bliver jo nødt til at være ærlige. Det har en konsekvens, hvis vi udvider Arnepensionen igen. Det har en konsekvens, hvis vi dropper velfærdsaftalen. Det koster penge, mange, mange milliarder kroner. Det betyder, at vi ikke kan investere i noget andet.

Men jeg er i øvrigt enig, i forhold til at der er utrolig mange ældre, der gerne vil bidrage mere, men som møder aldersdiskrimination, som møder manglende muligheder for fleksibilitet, og som møder dårligt arbejdsmiljø. Jeg er med hele vejen. Lad os give dem de muligheder. Lad os bekæmpe aldersdiskriminationen.

Men jeg er ikke enig i, at seniorpensionen er så uattraktiv, for det er jo den, alle ældre, der er nedslidte, søger. Man skal ned til lægen og have en lægeattest – det er rigtigt – men jeg synes ikke, det er et urimeligt krav, at man skal det, hvis man ønsker at blive betalt for ikke at gå på arbejde, før man når folkepensionen. Men jeg har ikke noget ønske om at genere nogen ældre. Jeg tror faktisk, der er rigtig mange, som gerne vil bidrage, og som er optaget af deres børn og børnebørns fremtid.

Kl. 19:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 19:26

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg kender også ældre, som ikke kan fortsætte på arbejdsmarkedet, og som bliver fyret og ikke kan få job igen, fordi de er seniorer. Jeg synes jo, at ordførerens svar oser af mistillid til ældre. Hvorfor er det så svært for Radikale Venstre at have tillid til, at folk faktisk gerne vil arbejde, hvis de kan? Det handler også om respekt, i forhold til at man selv har muligheden for at vælge en værdig tilbagetrækning, hvis man ikke længere kan, og i forhold til at man ikke skal gå direkte fra arbejdspladsen og hjem i sygesengen, men at man faktisk også skal have mulighed for at få nogle gode år på pension, hvor man kan mærke, at alternativet til at blive på arbejdsmarkedet kunne være, at man netop risikerer at være invalid resten af ens liv. Hvorfor skal der være den forskel?

Kl. 19:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:27

Martin Lidegaard (RV):

Jeg synes da egentlig, jeg er meget tillidsfuld. Jeg siger jo netop, at jeg tror, der er rigtig mange ældre, der gerne vil bidrage. Jeg tror, der er rigtig mange, der møder aldersdiskrimination, dårligt arbejdsmiljø og mangel på uddannelse til at omskole sig. Alt det vil jeg gerne komme i møde, for jeg er overbevist om, at rigtig mange mennesker gerne vil tage et ansvar, når de er ældre, som når de er seniorer, som når de er voksne, som når de er unge. Hele vejen igennem livet bygger vores velfærdssamfund på, at vi har den tillid, og at folk har pligt til at bidrage, når de kan, og selvfølgelig skal hjælpes, når de ikke kan.

Kl. 19:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Steffen Larsen.

Kl. 19:27

Steffen Larsen (LA):

Tak, og tak for en god tale. Men der er nu noget, jeg bliver nødt til at spørge ind til, og det er, at Radikale Venstres medlem af Borgerrepræsentationen i København Kashif Ahmad i aften stemmer for, at der skal være en Palæstinas plads i København. Det kan man mene alle mulige ting om, og der kan være både gode og dårlige argumenter for det, men hvad jeg dog ser som værende helt skævt, er, at Kashif Ahmad skriver, at timingen for det ikke kunne være bedre.

Med hensyn til terrorangrebet den 7. oktober sidste år er det om 4 dage man kan sige at »jubilæet« for det er, og der er lige blevet kastet håndgranater ved den israelske ambassade i København, og så mener man, at timingen ikke kan være bedre. Der kunne jeg godt tænke mig, at Radikale Venstres formand tog og gav sin kommentar på, om han synes, den timing er helt perfekt.

Kl. 19:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:28

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Jeg opfatter ønsket om en Palæstinas plads i København som en støtte til palæstinenserne og ikke som et angreb på Israel. Jeg tror, det er en solidaritetserklæring over for de palæstinensere, der i mange år har lidt og er blevet fordrevet. Jeg opfatter det ikke, og jeg har heller ikke nogen grund til at tro, at de radikale medlemmer af Borgerrepræsentationen gør det, som en krigserklæring mod Israel, overhovedet. Vi har taget entydigt og skarpt afstand fra terrorangrebet den 7. oktober, og jeg har ikke på noget tidspunkt og på nogen måde, hverken direkte eller indirekte, og det er der heller ikke nogen af mine radikale frænder der har, forsøgt at undskylde Hamas' modbydelige overgreb.

Kl. 19:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:29

Steffen Larsen (LA):

Nu spurgte jeg ikke ind til Hamas' overgreb, jeg spurgte ind til timingen. For det er det, Kashif Ahmad skriver, altså at timingen ikke kunne være bedre: Oven på alle de hændelser, der sker lige nu, kunne timingen så ikke være bedre. Der har også lige regnet raketter ned over Israel, samme dag, som man skriver, at timingen ikke kunne være bedre. Det, som foregår ved Radikale Venstre i Borgerrepræsentationen, ser umiddelbart meget tonedøvt ud.

	Kl. 19:29		Kl. 19:32
Tredje næstformand (Karsten Hønge): Ordføreren.		Tredje næstformand (Karsten Hønge): Spørgeren.	
	Kl. 19:29		Kl. 19:32
Martin Lidegaard (RV): Jeg kender ikke baggrunden for den konkrete formulering, og derfor kan jeg ikke forholde mig til det. Som sagt betragter jeg det ikke som en fjendtlig erklæring over for Israel, men som et udtryk for, at også det palæstinensiske folk lider frygteligt i de her dage, uger og måneder, om det så er i Gaza, det er i Libanon eller det er på Vestbredden. Det gør israelerne også, men det gør palæstinenserne også.		Rasmus Lund-Nielsen (M): Men anerkender ordføreren ikke, at det også betyder noget, om man har forudsætningerne for at kunne gennemføre det boglige gymnasiet og videre på en videregående uddannelse. Jamen det er jo også en del af formålsparagraffen. Sådan skulle det gerne være. Men det er nu engang sådan, at vi aldrig har haft flere ufaglærte studenter, end vi har i dag. Vi er oppe på 25.000 unge. For dem er gymnasiet blevet en uddannelsesmæssig blindgyde, og det er jo den blindgyde, vi vil omdanne til en farbar og flersporet vej frem ved netop at tilbyde et mere praktisk gymnasium. Kan ordføreren ikke se, at det faktisk er en håndsækning til dem?	
	Kl. 19:30		Kl. 19:32
Tredje næstformand (Karsten Hønge): Næste korte bemærkning er til hr. Rasmus Lund-Nielsen.			
	Kl. 19:30		Kl. 19:32
Rasmus Lund-Nielsen (M): Tak for det. Jeg bemærkede, at Radikale Venstre på forsiden af Politiken for få uger siden sammen med tre forskere kritiserede regeringens kommende gymnasireform. Anledningen var, at de mente, at det her skærpede adgangskrav til stx, som den indebærer, vil føre til mindre social mobilitet og måske medføre, at nogle ikke vil kunne blive forskere. Men virkeligheden er jo, at vi åbner gymnasierne op for mere end 11.000 unge pr. år. Virkeligheden er, at vi laver en historisk stor investering i området, en milliardinvestering, og at vi faktisk virkelig rækker hånden ud til den her unge generation, som hr. Martin Lidegaard meget fint taler for at vi skal gøre mere for. Det gør vi med den her kommende reform. Anerkender ordføreren, at Radikale Venstre var for hurtig på aftrækkeren i den kritik, og at vi faktisk gør rigtig meget for uddannelse, hvad det angår?		Martin Lidegaard (RV): Jeg frygter, at vi starter et nyt karakterræs i 8. og 9. klasse stik mod alle anbefalinger og med mere mistrivsel, hvor det vil være drengene, der taber, hvor det vil være folk fra ikkebøglige hjem, der taber, og hvor det vil være yderområderne, der taber. Vi risikerer også, at de ungdomsinstitutioner, vi bruger så mange penge på at lave ude i udkantsområderne, vil få så få, der kan komme ind på det almene gymnasium, at der slet ikke er plads til rigtige linjer i det almene gymnasium dér længere. Det vil sige, at der i praksis vil være dele af Danmark, hvor du ikke kan vælge det almene gymnasium længere. Det er jo gift for at skabe et helt Danmark.	
	Kl. 19:31		Kl. 19:33
Tredje næstformand (Karsten Hønge): Ordføreren.		Tredje næstformand (Karsten Hønge): Den næste korte bemærkning er til fru Birgitte Bergman.	
	Kl. 19:31		Kl. 19:33
Martin Lidegaard (RV): Jeg forsøgte faktisk at gøre mig umage med i min tale at sige, at vi er med på den del, der handler om at lave en ny uddannelse, målrette hf mere til erhvervsuddannelserne, skabe en bedre sammenhæng mellem hf og erhvervsuddannelserne, investere mere i erhvervsuddannelserne og ikke mindst lave nogle fælles campusser, hvor de forskellige ungdomsuddannelser kan mødes. Det er vores egen politik, vi har foreslået det længe. Der, hvor vi synes kæden hopper af, er, at man så laver forskellige karakterkrav og adgangskrav på de forskellige gymnasiale uddannelser, fordi vi synes, at regeringen dermed signalerer, at noget er for nogle, og at noget andet er for nogle andre, og vi tror, at det fra start risikerer at stille det praktiske gymnasium, det nye epx, i en position, hvor folk vil tænke, og hvor de unge vil tænke: Er det et B-gymnasium? I hvert fald kan man sige, at det vil betyde, at drengene, folk i yderområderne og børn fra ikkebøglige hjem får sværere ved at komme på det almene gymnasium, hvis de har den lyst og de har den drøm i deres liv. Vi har altid bygget uddannelse i det her samfund på, at vi bygger på den enkelte unges kvalifikationer og drømme. Det er det, jeg ikke bryder mig om. Jeg oplever, at det er et klassegymnasium, man er ved at indføre.		Birgitte Bergman (KF): Tak for det. Og tak for talen. ... (<i>Tredje næstformand (Karsten Hønge):</i> Vi har lige en midlertidig teknisk udfordring. Jeg kan sige, at urene bl.a. er gået i stå på vores skærme).	
			Kl. 19:34
		Tredje næstformand (Karsten Hønge): Så er den næste korte bemærkning til fru Birgitte Bergman.	
			Kl. 19:34
		Birgitte Bergman (KF): Tak. Og tak for talen. Da SVM-regeringen trådte til, bedyrede statsministeren, at arbejdskraft er den nye valuta, men det nytter bare ikke noget, hvis ikke der er medarbejdere nok at få. Mere end fire ud af ti virksomheder fortæller, at deres vækst er hæmmet på grund af manglende arbejdskraft, og 54 pct. af virksomhederne forventer manglende arbejdskraft frem mod 2030. Det er jo ret alvorligt. I Det Konservative Folkeparti er vi kommet med et erhvervspolitisk udspil, som netop skal hjælpe virksomhederne. Det handler bl.a. om at sænke beløbsgrænsen for udenlandsk arbejdskraft, det handler om at sætte flere faggrupper på positivlisten og ikke mindst om at give udenlandske talenter mulighed for at prøve at arbejde i Danmark i 90 dage, og så er der mange andre gode tiltag. Det vil batte langt mere for virksomhedernes bundlinje end bare at afskaffe en helligdag. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren, om Radikale Venstre deler Det Konservative Folkepartis ønske om, at det skal være nemmere at få international arbejdskraft.	

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:35 mange steder i vores samfund, og det er måske også et resultat af digitaliseringen; vi har desværre været alt for gode til at bruge de teknologiske muligheder for at stille flere krav og lave mere snørklede regler.

Martin Lidegaard (RV):

Det kan jeg svare helljertet ja til, og jeg er også glad for de samarbejder, vi har haft med De Konservative og Liberal Alliance på det område. Der er stadig en del skridt at tage, og det håber og tror jeg vi kan fortsætte med at prøve at presse på for. For der er ingen tvivl om, at det, der er spændetrøjen i dansk økonomi og for danske virksomheder nu, er manglen på arbejdskraft, og det er også en manglen på kvalificeret arbejdskraft, og derfor håber jeg også, som jeg lidt inviterede ordføreren forperson til, at vi kan samarbejde om at sikre ordentlig uddannelse til de medarbejdere. Der er vel ikke noget, der er vigtigere for en virksomheds konkurrencekraft end at have dygtige og veluddannede medarbejdere og have nok af dem – det er jeg også enig i.

Kl. 19:35 Hvordan man får saneret i det og lavet enkle systemer, der er til at forstå, og som skubber til kreativitet, foretagsomhed og iværksæteri i stedet for at bremse det, er også en dagsorden, jeg gerne vil samarbejde med Konservative om.

Kl. 19:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Vi tager en kort pause, for urene er gået i stå på vores skærme. Mødet er udsat til kl. 19.45.

Mødet er udsat. (Kl. 19:36).

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Næste korte bemærkning er til fru Trine Pertou Mach.

Kl. 19:48

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg er lige her til middag kommet hjem fra den store FN-rejse, som jo finder sted hvert efterår her fra Folketinget, og hele det internationale system og Sikkerhedsrådet er selvfølgelig ekstremt optaget af den mulige storkrig i Mellemøsten, som vi alle sammen med rædsel kigger på som noget, der kan ske, og noget, som vi også i månedsvis har advaret meget om, i hvert fald vores to partier, når vi har haft debatterne her i Folketinget.

Jeg noterede mig, at hr. Martin Lidegaard i partilederdebatten i tirsdags på DR åbnede op for muligheden for sanktioner som et redskab i forsøget på at få bremset den eskalering, fordi det, der er i gang, jo netop er en katastrofe for adskillige landes civilbefolkning. Vil ordføreren ikke sætte nogle flere ord på, hvad det er for nogle sanktioner, Radikale Venstre har i tankerne?

Kl. 19:49

Forhandling

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Mødet er genoptaget.

På talerstolen har vi hr. Martin Lidegaard fra Radikale Venstre, og fru Birgitte Bergman har nu sin anden korte bemærkning. Og jeg vil sige, at jeg ikke sidder og er på de sociale medier – jeg bruger stopuret på min telefon, for urene virker stadig væk ikke.

Værsgo, fru Birgitte Bergman.

Kl. 19:46

Birgitte Bergman (KF):

Det var næsten ligesom dengang i skolen, hvor man tænkte, at nu kunne man få lov at gå hjem. Men det kunne vi så ikke.

Jeg vil lige stille et spørgsmål om bureaukrati, for det er bydende nødvendigt for os i Det Konservative Folkeparti, at vi reelt får noget handling på det område og ikke mindst får sikret, at ressourcerne går til kerneopgaven og ikke til al mulig administration.

Ifølge SMV Danmark bruger alene vores små og mellemstore virksomheder 50 mio. timer om året på bureaukrati. Det svarer til 25.000 fuldtidsstillinger. Det tager jo livet af dem, og det er dybt bekymrende, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre Radikale Venstre, hvordan vi får brudt med det bureaukrati. Nu er min tid gået, men jeg vil gerne høre ordføreren, hvor vi skal sætte ind. Tak.

Kl. 19:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:47

Martin Lidegaard (RV):

Hvis jeg kunne svare på det spørgsmål på 30 sekunder, ville jeg være et større talent, end jeg er. Men jeg deler analysen af problemet. Det gælder vores små virksomheder, det gælder vores store virksomheder, og det gælder jo også statsadministrationen og utrolig

Martin Lidegaard (RV):

Jo, egentlig var det en udløber af den diskussion, som statsministeren rejste om, at hvis vi ikke på et eller andet tidspunkt gør noget i forhold til at forsøge at tvinge parterne til forhandlingsbordet, så kommer de det nok ikke. Så er der været lidt diskussion om, hvad det var, statsministeren mente, men jeg forstår, at det ikke var militær intervention, men at det kun var, hvis vi var i en situation med fred, så vi kunne have nogle fredsbevarende styrker. Det er jeg i øvrigt enig med statsministeren i i den situation.

Men hvordan kommer vi dertil? Der er det bare min konstatering, at EU efter min mening ikke gør nok aktivt for at få parterne til det forhandlingsbord. Vi er Israels største handelspartner, og vi er palæstinenserne største bidragsyder. Det giver os to meget store optag. Og noget af det, jeg helt konkret har peget på, og som har været diskuteret i EU, og som jeg tror at man måske godt kunne samle EU om, er, at for så vidt angår bosættelserne på Vestbredden, går det jo amok i de her dage og uger, og det er meget, meget voldsomt, og at man dér skulle overveje at sanktionere de finansielle institutioner, som gør de bosættelser mulige, og det tror jeg ville kunne få en ganske stor virkning på præcis det.

Kl. 19:50

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 19:50

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Det er jeg virkelig glad for at høre, for vi har jo haft fælles fodslag på en ret stærk måde mellem vores partier omkring alt det, der har været debatteret i forhold til indsatser i Mellemøsten, og konkret i forhold til konflikten mellem Israel og Palæstina igennem mange år, men ikke mindst siden den 7. oktober 2023.

I foråret havde vi jo et par beslutningsforslag, hvor vi faktisk ikke var helt enige, og hvor Radikale Venstre stemte blankt, nemlig bl.a.

til et forslag om at indføre et forbud mod import af bosættervarer, hvor en del af diskussionen handlede om, hvad man kunne gøre på EU-niveau. Det andet var et beslutningsforslag, som vi fremsatte fra Enhedslistens side, om at afdække mulighederne for indførelse af mulige økonomiske sanktioner mod Israel.

Er det noget, som Radikale Venstre ville genoverveje, såfremt vi fik en ny debat i Folketinget i lyset af krigen?

Kl. 19:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:51

Martin Lidegaard (RV):

Altså, når jeg siger, at »vi« skal overveje f.eks. at sanktionere de finansielle institutioner, så mener jeg EU, og så mener jeg, at Danmark og den danske regering skal arbejde for at få det igennem i EU. For det er jo EU, der fører handelspolitik på vegne af Danmark. Så jeg går ikke ind for bilaterale handlinger fra dansk side på det her område. Det er noget, der skal ske i EU. Så for at svare på spørgsmålet vil jeg sige, at hvis man skal arbejde for de andre tiltag, vil det også være i EU-regi, at man skal gøre det, hvis det står til os.

Kl. 19:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Jeg vil lige bede medlemmerne om at være opmærksomme på, hvis man har trykket sig ind, at også knappen lyser. Vi er stadig væk lidt i tvivl om talerrækken heroppe efter det nedbrud, det var før. Så hvis man lige, hvis man har trykket sig ind, sikrer sig, at den også lyser, så man er trykket ind. Vi har en talerliste, men vi vil bare være helt sikre på, at det også er den rigtige.

Næste korte bemærkning er til fru Mette Thiesen.

Kl. 19:52

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak, og tak for talen. Det lyder jo lidt på ordføreren, som om det er en menneskeret at gå i gymnasiet. Jeg skal bare for mit vedkommende – jeg har arbejdet i den danske folkeskole i 11 år – sige, at den danske folkeskole i dag er indrettet til de stille piger. Den er ikke indrettet til drengene. Der er altså også rigtig, rigtig mange, som ender med at gå i gymnasiet, og som slet ikke burde gå i gymnasiet, men som eksempelvis burde tage en erhvervsuddannelse eller meget andet.

Derfor synes jeg, det giver rigtig god mening, at man sætter barren op. Vi kan se ret klart og tydeligt på tallene, at når man rammer lige omkring 7, knækker kurven, og at så er der færre, der falder fra. Og så er det jo også en anerkendelse af kompetencer. Vi skal jo ikke alle sammen være akademikere. Det kan godt være, at man i Radikale Venstre mener, at alle skal være akademikere, men det gør vi bestemt ikke i Dansk Folkeparti. Så det er jo også en anerkendelse af forskellige kompetencer, at ikke alle skal i gymnasiet, og der har der været lidt den glidebane igennem de sidste faktisk 30 år nærmest, at man skulle presse nærmest så mange som muligt igennem gymnasiet. Mener ordføreren ikke reelt set, at det er et svigt af børnene, hvis man ikke siger til dem: Det er ikke gymnasiet, der er for dig, du skal noget andet?

Kl. 19:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 19:53

Martin Lidegaard (RV):

Først og fremmest vil jeg sige, at hvis vi kigger på de gymnasiale uddannelser under et, er det jo ikke flertallet, der går videre til en

akademisk uddannelse, og det synes vi heller ikke det skal være. Folk bliver jo pædagoger, folk går ind i erhvervslivet, og nogle tager en erhvervsuddannelse; rigtig mange gør bl.a. det efter HF. Men for mig at se er det jo et spørgsmål om noget andet, netop når vi snakker om drengene og pigerne. Jeg kan tale for mig selv: Da jeg gik ud af folkeskolen, var jeg en dreng, og mit karaktersnit var ikke noget at prale af for nu at sige det ligeud. Jeg var ikke kommet på gymnasiet, hvis adgangen var 7 i nutidens karakterer. Men de fleste drenge, der kommer i gymnasiet, bliver til unge mænd i løbet af de 3 år. De udvikler sig, de får almen dannelse, og de er glade for at gå der. Der er måske et mindretal, der falder fra – det er der jo; der er 9 pct., der falder fra – men i forhold til erhvervsuddannelserne og andre uddannelser er det jo en meget lille gruppe, og hvis jeg skal vælge imellem at lukke gymnasiet af for de tusindvis af unge, der drømmer om at tage en almen dannelses-uddannelse, eller leve med, at der så er en lille gruppe, som falder fra og vælger noget andet, vælger jeg da klart det sidste.

Kl. 19:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Jeg vil bede medlemmerne om at huske at trykke sig ind, hvis man ønsker en kommentar i anden omgang.

Fru Mette Thiesen.

Kl. 19:54

Mette Thiesen (DF):

Jeg beklager, formand. Jeg synes faktisk, ordføreren siger, at det er synd for de unge mennesker. Jeg synes ikke, det er synd, hvis man ikke kommer ind på et gymnasium, hvor man ikke hører til, og hvor man ikke har den karakter, der skal til for netop at tage den gymnasiale uddannelse. Jeg mener heller ikke, det er almindeligt. Altså, 10. klasse kan vi godt blive enige om er almindeligt, men en gymnasial uddannelse går videre til noget akademisk. Så kan der være erhvervsuddannelser og alt muligt andet, som leder videre til noget andet. Så jeg forstår ikke den der holden fast i det. Vi ser jo også rigtig mange gymnasier, hvor der er rigtig mange eksempelvis drenge, som skaber en masse ballade og alt muligt andet, fordi de ikke skal være der. Hvorfor er Radikale Venstre så forhippede på, at alle skal på gymnasiet?

Kl. 19:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 19:55

Martin Lidegaard (RV):

Altså, jeg synes, det er synd at spilde talent. Det er synd for det enkelte menneske, og det er synd for samfundet. Jeg går ikke ind for, at alle skal på det almene gymnasium. Jeg vil gerne have, at de unge selv vælger, at man skal bestå folkeskolen, at man skal vejledes, og at man skal vurdere, at det er det rigtige.

En anden grund til, at jeg er imod at indføre det her høje karakterkrav, er jo, at man får en helt anden 8.- og 9.-klasse, hvor man jo virkelig skal kæmpe for så at kunne komme på det almene gymnasium. For jeg synes, man kommer til at signalere, at noget er finere end noget andet. Der er et højniveau gymnasium, og så er der et praktisk gymnasium, og sådan som det har fungeret indtil nu, vil de unge opfatte det som et A- og B-hold. Det er ikke noget, jeg ønsker, tværtimod. Det er derfor, jeg ønsker ligestilling.

Kl. 19:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 19:55

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak til ordføreren for talen, og tak for også at være optaget af den grønne dagsorden ligesom mit eget parti. Jeg er også glad for høre, at ordføreren er bekymret for den her såkaldte grønne trepartsaftale, der er i gang lige nu. Jeg har også flere gange hørt Martin Lidegaard være utilfreds med nogle af de forskellige forlig, der er blevet indgået, hvor man er gået på kompromis, og så ender man faktisk med et dårligt resultat, og hvad skal man så gøre ved det?

Jeg vil gerne spørge hr. Martin Lidegaard, om det ikke er på tide, at vi grønne partier sætter en streg for at lægge vores mandater til uambitiøs klimahandling eller mangel på handling fra den her regerings side og siger: Vi vil ikke længere være med til forhandlingerne, medmindre vi får reel, ambitiøs klimahandling, hvilket den her trepartsaftale jo desværre ikke bidrager med.

Kl. 19:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:56

Martin Lidegaard (RV):

Vi går ind i de forhandlinger om den grønne trepart med det klare mål, ønske og håb, at vi kan få de virkemidler og de håndtag ind i aftalen, der gør, at det faktisk kan føre til den vision, som jeg stadig væk køber ind på, at kunne tage 4.000 ha land ud, det er min ambition, til skov og til natur, og det vil også give mindre animalsk produktion i Danmark, og det vil løse rigtig mange udfordringer i forhold til kvælstof, klima og natur.

Som jeg sagde, kom det ikke af sig selv. Jeg tror ikke, at den aftale, der ligger nu, i sig selv sikrer det, men vi går ind i de her forhandlinger med henblik på at sikre, at det faktisk vil ske, og hvis ikke vi får nogen reduktioner inden for de første måneder og år, har vi garanti for, at der så sker noget andet det, der vil få det til at ske. Så det er for tidligt for os at forlade det rum. Vi har stadig et håb om, at vi kan ændre det til noget, vi kan være i.

Kl. 19:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:57

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for svaret. Men det, der jo ikke er til forhandling, ved vi er CO₂-afgiften, og den skulle ligesom være hoveddriveren i den grønne omstilling i landbruget. Det var faktisk det, der var opdraget i den såkaldte grønne trepartsaftale. Den ligger fast, den er meget lav, lavere end det, som både Klimarådet, Svareudvalget og alle de andre anbefaler. Hvordan kan Radikale sidde med ved et bord og forhandle grøn aftale med så lav en klimaafgift, der er på bordet her?

Kl. 19:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:58

Martin Lidegaard (RV):

Det har fru Franciska Rosenkilde desværre fuldstændig ret i. Den er for lav, og den bliver for langsomt indfaset. Men det er også noget af det, som vi prøver at kigge på, om vi kan ændre noget ved. Vi kan jo ikke trylle og få 90 mandater i morgen til at ændre det, så vi må bruge det, vi har, til at trække aftalen i en så rigtig retning som muligt.

Men det er jo altid en afvejning, når man så står med et resultat, og vi har ikke gjort det op med os selv endnu: Er det her noget, vi overhovedet vil forsvare og lægge stemmer til, eller er det for dårligt, og hvad er for og imod, og hvad er vores muligheder for så at påvirke det til noget bedre senere? Den beslutning har vi ikke truffet endnu på det her område.

Kl. 19:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Frederik Vad.

Kl. 19:59

Frederik Vad (S):

Tak for det. Noget, der var lidt overset op til Radikales landsmøde, var, at hr. Martin Lidegaard sagde, at nu stod udlændingepolitikken ikke i vejen for, at Radikale Venstre kunne indgå i en regering. Jeg mener, at det stod i Altinget.

Det synes jeg er interessant, al den stund at Radikale Venstre jo i sin reformalliance med Liberal Alliance og Konservative har foreslået, at man skulle kunne komme her til landet uden en arbejdstilladelse, og så først søge om den, når man kom hertil.

Det vil sige, at hvis Alis Pizzeria havde brug for arbejdskraft fra udlandet, så mente den alliance, som hr. Martin Lidegaard er en del af, at man skulle kunne komme til landet og først der søge en arbejdstilladelse; et totalt brud med de ordninger, vi har i dag, hvor folk skal have en tilladelse på hånden, før de får fodfæste på vores territorium.

Mener hr. Martin Lidegaard stadig det? For det lugter i hvert fald ikke af, at hr. Martin Lidegaard er klar på at tilslutte sig den her regerings udlændingepolitik.

Kl. 20:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:00

Martin Lidegaard (RV):

Som jeg husker vores forslag, var det jo for virksomheder, der har en overenskomst, og som er under ordnede forhold. Og vores fælles tese var, at man næppe betalte en rejse for en højt kvalificeret medarbejder og ansatte vedkommende, hvis ikke man havde den klare formodning, at vedkommende kunne arbejde og forsørge sig selv og være der.

Der ligger jo også i det, at man omvendt kan konkludere, at hvis *ikke* man kan forsørge sig selv, og hvis ikke man bidrager til det danske samfund, så har man ikke opholdstilladelse i Danmark længere. Så den regulerer jo lidt sig selv, kan man sige. Hvis Ali endelig kommer på en overenskomst og kommer og arbejder på et pizzeria, så er det fint med mig, så længe vedkommende arbejder og overholder reglerne og bidrager til det danske samfund. Men hvis man ikke gør det, må man jo så rejse tilbage igen.

Kl. 20:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 20:00

Frederik Vad (S):

Det er her, hvor det går lidt galt, synes jeg, for der kan jo komme folk hertil, som vi ikke kan sende retur, iranere f.eks. Hvis iranere kommer ind i landet her og så først søger en arbejdstilladelse her uden at få den, så kan vi jo ikke sende de folk tilbage til Iran. Og det giver jo ikke mening. Så hr. Martin Lidegaards politik går sådan set ud på at sige, at mennesker kan komme hertil uden at være på en erhvervsordning. Og hvis de så ikke bliver en del af en

erhvervsordning, kan de sådan set bare blive her, hvis de tilfældigvis kommer fra et land, som vi ikke kan sende folk retur til. Det er da at åbne en ladeport for indvandring, hr. Martin Lidegaard.

Kl. 20:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:01

Martin Lidegaard (RV):

Hvis en virksomhed i dag ansætter en iraner på de nuværende vilkår, så vil man i princippet have den samme udfordring – i princippet! Virkeligheden viser jo bare, at den udfordring har vi ikke. Vi siger ikke, at man ikke skal have nogen tilladelse. Vi siger ikke, man ikke skal tjekke forholdene og overholde reglerne. Vi siger bare, at den meget lange tid, der i dag går, fra en virksomhed ønsker at ansætte en medarbejder, og til man faktisk kan få tilladelsen, synes jeg er for lang tid, og det er, fordi regeringen ikke har ryddet op i SIRI og alt muligt andet. Men det er da basically det samme princip.

Kl. 20:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Astrid Krag.

Kl. 20:02

Astrid Krag (S):

Tak for det. Hvis jeg må tillade mig at opsummere debatten indtil videre, så er det helt skævt med De Radikale, både når det kommer til de ældre, synet på ældrecheck og Arnepension, og også når det kommer til de unge.

Jeg kan huske, at De Radikale en overgang kørte med et slogan, der hed »Vi lytter«, og så stod der alle mulige forskellige, man lyttede til. Derfor har jeg i aften bare en appel til De Radikale om at lytte til de unge. Måske er det chokerende for hr. Martin Lidegaard, men det er ikke alle, der elsker og drømmer om andengradsligninger og litteraturanalyse.

Vi har et gymnasium i dag, der ikke passer til alle vores unge, og derfor vil jeg bare følge op på nogle af mine kollegers meget relevante spørgsmål og spørge: Kan det virkelig passe, at De Radikales bedste svar til de unge, som ikke drømmer om en meget boglig teoretisk uddannelse, men som også har lyst til et par ungdomsår, hvor de kan udskyde deres uddannelsesvalg, have fester og have en skole tæt på, er, at de skal ind på en uddannelse, hvor vi kan se de klarer sig dårligere?

Hver anden af dem, der har de laveste karakterer, falder fra. Det synes jeg er et udtryk for nogle unge, der ikke trives og ikke er det rigtige sted. Er det ikke et meget fattigt svar fra De Radikale?

Kl. 20:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:03

Martin Lidegaard (RV):

Vi lytter jo til de danske gymnasieelever, vil lytte til de danske gymnasielærere, vi lytter til rigtig mange forældre, der er bekymrede for, at deres børn, især drengebørn, ikke kan vælge det, de vil.

Jeg prøver lige at gentage det, jeg sagde i talen. Vi støtter idéen om en ny gymnasial uddannelse, der er mere praktisk orienteret. Vi støtter at erhvervsretten hf. Vi støtter at styrke erhvervsuddannelserne, og det er vores eget forslag at lave campusser, hvor man slår alle uddannelserne sammen under samme tag, så man kan skifte imellem dem.

Der, hvor kæden hopper af for os, er lige præcis, at man *ikke* vil lade de unge vælge selv. Jeg vil ikke have, at alle går på den almene

gymnasieuddannelse. Jeg vil heller ikke have, at en tredjedel af dem, der gerne ville, ikke får lov til at gøre det, og at man vil tvinge dem til at gå på en anden uddannelse. Det er os, der ønsker at åbne dørene, alle dørene, også til et nyt praktisk område; hf eller epX – jeg er ligeglad med, hvad vi kalder det. De ting er jeg helt med på, men jeg er ikke med på at smække døren i hovedet på dem, der egentlig gerne ville gå på det almene gymnasium.

Kl. 20:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 20:04

Astrid Krag (S):

Det er jo meget godt, at de Radikale gerne vil lytte til de unge. Jeg synes også, De Radikale skylder et svar på, hvad der så er af tilbud til de unge, som hr. Martin Lidegaard ikke har talt så meget om i dag, nemlig dem, der i dag ikke kan komme ind på det almene gymnasium. Og så synes jeg faktisk også, hr. Martin Lidegaard og Det Radikale Venstre skylder at lytte til de unge, der sidder i gymnasieklasserne i dag, hvor vi ved, at mere end hver tredje faktisk savner, at gymnasiet var mere virkelighedsnært, mere praktisk orienteret. De savner den gymnasieuddannelse, vi gerne vil lave, som vi jo vil åbne op for over 11.000 flere unge end i dag. Og det skal være uddannelser, der åbner flere døre. Jeg forstår ikke, hvorfor De Radikale kan være så meget imod det

Kl. 20:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:04

Martin Lidegaard (RV):

Jeg må udtrykke mig meget uklart. Jeg er ikke imod at lave en ny uddannelse. Jeg støtter idéen om at erhvervsrette hf. Jeg ønsker at udvide mulighederne for den gruppe af unge og lave bedre erhvervsuddannelser. Det er jo ikke der, uenigheden er. Vi er overhovedet ikke uenige om det.

Det, vi er uenige om, er, hvorvidt vi skal lave et adgangskrav på 6 eller 7 til det almene gymnasium, hvilket vil lukke ikkebøglige børn ude, de fleste drenge ude og yderområdernes børn ude. Det er det, vi er uenige om; ikke at vi skal åbne for flere muligheder. Det er vi enige om er en god idé.

Kl. 20:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Thomas Skriver Jensen.

Kl. 20:05

Thomas Skriver Jensen (S):

Først tusind tak til hr. Martin Lidegaard for lige at ridse en stor del af grundene op for alle her i salen til, hvorfor der ikke er et flertal for en rød regering. Jeg synes, det er en lille smule vildt. Der er næsten tale om regulær elitær klassekamp fra hr. Martin Lidegaard oppe på talerstolen. Der er mange steder, man kunne vælge at slå ned. Jeg synes, der er kommet mange gode spørgsmål. Jeg vil vælge følge en lille smule op på det sidste, hr. Martin Lidegaard bliver spurgt om, i forhold til hvorfor der skal være et karakterkrav, som måske bliver en lille smule højere.

De sidste 9 år er antallet af ubrugte studenterhuer for folk under 30 tredoblet, samtidig med at mistrivlsen hos unge mennesker, der f.eks. sidder i gymnasieklasserne, bare buldrer derudad. Det er jo, fordi der er kommet nogle mennesker ind på en uddannelse, som de tror de passer til, men som de ikke passer til, og fordi de ikke bliver hjulpet godt videre til et andet tilbud. Det er jo derfor, vi er nødt til

at levere nogle politiske svar for at sikre, at der er et ordentligt tilbud til de mennesker også. Vil hr. Martin Lidegaard ikke være med til at gøre det?

Kl. 20:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:06

Martin Lidegaard (RV):

Jeg vil hjertens gerne være med til at lave nye tilbud til den gruppe unge. Jeg synes endda, det er en vanvittig god idé, især derude, hvor der ikke er så mange unge, at lægge alle de forskellige uddannelser og de forskellige gymnasier for den sags skyld under samme tag, så man også kan skifte mellem linjerne, hvis man nu er kommet ind på stx og skulle have været inde på den praktiske eller omvendt. Jeg synes, det er en fremragende idé. Det er også vores egen idé.

Der, hvor jeg synes, det bliver asocialt og faktisk lige præcis bliver til et klassegymnasium, er jo, når man siger, at højniveaufagene kun er for eliten. Det er ikke for de drenge, der ikke var i stand til at få et ret højt karaktergennemsnit i folkeskolen. Det ved vi jo godt præcis hvem rammer: Dem, der i dag går i 10. klasse, dem, der i dag går på hf, og dem, der kommer fra ikkebøglige hjem; ikkeakademikerhjem. Det er *dem*, man rammer med den her politik.

Det er jo egentlig sjovt, at det er mig, der skal stå og forsvare socialdemokratiske kerneværdier her fra talerstolen. For jeg vil bevare den frie og lige adgang for alle, så det er de unge selv, der får lov at følge deres drømme, uanset om de er født med et leksikon i numsen eller ej.

Kl. 20:07

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:07

Thomas Skriver Jensen (S):

Men det er jo et problem, hr. Martin Lidegaard, at der i dag er et stigende antal unge mennesker, som kommer ind på et gymnasium og mistrives i 3 år og aldrig nogen sinde bruger uddannelsen til noget senere hen.

Derfor skal mit opfølgende spørgsmål bare være: Ville det ikke være bedre og i øvrigt også meget mere ordentligt over for de unge mennesker, som ikke skal læse videre på en videregående uddannelse, hvilket et stx-gymnasium jo er vejen til, at de mødte en form for krav og blev hjulpet over på en uddannelse, som også kunne hjælpe dem godt og værdigt videre, så de ikke skal gå – som jeg i øvrigt selv gjorde – og mistrives i 3 år på et gymnasium, før de finder den rigtige hylde? Ville det ikke være bedre for de unge?

Kl. 20:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:08

Martin Lidegaard (RV):

Altså, hvis det, hr. Thomas Skriver Jensen spørger om, er, om vi herinde ved bedre, hvad den enkelte unge ønsker at vælge eller ej, så er svaret nej. Jeg tror som udgangspunkt, at den enkelte unge ved bedst.

Jeg anerkender så, at nogle havner forkert, men jeg føler nok ikke, at det er lige så mange, som hr. Thomas Skriver Jensen vil gøre det til. 91 pct. gennemfører og langt de fleste af dem læser videre. Der er jo et langt større frafald – helt op til 40-50 pct. – på erhvervsuddannelserne og de andre uddannelser. Sådan er det ikke på de almene gymnasier, men der er stadig væk nogle, der ikke er

havnet det rigtige sted, og jeg er med på at lave andre gymnasiale tilbud til den. Det, jeg er imod, er at lave et klassedelt gymnasium, hvor det kun er elitens børn, der kan komme ind på højniveaufagene, i stedet for at der er lige og fri adgang, så man kan vælge det, der passer til en.

Kl. 20:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er vi nået til den sidste korte bemærkning til hr. Martin Lidegaard, og den går til fru Helena Artmann Andresen.

Kl. 20:09

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak. Og tak for det, jeg vil kalde en klassisk radikal tale med fokus på klima, børn og unge.

Jeg er enig i det, hr. Martin Lidegaard har sagt om taxameteret, og jeg har også forstået, at Radikale Venstre går ind for stx'en eller erhvervsrettet hf. Men jeg må også sige, at der, hvor det clasher lidt for mig, er, når jeg hører Radikale Venstres ordfører sige rundtomkring, at man deler unge op i et A- og et B-hold. Så må jeg bare stille spørgsmålet: Hvem er det så, der er uddannelsessnobbet, hvis man siger, at det automatisk er sådan, at de unge, der kommer ind på det almene gymnasium, er A-holdet, mens dem, der vil komme ind på stx'en, er B-holdet?

Hr. Martin Lidegaard skrev for et stykke tid siden på sin facebookside, at han aldrig var blevet toppolitiker, hvis han ikke havde gået i gymnasiet. Hvad tror hr. Martin Lidegaard at personer med en erhvervsuddannelse sidder og tænker, når de læser den slags?

Kl. 20:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:10

Martin Lidegaard (RV):

Min pointe er, at hvis man fra regeringens side vælger at lave et radikalt højere karakterkrav til en form for gymnasium og et meget lavere til en anden, så signalerer man, at det ene har et højere niveau end det andet. Man kan godt mene, at det er snobberi bare at tænke, at de unge kan få den tanke, men jeg tror, at rigtig, rigtig mange unge vil tænke sådan.

Jeg tror, der er meget kultur i det her. Jeg tror, at noget af det, der er gået galt, er, at vi allerede har differentieret karaktererne, sådan at de unge opfatter det som finere at gå på det almene gymnasium end at gå på andre ungdomsuddannelser. Det gør jeg ikke. Jeg opfatter hånd og ånd som fuldstændig lige gode. Det er derfor, jeg ønsker lige adgangskrav. De stimulerer hinanden – de fleste uddannelser har et element af begge dele, men det at lave en uddannelse med f.eks. et karakterkrav på 7 – nu nævner jeg bare et tal, for jeg ved jo ikke, hvad regeringen har tænkt sig at gøre – så vil man jo afskære op mod en tredjedel af de unge fra at kunne komme på det almene gymnasium. Det kan jeg simpelt hen ikke se fornuften i.

Kl. 20:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:11

Helena Artmann Andresen (LA):

I Liberal Alliance kerer vi os også meget om det faglige niveau i gymnasierne, og der er flere og flere gymnasielærere og rektorer og lektorer på universiteterne, der råber op om, at det niveau, der er på gymnasiet, ikke er højt nok.

Jeg synes egentlig, at Radikale Venstre trækker i den modsatte retning ved at puste til de her fordomme om, at høje adgangskrav

er lig med en finere uddannelse, og jo længere uddannelse man har, jo finere er det. Jeg kan godt forstå, at debatten har betydning, at der er nogle unge, der har fået de fordomme, og derfor burde man forsøge at lægge den debat ned i stedet for bare at ville have et lige adgangskrav på alle uddannelser og så ikke rigtig kere sig om det faglige niveau, der er på uddannelserne.

Kl. 20:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:12

Martin Lidegaard (RV):

Jeg ved ikke rigtig, hvad skal sige. Nu så jeg forleden undervisningsministeren i Deadline netop sige: Vi vil lave adgangskrav til højniveauddannelserne. Så det er ikke mig, der taler om højniveauddannelser – de bliver kaldt det, fordi de er på et fagligt højere niveau, og derved signalerer man jo også, at der her er nogle uddannelser, hvor man har lov til at have nogle fagligt højere niveauer, end man har på visse andre uddannelser.

Jeg synes, det er fair at lave to forskellige uddannelser, hvor man så til gengæld har et højere praktisk niveau på det praktiske gymnasium. Så problemet er jo ikke at lave forskellige uddannelser. Problemet er, at hvis man så laver et markant højere karakterkrav til det ene end til det andet, hvad er det så for et signal, man sender til de unge, og hvad det for en sammensætning, man får på gymnasierne og de andre uddannelser, og hvad er der så pludselig af muligheder for at tage højniveaufagene ude i yderområderne, hvor der ikke er så mange unge? Der er mange komplikationer ved det her.

Kl. 20:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Det afslutter de korte bemærkninger. Tak til hr. Martin Lidegaard. Den næste ordfører er fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 20:13

(Ordfører)

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er præcis 10 år siden, jeg kastede mig ud i politik. Det var til et opstillingsmøde i Alternativet København. Det var i sensommeren 2014 på Bremen Teater, hvor der skulle vælges folketingskandidater. Og så kan jeg huske, at det modsat i dag stod ned i stænger. Men meget er sket siden dengang.

Jeg blev drevet ind i politik af klimakrisen, motiveret af mine studier i relationen mellem netop klimakrisen og den globale fødevarereproduktion, af bevidstheden om, at den måde, jorden blev dyrket på de fleste steder, var dybt skadelig, både for os og for kloden, vi bor på. Sådan er det desværre stadig. Til gengæld har den grønne trepart leveret en aftale, faktisk et helt nyt ministerie. Desværre kan vi bare konstatere, at selv om vi har så inderlig brug for en grøn omstilling af landbruget, er det ikke det, den grønne trepart foreslår. En CO₂-afgift på 300 kr. løser simpelt hen ikke problemet.

I Alternativet ønsker vi at forandre dansk landbrug radikalt. Det er det, der skal til. Under 1 pct. af danskerne er landmænd, men dansk landbrug forvalter over 60 pct. af Danmark. Det er over 60 pct. af vores alle sammens land, vores natur, vores drikkevand, livet i havene, søerne og fjordene. Det er ret meget magt på få hænder.

Alligevel ønsker den grønne trepart og de partier, der bakker op, at holde fast. Man vil reducere størrelsen på landbruget en smule, ja, men man vil grundlæggende holde fast i dansk landbrug, som det ser ud i dag, hvor vi har verdens største dyreproduktion. Der er altså ikke tale om det nødvendige opgør, som kloden kalder på. Der er i stedet tale om yderst langsom og minimal grøn omstilling af landbruget. Aftalen er endda så sløj, at den har drevet 11 klimaaktivister

i sultestrejke. De mener, at den truer deres fremtid, fordi den ikke formår at tegne et realistisk scenarie for et levedygtigt landbrug. De har min fulde opbakning.

For det, vi har brug for, er grundlæggende, strukturelle forandringer. Vi har brug for en omstilling til et bæredygtigt samfund. Og skal vi realisere et bæredygtigt samfund, skal vi have en helt anden økonomisk tænkning. Jeg har sagt det før, og jeg siger det gerne igen: Vi har brug for en økonomi, der tager omsorg langt mere alvorligt – omsorg for hinanden og omsorg for kloden og for det faktum, at klodens ressourcer er begrænsede. Vi har en politisk praksis i det her land, som desværre i alt for høj grad overser værdien af omsorg og også værdien af omsorgsarbejdet – vores pædagoger, lærere, sygeplejersker, sosu'er og jordemødre, ja, og alle de andre, der har omsorg som professionel praksis.

Vi ved, at det koster at ansætte en ekstra pædagog, men ved vi egentlig, hvad det koster at lade være? Ved vi nok om, hvad det koster både økonomisk og menneskeligt, når vores børn ikke får den omsorg, de har godt af? Ved vi nok om, hvad det koster, når naturen bliver kvalt? Ved vi nok om, hvad det koster, når vores klima bliver varmere og varmere, når indlandsisen smelter, og når havene stiger?

I det samfund, jeg drømmer om, kan finansministeren først erklære, at vi er et rigt land med en bundsolid økonomi, når også naturen trives og der er fisk i Vejle Fjord, når også vores børn får den omsorg, de har brug for, og der er pædagoger nok, og når også vores klima er stabilt og vandstanden ikke længere stiger. Det hele handler om balance, ikke kun i regnearkene, men også i livet og også på kloden.

Noget af det, der er værdiløst i de økonomiske modeller, er værdifuldt for rigtig mange mennesker. Det er tid med dem, vi elsker, tid til at holde fri og dyrke vores interesser, tid til at gøre noget for andre, tid til bare at være. Tid og fleksibilitet i livet har altid været en vigtig dagsorden for Alternativet: at tale for nedsat arbejdstid og større fleksibilitet i arbejdet og helt generelt – om det er mere tid til familien eller med vennerne, eller om det er tid til at kunne forfølge en iværksætterdrøm eller tid til at kunne engagere sig i meningsfuldt frivilligt arbejde eller noget helt fjerde.

Kl. 20:18

Det er min opfattelse, at vi har et arbejdsmarked, som er tidssvarende. Det passer ikke ind i det liv, som flere og flere mennesker ønsker at leve. Der er i den grad sket noget, siden sidst vi satte arbejdstiden ned. F.eks. er internettet blevet opfundet, og internettet har da i den grad haft en indflydelse på vores arbejde og øget vores produktivitet ekstremt.

Men Alternativet vil gerne give et bud – et konkret bud på, hvordan man kunne nærme sig et mere tidssvarende arbejdsmarked. Derfor foreslog vi for et par uger siden at indføre en tidsopsparring. Det er en alternativ pensionsopsparring, som ikke bare bruges sidst i livet, men som kan bruges i løbet af livet. Gennem livets forskellige faser har mennesker brug for forskellige forhold. I perioder kan man have brug for at gå lidt ned i tid og mere fleksibilitet, og i andre perioder er det knap så væsentligt. Personligt kunne jeg da godt have brugt sådan en tidsopsparring, da min egen datter var lille. Jeg var enlig mor, og jeg havde svært ved at få enderne til at mødes i hverdagen.

Men er det overhovedet realistisk at indføre sådan en tidsopsparring for milliarder af kroner? var der flere der spurgte, da Alternativet præsenterede det her på sommergruppemødet. Og nej, her i Folketinget har forslaget helt sikkert svært ved at skaffe opbakning lige nu. Men ude blandt danskerne kan jeg love jer for at der er mange, der ønsker og taler om og kæmper for lige præcis det her: mere tid til det, der tæller.

Der er ingen tvivl om, at det koster mange penge at reducere danskernes arbejdstid. Problemet er, at vi er langt bedre til at måle de kortsigtede udgifter end de langsigtede gevinster. Mon ikke også,

der var et par skeptiske økonomer til stede, da man i sin tid indførte skattefinansieret folkeskole, sundhedspleje, su, folkepension og barsel. Store samfundsmæssige investeringer af den kaliber er netop ikke kun udgifter; det er investeringer i mennesker, som betaler sig tilbage, hvis investeringerne er kloge.

Vi mener i Alternativet, at det er klogt at investere langt mere i forebyggelse, fleksibilitet og frihed. Jeg tror på, at det styrker velfærdssamfundet, når vi styrker det enkelte menneskes mulighed for at leve et meningsfuldt liv. Det er afgørende for at skabe et bæredygtigt samfund. Tak for ordet.

Kl. 20:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til fru Franciska Rosenkilde. Den første korte bemærkning er til hr. Frederik Vad.

Kl. 20:21

Frederik Vad (S):

Tak for det, og tak for talen. Fru Franciska Rosenkilde holder jo også meget af København, og lørdag den 3. august kunne vi læse på forsiden af en af de store morgenaviser i Danmark – det blev desværre ikke fulgt op af nogen andre medier – at Københavns Kommune har slået en trist rekord, og 2023 var et rekordår. Aldrig har så mange borgere i København henvendt sig til Københavns Kommune, fordi de er bange for, at deres familier vil slå dem ihjel, og jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Franciska Rosenkilde ind til det her fænomen.

Hvis man spørger Københavns Kommune, siger de, at der er nogle homoseksuelle mænd, der henvender sig, men at det typisk er kvinder, der henvender sig, og det har som sagt slået rekord i 2023. Så mit spørgsmål til fru Franciska Rosenkilde er, hvorfor hun tror, at der er så mange borgere i København, som er bange for, at deres forældre f.eks. vil dræbe dem.

Kl. 20:22

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:22

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det lyder meget ubehageligt, og der tænker jeg, at vi selvfølgelig skal lave de bedste politiske løsninger, for at der ikke er nogen, der lever i sådan en frygt.

Kl. 20:22

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 20:22

Frederik Vad (S):

Til afslutningsdebatten spurgte jeg fru Franciska Rosenkilde, hvorfor hun troede, at den jødiske skole er den mest bevogtede civile bygning i Danmark. Det svarede hun ikke på. Den her gang spørger jeg hende, hvorfor hun tror, at der er et rekordstort antal borgere i København, der er bange for, at deres forældre vil dræbe dem. Det vil hun ikke sætte ord på. Så må jeg prøve at spørge en tredje gang, og den her gang er det om noget politik, som ikke handler om, hvorfor et kulturfænomen er, som det er, for det får jeg ikke svar på.

Går Alternativet ind for, at man skal kunne give statsborgerskab til nogen, der er dømt for voldtægt?

Kl. 20:22

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:22

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg vil gerne have lov til at gå mere i dybden med det, som ordføreren startede med at spørge om. For det er da selvfølgelig helt klart, at hvis der er unge mennesker eller mennesker i det hele taget, der oplever en frygt for enten at blive slået ihjel eller for hadforbrydelser i det hele taget, så skal vi sætte ind. Der er da ikke nogen, der skal leve i frygt, og vi skal heller ikke have nogen skoler, der skal bevogtes af politi i København.

Kl. 20:23

Formanden (Søren Gade):

Fru Louise Elholm, Venstre. Værsgo.

Kl. 20:23

Louise Elholm (V):

Tak, og tak for talen. Jeg bemærker, at der er rigtig mange ting, som Alternativet ønsker at bruge penge på, men at der ikke er ret meget om, hvor pengene skal komme fra. Jeg tolker endda også det, som fru Franciska Rosenkilde siger om en grøn trepart, som om man nærmest vil lukke dansk landbrug, som jo også er med til at bidrage til dansk økonomi. Jeg troede egentlig, at Alternativet både ønskede at sikre, at det var vækst og et iværksætterlag, og at man også godt kunne prioritere velfærden. Men der mangler fuldstændig benet med, hvordan vi skal skabe velfærden, hvordan vi skal få råd til den i fremtiden, hvordan vi skal kunne skaffe en økonomi og en glæde for at arbejde i Danmark og altså skabe virksomhed i Danmark. Så hvordan kan det være, at fru Franciska Rosenkilde slet ikke kommer ind på den del af det i sin tale?

Kl. 20:24

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:24

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet. Jeg er egentlig lidt i tvivl om, hvad spørgsmålet er. Jeg synes, at ordføreren kommer ind på mange forskellige ting. Men det er helt klart, at vi ønsker at bruge penge på at investere i mennesket, som jeg også talte om her, og det er også i forhold til forebyggelse. Eksempelvis ser vi lige nu rigtig mange familier og andre mennesker, der går ned med stress, og der er en øget mistrivsel. Vi tror på, at det kan betale sig at investere i mennesker og i forebyggelse frem for hele tiden at have et ensidigt blik på den økonomiske side. Selvfølgelig skal pengene passe, og det tænker jeg er sådan et grundprincip, vi er enige om. Det, vi sætter spørgsmålstegn ved, er trivsel. Den menneskelige trivsel skal også passe, og klodens ressourcer skal også respekteres, og det er det, de økonomiske modeller mangler i dag.

Kl. 20:25

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 20:25

Louise Elholm (V):

Jeg anerkender fuldstændig, at man skal passe på mennesker og tage sig af den sociale del. Det går vi faktisk også meget op i, og derfor er der både flere penge til velfærd, men også fokus på, hvordan vi skaber et mere konkurrencedygtigt erhvervsliv. Men tidligere har Alternativet jo brøstet sig meget af at være for iværksættere, og alligevel er Alternativet jo ikke med i aftalen om iværksættere, hvor der er en enorm mængde initiativer, bl.a. også i forhold til demokratiske virksomheder, og der er i den her tale ikke et ord, der handler om, hvordan vi skal skabe fremtidens vækstvirksomheder eller udvikling

i Danmark. Der er kun tale om at bruge penge, og det er derfor, jeg efterspørger, hvordan man vil sikre, at der er råd til velfærd.

Kl. 20:25

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:25

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Nu må jeg ærlig talt sige, at jeg synes, at ordføreren blev lidt mere præcis i sit spørgsmål. Ja, der er ingen tvivl om, at Alternativet meget gerne støtter iværksætteri og et socialt og grønt ansvarligt erhvervsliv, og vi er fuldstændig enige i det. Grunden til, at vi ikke er med i den her iværksætteraftale er jo simpelt hen, at der var for mange store skovsnegle, der skulle spises, men vi er fuldstændig enige i det med de demokratiske virksomheder, og vi er fuldstændig enige i, at vi i langt højere grad skal støtte iværksætteri. Det er jo også en del af vores tidsopsparring her rent faktisk at give mulighed for at få en pause fra et fuldtidsarbejde, hvis man går med en iværksætterdrøm, hvis man går med en tanke om at starte en ny virksomhed, men man simpelt hen ikke har tiden til det. Den giver vi her.

Kl. 20:26

Formanden (Søren Gade):
Hr. Peter Skaarup.

Kl. 20:26

Peter Skaarup (DD):

Tak for talen til Alternativets ordfører her i dag. For 1 år siden var der en massakre på jøder i Israel begået af Hamas, den palæstinensiske terrororganisation. På Københavns Rådhus har man kvitteret ved at tildele Palæstina en plads, nemlig Palæstinas Plads på Nørrebro. Alternativet er i regering i København, og Alternativet er med i det flertal, der nu siger, at der skal være en Palæstinaplads på Nørrebro i København. Jeg kunne godt tænke mig at høre Alternativets leder her på Christiansborg: Er det måden at tage den sag op på Københavns Rådhus? Er det rimeligt, at man bruger den timing, altså 1 år efter massakren, til at give Palæstina en plads på Nørrebro?

Kl. 20:27

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:27

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Nu er det en gammel sag det her med at lave en Palæstinaplads i København. Det har været oppe i årevis, og det er så nu blevet besluttet. Jeg ser det ikke på nogen måder som et modsvar til den konflikt, hverken terrorangrebet eller den efterfølgende krig, der har været i Gaza. Det her handler om at anerkende palæstinensere og i det hele taget en mangfoldighed, der er i København, og det synes jeg sådan set er ganske fint.

Kl. 20:27

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 20:28

Peter Skaarup (DD):

Altså, jeg forstår simpelt hen ikke, at Alternativet her på Christiansborg ikke kan se, at man har begået en fejl. Ét er, at man gerne vil have sådan en plads – det kan vi diskutere; vi er i Danmarksdemokraterne arge modstandere af det, vi synes, det er et dårligt signal at sende – men timingen i det, at man praler af, at det er den rigtige timing, som det flertal på Københavns Rådhus gør – man praler jo i

alle mulige sammenhæng af, at det er den rigtige timing, at man lige netop har valgt det her tidspunkt at annoncere, at nu kommer den her plads – synes jeg er oprørende.

Jeg forstår ikke, at Alternativet på Christiansborg ikke kan se, at jøder i Danmark, der i forvejen er forfulgt af antisemitiske synspunkter på forskellig vis, på sociale medier bl.a., tager meget klar afstand fra det, der er sket på rådhuset. Forstår Alternativet ikke, at det er tid til at sige til sine partifæller på rådhuset: Det her går simpelt hen ikke?

Kl. 20:28

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:28

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. Først og fremmest har jeg ikke set nogen, der sådan hylder timingen på den måde, som hr. Peter Skaarup siger her. Det kommer ikke bag på mig, at hr. Peter Skaarup ikke er enig i beslutningen – så langt så godt. Men jeg oplever, at der bliver nogle ting sammen her, for at navngive en plads, Palæstinas Plads, er jo ikke hverken antisemitisk eller imod jøder overhovedet. Altså, der er forskel på, hvad den israelske regering laver, og hvad jøderne ønsker, og der er forskel på, hvad palæstinenserne gør, og hvad Hamas gør. Vi må ikke blande tingene sammen i så kompleks en konflikt.

Kl. 20:29

Formanden (Søren Gade):

Så er det hr. Carl Valentin. Værsgo.

Kl. 20:29

Carl Valentin (SF):

Tak. Jeg vil gerne starte med at takke ordføreren for det store fokus på dansk landbrug og så rette fokus måske lidt imod dem, som ofte bliver glemt i den her samtale, nemlig dyrene. Vi kan jo se, at man i dansk landbrug har fået en produktion, som er meget hård ved dyrene. Kalve har f.eks. 12 timer med deres mor, inden de bliver skilt ad fra hende. Hvis de er så heldige at være i den økologiske produktion, har de så 24 timer med mor. Svinene i den konventionelle produktion har 0,65 m² at leve deres liv på, og vi kan i en undersøgelse fra Københavns Universitet se, at 85 pct. af alle æglæggende høns har brud på deres brystben. Jeg kunne godt tænke mig at høre fru Franciska Rosenkilde, hvad hun tænker om, hvordan det kan være gået så vidt. Hvordan kan det være, at vi som menneskehed har tilladt det her at foregå? Hvordan kan det ske?

Kl. 20:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:30

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det meget væsentlige, ja, nærmest eksistentielle spørgsmål, kan man sige. Det er desværre sådan, at vi i Danmark har lavet nogle politiske strukturer, der understøtter et meget intensivt animalske landbrug, hvilket jo nu har gjort, at vi er det land i verden, der producerer allerflest dyr pr. indbygger. Man kan jo godt, når man kører rundt i det danske land, undre sig over, hvor alle de dyr er henne. For man ser dem ikke, og det er der en grund til at man ikke gør, nemlig at de, som ordføreren også er inde på her, er spærret inde på meget små arealer og ikke ser dagens lys – desværre.

Det vil vi meget gerne lave om på. Eksempelvis burde man kunne udfase burhøns langt hurtigere, end det er tilfældet med den aftale, der ligger. Det er også derfor, vi ønsker, at der skal være meget færre dyr. Det er simpelt hen, fordi dyrene skal have plads

til at kunne leve i et meget mere naturligt habitat, end de gør i den form for landbrug, vi har i dag. Vi eksporterer langt det meste af den landbrugsproduktion, vi har. Vi kunne lige så godt eksportere noget andet end levende dyr.

Kl. 20:31

Formanden (Søren Gade):
Hr. Carl Valentin.

Kl. 20:31

Carl Valentin (SF):

Tak for det svar. Jeg er meget enig, og jeg tror selv, at det er det, at landbruget har været så profitfokuseret, og samtidig det, at man har glemt, at dyrene er individer, som er noget af det, der er årsagen. Jeg kunne i den forbindelse også godt tænke mig at høre, hvad Alternativet tænker er noget af det vigtigste, vi kan gøre for at sikre dyr et bedre liv i Danmark.

Kl. 20:31

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:31

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet. Vi har jo faktisk en dyreværnslov, som i princippet også burde gælde produktionsdyrene, og det gør den så langt fra. Bare tænk på, at man omtaler det som biologiske processer, når man taler om en CO₂-afgift. Vi kunne starte med at kalde det det, det er, altså levende dyr. Jeg synes, at vi bør lave et landbrug og en fødevarerproduktion, der i langt højere grad understøtter det levede liv, altså dyrets liv, frem for systemet, hvor det bare handler om at tjene penge og udnytte dyret med henblik på den bedste fortjeneste.

Kl. 20:32

Formanden (Søren Gade):
Hr. Carsten Bach fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 20:32

Carsten Bach (LA):

Tak. Tak til Franciska Rosenkilde for talen og for betragtninger omkring dansk landbrug. Som den tidligere spørger vil jeg også godt koncentrere mig lidt om det. I Liberal Alliance har vi sådan en overordnet retningslinje i forhold til det arbejde, der foregår i øjeblikket. Vi vil gerne forsøge at tage dansk landbrug trygt igennem den grønne omstilling, og derfor betragter vi egentlig også os selv som en konstruktiv medspiller i forbindelse med de politiske forhandlinger, der foregår i øjeblikket omkring den grønne trepart. Det er jo en aftale lavet bl.a. mellem Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer og jo så med regeringen som fødselshjælper og underskriver på en check. Det synes vi jo egentlig er meget godt, og jeg forsøger egentlig at kigge på Alternativets landbrugspolitik og se, om der er noget, jeg kan lade mig inspirere af.

Når jeg hører de ord, der kommer fra Franciska Rosenkilde i dag, hører jeg noget, der minder om en landbrugspolitik, som skal hive dansk landbrug og fødevarerproduktion ud af det europæiske fælles landbrugspolitiske område. Vil ordføreren så ikke medgive, at det nok langt hen ad vejen og med den globale konkurrencesituation, vi har på fødevarerproduktion i øjeblikket, vil lukke og helt bremse dansk landbrug og fødevarerproduktion?

Kl. 20:34

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet. Det er jo sådan, at dansk landbrug er det mest subsidierede erhverv overhovedet, og jeg tænker, at sådan en liberal som spørgeren er med på, at den form for landbrug, vi har i dag, er det, vi politisk har besluttet og har betalt for. Det vil sige, at vi også politisk kan beslutte at have et andet landbrug, der i langt højere grad passer inden for klodens bæreevne. For det her, som det hele handler om, også den her trepart, er jo, at vi står i en accelererende klimakrise, og at fødevarerproduktionen har et kæmpe klimamæssigt aftryk. Det kræver, at vi omstiller vores landbrug, og det kræver, at vi har meget, meget færre dyr.

Det, vi i Alternativet gerne ville, var jo faktisk at gå sammen med landbruget om at lave en plan for, hvordan man reelt omstiller sig, sådan at vi dyrker langt flere planter og langt flere fødevarer til mennesker, og at vi bliver langt mere selvforsynende. Det er sådan, at 70 pct. af de grønsager og den frugt, vi spiser i dag, bliver importeret. Det er så ubæredygtigt, som det overhovedet kan være. Der er et kæmpe potentiale for at få en fødevarerproduktion, der er bæredygtig, hvis man har politisk mod og forståelse.

Kl. 20:35

Formanden (Søren Gade):

Hr. Carsten Bach.

Kl. 20:35

Carsten Bach (LA):

Nu gjorde ordføreren det lige præcis igen, nemlig omtalte det her, som om dansk landbrug er det mest subsidierede i verden. Men dansk landbrug plotter jo netop ind i den fælleseuropæiske landbrugspolitik, og igen, når jeg hører ordføreren tale her, hører jeg ordføreren tale dansk landbrug ud af den fælleseuropæiske landbrugspolitik. Jeg er nødt til at spørge igen: Vil det ikke efter ordførerens opfattelse være med til fuldstændig at lukke fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark, også den fødevarerproduktion, som Alternativet ser som det helt lyksaliggørende?

Kl. 20:35

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:35

Franciska Rosenkilde (ALT):

Nej, på ingen måde, og jeg kan ikke helt se, hvor ordføreren får det fra, hvis jeg skal være helt ærlig. Vi ønsker ikke at lukke dansk landbrug. Vi ønsker simpelt hen bare at lave en anden produktion – en produktion, hvor man opbygger jorden, mens man dyrker den, hvor man har ordentlig dyrevelfærd og naturpleje, og hvor vi har en øget biodiversitet, i stedet for at vi lige nu kvæler al natur i Danmark. Det er sådan set den form for fødevarerproduktion, vi gerne vil have. Derudover er der også noget fødevarerikkerhed. Lige nu ser vi ørkendannelse og oversvømmelser mange steder i verden. Hvis vi ikke selv begynder at producere nogle fødevarer til mennesker, er vi på den om nogle år.

Kl. 20:36

Formanden (Søren Gade):

Hr. Frederik Bloch Münster, værsgo.

Kl. 20:36

Frederik Bloch Münster (KF):

Ordførerens parti har, som ordføreren også selv kom ind på i sin tale, foreslået en tidsopsparring, hvor startomkostningerne dertil ville være 200 mia. kr., hvorefter man så ville bruge 12,5 mia. kr. fra råderummet hvert år.

Jeg har to spørgsmål. Først og fremmest vil jeg spørge: Hvordan ved Alternativet, hvad råderummet er? Det kan vi nemlig ikke få at vide.

Kl. 20:39

Spørgsmål nr. 2 er: Alternativet har jo i mange år markedsført sig på at være et parti, som gerne ville gøre tingene lidt anderledes, så hvorfor Alternativet er faldet ind i den samme rille, som så mange politikere før dem har gjort, nemlig at fastholde tårnhøje skatter, hvorefter man så giver danskerne nogle penge tilbage i lomme penge, som det jo egentlig er i min optik?

Kl. 20:37

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:37

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det forslag, som Alternativet er kommet med, omkring en tidsopsparring, er fuldt finansieret. De 200 mia. kr., som er startudgiften, foreslår vi at tage fra formuen, som er på over 600 mia. kr. i dag. Det vil sige, at det sker, uden man at overhovedet rører ved råderummet. Derudover ønsker vi jo at hæve PAL-skatten og langsomt udfase rentefradraget, og det vil sige, at vi kommer med et forslag, der er fuldt finansieret. Vi har desværre ikke 90 mandater, og det vil sige, at det jo er noget, som man så skal forhandle om. Men det er bare for at vise, at pengene er der. Tidsopsparring er ikke et spørgsmål om lomme penge; det er et spørgsmål om at give danskerne større fleksibilitet i deres arbejdsliv.

Kl. 20:38

Formanden (Søren Gade):
Hr. Frederik Bloch Münster.

Kl. 20:38

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak. Mit spørgsmål gik også mest på, hvordan Alternativet kan vide, hvad råderummet er, for det kan vi ikke få at vide, når vi spørger regeringen.

Så vil jeg sige en anden ting, hvis jeg lige må citere ordføreren: Meget af det, Alternativet er baseret på, er en anden økonomisk praksis end den, vi har i dag, hvor det er indbygget i økonomien, at den konstant skal vokse. Mit spørgsmål er: Hvordan mener ordføreren at vi skal kunne finansiere en høj offentlig service og de mange forslag, som Alternativet også har, som koster penge, hvis økonomien ikke kan vokse? For hvis den ikke vokser, skrumper den vel, og så er der jo færre penge at gøre godt med i samfundet.

Kl. 20:38

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:38

Franciska Rosenkilde (ALT):

Vi ønsker en økonomisk praksis, hvor den trives, men ikke vokser. Og det er ud fra en forståelse om, at vi i Danmark forbruger lige knap fem jordkloder om året. Det, der hedder Earth Overshoot Day – nu ved jeg ikke lige, hvad den danske oversættelse er – ligger allerede, så vidt jeg husker, i marts, og den rykker længere og længere frem for hvert år. Danmark har et sindssyg højt forbrug, og det er vi nødt til at sætte ned, hvis vi gerne vil overholde Parisaftalen og klimaloven og alt det andet, som vi har aftalt at vi skal overholde. Derfor skal vi have en anden økonomisk praksis, der ikke kun har for øje at vækste konstant, men som også kigger på både omsorg og naturens ressourcer.

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 20:39

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Og først og fremmest tak til ordføreren for en rigtig god tale om muligheden for faktisk at skabe et andet samfund og en anden økonomi end den, vi har, hvis vi ellers kan samle et politisk flertal for det. Det er faktisk meget rart og opløftende at få de store diskussioner, også i det danske Folketing.

Så vil jeg også gerne sige tak til ordføreren for at slå fast, at når man i Københavns Borgerrepræsentation diskuterer Palæstinas Plads, handler det ikke om udenrigspolitik, for det må kommuner ikke lave, men om at lave byplanlægning af hensyn til den befolkning, der bor i landets hovedstad. Derfor kan man heller ikke tage hensyn til udenrigspolitiske begivenheder eller populisme, når man skal lave den slags.

Mit spørgsmål til ordføreren er i virkeligheden med baggrund i vores meget tætte samarbejde i det forgangne folketingsår om udenrigspolitik og arbejdet for fred og retfærdighed i Mellemøsten. Hvad er det, Alternativet gerne vil med dansk udenrigspolitik i det folketingsår, der kommer, hvor vi måske også kunne samarbejde?

Kl. 20:40

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:40

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for ordførerens kommentarer om både talen og samarbejdet på Københavns Rådhus, som jeg er meget enig i. Jeg tænker, at noget af det, som det handler om helt generelt for udenrigspolitikken, især i det år, vi kigger ind i, hvor jeg håber på et fortsat godt samarbejde med Enhedslisten, er klart at tale for fredens skyld, at tale for de civile, at stå på folkerettens side og nu mere end nogen sinde for insistere på, hvor vigtigt det er at blive lige så ambitiøse, når vi taler om fred, som når vi taler om krig. Vi opruster og er meget opsatte på hele tiden at købe mere materiel.

Jeg synes, det er rigtig vigtigt, at vi bliver lige så ambitiøse, når vi taler om fred, om diplomati og egentlig også om noget så lavpraktisk som arbejdsforholdene i forsvaret, altså at vi også hele tiden husker den menneskelige dimension af den virkelighed, vi står i.

Kl. 20:41

Formanden (Søren Gade):
Fru Trine Pertou Mach.

Kl. 20:41

Trine Pertou Mach (EL):

Det vil jeg se meget stærkt frem til et fortsat samarbejde med Alternativet om. Jeg er sikker på, at vi kan finde mange, mange fælles ting. Konkret i forhold til det eskalerende konfliktniveau i Mellemøsten og faren for en regulær storkrig, hvor hele diskussionen omkring våbeneksport jo ligger, er et af de instrumenter, som vi sammen har været med til at lave forslag om, økonomiske sanktioner eller andre former for sanktioner.

Hvordan ser fru Franciska Rosenkilde perspektiverne for at fortsætte det arbejde, ikke bare i Danmark, men også på europæisk niveau, nu, hvor Danmark næste år træder ind og overtager formandskabet i EU?

- Kl. 20:42 Kl. 20:45
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Altså, det, der jo er så begrædeligt på alle mulige måder, er det, vi ser lige nu udvikle sig for øjnene af os, hvor historien jo desværre på mange måder gentager sig igen og igen, når det handler om krig, retten til at forsvare sig og oprustning. Det skaber bare ikke fred, og jeg synes, at det virkelig ville være det danske Folketing værdigt i langt højere grad at satse på fred, og det vil også sige at skrue op for det diplomatiske samarbejde. Men det handler jo også om at stå fast på ikke at eksportere våbentechnologi til Israel, når det er, at de er under anklage for at begå krigsforbrydelser, men samtidig jo også på at blive ved med at insistere på fred og på samarbejde og derved også bruge sanktioner, eksempelvis de økonomiske.
- Kl. 20:42 Kl. 20:45
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Mette Thiesen, værsgo.
- Mette Thiesen (DF):**
Tak. Jeg går ned ad et lidt andet spor, for der var noget, der undrede mig rigtig meget. For ganske nylig meldte fru Pia Kjærsgaard jo, at hun, som har haft en glørværdig karriere i Folketinget og er grunden til, at vi ikke har svenske tilstande, ikke genopstiller og træder ud af Folketinget. Og så studsede jeg bare over, at stort set ingen venstrefløjskvinder var ude at rose den første kvindelige formand for Folketinget og en kvindelig partileder, som alt andet lige har ændret dansk politik for altid. Jeg studsede også over ordførerens udtalelser i en podcast, hvor hun argumenterede med, at det var, fordi man var politisk uenig med fru Pia Kjærsgaard.
- Jeg kunne egentlig bare godt tænke mig at stille ordføreren et spørgsmål: Hvis man virkelig mener det her med, at man hylder kvinder, der har gjort noget særligt, kvinder, som man måske i gamle dage ville kalde damer, der var for meget, men altså kvinder, der ændrer historien, hvorfor skal så det, at man er politisk uenig med denne kvinde, stå i vejen for, at man roser vedkommende?
- Kl. 20:44 Kl. 20:46
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Formanden (Søren Gade):**
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre, værsgo.
- Martin Lidegaard (RV):**
Tak. Vi deler jo, Alternativet og Radikale, et langt stykke ad vejen grønne visioner og grøn politik. Så det tror jeg ikke jeg vil udfordre fru Franciska Rosenkilde i forhold til. Men jeg er egentlig lidt nysgerrig. For nu havde vi jo en lidt heftig uddannelsespolitisk debat lige før omkring fremtidens ungdomsuddannelser, og hvordan man skal bygge dem op. Vi får jo et nyt forslag fra regeringen her i næste uge angående de her nye gymnasiale uddannelser og adgangskrav osv. Hvor er Alternativet egentlig henne i den debat, og hvilken uddannelsespolitik synes I, der skal føres for den gruppe af danskere?
- Kl. 20:47 Kl. 20:47
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Tak for det. Det er en stor debat, hvor jeg skal nå at svare på 1 minut. Lad mig prøve at tage fat i nogle ting. Vi synes, det er rigtig godt, at man eksempelvis – nu starter vi helt nede i folkeskolen – har sløjftet uddannelsesparathedskravet. For man startede jo allerede helt nede i 7. klasse med at se, om eleverne overhovedet var gearet til at tage en længerevarende uddannelse.
- Jeg tror, at det er det, der er min pointe, altså at vi i Alternativet ønsker, at børn skal være børn i langt højere grad, i stedet for at de skal spores ind på et arbejdsmarked for at yde til de bliver minimum 70 år. Det handler også om, at vi skal have mindre karakterræs. Vi vil gerne kigge på, hvad det er, de unges mistrivsel handler om. Vi er

med på, at det handler om mere end karakterræset, men det er jo en forventning fra samfundet sammen med de her højere og højere krav til, hvordan man skal være som ung i samfundet i dag.

Derfor skal uddannelserne give mere frihed, mere dannelse og bedre muligheder for, at man faktisk kan uddanne sig til at blive det, man har lyst til, ikke kun erhvervmæssigt, men også som menneske. Så vi håber på langt større fleksibilitet og meget mere inddragelse af de unge.

Kl. 20:48

Formanden (Søren Gade):

Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 20:48

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Det er der mange sympatiske takter i, synes jeg. Men i forhold til det konkrete forslag, som vi har hørt fra regeringen, altså hvor man nedlægger 10. klasse og hf og laver en ny epx-uddannelse, hvor det så skal være på de samme campusser, men med forskellige adgangskrav, vil jeg spørge: Hvordan ser I på det?

Kl. 20:48

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:48

Franciska Rosenkilde (ALT):

Vi synes, det er en rigtig dårlig idé at nedlægge 10. klasse. Det er et år – apropos at have lidt mere tid og ikke skulle stresses igennem et system – som rigtig mange unge finder en ro i at tage for at blive afklaret om, hvad de ellers vil. Så vi ønsker ikke at nedlægge 10. klasse, og i det hele taget forekommer det mig virkelig spøjst, at man som et af verdens allerrigeste lande vil forringe et uddannelsessystem. Vi lever af viden i Danmark. Det bedste, vi kan gøre, er hele tiden at skabe det bedste uddannelsessystem overhovedet.

Kl. 20:49

Formanden (Søren Gade):

Fru Aaja Chemnitz. Værsgo.

Kl. 20:49

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren for en rigtig god tale, og tak for det gode samarbejde. Et af de områder, hvor Inuit Ataqatigiit og Alternativet er enige, er handlingsplanen mod racisme, og det er jo noget, som vi har ventet på i noget tid efterhånden. Man kan jo sige, at der er kommet en handlingsplan mod antisemitisme, og at der sådan set også er nogle ret gode initiativer i den handlingsplan. Så jeg kunne godt tænke mig at høre Alternativet, hvad det er for nogle områder, som man mener at man bør sætte ind på i forhold til den racisme, der er imod minoriteter i Danmark.

Kl. 20:49

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:49

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet. Vi venter også i spænding på den handleplan, som jo virkelig trækker ud, hvilket vi ikke forstår. For der virker til at være en ret stor vilje, når det handler om antisemitisme, hvilket vi er fuldstændig enige i, men vi kunne da også godt tænke os at have en handleplan mod anden form for racisme i Danmark. Nu hørte vi den socialdemokratiske ordfører i talen tale om, at både Anna og Ahmed skal have arbejde, og at deres forældre også skal have arbejde, og det er vi enige i. Problemet er bare, at der er rigtig stor

forskel på, hvor nemt det er for Anna eller Ahmed at få et arbejde. Det er jo tydeligt, at det danske arbejdsmarked diskriminerer, og at det er langt sværere for minoriteter at få arbejde i Danmark, end det er for etniske danske.

Derfor er det så vigtigt, at vi får så meget fakta, viden og data på det her område som muligt, sådan at vi kan sætte ind over for den racisme og diskrimination, der er over for minoriteter i Danmark. Så derfor er vi meget optagede af, at det arbejde snart går i gang.

Kl. 20:50

Formanden (Søren Gade):

Fru Aaja Chemnitz.

Kl. 20:50

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Noget af det, vi ved i forhold til grønlandere i Danmark, er, at det er cirka halvdelen af alle dem, der kan arbejde, der er i arbejde, i forhold til når man kigger på danskere generelt. Så der har vi allerede nogle tal på, at der helt klart er en skævvridning i forhold til at få grønlandere ud på arbejdsmarkedet. Og jeg tænker sådan set også, at det er i samfundets interesse – det er i kommunernes interesse og også i statens interesse – at vi får grønlanderne ud på arbejdsmarkedet, sådan at vi også er med til at forebygge de her fordomme, som der også kan være. Så det vil jeg høre om Alternativet er enige i.

Kl. 20:51

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:51

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet. Det er Alternativet meget enige i. Det er dybt problematisk, at der sidder mennesker i det danske samfund, der rigtig gerne vil ind på arbejdsmarkedet og bidrage, men som ikke kan det på grund af diskrimination eller racisme. Der skal vi gøre alt, hvad vi kan, for politisk at ændre de strukturer og skabe en langt større solidaritet og mangfoldighed og se styrken i, at vi har et mangfoldigt samfund. Vi er så optagede af biodiversitet, men vi skal også være lidt mere optagede af noget human diversitet. Det gør et samfund stærkt.

Kl. 20:51

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 20:51

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Jeg vil gerne vende lidt tilbage til den snak, som fru Franciska Rosenkilde havde om landbruget, og hvad man vil med landbruget. Jeg har sådan set forstået, at fuldstændig omlægning af landbruget til planter i stedet for den animalske produktion er det, Alternativet gerne vil. Hvad jeg ikke forstår, er: Såfremt vi kommer dertil, at det lykkes for Alternativet at få gjort det, men sådan nogle som mig og mange andre ikke har ændret vores kostvaner til hovedsagelig at være grønsager, men stadig væk har lyst til en god bøf, et godt stykke kylling eller en dejlig svinemørbrad og mælk, hvor skal det så komme fra, hvis vi har omlagt landbruget herhjemme til noget helt andet? Vi efterspørger det alligevel, og så bliver det importeret, går jeg ud fra. Hvad gavner det klimaet?

Kl. 20:52

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak. I Alternativet ønsker vi ikke kun at have plantebaseret landbrug. Så lad mig starte med at skyde en pil igennem den myte. Men vi har faktisk regnet på, at man kan reducere den animalske produktion i Danmark med 86 pct. og stadig væk have dyr nok til det danske forbrug. Det vil sige, at vi faktisk kan reducere dyreproduktionen med 86 pct. og stadig købe de danske bøffer, som vi gør i dag.

Så det er bare for at sige, at der er en stor del af dansk landbrug, som man i dag godt kan omlægge til planter og grønne proteiner og stadig have dansk kød, mælk og smør og danske æg. Problemet er, at langt de fleste af de pølser og det bacon, der bliver produceret i Danmark, bliver eksporteret til Kina, eller hvor det nu måtte være. Og hvorfor er det godt for klimaet?

Så det er vigtigt at sige, at vi kan reducere rigtig meget af den animalske produktion, og det vil være rigtig godt for dyrevelfærden, det vil være rigtig godt for vores klima, og det vil være rigtig godt for biodiversiteten. Og så vil vi kunne producere meget mere mad, fordi de marker, vi har i dag, producerer foder til dyr frem for mad til mennesker.

Kl. 20:52

jo blive glad for, at det har fået lov til at fylde så meget, bl.a. i statsministerens åbningstale.

Men det, jeg er nysgerrig på, er, hvad vi gør ved den forebyggende del. For samtidig med at vi hører, at regeringen vil gøre nogle ting for at rette op på de svigt, der har været igennem tiden, er det faktisk også lige nu, at man vil skubbe over 10.000 mennesker ned på så lav en sats, at flere boligorganisationer har råbt vagt i gevær, fordi de simpelt hen ikke kan betale deres husleje. Det er også den her regering, der forsinker ungestøtten, og vi ved, at over 10 pct. af dem, der er i jobcenteret, er tidligere anbragte, og sådan kunne jeg desværre fortsætte listen. Så hvad gør vi her?

Kl. 20:56

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:56

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak til ordføreren, og ligeledes tak for det gode samarbejde på området. Det er jo så mærkeligt med den her regering, men også med tidligere regeringer, at man ønsker at motivere de rige mennesker med at få mere, og så ønsker man at motivere de fattige mennesker med at få mindre. Det er jo en mærkelig form for tankegang, at man ikke tænker, at alle mennesker bliver mest motiverede af at have tillid og have muligheder, have fleksibilitet i forhold til sin egen tid og blive taget seriøst som menneske. Det tænker jeg helt grundlæggende er noget af det, vi deler i vores socialpolitik og i vores indsats. Det er jo, at vi ønsker, at alle mennesker i det her samfund skal mødes med tillid til, at man selvfølgelig gerne vil bidrage, og at man gerne vil være en positiv del af samfundet. Det vil vi alle sammen gerne; vi vil gerne være en del af et fællesskab. Men det er noget af det mest demotiverende overhovedet, når man bliver mødt med tvang, med kontrol og med så lave ydelser, at man ikke kan få tingene til at hænge sammen.

Alex Vanopslagh og jeg er tit meget uenige, men én ting, han dog sagde her i dag, var, at den her regering mest af alt laver lappeløsninger på tidligere dårlige beslutninger, samme ministre har taget.

Kl. 20:57

Kl. 20:54

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kristian Bøgsted.

Kl. 20:54

Kristian Bøgsted (DD):

Tak. Hvis vi går ud fra, at det, som fru Franciska Rosenkilde siger, holder fuldstændig stik, er vi faktisk lidt tilbage ved det, som vores gode kollega hr. Carsten Bach sagde før. Så er der jo en efterspørgsel fra udlandet efter nogle varer, som de ikke kan få fra de danske landmænd. Det vil sige, at der så er en konkurrenceevne, som bliver svækket. Så hænger det jo ikke sammen.

Så lige et hurtigt lille bonusspørgsmål: Vil Alternativet ikke godt røbe, hvor meget fri vi får – hver enkelt person – for de penge, som man vil sætte af til mere frihed?

Kl. 20:54

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:54

Formanden (Søren Gade):

Fru Victoria Velasquez.

Kl. 20:58

Franciska Rosenkilde (ALT):

Vi giver politisk støtte til animalsk produktion, og det betyder, at det danske kød, der bliver produceret, er langt billigere, end det er at producere det. Det er da om noget konkurrenceforvridende. Så hvis det var, at vi rent faktisk betalte det for varen, som det koster at producere den, kan du tale om reelt marked og reel konkurrence. Men det danske landbrug er så subsidieret, at man simpelt hen ikke kan tale om et frit marked, når det handler om dansk landbrug.

Lad os hellere i stedet for at sælge levende dyr eksportere alt muligt andet, som vi også er gode til. Men lad os producere de fødevarer, vi har brug for i Danmark, og så få meget mere ud af vores marker, samtidig med at vi også har en bæredygtig natur i fremtiden.

Kl. 20:55

Victoria Velasquez (EL):

Ja, det var lidt syret, både konkret at der blev refereret til folkeskolen, når man tænker på folkeskolereformen, og at der blev refereret til social- og beskæftigelsespolitik, når noget af det, der virkelig har sat folk i klemme, er den reform af førtidspensions- og fleksjobområdet, da statsministeren var beskæftigelsesminister. Det er også noget af det, jeg faktisk har svært ved at forstå, for jeg tror ikke, at Socialdemokratiet er dumme. De ved godt, at de integrationsprojekter, de skærer på lige nu, er dem, der virker, og samtidig bruger de næsten en kvart milliard på en arbejdspligt, som vi ved ikke virker. Hvorfor gør de det?

Kl. 20:58

Formanden (Søren Gade):

Fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 20:55

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:58

Victoria Velasquez (EL):

Tusind tak for talen. Jeg vil gerne spørge ind til et område, hvor jeg er så taknemlig for samarbejdet med jeres ordfører, og det handler om socialområdet. For hvis man har den positive kasket på, kan man

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg ville ønske, jeg havde svaret. Jeg må indrømme, at jeg er lige så målløs over den form for prioritering, for som ordføreren så rigtigt siger: Vi har gode indsatser, integrationen er bedre og bedre, og vi ved, at det virker. Det skærer man i, hvorimod en fuldstændig

nytteløs form for arbejdstvang, som vi fra masser af forskning ved ikke virker, men tværtimod er enormt demotiverende, er det, man satser på. Det er fuldstændig uforståeligt.

Kl. 21:01

Kl. 20:59

Formanden (Søren Gade):

Fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 20:59

Susie Jessen (DD):

Tak for det. Jeg vil gerne følge op på det spørgsmål, som hr. Peter Skaarup stillede tidligere omkring Palæstinas Plads i København, som man har vedtaget den skal hedde. Jeg kan læse mig frem til, at man fremsætter forslaget nu, fordi Hamas' angreb er i tilpas tidsmæssig afstand fra terrorhandlingen den 7. oktober. Det kan jeg læse i begrundelsen.

Hvis man kender Israel, ved man jo også, at det er et lille land, og mange jøder i Danmark har en tilknytning til Israel på den ene eller anden måde. Man har måske familiemedlemmer, der bor i Israel. Man har gode bekendte eller venner, der bor i Israel. Der er rigtig mange sammenhænge på kryds og tværs blandt det jødiske folk og så tilknytningen til Israel.

Terrorangrebet den 7. oktober har sat nogle markante aftryk på det jødiske samfund i Danmark, da man så kvinder blive bestialske myrdet, voldtaget, slæbt rundt på de her store trucks inde i Gaza. Børn er stadig gidsler inde i Gaza, helt små børn er stadig gidsler, en dansk statsborger. Så jeg vil bare gerne gentage Peter Skaarups spørgsmål, som der ikke blev svaret på før. Mener fru Franciska Rosenkilde, at timingen er god i forhold til at få en Palæstina Plads?

Kl. 21:00

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:00

Franciska Rosenkilde (ALT):

Som der er blevet svaret flere gange, har kommunalpolitik ikke noget med udenrigspolitik at gøre. Det har ikke noget med nogen timing at gøre. Der er også masser af jøder, der tager afstand fra Netanyahu's måde at føre krig på mod uskyldige mennesker i Gaza. Så jeg må sige, ligesom jeg sagde til den ordfører, som ordføreren refererer til, at jeg altså oplever, at man blander tingene sammen her, og det er ikke særlig frugtbart for den her meget komplekse situation, vi står i.

Så man kan sagtens lave en Palæstinas plads, uden at det på nogen måder er et tegn på at ville have en krigserklæring mod Israel.

Kl. 21:01

Formanden (Søren Gade):

Fru Susie Jessen.

Kl. 21:01

Susie Jessen (DD):

Timing blev jo drøftet i første omgang, da man udsatte det på grund af terrorangrebet sidste år. Så nu må man vurdere, at tiden er inde til, at det her nu er glemt, og så kan man godt lave den der Palæstina Plads alligevel. Det synes jeg er en rød klud i ansigtet på de mange jødiske borgere her i landet, som har en utrolig stor tilknytning til Israel og kan se, hvad der foregår lige nu af de mest bestialske ting. Det er en rød klud i ansigtet på rigtig mange mennesker i den her tid lige nu, hvor der bliver smidt håndgranater, og hvor Carolineskolen er mandsopdækket. Jeg synes, at timingen er fuldstændig elendig.

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:01

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er jeg ikke i tvivl om at ordføreren synes, men nu er det sådan, at Palæstina og uskyldige palæstinensere ikke er det samme som Hamas eller det frygtelige terrorangreb, der skete. Og det at lave en Palæstinas plads er et gammelt ønske i Københavns Kommune. At det så er nu, er ikke noget, som vi herinde jo sådan set kan blande os i, eftersom det er en kommunal beslutning. De ting bør ikke være modstridende. Tværtimod ønsker vi jo at arbejde for fred og for en tostatsløsning, og det er da et godt sted at starte, når man nu ikke vil anerkende Palæstina som stat herinde.

Kl. 21:02

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen. Værsgo.

Kl. 21:02

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak for en ordførertale. Ordføreren kender mig jo, og ordføreren ved også godt, at når jeg hører en fra Alternativet, der begynder at snakke om landbrugspolitik, så får jeg det inde i hovedet, ligesom når der er sne på skærmen. Der bliver bare sådan en blid støj, hvor jeg accepterer, at det, man hører, ikke rigtig giver nogen mening, og det er jo også fair nok. Man har jo ret til at være forskellig.

Men så zonede jeg alligevel ind igen, dengang jeg lagde mærke til, at ordføreren i hvert fald bestemt ikke svarede på det, hr. hr. Kristian Bøgsted spurgte om, altså hvor mange fridage det egentlig er, vi får for de her 200 mia. kr., som Alternativet vil give. Så det helt simple spørgsmål er: Hvor meget fri får vi i det her 30-årsarbejdsliv for de 200 mia. kr.?

Kl. 21:03

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:03

Franciska Rosenkilde (ALT):

Altså, at der er sne på skærmen, siger nok mere om ordføreren end om mig. Så den vil jeg lade stå for ordføreren's egen regning. Men det, der er hele pointen i den her tidsopsparring, er jo netop, at det må danskerne selv bestemme. Det her er et helt konkret bud på at give en større fleksibilitet i et liv og i en hverdag, hvor det for mange kan være svært at få enderne til at nå sammen. Der er rigtig mange børnefamilier, som ytrer, at de er superpressede. For de danske børn er de børn i Europa, der går allermost i institution, altså allertidligst og allerlængst, og vi arbejder i Danmark rigtig meget – både kvinder og mænd – og derfor kan det være superpresset, når man i perioder har brug for noget mere tid.

Så det her med, hvor meget tid man får, og hvornår man har brug for det, er jo sådan set op til den enkelte. Det er faktisk lige præcis pointen i det her forslag, at vi ønsker at give danskerne mere fleksibilitet.

Kl. 21:04

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 21:04

Kim Edberg Andersen (DD):

Så var jeg heldig, dengang jeg zonedet lidt ud og så brugte lomme-regneren. For lige nøjagtig på et 30-årsarbejdslev for 3 millioner mennesker og for 2 mia. kr. får man sådan med en god mellemindkomst cirka halvanden dag om året, ikke? Så det lyder jo superfor-jættende, når man siger, at man køber danskerne tid: I får halvanden dag om året. Det svarer stort set til at genindføre store bededag.

Så det er jo det der med, at jeg zoner ud, fordi fakta mangler, og fakta mangler også, når der bliver sagt, at vi bare skal lade være med at have en produktion i Danmark. Selv om man ønsker lige meget kød på verdensplan, skal det bare laves et andet sted, fordi det så åbenbart er godt for klimaet. Det giver ingen mening.

Kl. 21:04

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:04

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg må ærlig talt indrømme, at det lyder, som om det er, fordi ordføreren kun hører halvdelen af, hvad jeg siger, og så kan jeg bedre forstå, hvis det ikke giver mening. Hele pointen er jo netop, at det med den her tidsopsparing er 100.000 kr., man får, når man fylder 25 år, og at det så er 5.000 pr. år, der bliver sat ind. Samtidig har man mulighed for at flytte penge – op til 1 mio. kr. – fra sin egen pensionsopsparing og over på den her tidsopsparing, man kan tage af i løbet af livet, frem for at vente, til man bliver gammel. Det er sådan set det, der er pointen i det.

Når det så kommer til spørgsmålet om landbruget, som jeg også lige skal nå at svare på, så er det jo ikke sådan, at vi vil lukke en produktion, men at vi bare vil ændre produktionen. Men jeg er med på, at nytænkning og progressive visioner kan være svært at forstå.

Kl. 21:05

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Franciska Rosenkilde fra Alternativet. Jeg byder nu velkommen til fru Aki-Matilda Høegh-Dam fra Siunut.

Kl. 21:05

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):
[Taleren talte grønlandsk].

Tak for ordet, og på opfordring fra formanden for Folketinget, Søren Gade, der i sin mail tilbage til mig den 29. september 2024 nævnte, at oversættelse til dansk var en nødvendighed, har jeg derfor omdelt den oversatte version af talen på alle folketingsmedlemmernes borde.

Det er det talte ord, der gælder. Qujanaq (*tak*).

»Tak fordi I lytter.

I dag, i forbindelse med Folketingets åbning, vil jeg i min tale begynde med at omtale loven og dens oprindelse.

Engang, da samfund endnu ikke havde love, levede folk ikke som dem, der havde love. De levede i fællesskaber med regler og normer, som senere blev skrevet ned, så de ikke længere kunne misforstås. Da disse regler blev nedskrevet på papir, begyndte man at kalde dem for love.

I et andet land, som gennem århundreder udviklede love, der passede til deres eget land, folk, kultur og historie, indførte de også disse love for deres kolonier.

Disse love, tilpasset andre mennesker og andre levevis, blev også indført i Grønland. Og det ramte de oprindelige.

Børn uden juridisk far, børn og kvinder, der blev tvunget til spiralisering uden deres viden, hvilket gjorde dem ude af stand til at få flere børn. Værdifulde genstande, som blev fjernet fra vores land uden samtykke, og grønlandske mennesker, der blev udsat for eksperimenter.

Disse og mange andre ting begyndte at dukke frem.

Jeg vil kort nævne nogle af disse hændelser, som berører mødre i vores land. Alfred Dam, der var socialchef i Grønland i slutningen af 1960'erne, har nu, efter at være blevet 95 år, følt sig nødsaget til at fremlægge de ting, han var vidne til, fordi det har tyngt hans hjerte.

Der blev fortalt om grønlandske kvinder, som blev ført bag lyset. De troede, at de fulgte traditionerne i deres samfund ved at give deres børn bort, og at de fortsat ville have en rolle i barnets liv. Uden at vide, hvad papirerne indeholdt, blev de bedt om at skrive under. Ved at skrive under mistede de uden at vide det deres juridiske forældreret.

Når mødrene indså, at de aldrig ville se deres barn igen, forsøgte de grædende at få deres barn tilbage, men da de ikke var juridisk beskyttet, kunne de ikke få hjælp.

Hvis vi virkelig skal have retssikkerhed, skal lovene gælde ligeligt for alle. Uanset hvem man er, skal man have ret til at forstå lovens indhold og til at få at vide, hvad man skriver under på. Og vigtigst af alt skal man behandles korrekt. Ligesom man, hvis der er sket en fejl, skal have mulighed for at få en ny vurdering.

Men mødrene havde ingen juridisk beskyttelse. Børn uden juridisk far havde ingen juridisk beskyttelse. De, der blev eksperimenteret på, havde ingen juridisk beskyttelse. De, der blev tvangssteriliseret, havde ingen juridisk beskyttelse.

Men dem, der adopterede grønlandske børn, var juridisk beskyttet. De, der uden ansvar fik børn, var juridisk beskyttet. De, der eksperimenterede på børn, var juridisk beskyttet. De, der gjorde kvinder sterile, var juridisk beskyttet.

Hvad var forskellen?

Dem, der ikke var beskyttet, var grønlandere, inuit. De, der var beskyttet, var danskere.

Men nu rejser grønlandere sig og siger fra. De, der er blevet fejlagtigt bortadopteret, dem uden juridisk far, de, der er blevet gjort sterile, står nu modigt op, med redskaber, og udfordrer staten Danmark.

Til jer grønlandere, der modigt er stået frem og har givet os styrke, har I bevist, at det ikke længere er nok at tie stille. Uden tvivl støtter jeg jer fuldt ud.

Vi kan ikke ændre fortiden. Men vi kan lære af den. Og dermed kan vi sikre, at fejl som disse ikke gentages i historien.

Vi vil ændre systemet baseret på vores egne behov.

Derfor har vi fra Folketinget blandt andet sikret, at straffeloven og retsplejeloven begynder at blive opdateret. Ligesom vi har afsat 50 mio. kr. til retssektoeren. Jeg vil gerne takke mine kollegaer i Folketinget og de Ministre, der har støttet dette initiativ.

Men der er stadig meget arbejde at gøre.

Advokatrådet har i år undersøgt, hvordan den juridiske beskyttelse af grønlandere er, og deres konklusion er, at beskyttelsen stadig er utilstrækkelig.

Retssager tager for lang tid.

Det kan ikke være rigtigt, at en mand som Angutimmarik skal vente fem år på en retssag, og at det til sidst, selvom han bliver frikendt, har ødelæggende konsekvenser for hans liv.

Det er vigtigt, at vi sikrer en ordentlig juridisk beskyttelse. Der bliver stadig fortalt historier om grønlandere, der ikke bliver ordentligt informeret, når de møder i retten, og som ikke får ordentlig behandling.

Det er heller ikke underligt, når vores politi, dommere, advokater og fængselsbetjente arbejder under uacceptable forhold.

Advokatrådet anbefaler, at hvis vi skal sikre juridisk beskyttelse for vores land og folk, skal der mindst afsættes yderligere 34 millioner kr. årligt fra staten.

Ser I, vi er forskellige, og det er i orden. Men forskelsbehandling i loven, som fratager grønlændere deres retssikkerhed, er uacceptabelt.

Forskelle i sig selv er ikke dårlige. Nogle mennesker har brug for briller, andre har ikke. Det betyder ikke, at vi alle skal have briller.

Nogle af Folketingets medlemmer repræsenterer grønlændere, andre danskere. Vi er forskellige, og det er også i orden.

Jeg er her for at repræsentere mit folk.

Tak for at lytte.

Tak for ordet. På opfordring fra Folketingets formand, Søren Gade, der i sin mail til mig den 29. september 2024 nævnte, at oversættelse til dansk var nødvendig, har jeg derfor sørget for, at den danske version af talen er uddelt til alle Folketingsmedlemmer.

Det er det talte ord, der gælder.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration den 3. oktober 2024. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Kl. 21:16

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Jeg er bekendt med, at ordføreren har fået omdelt en oversættelse til dansk af sin tale til Tingets medlemmer. Oversættelsen vil indgå i referatet af mødet, der senere vil kunne findes på www.folketingstidende.dk. Men jeg er nødt til at spørge ordføreren, om ordføreren ønsker at fremføre sin tale på dansk.

Kl. 21:16

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Nej.

Kl. 21:16

Formanden (Søren Gade):

Så er det sådan, at i et svar til Grønlandsudvalget fra november 2023, hvor fru Aki-Matilda Høegh-Dam var formand, var der et svar, der lyder, og jeg citerer:

»Uanset om der er foretaget en skriftlig oversættelse, er det nødvendigt for, at medlemmet kan modtage korte bemærkninger, at medlemmet selv gengiver indholdet af ordførertalen på dansk fra talerstolen.«

Det skyldes jo bl.a., at det også er af hensyn til tv-seerne og tilhørerne, der skal kunne følge med i, hvad der foregår i det danske Folketing.

Derfor vil jeg nu sige mange tak til ordføreren og give ordet til den næste ordfører, og derfor giver jeg nu ordet til fru Aaja Chemnitz fra IA.

Kl. 21:17

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for ordet. Allerførst vil jeg gerne anerkende den demokratiske ret til at tale grønlandsk i Folketinget. Retten til at stille op som et rent grønlandsktalende medlem til Folketinget skal være sikret. Det skal ikke være en opgave for medlemmet selv at oversætte, hvis man ikke kan tale dansk. Vi ved, at der er en evaluering på vej fra Folketingets Præsidium, hvor alle input må overvejes, særlig også dem fra os fire nordatlantiske medlemmer i Folketinget. Det er åbenlyst for alle, at der er brug for en til at samle parterne, sådan at vi kan arbejde hen imod at sikre simultantolkning her i Folketinget

i de meget centrale grønlandske debatter. Den opgave vil vi gerne være med til at påtage os fra IA's side.

Forandring kan være svært, men det eneste konstante er forandring. Forandring kan skabe usikkerhed, men det kan også skabe håb. Jeg tror grundlæggende på, at vi mennesker har brug for håb som en drivkraft. Vi lever i et demokrati, og vi kan indimellem føle, at verdens problemer er samfundets skyld, men vi glemmer, at det er os, der er samfundet. Vi politikere er en spejling af det samfund, som vi lever i, og nogle gange er der en afgrundsdyb forskel mellem den politiske mission og måden at agere politisk på. Nogle graver grøfter, mens vi andre gerne vil være med til at samle folk og samle kræfterne, for opgaver er der nok af.

Inden længe skal vi til valg i rigsfællesskabet, ikke her i Folketinget, men i Inatsisartut. Valg kan være med til at rense luften, kaste nogle nye politiske dagsordener af sig og være med til at skabe håb om en bedre fremtid. Hastigheden i forbindelse med og karakteren af Grønlands selvstændighed er altid et tema i Grønlands valgkamp. Jeg mener, at debatten bliver hul og useriøs, hvis man kun ser selvstændighed som et juridisk spørgsmål. Det er i høj grad også et spørgsmål om økonomi og om en selv bærende økonomi i det grønlandske samfund.

Borgernes velfærd og selvstændighed bør ikke være hinandens modsætninger. Et presset sundhedsvæsen i Grønland, skoler og daginstitutioner i knæ og et socialsystem, hvor trådene er ved at trevle op, er den virkelighed, som en del borgere stadig væk møder hjemme i Grønland. Målet for mange af os er selvstændighed, men en selvstændighed, som skaber et bedre liv for os og for vores børn.

Grønlands økonomi er sårbar. Hele 98 pct. af vores eksport er bundet op på vores fiskeri, og mere end halvdelen af indtægterne kommer stadig væk fra Danmark. Så man kan sige, at den, der er i stand til bringe håb, må være den, der kan fortælle os, hvordan vi får styrket vores økonomi i det grønlandske samfund. Så sikrer vi, at selvstændighed ikke blot bliver et stykke papir, men at det bliver noget, som reelt skaber en fremdrift, også en økonomisk fremdrift i det grønlandske samfund. For håb alene er ikke nok. Håb er nødt til at komme med en plan.

Grønland rykker tættere på verden, og EU kører i disse måneder charmeoffensiv, og de skal være meget velkomne. Men hvis EU vil Grønland, kunne man måske starte med at fjerne de grænsehindringer, som EU-lovgivningen har skabt i det grønlandske samfund; det er i forhold til usikkert tredjelands og hindringer af postforsendelser mellem bedsteforældre og børnebørn, og kørekort i EU er stadig væk en hindring. Listen over grænsehindringer i forhold til EU bliver længere og længere dag for dag.

Grønland skal have en åben og fri økonomi. Det er noget af det, som Inuit Ataqatigiit kæmper for. Vores prioritet er først og fremmest at uddanne vores egne, men vi må også erkende, at vi altid vil have behov for udenlandsk arbejdskraft, både fra Danmark, men også fra mange andre lande. 8 pct. af vores arbejdskraft kommer udefra. Grønland er nødt til at være et inkluderende og mangfoldigt land. Det er en vigtig værdi for Inuit Ataqatigiit, og samtidig er det også vigtigt, at vi fastholder vores egne.

Det, vi kan se, er, at vi år for år slår rekord i forhold til fraflytning fra Grønland. Vi har en lovgivning, som skaber økonomisk incitament til, at ældre flytter fra Grønland, når de går på pension. Helt konkret er det sådan, at når man nærmer sig pensionsalderen, får man et brev, hvor der står: Fortæl venligst, om du vil flytte til Danmark, for så får du en anden sats, som er meget højere, end hvis du får din tjenestemandspension i Grønland. Det mener vi ikke er formålstjenligt i forhold til det grønlandske samfund. Det er til skade for både familier og samfundsøkonomien, og det er vigtigt, at landene i fællesskab arbejder hen imod at ændre tjenestemandspensionen i Grønland, så det bliver langt bedre for flere at blive ældre i Grønland.

Kl. 21:22

Børn og unge er hjertet i et ethvert samfund, og alle ved også, at det er undertegnede mærkesag at have fokus på børn og unge. I Grønland er det altafgørende for fremtiden, og derfor vil vi også følge op på de mange gode anbefalinger, som vi fik, da vi fik de studerende med på Marienborg sammen med statsministeren. Vi er kommet frem til 15 helt konkrete handlingspunkter, som IA sammen med Avalak vil arbejde videre med, så tusind tak til statsministeren for at lægge hus til det.

Vores kultur er vores ryggrad i Grønland, vores fællesnævner og vores store stolthed, og derfor vil IA også afsætte flere midler til at producere endnu flere dokumentarer og måske endda også film om Grønland og Færøerne. Vi tror, det er vigtigt, at man på den måde ligesom får skabt et nyt billede og et mere nuanceret billede af det grønlandske samfund over for et større publikum.

Vi vil gerne støtte Grønland i Tivoli, som samler alle grønlandere i Danmark og besøgende udefra. Kultur er samlende, og kultur er udviklende set med vores øjne. Sammen med regeringen har vi også fået afsat 140 mio. kr. til en ny sundhedspulje. Det vil vi gerne takke rigtig meget for. Det var noget, som jeg gik til valg på, og noget, som fire ud af fem partier syntes var rigtig, rigtig vigtigt.

Det er vigtigt, at vi sikrer, at vi gør det der, hvor behovet er allerallerstørst, og jeg vil gerne minde om, at dødeligheden blandt kræftpatienter er dobbelt så stor i Grønland, som den er i Norden, så det er virkelig et område, hvor der er brug for, at vi samarbejder, så det sætter vi rigtig, rigtig stor pris på.

Samarbejdet med Danmark på sundhedsområdet skaber håb om en bedre hjælp både til kræftpatienter, men forhåbentlig også til hjertepatienter, som er de allerstørste patientgrupper, vi har i det grønlandske samfund, så tak for det.

Et andet fokusområde, vi har, er retssikkerheden, for der er brug for et massivt løft. Det viser en ny rapport fra Advokatrådet, hvor de peger på, at der er behov for 430 mio. kr. årligt i forhold til at sikre retssikkerheden i det grønlandske samfund og få det op på niveau med det danske, som der jo står i regeringsgrundlaget. Nu er det op til regeringen sammen med os at være med til at sikre, at det, der står på et stykke papir, rent faktisk også er noget, som vi efterlever.

Mit fokus vil rigtig meget være på ofrene, som ofte bliver glemt i de forhandlinger, hvor man rigtig meget har fokus på de indsattes rettigheder. Der er det vigtigt, at man også ligesom husker den anden side af sagen.

Til allersidst og som noget helt centralt vil jeg komme ind på, at de kommende forsvarsforligsforhandlinger står lige for døren, og der er fokus på Grønland, Arktis og rigsfællesskabet. Vi mener, det er vigtigt, at man finder den fælles interesse mellem forsaret og det grønlandske samfund; det, vi kalder dual use, og arktisk basisuddannelse er et glimrende eksempel på netop det. Det har været en prioritering fra Grønlands side, at vi fokuserer på at skabe uddannelsesmuligheder i Grønland, samtidig med at vi forhåbentlig får en fødekæde af grønlandske unge, som kan være med til at løse de opgaver, der er inden for forsaret. En prioritering fra vores side vil være at sikre et nyt søkabel i forhold til at styrke den kritiske infrastruktur i Grønland, og som er rigtig sårbar, fordi man nærmest med et hug, kan man sige, kan kappe det ene søkabel over, som vi har i dag.

Der er mange opgaver, der venter os, og jeg glæder mig rigtig meget til at tage fat og til at tage ansvar i forhold til at vise vejen hen imod løsningerne. Jeg er stolt af, at det er lykkedes os at sikre penge til bedre sundhed og mere viden om Grønland i Danmark via film, folkeskoler skoletjeneste og via dialog. Det skaber retning, og det skaber håb.

Grundlæggende tror jeg på, at forandring er noget, vi skaber bedst i fællesskab gennem respekt dialog og tillid. Der er mange bump på vejen, ja, og der er huller i osten og interessekonflikter.

Kald det, hvad I vil, men hvis man tror på fremtiden, tror man også på, at forandring er noget vi skaber sammen. Qujanaq – mange tak.

Kl. 21:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en række korte bemærkninger. Vi starter med hr. Flemming Møller Mortensen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 21:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg vil gerne sige mange tak for en rigtig god tale. Den var virkelig perspektivrig og nuanceret, og som ordførerne også slutter af med at sige, er det et spørgsmål om, at vi også kigger ind i, at der er behov for forandringer og samarbejde. Jeg vil også gerne sige tak for et rigtig godt samarbejde omkring alt det arktiske og omkring alt det, der er rigsansliggende.

Jeg vil spørge ind til et tema, som ordføreren ikke kom ind på, men som jeg ved er meget vigtigt for både ordføreren og IA, lige så vel som det er for mig og for Socialdemokratiet, og det drejer sig om hele den grønne omstilling.

For vi må sige, at Grønland gennem mange år har været udsat for is, der smelter. Men det, vi ser i øjeblikket, og ikke mindst i Grønland, er jo, at det nu slår igennem på anden vis, bl.a. i forhold til fjeldskred og tsunamier.

Derfor vil jeg gerne høre ordføreren og IA, hvad man tænker i forhold til spørgsmålet: Hvad er det vigtigste, man står over for i forhold til den grønne omstilling i Grønland?

Kl. 21:28

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:28

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Jeg ved, at noget af det, vi er meget optaget af i Grønland, netop er at investere i den grønne omstilling, sådan at meget mere af den energi, vi får, er grøn energi, fremfor at det er sort energi, kan man sige. Det er noget af det, som jeg ved at regeringen og naalakkersuisut hjemme i Grønland kigger på, i forhold til hvordan kan man samarbejde i forhold til at finde finansiering til netop at lave den her også til tider lidt dyre grønne omstilling, hvor Grønland tager et langt større ansvar, men hvor Danmark sådan set også går ind og bakker op omkring det. Det er et af de konkrete områder, hvor vi ser, at det skal vi samarbejde meget mere omkring.

Så er det jo positivt, at Grønland, her 10 år efter at Parisaftalen blev etableret, endelig, endelig har tiltrådt Parisaftalen. Det er simpelt hen en kæmpe, kæmpe glæde, for når man tænker på klimaforandringer, er der jo rigtig mange, der tænker på Grønland, så selvfølgelig skal vi også være med i det, vi kan bidrage med til at tage et globalt medansvar.

Kl. 21:29

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 21:29

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for svaret, og også tak for at nævne Parisaftalen, for det deler vi jo også i Socialdemokratiet. Det er virkelig godt, at Grønland nu har truffet den beslutning. Ordføreren er inde på, hvad det er, vi også i forhold til den grønne omstilling kan sammen. Og der siger ordføreren, at der kan være noget omkring noget samfinansiering. Men er der ellers nogle punkter, hvor IA tænker, at der er ting, vi fra Folketingets side og i forhold til det samarbejde, vi udvirker her, skal gøre for at fremme den grønne omstilling i Grønland?

- Kl. 21:29 Kl. 21:32
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Aaja Chemnitz (IA):**
Tak for spørgsmålet. Helt konkret ved jeg, at GEUS, som jo laver de her geologiske undersøgelser både i Danmark og i Grønland, er udsat for en besparelse, kan man sige, i finansloven. Det er noget af det, som vi i hvert fald har bemærket os, og som vi vil tage med til finanslovsforhandlingerne. Vi lever ikke i en tid, hvor vi skal spare på netop de her geologiske undersøgelser, DMI eller nogle af de andre områder. For det er virkelig noget, som påvirker det grønlandske samfund, altså klimaforandringerne, så der er vi nødt til at sikre, at de danske institutioner, som arbejder i Grønland, også har penge til lave den indsats, de skal i Grønland.
- Kl. 21:30 Kl. 21:32
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Louise Elholm, Venstre. Værsgo.
- Louise Elholm (V):**
Tak, og tak for talen. Den var som sædvanlig enormt nuanceret, og ordføreren kom rigtig godt omkring, og det er altid en fornøjelse. Vi har jo netop været i Sydgrønland, og det er tydeligt, at der er rigtig mange forskellige områder, hvor der er snitflader, vi skal være opmærksomme på, hvor vi kan hjælpe hinanden. Det kan være svært at vælge ét område at gå ned i, men jeg tror alligevel, jeg vil spørge ordføreren ind til nogle ting i forhold til forsvarsområdet. Ordføreren siger, at man er meget opmærksom på det, og ordføreren nævner også den arktiske basisuddannelse, der er kommet i Kangerlussuaqgang, og det synes jeg jo er rigtig, rigtig godt. Men hvad er det ellers, som ordføreren har af prioriteter i den her sammenhæng med forsvarsforhandlingerne?
- Kl. 21:31 Kl. 21:33
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Aaja Chemnitz (IA):**
Mange tak. Nogle af de områder, som man allerede har investeret i på forsvarsområdet, er jo bl.a. de her langtrækkende droner, som er en del af den arktiske kapacitetspakke. Og der mener vi sådan set, at de bør være placeret i det grønlandske samfund. Vi bør uddanne dronerpiloter i det grønlandske samfund, for det er jo ikke altid plug and play med den her nye teknologi, som vi jo rigtig gerne vil have til netop at sikre et bedre overvågningsbillede af, hvad det egentlig er, der foregår i Grønland. Så uanset om det er satellitter, droner eller anden form for ny teknologi, er vi også nødt til at teste det i det grønlandske samfund. Så det er noget af det, som vi kommer til at pege på, altså hvordan vi kan sikre, at det er noget, der både kommer det grønlandske samfund til gavn, og som samtidig kommer forsvaret til gavn. Så kunne det også være noget rigtig interessant at se, om vi kan udvide uddannelsespladserne på arktisk basisuddannelse, når det nu er så stor en succes, som det nu engang er.
- Kl. 21:32 Kl. 21:34
- Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren.
- Louise Elholm (V):**
Det synes jeg var nogle interessante emner. Jeg har egentlig ikke mere til de specifikke emner, men så vil jeg måske i stedet spørge til socialområdet, som jeg jo ved står ordføreren rigtig, rigtig nært. Hvad er det for nogle primære prioriteter, som ordføreren har på det område på nuværende tidspunkt?
- Kl. 21:32 Kl. 21:34
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Aaja Chemnitz (IA):**
Nu har vi møde med den nye socialminister om ikke så lang tid, og det glæder vi os rigtig meget til fra IA's side. Men vi har sådan set også ladet os inspirere af, da vi var i Sydgrønland, at fokusere på børn og unge, så der har vi faktisk også nogle forslag, som vi kommer til at tage med til finanslovsforhandlingerne. Vi kunne godt tænke os at være med til netop at sikre forebyggelse rundt omkring i Grønland der, hvor det giver mening at man understøtter det herfra. En meget konkret ting vi vil pege på, er, at det sådan set er Danmark, der skal til at betale for den sociale indsats, der foregår i de grønlandske huse, hvor det indtil videre har været naalakkersuisut, der har gjort det.
- Kl. 21:33 Kl. 21:35
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Tak til fru Aaja Chemnitz for en som altid god og relevant tale, og jeg vil også sige tusind tak for vores nære samarbejde i dagligdagen her i Folketinget. Jeg læste for et par uger siden en artikel på www.knr.gl/da, hvor historien var, at USA gør rigtig meget for at være i dialog med Grønland og være attraktiv for Grønland at samarbejde med. I samme artikel skriver man samtidig, at EU ikke er lige så gode, faktisk betydelig ringere, til at bringe sig i spidsen som samarbejdspartner for Grønland. Og det synes jeg jo er bekymrende, om end fru Aaja Chemnitz sagde, at EU nu har oppet sig en smule. Danmark overtager jo lige om lidt EU-formandskabet. Jeg tror, at det er om mindre end et år, at vi overtager EU-formandskabet. Og derfor vil jeg gerne spørge ordføreren, om de grønlandske folketingsmedlemmer, eller om regeringen i Grønland har fremlagt nogle konkrete ønsker eller behov til den danske regering, som man fra Grønlands side ønsker at få fremmet i forbindelse med det danske formandskab for EU.
- Kl. 21:34 Kl. 21:36
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Aaja Chemnitz (IA):**
Mange tak. Også tak for det virkelig gode samarbejde med SF; det sætter vi i IA rigtig stor pris på. Man kan sige, at hvis man gerne vil finde svar, er det jo altid godt at kigge lidt tilbage i historien. Og der har vi jo set, at der tidligere har været en hensigtserklæring mellem Grønland og EU, uden at der egentlig rigtig er kommet noget ud af det. Det er også derfor, at jeg i hvert fald har været en lille smule kritisk i forhold til det. Det er fint at lave en god politisk aftale, men den skal ligesom følges op af noget konkret.

Et område, der er oplagt at samarbejde om, er de kritiske mineraler. I dag er det Kina, der nærmest har monopol på det, men ville det ikke være interessant, hvis vi tog de 78 pct. af alle de mineraler, som EU har brug for – dem kan man sådan set finde i Grønland i dag – og samarbejdede om dem? Burde vi ikke samarbejde om det, i stedet for at vi skal til Kina og finde de kritiske mineraler?

Kl. 21:35

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 21:35

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for svaret. Mit næste spørgsmål var netop, om ordføreren ikke så en oplagt mulighed for at snakke kritiske jordarter, hvor EU jo netop er afhængig af Kina, og hvor Grønland kan levere dem.

Er det ordførerens vurdering, at Grønland så også vil være villig til at gå ind i et konkret samarbejde med EU om netop den del? For det er jo det, EU mangler i øjeblikket. Og jeg tror, at det fremadrettet bliver helt afgørende sikkerhedspolitisk, at EU selv kan levere de råstoffer, man har brug for, i stedet for at skulle være afhængig af Kina. Det så vi under corona ikke bragte noget godt med sig, og derfor er det også oplagt i forhold til at kigge ind i fremtiden, at det bliver vi mere uafhængige af.

Kl. 21:35

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:35

Aaja Chemnitz (IA):

Det er klart IA's opfattelse, at det er der en åbenhed over for i Grønland. Vi har jo sagt nej til uran, og selvfølgelig kan der være nogle små forbehold på nogle områder, som man er nødt til at tage med ind i den diskussion. Men ellers oplever jeg sådan set et land, som er pro mineselskaber, og et stort ønske om netop at sikre, at vi diversificerer vores økonomi, og der er råstoffer sammen med turisme og andre områder noget af det, vi kigger rigtig meget ind i.

Noget af det, man også kan kigge på i forhold til EU, er jo uddannelse og forskning. Kunne vi ikke samarbejde endnu mere om de områder?

Kl. 21:36

Formanden (Søren Gade):

Hr. Carsten Bach, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 21:36

Carsten Bach (LA):

Tak for det. Og også tak fra mig for ordførertalen. Lidt tidligere på aftenen var det sådan, at hr. Morten Messerschmidt mindede os om, at det her jo er en forhandling om statsministerens åbningstale. Det står endda også på lystavlen bagved, at det er en forhandling om redegørelse nr. R 1, statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Jeg vil faktisk sige, at hvis det havde været en konkurrence, kan man jo altid diskutere, hvem der så havde vundet, altså hvem der måske er mest tekstnært i nærheden af at referere til statsministerens tale. Jeg tænker i hvert fald ikke, at hr. Morten Messerschmidt ville vinde den konkurrence. Hans tale handlede jo i virkeligheden primært om en tidligere statsminister.

Men der er mit udgangspunkt, at statsministeren jo i sin åbningstale netop nævnte, at Grønland er det store arktiske land i rigsfællesskabet, og at det jo derfor helt naturligt er sådan, at Grønland skal spille en helt særlig rolle, når kongeriget overtager formandskabet i Arktisk Råd.

Mit spørgsmål til ordføreren er så, hvordan hun ser den helt særlige rolle, som Grønland skal spille i Arktisk Råd, udformet.

Kl. 21:37

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:37

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Vi har fra IA's side netop spurgt en række aktører i Grønland, hvordan de forestiller sig at Arktisk Råds formandskab kunne se ud. Og der er i hvert fald et ønske om, at man sikrer en større inddragelse hen imod det her formandskab.

Noget af det, vi meget konkret godt kunne tænke os, var, at der blev afsat en pulje på 40 mio. kr., 20 mio. kr. til en række initiativer. Noget af det, som Norge har rigtig meget fokus på, er bl.a. at holde en ungdomskonference i Tromsø her om ikke så lang tid. Og det her ungdomsfokus synes vi er interessant at se hvordan vi kan videreføre til det danske, grønlandske og færøske formandskab for Arktisk Råd, bl.a., men også fokus på oprindelige folk, fokus på erhvervsmuligheder og fokus på investeringsmuligheder synes vi er nogle oplagte temaer ligesom at kigge på.

Så der har vi lavet et idékatalog, hvor vi prøver at kigge på: Hvis der skulle afsættes den her pulje, hvad er det så for nogle initiativer, man kunne være med til at tage som en del af det her formandskab.

Kl. 21:38

Formanden (Søren Gade):

Hr. Carsten Bach.

Kl. 21:38

Carsten Bach (LA):

Tak for svaret på det. Min næste korte bemærkning handler også om nogle bemærkninger, statsministeren kom med i sin åbningstale. For der betegnede statsministeren nemlig samarbejdet i rigsfællesskabet som ligeværdigt, respektfuldt og noget, som man kunne tolke som værende nytænkende.

Mit spørgsmål er så, om det også er sådan, ordføreren og ordførerens vælgere faktisk vil betegne og oplever samarbejdet i rigsfællesskabet.

Kl. 21:39

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:39

Aaja Chemnitz (IA):

Ja, det er stort set ordret sådan, og derfor synes vi også, at det er gode ord, kan man sige. Ord skal jo også følges op af handling, og ord skal også følges op af initiativer, så det er jo noget af det, som vi vil blive ved med at lægge et pres på i forhold til nordatlantpuljen, men også i forhold til de generelle initiativer, som vi ser.

Jeg synes, det er positivt, når jeg ser lovprogrammet, at se, at der faktisk er langt flere lovforslag, der vedrører Grønland, end det, vi har været vant til at se. Altså, det er nærmest en to- eller tredobling af de lovforslag, som vi skal behandle i Folketinget. Så på den måde har man jo bl.a. på justitsområdet forstået, at man har en stor opgave at løse på vegne af Grønland.

Kl. 21:39

Formanden (Søren Gade):

Fru Monika Rubin, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 21:39

Kl. 21:42

Monika Rubin (M):

Mange tak for en rigtig fin tale. Jeg var for nylig selv så heldig at være på en orienteringstur i Grønland, og det gjorde et kæmpestort indtryk. Vi sejlede med forsvarsskibet fra Arktisk Kommando op langs vestkysten, og vi var inde at besøge nogle forskellige bygder. Vi talte også med nogle af de sundhedsansatte, der er på nogle af de små hospitaler, og også med folk i bygderne, og de udfordringer, som vi har i Danmark på sundhedsområdet, er jo næsten vand i forhold til nogle af de udfordringer, der er i Grønland, på grund af de store afstande, der er i Grønland.

Så jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren, hvordan ordføreren mener samarbejdet med Danmark er på sundhedsområdet, om der er potentiale for forbedring, og hvor det eventuelt kunne være.

Kl. 21:40

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:40

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for spørgsmålet. Tidligere i dag besøgte jeg patienthjemmet, som rummer mange af de grønlandske patienter, som er hernede. Der er plads til 80 mennesker. I dag er der 100 mennesker, og så har man også 30 mennesker, som bor andre steder rundt omkring, så de kunne i virkeligheden jo snildt have brug for et ekstra sted til at have endnu flere patienter.

De har 4 sygeplejersker til at tage sig af de her 130 patienter. Det siger sig selv, at det ikke rigtig hænger sammen, og noget af det, de oplever, er, at rigtig mange kommer hernede. De fortalte en historie om en, som nærmest kravlede ind ad døren, fordi han var så syg af den kræftsygdom, som personen havde, og personen levede ikke særlig længe efter at være kommet til patienthjemmet.

Så en tidlig diagnose hjemme i Grønland er som det første afgørende i forhold til at sikre, at dødeligheden falder, men også bedre adgang til de danske kræftpakker på et tidligere tidspunkt vil for at være helt ærlig redde liv. Så det er et område, jeg synes man er nødt til at kigge på for at se, om man ikke kunne samarbejde mere der.

Kl. 21:41

Formanden (Søren Gade):

Fru Monika Rubin.

Kl. 21:41

Monika Rubin (M):

Mange tak for det. Jeg vil vildt gerne tale videre med ordføreren omkring det her, også fordi vi jo på et tidspunkt skal arbejde med kræftplan V i regeringen. Så lad os drikke en kop kaffe og udveksle nogle idéer.

Kl. 21:42

Formanden (Søren Gade):

Der er et svar. Værsgo.

Kl. 21:42

Aaja Chemnitz (IA):

Det er bare et kort svar. Tusind tak for samarbejdet og også for engagementet. Noget af det, vi gerne så, var, at man blev bedre til ligesom at lave brobygning fra det grønlandske sundhedsvæsen til det danske. Det er bl.a. to journalsystemer, man har, og man mangler patientkoordinatorer til ligesom at sikre, at overgangen bliver lidt nemmere. Så det er også nogle af de ting, vi prøver at kigge ind i. Men ja, tak for engagementet og spørgsmålet.

Formanden (Søren Gade):

Så blev det hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.
Kl. 21:42

Rasmus Jarlov (KF):

Tak. Tak for en god og konstruktiv tale. Jeg er lidt misundelig over alle de ting, der hele tiden bliver hevet hjem til Grønland fra Aaja Chemnitz' side; det er meget imponerende.

Jeg er ked af det her lighedstegn, der bliver sat mellem det at tale grønlandsk og det at være grønlænder. Der er jo en meget stor del af Grønlands befolkning, som har dansk som deres førstesprog, og jeg håber meget, at de også kan blive inkluderet i Grønland i fremtiden, for ellers bliver det et samfund, hvor en meget stor del af befolkningen er udelukket fra at være ligeværdige borgere sammen med andre.

Herhjemme er jeg mest optaget af det, vi kan gøre i Danmark, for at grønlændere også kan føle sig velkomne i Danmark, og i stedet for hele tiden at tale om splittelse og om, hvordan vi kan bevæge os længere væk fra hinanden, vil jeg egentlig bare helt bredt spørge ordføreren: Hvad mangler man fra dansk side mest at gøre, for at vi kan stå sammen og bevæge os tættere på hinanden?

Kl. 21:43

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:43

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for samarbejdet, også igennem mange, mange år, og også for ordførerens engagement i forhold til Grønland. Jeg ved, at ordføreren vist ikke genopstiller næste gang, så jeg vil gerne sige dybfølt tak for din indsats, også i forhold til Grønland.

Grønland er mangfoldigt. Vi har folk med grønlandsk baggrund; vi har folk med grønlandsk baggrund, som er grønlandsktalende; vi har nogle, som er dansktalende; og vi har nogle, som er engelsktalende. Særlig det sidste er noget, vi oplever mere og mere. Vores børn og unge er grønlandsk- og engelsktalende, så det er noget, som er kommet. Da jeg talte med lærerforeningen for ikke så lang tid siden, sagde man, at det, de kan, er youtubeengelsk; det er ikke nødvendigvis skoleengelsk. Så der ligger også en udfordring, som vi skal være opmærksom på.

Men folk med thailandsk og filippinsk baggrund er jo sådan set til en vis grad med til at opretholde det grønlandske samfund, så det er også vigtigt for os at sige, at vi er nødt til at være rummelige. Vi er nødt til at kunne finde nogle pragmatiske løsninger på det her med sproget. Og så havde ordføreren et meget stort spørgsmål, som jeg håber på at svare på lidt senere.

Kl. 21:44

Formanden (Søren Gade):

Hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:45

Rasmus Jarlov (KF):

Lad os blive lidt i det her med sproget, for det, der bekymrer mig, er, når man f.eks. hører grønlandske politikere, som mener, at det nu ikke skal være muligt at tale dansk i Landstinget længere – det er, når man ser sådan en sprogpolitik, hvor det egentlig handler om at fjerne alt dansk fra Grønland.

Vi er jo fra dansk side helt med på, at Grønland ikke er Danmark og har sin egen identitet, men jeg synes også, det bliver meget historieløst, hvis man ikke anerkender, at den identitet også har et dansk islæt, fordi Danmark i så mange år har været i Grønland og

der er så mange grønlændere, som har danske aner. Så det virker sådan helt forkert på mig, at man i den grad forsøger at fjerne det danske islæt fra Grønland.

Kl. 21:45

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:45

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Jeg tror generelt, vi har lidt tendens til at lytte til dem, der taler allerhøjest. Men med alle dem, jeg kender i Grønland, i hele Grønland, er det klart min opfattelse, at der er rigtig mange, som har en pragmatisk tilgang til det, som netop forstår den historie, der er, og som også gerne vil skabe en fremtid – mange af dem også sammen med Danmark; nogle af dem også på en måde, hvor der er øget albuerum, kan man sige, særlig på det udenrigspolitiske område.

Men jeg oplever, at der er rigtig mange helt almindelige, fornuftige mennesker, som står op hver dag og går på arbejde og er med til at bidrage til det grønlandske samfund, og som er enormt konstruktive i deres måde at anskue netop det på, altså det her med at sikre det, at man gerne vil have et godt samfund for sig selv og for sine børn. Så jeg tror, der i virkeligheden er noget ret universelt i det, som gælder for os alle sammen.

Kl. 21:46

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 21:46

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Nu måtte vi jo ikke stille spørgsmål til den forrige ordfører, så jeg bare her nu benytte 10 sekunders til at sige tak til den tidligere ordfører, nemlig fru Aki-Matilda Høegh-Dam, for talen.

Jeg vil gerne spørge fru Aaja Chemnitz til handleplanen mod racisme, som er noget, jeg ved ligger ordføreren meget på sinde. Der har jo i et par år været lagt op til, at vi skulle have en generel handleplan mod racisme i Danmark – en plan, der både skal kortlægge omfanget af det, og hvad det er for en karakter af racisme, vi har, og også fremsætte en lang række initiativer til, hvordan vi kommer det til livs. Man kan sige, at nu har vi jo i løbet af forsommeren vedtaget en handleplan mod antisemitisme, og det er et utrolig vigtigt tiltag. Det er ét hjørne af racismebekæmpelsen i Danmark. Men det er ærlig talt ret uhenigtsmæssigt, at vi stadig væk mangler den generelle plan.

Vil ordføreren, når nu vi ved, at adskillige grønlændere i Danmark også udsættes for diskrimination og racisme på lige fod med andre minoriteter, dele nogle af overvejelserne om, hvad det er for nogle konkrete initiativer, som ordføreren kunne forestille sig skulle ligge i en sådan handleplan?

Kl. 21:47

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:47

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. For det første vil jeg sige, at handlingsplanen mod antisemitisme sådan set er ret inspirerende at kigge ind i for at se, om der er nogle af de forskellige initiativer, vi måske kan videreføre i forhold til den handleplan, der skal være mod racisme sådan lidt mere generelt. Så det er noget af det, vi kigger lidt ind i fra vores side. Men derudover handler det selvfølgelig om at kigge på, hvad

det er for nogle minoritetsgrupper, der er. Og det kan være, at netop for at sikre noget lighed, kan man sige, er det måske forskellige initiativer der skal til, afhængigt af hvad det er for nogle grupper.

Er det viden omkring Grønland og Færøerne? Det mener vi i hvert fald kan være med til at bygge en bro. Er det en diskriminationslinje under Institut for Menneskerettigheder, som er nødt til at blive bedre? For der er stort set ingen, der bruger den i dag. Altså, vi er nødt til at dreje på de håndtag, der ligesom er i gang, og se på, hvordan vi kan styrke indsatsen i forhold til det her med racisme. For det rammer rigtig, rigtig mange fra Grønland, og jeg ved, det også rammer rigtig mange andre minoriteter i det danske samfund, og det synes jeg sådan set ikke det danske samfund kan være tjent med. Så jeg synes, det er vigtigt, at den her handleplan kommer på plads snarest muligt.

Kl. 21:48

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach? Nej. Så går vi videre i ordførerrækken, og jeg giver nu ordet til fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 21:48

Katrine Robsøe (RV):

Tusind tak, og også tusind tak herfra for en rigtig god tale. Jeg vil gerne spørge ind til noget, som jeg ved at ordføreren og jeg har tilfælles, nemlig den her kærlighed til uddannelse og unges muligheder, og også til 15 punkter, som ordføreren nævnte i sin tale, der er kommet på baggrund af det møde på Marienborg om, hvordan man kan gøre det bedre på det her område, også til gavn for alle de unge i Grønland.

Kan ordføreren ikke sætte lidt flere ord på, hvad det er for nogle punkter, og også på, hvordan vi kan arbejde videre med dem?

Kl. 21:49

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:49

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak, og tak for netop at stille det her spørgsmål. Vi har prøvet at dele det op i det, som naalakkersuisut har ansvar for, og det, som vi har ansvaret for her i Folketinget – og hvor er det, at kommunerne i Grønland kan være med til at løse en opgave? For at tage det sidste først kan man sige, at sommerferiejobs i Grønland er med til at skabe en langt større tilknytning til det grønlandske arbejdsmarked. Men der er nogle udfordringer, som vi stadig væk vil blive ved med at arbejde med dér.

Til finanslovsforhandlingerne vil vi tage med, at vi godt kunne tænke os en bedre studieforbereende indsats, i forhold til når man flytter fra Grønland til Danmark, for det er et langt sværere skifte, i hvert fald for mange, end vi egentlig har gået og troet. Vi har sådan set også en idé om, at vi godt kunne tænke os at sikre nogle billige billetter, så der er endnu flere af de grønlandske studerende, der kan komme hjem til Grønland, sådan at man kan sikre en større tilknytning. For i dag er det faktisk kun 56 pct., der vælger at flytte hjem til Grønland, efter at de har læst i Danmark.

Kl. 21:50

Formanden (Søren Gade):

Fru Katrine Robsøe.

Kl. 21:50

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Nu er jeg jo så heldig, at jeg også har fået lov til at være formand for Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg, og jeg

vil bare sende en meget åben invitation til, at vi rent faktisk arbejder videre med det her, og det ved jeg at der også er en interesse for blandt de andre ordførere i Folketinget og medlemmer af udvalget. Så jeg håber, at vi kan arbejde videre med det her og rent faktisk være med til at få noget af det her til at blive til virkelighed.

Kl. 21:50

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:50

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Vi har jo en organisation, der forholder sig til arktisk forskning, som hedder UArctic – University of the Arctic – og der er faktisk 285 forskellige universiteter i Arktis, som har et samarbejde. Der prøver vi at sikre, at den bevilling, som har været på 3 mio. kr. til UArctic, og som netop sikrer, at unge kan komme på udveksling i Arktis, men også, at undervisere kan komme på udveksling i Arktis, bliver øget til 6 mio. kr. Så i forhold til et forsvarsforlig vil det være noget af det, som vi helt konkret kigger ind i.

Kl. 21:51

Formanden (Søren Gade):

Fru Helene Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 21:51

Helene Brydensholt (ALT):

Jeg vil starte med, og det undskylder jeg for, lige at udnytte de første par sekunder til at takke den tidligere ordfører, Aki-Matilda Høegh-Dam, for talen. Jeg havde egentlig trykket mig ind for at få ordet, og jeg fik også simultantolket hendes tale i alliance med en af hendes gode medarbejdere. Så jeg kunne egentlig sagtens have stillet nogle spørgsmål til talen, men det fik jeg så ikke lov til.

Til gengæld er jeg rigtig glad for, at jeg kan stille ordføreren, som står på talerstolen nu, nogle spørgsmål, og dem har jeg masser af. Jeg vil starte med at takke for det rigtig, rigtig gode samarbejde, ordføreren, jeg og Alternativet har i forhold til at presse regeringen til at handle på den handlingsplan mod racisme, som vi jo er blevet lovet igennem flere år nu, tror jeg vi er oppe på at vente.

Det er jo ved at være en lidt tragikomisk affære, at vi skal vente så lang tid på en handlingsplan mod racisme, mest tragisk, fordi der jo er rigtig mange problemer med diskrimination ude i samfundet og også over for grønlændere i Danmark. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren, om ordføreren kunne sætte et par ord på, hvad det er for en form for diskrimination, som grønlændere oplever i Danmark.

Kl. 21:52

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:52

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak, og tak for samarbejdet, også med Alternativet. Allererst tror jeg, det i høj grad handler om at forstå, at handlingsplanen måske i virkeligheden er starten på, at vi arbejder meget mere struktureret med racisme. Altså, vi er nødt til at få noget data for ligesom at vide, hvor det er, udfordringerne er.

På nogle områder tror jeg, at fordi vi repræsenterer Grønland og har adgang til f.eks. en nordatlantpulje, er vi måske en lille smule foran, fordi vi jo sådan set har været med til at sikre relativt meget data i forhold til grønlændere, både på arbejdsmarkedet, men også i forhold til en tilflytning til Danmark, så måske kan man også kigge på nogle af de mange initiativer, vi allerede har sat i værk. Der er skoletjenester ude i de grønlandske huse, så de kan komme ud at

undervise ude på folkeskolerne der, hvor der er grønlandske elever, så man kan være med til at sikre, at der er en større forståelse for Grønland osv. osv.

Så de gode initiativer, som der er gode erfaringer fra, vil vi gerne være med til at prøve at samle i forhold til Grønland, men også netop i forhold til at kigge på den her handleplan mod antisemitisme og se, om der er god inspiration at hente dér.

Kl. 21:53

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 21:53

Helene Brydensholt (ALT):

Tak. Som et opfølgende spørgsmål på det kunne jeg egentlig godt tænke mig at høre ordføreren om ordførerens oplevelser. Altså, man må gå ud fra, at regeringen har arbejdet på den her handlingsplan. De har brugt, hvad er det 2½ år på den nu. Oplever ordføreren, at ordføreren eller repræsentanter for de grønlændere, der bor i Danmark, er blevet inddraget i det arbejde, som man må formode bliver lagt i at lave den her handlingsplan?

Kl. 21:54

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:54

Aaja Chemnitz (IA):

Jeg tror, det var et ledende spørgsmål; inddragelsen har i hvert fald ikke været helt god. Men lad os kigge på det, og lad os gå konstruktivt til værks i forhold til også fra vores side måske at pege på sådan lidt mere konkret og i fællesskab, hvad det er for nogle områder, hvor vi ser at der i hvert fald er et meget konkret behov. Og så skal vi huske på, at FN's specialrapportør var i Danmark og i Grønland for ikke så lang tid siden og jo pegede på en række udfordringer i forhold til netop racisme og diskrimination, bl.a. det her med retten til tolkning, retten til have en bisidder, hvis der er anbringelsessager, osv. osv., så der er rigtig meget materiale at tage udgangspunkt i.

Kl. 21:54

Formanden (Søren Gade):

Fru Anna Falkenberg, værsgo.

Kl. 21:55

Anna Falkenberg (SP):

Tak, og tak til ordføreren for en rigtig god tale, og tak for det daglige samarbejde, vi har. Jeg synes også, at ordføreren fortjener ros for altid at se konstruktivt på tingene og, når vi møder nogle bump på vejen, altid at forsøge at finde en løsning i stedet for at tale en konflikt op. Det synes jeg ordføreren fortjener rigtig meget ros for.

Jeg har et spørgsmål i forhold til det Sjómaq-projekt, som IA og Sambandspartiet har iværksat sammen, og som vi har fået afsat nogle penge til på finansloven. Sjómaq er jo kommet med en analyse, som faktisk viser os noget data på, hvad unge i rigsfællesskabet ved om hinanden, og hvad det er for nogle udfordringer, de føler der er, i forhold til at opnå mere viden om hinanden. Så kan ordføreren give os lidt af sit syn på de konklusioner, der er i den rapport, som jeg ved at ordføreren har haft mulighed for at dykke ned i?

Kl. 21:55

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:56

Aaja Chemnitz (IA):

Allerførst en enormt stor tak til ordføreren for det rigtig, rigtig gode samarbejde i dagligdagen, og jeg tror, det er tydeligt for enhver, at der på mange områder er en fælles front fra Grønland og Færøerne i hvert fald den her vej, fordi der er rigtig mange ting, som vi ser ens på. Så tusind tak for det, og ikke mindst for ønsket om, at vi har fokus på børn og unge. De skal vide meget mere om hinanden og ønske at komme hinanden ved, fordi det faktisk er vigtigt, hvis der skal være en eller anden form for samarbejde også fremadrettet. Så Sjómaq er jo et af de områder, vi har samarbejdet om. Det er vigtigt, at vi sikrer, at Sjómaq kommer til at fortsætte, her når bevillingen snart udløber. Og så er det også vigtigt, at vi bliver ved med at have det her fokus på at sikre undervisning om Grønland og Færøerne til de unge og studierejser mellem Danmark, Grønland og Færøerne. Så der er en lang række områder, som vi mener vi er nødt til at kigge endnu mere på med udgangspunkt i den her nye rapport fra Sjómaq.

Kl. 21:57

Formanden (Søren Gade):

Fru Anna Falkenberg.

Kl. 21:57

Anna Falkenberg (SP):

Det er jeg helt enig med ordføreren i. Noget, jeg faktisk glæder mig over i den her analyse eller rapport, der er kommet, er, at de unge, faktisk et stort flertal af de unge i rigsfællesskabet, ønsker et styrket rigsfællesskab og faktisk også ser nogle muligheder i det samarbejde, vi har imellem rigsdelen, selv om der er nogle ting, vi skal rette op på. Men er ordføreren enig i den konklusion, der er i rapporten, om, at vi skal styrke samarbejdet? Og hvordan mener ordføreren at vi kan gøre det? Hvad er det for nogle konkrete initiativer, der skal på bordet?

Kl. 21:57

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:57

Aaja Chemnitz (IA):

Udgangspunktet er, at så længe vi er et rigsfællesskab i den form, vi har, og når det også udvikler sig, så er det enormt vigtigt, at vi ved noget mere om hinanden. Særlig den unge generation er nødt til i langt højere grad at vide noget mere om, hvordan det er at være ung på Færøerne, hvordan det er at være ung i Grønland, og hvordan det er at være ung i Danmark, og der er der en skævvridning i forhold til den viden, der er. Det er sådan set også mellem Færøerne og Grønland, at vi skal blive bedre til at sikre det. Og der mener jeg, at Sjómaq og de tidligere midler, vi har fået afsat til konkrete projekter, kan være med til at sikre, at man ved meget mere om hinanden, og at interessen for hinanden bliver større.

Kl. 21:58

Formanden (Søren Gade):

Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 21:58

Karsten Hønge (SF):

Ved indledningen til et nyt folketingsår vil jeg starte med at sige, at SF ser frem til atter et år med et tillidsfuldt samarbejde med Inuit Ataqatigiit og med fru Aaja Chemnitz personligt. Fru Aaja Chemnitz var lige inde på den arktiske basisuddannelse. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om ordføreren kunne sætte lidt flere ord på samspillet mellem den arktiske basisuddannelse og det udspil til en udenrigspolitisk strategi, som er lagt frem af naalakkersuisut.

Kl. 21:58

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:58

Aaja Chemnitz (IA):

På tværs af partierne i Grønland er der sådan set rigtig stor opbakning til den arktiske basisuddannelse, som jeg ser det. Lige nu har der været 22 uddannelsespladser. Der er et mål fra IA's side om, at der mindst skal være 40, og det har der også været en tilkendegivelse af fra regeringens side. Så det her med at blive ved med i virkeligheden måske også at kigge på, hvad det er, der fungerer godt, hvad der lige skal justeres en lille smule, og måske også se på, om vi kan udvide det, synes vi er rigtig interessant.

Så kan man sige, at Kangerlussuaq jo bliver lidt et knudepunkt, på trods af at landingsbanen i Nuuk jo får den samme centrale funktion, som den har i dag. Stort set alle os, der har været i Grønland, er jo landet i Kangerlussuaq og har måske også tilbragt lidt for meget tid der, synes vi – i hvert fald ufrivilligt – indimellem. Men jeg tror på, at den geostrategiske placering, Grønland har, og ikke mindst Kangerlussuaqs særlige placering, også når man tænker på vejret, bliver rigtig vigtig fremadrettet både for forsvaret, men også for det grønlandske samfund.

Kl. 21:59

Formanden (Søren Gade):

Hr. Karsten Hønge.

Kl. 21:59

Karsten Hønge (SF):

Ja, det bliver måske sådan på sin egen sære måde en anelse vemodigt, når vi ikke skal mellemlande i Kangerlussuaq.

Jeg kunne godt tænke mig at fortsætte lidt mere i det udenrigspolitiske spor. Hvordan ser fru Aaja Chemnitz muligheden for, at Grønland og Færøerne får en mere selvstændig placering i Nordisk Råd? Og hvis der kunne blive tid til det, kan fru Aaja Chemnitz så give et par bemærkninger om betydningen af den organisation, der hedder Arctic Parliamentarians?

Kl. 22:00

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:00

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Det er jo klart ønske fra Grønlands side, at vi gerne vil have en fast plads i Nordisk Råd og sidde der i vores egen ret. Man kan sige, at der jo sådan set er rigtig mange tråde mellem Nordisk Råd og Arctic Parliamentarians. I Arctic Parliamentarians, hvor jeg sidder som formand, har jeg fremsat forslag til, hvordan Grønland kan få en lidt mere fremtrædende rolle. Der har vi oplevet, ligesom i Nordisk Råd, at Sverige og Finland har været lidt tilbageholdende. Så det er jo en proces, man er nødt til at give tid til, men i hvert fald noget, vi presser rigtig meget på for fra Grønlands side.

Kl. 22:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 22:00

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne fortsætte diskussionen om Sjómaqrapporten, for den jo med meget tydelighed viste, at det danske kendskab til Grønland og Færøerne var væsentlig mindre end f.eks. det færøske kendskab til Grønland og Danmark, og det er jo meget sigende. Jeg synes, det

meget fine ved rapporten var, at da jeg var med til fremlæggelsen af den, var det helt åbenlyst, at de unge, som deltog i fremlæggelsen, var meget opsatte på at styrke arbejdet og øge det. Så vil jeg spørge, hvordan den diskussion foregår i Grønland, og hvordan vi eventuelt kan implementere den via Dansk Ungdoms Fællesråd i Danmark også på en sådan måde, at det bliver en mere fælles diskussion.

Kl. 22:01

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 22:01

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Selve Sjómaqrapporten er baseret på netop ligeværdighed mellem de unge, så der er både repræsentanter for Grønland, Danmark og Færøerne, og det skal vi blive ved med at understøtte. Jeg synes, at den rapport og den diskussion, som der også var, er enormt vigtig for os ligesom at følge med i for at kunne, hvad skal man sige, ikke bare have en rapport, men rent faktisk også bruge den rapport aktivt til at kunne gå videre med nogle ting.

Helt konkret ved jeg, at INUA, som svarer til Ungdommens Røde Kors i Grønland, er en meget aktiv organisation, som jeg har enormt stor respekt for, og som er meget aktiv også omkring Sjómaq og det at repræsentere Grønland ikke kun i Danmark, men også ude i resten af verden. Det er nogle af dem, jeg har rigtig meget tillid til. Jeg ved, at de er gode til at repræsentere Grønland.

Kl. 22:02

Formanden (Søren Gade):

Fru Jette Gottlieb for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 22:02

Jette Gottlieb (EL):

Ja, jeg vil godt lige springe til et andet punkt, og det er spørgsmålet om den selvstændige repræsentation i Nordisk Råd. Grunden til, jeg vil rejse det nu, er jo, at vi meget snart har session, og der ville det være glimrende, hvis man havde en meget præcis tilgang både fra de grønlandske medlemmer og fra de færøske medlemmer og den danske delegation, som jo har vedtaget, at vi går varmt ind for, at der skal være otte selvstændige delegationer. Men er der nogle idéer til, hvordan vi kan overbevise de øvrige lande om, at det er den rigtige måde at organisere det nordiske samarbejde på, samt til hele diskussionen om, hvordan man sikrer repræsentation i præsidiets og sådan nogle ting?

Kl. 22:03

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 22:03

Aaja Chemnitz (IA):

Jeg ved, at vi er mange fra Grønland, som er i løbende dialog både med mine arktiske kollegaer rundt omkring, som sidder i parlamenterne, også i Sverige, også i Finland, men også med Nordisk Råds formandskab, som lige har været i Grønland for netop at være lidt mere nysgerrig på, hvad det er, der skal til, hvad det er for et ønske, der er fra Grønlands side. Det synes jeg er nogle vigtige skridt at tage, så jeg oplever sådan set, at der bliver lavet rigtig meget lobbyarbejde på politisk niveau. Og det er jeg også med til at deltage rigtig meget i i forhold til at sikre, at der bliver otte selvstændige medlemmer af Nordisk Råd i fremtiden.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Tak til fru Aaja Chemnitz fra IA. Jeg byder nu velkommen til fru Anna Falkenberg.

Kl. 22:03

Kl. 22:04

(Ordfører)

Anna Falkenberg (SP):

To vagabonder, Vladimir og Estragon, sidder under et træ ved en korsvej og venter. Vi er i slutscenen af Samuel Becketts teaterstykke »Mens vi venter på Godot«. Efter at have ventet i lang tid beslutter de sig til sidst for at gå. Kom, lad os gå, siger Vladimir. Ja, lad os det, siger Estragon. Alt imens de begge bliver siddende. De to vagabonder har ventet på Godot i flere dage. Hovedpersonerne har i to dage i træk fået besked om, at Godot kommer i morgen, men han kom aldrig.

Rigsfællesskabet står ved en korsvej ligesom hovedpersonerne i »Mens vi venter på Godot«. Spørgsmålet rejser sig: Skal hovedpersonerne i teaterstykket handle eller vente på bedre tider? Skal Danmark og Færøerne handle eller vente på bedre tider? I min optik er der ingen tvivl: Vi skal være handlekraftige. Intet kommer af sig selv. Vi er i en situation, hvor vi har nået en grænse inden for de nuværende rammer. Skåret ind til benet er det Færøernes ønske om at agere mere selvstændigt på udenrigsområdet, der er en af de store knaster. Knasterne volder spændinger i rigsfællesskabet. Derfor glæder det mig også, at statsministeren i sin åbnings tale sagde, at vi har et fælles ønske om at udvide Færøernes og Grønlands muligheder for en egen udenrigspolitisk stemme.

Dernæst var det også positivt at høre fra rigsmødet her i sommer, at § 6 i hjemmestyreløven bliver aktiveret for første gang – et drastisk og modigt træk, fordi paragraffen aldrig er blevet brugt før. Men efter noget betænkningstid er jeg nået frem til, at det er en nødvendighed for at få afklaret, om Færøerne kan få medlemskab i WTO. Afgørelsen i Tvistløsningsnævnet, som det så mundret kaldes, vil få stor betydning for Færøernes fremtidige ageren på udenrigsområdet. Jeg er jo født optimist, så jeg tror ikke på, at man vil iværksætte et så drastisk redskab uden en forhåbning om en positiv konklusion. Så jeg ser frem til, hvad konklusionen bliver, og til at få afklaret, hvad vi kan inden for de nuværende rammer.

Ser vi tilbage på rigsfællesskabets historie, er lærdommen, at meget kan lade sig gøre. Modsat hovedpersonerne i »Mens vi venter på Godot« har vi haft politikere, der tør handle. At træffe store beslutninger kan være svært, men det er så sandelig også svært at stå i en uafklaret situation. Den amerikanske eksistenspsykiater Irvin Yalom siger, at en beslutning kræver handling, og at det ikke er godt nok, at du flirter med tanken om forandring; store beslutninger kræver vilje og ansvar.

Hjemmestyreløven er et eksempel på, at man fra færøsk og dansk side har taget ansvar og haft en vilje til at få det til at fungere. Fra tid til anden har man jo hørt argumenterne om, at hvis vi fortolker grundlovens strengt, kan vi jo ikke engang indbetale skat eller kræve skat på Færøerne, men man fandt en løsning. Et andet eksempel er, da daværende statsminister Poul Schlüter tog en politisk beslutning. Færøerne havde i flere år et ønske om at overtage råstofferne i undergrunden. Kronjuristerne sagde nej, men til sidst skar Poul Schlüter igennem. Man fandt en løsning. Dermed var vejen banet for, at Færøerne overtog råstofferne i undergrunden. Var det ikke sket, kunne situationen have udviklet sig til en krise i rigsfællesskabet, og det vidste Poul Schlüter godt.

Men hvad gør vi nu, når vi igen står ved en korsvej? Mit parti, Sambandsflokkurin, er kommet med et bud på, hvordan vi kan modernisere forholdet i rigsfællesskabet. Det ligger jo i vores dna, at vi vil styrke og bevare det. Moderniseringen bygger på stordriftsforde-

len i et nyt fællesskab og med retssikkerheden i fokus. Vi mener, at nogle sagsområder stadig skal være fællesområder. Det er så grundloven, valutaen, kongehuset, retsvæsenet, politi, anklagemyndighed og kriminalforsorgen. Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken skal delvis være fællesområder. Den færøske del af udenrigspolitikken skal styres fra Færøerne, og vi bør ligeledes have bestemmelsesret på forsvarsområdet, når det kun gælder Færøerne, f.eks. når det kommer til militære installationer, som en radar f.eks. er.

Kl. 22:09

Der er også brug for en ny hjemmestyrelsen, måske en selvstyrelov. Loven skal konkludere, at hvis Færøerne ønsker at løsrive sig fra Danmark, er det Færøerne selv, der skal afgøre det, selv om jeg personligt ville begræde det. Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik skal ligeledes stadfæstes i den nye lov.

Vi foreslår ligeledes, at en kommission mellem Færøerne og Danmark nedsættes for at udrede, hvordan vi når de ønskede resultater. At vi som parti har et bud på, hvordan vi skal styrke rigsfællesskabet, er godt, og jeg ville elske, at andre partier på Færøerne også kom med nogle konstruktive bud på nogle ændringer, uagtet hvad Tvistløsningsnævnets konklusion bliver.

Men vi går nu ind i et nyt folketingsår – et år, jeg ser rigtig meget frem til. Et af de områder, som jeg personligt vil prioritere rigtig højt, er forholdene for det færøske politi. I dag er politiet et fælles område, hvor beslutningerne ligger i Danmark og hos os her i Folketinget. Det skal vi huske. Som jeg så ofte har sagt, mener jeg, at det skal forblive sådan, men det kræver, at vi lytter og prioriterer forandringer og forbedringer. Forbedringer er der brug for, og Færøernes Politiforening har længe udtrykt en utilfredshed. Utilfredsheden bunder i, at de ikke kan udføre det politiarbejde på tilstrækkelig vis. Jeg har derfor i dag et brev med fra formanden for Færøernes Politiforening, som jeg vil læse op for jer:

Kære politikere! Da jeg fik mit job som politibetjent, sagde rigspolitichefen til os, at nu var vi en del af verdens bedste politi. Det var stort, og vi følte os beærede af at være en del af verdens bedste politi. Men anno 2024 har politiet det ikke så godt generelt, og nu høres ordene verdens bedste politi desværre ikke så ofte.

Færøernes politi har millionunderskud. Budgetanalyse udfærdiges med henblik på at tilpasse politiet til underskuddet. De fleste politiafdelinger er underbemandede, og p.t. ser vi en masseflugt, orlov, sygemeldinger og direkte opsigelser. Normalt var dette et livsjob.

Færøernes politi har ingen efterretnings- og analyseafdeling og begrænsede lognings- og søgemuligheder med den konsekvens, at politiet ikke kan forebygge og ikke få nødvendig viden om, hvilke personer der kommer til Færøerne, eller hvad tendensen er på Færøerne i forbindelse med organiseret kriminalitet over landegrænserne, radikalisering osv.

Ud over alle almindelige politiopgaver og sager har kriminalitetsbilledet ændret sig voldsomt. Politiet har i dag over tusind særlige underretninger, som kan indeholde sædelighedsovergreb mod børn, og over tusind økonomiske efterretninger. Formåen og bemanding er kun til, at én person arbejder primært ved disse særlige underretninger, og to personer arbejder delvis med de økonomiske efterretninger.

Konklusionen er derfor indlysende: at Færøernes politi i praksis ikke lever op til kriminalitetsbilledet anno 2024. Jeg råber nu varsko med den hensigt og forventning, at det politiske system tager stilling til, hvad Færøernes politi skal kunne og indeholde. Med dette varsko håber jeg, at de folkevalgte tager stilling til, om Færøernes politi skal være en begrænset udgave af dansk politi på Færøerne, eller om Færøernes politi skal være verdens bedste udgave af dansk politi på Færøerne.

Således lyder formandens ord. Jeg har taget formandens brev til efterretning og vil gøre, hvad jeg kan for at få rettet op på forholdene. Jeg håber også, at I vil notere jer hans opråb. Politiet

og retsvæsenet på Færøerne må være på samme niveau som i Danmark. Danmark har en pligt til at prioritere de nødvendige midler til politiet på Færøerne.

Og så til noget helt andet: Vi er ved at være halvvejs igennem den her valgperiode, og status på halvvejen er, at jeg har haft et godt samarbejde med jer alle sammen – så tak for det – på tværs af alle partier.

Selv om vi nu står ved en korsvej så at sige, er det mit indtryk, at man rent faktisk fra dansk side vil gøre meget for at forbedre forholdet mellem Danmark og Færøerne og i rigsfællesskabet. Inddragelsen af færøske myndigheder i forbindelse med sikkerheds- og forsvarspolitik er et godt eksempel. Vi skal hele tiden huske at udvikle samarbejdet mellem landene. Lad os derfor være handlekraftige og ikke sætte os ned og vente på Godot.

Til sidst her vil jeg tilkendegive min støtte til den vedtagelsestekst, som er blevet fremsat af SVM-partierne. Tak for ordet.

Kl. 22:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til fru Anna Falkenberg. Den første korte bemærkning er til Hr. Per Husted.

Kl. 22:14

Per Husted (S):

Tak for en god tale, og tak for et godt samarbejde. Og tak for ordførerens engagement sidste år, da vi besøgte Færøerne og kom vidt rundt i det færøske samfund. Vi var meget imponeret. Jeg husker stadig vores besøg på stadion, hvor vi så ordførerens hold spille. Det var rigtig sjovt – resultatet er nok ikke noget, vi skal tale om i dag.

Men for at gå over til den alvorlige del, så er det jo ingen hemmelighed, at vi i rigsfællesskabet oplever et forværret trusselsbillede, ikke mindst i Arktis, og at vi derfor i de her år investerer massivt i vores forsvar og beredskab, så vi er i stand til at forsvare os selv og være beredte, hvis krisen skulle ramme os.

Vil ordføreren sætte nogle ord på til sit partis sikkerhedspolitiske prioriteringer og ønsker?

Kl. 22:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:15

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet. Og også tak for den rigtig gode tur, vi havde til Færøerne. Jeg glæder mig jo over at kunne vise jer lidt af Færøerne og også vise nogle andre aspekter som f.eks. Idræt og kultur, for det synes jeg virkelig også er noget, der er en styrke på Færøerne, og det er noget, vi gerne vil vise frem ude i verden.

I forhold til ordførerens konkrete spørgsmål til sikkerhedspolitiske prioriteringer, så har vi fra Sambandspartiet et stærkt ønske om, at vi samarbejder om at ruste os til de tider, vi befinder os i dag, hvor Færøerne jo er blevet en vigtig del af den geopolitiske spænding, der er, og hvor verdens stormagter kigger hen imod os.

Et af hovedelementerne for vores parti er jo en øget overvågning. Der kommer nu en radar, som skal overvåge vores luftrum, men vi mangler altså en del, når det gælder overvågning under vandet og på havoverfladen. Vi lægger vægt på, at vi generelt udøver suverænitets håndhævelse i de områder, som Færøerne og Nordatlanten udgør.

Kl. 22:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ønsker spørgeren den anden kort bemærkning? Så skal man lige trykke sig ind. Værsgo til spørgeren.

Kl. 22:16 kæmpet for i rigtig mange år. Så det sætter vi ekstremt stor pris på nu kommer.

Per Husted (S):

Jeg havde egentlig et andet spørgsmål, men ordførerens tale afstedkom faktisk, at jeg blev interesseret i at høre noget mere om et af de emner, ordføreren kom ind på. Ordføreren nævnte kriminaliteten i Færøerne, og der var nogle tal, der overraskede mig lidt, i forhold til hvad jeg tidligere har set.

Jeg kunne godt tænke mig, at ordføreren prøver at sætte nogle flere ord på og måske også overvejer, hvad der kan ligge bag ved det her. Det er meget at spørge om, når der er så kort tid til at svare, men jeg synes, det er en interessant ting at dykke ned i.

Kl. 22:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:16

Anna Falkenberg (SP):

Tak for det spørgsmål. Altså, vi ser jo på Færøerne et, som formanden for politiforeningen siger, fuldstændig nyt og ændret kriminalitetsbillede på Færøerne.

Vi kan se, at der kommer flere hårde stoffer til Færøerne, og vi kan se at noget af den kriminalitet, der bliver begået, også er banderelateret. Det er jo noget, vi for alt i verden har forsøgt at forebygge, men det er rigtig svært.

Så ser vi også de her økonomiske forbrydelser og forbrydelser mod f.eks. børn, som er voldsommere, end det nogen sinde har været før.

Kl. 22:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Louise Elholm.

Kl. 22:17

Louise Elholm (V):

Tak for ordet. Tak for talen, og tak for et altid rigtig godt og konstruktivt samarbejde. Det sætter jeg utrolig stor pris på. Jeg vil måske bare lige starte med at sige, at for Venstre er rigsfællesskabet utrolig vigtigt. Vi værdsætter det samarbejde, vi har med både Færøerne og Grønland, utrolig meget. Personligt ser jeg ikke kun rigsfællesskabet som tre forskellige lande, men sådan set som tre folk, der er flettet sammen på kryds og tværs. Der er masser af ægteskaber, der går på kryds og tværs, hvor man skiftevis bor forskellige steder. Det synes jeg er en berigelse af vores kultur på alle måder.

Mit spørgsmål går sådan set på noget helt andet, for nu hiver ordføreren jo det her med retsvæsenet frem. Jeg synes altid, det er vigtigt, at vi er opmærksomme på, hvordan det fungerer, og om det kører godt nok. Men jeg synes også nogle gange, vi skal samle sammen og se på, hvad det er, vi tidligere har gjort. Tidligere har vi jo talt om Mørkedal og fængslet der. Der er jo aftalt, at der skal sættes penge af til det. Det kan være, ordføreren lige vil komme ind på, hvor langt man er i processen, så vi ikke glemmer det.

Kl. 22:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:18

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet, og tak for det rigtig gode samarbejde, vi har til daglig. Det sætter jeg rigtig stor pris på. I forhold til selve retsområdet og fængslet er det jo blevet indskrevet i regeringsgrundlaget, at der skal stå et fængsel klar på Færøerne senest i 2029. Det er vi rigtig glade for, og det har både jeg og flere af mine forgængere

Hvad angår processen, går det en lille smule langsomt i forhold til at kortlægge, hvor det skal være, hvad det skal indeholde, hvor mange pladser der skal være, og om der skal være en åben afdeling. Den del af beslutningsprocessen synes jeg personligt går en lille smule langsomt, men jeg har selvfølgelig respekt for, at det jo er nogle processer, der skal tages beslutning om både her i Danmark og på Færøerne. Jeg ved, at processen er i gang nu, og nu står vi over for et kommunalvalg her om en måned på Færøerne, så jeg tror måske, man venter med at træffe beslutning om placeringen til bagefter, så der ikke går i kommunalpolitik i den beslutning. Det er bare mit bud, uden at jeg ved mere om det.

Kl. 22:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 22:19

Louise Elholm (V):

Tak for det. Det var rigtig rart at få opdateringen, for man glemmer nogle gange, hvor langt man rent faktisk er i processen, når man har bestemt sig for, at man skal gøre noget. Så det var en rigtig god opdatering.

Men det kan være, at ordføreren også vil uddybe lidt mere, præcis hvad man mener det er på politiområdet, som gør, at det ikke er det bedste politi. Er det, fordi man mener, der mangler penge i politiforenen, eller er det et eller andet strukturelt, der er udfordringen?

Kl. 22:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:20

Anna Falkenberg (SP):

Først og fremmest handler det jo om penge, og som formanden for politiforeningen siger, kører politiet på Færøerne med et stort underskud. Man har prøvet at lave analyser af, hvor man kan spare henne. Men det er også konkrete redskaber, som politiet på Færøerne ikke har, og som f.eks. politikredse i Danmark har. Formanden taler bl.a. om logningsmuligheder, og det er også i forhold til aflytnings-systemer. Du kan ikke anmelde en forbrydelse digitalt på Færøerne, som borgere i Danmark har mulighed for at gøre. På Færøerne skal du møde fysisk op på politistationen for at anmelde en forbrydelse. Så der er en række områder, der kræver et løft.

Kl. 22:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Sólbjørg Jakobsen.

Kl. 22:20

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak. Takk fyrri røðuna, tak for talen. Jeg hørte for nylig, at Klaksvík Kommune havde været udsat for et hackerangreb, og det var faktisk et alvorligt et af slagsen. Man havde meget svært ved at håndtere situationen, og det endte faktisk med, at Klaksvíkar kommuna gik i forhandlinger med de her hackere og fik så, ja, fundet en løsning, altså gav dem penge og fik faktisk købt de her data tilbage.

Nu ved jeg godt, at det er en politisag, så det er ikke for at gå så konkret ind i den her sag, men der ved jeg, at Færøerne har nogle lidt andre forudsætninger, end vi f.eks. har her i Danmark. Der er jo et område, som er hjemtaget til Færøerne, og jeg synes tit, man skændes om det; hvis der er noget, der er hjemtaget, så skal man finde ud af, hvem der skal passe det.

Jeg har haft mange gode snakke med ordføreren om, hvorfor man ikke snakker bedre om, hvordan man forener sine kræfter. Kan ordføreren sætte nogle ord på, hvordan man i eksempelvis sådan nogle scenarier kan drage nytte af hinanden i rigsfællesskabet?

Kl. 22:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:21

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet. Det er en meget ulykkelig sag, og det viser jo bare, hvad det er for en situation, vi er i i verden, og at Færøerne heller ikke går fri af den situation. Vi må bare indrømme, at vi på Færøerne har været lidt for naive i forhold til vores rolle i verden, og det er trist, at det skulle ende med, at man blev nødt til at give en løsesum for at få de her data tilbage.

Men jeg synes, at situationen viser, at vi bliver nødt til at op-ruste det beredskab, vi har på Færøerne, i forhold til den digitale infrastruktur. Der har vi også et ansvar i fællesskab, Færøerne og Danmark, for at samarbejde, f.eks. ved at Færøerne bliver bedre til at bruge Center for Cybersikkerhed og få nogle råd. Man må ikke være for stolt til at tage imod nogle råd og vejledninger i forbindelse med de stordriftsfordele, vi jo rent faktisk har ved at være i et kongerige.

Kl. 22:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ønsker fru Sólbjørg Jakobsen en anden kort bemærkning? Nej. Så er den næste korte bemærkning til fru Jette Gottlieb.

Kl. 22:22

Jette Gottlieb (EL):

Tak for det. Jeg har også været til fodboldkamp på Færøerne, til stor overraskelse for mange. Jeg vil sige, og det skal vi jo ikke snakke om nu, at det store problem ikke var, at Klaksvík vandt over Norge, det norske hold, men at det store problem var, at kampen foregik i Tórshavn og ikke i Klaksvík. Så der må være nogle regionale forskelle, der også må arbejdes med på Færøerne.

Men det, jeg ville spørge til, var faktisk politiet, for jeg har også været bekymret over det. For et år siden stod vi her og diskuterede problemerne med det grønlandske politi, og der var hovedproblemet i virkeligheden, at danske og grønlandske politibetjente ikke blev aflønnet ens. Det problem er løst. Men det problem, jeg ser på Færøerne, er, som jeg har forstået det, en kraftigt opkommende økonomisk kriminalitet

Mit spørgsmål går derfor på, og det er lidt i slægt med det spørgsmål, der blev stillet før: Er det kun penge, der er brug for, eller er det også ekspertise? Er det også udefrakommende assistance? Hvordan skal man opsummere de problemer, der er i forbindelse med den økonomiske kriminalitet?

Kl. 22:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er det ordføreren, så måske også kan opklare, hvad kampen endte med.

Kl. 22:23

Anna Falkenberg (SP):

Ordføreren kan ikke huske, hvad kampen, som fru Jette Gottlieb var til, endte med. Jeg mener, at Klaksvík vandt, men det må I ikke holde mig op på.

I forhold til spørgsmålet om politiet er det først og fremmest et spørgsmål om, at politiet på Færøerne får det her økonomiske løft, så man faktisk har mulighed for at nedsætte og bemande en afdeling, som kan tage sig af den her økonomiske kriminalitet, som

man jo også ser i Danmark. Den findes jo også på samme måde på Færøerne. Og det løft, der har været i danske politikredse, i forhold til at bekæmpe den her økonomiske kriminalitet har vi ikke set på samme måde på Færøerne.

Så først og fremmest er det et spørgsmål om penge, og dernæst er det et spørgsmål om måske at gøre det mere rummeligt og muligt på Færøerne faktisk at bruge mere af den kompetence, der findes i Danmark, og at det ikke bliver nedprioriteret i forhold til de andre områder, der er, f.eks. i de danske politikredse.

Kl. 22:24

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 22:24

Jette Gottlieb (EL):

Så vil jeg gå over til det samme spørgsmål om det nordiske samarbejde og de selvstændige delegationer, for det forekom mig, da vi havde diskussionen i den fælles delegation, at der var nuanceforskelle mellem den måde, Færøerne gik ind i det på, og den måde, Grønland gik ind i det på.

Mit spørgsmål går på, hvilke idéer de færøske valgte har til, hvordan man kan sikre, at vi inden beslutninger på sessionen i år kan nå frem til en konklusion, der i hvert fald kan føre os videre. For der er jo støtte fra den danske delegation til at løse problemet.

Kl. 22:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:25

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet. Altså, jeg glæder mig jo først og fremmest over, at vi fra de danske, færøske og grønlandske delegationer faktisk har fundet en fælles sætning, som vi gerne vil have med i den endelige rapport, der bliver fremlagt for Nordisk Ministerråd, og som forhåbentlig skal vedtages nu her på sessionen senere i år. Det glæder jeg mig rigtig meget over.

Vi ved jo alle sammen, hvad det færøske og grønlandske ønske er, men det kræver jo, at vi får selve ønsket med i den endelige rapport, som ministerrådet jo i sidste ende skal tage stilling til. Så jeg tror, at jeg og ordføreren meget deler synet på, hvad det er, der skal ske.

Kl. 22:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Aaja Chemnitz.

Kl. 22:26

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren for en rigtig god tale og et godt samarbejde. Ordføreren er en meget dygtig repræsentant for sit hjemland, så tusind tak for det. Jeg synes, det var en rørende tale, som ordføreren læste op, og jeg vil gerne følge lidt i det spor, der allerede har været, med at spørge ind til, om det er nogle penge, der skal afsættes i nordatlantpuljen, og hvad det i så fald er for nogle områder, der ligesom er vigtige at kigge ind i.

Handler det om noget lovgivning, eller er det flere forskellige ting, der i virkeligheden skal til i forhold til at sikre, at det igen bliver verdens bedste politi, hvilket vi sådan set også i Grønland troede det var, for vi har faktisk set op til det færøske politi, altså med de vilkår, som de har haft tidligere.

Kl. 22:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:27

Anna Falkenberg (SP):

Tak til fru Aaja Chemnitz, og tak for det gode samarbejde, vi har til daglig. Jeg synes, at jeg og spørgeren meget deler synet på, hvordan vi tackler politik, og hvordan vi går til de udfordringer, som vi møder på vores vej.

I forhold til nordatlantpuljen og de konkrete udfordringer, jeg remser op i dag, har vi nogle konkrete ting, vi gerne vil gå til nordatlantpuljen med, i forhold til forhandlingerne, og det vil være nogle ting, som ikke er langvarige, men noget, der skal et engangsbeløb til for at få løst.

Men hvad angår de helt strukturelle ændringer, der skal til, må det jo være en del af et kommende forlig, hvor vi får implementeret det og løftet Færøernes politi på en måde, så vi ikke om 4 år ser pengene løbe ud igen, men så vi faktisk binder alle Folketingets partier til faktisk at lave indsatsen og lave løftet.

Kl. 22:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 22:27

Aaja Chemnitz (IA):

Vi ser jo på retsområdet, at når man løfter ét område, er der også nogle andre områder, man er nødt til at være opmærksom på. Så hvis man f.eks. i et politiforlig får afsat nogle penge til Færøernes politi, er det også noget, der f.eks. påvirker domstolene, for der kan måske være flere sager ved domstolene osv., altså i forhold til fængslerne. Så jeg kunne godt tænke mig at høre, om det er noget, som ordføreren også tænker ind i det.

Det lykkedes os jo, både for Grønland og Færøerne, sidste gang ved domstolsforhandlingerne at sikre nogle penge, men det var lidt med hiv og sving. Og det er lidt, som om regeringen også lige skal huske på, at vi er der. Så jeg vil lige høre, hvad ordføreren tænker om det.

Kl. 22:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 22:28

Anna Falkenberg (SP):

Jeg er helt enig med spørgeren. Vi skal jo se hele retsområdet som en lang kæde, som hænger sammen, og nu får vi jo et nyt fængsel på Færøerne, som skal stå klar i 2029. Men så har vi jo f.eks. domstolene, hvor retten på Færøerne virkelig frygter det scenarie, der kommer nu, med, at man udfaser det digitale sagsbehandlings-system, som de bruger i dag, hvilket vil gøre, at de skal til igen at bruge gamle sagsbehandlingssystemer, som vil gøre processen langvarig. Det er et stort problem, som jeg håber at vi også kan få løst snart.

Kl. 22:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Det afslutter de korte bemærkninger. Tak til fru Anna Falkenberg. Den næste ordfører er hr. Sjúrdur Skaale. Velkommen.

Kl. 22:29

(Ordfører)

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det. En lille krukke med grus var blandt de få ting, en mor fik med sig, da hun sammen med over hundredtusinde andre blev tvunget til at flygte fra sit hjem i Nagorno-Karabakh for 1 år siden. Det var sidste omgang af Aserbajdsjans totalt etniske udrensning af de armeniere, der har boet der i 1.700 år. Moderen fyldte krukken

i al hast før flugten, og nu står den på en hylde i deres foreløbige hjem i Armenien. Af og til tager hun krukken, hælder gruset ud i hånden og tænker på, hvordan livet var i den bygd, hun aldrig mere skal vende hjem til.

Jeg besøgte familien med en hjælpeorganisation i sidste måned. Det var tankevækkende. 4.400 km² taget fra demokratiet givet til diktaturet i Europa. Verdens ældste kristne område taget fra kristendommen og lagt under islam i Europa med meget lidt interesse fra europæerne. Presset af kommunismen under Sovjet omgivet af fjendtlige naboer har verdens første kristne land holdt fast i det, de har givet os. Men mens vi i sin tid fik åndelige værdier fra Armenien, får vi i dag olie fra Aserbajdsjan. Det er den valuta, der tæller for os. Det med kulturarv og værdier og religion ses af mange som uklart og uvæsentligt. Den holdning kan få konsekvenser.

Deniz Serinci udgav i sidste måned en bog om Islamisk Stats folkemord på yazidierne i Irak. En kvinde fortæller, at man ikke regnede med, at IS ville komme til hendes hjemby Kojo, for den havde hverken olieletter eller banker. Men i august i 2014 kom de og erklærede: Omvend jer til islam, i vores islamiske stat vil vi ikke tolerere nogenantro. Og så begyndte islamiske bønnekald at lyde i Kojo: Ingen gud ud over Allah, kom til bøn, kom til frelse. Drengene blev sendt i træningslejr, hvor de fik muslimske navne og oplært til jihadister. Da forfatteren mødte dem i 5 år senere, foragtede de deres forældres tro.

Se, der var altså noget at komme efter i Kojo – ikke banker, ikke olieletter, men en religiøs overbevisning, et værdisæt, et meneskesyn. Det var det, som krigen handlede om. Det var delvis også det, som udrensningen i Nagorno-Karabakh handlede om. Kristen kulturarv, kirker, kloster, statuer er systematisk ødelagt de sidste år. Nu er kristendommen fortid – grus i en krukke. Fremtiden tilhører islam i en landsdel i Europa.

Det er også det, som den mere raffinerede krig i Europa handler om. Når europæiske moskéer finansieres fra Mellemøsten er det blevet værdikamp. Da tusindvis af europæere tilsluttede sig omtalte Islamisk Stat, var det resultatet af en radikal værdikamp. Men ikke alle kan se det. Efter at en partiformand var så venlig at dele min tale ved afslutningsdebatten i juni og den gik viralt, har jeg været i talrige diskussioner, som tyder på, at der er en blind vinkel i denne debat. Man kan ikke skelne mellem spirituel islam og radikal islamisme.

Folk mener, at selv om jihadister selv siger, at de dræber for Allah og kommer i himlen som belønning, passer det ikke. Den lige dræbte Hizbollahleder Nasrallah erklærede, at grunden til, at jøderne samledes i det besatte Palæstina, var, at gud ville fri hans undersåtter fra at rejse til verdens ende for at jage jøderne. Jøderne er nu samlet ét sted, og der vil den endelige og afgørende krig finde sted, sagde han. Israel skulle altså forstås som en fælde, gud havde fanget jøderne i. Fælden skulle så tømmes af Hizbollahs krigere og iranske raketter.

Kl. 22:34

Men folk, der hører det, benægter det, måske fordi selve ideen om, at der er en Gud og et liv efter døden, er blevet så fjern, at man ikke kan begribe, at andre indretter deres liv efter det. Og da man ikke kan forstå, at folk har religiøse motiver, læser man andre motiver, rationelle motiver om rettigheder og landegrænser, ind i deres gerninger. Man fratager andre definitionsretten til det, de selv gør – lidt hovmodigt, men naturligvis menneskeligt. Vi ser jo ikke virkeligheden, som den er, men som vi er. Men det må dog forundre, at folk er blevet så rationelle, at de er blevet ude af stand til at forstå, at det himmelske kan være vigtigere end det jordiske for andre, endda når de selv siger det og endda her i Muhammedtegningernes land.

At benægte, at religion er en drivkraft i politik og krig, er historieløst. Vores egne forfædre har jo kæmpet og dræbt i religionens navn. Da vikingerne døde i kamp, kom de i Valhalla. I dagens

terminologi var de jihadister, som blev martyrer. Den Iberiske Halvø var erobret af muslimer i flere hundrede år, før den blev genvundet af de kristne i en krig, hvor mennesker dræbte og døde i Guds navn. I trediveårskrigen dræbte og døde vi for den rigtige forståelse af kristendommen. Det var vores version af dagens krige mellem sunniislam og shiaislam. Korstog, hekseafbrændinger – det er der, vi kommer fra. Den religiøse antisemitisme, vi ser i dag, bør heller ikke være os fremmed, for indtil for få år siden var jødehad en del af den protestantiske kristendom – bare læs Luther, og bare læs Norges grundlov fra 1814, der forbød jøder adgang til riget. Vi ville forstå de mekanismer, der er på spil, hvis bare vi kendte os selv.

Oplysning og sekularisering er gået hånd i hånd og har gjort os i stand til at forstå den logiske, rationelle verden. Paradokset mener jeg er, at det, der har åbnet vores øjne for den rationelle verden, samtidig har skabt en blind vinkel, når det gælder de enorme kræfter, der ligger i den irrationelle verden. Vi er blevet så logiske, at vi har svært ved at forstå det ulogiske, svært ved at forstå, at dagens krige og kampe også i høj grad handler om religion – ikke bare i Nagorno-Karabakh eller Mellemøsten, men også midt inde i Europa, ligesom de har gjort i 1.000 år.

Hvis vores rationelle klogskab hindrer os i at se værdikampen, vil vi tabe den, naturligvis forudsat at vi er os vore værdier bevidst og værdsætter dem og føler ejerskab over dem. Hvis man ikke gør det, vil man naturligvis ikke kæmpe for værdierne, og så kan man heller ikke tabe dem, for så har man allerede tabt dem.

Europas larmende tavshed om kristendommens totale udslettelse i Nagorno-Karabakh er et tegn på, at vi ikke er os vore værdier så bevidst og ikke værdsætter dem så meget, som vi burde. Vi skal i Europa være åbne og tolerante og mangfoldige og farverige, men vi må også spørge os selv, hvilken farve vi har, og stå op for den og kræve respekt for den. Det bør de mange, mange tusind mennesker, der i næste måned skal til COP 29-konference i Baku i Aserbajdsjan, også gøre. Landets diktator siger øverst på konferencens hjemmeside, at han ser det som et tegn på respekt fra det internationale samfund, at hans land skal være vært. Endnu en gigantisk hvidvaskceremoni er i fuld gang – endnu en gang med vestlige lande som latterlige statister. Vi må sige fra. Vi må i det mindste gøre det helt klart, at det aserbajdsjanske diktatur ikke repræsenterer vores værdier. De er gemt væk i en lille krukke med grus, der står på en hyld i et fattigt hjem i nabolandet Armenien. Tak.

Kl. 22:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til hr. Sjúrdur Skaale. Den første korte bemærkning er til hr. Per Husted.

Kl. 22:39

Per Husted (S):

Mange tak for en stor tale, med et stort udsyn for verdens brændpunkter og med mange værdier og meget ideologi i sig. Jeg vil også gerne takke for det gode samarbejde i det daglige her på Christiansborg, og så vil jeg tillade mig at tage et mere konkret emne op end det mere værdimæssige og ideologiske, som ordføreren anlagde.

Jeg ved, at ordføreren ønsker, at Færøerne skal gøre sig mindre afhængigt af handelen med Rusland og have bedre adgang til markederne i Europa. Jeg glædede mig dér også over, at europakommissionsformanden i selskab med den danske statsminister tilbage i foråret besøgte Tórshavn og sammen med den færøske lagmand underskrev en fælleserklæring om et styrket samarbejde. Jeg håber, at det kan bane vejen for indgåelse af en ny handelsaftale mellem Færøerne og EU.

Kunne ordføreren sætte nogle ord på, hvordan han ser vejen derhen og hvilken rolle Danmark som EU-medlem kan spille i den proces?

Kl. 22:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:40

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det meget vigtige spørgsmål. Ja, jeg mener, som ordføreren sagde, at det er vigtigt, at vi løsriver os så meget fra forbindelsen til Rusland som overhovedet muligt, også når det gælder fiskeriaftalen. Det er min personlige holdning, men at få bedre adgang til det europæiske marked er en vej ud af det russiske marked. Det skal dog siges, at vi har reduceret handelen med Rusland ganske, ganske betydeligt. Altså, hele opdrætsindustrien sælger slet ikke til Rusland længere, og vi har jo – for at få al tvivl til side – taget nogle skridt, der stiller os fuldstændig klart og entydigt på Ukraines side i den krig.

Det, der skal til, er, at man fra europæisk side også ser, at der er en gevinst i at tiltrække Færøerne økonomisk til Europa. Det mener jeg at regeringen har gjort klart, og det har Ursula von der Leyen også gjort klart under sit besøg på Færøerne, altså at man ser det sikkerhedspolitiske aspekt af handelspolitikken, og at man forstår, at hvis man knytter Færøerne tættere til sig økonomisk, så knytter man også Færøerne tættere til sig strategisk. Det er den forståelse, som er vigtig, og jeg mener, at den er på plads, og jeg har store forhåbninger om, at vi får en ny aftale baseret på den idé.

Kl. 22:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Hr. Per Husted.

Kl. 22:41

Per Husted (S):

For Danmark er det selvfølgelig meget vigtigt, at Færøerne er med og er tilpas i de aftaler i forhold til EU. Så vil jeg lige som en afrunding spørge, og det er lidt en gentagelse:

Kan vi gøre mere fra dansk side i forhold til Færøerne og i forhold til handelsdelen af det?

Kl. 22:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:42

Sjúrdur Skaale (JF):

Nu sidder jeg ikke i regeringskontorerne, hverken der eller i Danmark, men jeg jo har jo rejst sagen mange gange, både her og hjemme på Færøerne, og som jeg forstår det, er der en meget god dialog, og Danmark gør virkelig meget; man har fået sat det på dagsordenen. Jeg tror ikke, at Ursula von der Leyen havde været på det besøg i Færøerne, hvis ikke det var med dansk hjælp og man havde banet vejen for, at der skal komme en forståelse, og ud af den forståelse skal der komme en konkret aftale. Ja, jeg mener faktisk, at man gør det, man kan.

Kl. 22:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Louise Elholm.

Kl. 22:42

Louise Elholm (V):

Tak for talen. Jeg må indrømme, at jeg blev en anelse overrasket. Det er en meget atypisk hr. Sjúrdur Skaale-tale. Den plejer altid at være humoristisk og med lidt stikken til os alle sammen. Det her var en overraskende alvorlig tale, men jeg forstår sagtens emnet. Vi ved jo alle, at kristne er meget forfulgte, og at det nok er den religion,

der er mest forfulgt i verden; det er faktisk de kristne. Og armenierne har i den grad også oplevet det, må man sige, gennem tiden. Så jeg forstår sagtens emnet, og jeg forstår også, at ordføreren interesserer sig for det. Man kunne være fristet til at tage Samuel P. Huntingtons »Civilisationernes sammenstød« frem og diskutere det. Han mener, at det altid har noget at gøre med tro, når man har krige. Jeg vil dog mene, at der også er folk, der deler tro, som også kan slås. Det kan vi da se sker nogle steder i verden, så det er ikke det eneste.

Men jeg vil dog spørge ordføreren om noget. Jeg har jo været med ordføreren på Færøerne, og der havde ordføreren et ønske om, at vi så de kristne menigheder i Klaksvik på nordøerne. Hvad mener ordføreren? Mener ordføreren, vi skal være mere opmærksomme på vores tro, også i vores eget land?

Kl. 22:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:46

Sjúrdur Skaale (JF):

Den vigtigste sætning i Bibelen er at give kejseren det, som kejseren ser, og Gud det, som Gud ser. Altså, staten skal ikke blande sig i det, staten skal ikke have en mening om det, og politikere skal jo heller ikke have en mening om, hvor religiøse mennesker er eller ikke er. Det er det, som adskiller os fra de teokratier, som man ser i Mellemøsten. Det er noget, som er privat, og det skal holdes adskilt fra det, som er offentligt. Så det vil jeg ikke have en mening om her fra talerstolen, men jeg mener, det er meget vigtigt, at man gør sig klart, hvor man kommer fra, og hvor man har sin frihed fra, og at man respekterer de kampe, som andre har kæmpet, for at man står, hvor man står i dag. Det synes jeg er utrolig vigtigt.

Kl. 22:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 22:44

Louise Elholm (V):

Jeg kan jo ikke være mere enig i, at det er vigtigt, hvor man kommer fra. Nu er jeg selv tidligere kirkeminister, og kirkeområdet ligger mig meget nær. Derfor synes jeg, det er helt naturligt, at man skal være bevidst om de værdier, man kommer fra. Men dog er der jo også demokratier, som ikke er kristne. Altså, kristendommen og demokratiet hænger rigtig godt sammen i forhold til protestantismen, og at man har det her, som du siger, fra Luther af, nemlig giv kongen, hvad kongen er, og gud, hvad gud er. Men vil ordføreren dog ikke indrømme, at der også findes demokratier f.eks. i Asien?

Kl. 22:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:45

Sjúrdur Skaale (JF):

Selvfølgelig! Demokrati er et politisk system, og kristendommen er et trossystem. Det er ikke afhængigt af hinanden; selvfølgelig er det ikke det.

Kl. 22:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Sólbjörg Jakobsen.

Kl. 22:45

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Takk fyri røðuna, tusind tak for talen. Det er en modig tale endnu en gang sådan til afslutningsdebatten, og det er lidt sjovt for mig

som færing i det danske parlament. Jeg deler meget af det syn og den simplificering, jeg synes ordføreren laver rigtig godt, og at man måske er blevet lidt for rationel og glemmer at se tingene for, hvad de er.

Det er ikke, fordi jeg er en dybt kristen person. Det er jeg faktisk ikke, men jeg kender mit kristne ophav, og jeg tror utrolig meget på de kristne værdier – mange af dem. Det får mig til at tænke på noget. Jeg synes, ordføreren kom lidt ind på, at vi har en blind vinkel. Har ordføreren oplevet en forskel i Danmark kontra på Færøerne i forhold til synet på værdierne, i forhold til hvor man kommer fra, og i forhold til hvad det er, der gør et demokrati godt og fredeligt?

Kl. 22:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:46

Sjúrdur Skaale (JF):

Nu skal jeg passe på med, hvad jeg siger, men nu må jeg være ærlig. Jeg oplever faktisk, at den blinde vinkel i forhold til f.eks. islamisme, politisk islam, terror og jihadisme er mindre, hvor folk er mere religiøse, end den er, hvor folk er mere ateistiske. Jeg kender jo mange mennesker, som i høj grad lever for det hinsidige, ikke sandt? Altså, man har en klar tro på, at der er et liv på den anden side, og derfor kan man bedre forstå en jihadist, der gør noget, som ikke tilhører denne verden, men tilhører den næste verden, en anden verden. Hvis man lever i en meget sekulær, ateistisk kultur og aldrig har været i berøring med nogen religiøse tanker eller opfattelser, har man, tror jeg, sværere ved at sætte sig ind i den tankegang, der ligger bag, at en person gør noget, hvis formål er på den anden side af døden. Det tror jeg.

Kl. 22:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 22:47

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak. Jeg er meget enig. Det er også en oplevelse, jeg deler. Det er ikke alle færing og ikke ingen danskere. Der er selvfølgelig forskelle dér, men jeg oplever det klart i forhold til den her forståelse for, at nogen går ud og dræber, voldtager og torturerer folk, fordi de tror, det skaffer dem i himlen. Jeg tror, det er virkelig svært for mange mennesker at rumme det, fordi man ikke kan rumme, at nogle lever deres liv for det næste. Selv om man ikke gør det selv, tror jeg, man gør meget klogt i at være åben for, at der er andre, der gør det.

Kl. 22:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:48

Sjúrdur Skaale (JF):

Som jeg forsøgte at sige, behøver man ikke kun at læse, hvad Hizbollahs ledere siger, eller at læse, hvad vidtgående jøder eller hamasledere siger. Man kan se på vores egen historie, som er fuld af religionskampe. Vores egen historie er fuld af det. Vi har kæmpet, slået ihjel og er døde for en tro og for noget, som er på den anden side. Derfor, hvis man kender sin egen historie, kan man også bedre forstå de mekanismer, der gør sig gældende i verden i dag.

Kl. 22:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 22:48

Rasmus Jarlov (KF):

Mange af os blev nok lidt overrasket over, at Nagorno-Karabakh skulle fylde meget her i åbningsdebatten, men det er vigtigt; det er super vigtigt. Hvis vi opførte os, ligesom muslimske mindretal opfører sig, så ville vi være oprørte over, at der foregår en etnisk udrensning af kristne, ikke bare i Kaukasus, men også i hele Mellemøsten. Se på Libanon, som fuldstændig har skiftet karakter og har oplevet store problemer på grund af den befolkningsudskiftning, som er sket dernede. Se på Irak, hvor den kristne befolkning er næsten ved at være væk. Se på Egypten, hvor kopterne er under ekstremt pres i forhold til deres identitet, deres religion og deres plads til at være i Mellemøsten.

2 millioner mennesker i Gaza får hele verden til at gå på gaden, men de millioner af kristne, der bliver udraderet i Mellemøsten, er der ikke ret mange af os der overhovedet løfter et øjenbryn for eller tager fat i. Så tak for at sætte det på dagsordenen, og jeg håber også, at den bredere debat om ikke bare, hvad der sker i Kaukasus, men også i Mellemøsten, får noget mere plads. For vi skylder også at protestere over det, når det går ud over kristne, og ikke kun, når det går ud over muslimer i Mellemøsten.

Kl. 22:50

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:50

Sjúrður Skaale (JF):

Mange tak for den kommentar. Men grunden til, at jeg tog det op, er netop, at det er noget, der bliver fortiet. Nu sagde jeg, at det var i Europa, men Nagorno-Karabakh ligger jo i Aserbajdsjan, men det er jo på grænsen mellem Asien og Europa i det sydlige Kaukasus. Der er mange, der regner det for en del af Europa, mens nogle siger, at det er i Asien; det er lige meget, men det i hvert fald på tærsklen til Europa og måske lige inden for tasken. Det var en 19. september sidste år, at man i Aserbajdsjan fordrev eller dræbte de sidste – det var ca. 120.000 mennesker, der blev drevet væk på én dag eller blev skudt. Det var i Europa; de kristne mennesker skulle ud. Og da man så havde taget det her område, ødelagde man systematisk de kirker, statuer, kirkegårde og klostre, som kunne vidne om en kristen fortid i verdens ældste kristne sted.

Det burde være en skandale i Europa – det burde være – men det er det ikke, og derfor er jeg glad for, at spørgeren er enig i, at det er noget, som man skal sætte på dagsordenen.

Kl. 22:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ønsker spørgeren den anden korte bemærkning? Nej. Så er den næste, der har en kort bemærkning, fru Mette Thiesen.

Kl. 22:51

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Og tak for at holde en vigtig tale, en vigtig tale, som sætter en stor, fed streg under, hvorfor islam er i opposition til alt det, som vi står for i Danmark og i Vesten. Islam er i opposition til demokrati og frihed, ligestilling mellem kønnene, retten til at elske den, man har lyst til at elske. I Dansk Folkeparti bakker vi hundrede procent op om, at vi netop får italesat det her, for det er den største trussel internt. Derfor undrer det mig også meget, at hr. Sjúrður Skaale lægger stemme til en regering, som faktisk ikke vil gøre noget ved det her. De siger alle de rigtige ting, men de handler ikke på det. Det er en kæmpe trussel, der er internt.

Så jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge hr. Sjúrður Skaale: Når hr. Sjúrður Skaale nu har set, hvor ødelæggende det er –

og man skal lige huske på, at vi har, kan man sige, vores egen historie, det har hr. Sjúrður Skaale fuldstændig ret i; vi havde en reformation, og det er mange, mange hundrede år siden, og alt det, vi taler om, sker i dag med hellig krig og med jihad og med den interne infiltration, som hvert fald nogle fra Socialdemokratiet siger de har indset der er – hvorfor støtter man en regering, der ikke vil gøre op med det?

Kl. 22:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 22:52

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for spørgsmålet. Jeg har rejst meget i Mellemøsten, og jeg vil sige, at personligt skelner jeg imellem spirituel islam, som ikke er aggressiv, og jihadisme og islamisme. Jeg mener, det er to forskellige ting, og jeg mener, man skal være påpasselig med at blande dem sammen. Den radikale islam er vores fjende, islamisme er vores fjende. Spirituel, religiøs islam, som ikke er aggressiv, er ikke vores fjende efter min mening.

Hvorfor støtter jeg regeringen? Jeg mener da, at regeringen i høj grad har det på dagsordenen. Der har dog været nogle sager, hvor jeg har været uenig i de her ting, f.eks. koranloven; der sagde jeg klart, at det stemmer jeg ikke for, og det gjorde jeg heller ikke.

Kl. 22:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 22:53

Mette Thiesen (DF):

Tak for det. Hvad man tænker og tror derhjemme, må man helt selv om, men man skal ikke undervurdere, hvor meget islam bliver infiltreret i det danske samfund. Vi ser det jo hele tiden med moskéer, der skyder op alle steder, med offentlige personer, som jo nærmest modarbejder demokratiet, udlændinge, som er i Danmark, og som ikke laver andet end at modarbejde det danske samfund og alt, hvad vi står for – alle de her forskellige ting, som man har fået en erkendelse af i Socialdemokratiet, men som man faktisk ikke rigtig handler på. Der er en grund til, at Priden ikke kørte igennem Nørrebro. Altså, vi har massive problemer i Danmark, og det var egentlig derfor, jeg stillede spørgsmålet. For det er en kæmpe trussel internt.

Kl. 22:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 22:53

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Jamen jeg mener, det er vigtigt, at når der er mennesker, som ikke anerkender demokratiet og forsøger at modarbejde demokratiet og forsøger at modarbejde retsstaten indefra, så er det et problem. Jeg mener også, der er mange her i huset, som tager det alvorligt, både i oppositionen og i regeringen.

Kl. 22:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Frederik Vad.

Kl. 22:54

Frederik Vad (S):

Hr. Sjúrður Skaale har jo fået den gudsbenådede gave at være sat i det her hus ikke for at fortælle, hvordan virkeligheden burde se ud, men hvordan den faktisk ser ud, og det er et kæmpe privilegie.

120.000 kristne blev sidste år fordrevet fra en del af Europa. Ingen taler om det, og jeg er sikker på, at hvis man spurgte dele af Alternativets og Enhedslistens bagland osv. om, hvilket religiøst folk der er det mest forfulgte i verden, så ville svaret ikke være, at det er de kristne. Men det er jo det, der er virkeligheden, og det er det, hr. Sjørður Skaale har sagt så fint.

Jeg vil gerne bede hr. Sjørður Skaale om at reflektere over noget, jeg selv har tænkt over, og som er, at det, der er problemet for venstrefløjen og for nogle socialdemokratier rundt omkring i Europa, og som jo også er noget, vi har kæmpet med herhjemme, er troen på, at den rene materialisme og den rene sekularisme kan slette kulturer fra folks sjæleliv og dermed få det sprog til at forsvinde, der gør det muligt for os at forstå alt det, der skyller ind over vores grænser, som spirer iblandt os, og som har et helt andet sjæleliv med sig og et helt andet sprog, som vi med vores materialisme og sekularisme prøver at slette fuldstændig fra folks bevidsthed. Er det ikke rigtigt forstået?

Kl. 22:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:55

Sjørður Skaale (JF):

Jeg synes, det var meget flot formuleret. Jeg er totalt enig. Det var det, som var kommunismens store projekt: Slet alt det værdimæssige; lad os tænke fuldstændig materielt. Det gør jo, at relationer mellem mennesker kommer til at fremstå som relationer mellem ting, og det skaber en åndelig fattigdom, som er ødelæggende på alle måder.

Jeg vil ikke gå ind i den værdipolitiske eller partipolitiske debat i Danmark, men som jeg ser det, synes der at være en form for alliance mellem den yderste politiske fløj og den yderste religiøse fløj, og det er for mig mærkværdigt og ubegribeligt, må jeg sige.

Kl. 22:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 22:56

Frederik Vad (S):

Problemet er jo større end som så, for hvis man følger, hvad der sker på Københavns Universitet, hvis man følger den nye studenterorganisation, der er blevet skabt ude på Roskilde Universitet, og som hedder RUC Intifada, og hvis man følger det, der foregår i mange af de statsligt finansierede kulturinstitutioner, kan man jo se, at det er den rendyrkede materialistiske tro, som er i højsædet, og man tror, at man kan frigøre en masse mennesker til at blive frihedselskende, velfærdsstatselskende, tolerante mennesker, hvis bare vi bukker og skraber og flytter os gang på gang. Det er skræmmende. Jeg er meget enig med hr. Sjørður Skaale.

Kl. 22:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 22:57

Sjørður Skaale (JF):

Ja, det, som jeg kan skimte, og som jeg synes er ubegribeligt, er en form for ikke formel alliance mellem folk fra den yderste venstrefløj, som er materialistiske, og nogle religiøse mennesker, som er alt andet end det. Man skulle tro, at de var modsætninger, men af en eller anden grund har man fundet sammen i en efter min mening i nogle tilfælde ubegribelig alliance.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Steffen Larsen.

Kl. 22:57

Steffen Larsen (LA):

Tak. Ligesom hr. Frederik Vad var inde på, er det også interessant at observere vores egen kultur. For det er jo derfra, at vi måske egentlig skaber problemer for os selv. Den canadiske – tidligere libanesiske – socialforsker Gad Saad kalder det for suicidal empati. Jeg bruger oftere udtrykket ensrettet tolerance, når tolerancen kun flyder én vej. Hvis man altid tolererer ethvert anslag mod en selv og ens egen kultur og man aldrig tolererer anslag mod andres kultur, får man jo det, at man hele tiden bukker sig ned. Man bliver dårligere og dårligere til at forsvare det, som jo reelt har gjort, at vi har et godt samfund.

Henrik Stangerup skrev jo »Manden der ville være skyldig«, og når jeg så kigger over på islamisterne, bemærker jeg noget. Vi står nogle gange i en situation, hvor vi ikke engang vil anerkende, at en vred islamist har kørt en lastbil igennem et julemarked i Berlin; nej nej, det var jo nærmest en selvkørende lastbil. Vi kan ikke engang tale om, at islamisten skulle have gjort det her.

Kl. 22:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 22:59

Sjørður Skaale (JF):

Tak for det. Det var jo måske mere en kommentar. Det var en god kommentar. Ensrettet tolerance er et interessant begreb. Det var det, jeg prøvede at sige, når jeg sagde, at det er vigtigt, at vi er rummelige, tolerante og farverige, men at vi søreme også må spørge os selv, hvilken farve vi har, og stå op for den farve og forsvare den farve. Det kniber nogle gange, og man er lidt i vildrede: Hvad er det egentlig, vores værdier drejer sig om?

Den mangel er det, der gør det muligt, at der sker det, som skete i Aserbajdsjan sidste år, uden at nogen reagerer. For vi føler ikke, at det er os, der bliver angrebet. Men det er det. Verdens ældste kristne område i verden bliver etnisk udrenset, og vi gør ikke noget ved det. Man er mere bevidst i de islamiske lande. Hvis det skete i et islamisk land, ville mange reagere.

Kl. 23:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:00

Steffen Larsen (LA):

Det er jo den her uholdbare situation, hvor den ene side hele tiden er intolerant og den anden side hele tiden er tolerant. Det skaber en asymmetri i, hvordan vi kulturelt behandler tingene, og en asymmetri i, hvordan vi herinde fra salen tænker og lovgiver om tingene. Det er jo her, at mit spørgsmål måske endelig når at komme frem. Hr. Sjørður Skaale har måske selv tænkt over det. Det bemærker jeg jo han har.

Når vi ikke har viljen til at påpege skyld og vi ikke har en vilje til at påpege de problemer, der kommer ud af de her islamistiske mørkemænds tilgang, og hvis vi på samme tid endda tilbyder dem en tolerance, der gør, at de midt imellem os kan oprette alt lige fra alternative retsvæsen, men også gøre sådan nogle simple ting som at gå ud og true folk til at blive i ægteskaber, hvor de bliver voldtaget og lignende, så er det jo, at vi står i en situation, hvor vi er

- nødt til at kigge på den her tolerance og så finde ud af, hvad det er, vi er nødt til at gøre om. Har hr. Sjúrdur Skaale et bud? Kl. 23:03
- Kl. 23:01 **Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren. Kl. 23:03
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren. Kl. 23:01
- Sjúrdur Skaale (JF):**
Det var også en kommentar, som jeg kan tilslutte mig. Jeg kan ikke komme med et bud her og nu. Overordnet er det utrolig vigtigt, at man siger:
Det her er det, vi står for. Det er vores værdier, og vi kan ikke acceptere noget andet. Det er vores farve, og det er den stat, vi har, og det er de regler, vi har, og de skal følges. Vi anerkender, at vi har nogle værdier, som i høj grad kommer fra oplysningstiden og fra kristendommen osv. Det er det, vi står for, og vi kan ikke acceptere, at det undermineres indefra. Kl. 23:04
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Fru Helle Bonnesen. Kl. 23:01
- Helle Bonnesen (KF):**
Tusind tak for talen, og tak for at tage kristne forfulgte frem i lyset, for det er i sandhed en dagsorden, der fylder alt, alt for lidt. Mens den tale, som ordføreren holdt sidste gang, jo også handlede meget omkring religion, polarisering og de kræfter dér – dengang var det relateret til Mellemøsten – så er det jo denne gang næsten en føljeton med en ny religiøs konflikt. Tør man spørge, om den næste del af trilogien, altså den næste tale, kommer tættere på Europa, og har ordføreren et syn på, hvor tæt det kommer på os her? Kl. 23:02
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren. Kl. 23:02
- Sjúrdur Skaale (JF):**
Jeg ved ikke helt, om jeg har forstået spørgsmålet, altså det om, hvor tæt det, der sker, kommer på os. Det, jeg forsøgte at sige, er, at det er meget tæt. Armenien er et land i Europa, og Aserbajdsjan er meget tæt på Europa. Det kan også siges at være i Europa; det er, som man definerer det. Men det er noget, der sker her hos os, ikke? Jeg sagde også, at når moskéer i Europa bliver finansieret af Mellemøsten, så er det en værdikamp og en blød en af slagsen, kan man sige, og når tusindvis af europæere tager ned og tilslutter sig Islamisk Stat, så er det resultatet af en meget radikal værdikamp, som foregår i Europa i dag. Kl. 23:03
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Spørgeren. Kl. 23:03
- Helle Bonnesen (KF):**
Når jeg sagde »tæt på«, tænkte jeg på, at det fysisk kommer tættere og tættere på os som region og land. Nu handlede både talen før, men også den her tale jo om randområdet af Europa. Rent værdimæssigt kommer det jo ind i Danmark. De områder, der bliver talt om, er jo især fysiske steder, og jeg tænker mere på, hvordan hele problematikken vil rykke tættere og tættere på os, måske ikke fysisk, men i hvert fald mentalt med hensyn til de værdier, vi kan frygte for i landet, altså risikoen for, at det også her kan blive sårbart i forhold til kristendommen. Kl. 23:01
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren. Kl. 23:04
- Mikkel Bjørn (DF):**
Tak for det, og tak for en god tale. Jeg vil gerne spørge hr. Sjúrdur Skaale om den adskillelse, som han laver mellem den åndelige, spirituelle islam og så den politiske islam. Jeg er med på, at den adskillelse nok kan laves på individniveau, men kan den virkelig laves, hvis vi taler om islam som fænomen? Er det ikke sådan, at alle steder, hvor islam, også som åndelighed og spiritualitet, vinder frem, skrider respekten for retsstatens segregering, og at alle de steder vinder klaner frem osv.? Er sandheden ikke, at islam som religion, også som åndelighed og spiritualitet, i sin essens er en totalitær og dogmatisk ideologi? Kl. 23:05
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren. Kl. 23:05
- Sjúrdur Skaale (JF):**
Man kommer ikke uden om, at det, man kalder for sharia, er en del af islam. Det er i direkte modsætning til en demokratisk stat, altså i forhold til hvordan man adskiller det private og det politiske. Det er klart. På den måde er der også en modsætning. Hvis man tager sharia og det skal efterleves og man ser sharia som en del af det, så er det svært at forene med et demokrati, og det er måske også grunden til, at der ikke er så mange velfungerende muslimske demokratier. Kl. 23:06
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Spørgeren. Kl. 23:06
- Mikkel Bjørn (DF):**
Grunden til, at jeg spørger, er jo, at der ikke er nogen steder i verden, hvor der eksisterer islamisk åndelighed og islamisk spiritualitet, uden at de politiske sider og alle de negative sider – segregeringen, klanerne osv. – følger med. Det er der, hvor jeg er nysgerrig: Kan man i virkeligheden adskille de to ting? Det kan man måske som individ. Jeg tror da, der findes folk i Danmark, der identificerer sig selv som muslimer, men som ikke drager de politiske konsekvenser af den tro, og siger de bekender sig til. Men kan islam som fænomen eksistere åndeligt og spirituelt, uden at de politiske dele følger med?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:06 er kun på dag tre, og indtil videre er alle parate til at løfte ansvaret. Tak for det.

Sjúrður Skaale (JF):

Jeg tror, at islam kan reformeres og blive forenelig med demokrati, ligesom kristendommen er blevet det. Kristendommen, som jeg forsøgte at sige i min tale, har jo været meget brutal og meget dogmatisk. Den var bestemt ikke demokratisk og var meget brutal. Den er blevet reformeret. Jeg mener også, at det kan ske med islam. Der er ikke nogen anden mulighed. Det er den eneste mulighed. Du kan ikke fjerne en hel tro, som er så gigantisk som islam. Den eneste mulighed er en reformation af islam.

Kl. 23:06 Senest har oppositionens træk været et krav om, at vi med det samme skal forhandle pension. Tusind tak for at gøre det til det primære tema i dag. For en socialdemokrat er der faktisk ikke noget bedre end at få lov til at tale om noget af det vigtigste, og når det er noget af det vigtigste, er det, fordi det handler om rigtige mennesker – mennesker, der efter et langt arbejdsliv har fortjent nogle gode år med børnebørn og fritidsinteresser.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi mange tak til hr. Sjúrður Skaale. Og så er det statsministeren. Velkommen.

Kl. 23:07 Men det er, må man forstå på oppositionen, utrygt, at Socialdemokratiet har åbnet for en diskussion omkring pensionsalderen; det gjorde bl.a. fru Signe Munk sig til fortaler for i sin første ordførertale. Her er det så lige, jeg må spørge: Utrygt for hvem? Jeg tror sådan set ikke, danskerne er utrygge ved den her diskussion. Tværtimod tror jeg, at det for de fleste danskere er ret indlysende, at vi også her i Folketinget indser, at alle ikke bare kan blive ved med at arbejde i det uendelige.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for en veloplagt debat. Som altid er vi kommet vidt omkring – fra myretuer, lidt overraskende, til Harry Potter og Søren Ulrik Thomsen. Danmarksdemokraternes formand fremhævede både »Gift ved første blik« og »Landmand søger kærlighed«, og vi måtte forstå, at fru Inger Støjberg er på jagt efter en mand. Det er jeg sådan set også, og selv om jeg endda har slået håret ud på det seneste, er der stadig ingen, der har meldt sig som blå statsministerkandidat. Men nu er fru Inger Støjberg og jeg jo begge to nordjyder, så jeg tænkte, at vi jo, måske ikke i aften, men en anden aften, godt kunne tage en tur i Jomfru Ane Gade.

Kl. 23:12 Men hvis det er oppositionen, der er blevet så utryg ved en politisk debat, at man hellere ser det forhandlet og afklaret med det samme, må jeg selvfølgelig beklage. Jeg troede bare, det var en del af det at være politiker, at man godt kunne diskutere ting. Jeg vil under alle omstændigheder appellere til, at vi går lidt mere grundigt til værks end det, der er blevet italesat i dag – en ,to, tre, så kan vi lige justere velfærdsaftalen. Velfærdsaftalen er fundamentet under dansk økonomi, og derfor var den oprindelige velfærdsaftale i øvrigt heller ikke noget, der bare lige faldt på plads hen over en nat. Det var den daværende regering, VK-regeringen for mange år siden, der i september 2003 nedsatte en Velfærdskommission. Den brugte 2 år på et omfattende arbejde, og bl.a. på baggrund af det besluttede et bredt flertal i Folketinget i 2006 det i øvrigt fornuftige princip, at i takt med at vi lever længere, arbejder vi også længere. Det er derfor, at vi næste år stemmer om at hæve pensionsalderen til 70 år i 2040, altså om 15 år.

Hvis vi tager en tur i gaden, tror jeg sådan set godt vi kan finde en mand til fru Inger Støjberg, og jeg tror sådan set også, der er større chance for at finde en, der vil melde sig som blå statsministerkandidat, i Jomfru Ane Gade end her i Folketingssalen. Fra Nordens Paris skal vi til et andet Paris: Hr. Jan E. Jørgensen havde en fremragende gennemgang af, hvilke OL-discipliner de forskellige partier tilhører. Der holdes også OL i skak, hvor en af reglerne er, og det har også fyldt noget i debatten i dag, at rørt brik skal flyttes, og ligesom politik er skak jo sådan set også et nulsumsspil.

Kl. 23:07 Jeg har nu efter 13-14 timers debat – jeg ikke talt helt præcist efter – stadig til gode at høre, om de partier, der kræver en forhandling nu, har tænkt sig overhovedet at stemme for det forslag, der skal stemmes om næste år. For hvis ikke man gør det, risikerer man jo at blive et af de partier, der faktisk springer over ansvaret. Inden den afstemning skal der selvfølgelig, som udenrigsministeren også har sagt, være klarhed om den efterfølgende proces, om, hvornår der kommer en politisk forhandling, for selvfølgelig skal der det, og på hvilket grundlag. For jeg synes sådan set, det er meget klogt, at vi ikke kun isoleret ser på pensionsalderen, men at vi også får andre elementer i spil, herunder et overblik over dansk økonomi. For godt nok er den sund og med et råderum, der er blevet opjusteret, men det er jo ikke en økonomi, der er i nærheden af at kunne finansiere alle de udgifter, vi forventer i fremtiden. Vi er som land ikke i nærheden af at være færdige med at investere i den grønne omstilling. Vi er ikke i nærheden af at være færdige med at investere i beredskab, forsvar og sikkerhed. Det er bare for at nævne to områder, hvor vi får brug for en væsentlig større økonomi end den, vi har i dag.

Der er 64 felter på brættet, der er 32 brikker – det er lidt flere, end der er ministre i regeringen, endnu – og uden at jeg på nogen måde skal påstå, at jeg har forstand på skak, for det har jeg ikke, så ved jeg dog efterhånden, at det i skak er en god idé at alliere sig med bønderne. De er arbejdsomme, de er viljestærke, de ser sig ikke tilbage, de vil bare fremad, og bonden har jo den helt særlige fordel, at hvis den når helt, helt frem til den modsatte side af brættet, får den nyt liv med højere rang, og det er godt at have i en regering.

Kl. 23:12 Behøver arbejdet med at tilvejebringe et ordentligt beslutningsgrundlag at tage 2 eller 3 år, som det gjorde, dengang velfærdsaftalen blev til? Nej, ikke nødvendigvis. Det må gerne være klar inden næste valg. Men det er da lidt ejendommeligt; i sidste valgkamp foreslog vi fra Socialdemokratiets side et lønloft, som i øvrigt nu er begyndt at blive udbetalt, til bl.a. pædagoger, sygeplejersker, social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, og alene i de grupper er det ca. 180.000 ansatte i kommuner og regioner, og fru Inger Støjberg kaldte det tidligere i dag ganske få. Det må da være kandidaten til dagens største underdrivelse.

En anden brik med særlige egenskaber må være tårnet. Til trods for navnet er tårnet i skak faktisk ikke særlig højt. På den måde minder det jo lidt om hr. Lars Løkke Rasmussen, og både i skak og i politik er tårnet oftest med i slutspillet, og det er jo sådan set en meget nyttig brik, når man skal forsvare kongen eller dronningen eller sætte modstanderen skakmat. Men det er også en god idé at se sig en lille smule for, for tårnet kan både gå frem og tilbage og fra side til side, og som jeg husker det, står det også altid på spring for at overtage kongens plads.

Så er der hr. Alex Vanopslagh eller for den sags skyld hr. Pelle Dragsted. Det må være løbere; de stryger fremad på pladen, men altid i en lidt skæv retning. Og så er der springeren, som faktisk er den eneste, der kan hoppe over egne brikker og modstanderens brikker – hoppe over ansvaret, hoppe over svære beslutninger, hoppe videre, hoppe væk. Men det passer jo ikke på nogen her i Folketinget, for vi

Tilbage til diskussionen. Det var den gennemgående kritik, at det var useriøst at fremlægge et sådant forslag i en valgkamp. Det var

valgflæsk, og der blev sagt alt muligt andet. Nu rejser vi så en debat om noget, der vil have virkning om mere end 20 år, og her er vi så som socialdemokrater åbenbart i *for* god tid.

Nå, kære kolleger. I stedet for at diskutere timing, som det er blevet kaldt, skulle vi så ikke tage at diskutere indhold, også selv om det åbenbart er blevet lidt utrygt for nogen her i salen. Det er måske i virkeligheden ikke så mærkeligt, for uenighederne er der jo. Hr. Alex Vanopslagh har om efterlønnen og Arnepensionen sagt, at det er til folk, der, og jeg citerer – det er ikke mine ord, og det bliver det aldrig; det er hr. Alex Vanopslaghs, og det er så om mennesker på efterløn og Arnepension – at de bare gerne vil spille noget mere bold og holde lidt mere fri. Citat slut.

Ni ud af ti af dem, der har fået tilkendt Arnepension, er ufaglærte eller faglærte. Nu var det hr. Alex Vanopslagh, der selv havde regnet ud, at udenrigsministeren og jeg tilsammen har været ministre i de sidste 23 år, og vi har åbenbart forment en stor del af hr. Alex Vanopslaghs opvækst – det er lidt skræmmende, indrømmer jeg, eller meget – men de mennesker, der har fået tilkendt Arnepension, har arbejdet i mere end 40 år. De startede på arbejdsmarkedet, dengang hr. Poul Schlüter var statsminister. De fleste af dem bruger i øvrigt ikke engang retten; de arbejder stadig væk. Men de har, og det er det, der er det afgørende, muligheden for at trække sig værdigt tilbage uden at spørge andre om lov.

Kl. 23:17

Vi har jo ganske enkelt verdens bedste land – ikke at man altid kan høre det på en debat som i dag, men det har vi. Selv om der er meget, der både kan og skal blive bedre, er der jo meget, der går godt. Vi er lykkedes med meget, vi danskere. Mere end 3 millioner er i job. Det er rekordmange. Der er lav arbejdsløshed og en sund økonomi. Og vi har lige nu et stort overskud i statskassen. Alt det skyldes bl.a., at vi fører en økonomisk ansvarlig politik, og det er der brug for, for vi står over for nogle store investeringer. Det gør vi i vores land, det gør vi på vores kontinent, og det gør vi i forhold til vores fremtid.

Vi er gået i gang med at investere massivt i forsvar og sikkerhed, så vi kan forsvare os selv, og så Danmark kan yde det, vi skal, til NATO. Vi investerer massivt i velfærd med det største løft i kommuneaftalen i mere end 15 år. Og lige nu forhandler vi om en sundhedsreform, der skal styrke det, der er det vigtige, nemlig det nære i vores sundhedsvæsen og at bekæmpe ulighed. Vi forhandler også om den grønne trepart, der med arealfonden lægger mere end 40 mia. kr. til de investeringer i et grønnere Danmark, som vi allerede har foretaget.

Så vi er i gang med en masse, men opgaven er hele tiden at tage de næste skridt. Her er der så godt nok noget, der har undret mig i dag i debatten om uddannelse. For der er begrebet elite blevet brugt af bl.a. hr. Martin Lidegaard i en påstand om, at regeringens kommende reform vil betyde, at det kun er eliten, der kan gå på det klassiske, borgerlige gymnasium. Når man siger sådan noget, afslører det, synes jeg, et meget ærgerligt, men nok også meget rodfæstet syn på, at der er nogle i vores samfund, der er finere end andre.

Men hvem er egentlig den elite? Slår man op i en ordbog, er eliten en gruppe mennesker, der hører til de bedste eller mest privilegerede inden for et bestemt område, f.eks. i kraft af deres evner, magt eller rigdom. Den fejl, vi har begået som samfund i mange år, er, at vi, når det gælder de unges uddannelse, har sat lighedstegn mellem det boglige, det teoretiske, det abstrakte, og hvem vi betragter som værende eliten, og hvor der er prestige. Kunne vi ikke slutte det nu?

For det, vi gerne vil, er sådan set at udvide det og fjerne det. Det, vi ønsker, er at give alle unge muligheden for at blive de bedste inden for deres område, så de unge, der er dygtige til det boglige, men også er dygtige til det praktiske, ikke skal føle, at der er mere

prestige i det ene frem for det andet, og så de unge, der ikke er dygtige til det boglige, men dygtige til det praktiske, ikke skal føle, at det er et nederlag, at de har det svært ved det boglige. Prestige kan ikke koges ned til et karaktergennemsnit. Det kan det ikke. For det, vi gerne vil med uddannelse, er frihed og dannelse – i øvrigt som fru Franciska Rosenkilde formulerede det.

Det er jo derfor, vi faktisk foreslår nu at tage konsekvensen af de unge og give dem muligheden for at gå i gymnasiet, give dem muligheden for at følges med deres venner efter folkeskolen og gå på en ungdomsuddannelse tæt på der, hvor de bor – så de alle sammen får den hue på, de gerne vil have, når de har bestået de afsluttende prøver, og så vi holder dørene åbne for, hvad de måtte ønske sig af uddannelse videre i deres liv, og så vores unge i en alder af 15-16 år ikke skal sidde med en følelse af, at de skal beslutte sig for, hvad der skal ske i resten af deres liv. Det handler netop ikke om at fratage de unge et valg, men om at give *alle* unge – ikke kun de stærkeste, ikke kun dem, man selv kender – noget at vælge imellem.

Berøringsangst har der heldigvis ikke været om noget andet, der har været debatteret meget i dag – og tak for det – nemlig danskerens tryghed. For en uge siden kørte en vanvidsbilist direkte ind i en modkørende bil lige uden for Aarhus. Det er en fuldkommen tragisk sag: en 77-årig mand, en 78-årig kvinde og en 86-årig kvinde dræbt på vej hjem fra folkedans. Der er simpelt hen ikke ord, der kan beskrive, hvor forfærdeligt det her er, og hvor rasende jeg bliver over, at der er folk i det her land, der opfører sig så hensynsløst.

Ifølge sigtelsen var føreren påvirket af lattergas. Vores opgave er nu, synes vi, at sidestille kørsel med lattergas i blodet med narkokørsel, så vi også på det her område konsekvent sætter hårdt ind mod personfarlig kriminalitet, hvad enten det er umotiverede voldelige overfald, voldtægt eller vanvidskørsel. Danmark har brug for en egentlig strafreform, og den glæder vi os til at fremlægge.

Kl. 23:22

Jeg ved i det hele taget ikke, hvorfor den her idé om at bryde samfundets regler har fået så meget næring. Den ene dag er det parallelsamfund med sharialov, hvor kvinder – og man tror jo simpelt hen, at det er løgn, ikke? – skal have imamers velsignelse for at blive skilt i Danmark i år 2024, og hvor døtre opdrages, som var vi i middelalderen, uden frihed og uden selv at kunne vælge uddannelse, kæreste, sig selv og sin egen fremtid.

De piger og kvinder bliver vi nødt til helt kontinuerligt altid at sige det samme til, nemlig at vi ikke kommer til at lade dem i stikken. Vi vil under ingen omstændigheder acceptere parallelle retspraksisser. Man er skilt, hvis de danske myndigheder siger, at man er skilt. Hvis du kommer til Danmark, skal du respektere vores grundlæggende værdier om frihed, demokrati og ligestilling mellem kønnene, og hvis ikke du kan det, er Danmark jo simpelt hen ikke det rigtige sted for dig at være.

Til gengæld er Folketingssalen her et godt sted for alle os folketingsmedlemmer. Tak for en god diskussion til alle. Og tak kunne jeg godt tænke mig at sige direkte til vores fire nordatlantiske kolleger for et, må man sige, utrætligt arbejde – altid med dem, som det handler om for jer, den enkelte færing og den enkelte grønlander.

I er alle fire på lige præcis det her tidspunkt i vores fælles historie med til at forandre vores rigsfællesskab, og det forandrer sig meget lige nu. Mit store håb er, at vi forandrer det, så det faktisk passer til den virkelighed, som de tre befolkninger lever i. Vi er tre lande med hver vores identitet, og vi er altså også tre lande med hvert vores sprog. Det sidste har fyldt i salen her i dag. Det er Folketinget, der tilrettelægger arbejdet her i salen. Jeg vil ikke blande mig i det, og jeg har heller ikke nogen adgang til at blande mig i de beslutninger, der hører under Folketingets Præsidium.

Men jeg vil gerne sige, at vi i vores arbejde i rigsfællesskabet hele tiden skal have for øje, at det skal hvile på et ligeværdigt samarbejde mellem tre ligeværdige lande og tre ligeværdige folk

med hver sin unikke kultur. Jeg synes, de seneste år har understreget vigtigheden af, at vi rykker sammen, fordi der er kræfter udefra, der gerne vil splitte os, og det gælder også rigsfællesskabet. Ved siden af det skal vi så skabe nogle konkrete resultater, der rykker vores lande fremad.

Lad mig bare lige give et par eksempler, hvor jeg synes at samarbejdet har fungeret godt. Behovet for at have bedre viden om rigsfællesskabet er blevet fremhævet i dag, og jeg er enig. Hvis vi styrker kendskabet til hinanden, styrker vi båndene mellem os og mindsker grobunden for fordomme. Og jeg er rigtig glad for det arbejde, der pågår omkring bl.a. børn og unge, hvad angår dokumentarfilm og undervisning i skolen.

Vi skal også have et langt stærkere blik på de fordomme, nogle grønlændere desværre oplever i vores samfund. Den handlingsplan mod racisme, som nu er på trapperne, har fokus på den udfordring, og forhåbentlig kommer den til at give et bidrag til, at vi kan komme fordomme om ikke mindst grønlændere til livs. Det er uværdigt, det er uordentligt, og det har ikke plads i vores samfund.

Jeg vil også gerne fremhæve, at lagmanden og kommissionsformanden for EU i foråret underskrev en aftale om et styrket samarbejde mellem EU og Færøerne. Det er noget, vi har arbejdet på i fællesskab. Det er et vigtigt skridt for at få styrket handelsrelationerne, og jeg ved efter utallige samtaler med min færøske kollega, at det er et vigtigt signal for Færøerne i den geopolitiske virkelighed, som Færøerne befinder sig i. Efter den underskrivelse var kommissionsformanden også i Nuuk, hvor det nye EU-kontor blev åbnet.

Det er blot tre eksempler; mange andre kunne nævnes. Jeg kommer aldrig til at tage vores gode samarbejde for givet, og jeg ved, at det kræver en stædig og aktiv indsats fra os alle sammen. Jeg glæder mig til vores fortsatte samarbejde.

Vi skal stå vagt om jøderne, sagde fru Mona Juul tidligere i dag, og jeg er meget, meget enig. Det er et emne, der ligger mig meget på sinde. Tak til enkelte ordførere i dag for at sikre, at det har fyldt i vores debat. Natten til i går fandt to eksplosioner sted tæt på den israelske ambassade. Politiet har anholdt to fra Sverige på bare 16 og 19 år. De er nu sigtet og varetægtsfængslet for ikke alene besiddelse af håndgranater, men også for at have sprængt håndgranater. I foråret var der et brandattentat mod en jødisk kvinde i København, som en ung mand nu er sigtet for efter terrorparagraffen.

Kl. 23:27

Det taler for sig selv, hvor alvorligt og hvor uhyggeligt det er. Siden Hamas' terrorangreb i Israel er det blevet farligere, og det er blevet mere utrygt at være jøde mange steder i Europa, og det er desværre også – og for mig er det en stor smerte – blevet mere utrygt at være jøde i Danmark. PET har i længere tid har advaret om en skærpet terrortrussel mod jødiske og israelske mål i Danmark, især i lyset af konflikten i Israel og Gaza. Politiet har iværksat en række tiltag i forhold til bl.a. de jødiske institutioner. Jøder forfølges, alene fordi de er jøder, og de lever i frygt. De tager kippen af, når de forlader synagogen, de gemmer deres davidsstjerne væk, som var det en helt anden tid. Det er beskæmmende, det er bekymrende, og det er ikke sådan, det skal være i Danmark og i Europa. Vi må aldrig nogen sinde acceptere antisemitismen, og vi skal bekæmpe den, alle steder vi møder den.

Derfor bliver jeg bare nødt til at være hudløst ærlig og sige, at det undrer mig, at der ikke er en større forargelse i vores land over det her. Hvor er demonstrationerne imod det? Hvor er demonstrationerne for det jødiske mindretal? Hvor er den debat? Hvor er de stemmer? Jeg hører det ikke, og det bekymrer mig, fordi i det ligger der noget, der er større og farligere, end man lige skulle tro. Hvor er det folkelige oprør? Hvor er de unge på gaden over, at de eneste i vores land, der hver dag går i skole under politibeskyttelse, er jødiske børn? Det er små børn, der knap selv kan bære deres skoletaske, og de skal alligevel gå forbi tungt bevæbnet politi for at

komme ind og få undervisning ligesom alle andre børn. Det hører ingen steder hjemme. Jeg savner et langt større engagement i de problemer, som vores jødiske medborgere har, og en langt større og utvetydig afstandtagen fra det, vi desværre oplever herhjemme. Og når de stemmer ikke gælder i gaderne, som andre stemmer gør, så er det godt, at mange af os her i Folketingssalen står sammen om det og dermed lever op til det løfte, der blev givet af politikere før os, om »aldrig mere« i Danmark og i Europa.

Her til sidst vil jeg sige to ting. Først og fremmest tak til alle her i Folketinget for den massive støtte til Ukraine. Det har ikke fyldt i debatten i dag. Jeg tager det mest af alt som et udtryk for, at lige præcis her er vi enige, og vi står sammen. Det er jeg stolt af, og jeg er glad for det, men jeg vil også sige til jer, at den rolle, vi har valgt at indtage som land, forpligter, og det er ikke sikkert, at det var de 2½ første år, der var de sværeste. Så lad os vise, at hvad vi har startet, har vi tænkt os at fortsætte.

Og for nu at runde af, hvor vi startede, på skakbrættet, så vil jeg sige, at der er et begreb, der hedder træktvang. Det er sådan et lidt træls sted at ende i skak, for det beskriver en situation, hvor en spiller kun har træk tilbage, der forværrer situationen. Og nu sidder der måske nok en her i salen, der kunne finde på noget sjovt at sige omkring det, også hvad angår regeringen. Jeg vil derfor bare til slut nøjes med at glæde mig over, at der stadig er 2 år til næste valg, og derfor er der rig mulighed for, at alle os her i salen kan finde fælles løsninger på de udfordringer, som vores vidunderlige og elskede Danmark står over for.

Tak for debatten, og jeg ser også frem til den næste times tid, eller hvad der nu er i vente.

Kl. 23:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til statsministeren. Jeg kan lige så godt sige, at der er en del korte bemærkninger, så vi kan lige så godt gå i gang. Den første er fra fru Inger Støjberg.

Kl. 23:31

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil først og fremmest gerne sige tak til statsministeren for ordene omkring vores jødiske medborgere. Jeg deler det fuldstændig. For at blive lidt i emnet, og så alligevel ikke, vil jeg sige, at statsministeren tidligere på ugen har talt om en mulig international militær intervention i Mellemosten, og jeg kan forstå via medierne, at statsministeren også udtaler sig om det i Weekend-Avisen i morgen. Og jeg må sige, at jeg er noget mystificeret over, hvilke planer det egentlig er, statsministeren har. Altså, Israel er p.t. i gang med at nedkæmpe to stærke terrorbevægelser, to modbydelige terrorbevægelser, nemlig Hamas og Hizbollah, alt imens Iran også angriber Israel, som er det eneste lillebitte demokrati, omringet af ufrie kræfter.

Skal den indsats bremses? Og hvad er det helt præcis, statsministeren påtænker i forhold til det her?

Kl. 23:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 23:32

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det, jeg er optaget af, er, at staten Israel bliver ved med at eksistere. Nu bliver der henvist til et interview, jeg giver i Weekendavisen i morgen. Det, der er den smertelige erkendelse for os alle sammen, er, når vi ikke kan være sikre på, at vi kan beskytte jøderne i Europa. Det er der en meget, meget stor smerte forbundet med, og så bliver vores forpligtelse til at sørge for, at der også er et Israel i fremtiden, jo kun endnu større. For at Israel på sigt kan eksistere og være sikker på at kunne tilvejebringe sine borgere den sikkerhed og den

tryghed, som man selvfølgelig har behov for, er en tostatsløsning i mine øjne den eneste farbare vej frem, og den tostatsløsning er svær at etablere i en situation, hvor Hamas selvfølgelig ikke ønsker den, fordi de slet ikke anerkender staten Israel, men hvor der – og her vil jeg gerne tilføje: desværre! – heller ikke i den siddende regering i Israel er opbakning til en tostatsløsning. Derfor synes jeg, at det internationale samfund skal presse hårdere på for, at der kommer en tostatsløsning.

Kl. 23:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:34

Inger Støjberg (DD):

Men hvad er det præcis, statsministeren forestiller sig at der skal ske? Det var det ene.

Det andet er, at jeg ærlig talt mener, at statsministeren entydigt bør bakke op om Israel i den her sag nu og lade Israel gøre sit arbejde færdig i stedet for at lægge hindringer i vejen for det. Det kan jeg så bare konstatere at vi nok er uenige om. Men hvad er det præcis, statsministeren tænker at der skal gøres?

Kl. 23:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

I mine øjne er det at arbejde for en tostatsløsning ikke at lægge hindringer i vejen; det er at insistere på en vej frem, hvor man tvinger alle palæstinensere til at acceptere staten Israels ret til at eksistere, og hvor Hamas nedlægger sig selv som terrororganisation, men hvor der selvfølgelig også er en erkendelse og en anerkendelse fra Israels side, i forhold til at palæstinenserne har ret til at leve i en stat.

Nu har vi så en ny konflikt på grund af Hizbollah, som i snæver forstand jo ikke har noget at gøre med den palæstinensiske sag, og hvor det jo i øvrigt er legitimt, at Israel svarer på de enorme modangreb, Hizbollah har tilvejebragt, selv om Israel skal tage hensyn til civile befolkning, hvad enten vi taler om Libanon eller Gaza.

Kl. 23:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 23:35

Pia Olsen Dyhr (SF):

Er der én ting, debatten i dag har givet mig med, så er det at Socialdemokratiet og SF nok godt kan nå hinanden, når det gælder spørgsmålet om tilbagetrækning og pension og sørge for, at det faktisk bliver mere retfærdigt.

Men der, hvor vi måske er uenige, tror jeg, er i forhold til hvornår det skal ske. I SF ser vi det gerne ske, før vi bare løfter pensionsalderen, altså at vi sørger for, at de mennesker, der skal på Arnepension, ikke bare hele tiden følger med pensionsalderen op, altså at vi også giver dem noget retfærdighed.

Jeg kan fornemme på statsministeren, at det så skal vente på endnu en kommission. Men Pensionskommissionen har jo siddet i 3 år – det må jo vel minde om Velfærdskommissionen – og kom med nogle anbefalinger. Men egentlig tolker jeg det, med statsministerens egne ord, som at man sidder fast i en mærkelig regering, og det kan statsministeren jo selv løse ved at komme hjem til rød blok.

Men eftersom vi nok skal løse det her, vil mit spørgsmål egentlig handle om noget andet og mere alvorligt. For jeg læste i en pause

fra debatten her om en dansk-jødisk familie, som ikke kun var bange for, om de bomber, der faldt, handlede om deres nærområde, men også om, om de kunne lade deres børn gå på Carolineskolen, og om den derfor skulle holdes lukket.

Jeg ved, statsministeren deler min vrede og frustration, og jeg vil bare høre om det giver anledning til, at vi kan gøre yderligere.

Kl. 23:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:36

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg tror egentlig, jeg vil nøjes med at svare på den del, der handler om Carolineskolen, men måske bare lige tilføje, at det med hjem til rød blok og pension og tilbagetrækning jo ikke er helt så enkelt, fordi i hvert fald et af de partier, SF regner med i de 90 røde mandater, er imod Arnepensionen. Og jeg tror sågar også, at Radikale Venstre ønsker at afskaffe efterlønnen. Så inden man nu bilder vælgerne ind, at der er stor enighed om det her spørgsmål hos venstre side af salen – set fra, hvor jeg står nu – så vil det i hvert fald ikke være korrekt. Jeg er enig i, at S og SF nok ikke er så langt fra hinanden, men der er jo også andre partier, hvor det ser lidt mere bøvet ud. At en regering er mærkelig gør den ikke dårlig, og det kan jeg måske få lov til at uddybe senere.

Situationen omkring Carolineskolen er så smertefuld, og jeg håber, jeg har udtrykt mig meget klart og direkte før. Det er ubærligt, at der er børn i Danmark, der skal gå i skole under politibeskyttelse, og at der ikke er et større oprør omkring det.

Hvad angår den konkrete sikkerhed, er det en opgave for myndighederne hele tiden at vurdere, om der er behov for yderligere initiativer, og det ved jeg at myndighederne hele tiden overvejer, desværre.

Kl. 23:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:38

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er jo enig i, at Radikale Venstre er lidt besværlige. Sidst gjorde vi det jo med Dansk Folkeparti; måske kunne vi finde andre, vi kunne lave det med. Det kan man også, selv om man er i rød blok.

Men i forhold til den anden diskussion, synes jeg faktisk, at tallene for den voksende antisemitisme er dybt, dybt foruroligende. Jeg har lige læst Martin Krasniks interview med statsministeren, hvor jeg synes, statsministeren siger rigtig mange vigtige og gode ting. Så det her er ikke så meget et spørgsmål som en konstatering, som jeg gerne vil have statsministerens refleksion over.

Hvorfor er den debat om Israel, Gaza og nu Libanon og Iran blevet så polariseret? Hvad kan vi gøre for at få tingene tilbage på et spor, hvor der er plads til nuancer, og hvor man godt kan se tingene fra flere sider?

Kl. 23:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg ved ikke, hvordan vi præcis skal gøre det. Jeg kan ikke huske, at vi har oplevet en så aggressiv, så voldsom og så polariseret en debat som den, jeg har oplevet i Danmark det seneste år om en situation i Mellemøsten og alle de tråde, det har trukket ind i vores egne samfund.

Jeg er til gengæld meget enig i det, fru Pia Olsen Dyhr siger. Der er masser af nuancer i det her; det er ikke sort-hvidt. Man kan godt – og i det her tilfælde tror jeg egentlig, at både spørger og svarer er enige – både stå op for Israels ret til selvforsvar og ønsket om at sikre, at der er også et levedygtigt Israel i fremtiden, samtidig med at man anerkender, at palæstinenserne også har brug for deres stat og deres land. Og sådan kunne jeg blive ved.

Der er så mange elementer i det her, og det bliver gjort sort-hvidt, og når tingene bliver gjort sort-hvide, er det meget, meget svært at finde en vej frem, som passer til de mennesker, det handler om.

Kl. 23:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 23:40

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det, og også tak herfra for nogle velvalgte ord om det jødiske mindretal i Danmark, og tak for det fine interview i Weekendavisen i øvrigt.

I den lidt mere muntre ende vil jeg jo egentlig også takke for den her fine lille kampagne, Socialdemokratiet har kørt i dag, med sloganet find en blå statsminister og avisannoncer, og hvad ved jeg. Det er faktisk sjovt; det er kreativt. Det er fedt at se, I også kan finde ud af det, og det er jo også spændende.

Altså, hvem bliver den næste blå statsminister? Det kan ligefrem være, det bliver en, der sidder i regering med den nuværende statsminister. Og det er jo egentlig også spændende på rød side. Altså, siden EP-valget har vi jo været vidne til sådan et begyndende tronskifte i rød blok; at et nyt stort dominerende centrum-venstre-parti er ved at tage form; at SF er ved at tage Socialdemokratiets position.

Der er det egentlig bare spændende at høre: Hvis der er et rødt flertal efter næste valg og det endnu engang cementerer sig, at SF er det store centrum-venstre-parti, er Socialdemokratiet så klar til at pege på fru Pia Olsen Dyhr som statsminister?

Kl. 23:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 23:41

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, det er Socialdemokratiet ikke, og vi har gjort vores stilling op, lidt, må man sige, i modsætning til de fleste andre partier. Vi stiller med undertegnede som statsministerkandidat, og vi kommer ikke til at pege på en anden.

Kl. 23:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 23:41

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror ikke, der er en eneste dansker i hele kongeriget, der er i tvivl om, at Socialdemokratiet med fru Mette Frederiksen i front *altid* vil pege på sig selv, og at det er det vigtigste frem for alt. Selv hvis prisen for at være statsminister er at være i regering med borgerlige partier, så er det bedre end at føre rød politik med røde partier, hvor man ikke selv har statsministerposten.

Jeg tror, det er det indtryk, mange danskere sidder tilbage med, og jeg tror, mange danskere er forundrede over, hvad den nuværende regerings eksistensberettigelse er, udover at statsministeren skulle genvælges. Det er tilsyneladende ikke det her med, at arbejdsudbuddet er den nye valuta, for alt, hvad regeringen har lavet af arbejdsud-

budsreformer, er jo med et fingerknips annulleret med pensionsaftalen.

Kl. 23:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 23:42

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Hvis vi nu tager den grønne trepart, som blev lavet før sommer, og som i mine øjne er den stærkeste generationskontrakt, der nogen sinde er indgået omkring dansk natur, klima og i øvrigt landbrugsproduktion og arbejdspladser, så tror jeg ikke, det havde kunnet lade sig gøre uden en bred regering. Jeg tror ikke, det havde kunnet lade sig gøre uden den her regering.

Ja, den her regering er mærkelig, og det den jo, al den stund at vi ikke er vant til at have regeringer hen over midten. Men måske er det meget godt – i en verden som den, vi alle sammen er en del af i dag, hvor der er så meget splittelse og så meget polarisering; lyt bare til noget af det, der er blevet sagt i Folketingssalen af nogle af vores kolleger – at gamle fjender så for en stund lægger våbnene og gør det, vi i fællesskab mener er det bedste for vores land, hvad enten det er på velfærdsområdet, for erhvervslivet, for Ukraine eller den grønne omstilling.

Kl. 23:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hvis man overholder taletiden til spørgsmål og svar, når vi flere af vores gode kollegaer. Så det håber jeg at man vil lytte til. Den næste er fru Mona Juul.

Kl. 23:43

Mona Juul (KF):

Tak for det, og tak for talen. Socialdemokratiet gik jo ikke på valg på at smaske til velfærdsforliget; Socialdemokratiet gik til valg på at flytte milliarder af kroner fra konsulenter til kernevelfærd. Alligevel kunne vi i sidste uge læse, at Udviklings- og Forenklingsstyrelsen siden 2019 har brugt over 7 mia. kr. på eksternt konsulentbistand. Det kunne jeg godt tænke mig at statsministeren redegjorde for: Hvorfor, og hvad er de penge brugt til?

Kl. 23:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 23:43

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det bliver nok lige for meget at bede mig om at gennemgå samtlige bevillinger på det her område. Det har jeg i hvert fald ikke nogen mulighed for at gøre mundtligt fra talerstolen. Vi har lavet aftaler om både at nedbringe administrationen og brugen af konsulenter, og det er lykkedes på nogle områder og i et vist omfang. Nu går vi så videre med vores arbejde, og det er en del af det finanslovsforslag, vi har fremsat.

Vores primære løfte i den valgkamp, vi var igennem for 2 år siden, var et lønloft i den offentlige sektor. Det var vores primære valgkampsløfte. Der blev i øvrigt nærmest en til en sagt det samme om det, som der nu bliver sagt om pensionsalderen. Det er gennemført. Jeg vil i al beskedenhed tillade mig at glæde mig over det lønloft. Jeg kunne ikke drømme om at påstå, at det er det, der er *forklaringen*. Ikke desto mindre fornemmer vi nu bl.a. i dele af sundhedsvæsenet, men også i kriminalforsorgen og andre steder, at der faktisk er nogle medarbejdere, der er blevet i vores offentlige sektor, og som oplever en anerkendelse, fordi de har fået det lønloft. Så når vi lover noget i en valgkamp, gennemfører vi det, og det, vi

lover i en valgkamp, er noget, vi mener er til fordel for samfundet helt bredt.

Kl. 23:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:45

Mona Juul (KF):

Man lovede ikke en mærkelig regering trods alt. Og jeg må sige, at med lønloft, mere bureaukrati, en øget offentlig sektor, et dask til velfærdsforliget kunne man jo godt være rigtig, rigtig bange for, om statsministeren er i gang med at lave sådan en ren Anker Jørgensen. Det vil vi selvfølgelig holde rigtig meget øje med.

Men jeg har også lyst til at følge op på en anden ting, for det mener jeg også er oppositionens opgave. Det er meget lang tid siden, jeg i statsministerens spørgetime spurgte statsministeren om opioider. Hvor er regeringen i forhold til det meget alvorlige emne, som jeg tror vi i hvert fald deler interessen for? Hvorfor er I ikke kommet i gang endnu?

Kl. 23:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:45

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, det er faktisk også min oplevelse, at vi er enige med Det Konservative Folkeparti i, at vi har en udfordring som samfund. Jeg er selv meget bekymret over at se også nogle af vores helt unge, som pludselig bruger stoffer, som kan se ret milde ud, men som kan være farlige og have meget, meget store konsekvenser. Vi kommer snart med vores forslag til noget, man kan gøre, om end vi ikke bilder os ind, at vi kan løse hele problemet.

Så bliver jeg bare nødt til at sige, at vi gik til valg på at danne en bred regering. Jeg sagde det meget, meget klart før valget, og jeg sagde det endnu tydeligere den dag, valget blev udskrevet, nemlig at vi gik til valg på at danne en bred regering. Og det er det, vi har gjort.

Kl. 23:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 23:46

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for en fin tale. Jeg vil spørge ind til statsministerens holdning til, om danskerne skal arbejde mere, altså om det her famøse arbejdsudbud skal op, for det har været lidt frem og tilbage. Jeg var jo rigtig glad for den gamle fru Mette Frederiksen, der ville gøre op med det her at gå reformamok som under Thorningregeringen og sagde, at det nu var slut med de her klassiske arbejdsudbudsreformer, altså dem, som lønmodtagerne med rette dukker sig for når de hører om. Og vi havde 3 år, hvor der ikke kom den slags ting ned over ryggen på danske lønmodtagere.

Så gik Mette Frederiksen i regering med højrefløjen, og pludselig var arbejdsudbuddet så tilbage. Det var endda den ny valuta – det var jo så en gammel valuta, men det blev så fremstillet som den nye valuta: Væk med helligdagen, danskerne skulle arbejde mere, samlebandene skulle køre, og vi skulle i hvert fald glemme enhver tanke om, at tallet ikke bare skulle stige. Man satte meget høje mål for arbejdsudbuddet. Ved sidste afslutningsdebat vendte man så på en tallerken og sagde, at det slet ikke var det, statsministeren mente. Så hvad mener statsministeren egentlig? For når jeg læser regeringsgrundlaget, er der jo stadig væk en aftale om, at man skal

øge udbuddet af arbejdskraft, altså at danskerne skal arbejde mere. Så skal danskerne stadig væk arbejde mere, eller har statsministeren i dag tillid til, at danskerne allerede arbejder meget?

Kl. 23:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Statsministeren.

Kl. 23:47

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Hverken vi eller jeg har sagt, at danskerne skal arbejde mere. Og min samlebandskommentar er, som jeg har redegjort for, taget ud af en sammenhæng. Jeg er bekymret over et Rusland, som opruster, og som i øvrigt lige har besluttet – jeg tror, nærmest mens vi har siddet her – igen at øge deres forsvarsbudgetter ganske væsentligt. Jeg er bekymret over et Europa, der taber konkurrenceevne. Derfor synes jeg, vi bliver nødt til som europæere at have viljen til at gøre det, der skal gøres, for at vi er en af de stærkeste regioner i verden.

Vi bliver nødt til at have medarbejdere nok til at opstille vindmøller; vi bliver nødt til at have social- og sundhedsassistenter og -hjælpere nok til at passe på vores gamle. Derfor kan man ikke se bort fra arbejdsmarkedspolitik og man kan ikke se bort fra behovet for, at vi er mange, der er i beskæftigelse. Jeg er jo socialdemokrat; jeg tilhører ikke Enhedslisten. Jeg kan godt lide, at man går på arbejde, og jeg kan godt lide princippet om, at man forsørger sig selv. Men det er helt rigtigt, at jeg har et andet syn på arbejdsudbudsreformer end det, man har set tidligere, og det mener jeg sådan set også den her regering har. Men selvfølgelig har vi et ønske om at have så høj en beskæftigelse i Danmark som overhovedet muligt.

Kl. 23:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:49

Pelle Dragsted (EL):

De der små perfyde bemærkninger ud mellem sidebenene om, at vi ikke skulle kunne lide, at folk arbejder eller kan forsørge sig selv: Skal vi ikke holde op med dem? Jeg synes, det er plat.

Hvad angår kommentaren om Rusland, tror jeg, der var mange danske industriarbejdere, som arbejder på skiftehold nat og dag, som syntes, det var lidt mærkeligt at få at vide, at de går hjem kl. 16. Men lad den gamle historie ligge.

I regeringsgrundlaget står der, at arbejdsudbuddet – altså udbuddet af arbejdskraft – skal vokse langt mere, end hvad regeringen allerede har gennemført med reformer. Vil statsministeren stå ved det i regeringsgrundlaget? Skal danskerne stadig væk arbejde mere, eller var det rigtigt, når statsministeren ved afslutningsdebatten sagde, at det mente statsministeren ikke mere? Det er sådan set bare kernen i mit spørgsmål: Arbejder danskerne for lidt, skal vi arbejde mere, eller arbejder danskerne allerede meget, som statsministeren sagde under afslutningsdebatten?

Kl. 23:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:49

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Alle i regeringen, alle her i Folketingssalen ved godt, at danskerne arbejder meget. Vi er et af de lande, der har de allerhøjeste både erhvervs- og beskæftigelsesfrekvenser. Det er hævet over enhver diskussion. Det er så også nødvendigt, fordi vi ønsker at kunne finansiere vores velfærdssamfund og vi ønsker at komme videre på den grønne omstilling og der er en masse udgifter også i fremtiden,

der skal finansieres. Men det er jo en mærkelig diskussion, det her, for lige nu har vi ca. 43.000 unge, der hverken er i gang med skole eller i gang med arbejde. Hver gang vi flytter en af dem ud på arbejdsmarkedet, i stedet for at vedkommende f.eks. er på kontanthjælp, så øger du arbejdsudbuddet, så øger du beskæftigelsen. Er det dårligt? Nej, det er fantastisk, for det løfter et ungt menneske og giver muligheder.

Vi bliver nødt til at diskutere det her mere konkret: Det at have et arbejde og at gå på arbejde er jo noget af det, rigtig mange af os danskere sætter allerallerhøjest, men selvfølgelig skal det være en balance også med vores familieliv.

Kl. 23:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mette Thiesen.

Kl. 23:50

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak, og tak for en rigtig god tale, hvor statsministeren også nævner det her med vanvidsbilisme. Den 6. juli i år tror jeg mange af os læste om en rigtig, rigtig frygtelig ulykke på Hillerød motorvejen. Det gjorde jeg også selv, og kort tid efter tiggede der en besked ind på Aula, og tingene kom lige en tak for tæt på, meget tæt på. Det har i hvert fald min sommer været meget centreret om.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge statsministeren, når vi nu taler strafreform: Er vi ikke et sted, hvor så kynisk vanvidsbilisme som det, vi taler om eksempelvis i den her ulykke, hvor man ligger og kører ræs – nogle siger 150 km/t., nogle siger 190 km/t., og man må køre 80 km/t., der er vejarbejde, begge er påvirket, de ligger og kører ræs dobbelt, hvor der er ét spor farbart – at det ikke uoverlagt, det er overlagt? Er det ikke noget, der skal takseres som manddrab og ikke som uagtsomt manddrab?

Kl. 23:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:52

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er nok en af de kommentarer, man ikke kan få mig til at sige nej til en. Selv om jeg er gammel justitsminister, tør jeg ikke give et bindende svar. Min erfaring siger mig også, at man altid skal kigge ordentligt ned i det. Men jeg er så fly forbandet over det, der skete den morgen. Det er en familie, der fik smadret deres liv, og det er to børn, der har mistet deres forældre. Og så vidt jeg har kunnet se, var det så to yngre mænd, som givet har været påvirket, og som lå og kørte ræs.

Så jeg vil overhovedet ikke afvise det der. De har jo altså slået to andre mennesker ihjel. Det, der foregik der, var så grusomt. Det er, mens jeg har været statsminister, vi har fået bestemmelserne om vanvidskørsel, og det er jeg rigtig glad for. Og jeg må indrømme, at jeg, hver eneste gang vi tager bilen fra et af de der mennesker, hvoraf nogle af dem jo slet ikke burde være i vores land, har jeg en utrolig stor glæde, og det bliver ikke mig, der står og kommer til at trække fra i forhold til vores evne til at straffe dem.

Kl. 23:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:53

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak for det svar. Jeg glæder mig rigtig meget til at forhandle den her kommende strafreform, det skal jeg være fuldstændig ærlig at sige. Tak for det meget ærlige svar. Jeg er meget enig med statsmi-

nisteren i, at det også er nogle mennesker, der slet ikke burde være her.

Jeg står faktisk og bliver lidt berørt. For jeg synes, vi ser rigtig mange sager om det her. Der var også en sag i Randers i sommer. Det er så kynisk, det er så frygteligt og kommer så ekstremt tæt på med nogle mennesker, som burde have vidst langt bedre og burde have vidst, at deres handlinger ville koste andre mennesker livet.

Så bare tak for et meget, meget ærligt svar. Jeg glæder mig rigtig meget til, vi skal forhandle den her strafreform. Forhåbentlig kommer den her form for vanvidsbilisme til at blive takseret som manddrab.

Kl. 23:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:54

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, og før de sager, vi snakker om her, var det også en ung politibetjent. Og det er jo en stribe af sager, som er så uforståelige for os andre, i forhold til at man kan opføre sig på den måde. Det repræsenterer jo en ligegyldighed over for andre mennesker og for nogens vedkommende givet også en ligegyldighed over for det samfund, jeg skulle til at sige, som de er en del af, men det er de så ikke, for når man opfører sig på den måde, er man jo ikke en del af vores fællesskab. Det bliver vi også nødt til at bruge retspolitikken til at kunne sige, altså at det er man ikke. Jeg er også meget påvirket af den der sag. Jeg synes, det er en af de mest tragiske, vi har set.

Kl. 23:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 23:54

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Jeg har to spørgsmål. Jeg skal forsøge at gøre det kort og præcist. Det er meget forskellige spørgsmål. Det ene handler om uddannelse. Jeg tror jo egentlig, at statsministeren og jeg er enige om, at nu skal vi have nedbrudt skellet mellem hånd og ånd og det, at noget bliver opfattet som finere end andet, og om, at alle unge, uanset om de er mest bogligt interesseret eller praktisk orienteret, skal have mulighed for at forfølge den uddannelse, de gerne vil have. De muligheder skal gives til alle unge. Så vi vil gerne lave en ny uddannelse, vi vil gerne have erhvervsrettet hf, og vi vil også gerne lave campusser, som regeringen vil.

Mit spørgsmål til statsministeren er derfor bare: Hvorfor insisterer Socialdemokratiet på, at der så skal være et langt højere adgangskrav til den ene form for uddannelse end til den anden? Hvad er formålet med det, hvis vi netop gerne vil give lige muligheder?

Mit andet spørgsmål handler så om Mellemosten og i forlængelse af spørgsmålet fra Inger Støjberg om, hvad det egentlig er, statsministeren vil gøre for at gennemtvinge fred. Nu læste jeg også Weekendavisen, der udkommer her til morgen. Der står:

»... det er ikke med de gamle virkemidler. Vi må skille parterne ad. Og så må vi være til stede der.«

Så spørger journalisten, om det er militært til stede, og statsministeren siger:

»Det skal jeg jo ikke designe, men jeg synes ikke, man skal afvise noget. Jeg tror ikke, der er anden vej.«

Hvordan vil statsministeren tvinge en fred igennem?

Kl. 23:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 23:56

Kl. 23:58

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Som jeg sagde det før, er den eneste langsigtede løsning, jeg kan få øje på, en tostatsløsning, og jeg er meget, meget optaget af, at vi har en levedygtig stat, der hedder Israel, også i fremtiden. På denne kæmpe jordklode har vi kun et sted, hvor jøder skal kunne leve i sikkerhed, og det kan de så ikke i dag på grund af Hamas, som har angrebet ind i Israel, på grund af Hizbollah, som angriber hele tiden, og på grund af Iran. Og må jeg bare tilføje her for Folketinget: Læg mærke til det stadig tættere samarbejde mellem Rusland og Iran. Der er en sammenhæng i alt, hvad vi oplever lige nu, og intet kan ses uafhængigt af hinanden. Derfor synes jeg, vi som internationalt verdenssamfund bliver nødt til at forholde os til, hvordan vi kan få en tostatsløsning til at virke.

Så sagde hr. Martin Lidegaard tidligere i dag, at Radikale Venstre og Socialdemokratiet ofte har været enige på uddannelsesområdet. Det, må jeg sige, er faktisk ikke en erfaring, jeg deler. Jeg synes ofte, vi er enige på det grønne område, men på uddannelsesområdet er vores vægtning simpelt hen forskellig. Jeg synes, Radikale Venstre har prioriteret universiteterne. Jeg synes, man har prioriteret de boglige uddannelser. Jeg synes ikke, man har givet en tilstrækkelig opmærksomhed til alt det andet, og så er der pengene, som, når man har siddet med ved bordet, er gået nogle bestemte steder hen, og det er der, mange af os her i Folketinget nu siger, at det ikke nytter noget, at det bliver ved på den måde.

Kl. 23:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 23:57

Martin Lidegaard (RV):

Jeg prøver at stille mine to spørgsmål igen, da jeg ikke fik svar. Hvilke virkemidler er det præcis, statsministeren vil anvende for at tvinge en tostatsløsning igennem? Jeg er i øvrigt enig i, at det er den rigtige løsning, men hvilke virkemidler vil statsministeren bruge?

Mit andet spørgsmål var: Hvorfor insisterer Socialdemokratiet på, at der skal være et markant højere adgangskrav til én form for gymnasial uddannelse i forhold til den anden, når man gerne vil give lige muligheder til alle unge, uanset hvad deres talent og ønsker er, og når vi gerne vil være med til at lave de gymnasiale uddannelser i forskellige varianter? Hvorfor skal man gøre forskel på den ene uddannelse i forhold til den anden, når det kommer til adgangskravet?

Kl. 23:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 23:58

Statsministeren (Mette Frederiksen):

I det spørgsmål ligger der jo noget, og jeg ved godt, at Radikale Venstre ikke vil være ved det, men spørgsmålet emmer af, at der er et af de tre gymnasier, der er finere end noget andet. Det emmer af det. Det har den der stemning af, at det fede gymnasium skal være noget, og så er der nogle andre, der skal være noget andet.

Det, vi gerne vil nu, er at ændre den spilleplade helt og sige til vores unge: Der bliver tre gymnasier. Der er tre forskellige døre, du kan gå ind ad, men det fede er, at den dør ikke lukker for nogen mulighed fremefter.

Kl. 23:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Franciska Rosenkilde.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Meget af debatten i dag har jo handlet om pension. Jeg håber ikke mere, at det er en hemmelighed for de fleste, at Alternativet er kommet med et forslag om en tidsopsparing. Jeg vil gerne spørge statsministeren ind til det. Det kan godt være, at statsministeren tidligere har svaret hr. Pelle Dragsted, at regeringen ikke mener, at danskerne skal arbejde mere, men de facto har man jo fjernet en helligdag og derved gjort, at danskerne skal arbejde mere.

Når det så er sagt, er der jo rigtig mange danskere, der i dag arbejder rigtig meget og føler, at det kan være svært i perioder at få tingene til at hænge sammen. Stress er en folkesygdom, og det handler om det her med at aflevere sine børn tidligt, hente dem sent og om, at danske børn er rekordlænge i institution. Hvad vil statsministeren og regeringen gøre for at imødekomme det her behov for fleksibilitet i arbejdslivet, ikke først når man bliver pensioneret, men også i løbet af livet? Hvad kan man gøre politisk for at få den øgede fleksibilitet, rigtig mange danskere spørger efter?

Kl. 23:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ved at være lidt for meget summen herinde. Hvis man gerne vil snakke sammen, skal man lige gøre det bagved, så vi kan høre spørgeren og svarene.

Statsministeren.

Kl. 00:00

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det synes jeg er en helt relevant diskussion, og jeg tror, det er noget, alle børnefamilier forholder sig til: Hvordan sikrer man den rigtige balance mellem sit arbejdsliv og sit familieliv? Jeg ville ønske, at vi så også alle sammen havde en diskussion om vores skærmtid og den tid, vi så bruger sammen med andre mennesker, men det er noget andet.

Det her er jo i høj grad et overenskomstanliggende i Danmark, og der er ganske mange, der i deres overenskomster sidder, hver gang der forhandles overenskomster, og kigger på balancen mellem muligheden for at kunne være fleksibel på sit arbejde, have mulighed for at holde barsel, barnets første sygedag og andre ting. Så det er jo ikke kun et anliggende for Folketinget. Det er i høj grad også et anliggende for arbejdsmarkedets parter, men det er en interessant diskussion. Jeg tror ikke, vi bare sådan lige kan sætte et punktum i den, men det er en relevant diskussion, og det er jo så også en, vi må snakke med arbejdsmarkedets parter om.

Kl. 00:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 00:01

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er jeg sådan set til dels enig i, og det er jo også derfor, vi foreslår en tidsopsparing, for det er faktisk noget, man ville kunne beslutte politisk her og derved så selvfølgelig inddrage en trepart i forhold til at få det implementeret. Men vi kan jo godt beslutte den politiske ambition om, hvordan sådan en fleksibilitet kunne se ud i et arbejdsliv.

Og så er det jo ikke kun de danske familier; det er jo mange forskellige slags danskere i mange forskellige perioder i livet, hvor man kan have behov for mere fleksibilitet og mere tid, og så kan man måske i andre perioder arbejde mere. Men har statsministeren nogen bud på, hvordan vi kan få indført den her form for fleksibilitet i arbejdsmarkedssammenhæng?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:01 sikker, hvis vi er med til at understøtte, at de to parter ikke kan blive ved med at angribe. Det er jo selvfølgelig det, Israels indsats lige nu handler om. Israel skal gøre mere for civilbefolkningen, men vi holder jo også fra dansk side stædigt fast i, at Israel har ret til at forsvare sig selv.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Med fare for at gentage mig selv er det for rigtig, rigtig mange danskere, fordi de er lønmodtagere, faktisk et anliggende for arbejdsmarkedets parter ud over det, man forhandler sig frem til med sine arbejdsgivere lokalt og på sin arbejdsplads. Jeg tror egentlig, der er mange arbejdspladser, der forsøger at tage de hensyn, man kan, i forhold til hvornår børn skal hentes, og hvad der måtte være af forskellige hensyn, men jeg synes, den diskussion er relevant.

Det kompliceres af, at vi har det overenskomstsysteem, vi har, i forhold til hvad vi kan gøre herindefra, men det var også det, jeg lidt forsøgte at signalere i min replik i dag: Et er at snakke pension, noget andet er jo at snakke om vores arbejdsliv og vores familieliv i det hele taget. Det er jo helt rigtigt, at det heldigvis starter, mange år før vi går på pension, og begge dele er relevante; det er jeg enig i.

Kl. 00:01

Kl. 00:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:05

Peter Skaarup (DD):

Jeg prøver lige at stille nogle spørgsmål. 1) Tror statsministeren på, at man kan afvæbne Hizbollah? Der fik jeg et svar om, at det kunne man nok ikke. 2) Kan statsministeren forestille sig, at der skal danske soldater til Mellemøsten for at ordne den her tostatsløsning? Det er i hvert fald det, som statsministeren siger i Weekendavisen og til Ritzau forleden dag, men som hun i dag vistnok i en udtalelse har sagt var en fejl, og at det mente statsministeren ikke.

Kunne vi ikke her i Folketingssalen få at vide: Åbner statsministeren for, at der skal være militær tilstedeværelse fra dansk side i Mellemøsten, eller gør statsministeren ikke?

Kl. 00:02

Kl. 00:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Peter Skaarup.

Kl. 00:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:05

Peter Skaarup (DD):

Tak til statsministeren for nogle gode udtalelser omkring vores jødiske medborgere og også for et meget, meget fint interview i Weekendavisen om samme emne. Interviewet i Weekendavisen rejser så også, synes jeg, nogle spørgsmål, og flere har forsøgt at spørge, her hr. Martin Lidegaard og fru Inger Støjberg, og nu vil jeg lige prøve en gang. I det interview siger vores statsminister, at der skal ske en indsats, som hun ikke definerer nærmere, for at skille parterne ad, og statsministeren bliver også spurgt i Weekendavisen, om det kræver militær tilstedeværelse. Der svarer hun: »Det skal jeg jo ikke designe, men jeg synes ikke, man skal afvise noget. Jeg tror ikke, der er anden vej«.

Jeg synes jo, det er rigtigt, at vi her i Folketingssalen, når vi nu har den her debat, får svar på: Skal der være en militær tilstedeværelse? Skal danske soldater til Mellemøsten og skille de stridende parter ad? Og tror statsministeren på det, som svaret var til fru Inger Støjberg, altså at man kan afvæbne Hizbollah og få nedlagt våbnene? Sådan kunne man forstå det, som statsministeren sagde. Tror statsministeren på det?

Kl. 00:03

Kl. 00:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det hr. Jacob Mark.

Kl. 00:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:03

Jacob Mark (SF):

Jeg har jo ofte diskuteret minimumsnormeringer med statsministeren, også her i salen, men efter at jeg selv er blevet forælder, er det ligesom blevet mere levende. Det er lidt noget andet at tale om det end at stå, som jeg jo f.eks. gjorde det her til morgen, nede i legestuen og skulle aflevere den lille, og han kigger på mig, lidt ligesom om jeg er en forræder, når jeg rækker ham til pædagogen, og idet jeg rækker ham ind, kan jeg jo også godt se, at der står nogle fantastisk dygtige mennesker, men at der også farer nogle helt små børn på det her alderstrin, der svarer til vuggestuen, rundt. Nogle af dem har ikke et sprog, og nogle af dem kan ikke gå, og andre kan gå, men tumler rundt og har jo ikke styr på deres motorik.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Først vil jeg sige, at det er meget, meget svært at svare på alle spørgsmål, der vedrører Mellemøsten, på under 1 minut. Og under alle omstændigheder er det jo ikke, selv om jeg er glad for den rolle, vi spiller internationalt fra dansk side, Danmark, der forestår en indsats i Mellemøsten. Der er jo et massivt arbejde i gang, som Danmark indgår i, diplomatisk og politisk omkring Mellemøsten. Det har vi i øvrigt været engageret i fra starten, altså siden den 7. oktober.

Jeg mener vedholdende, at en tostatsløsning er den eneste farbare vej, og det tror jeg i øvrigt Danmarksdemokraterne faktisk er uenige i, bare sagt til dem, der måtte lytte med. Jeg gør mig ikke nogen forestillinger om, at det er let at få nedlagt hverken Hamas eller Hizbollah, men jeg føler mig sikker på, at Israel kun kan føle sig

Jeg snakkede med en god kollega om det ude i kafferummet, og han brugte en formulering, som jeg synes var meget rigtig, altså at man bare håber lidt på det bedste. Sådan har man det, når man afleverer sit barn, og man tror også på det bedste, for hvad skal man ellers gøre? Jeg ved, at der er mange, der er begyndt at tage hjem

fra arbejde og hente deres barn tidligt de dage, hvor de ved, at der er mange børn til pædagogerne, og at man de dage, hvor man ved, at der er nogle af børnene, der bliver holdt hjemme, fordi de er hjemme med forældrene, godt kan være lidt længere på arbejde.

Mit spørgsmål er selvfølgelig: Hvorfor har regeringen droppet den målsætning at sikre, at der er en minimal grad af pædagogisk personale i alle vuggestuer og børnehaver i Danmark?

Kl. 00:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:07

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nu skal man jo passe rigtig meget på med at komme med personlige anekdoter, men nu startede hr. Jacob Mark med det. Jeg har også prøvet at aflevere børn både i vuggestue og børnehave, og jeg har simpelt hen bare aldrig haft den der oplevelse. Det har jeg ikke, og mine børn har gået i institution i Ballerup Kommune, og jeg var glad for det fra den første til den sidste dag. Og det var jo ikke, fordi jeg ikke kunne se, at der da selvfølgelig også var udfordringer undervejs, og det var der også børn der havde, men jeg havde en grundlæggende tiltro til de voksne, og ja, nu deler jeg så bare min erfaring. Jo, jo, jeg håbede jo selvfølgelig også på det bedste, men jeg var en glad og tilfreds mor og borger i det her velfærdssamfund.

Jeg var sådan set også glad og tilfreds over, at vi sammen med SF og andre gode venner og kammerater fik indført minimumsnormeringer. Det var jo i den tidligere valgperiode, og det er noget, vi har lavet sammen og i høj grad på opfordring fra andre. Det, vi har diskuteret, er jo, hvor nidkært man skal sidde med bureaukrater og sikre, at det sker i den enkelte institution, og der er SF og Socialdemokratiet to forskellige steder. Vi ønsker at sætte kommunerne fri til at kunne bruge kræfterne på velfærd, og SF vil ofte gerne have lidt mere hånd i hanke, lidt mere styring og kontrollere lidt mere, og det er lige nu en forskel på de to partier.

Kl. 00:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det spørgeren.

Kl. 00:09

Jacob Mark (SF):

Jeg plejer at sige, at jeg gerne vil have frihed i forhold til pædagogik og en stram styring i forhold til ressourcer, fordi der jo er blevet sparet for meget på børnene i mange år, og jeg sagde faktisk også meget klart, at jeg har en enormt stor tiltro og tillid til det personale, der er der. Men det, der er et faktum, og som både personalet og forældrene også har sagt igennem en længere periode, er jo, at der er blevet sparet meget, og at der er for mange børn til for få uddannede voksne, og derfor er der bare noget, der undrer mig.

Ovre på den ene side af vejen, hvor jeg bor, er der en skole, hvor man har sagt, at der for den aldersgruppe, som jo er meget ældre end i vuggestuen, er et klasseloft, og at der skal der være et minimum i antallet af voksne, mens der for 1-årige ikke skal være det. Hvorfor er det nidkært, når det ikke er det i skolen?

Kl. 00:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:10

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Hvordan man præcis skal lægge trykket på det, kan man jo altid diskutere. Ja, jeg vil hellere have et velfærdssamfund, hvor vi sikrer, at der er nogle gode økonomiske rammer, og man ude lokalt kan

træffe de beslutninger, man mener er de rigtige. Nu er det jo ikke for at drille SF, for det ligger mig fjernt, men den bedste kommuneaftale i 15 år har vi altså indgået i vores mærkelige, men alligevel ret gode regering, og ikke, da vi sad i regering med SF, og heller ikke, da vi samarbejdede tæt med SF. Så nogle gange laver vi noget godt med SF i forhold til velfærd, og så er der andre gange, hvor vi laver noget, der faktisk er endnu bedre, med nogle andre.

Kl. 00:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Louise Brown.

Kl. 00:10

Louise Brown (LA):

Tak for det, og tak for talen, både i tirsdags og her til aften. Jeg har sammen med en del sundhedsordførere fra oppositionen og sikkert også et par danskere eller tre ventet med spænding på regeringens kæmpestore reformudspil på sundhedsområdet. Så kom det jo endelig her for et par uger siden, og jeg har læst det. Der er ting, som jeg synes er gode, og ting, der er mindre gode. Sådan er det.

Vi i Liberal Alliance har selv netop præsenteret et sundhedsudspil, hvor vi jo har patienten i centrum og lægger stor vægt på, at man som borger kan vælge frit. Vi ser egentlig helst, at man skal kunne vælge allerede fra dag et. Så har jeg hørt andre ordførere misforstå det og sige, at det handler om behandlingsgaranti fra dag et. Det er slet ikke det, det handler om. Det handler om, at vi gerne vil have, at man skal have mulighed for at vælge allerede fra dag et, hvor man gerne vil have sin behandling henne – og ikke efter 30 dage eller 60 dage, som det er lige nu.

Kan statsministeren ikke se en fornuft i at lade borgerne vælge selv, hvor de får deres sundhedsydelse henne?

Kl. 00:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er igen lidt for meget summen. Det er ude bagved, hvis man vil snakke sammen; vi skal kunne høre, hvad der sker herinde.

Så er det statsministeren.

Kl. 00:12

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Helt grundlæggende kan jeg godt lide, at mennesker har valgmuligheder, men jeg er meget optaget af, hvad det er, man har mulighed for at vælge imellem. Eftersom vi har borgere i det her land, der ikke har deres egen læge, er det for mig det allerallervigtigste. Når vi så går et skridt videre fra de praktiserende læger og konstaterer, at der er en meget skæv fordeling af speciallægerne, er jeg og regeringen meget, meget optaget af at få en bedre fordeling af speciallægerne. Og sådan kunne jeg blive ved.

Så Socialdemokratiet og regeringen har ikke nogen modstand, hverken mod valgfrihed eller patientrettigheder – det er der masser af i det udspil, vi er kommet med. Men der, hvor vægtningen i det her udspil ligger, er simpelt hen på at sikre, at alle patienter i det her land har adgang til deres læge, og ikke mindst, at der kommer en bedre dækning for dem, der i dag er mest syge, og der, hvor der er færrest læger.

Uden at have læst LA's sundhedsudspil – jeg tror aldrig, at jeg har været enig med Liberal Alliance i noget udspil, men jeg kan selvfølgelig blive overrasket en dag – føler jeg mig ret overbevist om, at det ikke er det her sigte, Liberal Alliance har haft.

Kl. 00:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:13

Kl. 00:16

Louise Brown (LA):

Tak for det. Jeg inviterer gerne statsministeren på kaffe, og så kan jeg sætte hende udførligt ind i vores sundhedsudspil, som faktisk er ret fornuftigt. Det har nemlig patienten i centrum. Det handler om patienten, og det er skrevet ud fra et patientsyn. Jeg vil gerne medgive, at regeringen også kommer med nogle gode forslag til, hvordan vi kan sikre en bedre lægedækning i Danmark, og der er mange af de ting, Liberal Alliance også har med i sit udspil.

Men for os handler det bare igen om at bruge den kapacitet, der er. Vi ved, at der er kapacitet i det private. Der er private hospitaler, der fylder deres medarbejdere, fordi der er tomme operationsstuer. Det synes jeg ikke at vi kan være bekendt, når vi har danskere stående på en venteliste. Hvad med fertilitetsområdet? Der ved vi, at tid er afgørende. Hvorfor skal de vente i 30 dage, før de kan få lov til at vælge et andet sted?

Kl. 00:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:14

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Heldigvis er vi nu i gang med at få nedbragt de ventelister, som vi har været kede af er blevet etableret. Det er ikke kun i Danmark, at ventelisterne har været der. Det er desværre en af konsekvenserne, som er kommet i halen på corona rigtig mange steder. Men det går bedre nu med at få nedbragt ventetiden. Vi har ikke været bange for som regering at bruge privat kapacitet, hvad det angår. Vi har sådan set forsøgt at få al kapacitet i gang, både offentligt og privat.

Den indsats fortsætter, men nu synes vi, at det allervigtigste er at få sikret, at det nære sundhedsvæsen kommer til at fungere, og at vi får mere lighed, hvad angår danskernes sundhed, helbred og livskvalitet.

Kl. 00:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 00:14

Rasmus Jarlov (KF):

Jeg vil gerne rose statsministeren for en hård, principfast og klar-synet politik over for Ruslands afskyelige angreb på Ukraine. Til gengæld vil jeg sige, at hvis statsministeren gerne vil fremstå lige så klarsynet og principfast i forhold til opbygningen af det danske forsvar, er der brug for en hjælpende hånd nu og her. Det sejler i det danske forsvar. Der er aflysninger af øvelser i alle tre værn, der er mange soldater, der bliver afskediget i øjeblikket, og vi har brug for, at det danske forsvar kommer fremad og ikke bliver bremset, fordi der lige nu mangler nogle relativt små beløb sidst på året.

Jeg ved godt, regeringen siger, at det er Forsvarets økonomistyring, som er skyld i problemerne, og det tror jeg sådan set er rigtigt. Men det ændrer altså bare ikke på, at regeringen har en forpligtelse til at sørge for, at den her tilstand i Forsvaret stopper, og at vi ikke skal langt ind i 2025 med små lokale besparelser. Så kan vi ikke overtale statsministeren til, at vi finder de penge og sørger for, at Forsvaret kommer videre fra de her midlertidige problemer og man ikke bliver bremset i sin opbygning?

Kl. 00:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.**Statsministeren (Mette Frederiksen):**

Jeg har jo ikke lejlighed til at følge alle samtaler og diskussioner i forsvarsforligskredsen, men det er mit indtryk, og jeg må selvfølgelig blive korrigeret, hvis ikke det er korrekt, at vi faktisk er ret enige om vores analyse, både af verden derude, behovet for markant oprustning og også behovet, desværre, for at få gjort noget ved nogle af de udfordringer, der har været i Forsvaret. Det er på vej i den rigtige retning, men jeg synes også at kunne se på spørgerens ansigt, at vi ikke er i mål med det arbejde endnu. Det er egentlig mit indtryk, at forsvarsforligskredsen arbejder ret samlet omkring de udfordringer, der er. Det er også det, jeg hører fra den forsvarschef, vi har nu, altså at det er det arbejde, der er det allervigtigste.

Der har været nogle budgetudfordringer, som er en udfordring her og nu, og som jo er en helt anden udfordring end det, vi ser ind i på den lange bane, hvor vi er blevet enige om en meget, meget massiv oprustning og investering i dansk forsvar. Jeg har ikke mulighed for at gå ind i det helt konkrete nu, men det gælder Forsvaret som alle andre, at de budgetter, vi lægger, skal man jo altså efterstræbe at overholde, selvfølgelig.

Kl. 00:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:17

Rasmus Jarlov (KF):

Statsministerens parti er jo heldigvis blevet enige med os om, at vi skal have et stærkt forsvar, efter at der gik mange år, hvor vi blev smidt ud af forsvarsforligskredsen, når vi sagde det, og gik meget alene og krævede, at vi skulle styrke forsvaret. Det er vi glade for at vi nu har opbakning til, også fra Socialdemokratiet, og at der er kommet flere penge til.

Men lige nu er situationen bare, at den opbygning, som virkelig haster, bliver bremset af de her små budgetproblemer. Der er tale om relativt små beløb, der skal frigøres, for at man ikke skal rende rundt og afskedige folk her sidst på året, aflyse øvelser osv. Så jeg vil virkelig gerne bede statsministeren om at gå hjem og tænke over, om ikke man kan finde de her småbeløb, fordi truslen fra Rusland er sindssygt alvorlig og det danske forsvar er sindssygt alvorligt og har en meget, meget svær situation i øjeblikket.

Kl. 00:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:18

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg er og har været det over en årrække tilhænger af en markant oprustning, ikke alene af det danske forsvar, men også vores samlede forsvarsevne, bl.a. til at kunne afskrække i NATO. De helt aktuelle, konkrete udfordringer vil jeg foreslå man diskuterer i forsvarsforligskredsen. Jeg hører selvfølgelig, hvad der bliver sagt.

Så er det rigtigt, at der bør være en fælles refleksion hos os alle sammen over alt det, vi nedrustede i nogle år. Alt det brugte Rusland til at gøre det modsatte, og det er så en af grundene til, at vi står i en svær situation nu, som vi godt kan håndtere, men som kommer til at kræve rigtig meget af os og mere end det, vi har gjort allerede, tror jeg.

Kl. 00:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Victoria Velasquez.

Kl. 00:19 Socialdemokratiet har tænkt sig at stemme for, at pensionsalderen skal være.

Victoria Velasquez (EL):

Jeg talte med en ung gut i skurvognen, som trods at hans kollegaer, der var lidt ældre, havde brokket sig over, at de kunne mærke i knæene og i leddene, selv om de ikke var blevet så gamle endnu, at de arbejdede som håndværkere og havde nogle lange dage, var han alligevel glad for, at han var gået samme vej. Men så sagde han, at noget af det, der alligevel nogle gange gjorde, at det skabte lidt overvejelser, faktisk var pensionsalderen. Det er jo også derfor, at det fylder rigtig meget.

Det handler både om dem, der er lige for – TV 2 har også skrevet flere artikler her for nylig – og som helt basalt oplever, at hverdagen ikke hænger sammen. Det handler om dem, som er bedsteforældre, som pludselig ikke på den måde, de havde drømt om, kan løfte deres børnebørn. Men det handler også om nogle af de helt unge, og hvad det er for nogle valg, de træffer for fremtiden.

Nu siger statsministeren: Hvad er der galt med en god debat?

Jeg synes, at intet er galt med en god debat, men hvad er det, vi debatterer? For det er jo utrygt og ikke ordentligt, at vi faktisk ikke ved, hvad der skal ske, andet end at der skal stemmes om, at pensionsalderen skal stige. Derfor vil jeg bare spørge: Kommer Socialdemokratiet til at fremlægge deres holdning til, hvad der skal ske, før vi skal stemme?

Kl. 00:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:20

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men hvori er det, at utrygheden består? Vi har haft en velfærdsaftale, der nu har kørt i snart 20 år, som alle danskere kender automatikken i. Hvis ikke vi var gået ind i den her diskussion i august måned, havde den jo bare fortsat. Det tror jeg personligt havde givet utryghed. For helt almindelige mennesker ved jo godt, at man ikke bare kan blive ved med at arbejde, indtil solen en dag brænder ud.

Jo mere jeg tænker over det, jo mere tænker jeg, at mon ikke nogle af dem, der sad og forhandlede velfærdsforliget tilbage i 2006, også godt har vidst det. Man har måske bare ikke haft lyst til at tage den diskussion, vi så tager nu. For lige så rigtig automatikken er, i forhold til at vi, i takt med at vi lever længere, også kan være længere tid på arbejdsmarkedet, altså dem af os, der kan, er det jo ikke alle, der kan det. Det er jo derfor, Socialdemokratiet opfandt Arnepensionen.

Tak til Enhedslisten og andre gode venner, bl.a. i SF og også Dansk Folkeparti, for at have lagt stemmer til, at vi fik gennemført Arnepensionen. Det er, fordi vi godt ved, at den pensionsalder, der gælder for de fleste, ikke gælder for alle. Men i mine øjne er det da langt mere utrygt, hvis vi bare havde ladet det fortsætte, end det, at Socialdemokratiet i august måned siger: Ja, selvfølgelig overholder vi vores aftale. Vi går ned og stemmer næste gang, men det er så også sidste gang, vi bare stemmer for en automatisk indeksering som den, vi kender i dag.

Kl. 00:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:21

Victoria Velasquez (EL):

Men det er jo hamrende utrygt, altså det, at pensionsalderen stiger til en alder, hvor man ikke kan følge med. Altså, der er nogle faggrupper, hvis gennemsnitslevealder ikke engang når op til de 70 år, som

Vi lovede, at vi netop med henvisning til tidlig pension ville styrke tilbagetrækningsmulighederne, men noget af det første, den her regering har gjort er at tage et trecifret millionbeløb fra pensionsordningerne. Hvor er de forsvundet hen? Ikke til tilbagetrækningsordningerne, nej, de er gået til skattelettelser til nogle af de rigeste. Så det er da megautrygt.

Det er totalt uforudsigeligt for de her mennesker, og det er derfor, jeg siger, at jeg synes, vi skal være ærlige om, hvad det er, vi vil gøre. Derfor spørger jeg: Vil Socialdemokratiet fortælle, hvad I agter at gøre, hvad I synes, og hvad I lægger af forslag på bordet, før I stemmer for, at pensionsalderen skal op på de 70 år?

Kl. 00:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Kl. 00:22

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, vi taler om, hvordan pensionsalderen skal være efter 2045 – det er det, vi taler om. Der er 6 år til, at vi skal træffe næste beslutning, altså efter vi har stemt næste år. Så vi har tid til at tænke os om og få truffet den beslutning, der er den rigtige.

Nu er det jo altså Socialdemokratiet, der opfandt Arnepensionen. Jeg har aldrig lagt skjul på, at det er noget af det, jeg er allerallergladest for, at vi har gennemført, mens jeg har været statsminister; det er jo os, der har gjort det. Utrygheden kommer ikke af, at vi har diskussionen. Utrygheden kommer, hvis ikke vi evner at træffe de rigtige beslutninger, og det er jeg sikker på vi kommer til.

Så kan jeg jo ikke lade være med lige at nævne, at Enhedslisten jo aldrig rigtigt har været med i noget af det her - jo, til at bruge pengene. Jeg tror, man gerne har villet bruge råderummet, der er blevet skabt af det her, men man har ikke været med til at træffe beslutningen om en pensionsalder, som har været fornuftigt indtil nu.

Kl. 00:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Carsten Bach.

Kl. 00:23

Carsten Bach (LA):

Tak. Som forsvarsordfører kunne jeg jo godt stille nogle spørgsmål til et interview i Weekendavisen, men det vil jeg lade være med. For som hr. Morten Messerschmidt mindede os om tidligere på aftenen, handler det her jo om forhandlingen om statsministerens åbningstale, altså redegørelsen, hvori statsministeren stillede et spørgsmål, som lød noget i retning af, om vi som samfund er der, hvor vi gerne vil være, når det kommer til brug af skatteborgernes penge. Der vil jeg jo sige: Nej, det er vi nok ikke. For som nogle vil vide, er antallet af administrative ansatte, siden statsministeren blev statsminister, steget med 12.400 årsværk i staten.

Men det er jo næsten ikke det værste. Det værste er i virkeligheden, at statsministeren har brug for ikke mindre end 25 ministre i sin regering. Det er en del. I Belgien er der 19, i Tyskland kan man nøjes med 17, og af frygt for repressalier vil jeg sige, at der tør jeg jo næsten ikke at nævne de kun 7, der er behov for i Schweiz. Så hvad er det, der er galt? Hvorfor er det, at statsministeren ikke kan udpege et par overflødige ministre? Det kunne måske være ministeren for samfundssikkerhed, som jo i forbindelse med regeringens sikkerhedsudvalg alligevel er overflødig.

Kl. 00:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg indretter regeringen, som jeg synes det er klogest, og det gør jeg så i øvrigt i samarbejde med de to andre partier, som også sidder med i regeringen. Jeg synes, det er en lidt mærkelig tilgang, at der ikke er behov for en minister for beredskab og samfundssikkerhed, al den stund at alle jo kan se – jeg skulle til at sige nærmest på egen krop – at vi lever i en anden virkelighed og i en anden tid, end vi gjorde bare for kort tid siden. Det, vi oplever vejrmæssigt, vil komme oftere, det vil komme voldsommere, og det vil komme hurtigere. Omkostningerne bliver mange, og de bliver flere. Vi har lige været igennem en pandemi, som vi ikke havde forudset, og som vi ikke var velforberedte i forhold til. Vi er hele tiden underlagt cyberangreb, misinformation, påvirkningskampagner, der kan komme, hybridangreb og hybridkrig i europæiske lande.

Så ligegyldigt hvor jeg kigger hen, ser jeg jo, at det moderne samfund er sårbart, og at vi har behov for at gøre os mere robuste. Og det kræver i mine øjne et ministerium. Det kan man være uenig i i Liberal Alliance, men nu er det jo så nu engang mig, der er statsminister; det er os, der har en regering; og vi forsøger at varetage opgaverne på den måde, vi mener er bedst.

Kl. 00:24

velsignelse, eller de unge kvinder, der ikke er frie til at være den, de gerne vil være, fordi de bliver fastholdt i negativ social kontrol.

Derfor er mit spørgsmål til statsministeren, hvordan de ord og den kerne sig om de unge kvinder og om ligestilling hænger sammen med, at regeringen sparer millioner på integrationsindsatser og på lige præcis de organisationer, som beskæftiger sig med at modvirke negativ social kontrol, æresrelateret vold og parallelsamfund.

Kl. 00:28

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 00:28

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Vi har, og sådan er det stadig væk – det gør vi fortsat – investeret helt utrolig mange penge i integration i det her samfund. Meget af det er godt. Jeg tror, der er noget, der er endnu bedre, og det er, at folk kommer i arbejde. Derfor er jeg rigtig glad for, at vi nu endelig har fået indført en arbejdspligt for kvinder med ikkevestlig baggrund, som kommer til at arbejde for deres ydelse i fremtiden.

Må jeg så i øvrigt, når vi taler ligestilling, lige huske at takke Radikale Venstre for vores samarbejde på abortområdet. Jeg synes faktisk, at det er sådan lidt overset, men det er da, og det ved jeg ikke om man må sige som statsminister fra talerstolen, og det er om natten og sådan noget, bare meget cool, at vi – det er vist ikke alle, der er med, som jeg husker det – i en verden, hvor man i andre lande skruer kvinders rettigheder tilbage, så bare er nogle, der gør det stik modsatte. Vi mødes i år 2023, kigger på hinanden og siger: Okay, skulle vi så ikke som et – et – af få lande for første gang i 50 år udvide piger og kvinders rettigheder på abortområdet? Det er da meget cool. Tak til Radikale Venstre for at være med til det.

Kl. 00:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 00:26

Kl. 00:26

Carsten Bach (LA):

Tak for svaret. Der har også været en del tale om pension og pensionsalder, og der kan jeg forstå, at statsministeren er lidt uenig med sin vicestatsminister og udenrigsminister. Det kunne jo så måske være, at de to herrer var overflødige.

Kl. 00:26

Formanden (Søren Gade):

Fru Samira Nawa.

Kl. 00:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 00:26

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Overflødige i forhold til Liberal Alliance eller overflødige i forhold til blå blok eller hvad? Altså, er vi i sådan noget blå gruppeterapi? Det tror jeg ikke jeg er den rigtige til at rådgive i forhold til. Jeg er til gengæld glad for, at Danmark har en regering, som er duelig, og som får gennemført god politik. Vi har lige fremlagt en sundhedsreform, som ingen i øvrigt troede vi kunne finde ud af at fremlægge, og som er god. Det er en god sundhedsreform. Den vil gøre danskerne sundere, den vil skabe mere lighed, og den vil skabe mere nærhed. Jeg er glad for det, vi kommer til at fremlægge på uddannelsesområdet i næste uge. Og ja, jeg er stolt af, at vi har lavet den bedste og den grønne generationskontrakt nogen sinde med en grøn trepartsaftale. Jeg kunne fortsætte rækken af gode politiske resultater. Så der er ikke nogen i den her regering, der er overflødig. Til spørgsmålet om, hvorvidt man er det i en blå bloks logik, vil jeg svare: Jeg aner ikke, hvad den der logik erovre i blå blok.

Kl. 00:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Samira Nawa.

Kl. 00:27

Samira Nawa (RV):

Selv tak, og det er megacool. Det var bare ikke det, jeg spurgte om. Jeg spurgte ind til, hvordan det hænger sammen, at statsministeren har så passioneret et fokus på kvinder, der bliver fastholdt i f.eks. et islamisk ægteskab og ikke kan gå fra den ægtefælle, de gerne vil skilles fra, samtidig med at der bliver skåret på organisationer som f.eks. Sabaah, som bydelmodrene og som KVINFO's mentor-netværk, som netop arbejder på at få kvinder på arbejdsmarkedet – noget af det, som statsministeren også peger på som en løsning. Jeg synes bare ikke, det hænger sammen, og jeg kunne godt tænke mig, at statsministeren fokuserede på dét i sit svar.

Kl. 00:30

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 00:30

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg kender ikke til alle de konkrete projekter, men jeg ved, at vi har lavet en bred politisk aftale om kriminalforsorgen, hvor det her indgår, og når vi laver en aftale, står vi ved det. Vi kan jo altid diskutere, om der er ting, vi vil ændre i en aftale, men vi har altså lavet en aftale omkring kriminalforsorgens økonomi.

Jeg har selvfølgelig respekt for de integrationsprojekter, der kører rundt omkring, men jeg må også sige, at jeg ikke tror, de kan stå alene. Jeg tror, vi skal passe på med at tro, at det er det, der afgør, om integrationen bliver en succes. Jeg tror, den vigtigste forudsætning for, at integrationen lykkes, er, at vi har styr på antallet, og at der

ikke kommer flere mennesker hertil, end vi evner at understøtte. For det er ikke os, der skal integrere folk, der kommer hertil udefra. Folk skal selv lade sig integrere; de skal selv lære vores sprog, de skal selv opføre sig ordentligt, og de skal selv gå i skole og komme ud på arbejdsmarkedet, hvad rigtig mange mennesker også gør. Men jeg tror ikke, det er integrationsprojekterne, der dér er det vigtigste, uagtet at der selvfølgelig er noget af det her arbejde, der er rigtig vigtigt, og som vi også understøtter og i øvrigt har gjort det som samfund igennem mange år med rigtig, rigtig mange penge.

Kl. 00:31

Formanden (Søren Gade):

Den sidste, der får ordet til statsministeren, er fru Susie Jessen fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 00:31

Susie Jessen (DD):

Tak. Statsministeren tager jo det her med social kontrol af muslimske piger og det store problem, der er med det, op. Der er vi meget, meget enige i, at der er et stort problem. Det er jo ikke kun en fastholdelse af de her piger og kvinder af en ægtemand, men det er også hele det omgivende samfund, som holder en ung kvinde i social kontrol. I Danmarksdemokraterne mener vi selvfølgelig også, at det i høj grad også handler om moskéerne og de imamer, som sidder og fastholder kvinder i social kontrol.

Vi har for noget tid siden i Danmarksdemokraterne fremlagt et udspil med 11 punkter om social kontrol, og et af de punkter handler om, at vi gerne vil sikre, at der kommer udvidede beføjelser hos politiet til at kunne indsætte mere overvågning og mere aflytning i moskéerne for ligesom at få bugt med det her. Vi mener, at et af de steder, hvor det er, at de her kvinder bliver udsat for rigtig mange grimme ting – det har vi også for nogle år siden set i den her dokumentar, der hedder »Moskéerne bag sløret« – er i forhold til imamerne. Så jeg vil gerne lige høre statsministerens holdning til vores forslag.

Kl. 00:32

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 00:32

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Sådan helt instinktivt, som jeg sagde før, tror jeg ikke, at der er et politisk udspil fra Liberal Alliance, jeg har været enig i. Sådan har jeg det ikke instinktivt med Danmarksdemokraterne. Jeg kan sagtens forestille mig, at der ligger noget i et udspil om social kontrol, jeg ville være enig i, og som vi ville kunne blive enige om – måske ikke en til en, men i en forhandling.

Jeg har ikke haft lejlighed til at se udspillet, men må jeg ikke prøve at være positiv i min modtagelse og sige, at med det kendskab, jeg har til Danmarksdemokraternes holdninger på udlændingeområdet, og behovet for, at vi får bekæmpet kriminalitet og radikalisering, så kan det sagtens være, at vi kan finde hinanden på det her punkt.

Kl. 00:33

Formanden (Søren Gade):

Fru Susie Jessen.

Kl. 00:33

Susie Jessen (DD):

Det glæder mig. Vi kommer også på et tidspunkt i den nærmeste fremtid til at lægge flere af de her punkter om social kontrol ned i Folketingssalen.

En anden ting, vi også lægger ned i Folketingssalen her inden for nærmeste fremtid, er et forbud mod kønsopdelt svømning. Det

er noget, jeg også spurgte statsministeren om til afslutningsdebatten sidst, og der er sket rigtig meget siden i kommunerne, som har nogle store barrierer i forhold til at kunne få det her forbud. Det er i Folketinget, vi skal sikre det her forbud. Statsministeren har faktisk talt om det, før statsministeren blev statsminister, tror jeg. Er det ikke på tide, at vi får det forbud mod kønsopdelt svømning nu?

Kl. 00:34

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 00:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det er jo en evig diskussion og det er et evigt dilemma: Hvor meget skal vi lovgive? Det er jo lige fra minimumsnormeringer ned på institutionsplan, til kønsopdelt svømning og meget andet, som vi har det med gerne at ville lovgive omkring. Vi har lovgivet rigtig meget fra det her Folketing. Vi skaber rigtig mange regler. Egentlig kan jeg godt lige, når vi ikke behøver at lovgive om alt, men at folk også lokalt træffer rigtige beslutninger.

Min holdning til kønsopdelt svømning er velkendt. Jeg er imod det. Jeg synes, det er undertrykkende både for piger og kvinder, og jeg synes ikke, det hører hjemme i en dansk svømmehal, at man ikke kan have drenge og piger til at svømme ved siden af hinanden, fordi der er nogle, der på grund af en bestemt religion mener, at piger er sexobjekter, hvad de jo pr. natur og kultur ikke er og ikke må være.

Kl. 00:35

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke plads til flere korte bemærkninger. Vi siger tak til statsministeren. Vi går nu til vores kollegaer uden for grupperne, og den første, jeg giver ordet til, er hr. Jeppe Søe.

Kl. 00:35

(Privatist)

Jeppe Søe (UFG):

Tak for det. Det er lidt mærkeligt at tale efter statsministeren, men til gengæld er det jo dejligt at få det sidste ord.

På en konkurrence i 1980'erne skulle en lærer fra Ungdomshøjskolen ved Ribe fortælle en gruppe politikere om højskolernes betydning, og Ullas bedste bud var, at højskolerne var lidt som hullet i en vaniljekrans. Det siger sig selv, at politikerne ikke rigtig fandt en ekstra milliard kroner til noget så uforståeligt. Men måske tog de fejl, for hvad er en vaniljekrans uden et hul? Det uforståelige og det uforklarlige er ofte en stærk kraft. Ingen forsker har endnu fundet ud af, hvor kærligheden sidder, men vi ved godt, at uden den går vi i stykker. I den gamle nordiske mytologi var der ingen lænke, der kunne holde Fenrisulven fast bortset fra den lænke, som dværgene i bjergene smedede af alt det, der ikke fandtes: fisks ånde, bjerges rødder og lyden af kattetrin.

Vi politikere taler ofte om sammenhængskraft, om kultur, om folkeoplysning, om dannelse, men har vi forstået, hvor stærke kræfter det egentlig er, og vigtigere, at de ting oftest fungerer bedst uden politisk indblanding? Det kan virke som en lille ting, når vi herinde stemmer lovgivning igennem, laver nye afgifter eller beder folk rette ind efter det, vi siger er til deres bedste, fordi vi ved bedre, men det, der er en lille ting for os, er måske stort for dem, der føler, at de mister deres frihed. Vi troede det med sikkerhed var en lille ting at fjerne store bededag. Det er jo bare en enkelt dag, hvor vi plejer at komme hurtigere hjem til »Disneysjov«, men det viste sig at være en større ting. Den dag havde en ukendt betydning, som vi først opdagede, da den forsvandt. Tør vi erkende det og lave det om? Nej, for det vil blive fremstillet som et nederlag.

Det føltes også som en lille ting at forbyde koranafbrænding, for hvem kan dog synes om den slags? Og der er ganske rigtigt få, der

synes, at man skal brænde bøger af. Til gengæld syntes de fleste, at det var en stor ting at forbyde andre at gå og mene noget dumt. Danskerne stod pludselig fast på andres ret til at mene noget andet, end de selv gør – det hedder dannelse – men vi underkendte den væsentlige åndsfrihed ved lov. Tør vi erkende det og lave det om?

De kommende år byder også på små overvejelser i det store: Husker vi efterskolerne, når vi piller ved 10. klasse? Husker vi, at et nyt logo på en region ikke løser alle problemer? Tør vi lave nødvendig forskelsbehandling, når vi har et særligt blik på dem, der er særlig udsatte? Ruster vi børn og unge til at håndtere internettet, eller tager vi bare mobiltelefonen fra dem og fratager lærere og pædagoger deres egne fagfaglige beslutninger? Det er små ting, hvor vi måske først bagefter opdager, at et lillebitte penselstrøg kan spolere det store billede.

I det Danmark, jeg kender, er det ofte de små ting, der gør os store, de små ting, der gør os til dem, vi er. Da corona lukkede alt ned, var det netop de små ting, vi først genskabte: Vi sang ud af vinduerne med naboer, vi aldrig havde talt med eller mødt før; vi savnede pludselig hverdagen, kollegerne, arbejdspladsen – selv på en mandag morgen. Og da det hele åbnede igen, glemte vi på ny alt det, vi ellers havde savnet mest, og vi glemte igen lidt hinanden. Vi glemte friheden til forskellighed, og hvor vigtigt det er at favne, at den anden heldigvis ikke er som os selv.

At acceptere hinandens forskellighed kræver dannelse. Efterhånden tror vi, at ordet dannelse handler om, hvordan man dækker et bord, men dannelse og medborgerskab handler jo i virkeligheden for mig om at kunne administrere sin egen frihed og kunne favne andres, vide, at ordet samfund ikke bare er et ord, men en handling. »Samfund« betyder jo at finde sammen, og det kræver noget handling fra os alle hver eneste dag. Det kræver, at vi scroller videre, når vi læser noget på sociale medier, vi ikke kan lide; det kræver, at vi skifter kanal, hvis der er noget i fjernsynet, vi ikke kan lide – og at vi bare en gang imellem vælger at sige pyt og måske glæder os over, at der findes andre idéer og andre tanker end dem, vi selv har – eller som min far, Poul Erik Sø, engang formulerede det: Jeg står i gæld til dem, jeg er uenig med, for uden dem ville jeg ikke ane, hvad jeg mener.

Jeg kunne ønske, at vi gik ind i et folketingsår, hvor vi alle her på tinge havde en større tiltro til danskerne; at vi skabte nogle rammer, men havde respekt for, at mennesker kan leve frit inden for de rammer, også selv om de tager et valg, som vi eller eksperterne synes er forkert; at folk kunne leve i frihed med ansvar for, at den frihed ikke må ødelægge andres frihed; at vi måske nogle gange undlader at lovgive ud fra en slem dokumentar på tv eller en eller anden forside på et dagblad, men måske bare håber på, at danskerne *også* har set den udsendelse eller *også* har læst den artikel og automatisk har rettet ind efter sund fornuft, for det er jo det, de fleste danskere netop kan: tage valg og handle uden skygge af indblanding fra Borgen. Det hedder aktivt medborgerskab, gensidig respekt; det hedder dannelse, og der er mere af den derude, end vi husker herinde.

Jeg anerkender, at den her tale ikke bliver til et lovforslag, at den netop peger på noget måske uforklarligt og måske uforståeligt lige som Fenrisulvens lænke – bragesnak. Men jeg kunne da håbe, at den peger på det, der kunne være et fundament for et nyt politisk kalenderår: at vi tør slippe grebet en smule, vover at miste fodfæstet bare et øjeblik og stoler på, at der faktisk er ret meget, der løser sig de gange, vi tror lidt mere på, at danskerne både kan selv og kan i fællesskab. Tak for ordet.

Kl. 00:40

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Jeppe Søe. Den næste, jeg giver ordet til, er hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

(Privatist)

Lars Boje Mathiesen (UFG):

Tak. Jeppe Søe får så ikke det sidste ord i dag. Det gør jeg måske. Så er det jo passende at sige tak for den venlige modtagelse af Borgernes Parti, som vi har fået af mange herinde i Folketinget. På bare en måned er Borgernes Parti suset forbi de nødvendige 20.195 vælgereklæringer, og vi har en forhåbning om, at vi får de sidste bekræftet i løbet af 3-4 uger, og så har Danmark officielt et nyt parti i Folketinget. Det er vi ikke kun stolte af, det er vi også glade for på vegne af alle de danskere, som har lyst til og trænger til forandring derude.

I Borgernes Parti ønsker vi og tror på et Danmark, hvor borgerne får mere magt og politikerne skal bestemme mindre, et Danmark baseret på sund fornuft, et sted, hvor familierne og den enkelte får bedre mulighed for at leve deres liv. Vi tror på et Danmark uden den formynderiske bedrevenhed fra politikerne, i forhold til hvordan vi skal spise, og hvordan vi skal leve vores liv. Vi kan faktisk godt selv.

Der er i dag blevet talt meget om retfærdighed og om et retfærdigt pensionssystem, dog først i 2045. Jeg undrer mig lidt over debatten, og hvor meget den har fyldt, for grundlæggende handler det jo bare om, selv om Socialdemokratiet ikke vil sige det, at det er en ny indeksering, som måske ikke skal være en til en, men 0,8 og så med et nyk op til at starte med om 15 år. Men det er meget kendetegnende og desværre en definition på en nytteløs debatdag i Folketingssalen. For borgerne derude står tilbage og siger: Jamen der er jo ikke løst noget; hvad er løsningen på det her? Vi er ikke kommet tættere på overhovedet.

I den virkelighed ignorerer man efter min opfattelse den største udfordring, vi har på vores arbejdsmarked – der bliver slet ikke talt om det, når vi snakker pension – og det er, at vi kigger ind i en fremtid med AI, altså kunstig intelligens, som, længe inden vi kommer til 2045, fuldstændig vil have transformeret vores arbejdsmarked på så omfattende måder, at den debat, der har været i dag, vil virke absurd. Vi burde have haft en seriøs og dybdegående debat om, hvad vi menneskers rolle skal være på fremtidens arbejdsmarked, og hvordan det sikres, at vi i Danmark har energikapacitet nok til at honorere, hvad AI skal bruge. For ellers bliver vi som nation efterladt på perronen, når USA, Kina og de andre lande tager af sted på den her rejse.

Men det skal åbenbart handle om retfærdighed i stedet for. Når vi så taler om retfærdighed, hvad er så retfærdigt? Er det, at politikerne herinde skal beskutte danskerne så hårdt og så voldsomt, at de ikke har friheden til at tilrettelægge deres egen pension? Ville det ikke være mere retfærdigt at stoppe klientgørelsen og umyndiggørelsen af borgerne og skabe nogle rammer og muligheder, så borgerne selv kan træffe beslutning om, hvornår de vil forlade arbejdsmarkedet, så det ikke er herindefra, man beslutter det? Det mener vi i Borgernes Parti.

Nu jeg jo gammel skolelærer, og jeg kan sige, at hvis mine elever larmede lige så meget og var lige så ubehøvede, når der var nogen, der talte, så havde jeg sendt dem uden for døren.

I Borgernes Parti ønsker vi en ny, stærkere og mere ansvarlig kurs for Danmark, en kurs og en retning, der sikrer, at vi ændrer den demografiske udvikling, så Danmark forbliver Danmark, så det ikke er som nu, hvor mellemøstlige værdier, konflikter, skyderier, vold og islamiske antisemitiske kræfter fylder stadig mere i vores gader.

Jeg ser desværre kun et Folketing, der forsøger at begrænse skaderne. Jeg ser på ingen måde et Folketing, der viser en snert af villighed til at gøre det nødvendige, ikke en snert af villighed til at ændre på den katastrofekurs, Danmark er på vej ad, fordi vi lader totalitære kræfter, som køber ind på islamiske dogmer, være styrende for vores samfundsudvikling. Det er dybt skræmmende, og det er en

af årsagerne til, at Borgernes Parti er opstået. Vi har både modet og viljen til at vise den handlekraft, som de nuværende partier ikke har.

Så tak for invitationen til at være med. Vi tager imod den. Vi er ikke kommet her for at spille det klassiske Christiansborgsspil. Vi er kommet for at ændre spillepladen. Tak for ordet.

Kl. 00:46

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Lars Boje Mathiesen.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Kl. 00:46

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger to forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 1 af Christian Rabjerg Madsen (S), Jan E. Jørgensen (V) og Monika Rubin (M). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 56 (S, V, M, SP og Jon Stephensen (UFG)), imod stemte 53 (DD, LA, SF, KF, EL, DF, RV, ALT, Jeppe Søe (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

[Ved en fejl i afstemningssystemet kunne Jacob Mark (SF) ikke stemme.]

Forslag til vedtagelse nr. V 1 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 2 af Inger Støjberg (DD), Signe Munk (SF), Alex Vanopslagh (LA), Mona Juul (KF), Pelle Dragsted (EL), Morten Messerschmidt (DF), Martin Lidegaard (RV), Franciska Rosenkilde (ALT), Jeppe Søe (UFG) og Lars Boje Mathiesen (UFG) bortfaldet.

Dermed er forhandlingen sluttet.

Jeg beder om lidt ro, for vi har nogle flere ting på dagsordenen.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 1: Forslag til finanslov for finansåret 2025.

Af finansministeren (Nicolai Wammen). (Fremsættelse 01.10.2024).

Kl. 00:47

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Er der nogen, der ønsker ordet?

Det er der ikke, og derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 2:

Forslag til lov om fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommuner og regioner for finansåret 2028.

Af finansministeren (Nicolai Wammen). (Fremsættelse 01.10.2024).

Kl. 00:48

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Er der nogen, der ønsker ordet?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

4) Valg af 4 medlemmer og 4 suppleanter til Planklagenævnet.

Kl. 00:48

Formanden (Søren Gade):

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:

en gruppe på 91 medlemmer: Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, Siunut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin, Javnaðarflokkurin og Jon Stephensen (UFG);

en gruppe på 51 medlemmer: Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Peter Seier Christensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Jeppe Søe (UFG);

en gruppe på 35 medlemmer: Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet.

Grupperne har udpeget følgende medlemmer:

Til medlemmer:

- 1 Thomas Adelskov (udpeget af S)
- 2 Heidi Bank (V)
- 3 Johnny Heinmann (udpeget af LA)
- 4 Flemming Thornæs (udpeget af SF)

Til suppleanter for:

- 5 Troels Ravn (udpeget af S)
- 6 Erling Bonnesen (V)
- 7 Christian Wibholm (udpeget af DD)
- 8 Lene Marie Nordling Hatt (udpeget af SF)

Meddelelse om, hvem der er valgt i henhold til gruppernes indstilling, vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

De pågældende er herefter valgt.

_____

Kl. 00:49

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 8. oktober 2024, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal øvrigt henviser til ugeplanen, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 00:49).

_____